

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
ARKEOLOJİ ENSTİTÜSÜ

DOKTORA TEZİ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
ARKEOLOJİ PROGRAMI

SEYİTÖMER HÖYÜK VI. TABAKA MİMARİSİ VE ÇANAK ÇÖMLEĞİ

Nazan ÜNAN

Aralık 2023
DENİZLİ

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
ARKEOLOJİ ENSTİTÜSÜ

DOKTORA TEZİ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI
ARKEOLOJİ PROGRAMI

SEYİTÖMER HÖYÜK VI. TABAKA MİMARİSİ VE ÇANAK ÇÖMLEĞİ

Nazan ÜNAN

Doç. Dr. Umay OĞUZHANOĞLU AKAY

Aralık 2023
DENİZLİ

DOKTORA TEZİ ONAY FORMU

Arkeoloji Anabilim Dalı, Arkeoloji doktora programı öğrencisi Nazan ÜNAN tarafından Doç. Dr. Umay OĞUZHANOĞLU AKAY yönetiminde hazırlanan “Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisi ve Çanak Çömleği” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

.....

Jüri-Danışman

.....

Jüri

.....

Jüri

.....

Jüri

.....

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nuntarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Celal ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Nazan ÜNAN

ÖNSÖZ

Anadolu’da Erken Tunç Çağı, madencilik teknolojisindeki köklü değişimler ve alışımaların kullanılması, çömlekçi çarkının çanak çömleğin şekillendirilmesindeki önemi, düzenli yerleşim planları ve kent kavramının ortaya çıkması, uzak mesafeli ticaretin artarak sistemli hale gelmesi gibi özellikleri ile önemli bir dönüm noktası/devrim niteliği taşımaktadır. Günümüzde halen birçok bilinmeyen barındıran Erken Tunç Çağı’nı tanımlamak ancak sistemli kazılar sayesinde mümkündür. Arkeolojik kazıların geniş alanlarda yapılabildiği, yerleşimlerin büyük oranda açığa çıkarıldığı örnekler ise bu tanımlama ve yorumlama şansını artırmaktadır. Seyitömer Höyük zengin bulgularının yanı sıra konumu ile de bu döneme ilişkin önemli ipuçlarını barındırmaktadır.

Pamukkale Üniversitesi, Arkeoloji Enstitüsünde gerçekleştirdiğim “Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisi ve Çanak Çömleği” adlı tez çalışmamın kapsamı, 1989 yılında arkeolojik kazısı başlatılan Seyitömer Höyük’ün 2020 yılında açığa çıkarılan Erken Tunç Çağı IIIA’yı temsil eden tabakasının mimarisi ve çanak çömleğinin incelenmesi ve sonuçlarının ortaya konulmasını içermektedir. Bu açıdan özelde Kütahya ilinin Tunç Çağı sürecinin aydınlatılması bağlamında daha önce ortaya konulan yayınlarımıza da bir katkı niteliğindedir.

Her arkeoloğun meslek hayatında bir kere karşılaşmayı ümit ettiği Seyitömer Höyük ile tanışmama ve 2006-2013 yılları arasında çalışmama vesile olan Prof. Dr. A. Nejat BİLGİN’e teşekkür ederim. 2014-2016 yılları arasında Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları’nda ve ikinci kez 2019-2021 yılları arasında Seyitömer Höyük’te danışman sıfatıyla kazılara dahil olmamı sağlayan ve yayın yapmama olanak veren Müze Müdürü (emekli) Metin TÜRKTÜZÜN ve Müze Uzmanı Serdar ÜNAN’a, Seyitömer Höyük kazı çalışmaları sırasında desteği ve arkadaşlığı ile yanımda olan Kütahya Müzesi personeli Seher A. DUĞAN’a teşekkürü borç bilirim.

Tez çalışması Pamukkale Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 2021ARKE001 numaralı, “Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisi ve Çanak Çömleği” başlıklı Doktora Tez Projesi ile maddi olarak desteklenmiştir. Çalışmada elde edilen karbon yaşlandırmalarının önemli bir kısmı bu bütçeden karşılanmıştır. İlgili birime teşekkür ederim.

Pozitif yaklaşımları ve fikirleri ile çalışmama yön veren danışmanım Doç. Dr. Umay OĞUZHANOĞLU AKAY'a, tez izleme komitesi üyeleri Doç. Dr. Deniz SARI ve Doç. Dr. Ali OZAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Pamukkale Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü'nün kapılarını bana açan ve babacanlığıyla desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Celal ŞİMŞEK'e teşekkürü borç bilirim. İç Batı Anadolu arkeolojisinin aydınlatılmasına değerli çalışmaları ile ışık tutan Prof. Dr. Turan EFE'ye değerli fikirleri nedeniyle teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca desteklerini ve dostluklarını esirgemeyen Doç. Dr. Ali Umut TÜRKCAN, Öğr. Gör. (Mimar) Bahadır DİKMEN, Arş. Gör. Semra KAYGISIZ'a, Dr. Öğr. Üyesi Nihan BÜYÜKAKMANLAR NAİBOĞLU'na ve Dr. Öğr. Üyesi Hale YILDIZAY'a bu vesile ile teşekkür etmek isterim.

Seyitömer Höyük'te 1989-2021 yılları sürecinde emeği geçen, sayıları binleri aşan tüm emekçilere ve meslektaşlarıma, ayrıca 2019-2021 yılları arasında özverili çalışmaları ile ekibin parçası olan ismini sayamadığım ekip üyelerine teşekkür ederim. Çalışmalar sırasında ve arkeoloji yaşamım boyunca yanımda olan kazı koordinatörü (MA) Arkeolog Hakan BİLGİÇ'e, envanter sorumlusu (MA) Arkeolog Merve ANDAÇ'a, buluntu çizim ekibinde yer alan Arkeolog Fatoş NAZLI ve Restoratör Seher Nur AKSA'ya, mimari çizim ekibinde bulunan Arkeolog Fehmi YAŞAR, Restoratör Muhammed Enes ÖZKAN ve Ünal KEKLİK'e, tasarım ve teknik işlerdeki becerisi ile ekibin parçası olan Arkeolog Kenan Aykan ASLAN'a, gerek kazı çalışmaları sırasında gerekse sonrasında özverili çalışmaları ile desteklerini esirgemeyen Arkeolog Esin EROL ve Fatih KARADAŞ'a ayrıca teşekkürlerimi sunarım. Çalışmada kullanılan çizim ve fotoğraflar Seyitömer Höyük kazı arşivine aittir, tez izni ile arşivi kullanmama müsaade eden Kütahya Müzesi'ne teşekkür ederim.

Yaşamı pozitif karşılamamı sağlayan, sabır ve dinginliğimi aldığım, 2017 Aralık'ında aramızdan ayrılan babam Altan YÜZBAŞIOĞLU'na, varlıklarıyla hayatımı güzelleştiren annem Nermin YÜZBAŞIOĞLU, kardeşlerim Mahmut ve Bülent YÜZBAŞIOĞLU'na tez sürecinde verdikleri manevi destek nedeniyle teşekkürü borç bilirim. Arkeolog olmak için çıktığım yolun başından itibaren desteğiyle her zaman yanımda olan dayım Ali NABİ'ye de bu vesile ile teşekkür ederim.

Özverisi, desteği ve güveni ile her zaman yanımda olan hayat arkadaşım Serdar ÜNAN'a varlığı için minnettarım.

ÖZET

SEYİTÖMER HÖYÜK VI. TABAKA MİMARİSİ VE ÇANAK ÇÖMLEĞİ

ÜNAN, Nazan

Doktora Tezi

Arkeoloji ABD

Arkeoloji Programı

Tez Yöneticisi: Umay OĞUZHANOĞLU AKAY

Aralık 2023, 398 sayfa

Seyitömer Höyük, Kütahya ilinin 25 km kuzeybatısında yer almaktadır. Günümüzde Termik Santral İşletme sahası içerisinde kalan Seyitömer Höyük'ün altı ile çevresindeki kömüre ulaşmak amacıyla 1989-2021 yılları arasında aralıklarla arkeolojik kazılar gerçekleştirilmiştir. "Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisi ve Çanak Çömleği" adlı tez çalışması 2020-2021 yılları arasında açığa çıkarılan VI. Tabaka verilerini içermektedir.

Çalışma, mimari ve çanak çömlek olmak üzere iki ana konu üzerine kurgulanmıştır. Höyüğün üst düzlüğünde açığa çıkarılan VI. Tabaka mimarisinde 24 adet mekân ve 17 adet taban tespit edilmiştir. Höyüğün güneydoğusunda yoğunlaşan mekanlar, ortak duvarlı, bir veya iki odalı, dikdörtgen planlıdır. Bu mekanların arka duvarları yan ve ön duvarlarına göre daha kalın inşa edilmiştir. Mekanlara ek olarak yerleşimde tabanlar açığa çıkarılmıştır. Bu mekân ve tabanlar yerleşim planı hakkında bilgi vermektedir. Yerleşimin radyal planlı olduğu ve mekanların arka duvarının daha kalın örülmesiyle oluşturulmuş bir sur ile çevrelediği sonucuna varılmıştır.

VI. Tabaka'nın en yoğun buluntu grubunu çanak çömlek oluşturmaktadır. Bu tabaka çanak çömleği el yapımı, çark yapımı ve az sayıda kalıp yapımı gruplardan oluşmaktadır. Çanak çömlekte, on bir mal grubu tespit edilmiştir. Mal grupları arasında film astarlı ve ithal mal grupları içinde incelenen ince astarlı ve ince nitelikli, gri astarlı ve parlak perdahlı, yalın ve parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal grupları ilk defa bu tabakada tespit edilmiştir. Kaplarda yerel formlar devam ederken Suriye Şişeleri ve kadehler Suriye-Mezopotamya kökenli formlar olarak repertuara eklenmiştir. Bu formlarla birlikte, çarkta üretilen tabak formları ve depaslar da ilk defa bu tabakada ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular ve radyokarbon sonuçları birlikte değerlendirilmiş ve yerleşim MÖ. 2570-2450'ye tarihlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kütahya, Seyitömer Höyük, Mimari, Çanak Çömlek, Çark Kullanımı, İthal Çanak Çömlek

ABSTRACT

SEYİTÖMER HÖYÜK LAYER VI ARCHITECTURE AND POTTERY

ÜNAN, Nazan

Doctoral Thesis

Archaeology Archaeology Programme

Adviser of Thesis: Doç. Dr. Umay OĞUZHANOĞLU AKAY

December 2023, 398 pages

Seyitömer Höyük is located 25 km northwest of Kütahya. Archaeological excavations were carried out intermittently between 1989-2021 in order to reach the coal under and around Seyitömer Höyük, which is now within the Thermal Power Plant Operation area. The thesis titled "Seyitömer Höyük Level VI Architecture and Pottery" includes the data of Level VI excavated between 2020-2021.

The study is based on two main topics: architecture and pottery. In the architecture of Level VI, which was exposed on the upper plain of the mound, 24 rooms and 17 floors were identified. The rooms, which are concentrated in the southeast of the mound, have common walls, one or two rooms and rectangular plans. The back walls of these rooms were built thicker than the side and front walls. In addition to the rooms, floors were unearthed in the settlement. These rooms and floors provide information about the settlement plan. It was concluded that the settlement had a radial plan and was surrounded by a fortification wall built by thicker construction of the back wall of the rooms.

The most intensive find group of Level VI consists of pottery. It was determined that the pottery of this layer was produced in hand-made, wheel-made and a few molds. Eleven ware groups were identified in the pottery. Among the ware groups, film slipped and imported ware groups, thin slipped and thin quality, gray slipped and bright burnished, plain and bright red slipped and burnished ware groups were examined. While local forms continue in the vessels, Syrian bottles and goblets were added to the repertoire as Syrian-Mesopotamian forms. Along with these forms, wheel-produced plate forms and depasters also appear for the first time in this layer. The findings and radiocarbon results were evaluated together and the settlement was dated to 2570-2450 BC.

Key Words: Kütahya, Seyitömer Höyük, Architectura, Pottery, Wheel usage, Imported Pottery.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i-ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v-ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

COĞRAFYA VE JEOMORFOLOJİ

1.1.Ege Bölgesi Coğrafyası ve Jeolojisi.....	7
1.2.İç Batı Anadolu Coğrafyası.....	8
1.3.Kütahya ve Çevresi	8
1.3.1.Kütahya İli Morfolojik ve Jeolojik Özellikleri	9
1.3.2. Kütahya İli Coğrafi Özellikleri, İklim ve Bitki Örtüsü.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

KAZI VE ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

2.1. Kütahya İli Araştırma Tarihçesi	13
2.2. Seyitömer Höyük Araştırma Tarihçesi.....	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEYİTÖMER HÖYÜK VI. TABAKA MİMARİSİ

3.1. Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisinin Özellikleri.....	24
3.2. VI. Tabaka Mimarisinin Buluntuları ile Değerlendirilmesi	31
3.3. VI. Tabaka Mimarisinin Değerlendirilmesi	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SEYİTÖMER HÖYÜK VI. TABAKA ÇANAK ÇÖMLEĞİ

4.1.Mal Grupları	45
4.1.1-Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 1).....	46
4.1.1.1-a: Orta Nitelikli Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 1a).....	47
4.1.1.1-b: İnce Nitelikli Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 1b).....	49
4.1.2-Kahverengi Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 2).....	51
4.1.3-Kaba Mal Grubu (Mal 3).....	53
4.1.4-Film Astarlı Mal Grubu (Mal 4).....	55

4.1.5- Kırmızı Astarlı Mal Grubu (Mal 5)	56
4.1.6- Siyah Ağız Kenarlı Mal Grubu - <i>Black Topped Ware</i> - (Mal 6)	58
4.1.7-Astarsız ve Perdahsız Mal Grubu (Mal 7)	60
4.1.8-Siyah Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 8)	61
4.1.9-Kahverengi Mal Grubu (Mal 9)	63
4.1.10-Açık Kahverengi Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 10)	65
4.1.11- İthal Mal Grubu (Mal 11)	66
4.1.1.11-a İnce Kırmızı Astarlı ve İnce Nitelikli Mal Grubu (Mal 11a)	67
4.1.2.11-b Gri Astarlı ve Parlak Perdahlı Mal Grubu (Mal 11b)	68
4.1.3.11-c Yalın Mal Grubu (Mal 11c)	70
4.1.4.11-d Parlak Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu - <i>Red Coated Ware</i> - (Mal 11d)	71
4.2.Formlar	73
4.2.1-Tabak	75
4.2.1.1.Tip 1: Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak (<i>Troya A2</i>) (Lev. 1-24)	75
4.2.1.2. Tip 2: Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak (<i>Troya A3</i>) (Lev. 24-33)	78
4.2.2-Çanak	79
4.2.2.1. Tip 1: Konik Çanak (Lev. 34)	80
4.2.2.2. Tip 2: Basit Profilli Çanak (Lev. 35-51)	81
4.2.2.3. Tip 3: İç Çekik Ağız Kenarlı Çanak (Lev. 52-54)	85
4.2.2.4. Tip 4: Omurgalı Çanak (Lev. 55-60)	88
4.2.2.4.1.Tip 4a (Lev. 55-56)	89
4.2.2.5.1.Tip 5a (Lev. 61-64)	92
4.2.2.5.2.Tip 5b (Lev. 65-78)	94
4.2.6.2. Tip 2: Sivri Dipli Depas (Lev. 93-94)	105
4.2.7-Suriye Şişesi (Lev. 95)	105
4.2.9- Gaga Ağızlı Testi (Lev. 96-104)	108
4.2.9.2. Tip 2: Geriye Yatık Gaga Ağızlı Testi (Lev. 102-103)	111
4.2.9.3. Tip 3: Emzikli Gaga Ağızlı Testi (Lev. 104)	112
4.2.10-Sepet Kulplu Kap (Lev. 105)	113
4.2.11- Çömlek (Lev. 105-115)	113
4.2.11.1. Tip 1: Yuvarlak Ağızlı Çömlek (Lev. 105-107)	115
4.2.11.2. Tip 2: Boyunlu Çömlek (Lev. 108-110)	116
4.2.11.3. Tip 3: Üçayaklı Çömlek (Lev. 111)	118
4.2.11.4. Tip 4: Basit Ağız Kenarlı Çömlek (Lev. 112-115)	120

4.2.12-Tepsi (Lev. 116)	122
4.2.13-Kapak (Lev. 117-123)	122
4.2.13.1. Tip 1: Düz Kapak (Lev. 117)	124
4.2.13.2. Tip 2: Düz ve Tutamaklı Kapak (Lev. 117- 118)	125
4.2.13.3. Tip 3: Konik Kapak (Lev. 118-119)	126
4.2.13.4. Tip 4: Kubbe Biçimli Kapak (Lev. 119-122).....	127
4.2.13.5. Tip 5: Silindir Biçimli Kapak (Lev. 122-123)	129
4.2.13.6. Tip 6: İçbükey Kapak (Lev. 123).....	130
4.2.14- Minyatür Kap (Lev. 124-128)	131
4.2.14.1- Tip 1: Minyatür Çanak (Lev. 124)	132
4.2.14.1.1. Tip 1a (573-575)	132
4.2.14.1.2. Tip 1b (Lev. 124)	133
4.2.14.1.3. Tip 1c (Lev. 124).....	133
4.2.14.1.4. Tip 1d (Lev. 124)	133
4.2.14.2. Tip 2: Minyatür Kadeh (Lev. 124).....	133
4.2.14.3. Tip 3: Minyatür Gaga Ağzılı Testi (Lev. 125).....	134
4.2.14.4. Tip 4: Minyatür Çömlek (Lev. 125-128)	134
4.2.14.4.1Tip 4a (Lev. 125-126)	134
4.2.14.4.2. Tip 4b (Lev. 126)	135
4.2.14.4.3. Tip 4c (Lev. 127-128)	136
4.2.14.4.4. Tip 4d (Lev. 128)	136
4.2.14.5. Tip 5: Özel İşlevli Minyatür Kap (Lev. 128)	137
4.2.15. Kulp ve Tutamak (Lev. 128-132)	137
4.2.15.1. Kulp.....	137
4.2.15.1.1. Tip 1	138
4.2.15.1.2. Tip 2	139
4.2.15.1.3. Tip 3	140
4.2.15.2. Tutamak.....	141
4.2.15.2.1. Tip 1	141
4.2.15.2.2. Tip 2	142
4.2.15.2.3. Tip 3	144
4.2.15.2.4. Tip 4	145
4.2.16. Emzik	145
4.2.17. Dip, Kaide ve Üçayak	145
4.2.17.1. Dip.....	145

4.2.17.1.1 Tip 1	146
4.2.17.1.2. Tip 2	146
4.2.17.1.3. Tip 3	147
4.2.17.1.4. Tip 4	147
4.2.17.1.5. Tip 5	147
4.2.17.1.6. Tip 6	148
4.2.17.2. Üçayak	148
4.2.17.2.1. Tip 1	148
4.2.17.2.2. Tip 2	148
4.2.17.2.3. Tip 3	149
4.2.17.2.4. Tip 4	149
4.2.18. Bezeme.....	149
4.2.18.1. Kabartma Bezeme	150
4.2.18.2. Baskı Bezeme.....	154
4.2.18.3.Kazıma Bezeme	156
4.2.18.4. Yiv Bezeme	159
4.2.18.5. Oluk Bezeme	160
4.2.18.6. Boya Bezeme	162
4.2.18.6.1.Tip 1	162
4.2.18.6.2. Tip 2	164
4.2.18.7. Motifli Saklı Astar Bezeme.....	165
4.2.19. Seyitömer VI. Tabaka Çanak Çömleğinin Genel Değerlendirmesi	167

BEŞİNCİ BÖLÜM

KRONOLOJİ

5.1.Batı Anadolu Erken Tunç Çağı Kronolojisine Genel Bir Bakış.....	186
5.2.Seyitömer Höyük ETÇ Kronolojisi	189
5.2.1.Görelî Tarihleme.....	190
5.2.2.Mutlak Tarihleme	191
SONUÇ	196
KATALOG.....	201
KISALTMALAR LİSTESİ.....	224
KAYNAKÇA	225
FİĞÜRLER LİSTESİ.....	248
LEVHALAR LİSTESİ.....	252
TABLolar LİSTESİ	258

LEVHALAR	260
ÖZGEÇMİŞ.....	399

GİRİŞ

Anadolu'da Erken Tunç Çağı'na ışık tutacak çalışmalar 1930'lu yıllarda sistemli kazılar sayesinde gerçekleşmiştir. 1932-1938 yılları arasında C. Blegen tarafından gerçekleştirilen Troya kazıları bunların başında gelmektedir¹. H. Goldman tarafından yürütülen Tarsus-Gözlükule kazısı ise Anadolu arkeolojisinin aydınlatılmasında önemli rolü olan bir diğer arkeolojik kazıdır². Birbirine yakın tarihlerde gerçekleştirilen ve yayımlanan kazılar sonucunda açığa çıkarılan benzer malzemelere ek olarak Goldmann, Gözlükule ile Mezopotamya arasındaki benzerlikleri de keşfetmiştir. Bu önemli keşif sonucunda Anadolu için Erken Tunç Çağı terimi kullanılmaya başlanılmış ve Mezopotamya, Tarsus, Troya arasındaki kültürel ve ticari bağlantılar, yeni merkezler ışığında günümüze kadar uzanan süreçte çözülmeye çalışılmıştır. Bu sorunların çözümünde belirleyici ana malzeme grubunu çanak çömlek oluşturmaktadır. Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'den itibaren kullanılan ve kültürel etkilerle değişime uğrayan malzeme grubunun tarihlenmesinde üretim tekniklerindeki değişiklikler ve kullanılan yeni yöntemler de belirleyici olmuştur. Çanak çömlekte çarkın kullanılması da bu dönüm noktalarından biridir. Ancak karşılaştırmalı değerlendirmeleri yapmak için uzun süreli, sistemli ve tabakalı arkeolojik kazılara ihtiyaç duyulmaktadır. Mezopotamya ve Batı Anadolu bağlantılarının ve sistemin çözülmesi için Beycesultan, Küllüoba, Liman Tepe, Karataş-Semayük gibi merkezlere son yıllarda Laodikeia-Kandilkırı eklenmiştir. Elde edilen her bir yeni veri ile çeşitli çözüm önerileri de ortaya konulmuştur.

İç Batı Anadolu'da yer alan, Kütahya ili sınırları içindeki Seyitömer Linyit İşletme³ sahası içinde bulunan Seyitömer Höyük ise zorunlu sebeplerle kazılması nedeniyle farklı bir örneği oluşturmaktadır. Ancak uzun süreli, tabakalanmanın tespit edildiği sistemli bir kazı olması sebebiyle günümüze kadar süren çalışmalara yeni katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

¹ Blegen vd. 1950.

² Goldman 1956.

³ 2013 yılına kadar Türkiye Kömür İşletmeleri'ne bağlı Seyitömer Linyit İşletmesi 2013 yılında özelleştirilmiş, firmanın adı bu tarihten itibaren Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim AŞ olarak değiştirilmiştir. 1989 yılından itibaren altındaki yüksek kalorili kömüre ulaşmak amacıyla höyükte çalışmalar başlatılmıştır.

Amaç

Seyitömer Höyük, 1989 yılında başlatılan bir kazı olmasına rağmen kazılma amacına uygun olarak tabakaların geniş alanlar halinde açılması ve 2021 yılına kadar kesintili sürmesi sebebiyle ETÇ tabakalarına ulaşmak yıllar almıştır. Afyon Müzesi tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda sistemin dışına çıkılarak yamaçlarda ETÇ tabakası tespit edilmiştir. Ancak bu tabakanın ETÇ'nin hangi evresine ait olduğu belirlenememiş ve bulgular bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Dolayısıyla Seyitömer Höyük, geniş alanlarda arkeolojik kazılar yapılmasına rağmen Batı Anadolu arkeolojisi için belirleyici bir yerleşim olamamıştır. ETÇ III tabakalarına ulaşılması ise 2010'lu yıllarda gerçekleşmiştir. Süreç içinde ETÇ III tabakasının üç evresi (A/B/C) açığa çıkarılmıştır. Ancak bu evrelerde Batı Anadolu'da diğer yerleşimlerde görülmeyen kalıp yapımı çanak çömleğin kullanılması, Seyitömer Höyük'ün ETÇ kronolojisi ile örtüşmesi hususunda yeni sorunları beraberinde getirmiştir.

Seyitömer Höyük'te 2019-2021 yılı arasında gerçekleştirilen kazılarda ise ETÇ III'e tarihlendirilen dördüncü bir tabaka (V/D evresi) ve Erken ETÇ IIIA tabakası olarak adlandırılan VI. Tabaka açığa çıkarılmıştır.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka'nın tez konusu olarak belirlenmesinde amaçlanan hedefler aşağıda belirtilmiştir.

- VI. Tabaka mimarisinin yapı malzemeleri ve mekân sisteminin tanıtılarak yerleşim sistemi üzerine değerlendirme yapmak

-VI. Tabaka çanak çömleğini sınıflandırarak tanıtmak

-Tanıtılan malzemenin İç Batı Anadolu ve Batı Anadolu başta olmak üzere yerleşim ve mezarlık kazıları ile karşılaştırmasını yaparak tarihlendirmek

-İncelenen malzeme içinde yerel olabilecek ve yerleşime ithal olarak geldiği düşünülen ya da yeni kültür etkileri ile ortaya çıkan özellikleri belirlemek

-İthal mal grupları ve yeni kültür etkilerinin boyutunu belirlemek maksadıyla, Mezopotamya, Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve Ege Adaları'nda bulunan yerleşimlerden ele geçen malzemeyi inceleyerek, çanak çömleğin yolculuğunu takip etmek

-Seyitömer Höyük'ün öncelikle kendi stratigrafisini, ardından da Batı Anadolu kronolojisi içindeki yerini belirlemek

Kapsam

Tezin kapsamını, Seyitömer Höyük ETÇ IIIA dönemi olan VI. Tabaka çanak çömleği ve mimarisi oluşturmaktadır. Bu çalışmada, 2020 ve 2021 kazı sezonlarında açığa çıkarılan veriler ele alınmıştır. Bu tabakaya ait malzemenin doğru değerlendirilebilmesi için, hem daha önce yayımlanmış olan Seyitömer V/A-D (ETÇ III) tabakalarının hem de VI. Tabaka altında kalan ve yeni kazılmış olan VI. Tabaka'nın A ve B evreleri (ETÇ II) bulgularından karşılaştırma için yararlanılmıştır.

Coğrafi olarak Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi içinde değerlendirilen⁴ Seyitömer Höyük'ün bu tanımlama içindeki verilerle ortaya konulmuş, komşu kültür bölgeleri olan Frigya, Bitinya ve Troya-Yortan Kültür Bölgeleri temel karşılaştırma merkezleri olarak belirlenmiştir. Yerleşimde ticaret göstergeleri içinde değerlendirilen kadeh, Suriye Şişeleri gibi ithal formları ve mal gruplarını değerlendirmek amacıyla Suriye-Mezopotamya, Kilikya ve Orta Anadolu'yu takip eden merkezler ile birlikte Ege coğrafyasında yer alan yerleşimler de karşılaştırma kapsamına alınmıştır.

Çalışma Yöntemi

Çalışma yöntemi, arazi çalışmaları ve sonrası şeklinde olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilmiştir. VI. Tabaka kazısı, yatay düzlemde ve açık alan sistemiyle gerçekleştirilmiştir. Tez kapsamında ele alınan malzeme mekân, taban üstü ve geniş bir alana yayılan sokak olduğu tespit edilen malzeme ise karışıklığa sebep olmaması açısından plankare isimleriyle toplanmıştır. Bu alanlarda taban üstü tespit edilen malzeme arazide bekletilerek mekân ve taban numaraları verildikten sonra fişler doldurulmuştur. İsimlendirilen malzeme geldiği alan ve tarih göz önüne alınarak çanak çömlek tarlasına serilmiştir. Kazı sezonu sonunda ise alanda bulunan profiller, tüm kaplar da göz önüne alınarak farklı formlar öncelenerek seçilmiş ve kasalanmıştır. Sonrasında, yaklaşık 5000 adet olduğu tespit edilen malzemenin mal grupları, hamur özellikleri, yüzey özellikleri, formları ve yapım tekniklerine bakılarak istatistik fişlerine kayıt edilmiştir. Mal grupları belirlenirken hamur katkıları, pişme dereceleri ile bağlantılı olduğu düşünülen hamurun

⁴ Efe 2003; Sarı 2021.

yoğunluğu, varsa astar kalınlığı ve rengine bakılmıştır. Bunlara ek olarak, yüzeylerinde perdah var ise perdahın uygulandığı alan -iç/dış-, perdahın kalitesi az, orta ve parlak olmak üzere üç başlık belirlenerek not edilmiştir. Ayrıca yapım teknikleri de değerlendirilerek, yapım tekniğinin mal gruplarında belirleyici olma durumları da göz önüne alınmıştır. Sınıflandırmada hamur özellikleri aynı olan fakat yüzey renklerinde ton farklılıkları görülenler ayrılmış ve baskın renk göz önüne alınarak sayısal oranda fazla gruba dahil edilmiştir. Örneğin kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubunda, portakal ve vişne çürüğü yüzey renkleri baskın grup olmaması sebebiyle ayrı bir mal grubu olarak değerlendirilmemiş, bunun yerine kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu içine dahil edilmiştir. Temelde on bir mal grubu belirlenirken iki mal grubunda alt grup olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma sonucuna göre VI. Tabaka çanak çömleği mal grupları aşağıda verilmiştir.

- 1- Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu
 - a) Orta Nitelikli Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu
 - b) İnce Nitelikli Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu
- 2- Kahverengi Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu
- 3- Kaba Mal Grubu
- 4- Siyah Ağız Kenarlı Mal Grubu (*black top ware*)
- 5- Film Astarlı Mal Grubu (*wash ware*)
- 6- Kırmızı Astarlı Mal Grubu
- 7- Siyah Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu
- 8- Astarsız Perdahsız Mal Grubu
- 9- Açık Kahverengi Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu
- 10- Kahverengi Astarlı Mal Grubu
- 11- İthal Mal Grubu
 - a) İnce Kırmızı Astarlı ve İnce Nitelikli Mal Grubu
 - b) Gri Astarlı ve Parlak Perdahlı Mal Grubu
 - c) Yalın Mal Grubu (*plain ware*)
 - d) Parlak Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (*red coated ware*)

İstatistiği yapılan çanak çömlek içinden örneklem oluşturan bir grup ise seçilmiş bulunduğu alan (mekan/tabana/plankare) numaraları verilerek 1'den başlamak üzere numaralandırılmıştır (örn. Sh.20-Mkn 1/1). Numaralandırılan çanak çömleğin hamur ve

yüzey renkleri *Munsell Soil Chart*'a uygun olarak belirlenmiştir. Seçilen profillerin çizimleri yapılmış ve fotoğrafları çekilmiştir.

Arazi sonrasında gerçekleştirilen çalışmaların başlangıcında, arazi çalışmaları sırasında istatistiği çıkarılan ve tanımlanan verileri doğru değerlendirmek maksadıyla öncelikle Batı Anadolu, Kuzeybatı ve Güneybatı Anadolu'da arkeolojik merkezlere ek olarak Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Suriye-Mezopotamya ve Ege yerleşimlerinin yayın taramaları gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümde, Kütahya ilinin içinde bulunduğu Ege Bölgesi coğrafi özellikleri ve jeolojisi hakkında genel bilgilere değinilmiştir. İkinci alt başlıkta, bölge daraltılarak İç Batı Anadolu Bölgesi coğrafyası tanıtılmıştır. Son olarak Kütahya ilinin bölge içindeki yeri, jeolojik ve coğrafi özellikleri ile iklim ve bitki örtüsüne Seyitömer özelinde de dahil edilerek incelenmiştir.

İkinci bölümde, Kütahya ili araştırma tarihçesi, 19. yüzyılda başlayan seyyahların bölgeyi ziyareti, yüzey araştırmaları ve protohistorik kazılar sıralamasıyla tek başlık altında verilmiştir. Bölümün ikinci başlığı altında ise 1989-2021 yılları arasında Seyitömer Höyük'te gerçekleştirilen kazıların sonuçları özetlenmiştir.

Üçüncü bölümde, Seyitömer Höyük VI. Tabaka mimarisi tanıtılmış ve bir alt tabaka olan VI/A evresi ve bir üst tabaka olan V/D evreleri ile birlikte değerlendirilmiştir. VI. Tabaka'da yer alan mekân, taban ve plankarelerde yer alan çanak çömleğin yanı sıra ele geçirilen buluntulara sayısal oranlarıyla değinilmiştir.

Dördüncü bölümde, VI. Tabaka çanak çömleğinin belirlenen mal grupları tanıtılmış ve mal gruplarının benzerlerinin bulunduğu yerleşimler ve tabakaları karşılaştırma başlığı altında verilmiştir. Ardından belirlenen formlar ana ve alt başlıklar altında tanıtılarak, karşılaştırma kısmında formların bulunduğu diğer merkezlere değinilmiştir. Bu bölümün sonunda ise çanak çömleğin genel değerlendirmesi yapılmıştır. Değerlendirme kısmında, VI. Tabaka çanak çömleği formları tanıtılmış ve örneklem olarak seçilen gruba atıf yapılarak açıklanmıştır. Formların benzerlerinin bulunduğu yerleşimler tabakaları karşılaştırma başlığı altında incelenmiştir. Dördüncü bölümde incelenen çanak çömleğin mal grubu ve form yüzdelik oranlarını içeren grafiklere yer verilmiştir.

Beşinci bölümde, tez kapsamında ele alınan ve tarihlendirilen VI. tabakanın öncelikle yer aldığı İç Batı Anadolu ve Kuzeybatı Anadolu, Kıyı Ege, Güneybatı Anadolu'da yer alan çağdaş yerleşimlerin kronolojilerine değinilmiştir. Sonrasında Seyitömer yerleşimi kronolojisi verilmiştir.

Sonuç başlığı altında ise bölüm başlıkları altında ele alınan bilgiler, genel değerlendirmeler yapılarak özetlenmiştir.

Metin içinde, istatistiği çıkarılan mal grupları ve formların dağılımları grafiklerde, fotoğraf, plan ve haritalar Figür olarak, tablolar ise Tablo olarak isimlendirilerek verilmiştir. Örnekleme olarak seçilen çanak çömleği içeren grup ise levha sıralamasına göre numaralandırılarak, kazı envanter numarası, buluntu yeri, ağız çapı, yükseklik ve dip çapı, cidar kalınlığı, yapım tekniği, mal grubu, form, hamur, yüzey, bezeme, perdah ve katkı ana başlıkları belirlenerek excel formatı oluşturulmuştur. Kazı envanter numarası başlığı altında, kazı sırasında açığa çıkarılan tüm ya da tümlenmiş kapların envanter numaraları veya profillerin isimlendirildiği kodlamalar verilmiştir. Buluntu yeri başlığı altında kazı sırasında bulunduğu yerlerin numaraları açıklanmıştır. Buluntuların ölçüleri için ağız çapı, yükseklik, dip çapı ve cidar kalınlıkları ana ölçüler olarak verilmiştir. Kapların ne şekilde yapıldıkları -el yapımı/çark yapımı/kalıp yapımı- yapım tekniği başlığı ile belirtilmiştir. Çanak çömleğin hangi mal gruba ait oldukları mal grubu başlığı altında mal grubu numaraları ile belirtilmiştir. Bölüm IV'te formları tanımlarken kullanılan sıralama aynı zamanda rakamlar ile de belirtilmiştir, bu numaralar form başlığı adı ile verilmiştir. Hamur ve yüzey başlıkları altında *Munsell Soil Chart* ile belirlenen kodlar yazılmıştır. Bezeme adı altında varsa kaplarda bulunan bezemelerin adları belirtilmiştir. Perdah başlığı ile kapta bulunan perdah az, orta ve parlak alt başlıkları altında verilmiş, eğer kapta perdah yok ise bu alan boş bırakılmıştır. Katkı başlığında ise çanak çömleğin hamur katkıları verilmiştir.

Levhalar kısmında ise seçilen çanak çömleğin çizimleri ve fotoğrafları yan yana ya da çizimler üzerinde fotoğrafları ile birlikte yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

COĞRAFYA VE JEOMORFOLOJİ

1.1.Ege Bölgesi Coğrafyası ve Jeolojisi

Türkiye'nin günümüzdeki genel tektonik yapısı, "Neotektonik Dönem" olarak adlandırılan ve Bitlis Kenet Kuşağı boyunca Avrasya ve Arap-Afrika plakaları arasında kalan Anadolu levhasının, Geç Miyosen'de kıta-kıta çarpışmasıyla başlayan yeni rejimde şekillenmiştir. Bu dönemle birlikte Türkiye'de, yoğun volkanik faaliyetin başladığı kabul edilmektedir⁵. Çarpışmayla gelişen, Doğu Akdeniz suları altındaki Ege/Kıbrıs Hendeği ve daha doğuda Bitlis Kenet Kuşağı, çarpışma sonrası Anadolu levhasının batıya kaçışını sağlayan Kuzey Anadolu Fay Zonu ve Doğu Anadolu Fay Zonu, günümüzün bölgedeki tektonik çatısını oluşturan başlıca yapısal unsurlardır. Anadolu levhasının bu iki transform hattı boyunca, batıya kaçışının yanında, Alp-Himalaya Orojenik Kuşağı'nda yer alan Torid-Anatolid sistemi içerisinde, özellikle Ege Bölgesi'nde kabuksal deformasyonu doğuran farklı gerilmeler de söz konusudur. Ege ve Batı Anadolu'yu etkileyen bu gerilmeler, dönemsel sıkışmalı ve güncel gerilmeli tektonik gibi farklı sonuçları doğurmuştur. Geç Miyosen sonuna kadar yaklaşık Kuzey-Güney sıkışma ile K-G gidişli grabenler ve yaklaşık K-G gerilme ile Doğu-Batı yönlü farklı yaşta grabenler oluşmuştur⁶.

Batı Anadolu'daki genişleme türü neotektonik rejimin başlama yaşı, genel olarak Pliyosen, hatta Geç Pliyosen'dir⁷. Alt-Orta Miyosen'de bölgede artık deniz sularının olmadığı kesindir. Zira yörede yapılmış hemen hemen tüm çalışmalarda, temel kayaları açılı diskordansla üzerleyen, bileşenleri başlıca melanj ve metamorfitlerden oluşan kaba kırıntılı karasal istif (Beke formasyonu), bir akarsu-yelpaze ortamının ürünü olarak tanıtılmıştır. Böylece bu dönemde bölge, su üstü bir alan ve topografik olarak yüksek olmalıdır başka bir deyişle olasılıkla kapanma sonrasında da bu kapanmaya ilişkin sıkışma devam etmektedir. Batı Anadolu'da Tersiyer ortalarına kadar kendini gösteren K-G kabuksal kısalma ve sıkışma, yaklaşık K-G gidişli grabenleri oluşturmuştur. Ege Bölgesi'nde Gördes, Demirci, Alaşehir, Selendi ve Örenli gibi yaklaşık K-G grabenler bu

⁵ Özburan 2009, 20.

⁶ Özburan 2009, 21.

⁷ Özburan 2009, 21-23.

tektonizmanın etkisiyle şekillenmiştir. Genellikle bu tektonik rejime volkanizma da eşlik etmiştir. Seyitömer ve Sabuncupınar grabenleri de bu sistemin bir parçası olmalıdırlar. Kütahya ve çevresinde, Erken Miyosen'den itibaren, okyanusal kapanmaya ilişkin devam eden bu sıkışmanın sonuçları, kendini yaklaşık Kuzey Doğu-Güney Batı doğrultulu bir gidişle, horst-graben tektoniğinin ilk ürünleri olarak göstermeye başlamıştır⁸.

1.2.İç Batı Anadolu Coğrafyası

İç Batı Anadolu Bölgesi, kuzeyde İç Batı Anadolu, ortada İç Batı Anadolu Eşiği ve güneyde Göller yöresinden oluşur⁹. İç Batı Anadolu bölümü, Ege Bölgesi'nin kuzeydoğu yönünde Anadolu içine sokulan bölümdür. Bölgenin Ege Bölümü, deniz üzerine çok girintili çıkıntılı bir kıyı ile iner ve deniz etkisi, oluk biçimli ova-vadilerle nasıl kolay içerilere sokulur. İç Batı Anadolu, Ege bölümüyle Akdeniz, İç Anadolu ve Marmara bölgeleri arasına girmiş bir çatıdır. Az çok basık olan bu çatı üzerinde güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu birkaç dağ dizisi uzanır. İç Batı Anadolu'da, Ege bölümündeki çeşitlilik kolay seçilmez, bu nedenle yörelerin ayrılması da kolay olmaz. Bölümün ana çizgilerine bakılınca üç yöreye ayırmak mümkündür; 1- Gördes-Uşak yöresi: Ege Bölümü'ne komşu olan ve Akhisar-Alaşehir ovaları üzerinde dik yamaçlarla başlayarak içerilere doğru yavaş yavaş yükselen dalgalı bir platodur. 2- Dursunbey-Kütahya Yöresi: Kuzeyde Marmara Bölgesi içine doğru geniş bir girinti meydana getiren engebeli, ormanlık bir kesimdir. 3- Afyonkarahisar Yöresi: Doğuda İç Anadolu'ya doğru sokulan, az engebeli ve ormandan yana zayıf bir kesimdir¹⁰.

1.3.Kütahya ve Çevresi

Kütahya ve çevresi, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu bölümü içinde yer alır. Ege Bölgesi'nin bu bölümü, İç Anadolu Bölgesi ile Asıl Ege Bölümü arasında bir eşik durumundadır. Buna ek olarak, Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgelerine hâkim durumda olan İç Batı Anadolu eşiği üzerinde yer alır. Bu eşik, her üç bölgeden gelen doğal yolların birleştiği bir konumdadır. Kütahya ve çevresi gerek fiziki coğrafi şartları gerek beşerî ve iktisadi coğrafya şartları bakımından Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgeleri arasında bir geçiş teşkil eder. Bu üç bölgeden birine doğrudan bağlanamayacağı gibi bunlardan

⁸ Özburan 2009, 150.

⁹ Efe - Türkteki 2011a, 186.

¹⁰ Darkot - Tuncel 1995, 77.

bağımsız olarak da düşünülemez¹¹. İç Batı Anadolu içinde yer alan, Dursunbey-Kütahya yöresine tek bir ad verilmek istenirse, yöre içinde en büyük kent olan Kütahya'nın adından faydalanmak düşünülebilir. Fakat bu şehir, söz konusu olan geniş alanın doğu yarısında kaldığı için, sınırlarını batıda Karesi yöresine kadar uzatmak istediğimiz bir yöreyi adlandırmada başarılı olunmasa da Kütahya bir alt yöre ya da sınırlarını daha dar alınmış bir yöreye ad olarak verilebilir. Kütahya adını yörenin doğu yarısı için kullanmak, batı yarısına da önemli bir kent olmadığı halde merkezi bir durumda olması nedeniyle Dursunbey'in adını vermek düşünülebilir¹².

1.3.1.Kütahya İli Morfolojik ve Jeolojik Özellikleri

Kütahya Ovası, belirgin olmayan eşiklerle ayrıldığı Köprüören ve Tavşanlı depresyonları ile kuzeybatıya doğru devam eder¹³. Bunların kuzeyinde, daha küçük çapta Kükürt, Ağızören ve Gümüşgölcük alüvyal sahaları yer alır. Kütahya Ovası'ndan nispeten daha küçük çapta olan bu depresyonlar, Kütahya Ovası gibi neojen platoları ve bunların gerisinde yer alan tepelerle çevrelenmiştir. Plato, Porsuk tabanı ile gerisindeki plato arasında yaklaşık olarak 100-150 m seviye farkı vardır. Bu seviye farkı Kütahya'nın diğer kısımlarında da devam etmektedir¹⁴. Yaylaların büyük bir kısmı 1000-1200 m iken bir kısmı da 1250-1400 m arasındadır. Bu farka dayanarak, alçak ve yüksek yaylalar olarak değerlendirilebilirler. Platolar arasındaki bu yükselti farkı, taban seviyesindeki oynamalar ve taban seviyesine olan mesafenin aynı olmayışından ileri gelmektedir. Yüksek yaylalar, aşağı yukarı aynı irtifalarlardaki Paleozoyik şistler ve Neojen kalkerleri üzerinde gelişmişler, nispeten alçak platolarda Neojen ile ofiolitik seri ve serpantinler üzerinde ortaya çıkmıştır. Güney ve güneydoğuda yer alan ve Permien-Mezozoyik'e atfedilen yarı kristalize kalkerler, mukavemetlerinin fazla oluşu sebebiyle etraflarını çeviren Paleozoik şistler ve Neojen arazisinden daha yukarı seviyede bulunurlar. Bölgenin kuzeyinde (daha ziyade kalker, kil, marn) ve güneyinde (kalker) Neojenden oluşan sahalar, diğer oluşumlardan daha geniş yer kaplamaktadır. Neojenden sonra ikinci derecede yaygın olan serpantin, dasit, riyolit gibi volkanik elemanlarla ofiolitik seridir. Bunlara gerek yüksek gerekse alçak platolarda rastlanır. Paleozoik şistler, sadece

¹¹ Dönmez 1982, 1.

¹² Darkot - Tuncel 1995, 81.

¹³ Ergüler vd. 2015, 14.

¹⁴ Ocakoğlu vd. 2020, 763.

güneydeki Yellice ve Gümüş dağlarının eteklerindeki platolarda görülürler. Platolar üzerindeki belirgin rölyefi teşkil eden Permien-Mesozoik'e ait yarı kristalize kalkerler ise parçalar halinde dar sahalarda toplanırlar¹⁵.

Tunç Çağı'nda önemli bir yerleşim olan Seyitömer Höyüğü'nü de içine alan Seyitömer Linyit Havzası, literatürde bilinen Kütahya grabeni içerisinde yer alan alt bir havza konumundadır. Kütahya grabeni, Neojen karasal çökelleriyle dolu Tavşanlı ve Seyitömer alt havzalarından oluşan Batı Anadolu'nun D-B uzanımlı en büyük grabenlerinden biridir. Sahanın denizden yüksekliği 1000-1300 m'ler arasında olup genel olarak üç farklı morfolojik yapı gözlenmektedir. Bunlardan birincisi, çalışma alanının güney ve güneybatısında gözlenen basamaklı topografya, ikincisi kuzey ve kuzeydoğusunda gözlenen yüksek ve engebeli topografya (Türkmen Tepe), üçüncüsü ise güneydoğusunda yer alan düz ve engebesiz topografyadır¹⁶. Seyitömer Linyit Havzası'nın jeolojik evrimi kısaca, Paleosen sonrası morfolojisi tektonizmanın yardımı ile havzaların oluşumunu başlatmıştır. Miyosen'de bu havzalarda biriken organik kalıntılardan kömür oluşumları başlar. Miyosen ve Pliyosen boyunca volkanizma-tektonizma ilişkileri sürmüştür. Özellikle kırıntılı volkanikler ile sediment ardalanmaları gerçekleşmiştir. Ayrıca bu aşamada kil yatakları oluşmuştur. Bölgenin genişlemesi sonucu oluşan normal faylanmalar ile aşınma, taşınma olaylarının yanı sıra volkanik dayklar, artık çözeltiler ve termal sular aktivitelerini sürdürmüştür. Kuvaternerde aktif tektonizma karasal ortamda sürerken, depremler ve sıcak sular yaygındır. Bu süreçte yaygın olmak üzere alüvyon taraçaları oluşmuştur¹⁷.

1.3.2. Kütahya İli Coğrafi Özellikleri, İklim ve Bitki Örtüsü

Kütahya ve çevresi, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu bölümünde, Yukarı Sakarya ve Güney Marmara bölümlerinin kavşağında yer almaktadır. Kuzeyinde Bursa, kuzeydoğusunda Bilecik, doğusunda Eskişehir ve Afyon, güneyinde Uşak, batısında Manisa ve Balıkesir ile çevrilidir. İç Batı Anadolu çanağı ile Batı Ege bölümü ovaları arasında ortalama 1200 m yükseltili bir eşik durumda olan Kütahya, KB-GD doğrultulu dağ sıralarıyla kaplıdır. Türkmen Dağı, Murat Dağı, Şaphane Dağı, Eğrigöz ve Ak Dağ

¹⁵ Dönmez 1972, 62, 63.

¹⁶ Yanık 2022, 22.

¹⁷ Yanık 2022, 23.

ile Kütahya, Örencik, Simav, Tavşanlı ve Altıntaş Ovaları, bölgenin yüzey şekillerini çeşitlendirir. Seyitömer Linyit Havzası, coğrafi olarak Kınık, Boztepe, Kızık, İshakçılar, Eğriöz, Mahmudiye, Aslanlı, Elmacık, Ayvalı köylerinin sınırladığı alanlar içinde bulunmaktadır¹⁸.

Yörenin büyük kısmı Porsuk Çayı havzası içinde yer alan doğu kesiminde zemin daha yüksek, fakat batıya göre rölyefi daha siliktir. Kuzeyde Uludağ'ın güneydoğu uzantısındaki Yirce dağları (1906 m), orta kesimde Kütahya şehrinin yaslandığı Yellice Dağı (1746 m), güneyde Murat Dağı (2309 m), doğuda Türkmen Dağı (1826 m) arasında 1100-1200 metre yükseltili dalgalı düzlükler yer alır. Burası İç Batı Anadolu eşiğinin tabanı olup bunun üzerinde seyrek dağlar sıralanır. Dağların arasına da genellikle 1000 m altında olmak üzere Porsuk ve kollarının vadileri girer. Kıvrımlı, sert temel burada geniş alanlarda Neojen göl tortulları ile örtülüdür. Bu tortullar arasında yer yer geniş linyit yatakları bulunur¹⁹.

Kütahya alt yöresi, iklim koşulları ve doğal bitki örtüsü bakımından Marmara, hatta Karadeniz ve bir dereceye kadar Ege Bölgesi koşulları ile İç Anadolu koşullarının karşılaşma alanı durumundadır²⁰. Bu bölgelerden birine doğrudan bağlanamayacağı gibi bunlardan ayrı olarak da düşünülemez. Bölge sıcaklık şartları bakımından daha çok İç Anadolu Bölgesi'ne, karasallık derecesi bakımından Asıl Ege bölümüne, yağış rejimi, kuraklık döneminin süresi ve iklim tipi bakımından daha çok Marmara Bölgesi'ne nisbi nemin yıl içindeki seyri bakımından Marmara ve İç Anadolu bölgelerinin kendine civar kesimlerine yakınlık gösterir²¹. Sıcaklık bakımından soğuk kışlar (minimum sıcaklık – 28°C), fazla sıcak olmayan yazlar görülür. Ortalama yağış tutarı 500 mm'nin üstünde olup en yağışlı mevsim kış (%40), ikinci sırada ise ilkbahar (%30)'dır. Yaz, en az yağışlı (%12) mevsimdir ancak sonbaharda da yağış oranı (%18) fazla değildir²².

Kütahya ve çevresinin bitki örtüsünü, yarı nemli ormanlar, kuru ormanlar, Akdeniz maki elemanlarının sokulduğu kesimler ve toprak şartlarının yarattığı step sahası olarak gruplandırmak mümkündür. 1500 m'nin üstündeki yarı nemli ormanlarda sarıçam, vadi içlerinde ise kayın, kestane, ıhlamur, fındık, gürgen, titrek kavak ve akçaağaç yetişir. Kütahya ve çevresindeki bitki örtüsünü kuru ormanlar oluşturur. Bu ormanlar, dağlık

¹⁸ Yanık 2022, 22.

¹⁹ Darkot - Tuncel 1995, 85.

²⁰ Darkot - Tuncel 1995, 85.

²¹ Dönmez 1982, 1.

²² Darkot - Tuncel 1995, 85.

k t lelerin 1500-1600 m'den yüksekteki kısımları haricinde, bölgenin bitki örtüsüyle kaplı yerlerinin hemen hemen tamamında yaygındırlar. Buralar, Kütahya'nın yüksek yaylalar kısmıdır. Kuru ormanların hâkim a a  cinslerini karaçam, saçlı meşe, mazı me esi, Lübnan me esi ve ardı  türleri meydana getirir²³.

Seyitömer havzasında, genellikle karasal iklim etkindir. Meteorolojik verilere göre yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar ya ışlıdır. Yılın en sıcak ayı Ağustos, en soğuk ayı ise Şubat'tır. Sıcaklık -28  C ile +36  C arasında değişmektedir. Bölgede nem oranının az olmasına karşın yılda ortalama yağış miktarı 550 mm, günlük yağış miktarı ise 67 mm seviyelerine çıkmıştır. Çalışma alanındaki derelerdeki su rejimleri mevsimlere göre değişmektedir. Bölgede bitki örtüsü seyrek yapılı ardı  ve makilerle kaplıdır²⁴.

²³ Dönmez 1982, 13.

²⁴ Yanık 2022, 22.

İKİNCİ BÖLÜM

KAZI VE ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

2.1. Kütahya İli Araştırma Tarihçesi

Kütahya ilinde seyyahların ziyaretleri 19. yüzyıldan itibaren özellikle Frig araştırmalarına bağlı olarak yoğunluk kazanmıştır. Bölgede Friglerle ilgili ilk bilgilere bölgeyi gezen seyyahlar aracılığıyla ulaşmaktayız²⁵. 1834 yılında gezgin, mimar, arkeolog C. Texier²⁶ bölgeyi ziyaret etmiş ve Kütahya tarihi ve arkeolojisi ile ilgili bilgiler vermiştir. 1836 yılında Anadolu'ya gelen W. J. Hamilton, Kütahya'nın batısında Tavşanlı ilçesi yakınındaki Deliktaş Anıtı'nı görmüş ve Çavdarhisar'ı (Aizanoi) da ziyaret etmiştir. 1861 yılında G. Perrot, E. Guillaume ve J. Delbet Kütahya, Kümbet, Midas Vadisi, Çifteler güzergâhını izleyerek bölgede araştırmalar yapmışlardır²⁷. 1896 yılında bölgeye coğrafyacı W. von Diest²⁸ gelmiş ve Kütahya'nın Alayunt'tan başlayarak Kırka ve Kümbet Vadisi'ne doğru uzanan kesimini ziyaret etmiştir. Kütahya ile Seyitgazi arasında uzanan dağlık arazide, daha önce H. Barth, M. G. Radet ve A. Körte tarafından izlenen yollar hakkında kısa bilgiler vererek bunları harita üzerinde işaretlemiştir.

Osmanlı sonrasında Cumhuriyet Dönemi araştırmaları daha yöntemsel olup bilimsel esaslara uygun yayınlar yapılmıştır. 1937 yılında J. R. Steuart²⁹, 1941 yılında E. Chaput Afyonkarahisar, Kütahya ve Seyitgazi-Emirdağ arasındaki bölgede³⁰; 1946 yılında ise E. Haspels, H. Çambel ile birlikte Eskişehir, Çifteler, Afyonkarahisar ve Kütahya'nın sınırı olan Türkmen Dağı'nın yer aldığı bölgede³¹ arkeolojik ve coğrafi araştırmalar yapmışlardır. E. Haspels de Kütahya'daki höyüklerden bahsetmiş ve gezilerini 1971 yılında yayınlamıştır³². Aizanoi Antik Kenti, 1824 yılında İngiliz Kontu S. Asap tarafından tespit edilmiştir. Daha sonra yine 19. yüzyılda L. de Laborde, C. Texier, Ph. le Bas ve E. Landron tarafından ziyaret edilmiştir³³.

²⁵ Uçankuş 2002, 137-141.

²⁶ Texier 2002, 284-286.

²⁷ Uçankuş 2002, 137-138.

²⁸ Ramsey 1884, 242-262.

²⁹ Uçankuş 2002, 138-139.

³⁰ Chaput 1941, 64.

³¹ Haspels 1971.

³² Haspels 1971, 1 vd.

³³ Atik 1996, 4-13.

Bölgede tarih öncesi dönemlere ilişkin yapılan araştırmaların gelişimine baktığımızda, 1940'larda K. Bittel, Kütahya'da özellikle Tavşanlı çevresinde höyüklerin varlığını saptamış, ancak yeterli araştırmanın olmadığını belirtmiştir. H. Otto ile birlikte gerçekleştirdikleri Demircihöyük kazısına ait yayınlarında, Tavşanlı çevresinde büyük höyüklerin olduğu ifade edilmiştir³⁴. Yine 1940'lı yıllarda Tavşanlı Höyük ve Kayı Höyük'ten toplanan yüzey malzemesi T. Özgüç tarafından yayınlanmıştır³⁵. 1959-61 yıllarında Altıntaş ilçesi çevresinde yüzey araştırmaları yapan D. French bölgeyi gezmiş ve prehistorik yerleşim yerlerinden topladığı malzemenin bir kısmını yayınlamıştır³⁶.

Bölgede amacı ve kapsamı belli olan bilimsel bir hedef doğrultusunda yapılan tarih öncesi dönem yüzey araştırması ilk defa 1988-1995 yılları arasında T. Efe tarafından gerçekleştirilmiştir³⁷. Bu araştırmalarda, daha önce saptanmış bulgulara ek olarak, T. Efe tarafından çok sayıda yerleşim yeri de tespit edilmiştir³⁸. 1991 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları kapsamında Kütahya, Altıntaş ilçesi ziyaret edilmiş³⁹, Altıntaş çevresinde Erken Tunç Çağı II ve III malzemeleri belirlenmiştir. Bölgede Aslanapa, Altıntaş ve çevresinde Ortaca, Aslanapa, Haydarlar, Siyalar, Sağlar, Çakmaklı Tepesi, Çukuralıca, Höyüktepe, Çöğürtepe, Ören, Kıran Harmanyeri, Turgutlar, Abya, Karaağaç I ve II, Geçek, Üçhöyük, Yalnızsaray, Höyüközü, Alibey, Hıdırlık, Tatar Muhtar, Beşkarış, Hebin Höyük, Delenpınar, Allıören ve Gökçeler tespit edilen prehistorik yerleşimler arasındadır. Bölgede az miktarda Erken ve Geç Kalkolitik, ağırlıklı olarak ETÇ, Orta ve Geç Tunç ile Demir çağlarına ait malzeme de tespit edilmiştir⁴⁰. 1992 yılında ise Gediz, Simav, Emet ilçeleri ziyaret edilmiştir⁴¹. Örencik Ovası ve çevresinde Hacıkebir, Avaratepe, Işıklar, Akpınar; Gediz Ovası ve çevresinde Akmakça; Simav ve Emet çevresinde⁴² Subak, Örentepe; Altıntaş ve çevresinde Kızıl Kilise ve Hacıhamza; Kütahya'nın doğusunda Yeni Bosna, İkiz Höyük ve Malatça, ziyaret edilen yerler arasındadır. Bu yerleşimlerden Akmakça'da Erken Neolitik Dönem'e tarihlenen malzeme ele geçirilmiştir. Diğer merkezlerde ağırlıklı olarak ETÇ II, yanı sıra ETÇ III, Demir Çağı

³⁴ Bittel - Otto 1939, 3.

³⁵ Özgüç 1946, 557-561, Özgüç 1944, 66, 67.

³⁶ French 1965, 15-24; French 1969, 1 vd.

³⁷ Efe 1993, 345 vd.

³⁸ Efe 1990a, 1- 19; 1990b, 405-424; 1991, 163-177; 1992, 561-584; 1993, 345-354; 1994a, 571-592; 1995, 245-266; 1997, 215-232.

³⁹ Efe 1993, 347.

⁴⁰ Efe 1993, 345-364.

⁴¹ Efe 1994a, 571.

⁴² Simav ve Emet çevresinde bulunmuş çok sayıdaki ve değişik tiplerdeki bakır ve tunç objenin hangi yerleşimlerden geldiği bilinmese de bölgenin arkeolojik potansiyelini göstermesi bakımından önemlidir, bkz. Müller-Karpe 1994, Taf. 75/2, Taf. 76/20, Taf. 90/A ve Taf. 95.

ve sonrasındaki daha geç dönemlere tarihlenen malzemeler saptanmıştır⁴³. 1993 yılında da Kütahya'nın 16 km doğusunda yer alan Sandıközü ziyaret edilmiş, bu höyükte ETÇ II-III ve MÖ 2. binyıl malzemesi belirlenmiştir⁴⁴.

2017 yılında, E. Fidan başkanlığında Eskişehir ve Kütahya İlleri Tarih Öncesi Dönem Yüzey Araştırması'na başlanılmıştır. Bölgedeki araştırmaların amacı, Erken Tunç Çağı III Dönemi, Orta Tunç Çağı'nın başı ve Geç Tunç Çağı ile ilgili problemlerin çözümüne yönelmektir. Yüzey araştırmalarının Kütahya ilini içeren kısmında, Tavşanlı Höyük, Kocahöyük, Hacıkebir Höyük, Ortaca, Gecek ve Malatça yerleşmelerinde detaylı araştırmalar yapılmıştır⁴⁵. 2018 yılında yapılan arkeolojik yüzey araştırmalarında, üç höyük üzerinde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Köprüören ve Tepecik höyüklerinde sadece malzeme toplaması yapılırken, Tavşanlı Höyük'te yoğunlaştırılmış yüzey araştırması ve jeoarkeolojik sondajlar yapılmıştır. Söz konusu höyüklerde ETÇ, OTÇ ve Roma Dönemi'ne tarihlenen çanak çömlek ele geçirilmiştir⁴⁶. 2017-2019 yüzey araştırması sezonunda Tavşanlı Höyük ve Hacıkebir Höyük'te detaylı araştırmalar yapılmıştır⁴⁷.

Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim AŞ (Eski Seyitömer Kömür İşletmeleri) işletme sahası içinde yer alan ve kurtarma kazısı gerçekleştirilen diğer bir tarih öncesi dönem ile ön tarih bulguları veren yerleşim Çiledir Höyük'tür. Çiledir Höyük Kurtarma Kazısı 2009-2014 yılları arasında Kütahya Müzesi Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Çiledir Höyük'te, batı yamaçtaki topografik eğime göre konumlandırılan mekânlar açığa çıkarıldığında, özellikle ETÇ II, Roma İmparatorluk ve Erken Doğu Roma (Bizans) Dönemi kalıntılarının yoğunluğu dikkat çekmiştir. Bu dönemlerin dışında, yerleşimde çok az sayıda ETÇ III, Demir Çağı, Klasik Dönem ve Hellenistik Dönem'e ait çanak çömlek parçaları ve küçük buluntulara da rastlanılmıştır. Çiledir Höyük'te ortaya çıkarılan mimari kalıntılara bakıldığında, ETÇ II ile Roma İmparatorluk ve Erken Doğu Roma (Bizans) Dönemi'nin iç içe geçtiği görülmektedir. Buna göre, yerleşimin ilk sakinleri olarak görülen ETÇ halkı, arazinin topografik eğiminden de istifade ederek, olasılıkla korunma amaçlı bir teras duvarı inşa etmiştir. ETÇ II yerleşimi, bu teras duvarının iç ve dış kısmında gelişmiştir. Teras duvarı ile ETÇ

⁴³ Efe 1994a, 571-576.

⁴⁴ Efe 1995, 246.

⁴⁵ Fidan 2018, 123, 124.

⁴⁶ Fidan - Seçer-Fidan 2019, 101-109.

⁴⁷ Fidan 2020, 129-143.

II'ye ait diğer duvarların mekânsal bütünlükleri, Roma İmparatorluk Dönemi yapılaşmasının bu yapılar üzerine inşa edilmesi ve yamaçları yer yer oyarak inşa edilen Erken Doğu (Bizans) Roma Dönemi faaliyetleri nedeniyle, günümüze oldukça tahrip olmuş durumda ulaşmıştır. ETÇ II mekânlarının bütünlükleri olmadığından, işlevleriyle ilgili bir bilgi ileri sürmek zordur ancak yuvarlak planlı yüksek bir duvarla çevrelenen, orta kısımda dikdörtgen planlı olasılıkla bir bey konağına sahip bir yerleşim planından söz etmek mümkündür⁴⁸.

Kütahya'daki tarih öncesi dönem ile Geç Antik Çağ'a ilişkin yerleşimlerin tespitine yönelik bir diğer önemli araştırma da Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları'dır. Kütahya ili, Aslanapa ilçesi, Kureyşler köyünde DSİ tarafından projelendirilerek inşa edilen Kureyşler Barajı sebebiyle, tescilli Höyüktepe, Attepe yerleşimi ve Dereköy Nekropolü'nün sular altında kalacak olmasından dolayı Kütahya Müzesi Müdürlüğüne 2014-2016 yılları arasında belirtilen yerlerde kurtarma kazıları yapılmıştır. Kazılar, Höyüktepe, Attepe Yerleşimi ve Dereköy Nekropolü olmak üzere, birbirleri ile aralarında ortalama 3 km mesafe bulunan alanlarda gerçekleştirilmiştir⁴⁹. Attepe Yerleşimi ve Dereköy Nekropolü Geç Doğu Roma (Bizans) Dönemi'ne ait kalıntılar barındırırken Höyüktepe'nin orta büyüklükte bir yerleşim olduğu anlaşılmıştır. Höyüktepe'de ETÇ yerleşiminin⁵⁰, höyüğün üst düzleminde ve eğimli yamaçlarında yer aldığı anlaşılmıştır. Höyüğün kuzey-batı ve batısında bulunan dik yamaçları anakayadan oluştuğu için yerleşilmemiş yalnızca üst kısmı ve doğu etekleri kullanılmıştır⁵¹. Höyüğün ETÇ II'de surla çevrelendiği tespit edilmiştir⁵². Höyüktepe'de OTÇ'ye ait buluntular, Geç Doğu Roma plankarelerinin alt seviyelerinden birkaç pişmiş toprak çanak çömlek ve 1 adet figürin olmak üzere sınırlı sayıda ele geçmiştir⁵³. Bu bulgulara ek olarak, höyüğün batısında, doğusunda ve güneyinde OTÇ'ye ait mimari kalıntılar ve küçük buluntular açığa çıkmıştır⁵⁴.

Kütahya ilinde ön tarih araştırmaları bakımından önemli sonuçlar ortaya koyan yerlerden birisi de merkeze bağlı Ağızören köyü yakınındaki Höyüktepe'dir. Çelikler

⁴⁸ Türktüzün vd. 2015a, 49-72; Türktüzün vd. 2016c: 457-459; Ünan - Ünan 2022b.

⁴⁹ Türktüzün vd. 2015b, 9-50; Türktüzün vd. 2016a, 11-51; Türktüzün vd. 2016b, 1-15; Ünan - Ünan 2016, 41; Türktüzün vd. 2018.

⁵⁰ Türktüzün vd. 2015b, 14; Türktüzün vd. 2016a, 2; Türktüzün vd. 2017.

⁵¹ Ünan 2015a, 211.

⁵² Ünan - Ünan 2020b, 55-64.

⁵³ Sandalcı 2015, 452-453.

⁵⁴ Ünan - Ünan 2020c, 323-352.

Seyitömer Elektrik Üretim AŞ kömür rezerv sahası içinde yer alan bu höyüğün doğusunda kalan mezarlıkta, 1999 yılında tarla sürülmesi sırasında kültür varlıklarının ortaya çıkması üzerine, bu alanda 2000 yılında Kütahya Müzesi tarafından kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir. Ağızören-Höyüktepe Nekropolü, Kütahya ilinin OTÇ mezar tipleri ve ölü gömme gelenekleri ile ilgili önemli bilgiler vermiştir⁵⁵.

Kütahya'da 2007 yılında tespit edilerek tescillenen Saruhanlar Höyük ve Melcetepe Höyük'te de ETÇ ve OTÇ çanak çömleğine rastlanması bakımından, Domaniç ilçesi gibi, İç Batı Anadolu'dan Marmara Bölgesi hattına geçiş güzergâhında yer almaları bağlamında, her iki höyüğün de önemli tarih öncesi dönem yerleşimleri oldukları anlaşılmıştır⁵⁶.

Kütahya ilinin ilçelerinden biri olan Altıntaş ilçesinin 13 km güneydoğusunda yer alan Beşkarış köyünde alt yapı çalışmaları sebebiyle kısa süreli sondaj kazısı gerçekleştirilmiştir. Sondaj kazısında ETÇ II ve OTÇ'ye tarihlendirilen çanak çömlek parçaları ele geçirilmiştir⁵⁷.

Kütahya tarih öncesi dönem araştırmaları bakımından, Çavdarhisar ilçesinde yer alan Aizanoi Antik Kenti'nde Zeus Tapınağı alanındaki ETÇ bulgularını⁵⁸ destekler mahiyette, Çavdarhisar çevresinde ETÇ III dönemi varlığını ortaya koyan bir diğer kazı, Çavdarhisar Barajı gölet havzasında 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Barajın sularının zorunlu bir nedenle boşaltılmasını müteakip ortaya çıkan kalıntılar nedeniyle Kütahya Müzesince gerçekleştirilen kurtarma kazısında, ETÇ III'e tarihlenen bir sandık mezar ortaya çıkarılmıştır⁵⁹.

Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim AŞ'nin maden ruhsat sahasında yer alan Ayvalı köyünün güneydoğusunda, Ballıçeşme Höyüğü ve güneybatısında bulunan höyüğün mezarlığında da kısa süreli kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda mezarlık alanında ETÇ III ve OTÇ'ye tarihlenen çanak çömlek tespit edilmiştir⁶⁰.

⁵⁵Türktüzün 2002, 241-250; Ünan 2018, 229-253.

⁵⁶ Ünan 2018, 68, 69.

⁵⁷ Ünan 2020, 50-52.

⁵⁸ Louhner - Ay-Efe 2001.

⁵⁹ Ünan 2017, 193-212.

⁶⁰ Ünan - Ünan 2019, 61-99.

2.2. Seyitömer Höyük Araştırma Tarihçesi

Seyitömer höyüğü, Kütahya il merkezinin 26 km kuzeybatısında, Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim AŞ rezerv sahasında, eski Seyitömer Kasabası'nın bulunduğu alan içerisinde yer almaktadır (Figür. 1). Yaklaşık 150x140m ölçülerinde olan höyüğün orijinal yüksekliği 23,5m'dir⁶¹. Kütahya İlinin 25 km kuzeybatısında, eski Seyitömer kasabasında, Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim AŞ rezerv sahası içerisinde yer almaktadır. Seyitömer höyükte arkeolojik kazı başlatılmasının sebebi, höyüğün etkilediği sahada yüksek kalorili kömürün mevcudiyetidir⁶². Seyitömer Höyük'te çalışmalar ilk olarak 1989 yılında Eskişehir Müze Müdürlüğü'nce⁶³, 1990-1995 yılları arasında Afyonkarahisar Müzesi Müdürlüğü'nce⁶⁴, 2006-2014 yılları arasında ise Dumlupınar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü tarafından gerçekleştirilmiştir⁶⁵. 4 yıl aradan sonra 2019-2021 yılları arasında ise Kütahya Müze Müdürlüğü tarafından kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir⁶⁶.

⁶¹ Ünan - Ünan 2018, 137.

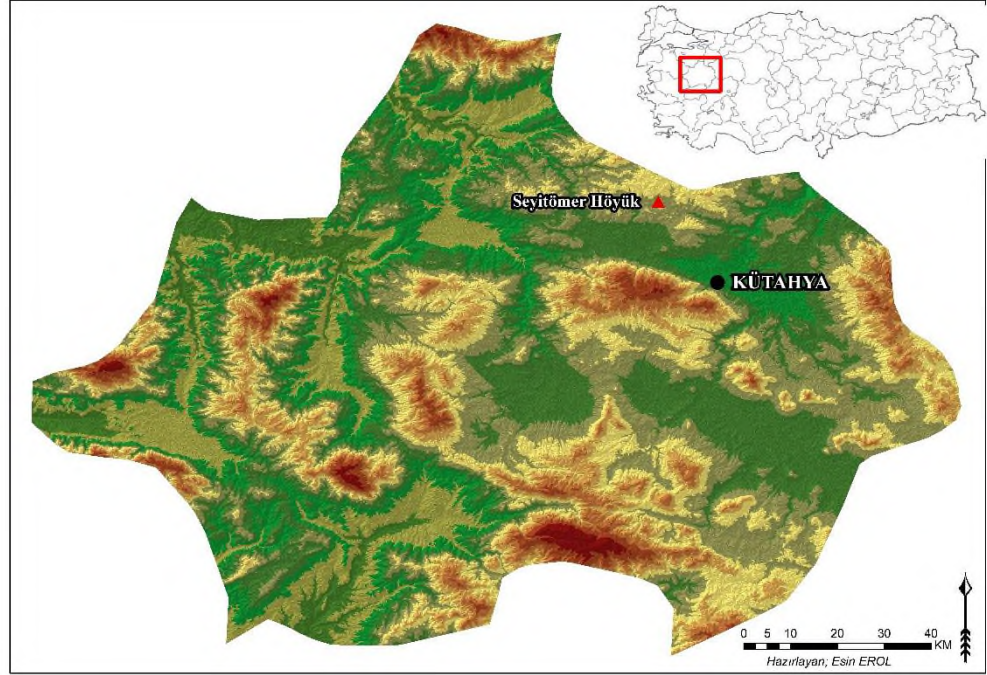
⁶² Seyitömer Kömür işletmesi 2013 yılında özelleştirilene kadar TKİ'ye bağlı bir devlet kurumuydu. Seyitömer'de kömür, yüzeye yakındır dolayısıyla kömürü çıkarmak için galeri açmaya gerek yoktur. Bu tip kömür ocaklarına açık ocak adı verilmektedir. Höyüğün altı ve sit alanı olan çevresinden kömürü çıkarmak için yüzeyden toprağın alınarak ilerlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle Seyitömer Höyük'te başlatılıp sürdürülen kurtarma kazısı niteliğindeki arkeolojik araştırmalar, 2013 yılına kadar TKİ tarafından desteklenmiş olup, günümüzde ise Çelikler Holding sponsorluğunda gerçekleştirilmektedir.

⁶³ 1989 yılında kazı N. AYDIN sorumluluğunda gerçekleştirilmiştir; bkz. Aydın 1991, 191-204.

⁶⁴ 1990-1995 yılları arasında kazılar A. Topbaş başkanlığında ve A. İlaşlı sorumluluğunda gerçekleştirilmiştir; bkz. Topbaş 1992, 11-27; Topbaş 1993, 1-30; Topbaş 1994, 297-301; İlaşlı 1996, 1-15.

⁶⁵ 2006-2014 yılları arasında kazı Prof. Dr. A. N. Bilgen başkanlığında yürütülmüştür; bkz. Bilgen 2008, 321-332; Bilgen 2009, 71-88; Bilgen vd. 2010, 341-354; Bilgen vd. 2011, 367-380; Bilgen vd. 2012, 234-255; Bilgen vd. 2013, 201-216; Bilgen vd. 2014, 349-360; Bilgen vd. 2015a, 323-338; Bilgen vd. 2015b, 119-186.

⁶⁶ Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı çalışmaları 2019 ve 2020 yılında Müze Müdür V. Sayın Serdar Ünan'ın, 2021 yılında ise Seher A. Duğan başkanlığında sürdürülmüştür; bkz. Ünan vd. 2021, 1-19.

Figür 1: Seyitömer Höyük’ün Kütahya ili içindeki konumunu gösteren harita.

Eskişehir Müzesi’nce 1989 yılında N. Aydın başkanlığında beş ay süre zarfında gerçekleştirilen kazıda, höyüğün tepe kısmında, güneybatı yamaçlarında ve batısında olmak üzere toplam 14 adet plankarede çalışılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Hellenistik Dönem yerleşiminde, birbirini takip eden dört evreli bir kültür tabakası tespit edilmiştir⁶⁷.

Afyonkarahisar Müzesi Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda, höyüğün üst düzlüğünde Roma Dönemi’ne tarihlenen avlu içinde kaldırım ve sokakla çevrili büyük bir yapı ve yapı ile bağlantılı su kanalı tespit edilmiş olup, kanalın içinde çok sayıda pişmiş toprak boğa heykelciği ele geçirilmiştir. Höyüğün üst düzlüğü ve üst yamaçlarında iki evreli olduğu düşünülen Hellenistik Dönem tabakası; höyüğün kuzey kesiminde ise Klasik Dönem ve alt seviyede Arkaik Dönem tabakaları ile Hellenistik Dönem’e tarihlenen sur kalıntıları açığa çıkarılmıştır⁶⁸. Höyüğün kuzeybatısında 5 m yüksekliğinde bir merdiven ve merdivenin batısında ETÇ ve Frig Dönemi çanak çömlek parçaları ele geçirilmiştir. Kuzeydoğu yamaçta ise Frig yerleşimi yapı kalıntıları ve MÖ 2. binyıla ait sur ve atnalı ocak ile MÖ 3. binyıla ait yangın tabakası tespit edilmiştir⁶⁹. Höyüğün kuzey yamacında MÖ 1. binyıla tarihlendirilen merdiven

⁶⁷ Aydın 1991, 191-195.

⁶⁸ Topbaş 1993, 1-7.

⁶⁹ İlaşlı 1996, 2-5.

yapısı ile doğu yamacın kuzey yarısında bulunan ETÇ katmalarında kazılar yapılmıştır⁷⁰. Höyüğün kuzeydoğu tarafında anakayaya kadar olan tabakalanma tespit edilmiştir. Anakaya üzerinde Kalkolitik Dönem'den ETÇ I'e geçiş ile başlayan ilk yerleşimin ETÇ I ve II'de yoğunlaşarak, anakayadan itibaren iki kez kuvvetli yangın geçirmiş olduğu saptanmış ve 13 m'lik bir kültür tabakası tespit edilmiştir. Höyüğün güneyinde yapılan çalışmalarda ETÇ yerleşimi bulunmuştur⁷¹.

Seyitömer Höyük'teki arkeolojik kazılara uzun bir aradan sonra 2006 yılında Dumlupınar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü tarafından yeniden başlanmıştır. Bu çalışmalarda, höyüğün merkezinde, Roma Dönemi'ne tarihlenen ve kutsal bir alan-tapınak ile ilişkili olduğu düşünülen su kanalı temizlenmiştir. Höyüğün batı ve güney eteklerinde, Roma Dönemi'ne tarihlenen alanda yapılan çalışmalar sonucu dört oda ve iki avludan oluşan bir kompleks ile birlikte beş mekân, iki avlu, altı su kanalı ve iki su kuyusu tespit edilmiştir⁷². Hellenistik Dönem'e tarihlenen kalıntıların iki evreli ve höyük üzerinde en iyi korunan yapılar olduğu anlaşılmıştır. Bu döneme ait yeni bir teras duvarı açılmıştır⁷³. Bu tabakanın altında Akhaemenid Dönem'e tarihlendirilen ve III. Tabaka olarak isimlendirilen tabaka tespit edilmiştir. MÖ 4. yüzyıla ait yerleşim tamamen açığa çıkarılmış ve kaldırılmıştır. MÖ 4. yüzyıla ait yapıların altında MÖ 5. yüzyıla tarihlendirilen yapıların olduğu anlaşılmıştır. III. Tabaka tamamen ortaya çıkarılarak kaldırılmıştır. III. Tabaka'nın hemen altında OTÇ'ye ait kalıntılar tespit edilmiş ve IV. Tabaka olarak adlandırılmıştır⁷⁴. IV. Tabaka'nın A ve B olmak üzere iki yapı evresi açığa çıkarılmışken, 2009 yılında ise bu tabakanın üçüncü bir evresi (C Evresi), höyüğün doğu ve güneydoğu kesimleri dışında tespit edilmiştir. Mekânlar dikdörtgen planlı, tek, iki ya da üç odalı olup bağımsız veya birbiriyle bağlantılı olarak kompleks bir inşa anlayışı gösterdiği anlaşılmıştır. OTÇ A evresinde otuz, B evresinde altmış dokuz, C evresinde seksen olmak üzere yüz yetmiş dokuz OTÇ mekânı saptanmıştır⁷⁵. OTÇ C evresinde bütün höyüğü çevreleyen ancak yer yer tahribata uğramış vaziyette bir teras-sur duvarının varlığı tespit edilmiştir⁷⁶.

⁷⁰ İlaslı 2020, 63-71.

⁷¹ Topbaş 1992, 15, 16.

⁷² Bilgen vd. 2013, 201-216.

⁷³ Bilgen 2008, 321-325.

⁷⁴ Bilgen vd. 2010, 341-349; Ünan 2019b.

⁷⁵ Bilgen vd. 2015, 61-118.

⁷⁶ Bilgen vd. 2013, 201-216.

Höyüğün üst düzlüğünde, IV. Tabaka'nın kaldırılmasıyla ETÇ III'e tarihlendirilen ve V. tabaka olarak adlandırılan yerleşim ortaya çıkarılmıştır. Bu tabakanın üç evreli olduğu anlaşılmıştır. Tabakanın üst evresi olan V/A evresinde mekânlar, dikdörtgen planlı, ortak duvar kullanılarak birbirlerine paralel yapılandırıldıkları tespit edilmiştir. ETÇ mekânlarına işlevsel açıdan baktığımızda atölye, seramik deposu ve dinsel mekânlar olduğu⁷⁷, V/A evresinin yoğun bir yangın geçirdiği anlaşılmıştır. ETÇ tabakası A evresinde bir teras-sur duvarı ve üç mekân tespit edilerek kaldırılmıştır. V/B evresinde, höyüğün merkez konumunda bir tapınak kompleksiyle karşılaşmıştır. Megaron planlı bir yapı, önde bir avlu ve kuzeyindeki iki mekândan oluşan kompleks, içinde *in situ* ele geçirilen buluntuları ve konumu itibarıyla bir "tapınak kompleksi" olarak değerlendirilmiştir. Yine bu evrede, 2010 kazı sezonunda saptanmış olan saray yapısına ait diğer mekânlar açığa çıkarılarak, bu yapıların sınırlarının tamamı saptanmıştır⁷⁸. Höyüğün üst platformunda V/B evresine ait yapıların büyük bir kısmı kaldırılmıştır. Bu çalışma esnasında bir alt evre olan V/C evresine ait bazı duvarların üst yüzeyleri yer yer görülmeye başlanmıştır⁷⁹. V/C evresine ait yerleşim, höyük üst platformunda büyük oranda açığa çıkarılmıştır. Bu evrede kerpiç kullanımının taşa göre dikkati çeker bir şekilde daha yoğun olduğu anlaşılmıştır. Yapılar genellikle taş temel üzerine kerpiç duvarlar örülerek inşa edilmiştir. Bu farklılığın sebebini ise V/C evresi yerleşiminin uzun süre kullanılmasına ve bu süreç içerisinde mimari malzemeye yönelik anlayışta birtakım değişikliklerin olmasına bağlamak mümkündür. Çoğunlukla konut olarak kullanılmış olan mekânların içinde kil ve taş kullanılarak yapılmış sekiler, platformlar, bölmeler ve ocaklarla⁸⁰ karşılaşmıştır. Mekân tabanları ise genellikle sıkıştırılmış killi topraktan yapılmıştır. Bazı tabanların kısmen taş döşeli olduğu da görülmüştür. Duvarlar ise genellikle kil ile sıvanmış vaziyettedirler⁸¹.

Kütahya Müzesi Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda, öncelikle höyüğün üst düzlüğünde önceki sezonlardan kalan ve V/C tabakasına tarihlendirilen yapılar tespit edilmiş ve tabakanın yarım kalan kazısı tamamlanmıştır. 2014 kazı sezonunda açığa çıkarılan yapıların dördüncü bir tabakaya ait olduğu tespit edilmiş ve V/D olarak adlandırılmıştır. Bu tabakanın tamamının kazısı yapılarak 37 adet mekân

⁷⁷ Bilgen vd. 2011, 367-374.

⁷⁸ Bilgen vd. 2013, 201-216.

⁷⁹ Bilgen vd. 2014, 353, 354; Bilgen 2011, 59-72.

⁸⁰ Seyitömer Höyük ocakları ile ilgili Bknz. Ünan 2015c, 73-82.

⁸¹ Bilgen vd. 2015, 323-338; Ünan 2013, 7-19; Kuru 2016, 135-146; Bilgen - Kuru 2015, 1-23; Bilgen vd. 2015, 119-186.

tespit edilmiş ve höyüğün üst düzlüğünde tabakalanma netleştirilmiştir. V/C ve V/D evrelerinde yerleşimin bir sur ile çevrelendiği tespit edilmiştir. Her iki evrede de mekanların sura yaslandırılarak inşa edildiği anlaşılmıştır⁸². Seyitömer Höyük V/D evresinde höyüğün üst düzlüğünde, mekanların arka duvarlarının daha kalın oluşturulmasıyla yapılmış bir sur ile çevrenmiştir. Sur dışında höyüğün güneydoğu yamacında yapılaşma devam etmektedir. Yamaç yerleşiminin de yerleşim hattı ile uyumlu olarak kavisli devam eden *glasi* özelliği gösteren bir dış sur işlevi de gördüğü anlaşılmıştır. *Glasi* özelliği gösteren dış surun, 43,50 m uzunluğunda kısmı açığa çıkarılabilmektedir. Yukarı yerleşimde, kuzeydoğu-kuzeybatı yönünde sıralanan mekanlar ortak duvarlı inşa edilmişlerdir. Bu yapılar düzenli bir plan özelliği göstermemekle birlikte yapıların bir kısmı iki odalıdır, ön odada kubbeli fırın, ana odada boğa başlı ocak yer almaktadır. Bu alanda bulunan iki mekân ise koridorlu ev özelliği göstermekte olup önde yer alan bir ve iki odanın yanında bulunan dar bir koridor aracılığıyla arka odaya geçilmektedir. Aynı alanda yönetici yapısı olduğu düşünülen yedi odalı kompleks bir yapı yer almaktadır⁸³.

V/D evresi yerleşiminde yer alan mekanların büyük kısmı dikdörtgen planlıdır ve ortak duvar kullanan, birbirine bitişik mekanlardır. Mekân sıralarının önünde birer sokak yer almaktadır. Mekân içlerinde ele geçirilen karbonlaşmış ahşap kalıntıları da üst örtünün ahşap hatıllar ile oluşturulduğunun kanıtıdır. Mekanların önlerinde sokak bulunması, üst örtünün sokağa doğru hafif eğimli düz dam olduğunu düşündürmektedir. Bu sayede damdan akan yağmur/kar suları sokak aracılığı ile tahliye edilmiş olmalıdır. Yerleşimin tamamı iç donanımları açısından değerlendirildiğinde ocak ve fırınlar öne çıkmaktadır. Bu ocaklar, mekânın girişine ya da ön odaya geçişi sağlayan kapı açıklığına bakacak şekilde konumlandırılmıştır. Boğa başlı ocaklar, ısınma ve pişirme işlevinin yanı sıra, mekân içlerinde ele geçirilen idol ve figürinlerle⁸⁴ birlikte inanç sistemi ile de ilgili olmalıdırlar⁸⁵. Mekân içlerinde kubbeli fırınlar da yer almaktadır. Bu fırınların ekmek pişirme, seramik pişirme, metal işçiliği⁸⁶ gibi çok amaçlı olarak kullanıldıkları düşünülmektedir⁸⁷. Mekanların bir kısmında ise boğa başlı ocak ve kubbeli fırın bulunmaktadır. Mekân içlerinde bulunan bir diğer mimari donanım ise plaka taşların

⁸² Ünan vd. 2020, 1-15.

⁸³ Ünan - Ünan 2022b, 51.

⁸⁴ Sandalcı 2022.

⁸⁵ Ünan 2015c.

⁸⁶ Ünan - Ünan 2020a.

⁸⁷ Ünan - Yörür 2017, 11-20.

dikey yerleştirilmesi, taşın örülmesi ya da kerpiç ile oluşturulan dörtgen veya dairesel mekân içi depolama alanlarıdır. Bölme olarak adlandırılan bu alanlar, odaların köşelerine ya da duvarlara bitişik olarak konumlandırılmışlardır. Ayrıca, mekanların köşelerinde veya duvara bitişik olarak inşa edilmiş, yine taş ile örülerek oluşturulmuş platformlar (yükseltiler) bulunmaktadır. Bunlardan üçünün üzerinde ezgi taşı tespit edilmiş olduğundan bu alanların öğütme işlevi gibi günlük işleri gerçekleştirilmek için kullanıldığı düşünülmektedir. Yerleşimin önemli unsurlarından birisi de sokak sisteminin varlığıdır. Üç sokak tespit edilmiş olup, bunlardan biri yukarı yerleşimde, ikisi ise yamaç yerleşimde yer almaktadır. Yukarı yerleşimde 36 adet mekân, höyüğün güneydoğu yamacında ise yaklaşık 45 adet mekan açığa çıkarılmıştır⁸⁸.

Höyüğün üst düzlüğünde ETÇ III tabakasının geç evresi olan V/D tabakası kaldırılmış ve VI. Tabaka'nın kazısı yapılmıştır. Höyüğün güneybatısında ise ETÇ II'ye tarihlendirilen VI/A tabakasına ait radyal plan oluşturduğu düşünülen yapıların bir kısmı; höyüğün güneybatı yamacında V/D yerleşiminin takibi sonucunda aynı evrenin yamaç yerleşmesi açığa çıkarılmıştır⁸⁹.

2021 kazı sezonunda, höyüğün üst düzlüğünde ETÇ II'nin geç evresi olan VI/A evresi tamamen açığa çıkarılmıştır. Bu evrede radyal planlı yerleşim planı uygulanmıştır. Mekân içlerinde boğa başlı ocak ve kubbeli fırın tespit edilmiştir. Bu evrenin kaldırılmasından sonra VI/A evresi yapıları ile aynı doğrultuda kurulduğu anlaşılan VI/B evresinin bir kısmı açığa çıkarılmıştır. Höyüğün kuzeybatısında ise VI/C ve VI/D evrelerine ait dört mekânın kuzeybatı kısımları açılmıştır. Bu kısa çalışma ile Seyitömer Höyük'te ETÇ II tabakasının da dört evreli olduğu tespit edilmiştir⁹⁰. Bunların yanı sıra OTÇ suru çevresinde ve Roma Dönemi yerleşiminde de çalışmalar gerçekleştirilmiştir⁹¹. Höyüğün güneybatı düzlüğünde ise I. Tabakanın yayılımını tespit etmek amacıyla 34 adet plankarede çalışılmıştır⁹².

⁸⁸ Ünan - Ünan 2022b, 49-59.

⁸⁹ Ünan vd. 2021, 1.

⁹⁰ Ünan 2022.

⁹¹ Ünan vd. 2021, 1.

⁹² Ünan vd. 2020, 1-15.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEYİTÖMER HÖYÜK VI. TABAKA MİMARİSİ

3.1. Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisinin Özellikleri

Seyitömer Höyük'te VI. Tabaka höyüğün üst düzlüğünde açığa çıkarılmıştır (Figür 2). Bu tabakaya ait 24 adet mekân, 17 adet taban tespit edilmiştir⁹³. Bu mekan ve tabanların yanı sıra 22 adet plankarede yapılan çalışmada VI. Tabaka'ya ait bulgular ele geçmiştir. Mekân olarak tespit edilemeyen ancak, geniş alanlara yayılan tabanlara numara verilmiştir. VI. Tabaka'da 10x10 m ölçülerinde 40 adet plankarede çalışılmıştır. Bu tabakaya ait olması gereken 9 adet plankarede ise üst evrenin tahribatından dolayı bulguyla karşılaşılmamıştır. Bu nedenle yerleşimin ortalama 5000 metrekarelik bir alanı kapladığı düşünülmektedir.

Figür 2: Seyitömer Höyük VI. Tabaka hava fotoğrafı.

VI. Tabaka mimarisine değinmeden önce, VI. Tabaka yerleşimcilerinin alt evreyi gördüklerini varsayarak, bu tabakanın alt evresi VI/A evresinin mimarisinden bahsetmek

⁹³ Mekân ve taban numaraları kesintisiz devam etmemektedir. Bunun nedeni, höyükte bir sezonda birden fazla tabaka ya da evrede çalışılmasıdır. Bu sebeple mekân ve tabanların numaraları birbirini ardına verilmiş, sonrasında aynı tabakaya ait olanlar aradan seçilmiştir.

doğru olacaktır. ETÇ II'nin geç evresi VI/A evresinde höyüğün üst düzlüğünün damla biçimine uygun olarak konumlandırılmış olan, ortak bir duvar kullanılmış, dikdörtgen planlı iki odalı mekanlar yan yana sıralanarak höyüğü çevrelemiştir. Bu mekanların ortasında mekanlara paralel olarak konumlandırılmış birbirine bitişik dikdörtgen planlı iki yapı tespit edilmiştir. Ortak duvarlı mekanlar, ana oda ve ön oda olmak üzere iki odadan oluşmaktadır. Duvarları yatay ahşapların üst üste yerleştirilerek aralarının sıva doldurulması ve dış yüzlerinin sıvanması ile oluşturulmuştur. Mekanların bir kısmında ana odada güneybatı köşede kubbeli fırın ve odanın gerisinde boğa başlı ocak ile öğütme alanları, mekanların iç donanımları arasındadır. Bu mekanların dış duvarları bir yay oluşturacak şekilde konumlandırılmıştır. Özellikle höyüğün batısında yer alan mekanların arkasında şevli bir sur sistemi tespit edilmiştir. Bu özellik de bize söz konusu dönemde radyal yerleşim planının uygulandığını düşündürmektedir.

VI/A evresinde, mekanların duvarları genellikle temel seviyesinde korunmuştur. Bu evrenin yer yer 0,50 ile 0,65 m'ye ulaşan killi bir toprak ile örtülerek yeni yerleşimin oluşturulması için hazır hale getirildiği düşünülmektedir. VI. Tabaka, kil ile sıkıştırılarak kapatılan VI/A evresinin üzerine inşa edilmiştir.

Seyitömer Höyük'te kazı sistemi gereği V/D evresinin askıya alınması sırasında VI. Tabaka'ya tarihlendirilen mekanların temel seviyesinde duvarları açığa çıkarılmıştır (Figür 3). Bu yapı temelleri sıvalı taş duvar özelliği taşımaktadır⁹⁴. Bu çalışmalar sonucunda höyüğün güneybatısından başlayıp kuzeydoğusuna doğru devam eden ortak duvar kullanılarak inşa edilmiş dikdörtgen planlı mekanlar tespit edilmiştir. Höyüğün güneydoğusu boyunca devam eden mekanlar, kuzeybatısında birkaç mekan ve yaklaşık olarak höyüğün merkezinde mekan grubu tespit edilmiştir. Bu mekanların kuzeyinde ise höyüğün kuzeybatısından başlayıp kuzeydoğusuna kadar devam eden tabanlar açığa çıkarılmıştır.

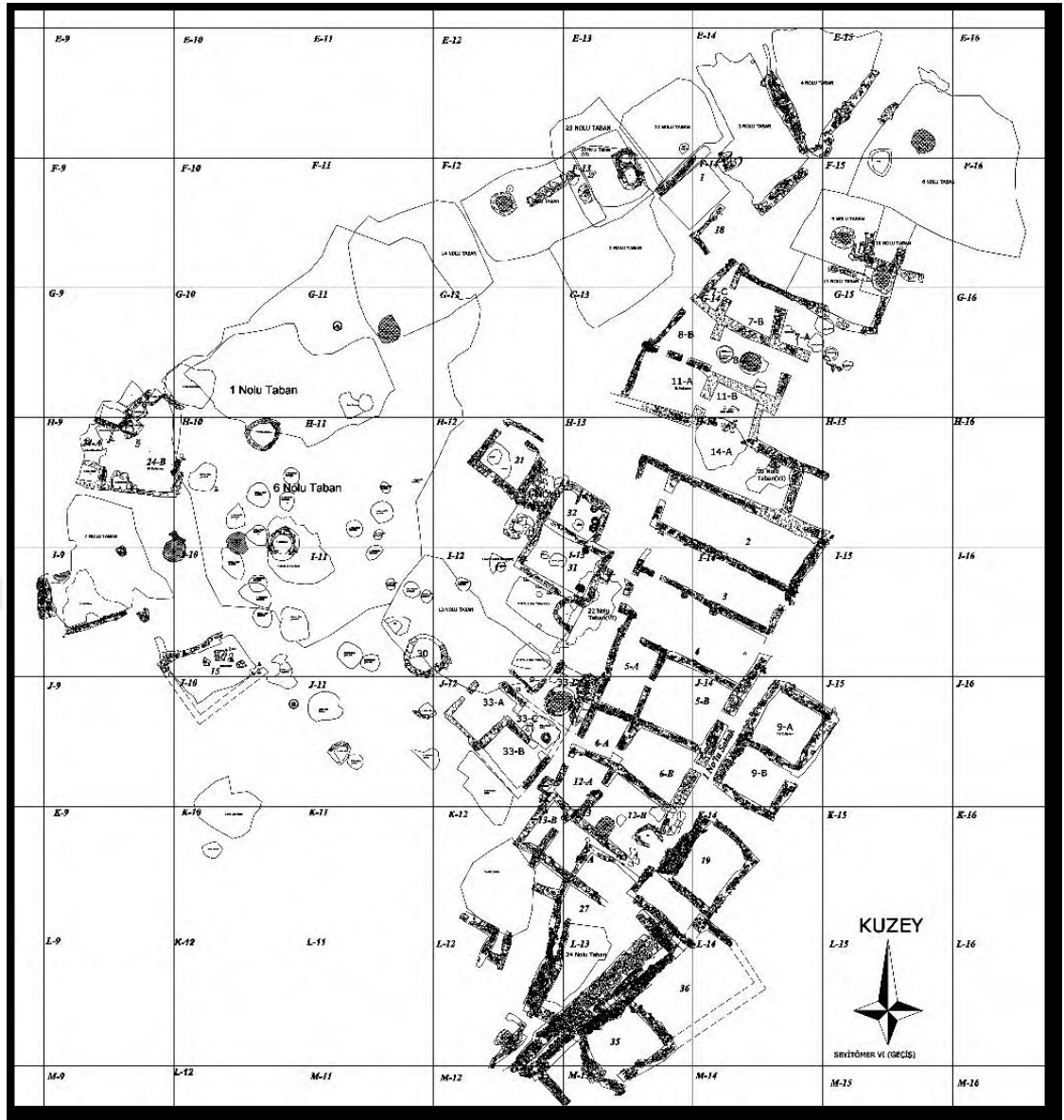
Bu mekanlara baktığımızda, 1 no'lu olarak adlandırılan mekan höyüğün kuzeyinde tespit edilen tek mekandır ve mekanın iki duvarı korunmuştur. Bu mekanın, korunan kısmı dikdörtgen (3,27x4,13 m) planlıdır. Mekanın içerisinde sıkıştırılmış toprak tabanı üzerinde tahrip olmuş boğa başlı ocak tabanı tespit edilmiştir.

⁹⁴ Ünan vd. 2021, 3.

Figür 3: V/D evresi 35 no'lu mekanın duvarının altında VI. Tabaka'da bulunan 7 no'lu mekanın duvarı.

Höyüğün güneybatısında yer alan mekan hattı 5, 6, 12 ve 13 no'lu mekanlarla başlamaktadır (Figür 4). Bu dört mekanın önünde yer alan dar bir giriş odasından dikdörtgen planlı ana odaya geçilmektedir. Bu mekanların devamında dikdörtgen planlı ve tek odalı olan 2, 3, 4 ve 14 no'lu mekanlar yer almaktadır. Bu tek odalı mekanları, iki ya da üç odalı olan 7, 8 ve 11 no'lu mekanlar takip etmektedir.

Figür 4: Seyitömer Höyük VI. Tabaka planı.

Bu mekanların güneybatısında ve yaklaşık olarak höyüğün merkezinde olan 21 no'lu mekan, bu mekanın güneydoğusunda taş döşeli bir taban ve bu tabana bitişik olarak inşa edilmiş 31 ve 32 no'lu mekanlar bulunmaktadır. Merkezde yer alan bu mekanlar kare planlıdırlar. Bu mekanların güneybatısında, dört odalı kompleks bir yapı (33) ve bu mekan ile bağlantılı kısmi bir taban (2 no'lu kısmi taban) tespit edilmiştir. Bu taban da 33 no'lu yapının bir parçası olmalıdır. Bu durumda, bu mekan 5 odalıdır.

Güneybatıda yer alan 5, 6, 12 ve 13 no'lu mekanların arkasında (güneydoğusunda) dar bir sokaktan sonra iki odası bulunan 9 no'lu mekan ve tek odalı 19 no'lu mekan ortaya çıkarılmıştır.

Duvarlarının tamamı açığa çıkarılan diğer bir mekan ise höyüğün güneybatısında yer alan ve iki odalı olduğu anlaşılan 24 no'lu mekandır. Bu mekan yerleşimin güneybatı köşesine konumlandırılmıştır. Bu nedenle arka sınırı ovaldır ve mekan yerleşimin iç tarafına bakan girişine doğru daralmaktadır.

Höyüğün batısında dikdörtgen planlı bir mekan yer almaktadır. 15 no'lu mekan, höyüğün batı sınırı göz önüne alındığında, batıda yer alan bir mekanın ön odası olmalıdır. Farklı plan özelliği gösteren bir mekan ise ortalama 2,50 m çapındaki dairesel planlı olan 30 no'lu mekandır.

Genellikle temel seviyesinde korunan mekan duvarları taş ile örülerek oluşturulmuş sıvalı duvarlardır. Duvar genişlikleri 0,40 ile 0,60 m arasında değişmektedir ancak höyüğün güneybatısında yer alan 2, 3, 5, 6 ve 12 no'lu mekanların korunmuş olan arka duvarlar ortalama 0,95 m genişliğindedir. Ortak duvarlı dikdörtgen planlı mekanların uzunlukları 7 ile 11 m arasında, genişlikleri ise 3,50 ile 5,70 m arasında değişmektedir. Mekan girişleri ya da odalar arasında geçişi sağlayan kapı açıklıkları 0,50 ile 0,80 m arasındadır. Mekanların girişleri höyüğün merkezinde bulunan 21, 30, 31, 32 ve 33 no'lu mekanları çevreleyen ve sokak olarak kullanılan alanlara bakmaktadır.

Mekanlar iç donanımları açısından değerlendirildiğinde öne çıkan öğeler ocaklar, fırınlar ve bölmelerdir. 1, 31, 32 mekanlarda ve 33 no'lu mekanın A odasında dairesel ocak platformu bulunmaktadır. 32 no'lu mekanda bulunan platformda ocak başlarının bir kısmının korunmuş olmasına dayanarak bu tabakada boğa başlı ocakların kullanılmış olduğu düşünülmektedir. 12 no'lu mekanın A odasında, 14 no'lu mekanda ve 33 no'lu mekanın D odasında ise fırın tabanları tespit edilmiştir. Dairesel olan bu fırın tabanlarının etrafında yer alan taş sırasının korunması sebebiyle bunların kubbeli olduğu düşünülmektedir. 12 A, 21, 24 A-B, 31, 32 ve 33 C no'lu mekanlarda sayıları 1 ile 4 arasında değişen kil ile oluşturulmuş dairesel formlu ya da taş ile oluşturulmuş bölme olarak adlandırılan mekan içi küçük depolama alanları bulunmaktadır. Bu donanımların yanı sıra 12 no'lu mekanın A odasında taş ile örülerek oluşturulmuş dairesel planlı bir silo yer almaktadır. Bu iç donanımlara ek olarak 3 adet mekanın duvarlarında ahşap dikme delikleri tespit edilmiştir. Bunlardan ilki 12 no'lu mekandır. Bu mekanın odaları arasında yer alan duvarda 2 adet ahşap dikme deliği bulunmaktadır. İkincisi ise 15 no'lu mekandır ve bunun güneydoğu duvarı üzerinde 3 adet dikme deliği bulunmaktadır. 24

no'lu mekanın mekanın güneybatı ve güneydoğu duvarları üzerinde 2'şer adet, taban üstünde ise 2 adet ahşap deliği bulunmaktadır. 6, 7, 15 ve 21 no'lu mekanlarda taban üstünde karbonlaşmış ahşaplar ele geçirilmiştir. Bu ahşapların ise çatı örtüsü ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Höyüğün özellikle kuzey ve kuzeydoğusunda yer alan plankarelerde tabanlar tespit edilmiştir. Bu tabanlar iki grupta ele alınabilir. Bu tabanlardan ilk grupta yer alanların sınırları höyüğün yerleşim planına ve mekan boyutlarına uygun olarak tespit edilmiştir. Ancak tek duvarı tespit edilen mekan oluşturmayan bu alanlara da taban numarası verilmiştir. İkinci grupta yer alan tabanlar ise özellikle höyüğün kuzeybatısında yer almaktadır. Bu tabanlar diğer tabanlara göre daha geniş alanlara yayılan ve mekan boyutlarını aşan tabanlardır.

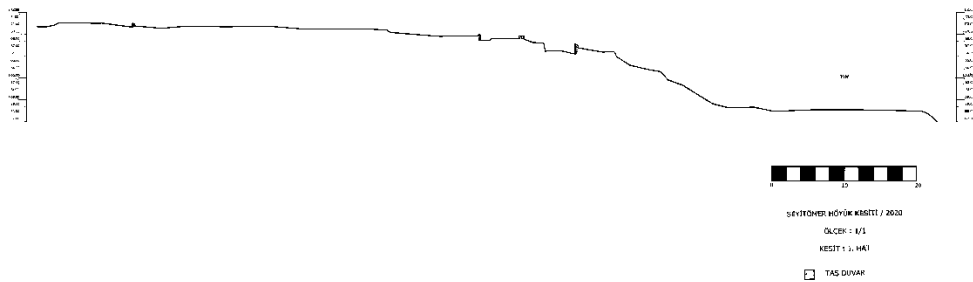
İlk grupta yer alan ve mekân sınırı olması muhtemel tabanlar höyüğün farklı alanlarında bulunmaktadır. Höyüğün güneydoğusunda yer alan mekanların devamında yer alan ve dikdörtgen olan tabanlar 9 ve 11 no'lu tabanlardır. Genellikle dikdörtgen bir alanı kaplayan bu tabanların bir kısmı ise höyüğün kuzey ve kuzeydoğusunda yer almaktadır. Bunlar, 2, 3, 4, 12, 18 ve 23 no'lu tabanlardır. Bunlardan 4 no'lu olan taban höyüğün kuzeydoğu sınırında olup dönüşe uygun olarak kabaca üçgen biçimli bir alanı kaplamaktadır. Bu grupta yer alan iki taban ise höyüğün kuzeybatısında yer alan 1 no'lu kısmi taban ve 7 no'lu tabandır. 1 no'lu kısmi taban 24 no'lu mekana bitişiktir ve bu mekanın kuzeydoğusunda yer almaktadır. 7 no'lu taban ise 24 no'lu mekanın güneybatısında, bu mekanla aynı aksta yer almaktadır. Höyüğün merkezinde yer alan 3 no'lu kısmi taban ve bu tabanın güneybatısında bulunan 24 no'lu tabanlar da dikdörtgen olup, 3 no'lu kısmi taban 31 no'lu mekanın güneybatısında bulunmaktadır. Bu tabanlardan 2 no'lu taban üzerinde 3 adet fırın tabanı, 2 adet bölme ve 1 adet çöp çukuru, 7 ve 9 no'lu tabanlarda 1'er fırın, 7 no'lu tabanda 1 adet, 18 no'lu tabanda ise 2 adet silo tespit edilmiştir.

İkinci grupta yer alan tabanlardan ilki, höyüğün kuzeydoğusunda bulunan 8 no'lu tabandır. Bu taban dört plankareye dahil olup 9,60x11,70 m ölçülerindedir. Bu grupta yer alan diğer tabanlar höyüğün kuzeybatısında yer alan 1, 5, 6, 13 ve 14 no'lu tabanlardır. Bu tabanlar içinde en geniş sınırlara sahip olanı 22,40x30,64 m ile 6 no'lu, en küçüğü ise 9,29x10,18 m ölçülerinde olan 14 no'lu tabandır. 8 no'lu tabanda bir fırın ve silo, 1 no'lu tabanda bir fırın tabanı tespit edilmiştir.

Mekan ve tabanlara dahil olmayan 22 adet plankarede taban parçaları, mimari elemanlar ve buluntular tespit edilmiştir. Bu plankarelerin büyük bir kısmı sokakları oluşturan plankarelerdir. G-14, H-10 ve I-10 plankarelerinde fırın tabanı, L-12 plankaresinde ocak tabanı, I-13 ve J-13’de 1’er adet bölme, höyüğün batı ve kuzeybatısında yer alması gereken mekanların önündeki sokağa denk gelen alanda yoğunluk gösteren dairesel çukurlar tespit edilmiştir. İşlevi belirlenemeyen çukurlardan H-11 plankaresinde 5 adet, I-10’da 6 adet, I-11’de 6 adet, J-11’de 2 adet ve I-12’de 1 adet olmak üzere 20 adet tespit edilmiştir. Bu çukurların çapı 0,80 ile 2,50 m, derinlikleri ise 0,010 ile 0,040 m arasında değişmektedir. G-12, G-13, J-12, J-13’de birer adet, H-10 ve J-11’de ikişer adet, silo yer almaktadır.

Biri mekan, 3’ü taban ve 6’sı da plankarelerde olmak üzere toplam 13 silo açığa çıkarılmıştır. Bu silolardan G-12 plankaresinde yer alan dikdörtgen planlı olup, diğerleri ise daireseldir. Çapları 1,00 ile 2,50 m arasında değişmektedir.

Höyüğün kuzeybatısında yer alan 24 no’lu mekan (1171,20 m) ile höyüğün kuzeydoğu ucunda yer alan 4 no’lu taban (1168,10 m) arasında ortalama 3,00 m’lik kod farkı bulunmaktadır (Figür 5). Yerleşimin batısı ile doğusu arasındaki bu eğim, yağmur ve kar sularının tahliyesini kolaylaştırıyor olmalıdır.

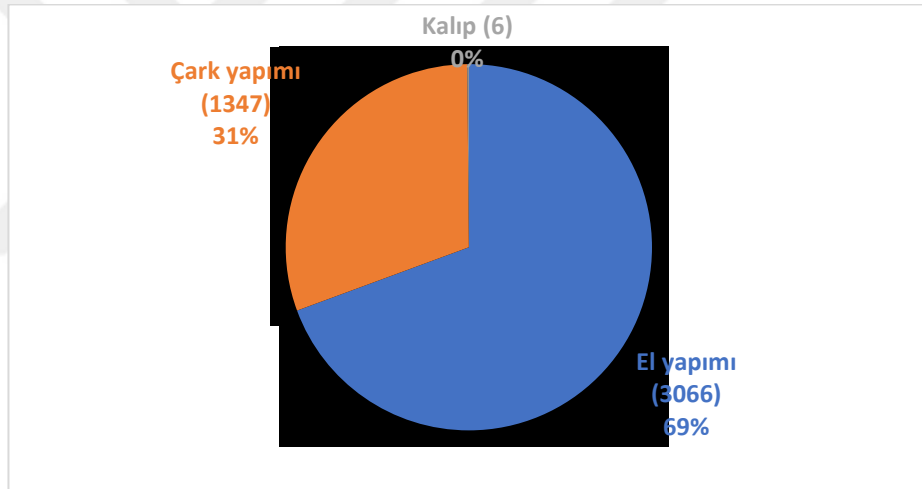
Figür 5: VI. Tabaka kuzeybatı-güneydoğu kesiti.

Aynı aksta yer alan mekanların (2, 3, 5, 6 ve 12) arka duvarlarının yan duvarlarına göre daha geniş olması ve höyüğün kuzeydoğu ve kuzeybatısında yer alan mekan ve tabanların bir ovali oluşturacak şekilde konumlandırılmaları sebebiyle yerleşimin arka duvarlarının geniş örülmesiyle oluşturulan bir sur ile çevrelendiği düşünülmektedir. Höyüğün güneybatısında bulunan (L-12 plankaresinde) ve korunan, uzunluğu 3,00 m, genişliği ortalama 1,00 m olan koridordan geçilen ve bu koridorun kuzeybatısında

bulunan bir girişin, mekan girişleri ile aynı yönde olmaması sebebiyle sur girişi olduğu düşünülmektedir.

3.2. VI. Tabaka Mimarisinin Buluntuları ile Değerlendirilmesi

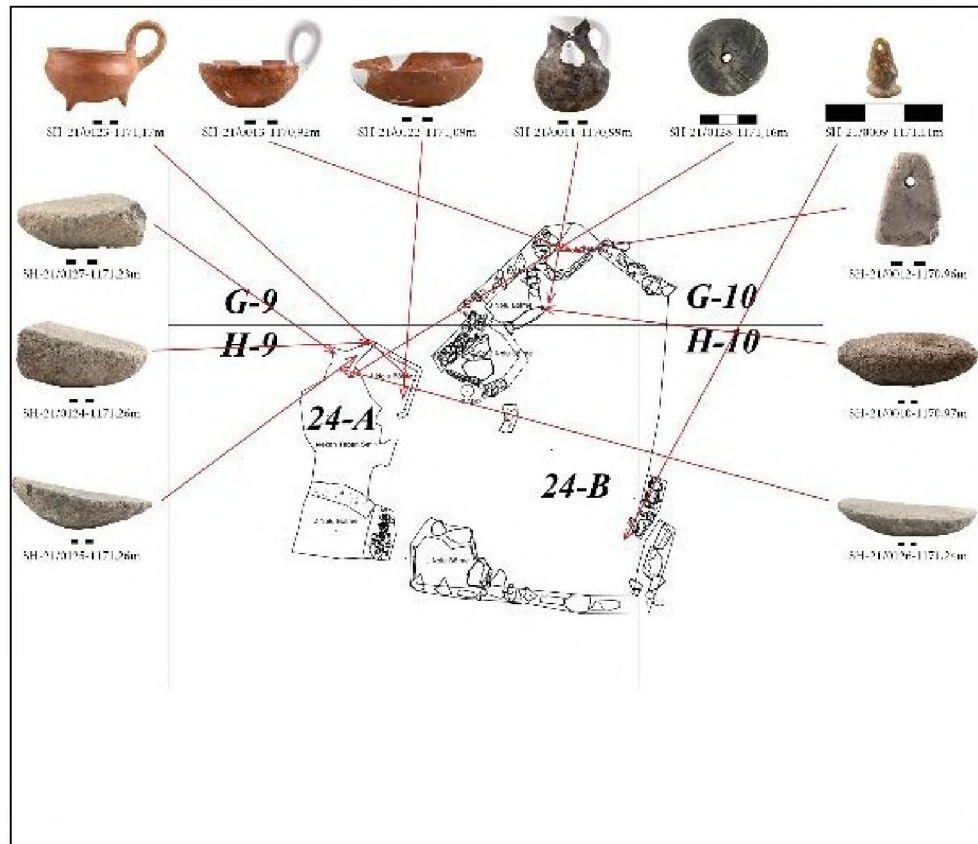
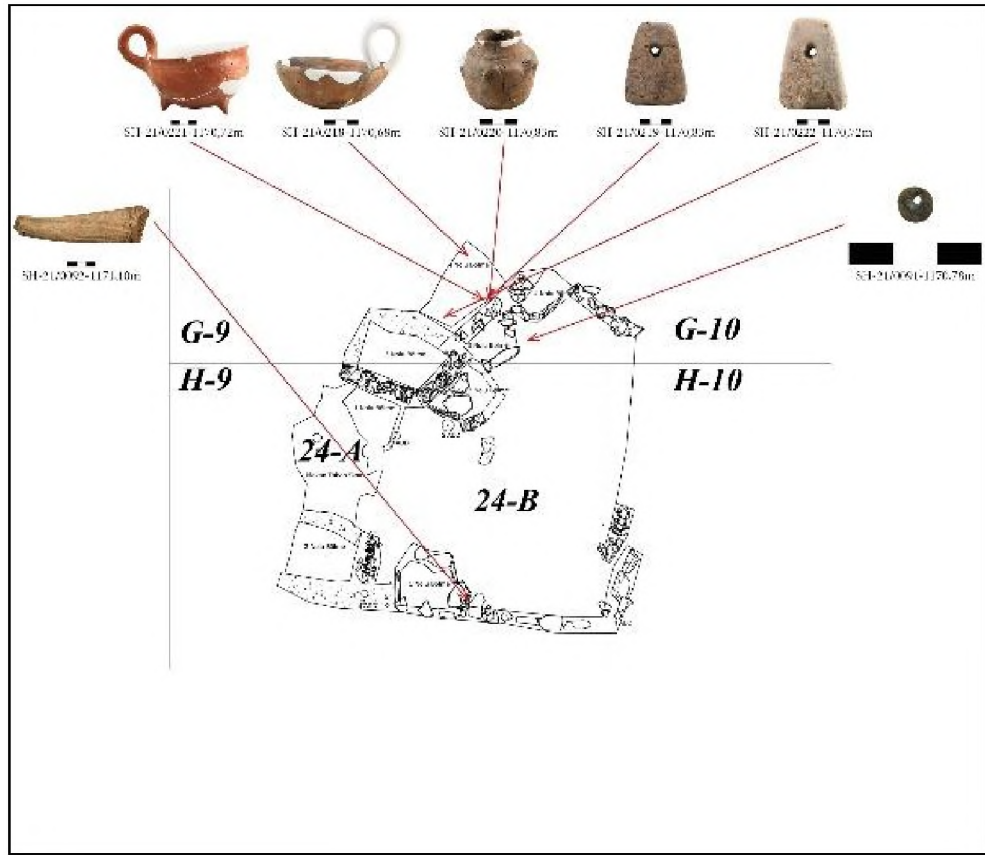
ETÇ II'nin son evresi olan VI/A evresinde ele geçen çanak çömlek, bir dip örneği dışında el yapımıdır⁹⁵. VI/A evresinin üstünde yer alan ve çalışmanın konusunu oluşturan VI. Tabaka'da ele geçirilen çanak çömlek ise %31 oranında çark yapımı, %69 oranında el yapımıdır. Birkaç parça ile temsil edilen kalıp yapımı testi ise yüzdelik sıralamasına girememiştir (Figür 6). Buluntuların dağılımlarına öncelikle mekan ve taban sıralamasına göre değinmek doğru olacaktır. Bu değerlendirme yapılırken katalogda yer alan çanak çömleğe de değinilecektir.

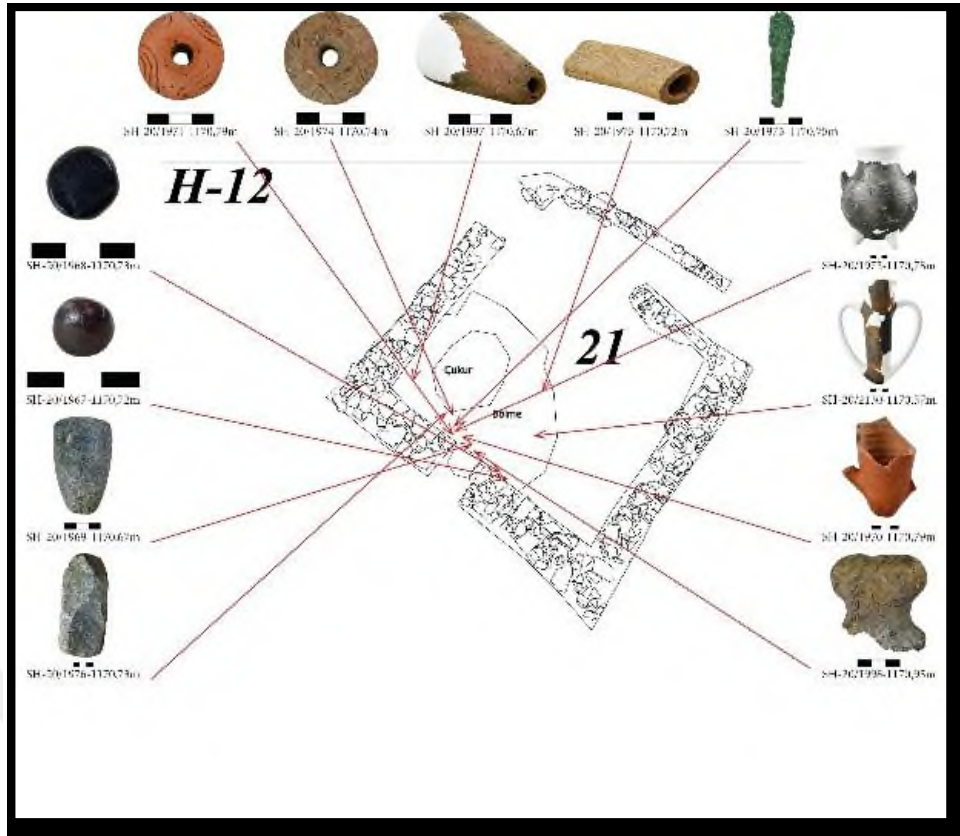
Figür 6: VI. Tabaka çanak çömleği yapım teknikleri yüzdelik grafiği.

Buluntular mekanlar açısından ele alındığında el yapımı çanak çömleğin ele geçtiği mekanlar 1, 10 ve 24 no'lu olanlardır. 24 no'lu mekanın öne çıkan diğer buluntuları arasında mühür, öğütme taşı ve dokumacılıkla ilgili buluntular yer alır (Figür 7).

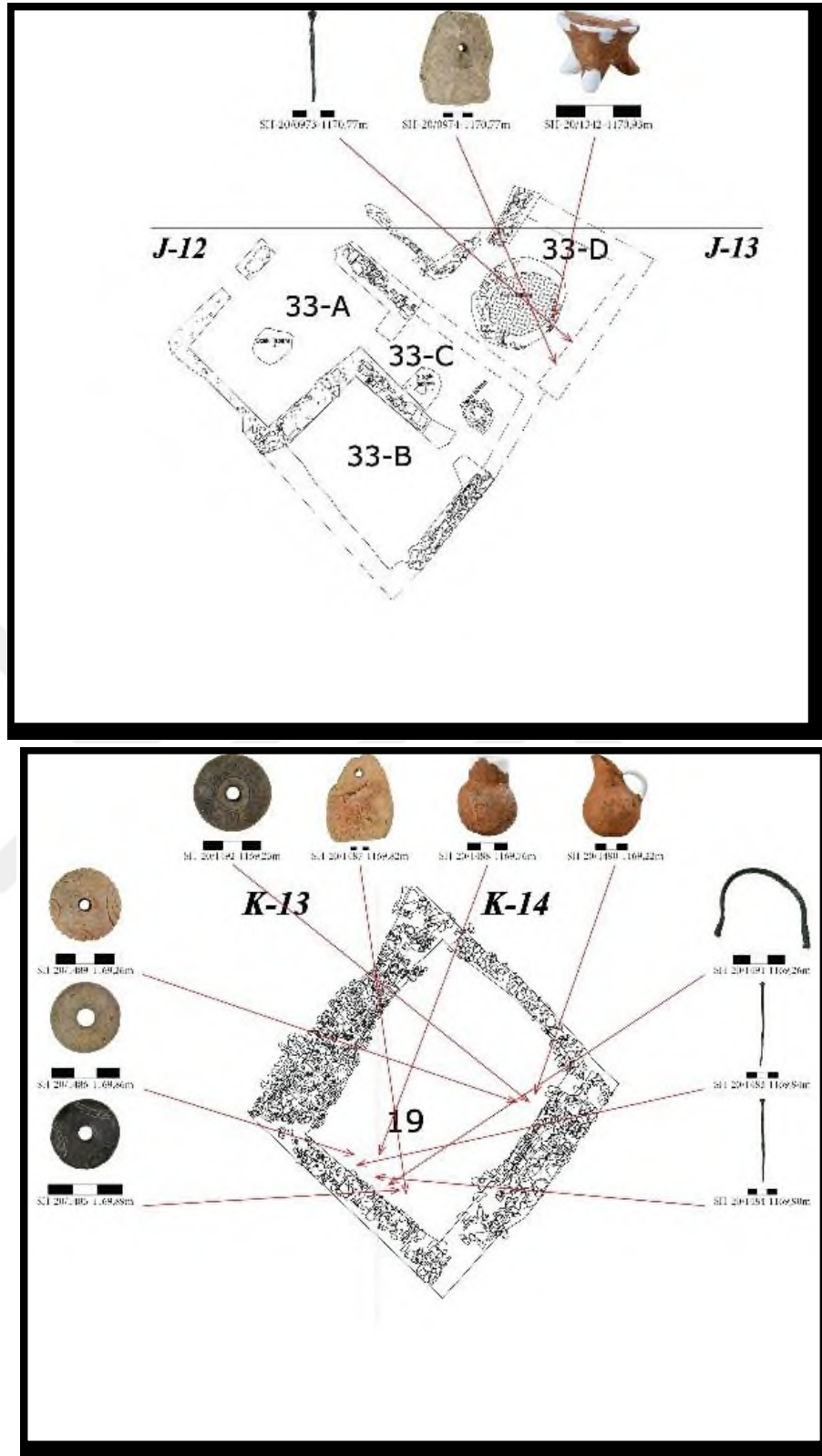
⁹⁵ Bu evrenin çanak çömleği henüz yayımlanmamıştır.

Figür 7: 24 no'lu mekanın buluntu dağılımları.

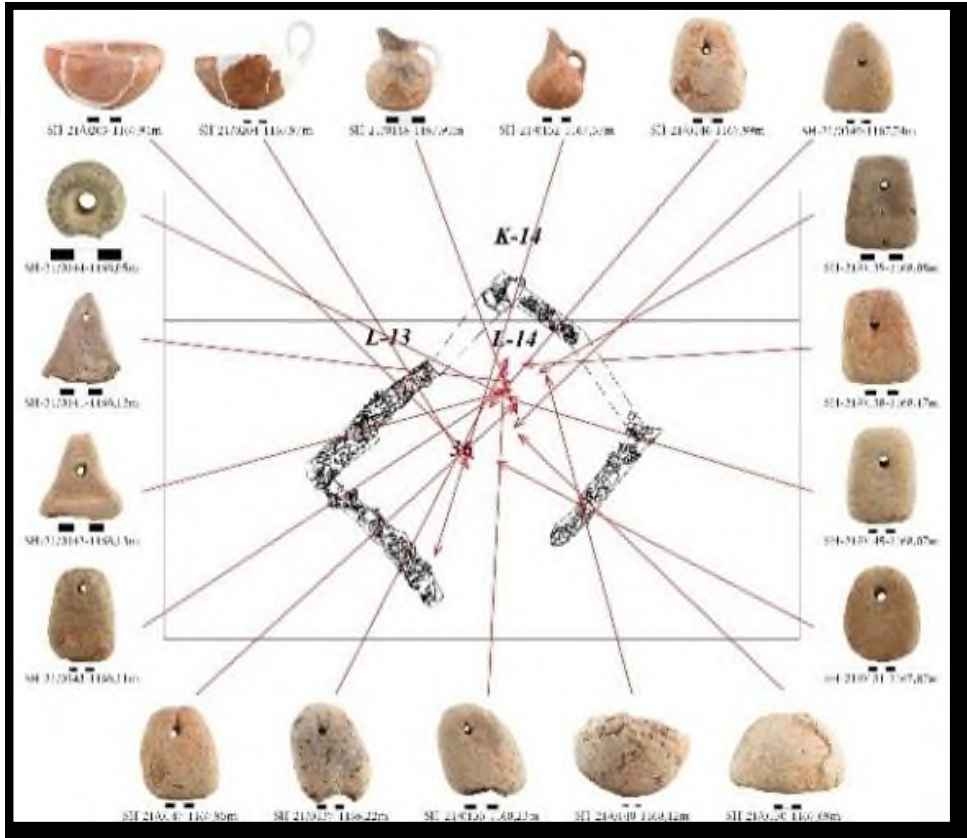
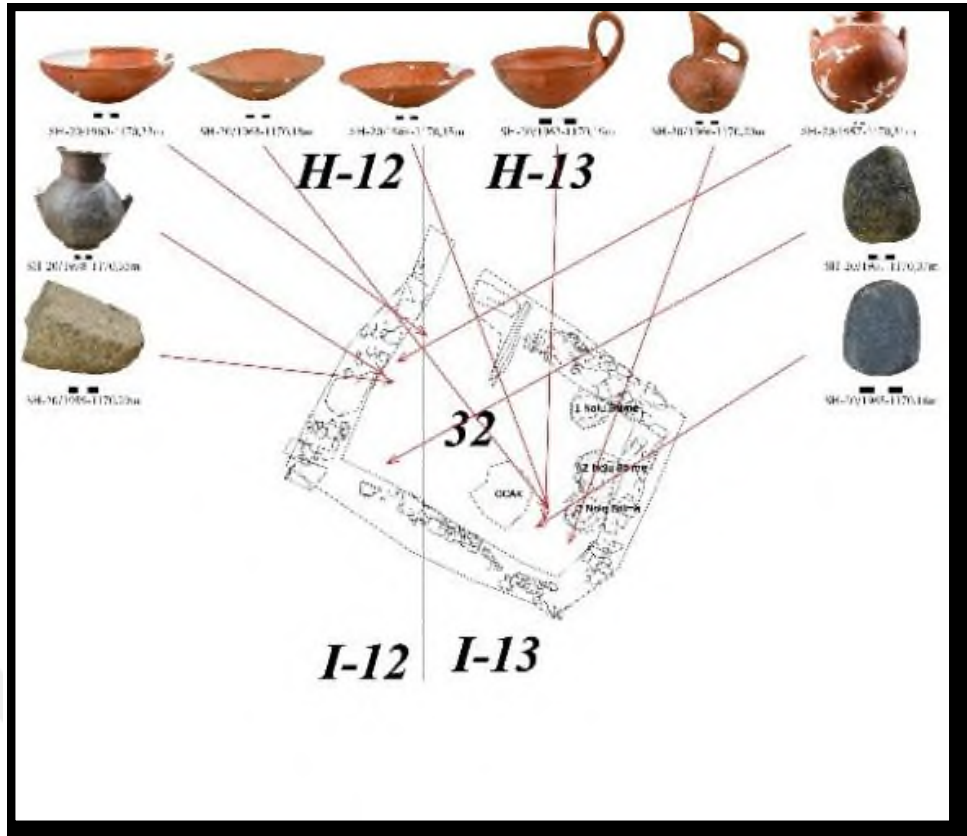

Figür 9: 3, 4 ve 21 no'lu mekanların buluntu dağılımları.

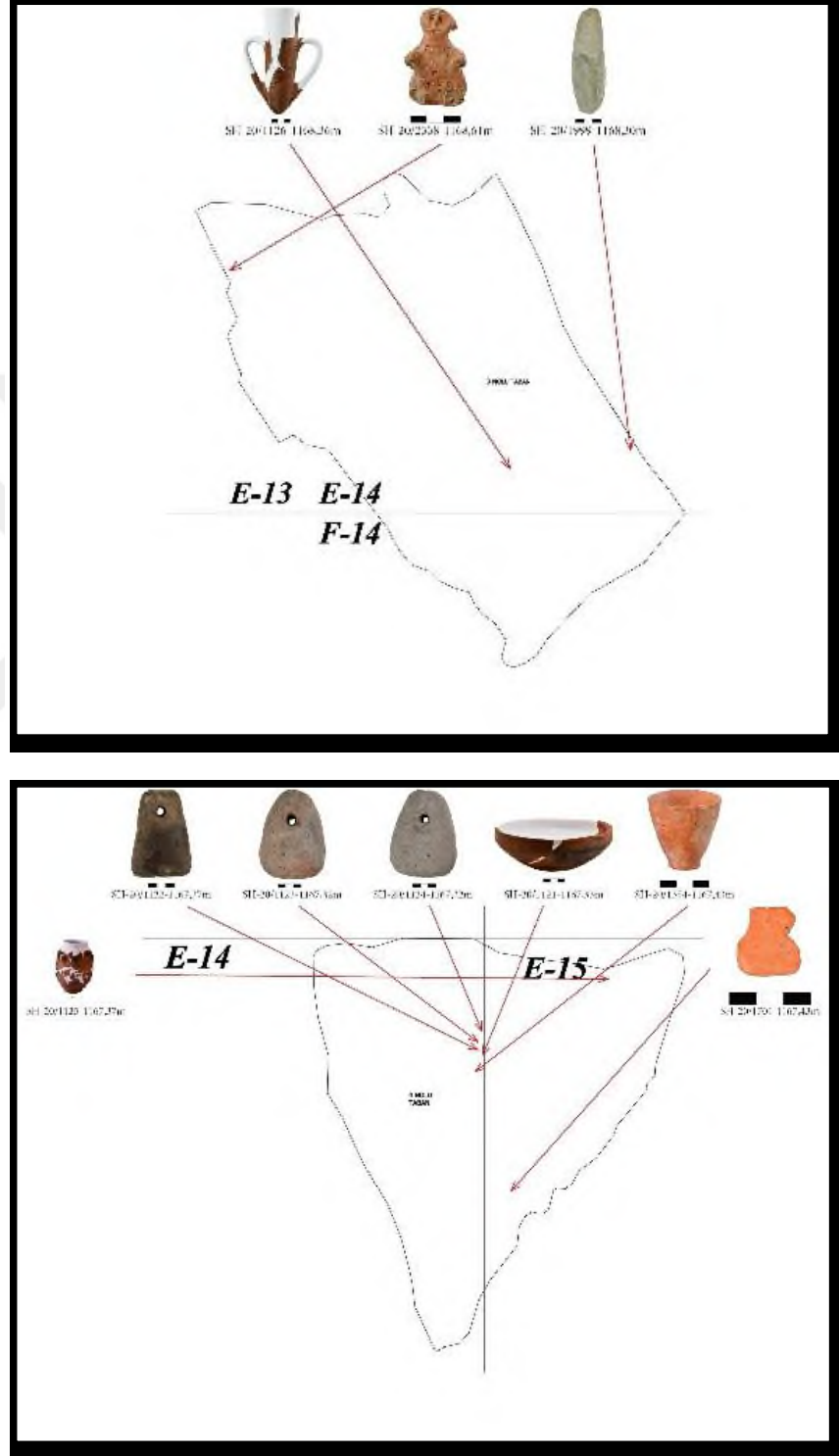
Figür 10: 19 ve 33 no'lu mekanların buluntu dağılımları.

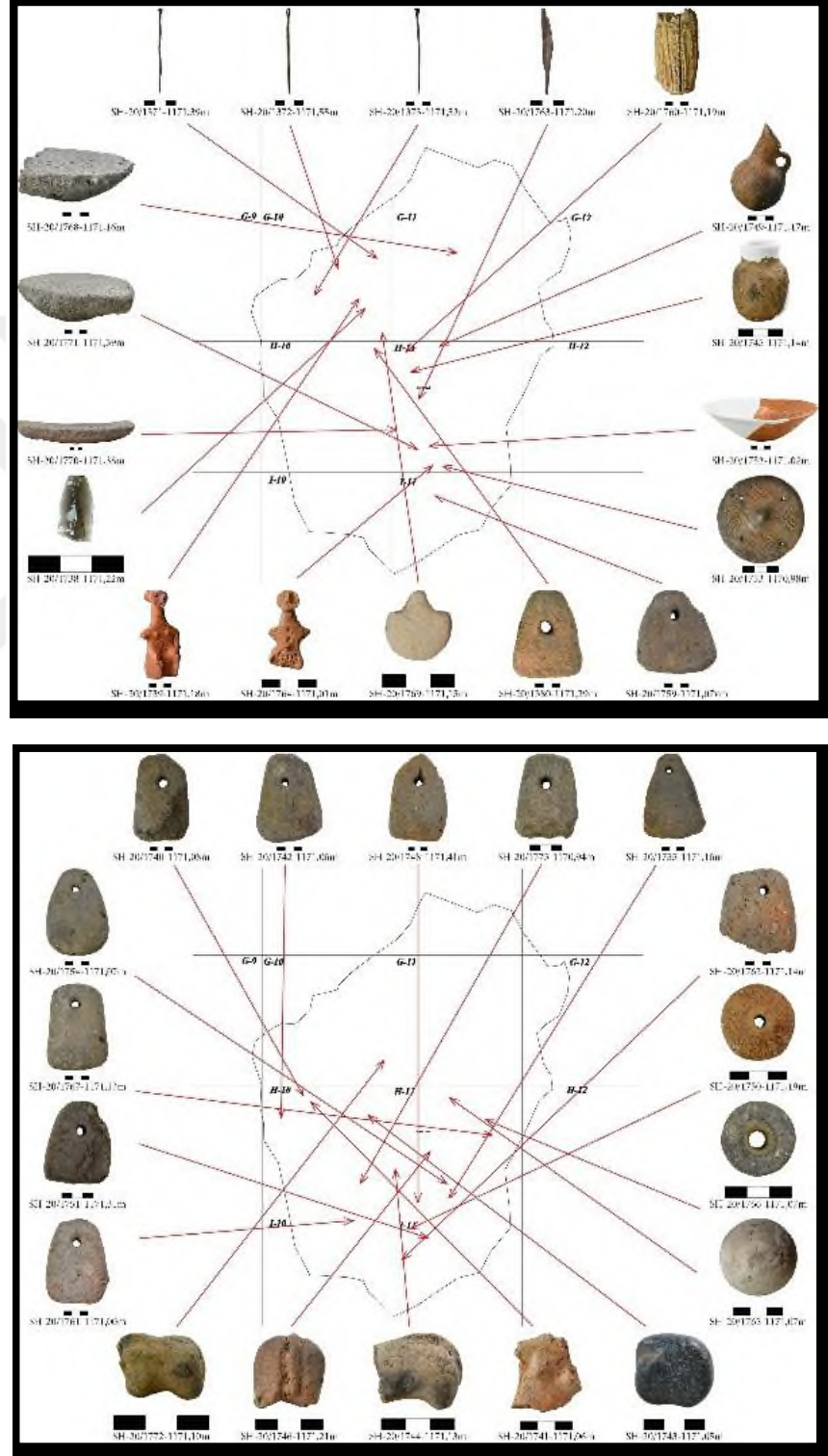
Figür 11: 31, 32 ve 36 no'lu mekanların buluntu dağılımları.

Yukarıda bahsedildiği üzere mekan boyutunda olan ve mekan olması muhtemel tabanlar 2, 3, 4, 7, 11, 12, 18 ve 23 no'ludur. Bu tabanlarda çark ve el yapımı çanak çömleğin yanı sıra tezgah ağırlığı, öğütme taşları ve figürinler öne çıkan buluntular arasındadır (Figür 12).

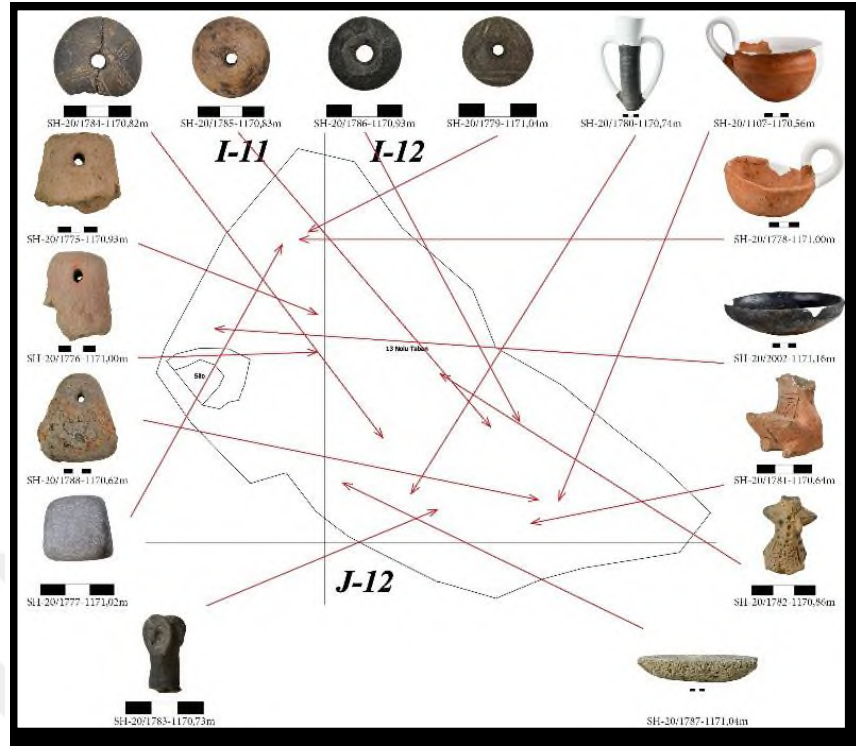

Figür 12: 3 ve 4 no'lu tabanlara ait buluntu dağılımı.

Diğer tabanlara göre daha geniş bir alanı kaplayan tabanlar ise 1, 5, 6, 8, 13 ve 14 no'lu tabanlardır. Bu tabanlar, geniş alanlarda açığa çıkarılmaları nedeniyle çark yapımı ve el yapımı çanak çömleğin yanı sıra terazi ağırlıkları, ağırşak, tezgah ağırlıkları, kemik, taş ve metal aletler ile figürünler ele geçirilmiştir (Figür 13, 14). Geniş alanlar halinde tespit edilen tabanlar, birden fazla mekanı kapsıyor olmalıdırlar.

Figür 13: 6 no'lu taban buluntu dağılımı.

Figür 14: 13 no'lu mekan buluntu dağılımı.

VI. Tabaka'da ele geçirilen yoğun çanak çömlek buluntularına ek olarak 6 adet pişmiş toprak fırça ve 2 adet seramik kalıbı da önemli buluntulardandır. Pişmiş toprak fırçalar da çanak çömlek üretimi ile ilişkili olmalıdır.

Yukarıda sıralanan buluntuların yanı sıra 97 adet ağırşak, 89 adet tezgâh ağırlığı ve 12 adet kemik alet⁹⁷ de dikkat çeken diğer buluntulardır. VI. Tabaka'da, hemen hemen her mekan, taban ve plankarede tespit edilen tezgah ağırlıkları, ağırşaklar ve kemik aletler yerleşimde dokumacılığın önemli bir geçim ekonomisi olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu buluntulara ek olarak kemik saplar ve bir kısmı sap olarak kullanılmış olan boynuzlar hayvancılığın yanı sıra avcılık faaliyetinin de yerleşimde gerçekleştirildiğini göstermektedir.

VI. Tabaka'da, 28 adet metal takı ve alet⁹⁸, 1 adet balta kalıbı, 2 adet üfleç ele geçirilmiştir. Taş aletler arasında 24 adet taş alet, 12 adet taş balta ve 16 adet dilgi yer almaktadır. Üfleç, balta kalıbı, bronz iğne, hançer ve bronz aletlerin varlığı metal

⁹⁷ Bulut 2022, 517-530.

⁹⁸ Bu tabakanın metal buluntularının analizleri ve ön değerlendirmesi için bkz. Keskin - Fidan 2022, 417-482.

üretimine işaret etmektedir. Yine yerleşimde çok sayıda ele geçirilen havanelleri, ezgi taşları ve 38 adet öğütme taşının varlığı, depolama alanları ile birlikte değerlendirildiğinde tarımsal faaliyetlere de işaret etmektedir.

Yerleşimde ele geçirilen 28 adet idol ve figürin, 6 adet hayvan figürini boğa başlı ocaklarla birlikte değerlendirildiğinde inanç sistemi ile ilgili fikir vermektedir. 12 adet terazi ağırlığı ise Seyitömer Höyük'ün uzak mesafeli ticarete katılımını göstermesi açısından önem taşımaktadır. Bu buluntuların yanı sıra 2 adet boncuk, 1 adet pendentif ve 1 adet mühür ele geçen diğer buluntulardır.

3.3. VI. Tabaka Mimarisinin Değerlendirilmesi

VI. Tabaka'da, höyüğün özellikle güneydoğusunda açığa çıkarılan ortak duvarlı, yan yana sıralanmış dikdörtgen planlı mekanlar açığa çıkarılmıştır. Höyüğün merkezinde ise yapı grupları yer almaktadır. Kuzeybatı ve kuzeyinde ise tabanlar mevcuttur. Dikdörtgen planlı mekanlar, bir ön oda ve bir ana oda olmak üzere iki odadan oluşmaktadır. Höyüğün merkezinde yer alan mekanlardan biri (33 no'lu) çok odalı kompleks bir yapıdır. Birbirine bitişik iki mekan (31, 32 no'lu mekanlar) ve kuzeybatısında taş döşeli bir taban (21 no'lu taban) ve gerisinde yer alan mekan (21 no'lu) ise kompleks bir yapıyı oluşturuyor olmalıdırlar. Bu yapı grundan 21 no'lu mekanda iki adet terazi ağırlığı⁹⁹ bulunması, bu buluntuların yanı sıra bu mekan grubunda ve 21 no'lu taban ve mekanında içinde bulunduğu H-12 plankaresinde çok sayıda çark yapımı çanak çömleğin ele geçirilmesi bu alanın yönetici yapısı olarak kullanıldığını düşündürmektedir. Genellikle duvarları temel seviyesinde korunmuş bu mekanların, sıkıştırılmış toprak tabanları ve iç donanımları kısmen korunmuştur. Bu tabakada, mekanların bir kısmının korunması yerleşimin yorumlanması kolaylaştırmaktadır.

Yerleşimde, dört mekanda boğa başlı ocak veya ocak tabanı, üç mekanda fırın ve altı mekanda ise bölme açığa çıkarılmıştır. Ocaklar, mekanların ana odasında yer almaktadır. Ocakların mekanların ana odasına konumlandırılması geleneği VI/A evresinde¹⁰⁰ ve V. Tabaka'nın evrelerinde¹⁰¹ de yaygın olarak kullanılan gelenektir. Sadece 3 adet mekanda kubbeli fırın açığa çıkarılmıştır. Bu mekanlardan 2'si fırınların

⁹⁹ Ünan 2022, 37.

¹⁰⁰ Ünan - Ünan 2022a, 273-292.

¹⁰¹ Ünan - Ünan 2022b; Ünan 2015c.

konumları ile bilgi vermektedir. Bunlardan ilki, iki odası bulunan 12 no'lu mekan olup, fırın bu mekanın ön odasında bulunmaktadır. Fırın bulunan diğer mekan ise 33 no'lu mekandır. Bu mekanın bir odası fırın için ayrılmıştır. Bu iki mekandaki fırın konumları V/D evresi¹⁰² ile benzemektedir. Mekan içlerinde bölmelerin yer alması ise VI/A ve B evrelerinden başlayarak, V. Tabaka ve boyunca devam eden bir gelenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yerleşimde tespit edilen biri dörtgen diğerleri dairesel planlı olan 13 adet silonun, 8 adedi plankarelerde bulunmaktadır. Bu durumda bize mekan içinde yer alan bölmelerin kişisel depolama alanları, siloların ise yerleşimcilerin ürün fazlasını muhafaza etmek için kullandıkları ortak depolama alanları olduklarını düşündürmektedir.

VI/A evresinde höyüğü çevreleyen ortak duvarlı dikdörtgen planlı yapılar ve merkezde dikdörtgen planlı bir yapı ile surla çevrelenmiş radyal planlı bir yerleşim dikkati çekmektedir. Bu yerleşimde merkezde yer alan yapı dışında yapılaşma görülmemektedir. Surun dışında da herhangi bir yapı tespit edilememiştir.

VI/A evresinin üstüne kurulan VI. Tabaka'da benzer bir yerleşim planı tekrar edilmiştir. Ancak bu yerleşimde merkezde birden fazla yapının yer alması ve höyüğün güneybatısında surun dışında da yeni mekanların oluşturulması ile yerleşilen alanın genişletildiği anlaşılmıştır. Böylece yerleşimci sayısında bir önceki döneme göre artış gösterdiğinden bahsedilebilir.

Çalışmalar sırasında yapıların duvar sıvalarının yanma sonucunda renk değiştirdiği görülmüş, tabanların bir kısmında karbonlaşmış ahşap parçaları veya yanık izleri tespit edilmiştir. Yüksek ve kontrolsüz ısıya maruz kalmış mekan ve tabanların yanı sıra yangına maruz kalmamış mekan ve tabanlar da bulunmaktadır. Yüksek ısıya maruz kalmış alanlarda ise yangının şiddeti değişiklik göstermektedir¹⁰³. Yangının yerleşimin yenilenmesinde büyük rol oynadığı düşünülmektedir. Yerleşimin yeniden inşaa edilmesi aşamasında ise VI. Tabaka'ya ait olan sağlam taşların sökülerek bir üst tabakada kullanılmış olduğu düşünülebilir. VI. Tabaka'da izleri tespit edilen yangının çok büyük boyutlu olmadığını gösteren bir başka bulgu ise V/D yerleşimcilerinin VI. Tabaka'da yer alan mekan temellerinin üstüne, aksı hafif kaydırarak tekrar yapılaşmaya gitmeleridir. Bu sebeple olmalıdır ki yerleşimde diğer tabakalara oranla daha az buluntu ele geçirilmiştir.

¹⁰² Ünan - Ünan 2022b.

¹⁰³ Taşçı vd. 2021; Taşçı vd. 2022.

Özellikle mekanların yer aldığı höyüğün güneydoğu yönündeki yapılaşma V/D, V/C, V/B ve V/A evreleri süresinde tekrar edilmiştir. Özetle V. Tabaka'daki yerleşim planının temelini VI. tabaka oluşturmaktadır. VI. tabakada diğer alanlarda yapılaşmanın zayıf olması V/D evresinde farklı yapı planlarının denenmesine sebep olmuş olmalıdır¹⁰⁴. Höyüğün kuzeydoğu kısmında da tekrar ortak duvarlı dikdörtgen planlı yapıların oluşturulması V/C evresinde gerçekleşmiştir.

VI. Tabaka'da korunmuş mekanların arka duvarlarının yan duvarlarına göre daha geniş oluşturulmasıyla elde edilen sur ile çevrelenmiş radyal planlı bir yerleşimden bahsetmek mümkündür. Bu özelliğin Seyitömer yerleşicimleri için ETÇ II'den devam eden bir gelenek biçiminde uygulandığı görülmektedir. *Anadolu Kent Modeli, Anadolu Yerleşim Şeması, Radyal Planlı Yerleşim*¹⁰⁵ olarak da adlandırılan plan tipinin Batı, İç Batı Anadolu ve Göller Bölgesi'nde ETÇ I'den itibaren uygulandığı bilinmektedir. ETÇ I'e tarihlenen Yassitepe¹⁰⁶, Hacılar Büyük Höyük¹⁰⁷, ETÇ II'de Bademağacı¹⁰⁸, Demircihöyük¹⁰⁹ ve farklı uygulamaları Küllüoba¹¹⁰, Keçiçayırı¹¹¹ gibi merkezlerde, ETÇ III'de ise Laodikeia-Kandilkırı¹¹² ve Seyitömer Höyük'te¹¹³ görülmektedir. Bu yerleşim planı, MÖ 3. Bin'in ortasında Kuzey Mezopotamya'da Tell Chuera'dan¹¹⁴ bilinmektedir.

¹⁰⁴ Ünan - Ünan 2022b.

¹⁰⁵ Bu konuda farklı görüşler için bkz. Korfmann 1983; Özdoğan 2006, 573; Fidan 2013, 113-125, Naiboğlu 2018.

¹⁰⁶ Derin 2020, 8.

¹⁰⁷ Duru 2016, 79, Res. 212, 213.

¹⁰⁸ Duru 2016, 83, Res. 228, 229.

¹⁰⁹ Korfmann 1983.

¹¹⁰ Efe - Türkteki 2011b, 200-202.

¹¹¹ Efe -Türkteki 2011b, 205.

¹¹² Oğuzhanoglu-Akay 2019e.

¹¹³ Ünan - Ünan 2022b.

¹¹⁴ Meyer 2016b, 289, Fig. 3.

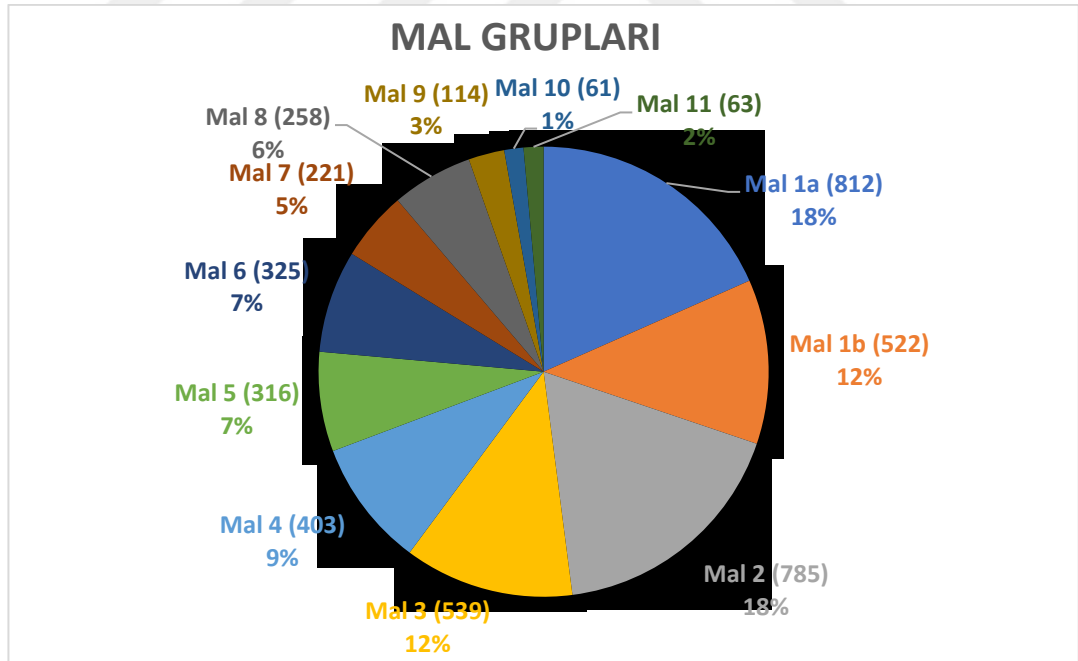
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SEYİTÖMER HÖYÜK VI. TABAKA ÇANAK ÇÖMLEĞİ

4.1. Mal Grupları

Seyitömer Höyük VI. Tabaka çanak çömleğinde, kırmızı astarlı ve perdahlı, kahverengi astarlı perdahlı, kaba, siyah ağız kenarlı, film astarlı, kırmızı astarlı, siyah astarlı ve perdahlı, astarsız perdahsız, açık kahverengi astarlı ve perdahlı, kahverengi astarlı ve ithal olmak üzere 11 adet mal grubu tespit edilmiştir.

Mal grupları belirlenirken, büyük bir kısmı mekân içi ve taban üzerinden ele geçen çanak çömlek olmak üzere ortalama 5000 adet parça göz önüne alınmış (Figür 15), mal gruplarının oransal dağılımı bu parçalar üzerinden hesaplanmıştır. Mal grubu sıralamasında da sayısal oran göz önüne alınarak, sayıca fazla olan gruplara ilk sıralarda yer verilmiştir (Figür 16).

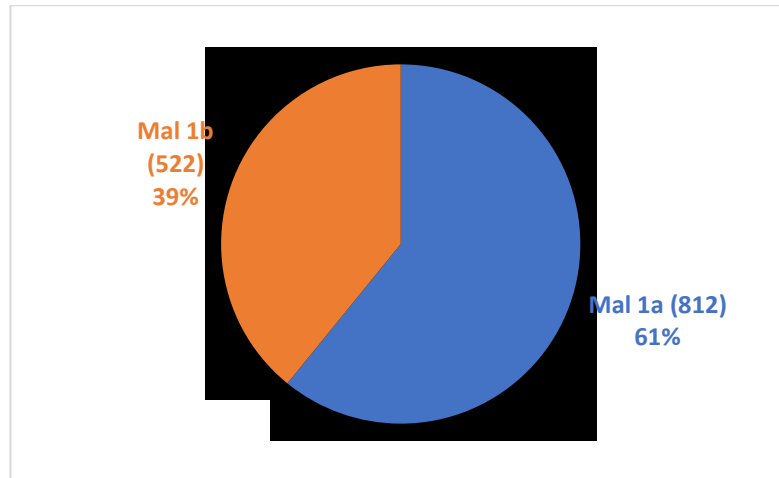
Figür 15: Mal grupları yüzdelik dağılım oranları.

Figür 16: Mal grupları ayrimından genel görünüm.

4.1.1-Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 1)

Mal 1, tüm gruplar arasında %30'luk oranla ilk sırada yer almakta olup ince nitelikli ve orta/kaba nitelikli olarak iki alt gruba ayrılmaktadır. Orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu %61, ince nitelikli astarlı ve perdahlı mal grubu %39 oranında görülmektedir (Figür 17). Kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu çanak çömleğinin yüzey ve kesit görünümleri Figür. 18'de verilmiştir.

Figür 17: Mal 1'in dağılım oranları.

Figür 18: Mal 1 örneklerinin yüzey ve kesit görünümü.

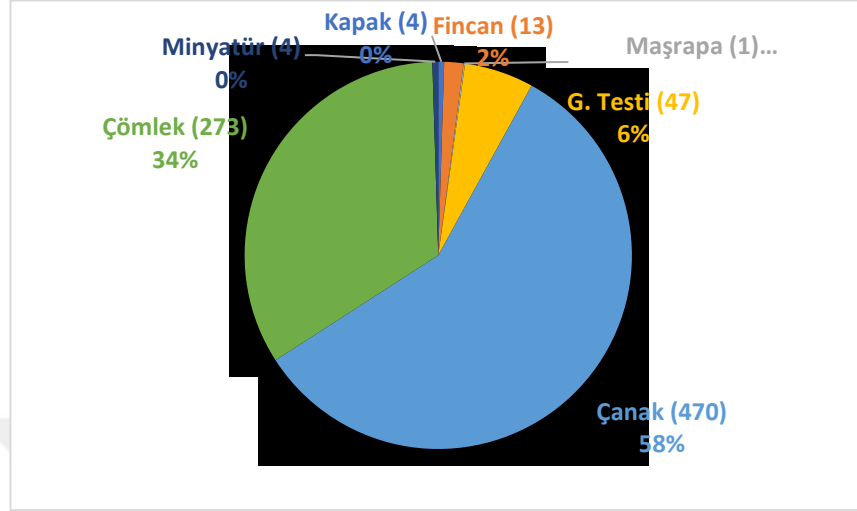
4.1.1.1-a: Orta Nitelikli Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 1a)

Orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubunun hamuru orta gözenekli olup mikalı, taşçık, kireç ve bitki katkılıdır. Hamur renkleri; devetüyü, pembe ve açık kırmızının tonlarındadır (2.5 YR 6/6 -açık kırmızı-, 5 YR 7/4 -pembe-, 10 R 5/4 -zayıf kırmızı-). Yüzeyinde orta kalınlıkta ve kalın, kırmızının tonlarında (2.5 YR 5/6 -kırmızı-, 2.5 YR 4/8 -kırmızı-, 10 R 5/6 -kırmızı-) bir astar ve perdah bulunmaktadır. Bu perdah, %8 ile az, %54 iyi, %38 oranında parlak olarak uygulanmıştır. Bu grupta bulunan çanak çömlek el yapımıdır (Figür 19).

Figür 19: Mal 1a özelliği gösteren çanak.

Orta nitelikli kırmızı astarlı perdahlı mal grubunda, form veren parçaların %58'i çanak, %34'ü çömlek, %6'sı gaga ağızlı testi, %2'si de fincan formlarından oluşmaktadır (Figür 20).

Figür 20: Mal 1a form dağılım oranları.

Karşılaştırma

Aizanoi'da ETÇ II'ye tarihlendirilen bir grup içinde kırmızı astarlı ve perdahlı örnekler yer almaktadır¹¹⁵. Bu grup, Höyüktepe'de de en yoğun mal grubunu oluşturmaktadır¹¹⁶. Demircihöyük H-Q tabakalarında tespit edilen iki ana mal grubundan biridir¹¹⁷. Küllüoba'da ETÇ II katları III D-III K¹¹⁸ yapı katları arasına tarihlendirilmiştir¹¹⁹ ve bu dönemde ana mal grubunu oluşturur¹²⁰. Bu mal grubu, Küllüoba'da ETÇ III'te de devam etmektedir¹²¹. Kırmızı astarlı perdahlı mallar, Keçiçayırı yerleşiminde ilk sırayı oluşturur¹²². Afyon'da ETÇ II'ye tarihlendirilen Kusura B'de ana mal grubunu oluşturur¹²³. Taşlıhöyük ve Karaoğlan Mevkii'nin de içinde bulunduğu Afyon Bölgesi'nde kırmızı astarlı ve perdahlı mallar hâkim mal grubunu oluşturur¹²⁴. IV. ve V. tabakaları ETÇ II'ye tarihlenen Karataş Semayük'te bu mallar

¹¹⁵ Loucner - Ay-Efe 2001, 281.

¹¹⁶ Ünan 2015b, 224.

¹¹⁷ Efe 1988, 128.

¹¹⁸ Sarı'nın verdiği bilgilere göre, Sarı 2004'te verilen Küllüoba tabakalanması, IIID=IVA, IIIE=IVB, IIIF=IVC, IIIG=IVD, IIHH=IVE, IIH=IVF, IIHK=IVG olarak güncellenmiştir. Metnin kalanında güncel tabaka numaraları kullanılacaktır.

¹¹⁹ Sarı 2004, 11.

¹²⁰ Sarı 2012, 169.

¹²¹ Tüekteki 2010, 140, 146.

¹²² Efe - Tuna 2017, 51.

¹²³ French 1969, 35.

¹²⁴ Topbaş vd. 1998, 38.

yaygın mal grubudur ve etkisi ETÇ III'e geçiş evresinde de devam eder¹²⁵. Bu grup, Bademağacı'nda ETÇ II döneminde azımsanmayacak orandadır¹²⁶. Kuruçay Höyük'te, II. yapı katında J türü mallar kırmızı astarlıları kapsamaktadır¹²⁷. Yortan Mezarlığı'nda tespit edilen ETÇ III'e tarihlendirilen çanak çömlek kırmızı astarlı ve perdahlı mallardan oluşur¹²⁸.

4.1.1.1-b: İnce Nitelikli Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 1b)

Bu grupta yer alan çanak çömleğin hamurları gözeneksiz veya az gözenekli, taşçık, kireç ve az bitki katkılıdır. Hamur renkleri devetüyü, pembe ve açık kırmızıdır (7.5 YR 6/4 -açık kahverengi-, 5 YR 7/4 -pembe-, 2.5 YR 6/6 -açık kırmızı-). Hamurunda mika yok denecek kadar az bulunurken, astarda gözle görülür oranda mika bulunmaktadır. Yüzeyinde kalın ve açık kırmızıdan koyu kırmızıya kadar ara renklerin görüldüğü (2.5 YR 6/8 -açık kırmızı-, 10 R 4/4 -açık kırmızı-, 2.5 YR 5/6 -kırmızı-) bir astar bulunmaktadır. Bu astar üzerine perdah uygulanmıştır. Uygulanan perdah %53 az, %37 iyi, %10 oranında ise parlaktır. Tabak formunda iç ve dışta astar ve perdah uygulanmışken, çanak formunda sadece dış yüzey astarlı ve perdahlıdır. İç yüzeyin astarsız bırakıldığı örnekler mevcuttur. Çanak formunda perdah, dışta kalın bir astar ve perdah uygulanmışken, bazı örneklerde perdah, içte ağız kenarından başlayıp merkeze doğru devam eden, birbirine paralel dikey hatlar şeklinde uygulanmıştır (Figür 21).

İnce nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu'nda yer alan çanak çömleğin %62'si çanak, %21'i tabak, %7'si çömlek, %3'ü fincan ve testi, %2'si depas ve %1'i de minyatür kaplardan oluşmaktadır. Bu grupta bulunan çanak çömlek çark yapımıdır (Figür 22).

¹²⁵ Eslick 2009, 149-229.

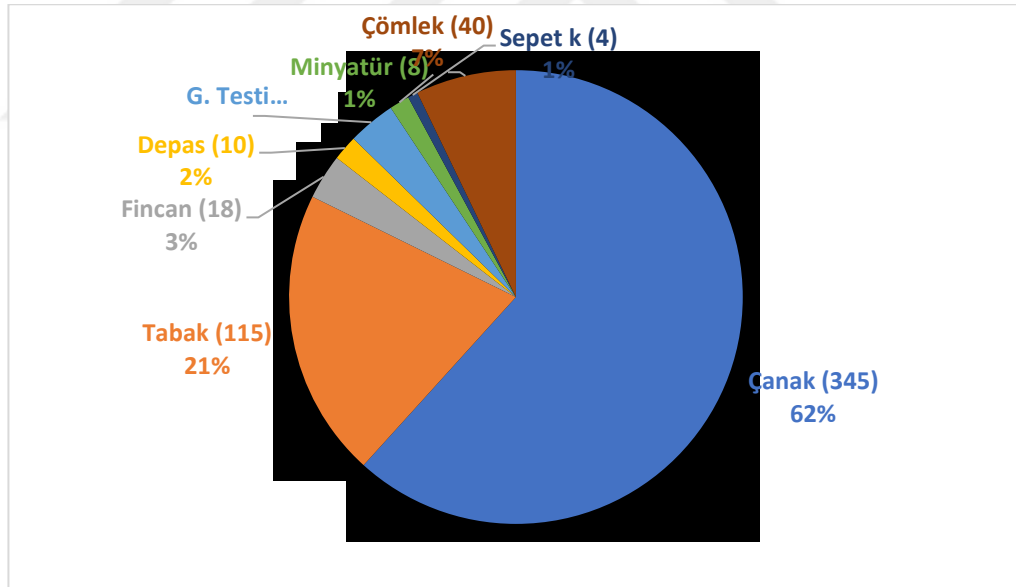
¹²⁶ Umurtak 1998, 2, 9.

¹²⁷ Duru 1996, 67.

¹²⁸ Kamil 1982, 16.

Figür 21: Mal 1b özelliği gösteren “s” profilili çanağın içinde bulunan perdah izleri.

Figür 22: Mal 1b form dağılım oranları.

Karşılaştırma

Aphrodisias'ta ETÇ II'ye tarihlenen, Akropolis XII-VII. tabakalarında siyah ve kahverengi mallar ile kırmızı astarlı perdahlı mallar ana mal grubunu oluşturur¹²⁹.

¹²⁹ Joukowsky 1986, 306.

Bademağacı'nda yüksek kaliteli kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu yer almaktadır¹³⁰. ETÇ III'te de bu malların kullanımı devam eder¹³¹. Beycesultan ETÇ II'de (XVI-XIII) kırmızı astarlılar baskın mal grubu olmamakla birlikte, özellikle XV. tabakada, bu mal grubu ile temsil edilen örnekler mevcuttur¹³², XIIIa tabakasında ise portakal rengi ve kırmızı astarlı perdahlı mallar görülür¹³³. Çivril Ovası'nda ETÇ II'de baskın mal grubudur¹³⁴. Laodikeia-Kandilkırı'nda ETÇ II'de (4. tabaka) görülmekte¹³⁵ ve ETÇ III'te de devam etmektedir¹³⁶. Bu grup, Liman Tepe V-VI:2 evresinde de görülmektedir¹³⁷. ETÇ III'te Batı Anadolu genelinde ve Güneybatı Anadolu'da kırmızı astarlı mallar baskın gruptur¹³⁸. Bu mal grubu, Karataş-Semayük'te V. tabakadan devam ederek VI. tabakada da kullanılmaya devam etmiştir¹³⁹.

4.1.2-Kahverengi Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 2)

Kahverengi astarlı ve perdahlı mal grubu %18'lik oranla temsil edilir. Kahverengi astarlı ve perdahlı mal grubunun hamuru az gözenekli, küçük taşçık, kireç ve bitki katkılıdır. Hamur renkleri, açık kahverengi, pembe (devetüyü), açık kırmızı ve gridir (7.5 YR 6/4 -açık kahverengi-, 7.5 YR 7/4 -pembe-, 2.5 YR 6/6 -açık kırmızı-). Yüzeyinde orta kalınlıkta bir astar ve perdah bulunmaktadır (Figür 23, 24). Yüzey renkleri açık kahverengiden koyu kahverengiye (7.5 YR 6/4 -açık kahverengi-, 5 YR 5/4 -kırmızımsı kahverengi-, 7.5 YR 5/5 -kahverengi-) kadar değişmektedir. Bu mal grubunun yüzeyinde bulunan perdah, %46 oranında parlak, %37 oranında iyi ve %17 oranında az olarak uygulanmıştır.

¹³⁰ Umurtak - Çongur 2021, 8.

¹³¹ Joukowsky 1986, 371.

¹³² Sarı 2012, 159.

¹³³ Lloyd - Mellaart 1962, 177.

¹³⁴ French 1968, 32.

¹³⁵ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 52, ETÇ II mal grupları içerisinde %19'luk oranla 3. mal grubunu oluşturmaktadır.

¹³⁶ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 91, ETÇ III mal grupları içerisinde %13'lük oranla 3. mal grubunu oluşturmaktadır.

¹³⁷ Şahoğlu 2008, 490.

¹³⁸ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 297.

¹³⁹ Eslick 2009, 160.

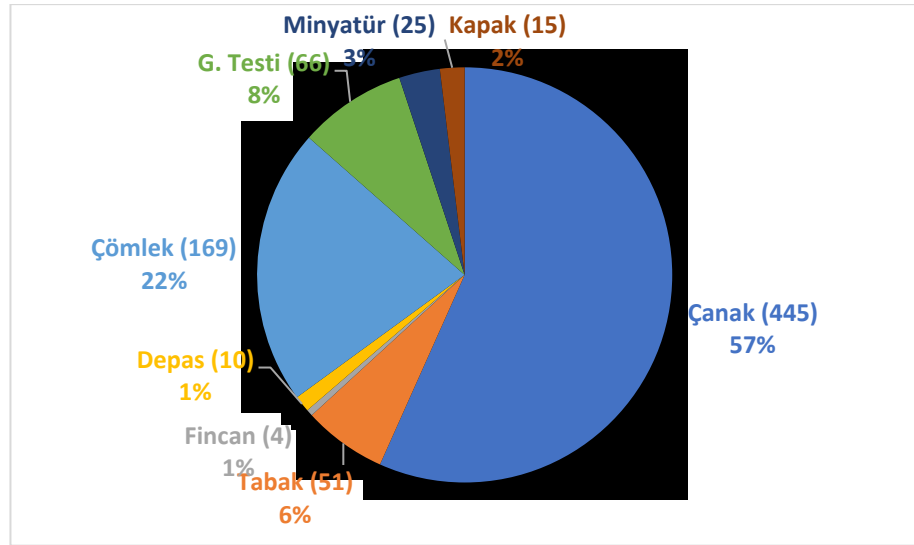

Figür 23: Mal 2 özelliği gösteren bir grubun görünüm ve kesitleri.

Figür 24: Mal 2 özelliği gösteren maşrapa.

Kahverengi astarlı ve perdahlı mal grubunda form dağılımı şu şekildedir; %57 çanak, %22 çömlek, %8 gaga ağızlı testi, %6 tabak, %3 minyatür kaplar, %2 kapak ve %1 depas ve fincan (Figür 25).

Figür 25: Mal 2 form dağılım oranları.

Karşılaştırma

Höyüktepe’de¹⁴⁰ baskın mal gruplarından biri olan kahverengi astarlı ve perdahlı mal grubunun varlığı Çileler Höyük’te de tespit edilmiştir¹⁴¹. Küllüoba’da IVB evresinde ortaya çıkan¹⁴² bu mal grubu, Aphrodisias Akropol XII-VII. tabakalarda baskın gruplardan biridir¹⁴³. Söz konusu mal grubu Karataş-Semayük’te VI. tabakada yoğunluk kazanırken¹⁴⁴ Laodikeia-Kandilırı 4.-2. tabakalarda da yoğun görülmektedir¹⁴⁵.

4.1.3-Kaba Mal Grubu (Mal 3)

Kaba mal grubu tüm mal grupları arasında %12’lik bir oranla temsil edilir. Bu mal grubunda yer alan çanak çömleğin hamurları gözeneklidir, içerisinde yoğun ve orta büyüklükte taşçık, yoğun kireç, bitki ve şamot bulunur. Bitki katkısı büyük oranda korunmamış olmakla beraber geniş gözenekler içerisinde izleri gözle görülebilmektedir. Hamur renkleri açık kırmızı ve kahverenginin tonlarındadır (2.5 YR 6/6 -açık kırmızı-, 7.5 YR 6/4 -açık kahverengi-, 5 YR 6/4 -açık kırmızımsı kahverengi-). Yüzeylerinde genellikle kahverengi mat ince bir astar (7.5 YR 5/6 -koyu kahverengi-) bulunmaktadır

¹⁴⁰ Ünan 2015b, 225.

¹⁴¹ Türktüzün vd. 2015a, 52.

¹⁴² Sarı 2012, 169.

¹⁴³ Joukowsky 1986, 306.

¹⁴⁴ Eslick 2009, 160.

¹⁴⁵ Oğuzhanoglu-Akay 2015, 50, 97.

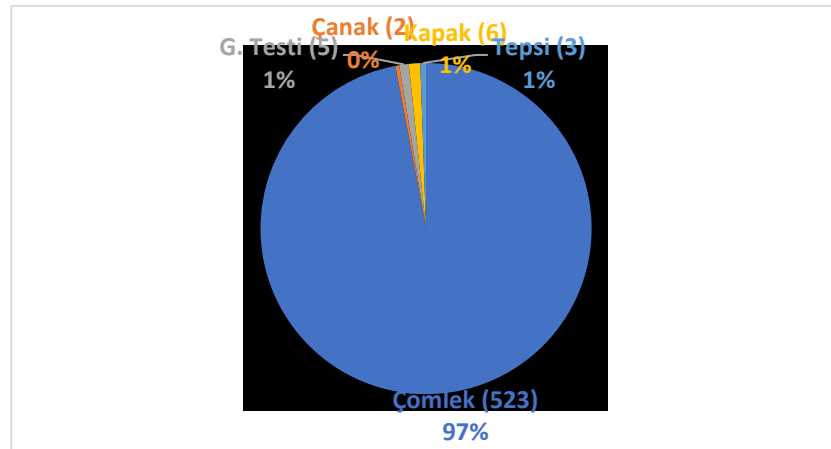
ya da hamur renkleri ile yüzey renkleri aynıdır (Figür 26, 27). Kaba mal grubunda, çömlekler %97, gaga ağızlı testi, kapak ve tepsi formları ise %1 oranında görülmektedir (Figür 28).

Figür 26: Mal 3 özelliği gösteren çanak çömleğin yüzey ve kesit görünümü.

Figür 27: Kaba mal grubu özelliği gösteren basit ağız kenarlı çömlek örneği.

Figür 28: Mal 3 form dağılım oranları.

4.1.4-Film Astarlı Mal Grubu (Mal 4)

Film astarlı mal grubunda bulunan çanak çömleğin hamurları gözeneksiz ve az gözenekli olmakla birlikte az bitki, taşçık ve kireç katkılıdır (Figür 29). Hamur renkleri pembe, açık kırmızı ve kırmızımsı sarıdır (7.5 YR 7/4 -pembe-, 2.5 YR 6/6 -açık kırmızı-, 5 YR 7/6 -kırmızımsı sarı-). Yüzeylerinde ince, genellikle mat veya az perdahlı, hamur renginin ve/veya çark izlerinin görülebildiği bir astar bulunur (Figür 30). Özellikle çanak ve tabak formlarında bazen dışta perdah bulunmazken, içte ağız kenarından başlayıp merkeze kadar uzanan birbirine paralel perdah izleri görülebilmektedir. Yüzey renkleri açık kahverengiden koyu kırmızıya kadar (5 YR 6/4 -açık kırmızımsı kahverengi-, 10 R 6/6 -açık kırmızı-, 2.5 YR 5/6 -kırmızı-) çeşitlilik göstermektedir.

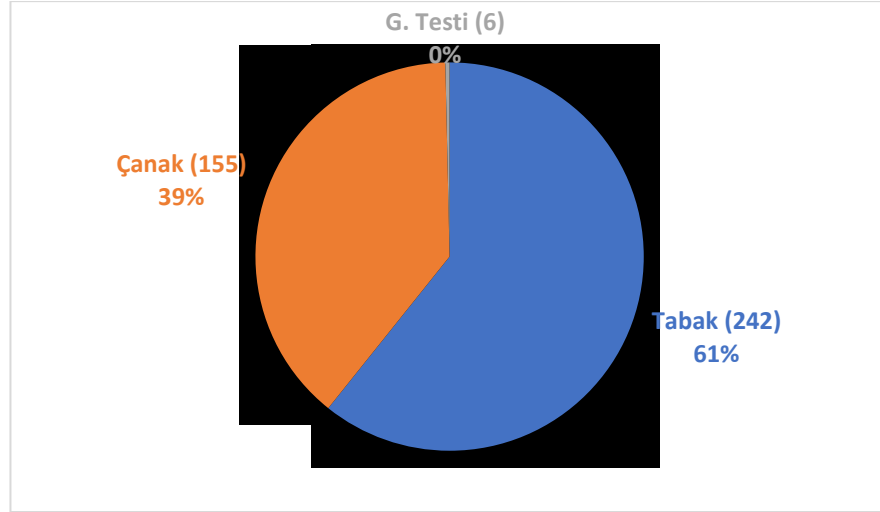
Bu mal grubu, tüm mal grupları arasında %9'luk bir oranla temsil edilmektedir. Film astarlı mal grubundaki formların %61'i tabak, %39'ı çanaklardan oluşmaktadır (Figür 31).

Figür 29: Mal 4, çanak çömleği görünüm ve kesitlerini gösteren bir grup.

Figür 30: Film astarlı mal grubu özelliği gösteren iki tabak.

Figür 31: Mal 4 form dağılım oranları.

Karşılaştırma

İlk olarak Troya A2 tabaklarının astarları için Blegen tarafından kullanılan *wash ware* terimi¹⁴⁶, M. Türkteki tarafından film astarlı olarak tanımlanmıştır¹⁴⁷. Bu mal grubu ETÇ III'te, Küllüoba¹⁴⁸, Bahçehisar¹⁴⁹, Beycesultan¹⁵⁰, Laodikiea-Kandilkırı'nda genellikle çark yapımı tabaklarda ve az sayıda çanak, tankard, depas formlarında¹⁵¹, Yortan C grubu çanak çömleğinde¹⁵² ve Troya Ilc evresinde çark yapımı tabaklarda tespit edilmiştir¹⁵³.

4.1.5- Kırmızı Astarlı Mal Grubu (Mal 5)

Bu mal grubu, tüm mal grupları içinde %7'lik bir oranla temsil edilmektedir. Kırmızı astarlı mal grubunun hamuru, az gözenekli kireç, küçük taşçık ve az bitki katkılıdır. Hamur renkleri, pembe, kırmızımsı sarı, açık kırmızı ve kahverengidir (5 YR 7/4 -pembe-, 2.5 YR 6/8 -açık kırmızı-, 5 YR 6/4 -açık kırmızımsı kahverengi-). Yüzeylerinde mat, kırmızı (10 R 6/8 -açık kırmızı-, 2.5 YR 5/8 -kırmızı-, 5 YR 5/6 -sarımsı kırmızı-), orta kalınlıkta veya kalın bir astar bulunmaktadır (Figür 32). Kırmızı

¹⁴⁶ Blegen vd. 1950, 226.

¹⁴⁷ Türkteki 2012.

¹⁴⁸ Türkteki 2010, 216.

¹⁴⁹ Efe 1994b, 7-8.

¹⁵⁰ Lloyd-Mellart 1962, 199-200.

¹⁵¹ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 91-93.

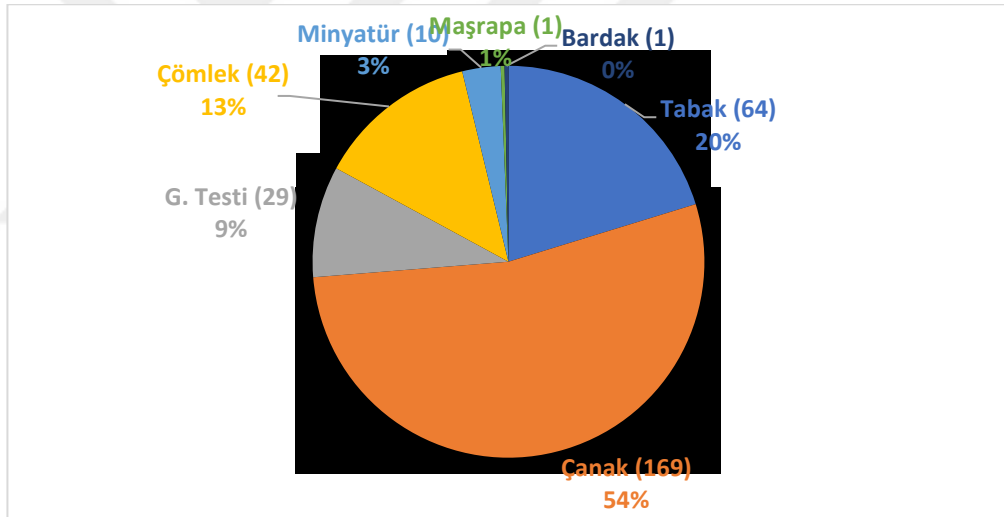
¹⁵² Kamil 1982, 19; Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 95.

¹⁵³ Blegen vd. 1950, 226.

astarlı mal grubunda, form dağılımını, %54 ile çanak, %20 ile tabak, %13 ile çömlek, %9 ile gaga ağızlı testi ve %3 ile minyatür kaplar olarak sıralamak mümkündür (Figür 33).

Figür 32: Mal 5, çanak çömleğin yüzey ve kesit görünümü.

Figür 33: Mal 5 form dağılım oranları.

Kırmızı astarlı mal grubunun büyük bir kısmını oluşturan çanak çömleğin dış yüzeylerinde perdah uygulamasına rastlanmaz ancak “s” profilli çanakların bir kısmında dış perdahlanmadan bırakılırken, içte çanağın ağız kenarından başlayıp merkeze kadar devam eden birbirine paralel, birkaç milimetre ara ile uygulanmış perdah izleri görülebilmektedir. Bu uygulama çanağın iç yüzeyinin kullanım tarafı olmasından dolayı yapılmış olabilir. Dış yüzde perdah uygulamasının yapılmamasından dolayı, çanakların bir kısmında çark izleri ve fırça izleri seçilebilmektedir (Figür 34). Bu durum, yapım tekniği ve boyama uygulamaları hakkında bilgi vermektedir.

Figür 34: Kırmızı astarlı mal özelliği gösteren çark yapımı, “s” profilli çanak.

Karşılaştırma

Bu mal grubu, Seyitömer Höyük V/A, B ve C evrelerinde baskın mal grubu olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁵⁴. Çiledir Höyük’te de özellikle tankard ve depas türü kaplarda gözlenmektedir¹⁵⁵. Küllüoba yerleşimde de IIIC-IIIA evrelerinde tespit edilen bir gruptur¹⁵⁶.

4.1.6- Siyah Ağız Kenarlı Mal Grubu -*Black Topped Ware*- (Mal 6)

Siyah ağız kenarlı mal grubunda üretilmiş çanak çömleğin ortak özelliği, iç yüzeylerinin tamamen siyah olması, bu siyahlığın dışta ağız kenarı altında da devam etmesi ve geri kalan yüzeyin kırmızı veya kahverenginin tonları şeklinde oluşmasıdır¹⁵⁷ (Figür 35).

Figür 35: Siyah ağız kenarlı mal grubu dış görünüm ve kesit örneği.

¹⁵⁴ Kuru 2016, 184.

¹⁵⁵ Türktüzün vd. 2015a, 52.

¹⁵⁶ Türkteki 2004, 14.

¹⁵⁷ Sarı 2007, 447.

Bu mal grubu, tüm mal grupları içinde %7 oranıyla temsil edilmektedir. Siyah ağız kenarlı mal grubunun hamurları orta gözenekli, taşçık, kireç ve bitki katkılıdır. Hamur renkleri pembeden kahverengiye (10 R 6/3 -soluk kahverengi-, 7.5 YR 6/3 -açık kahverengi-, 7.5 YR 5/4 -kahverengi-) kadar çeşitlilik göstermektedir. Bu mal grubu çanak formuyla temsil edilmektedir. Çanakların içleri ve dışta ağız kenarları siyah (Gley 1 2.5 N -siyah-) iken yüzeyleri kırmızı, açık kahverengi, kahverengi (2.5 YR 6/8 -kırmızı-, 10 R 6/3 -soluk kahverengi-, 7.5 YR 5/4 -kahverengi-) olabilmektedir. Çanakların içinde ve dışında kalın astar ve parlak perdah bulunmaktadır. Çanağın dışında, ağız kenarında yer alan siyah renk düzgün bir çizgi biçiminde (homojen) değildir. Bu hat, çoğu örnekte gövdenin altına kadar inebilmektedir (Figür 36).

Figür 36: Siyah ağız kenarlı “s” profil çanak.

Karşılaştırma

Erken Tunç Çağı’nda siyah ağız kenarlı çanakların yayılım alanı Anadolu yarımadasının kuzey yarısı ile sınırlıdır¹⁵⁸. Bu malın varlığı, ETÇ II’ye tarihlendirilen Höyüktepe¹⁵⁹ ve Aizanoi’de¹⁶⁰ az miktarda ele geçirilmiştir. Yine Kütahya sınırları içinde yer alan Çiledir Höyük’te¹⁶¹ azımsanmayacak oranda tespit edilmiştir. Siyah ağız kenarlı mallar, Demircihöyük’te baskın mal gruplarından biridir¹⁶². Bu mal grubu, aynı zamanda

¹⁵⁸ Sarı 2007, 647.

¹⁵⁹ Ünan 2015b, 267, Kat. No: 009.

¹⁶⁰ Louchner - Ay-Efe 2001, 281-282.

¹⁶¹ Türktüzün vd. 2015a, 52. Çiledir Höyük çanak çömleğinde yer alan siyah ağız kenarlı mal grubunun varlığı kişisel gözlemlerime dayanmaktadır.

¹⁶² Efe 1988, 89.

İznik -Yenişehir- bölgesinin de karakteristik mal grubudur¹⁶³. Küllüoba'da IV E-B evrelerinde de tespit edilmiştir¹⁶⁴. Siyah ağız kenarlı çanak çömlek, Bilecik-Meydantepe¹⁶⁵, Bozhöyük-Killi Höyük¹⁶⁶, Bozhöyük-Çokçapınar¹⁶⁷, Bilecik-Oluklu Höyük¹⁶⁸, Kütahya-Tavşanlı Höyük¹⁶⁹, Eskişehir-Kanlıtaş Höyük'te¹⁷⁰ yüzey araştırmalarında tespit edilmiştir.

4.1.7-Astarsız ve Perdahsız Mal Grubu (Mal 7)

Bu mal grubu tüm mal grupları arasında %5 oranıyla temsil edilmektedir. Hamurları orta gözenekli veya gözenekli olup az mikalı, orta boy taşçık ve kireç, bitki katkılıdır. Bu mal grubunun hamuru, yüzey özellikleri aynıdır (Figür 37). Hamur ve astarsız olan yüzey renkleri pembe ve devetüyü tonlarından kahverengiye kadar çeşitlilik göstermektedir (7.5 YR 7/3 -pembe-, 7.5 YR 6/3 -açık kahverengi-, 7.5 YR 5/2 -kahverengi-). Astarsız perdahsız mal grubunun %67'si çömlek, %21'i minyatür kaplar, %6'sı çanak, %5'i kapak ve %1'i bardak formlarından oluşmaktadır (Figür 38).

Figür 37: Mal 7 çanak çömleğinden bir grubun yüzey ve kesit görünüşleri.

¹⁶³ French 1967, 60.

¹⁶⁴ Sarı 2007, 650.

¹⁶⁵ Efe vd. 2016, 140.

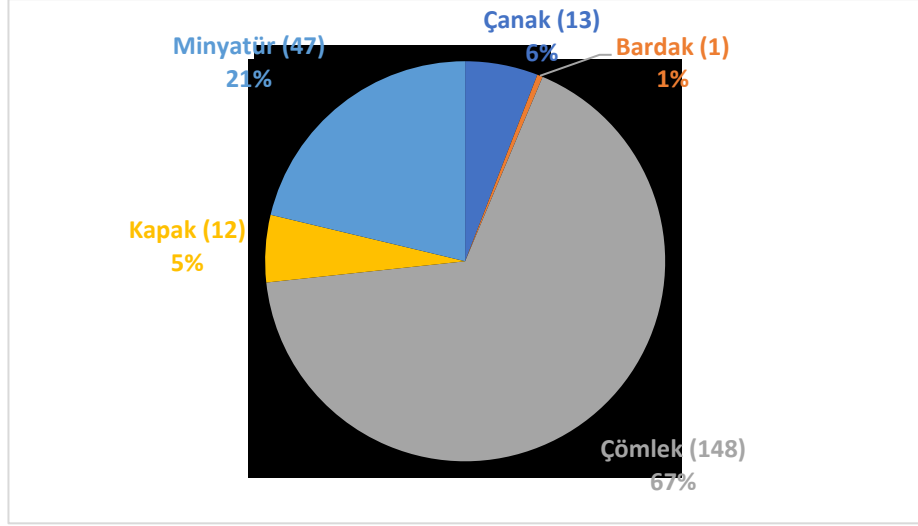
¹⁶⁶ Sarı 2018, 338.

¹⁶⁷ Sarı 2017b, 155.

¹⁶⁸ Sarı 2019, 444.

¹⁶⁹ Fidan - Seçer-Fidan 2019, 109, Fot. 2/a.

¹⁷⁰ Türkcan - Topal 2021, 42.

Figür. 38: Mal 7 form dağılım oranları.

4.1.8-Siyah Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 8)

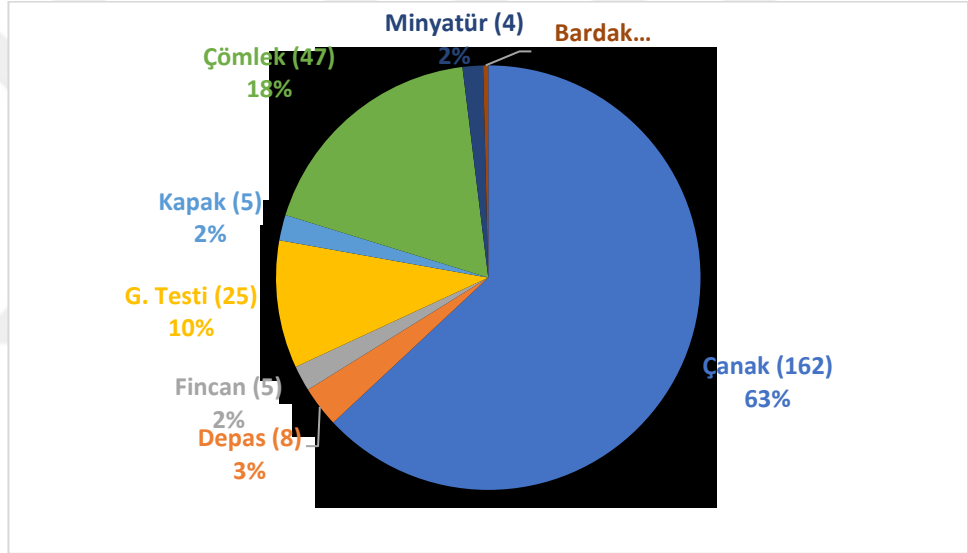
Siyah astarlı perdahlı mal grubu, tüm mal grupları arasında %6 ile temsil edilmektedir. Bu mal grubundaki çanak çömleğin hamurları, az gözenekli ve gözeneksiz küçük kireç ve taşçık katkılıdır ve renkleri kahverengi ve gri tonlarındadır (10 YR 5/2 - grimsi kahverengi-, 10 YR 5/3 -kahverengi-, Gley 1 3/N -koyu gri-). Yüzeylerinde siyah ve koyu gri renkte (10YR 3/1 -çok koyu gri-, Gley 1 3/N -çok koyu gri-, Gley 1 2.5 N -siyah-) orta kalınlıkta bir astar ve parlak bir perdah bulunmaktadır (Figür 39, 40). Bu mal grubunda yer alan çanak çömleğin, %63'ü çanak, %18'i çömlek, %10'u testi, %3'ü depas, %2'si fincan, kapak ve %1'i de minyatür kaplardır (Figür 41).

Figür 39: Mal 8 çanak çömleğinden örnekler.

Figür 40: Siyah astarlı ve perdahlı el yapımı çömlek.

Figür 41: Mal 8 form dağılım oranları.

Karşılaştırma

Siyah astarlı ve perdahlı mal grubu, Batı Anadolu'nun kıyı kesiminde Erken Tunç Çağı'nın ilk yarısı için karakteristiktir¹⁷¹. Bu mal grubu Kütahya'da Aizanoi¹⁷² ve Höyüktepe'de¹⁷³ mal grupları arasında baskın olmamakla birlikte yer alır. Küllüoba'da siyah astarlı çanak çömlek yer almaktadır¹⁷⁴. Göller Bölgesi'nde Bademağacı¹⁷⁵ ve

¹⁷¹ Oğuzhanoglu-Akay 2015, 49.

¹⁷² Louchner - Ay-Efe 2001, 289.

¹⁷³ Ünan 2015b, 225.

¹⁷⁴ Sarı 2004, 20.

¹⁷⁵ Umurtak - Congur 2021, 8.

Kuruçay'da¹⁷⁶ siyah mallar öne çıkan gruptur. Bu mal grubu Karataş-Semayük'te de ele geçmiştir¹⁷⁷, Aphrodisias'ta ise kırmızı ve kahverengi mal gruplarıyla beraber yer alır¹⁷⁸. Beycesultan XVI-XIII tabakalarda siyah/gri astarlı perdahlı mal grubu görülür¹⁷⁹. Yortan Mezarlığında, A grubu çanak çömleğinde baskın mal grubudur¹⁸⁰. Liman Tepe'de¹⁸¹ yoğun olarak görülen bu mal grubu, Troya'da II a-b tabakalarında da hakimdir¹⁸², sonrasında yerini kırmızı astarlı mallara bırakır¹⁸³. Koyu renk perdahlı çanak çömlek, Laodikiea-Kandilkırı'nda ETÇ II'de görülür, azalarak ETÇ III tabakasında da kullanılmaya devam eder¹⁸⁴. Küllüoba'da ETÇ III'te de yoğun olmamakla beraber siyah mallar kullanılmaya devam eder¹⁸⁵. Aphrodisias Akropol VI. tabakada'dan itibaren de azalarak varlığını sürdürür¹⁸⁶. Beycesultan'da ise XII. tabakadan itibaren ortadan kalkar¹⁸⁷.

4.1.9-Kahverengi Mal Grubu (Mal 9)

Kahverengi mal grubu, tüm mal grupları arasında %3 ile temsil edilmektedir. Bu mal grubuna dahil edilen çanak çömleğin hamurları, küçük boy kaplarda az gözenekli, büyük boy kaplarda orta gözeneklidir. Hamurları kireç, taşçık ve kum katkılıdır. Hamur renkleri açık kırmızı ve kahverenginin tonlarındadır (2.5 YR 6/3 -açık kırmızımsı kahverengi-, 7.5 YR 6/3 -açık kahverengi-, 7.5 YR 5/3 -kahverengi-). Yüzeyinde kahverenginin tonlarında (2.5 YR 5/4 -kırmızımsı kahverengi-, 7.5 YR 6/6 -kırmızımsı sarı-, 7.5 YR 4/4 -kahverengi-) ince bir astar bulunmaktadır (Figür 42, 43). Kahverengi mal grubundaki formların, %59'u çömlek, %22'si çanak, %10'u gaga ağızlı testi, %7'si kapak ve %2'si minyatür kaplardır (Figür 44).

¹⁷⁶ Duru 1996, 76.

¹⁷⁷ Mellink 1965, 243.

¹⁷⁸ Joukowsky 1986, 306.

¹⁷⁹ Lloyd - Mellart 1962, 141-145.

¹⁸⁰ Sarı 2012, 156.

¹⁸¹ Şahoğlu 2002, 50.

¹⁸² Blegen vd. 1950, 52.

¹⁸³ Efe 2007b, 55.

¹⁸⁴ Oğuzhanoglu-Akay 2015, 283.

¹⁸⁵ Türkteki 2012, 143, 146.

¹⁸⁶ Kadish 1969, 59-60.

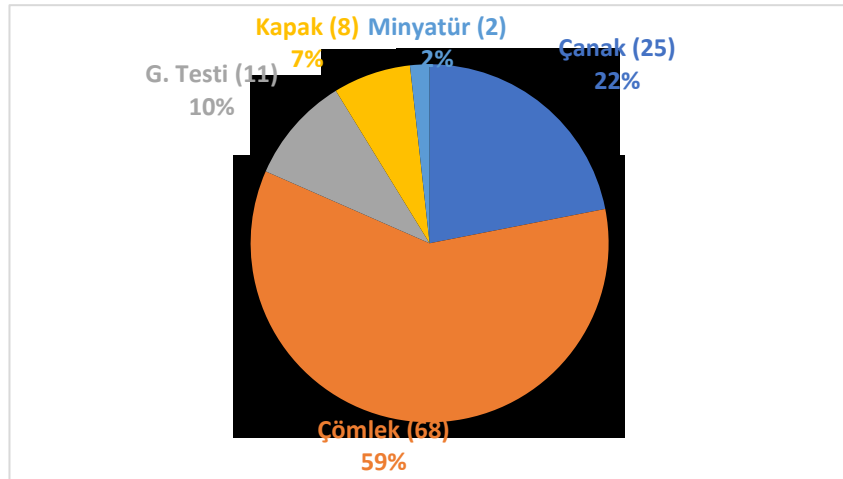
¹⁸⁷ Lloyd - Mellart 1962, 200.

Figür_42: Mal 9 çanak çömlek yüzey ve kesit örnekleri.

Figür 43: Kahverengi mal özelliği gösteren tabağın içinden görünüm.

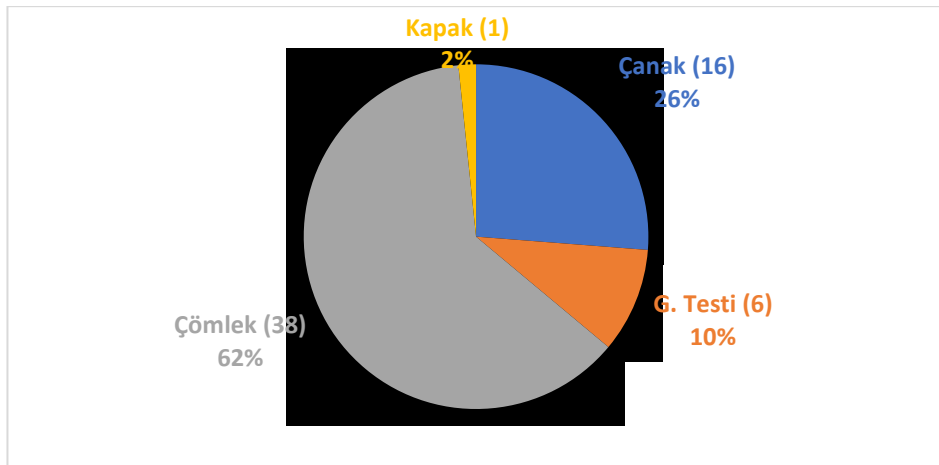
Figür 44: Mal 9 form dağılım oranları.

4.1.10-Açık Kahverengi Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu (Mal 10)

Açık kahverengi astarlı ve perdahlı çanak çömlek, tüm mal grupları arasında %1 ile temsil edilmektedir. Bu gruba dahil olan çanak çömleğin hamurları orta gözenekli, küçük taşçık, kireç ve bitki katkılıdır (Figür 45). Hamur ve yüzey renkleri pembe (devetüyü), kırmızımsı sarı ve açık kahverengidir (7.5 YR 7/4 -pembe-, 7.5 YR 6/4 -açık kahverengi-, 5 YR 6/3 -açık kırmızımsı kahverengi-). Yüzeylerine astar, iyi ve parlak perdah uygulanmıştır. Bu mal grubunda form dağılımları şu şekildedir: %62 çömlek, %26 çanak, %10 gaga ağızlı testi, %2 kapak (Figür 46). Bu grupta yer alan örnekler el yapımıdır.

Figür 45: Mal 10 çanak çömleğinin yüzey ve kesit örnekleri.

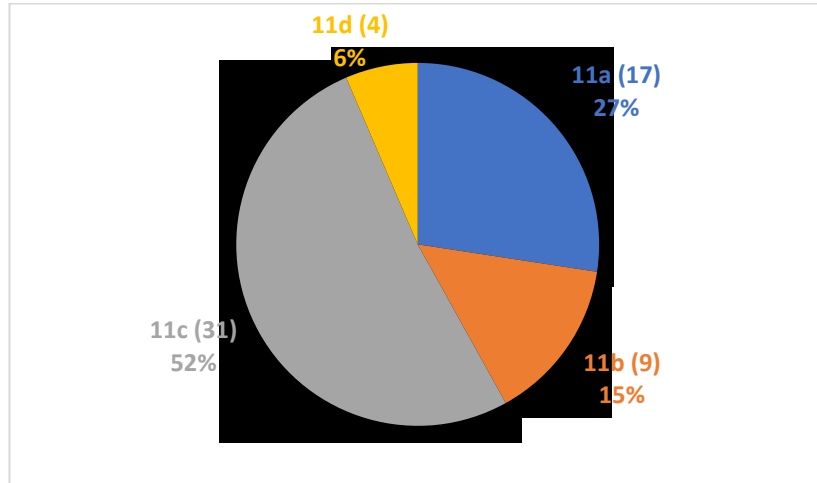
Figür 46: Mal 10 form dağılım oranları.

Karşılaştırma

Açık kahverengi astarlı ve perdahlı mal grubu, Höyüktepe¹⁸⁸, Çiledir Höyük¹⁸⁹ ve Aizanoi¹⁹⁰ ETÇ II tabakalarında tespit edilmiştir. Beycesultan'da ise XVI-XIII tabakalarında başlıca mal gruplarından¹⁹¹, ETÇ II'den ETÇ III'e geçiş evresi olan XIIIa tabakasında ise yerini kırmızı/portakal mallara bırakmıştır¹⁹².

4.1.11- İthal Mal Grubu (Mal 11)

İthal mal grubu tüm mal grupları içinde %2 ile temsil edilmektedir. İthal mal grubu altında, kırmızı ince astarlı ve ince nitelikli, gri astarlı ve parlak perdahlı, yalın ve parlak kırmızı astarlı ve perdahlı olmak üzere dört alt grup belirlenmiştir. Bu alt grupların, ithal olduğu net olmakla birlikte ortak özellikleri sayıca oransal olarak çok az olmalarıdır. Bu grupta yer alan mal 11a %27, mal 11b %15, mal 11c %52, mal 11d ise %6 oranlarıyla temsil edilir (Figür 47). İthal mal grubunda yer alan form dağılımı ise şu şekildedir; kadehler %29, çömlekler %26, depas ve tabaklar %13, Suriye Şişeleri %7, parlak kırmızı astarlı ve perdahlı çömlekler ve minyatür kaplar %6'dır (Figür 48).

Figür 47: Mal 11'in alt grup dağılım oranları.

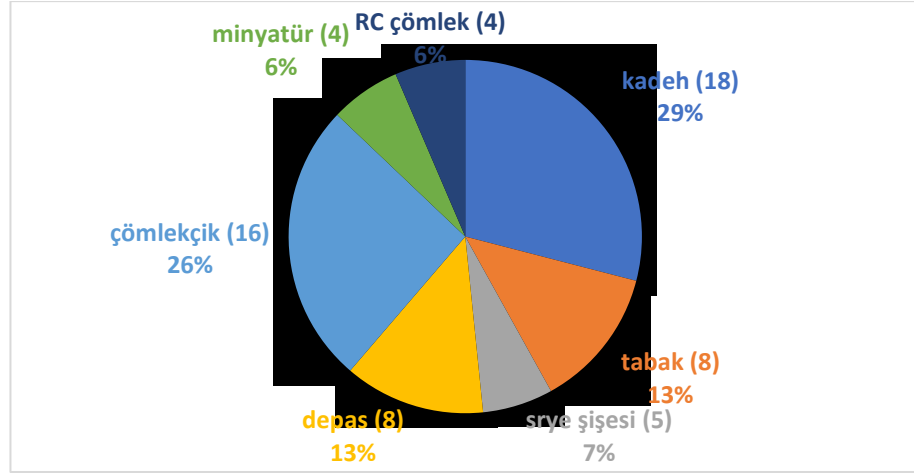
¹⁸⁸ Ünan 2020, 65.

¹⁸⁹ Türktüzün vd. 2015a, 52.

¹⁹⁰ Louchner - Ay-Efe 2001, 281-282.

¹⁹¹ Lloyd - Mellart 1962, 135.

¹⁹² Lloyd - Mellart 1962, 177.

Figür 48: Mal 11 form dağılım oranları.

4.1.1.11-a İnce Kırmızı Astarlı ve İnce Nitelikli Mal Grubu (Mal 11a)

Mal 11a özelliği gösteren kapların hamurları gözeneksizdir. Hamurlarında kum, küçük ve az oranda kireç katkısı bitki ve taşçık katkısına oranla öne çıkmaktadır. Bu mal grubuna ait örneklerde ince, kırmızı bir astar görülmekte ve belirgin bir perdah gözlenmektedir. Bununla birlikte, olasılıkla yüksek sıcaklıkta pişmeye bağlı olarak, astarın yüzeyde oldukça pürüzsüz ve parlak bir görünüm aldığı dikkat çekmektedir. Astar, kabın ağız kenarının iç kısmında, 0,5 cm kadar bant biçiminde devam etmektedir. Bu mal grubunda yer alan kapların içleri astarlanmamıştır. Bu grupta, özellikle kadeh formunda kaplar yer almaktadır (Figür 49).

Figür 49: İnce Kırmızı Astarlı ve İnce Nitelikli Mal Grubu çanak çömleği dış ve iç görünümleri.

4.1.2.11-b Gri Astarlı ve Parlak Perdahlı Mal Grubu (Mal 11b)

Mal 11b olarak tanımlanan kapların hamurları az gözenekli ya da gözeneksizdir. Hamur katkısı olarak yoğun mika, küçük kireç ve az bitki öne çıkmaktadır. Hamur renkleri gri ve tonlarındadır (Gley 1 4/N -koyu gri-, 5 YR 5/1 -gri-). Yüzeylerine siyah astar ve iyi/parlak bir perdah uygulanmıştır (Figür 22). Yüzey renkleri koyu gri ve siyah tonlarındadır (Gley 1 4/N -koyu gri-, Gley 1 2.5 N -siyah-). Gri astarlı ve parlak perdahlı mal grubunda tamamı çark yapımı olan Suriye Şişeleri, çömlekler ve minyatür çömlekçikler yer almaktadır. Seyitömer Höyük'te gri mal grubunda ele alınan örnekler çark yapımıdır (Figür 50).

Figür 50: Gri Astarlı ve Parlak Perdahlı Mal Grubu çanak çömleğinden örnekler.

Karşılaştırma

Batı Anadolu’da ETÇ II’de üç farklı bölgede görülen gri seramiğin kullanımının Güneybatı Anadolu’da kullanımdan kalktığı, Troas ve Orta Batı Anadolu’da ise varlığını devam ettirdiği tespit edilmiştir¹⁹³.

Söz konusu mal grubu çark yapımı çanak çömlekten oluşması sebebiyle örneklenen merkezlerden özellikle çark yapımı grup ele alınmıştır. Seyitömer Höyük V. tabakada gri mal grubu ile temsil depaslar bulunmaktadır¹⁹⁴. Küllüoba’da ETÇ III’te ortaya çıkan bu mal grubu örnekleri depas ve tankard örneklerini içerir¹⁹⁵. Gri mal, ETÇ II sonunda ve III’te Kaklık ve Karaoğlan Mevkii’nde¹⁹⁶ ve Baklatepe’de¹⁹⁷ az sayıda görülmekte, Laodikeia-Kandilkırı’nda ise 3. ve 2. tabakada tankardlar bu grup içerisinde yer almaktadır¹⁹⁸. Bu grup, Troya II, Tarsus-Gözlükule’de az sayıda temsil edilmektedir¹⁹⁹. Acemhöyük’te yoğun olarak VII.-V. tabakada ele geçirilmiştir²⁰⁰.

Batı Anadolu ve güneyinde, gri mal ile temsil edilen depaslar, Panaztepe, Baklatepe, Liman Tepe, Aphrodisias, Çivril, Karataş-Semayük ve Korkuteli’nde bulunmaktadır²⁰¹.

¹⁹³ Aykurt 2008, 14.

¹⁹⁴ Bilgen - Kuru 2015, 5.

¹⁹⁵ Türkteki 2012, 56.

¹⁹⁶ Topbaş vd. 1998, 39.

¹⁹⁷ Şahoğlu 2008, 491.

¹⁹⁸ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 99; gri mal önerileri için bkz. Aykurt 2008, Oğuzhanoğlu 2021.

¹⁹⁹ Blegen vd. 1950, 220; Türkteki 2012, 56.

²⁰⁰ Kamış 2012, 40.

²⁰¹ Oğuzhanoğlu 2019c, 312.

4.1.3.11-c Yalın Mal Grubu -*Plain Ware*- (Mal 11c)

Yalın mal grubunda değerlendirilen çanak çömleğin hamurları az gözenekli ve/veya gözeneksizdir. Hamur katkısı olarak kum ve küçük kireç parçacıkları öne çıkmaktadır. Bu mal grubu çark yapımı tabak²⁰² formu ile temsil edilmekle beraber, Seyitömer höyük VI. Tabakadaki çark yapımı tabakların %5'i bu grupta yer almaktadır. Tespit edilen örneklerde çark izleri tabağın iç ve dış yüzeyinde gözle görülebilecek özelliktedir (Figür 51). Hamur ve yüzey renkleri açık kırmızı, pembe ve açık kahverengidir (2.5 YR 6/6 -açık kırmızı-, 7.5 YR 7/4 -pembe-, 7.5 YR 6/4 -açık kahverengi-). Mal grupları arasında az sayıda örnek ile temsil edilmesinden dolayı bu grubun ithal olduğu düşünülmektedir.

Figür 51: Yalın mal özelliği gösteren tabak parçaları.

Karşılaştırma

Yalın mal, ETÇ III A'da çömlekçi çarkının kullanılmasıyla ortaya çıkan mal gruplarından biridir²⁰³. Yalın mal'dan üretilmiş, Blegen tipolojisinde Troya A2 tabakları olarak bilinen tip, Troya'da IIc evresinden itibaren ortaya çıkar ve II. ve III. tabakalarda yaygınlaşır²⁰⁴. ETÇ III'te, Aharköy²⁰⁵ ve Bahçeşehir'da²⁰⁶ görülür. Küllüoba'da ilk

²⁰² Bu form, Blegen tipolojisinde A2 tabakları olarak adlandırılmıştır.

²⁰³ Sarı 2011, 245.

²⁰⁴ Blegen vd. 1950, 221-223.

²⁰⁵ Efe 1994b, 10, Fig. 4/2.

²⁰⁶ Efe 1994b, 15, Fig. 10/21-22.

örnekleri IVA evresinde el yapımı tabaklarla ortaya çıkar ve çark yapımı örnekleri ETÇ III boyunca karakteristik mal grubu olur²⁰⁷. Laodikeia-Kandilkırı 3. ve 2. tabakalarda çoğunlukla çark yapımı tabaklarla temsil edilen grubun ithal olduğu düşünülmektedir²⁰⁸.

Orta Anadolu'da yalın mal ile temsil edilen kadeh, Troya A2 tabakları ve Suriye şişeleri, Kültepe 11-15. tabakalarda²⁰⁹, Acemhöyük'te tabak, çanak ve bardaklarla temsil edilen mal grubu, XI. tabakada görülmeye başlar, VIII. tabakada sayıları artar²¹⁰. Tarsus-Gözlükule'de ETÇ II sonundan itibaren çark yapımı kadeh ve tabak formlarıyla²¹¹, ETÇ III başında Kinet Höyük'te çark yapımı tabakla temsil edilir²¹².

Kıta Yunanistan ve Ege Adalarında MÖ 3. bin yılın ortasında, özellikle çark yapımı tabaklarla temsil edilen mal grubu, Lefkandi I, Pefkakia EB7, Thorikos 3, Aya Irini III, Palamari II-III, Heraion II-III ve Chios-Emporio I'de tanımlanmıştır ve ithal olduğu önerilmiştir²¹³.

4.1.4.11-d Parlak Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu -Red Coated Ware- (Mal 11d)

Seyitömer Höyük'te ithal olduğu düşünülen son grubu parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu oluşturmaktadır. Bu grupta yer alan çanak çömleğin hamurları az gözeneklidir. Hamur renkleri açık kahverengi ve açık kırmızımsı kahverengidir (7.5 YR 6/4 -açık kahverengi-, 5 YR 6/4 -açık kırmızımsı kahverengi-). Yüzeylerinde kırmızı bir astar ve parlak bir perdah bulunmaktadır. Kapların yüzeyinde astar renginde ton farklılıkları ve geçişler görülmektedir. Yüzeyde bulunan astar arasında zigzaglar şeklinde astarlanmamış alanlar içinde kazıma ile yapılmış geometrik bezeme (*patterned reserve slip*) yer alan örnekleri mevcuttur. Yüzey renkleri ağırlıklı olarak kırmızıdır, tek örnekte ise kırmızımsı kahverengidir (10 R 4/6 -kırmızı-, 2.5 YR 4/8 -kırmızı-, 5 YR 4/4 -kırmızımsı kahverengi-). Bu mal grubu el yapımı örneklerden oluşmakta olup düz bir dip ve çömlekçik/testi gövde parçalarından oluşmaktadır (Figür 52).

²⁰⁷ Türkteki 2013, 197, Fig. 3; Türkteki 2012, 55.

²⁰⁸ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 104.

²⁰⁹ Özgüç 1984, 36, Fig. 3-10-12; Fig. 38, 3-19 -20; 39, Fig. 3-22-25.

²¹⁰ Kamış 2012, 35.

²¹¹ Goldman 1956, 132, 133; 265/412, 413, 417, 418.

²¹² Gates 2011, 184, 192, Fig. 7.

²¹³ Choleva 2020, 1-46.

Figür 52: Parlak Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu çömlek parçası iç, dış görünüm.

Karşılaştırma

Bu mal grubu, ilk defa Blegen tarafından Troya’da kırmızı renkli, kalın astarlı ve parlak perdahlı olarak tanımlanmıştır²¹⁴. Efe, bu grubun, Eskişehir’de ETÇ III başından itibaren görüldüğünü ifade etmektedir²¹⁵. Bu grup, Küllüoba’da Geç ETÇ II’de *proto red coated* olarak adlandırılır ve ETÇ III’te devam eder²¹⁶. Parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu, Afyon bölgesi’nde ETÇ II sonunda Kaklık Mevkii’nde ortaya çıkar²¹⁷. Laodikeia-Kandilkırı’nda ise 3. ve 2. tabakalarda motifli saklı astar bezemeli görülen örneklerin ithal olduğu düşünülmektedir²¹⁸.

²¹⁴ Blegen vd. 1950, 221.

²¹⁵ Efe 1994b, 8.

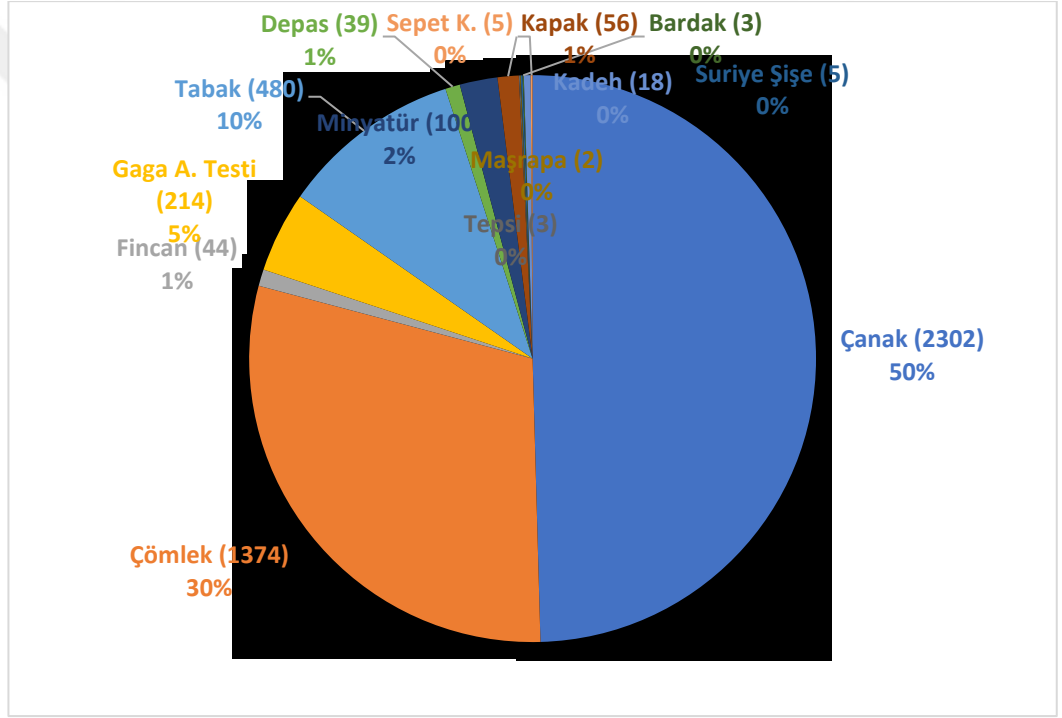
²¹⁶ Türkteki 2012, 55.

²¹⁷ Sarı 2012, 164; Topbaş vd. 1998, 39.

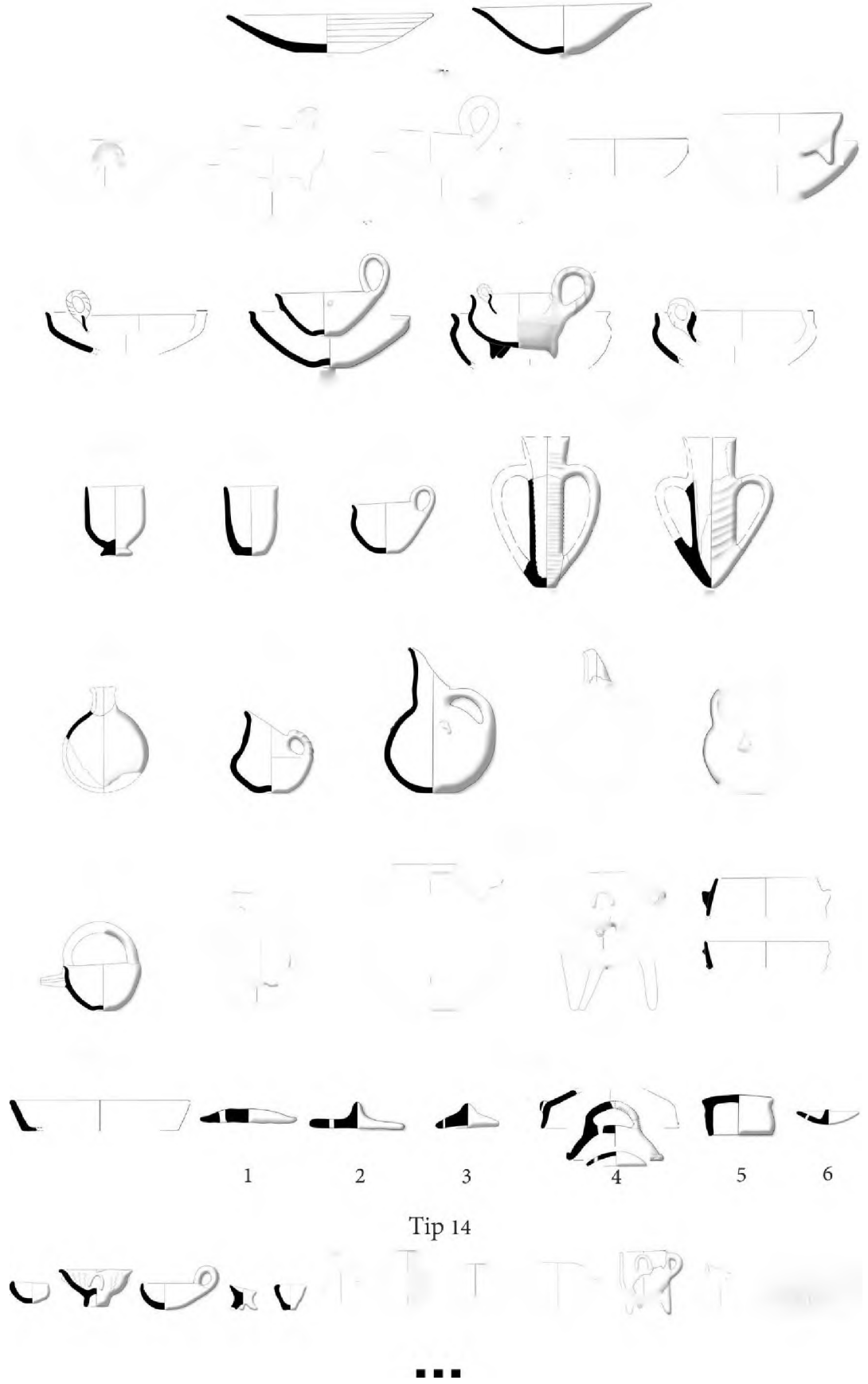
²¹⁸ Oğuzhanoglu 2019b, 501-510.

4.2. Formlar

Seyitömer Höyük, VI. tabaka çanak çömleğinde tabak, çanak, kadeh, bardak, fincan, depas, Suriye şişesi, maşrapa, gaga ağızlı testi, sepet kulplu kap, çömlek, tepsi, kapak ve minyatür kap olmak üzere 14 form tespit edilmiştir. Figür 53’de form yüzdelik oranları verilmiştir. Çanaklar, %50 oran ile ilk sırada yer alırken, bunu %30 ile çömlekler, %10 ile tabaklar, %5 ile gaga ağızlı testiler, %2 ile minyatür kaplar, %1 ile kapak, fincan ve depaslar izlemektedir. Kadeh, Suriye Şişesi, bardak, sepet kulplu kap, maşrapa ve tepsiler, sayıları az olmaları sebebiyle yüzdelik sıralamasına girememişlerdir. Figür 54’de ise form ve alt tiplerini gösteren tabloya yer verilmiştir.

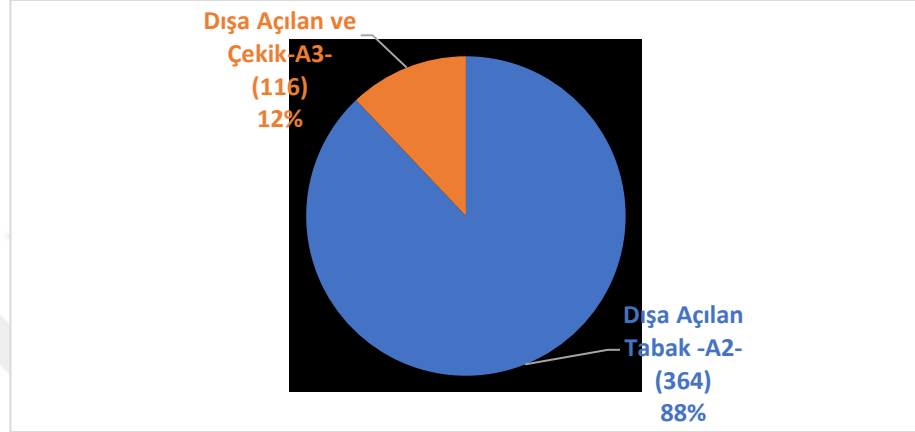
Figür 53: Form dağılım oranları.

Figür 54: VI. Tabaka çanak çömleği form ve alt tipleri.

4.2.1-Tabak

Tabaklar, ağız profilleri ve dipleri göz önüne alınarak incelenmiştir. Tabak formu, dışa açılan basit ağız kenarlı tabak²¹⁹ (*Troya A2*) ve dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak²²⁰ (*Troya A3*) olmak üzere iki alt tipe ayrılarak incelenmiştir. Tabak formu, tüm formlar arasında %10'luk bir oranda tespit edilmiştir.

Figür 55: Tabak formu, tip dağılım oranları.

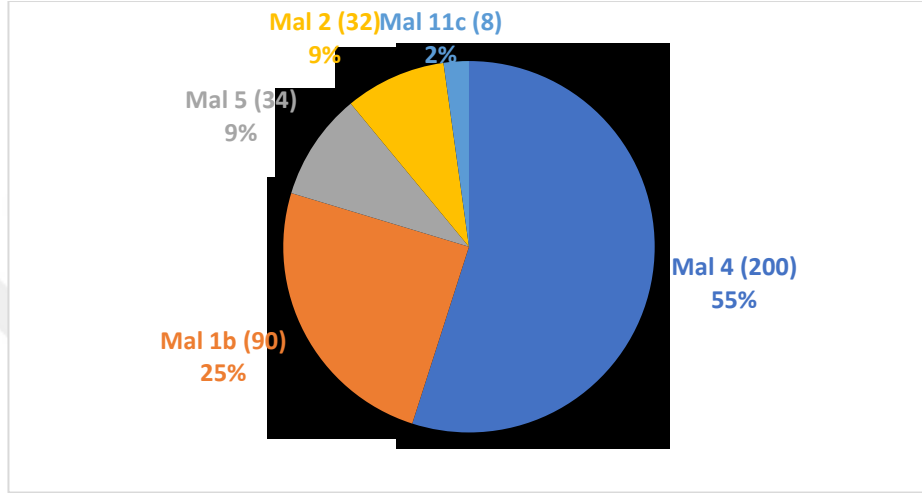
4.2.1.1.Tip 1: Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak (*Troya A2*) (Lev. 1-24)

Dışa açılan ağızlı tabaklar, basit ağız kenarlıdır. Dışa açılan basit ağız kenarlı (Lev. 1-6), dışa açılan ve ağız kenarı hafif eğik (Lev. 7:12), dışa açılan ve gövdesi hafif bombe yapan (Lev. 13-16), dışa açılan ve ağız kenarı dışta hafif kalınlaştırılmış (Lev. 17:22), dışa açılan ağız kenarı hafif eğik ve gövdesi hafif bombe yapan (Lev. 22:108; Lev. 24:118) olmak üzere küçük farklılıklara sahip tabakların tamamı bu form içerisinde değerlendirilmiştir. Tabakların ele geçen örneklerle dayanarak düz dipli oldukları anlaşılmıştır. Büyük bir kısmında gözle görülebilen çark izlerine dayanarak, bunların çark yapımı olduğunu söylemek mümkündür. Tabakların ağız kenarında ucu yuvarlatılmış üçgen biçimli kabartma bezeme bulunan örnekleri bulunmaktadır (Lev. 13: 65; Lev. 22:106). Bir tabağın içinde ise kırmızı boya bezeme yer almaktadır (Lev. 24: 119).

²¹⁹ Blegen vd. 1951, 24.

²²⁰ Blegen vd. 1951.

Tabakların ağız çapları 14 ile 26 cm arasında değişmekle birlikte tek örnekte 33 cm olarak ölçülmüştür. Bu tipin cidar kalınlıkları ise 0,4 ile 0,8 cm arasında değişmektedir. Bu grup, tabak formları içerisinde %88'lik bir orana sahiptir (Figür 55). Dışa açılan basit ağız kenarlı tabakların, %55'i film astarlı mal, %25'i ince nitelikli astarlı ve perdahlı mal, %9'u kırmızı astarlı ve kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %2'si ise yalın mal özelliği göstermektedir (Figür 56).

Figür 56: Dışa açılan basit ağız kenarlı tabakların mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Kilikya'dan Troya'ya uzanan hat üzerinde görülen Troya A2 tabağı, Batı Anadolu ETÇ III döneminin karakteristik formları arasında yer alır²²¹. Troya yayınlarında A2 olarak tanımlanan tabaklar, Iİb tabakasında görülmeye başlanılmış, III., IV. ve V. tabakalarda da kullanılmaya devam edilmiştir²²². Troya'da A2 tabakları Iİb ve Iİc tabakalarında genellikle yalın mal özelliği gösterirken, Iİd-g tabakalarında astarlı örnekleri bulunmaktadır²²³. Küllüoba'da III C evresinden itibaren çark yapımı A2 tabakları görülür²²⁴. Tabakların, Keçiçayırı yerleşiminde bir örneği ele geçirilmiştir²²⁵. Eskişehir İnönü ve çevresinde gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında Kuzfındık Höyüğü yakınında tespit edilmiştir²²⁶. Bu tip tabakların Eskişehir'de tespit edildiği diğer

²²¹ Efe - Türkiye'deki 2011c, 221.

²²² Blegen vd. 1951, 24.

²²³ Blegen vd. 1951, 225, 226.

²²⁴ Türkiye'deki 2012, 60.

²²⁵ Efe - Tuna 2017, 109, Lev. 20/93.

²²⁶ Türkcan - Topal 2021, 45, Pl. III/19, 20.

merkezler ise Aharköy²²⁷, Çukurhisar²²⁸ ve Bahçeşehir²²⁹ yerleşmeleridir. Kütahya'da Seyitömer Höyük yakınında bulunan Ballıçeşme Mezarlığı'nda gerçekleştirilen kurtarma kazısı'nda çark yapımı, kırmızı astarlı bir örnek tespit edilmiştir²³⁰. Kaklık Mevkii²³¹ ve Beycesultan'da en erken XIIIa tabakasında da ele geçirilmiştir²³². Beycesultan'da ele geçirilen bu tabağın XIIIa'dan sonrasına tarihlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir²³³. XIIc tabakasında tek örnek, X. ve IX. tabakalarında az sayıda örnek ile temsil edilmektedir²³⁴. Laodikeia-Kandilkırı'nda 3. ve 2. tabakalarda görülen form, büyük oranda film astarlı mal grubu ve ardından yalın mal özelliği göstermektedir²³⁵. Karataş-Semayük'te ETÇ III başına tarihlenen VI. tabakada bulunmuştur²³⁶. Çark yapımı tabak örnekleri Baklatepe²³⁷ ve Bademağacı'nda²³⁸ da ele geçirilmiştir. D. French'in kuzeybatı Anadolu'da gerçekleştirdiği yüzey araştırmalarında Çakırca²³⁹, Çayırköy²⁴⁰, Demirköy²⁴¹, İnegöl II²⁴², Ilıcınar²⁴³, Karasil I²⁴⁴, Pazaryeri II²⁴⁵, Üyücek'te²⁴⁶ çark yapımı tabaklar tespit edilmiştir²⁴⁷. Bunlar tam olarak isimlendirilmese de Troya A2 tipinde tabaklar olmalıdırlar. Aphrodisias-Pekmez'de VIe-V tabakası içinde görülmektedir²⁴⁸ ancak buradaki örneğin VIe tabakasına ait olması gerektiği görüşü bulunmaktadır²⁴⁹. Liman Tepe'de ise LMT B IV-2 tabakasında çark yapımı tabaklar ele geçirilmiştir²⁵⁰.

²²⁷ Efe 1994b, 10, Fig. 4/2.

²²⁸ Efe 1994b, 12, Fig. 6/13, 15.

²²⁹ Efe 1994b, 14, Fig. 9/25, 26.

²³⁰ Ünan - Ünan 2019, 98, Kat. No: 006.

²³¹ Topbaş vd. 1998, 73, Fig. 58/158, 159.

²³² Lloyd-Mellaart 1962, Fig. P. 46/6.

²³³ Türkteki 2010, 196, tablo 5; 2012, 80, tablo 3; Sarı 2012, 160, 187; Oğuzhanoglu 2021, 17.

²³⁴ Lloyd-Mellart 1962, 201, Fig. P. 47-1; 207, Fig. P. 50-1-2; 211, Fig. P. 52-1-2.

²³⁵ Oğuzhanoglu-Akay 2015, 117.

²³⁶ Eslick 2009, 223.

²³⁷ Şahoğlu 2008, 501, Fig. 11/a, b.

²³⁸ Duru 2002, 563.

²³⁹ French 1967, 69, Fig. 6/26.

²⁴⁰ French 1967, 71, Fig. 8/19.

²⁴¹ French 1967, 72, Fig. 9/9.

²⁴² French 1967, 74, Fig. 11/12.

²⁴³ French 1967, 76, Fig. 13/2.

²⁴⁴ French 1967, 76, Fig. 13/34.

²⁴⁵ French 1967, 81, Fig. 18/44.

²⁴⁶ French 1967, 82, Fig. 19/41.

²⁴⁷ French 1967, 65.

²⁴⁸ Joukowsky 1986, 566, Fig. 407/10.

²⁴⁹ Oğuzhanoglu-Akay 2015, 119.

²⁵⁰ Şahoğlu 2002, Lev. 83/c.

Bu tabaklar, Orta Anadolu'da, Acemhöyük'te XI., X. ve IX. tabakalarda ele geçirilmiştir²⁵¹. Bu tabakların yalın örnekleri Kültepe'de 11b-12. yapı katında bulunmuştur²⁵². Ovaören -Yassıhöyük²⁵³ ve Topakhöyük²⁵⁴ yerleşiminde ise ETÇ III başına tarihlendirilen çark yapımı tabakların varlığı bilinmektedir. Bu tabaklar, Kinet Höyük'te ETÇ III başında²⁵⁵ ve Tarsus-Gözlükule'de ETÇ III'te ortaya çıkar²⁵⁶.

Bu tip tabaklar, Ege kronolojisine göre ETÇ II sonunda Samos Heraion'da²⁵⁷, Chios-Emporio I. tabakada²⁵⁸ görülmektedir.

4.2.1.2. Tip 2: Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak (Troya A3) (Lev. 24-33)

Seyitömer Höyük, VI. Tabakada görülen en yaygın ikinci tabak formu, dışa açılan ağızlı ve ağız kenarları dışa çekik olarak şekillendirilmiş, gövdeleri hafif bombeli, konkav diplidir. Sığ ve derin örnekleri bulunmaktadır. Bir tabağın gövde üzerinde yarım daire şeklinde dikey kabartma bezeme (Lev. 29: 141) ve ağız kenarı ile aynı hizada devam eden çiftli uçları yuvarlatılmış üçgen biçimli kabartma bezeme bulunan tabaklar da mevcuttur (Lev. 29: 143; Lev. 31: 151, 153-155). Ağız çapları 13,7 ile 28 cm, cidar kalınlıkları 0,3 ile 1 cm arasında değişmektedir. Dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabaklar, %36 ile film astarlı -Mal 4-, %26 ile kırmızı astarlı mal, %22 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve %16 oranıyla kahverengi astarlı mal özelliği göstermektedir (Figür 57). Bu tip, tüm tabaklar içerisinde %12 oran ile temsil edilmektedir.

²⁵¹ Kamış 2012, 58; Kamış 2021, 318, Fig. 22.3/1-10.

²⁵² Özgüç 1986, 39, Fig. 3/22-25.

²⁵³ Şenyurt vd. 2015, 105, 115/Res. 4.

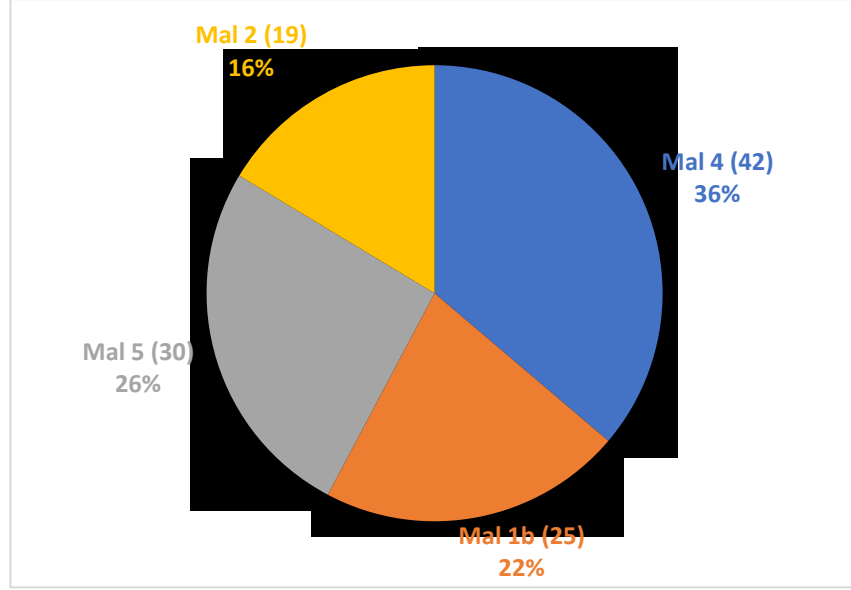
²⁵⁴ Şenyurt vd. 2015, 112, 120/Res. 14.

²⁵⁵ Gates 2011, 184, 192, Fig. 7.

²⁵⁶ Goldman 1956, 265/412, 413, 417, 418.

²⁵⁷ Milojević 1961, Taf. 23/3; Taf. 46/7.

²⁵⁸ Hood 1982, 555, Fig. 247/2522, 2524, 2525, 2528, 2529.

Figür 57: Dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabakların form dağılım oranları.

Karşılaştırma

Seyitömer Höyük V. tabaka²⁵⁹, Ballıçeşme Mezarlığı²⁶⁰, Bahçehisar²⁶¹, Aphrodisias akropolis açması 3 (Bronz Çağı 3 ve 4)²⁶², Chios-Emporio I. tabaka²⁶³, ETÇ III'te Samos Heraion²⁶⁴ tip 2 tabakların görüldüğü merkezlerdir.

4.2.2-Çanak

Çanak formu, tüm kap formları içerisinde %50 oranıyla temsil edilmekte olup en yaygın grup olarak karşımıza çıkar. Çanaklar; konik, basit, içe çekik ağız kenarlı, omurgalı, “s” profilli olmak üzere 5 tipe ve profillerindeki farklılıkları göz önüne alınarak alt tiplere ayrılarak incelenmişlerdir. Çanak tiplerinin oransal dağılımı, basit profilli çanaklar %48, “s” profilli çanaklar %46, konik, içe çekik ve omurgalı çanaklar ise %2 şeklindedir (Figür 58).

²⁵⁹ Bilgen - Kapuci 2019, 72, Çiz. Grubu 7, 73, Çiz. Grubu 8.

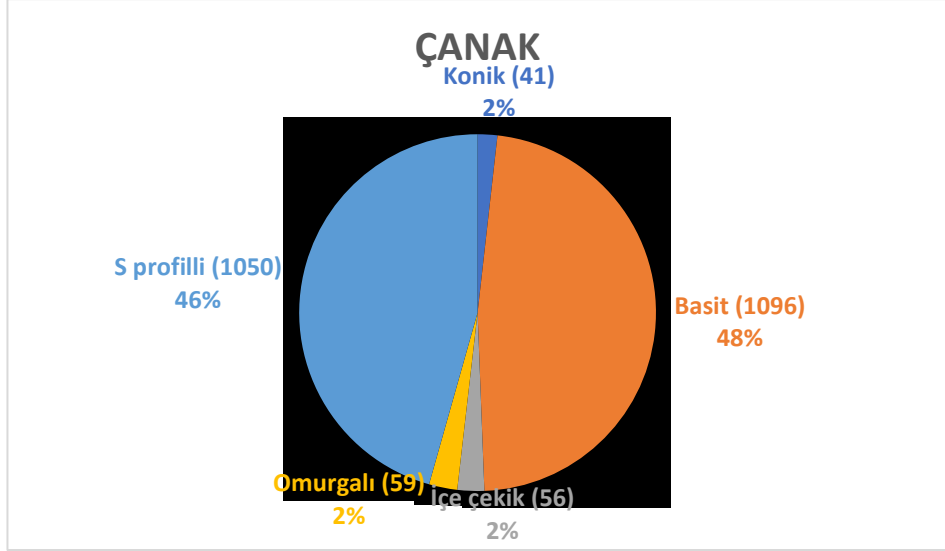
²⁶⁰ Ünan - Ünan 2019, 72, 98/Kat. No. 007.

²⁶¹ Efe 1994b, 14, Fig. 9/23, 24.

²⁶² Joukowsky 1986, 585, P. 423/13, 587, P. 425/7.

²⁶³ Hood 1982, 555, Fig. 247/2530.

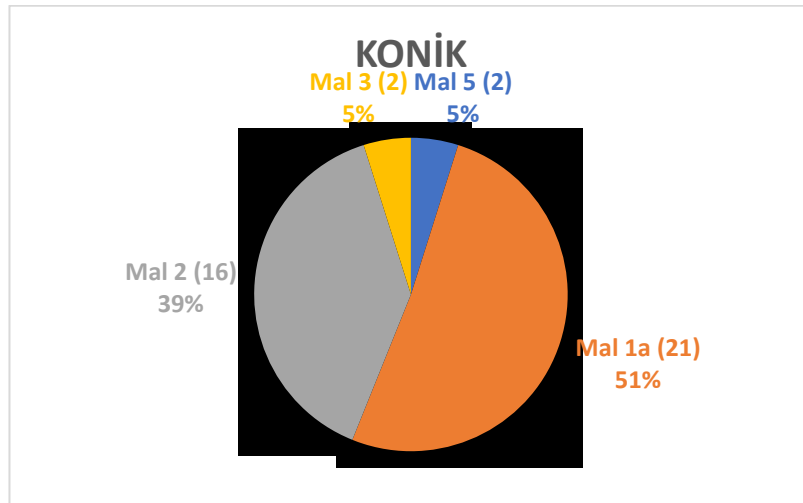
²⁶⁴ Milojević 1961, Taf. 46/6, 7.

Figür 58: Çanak formunun alt tip dağılım oranları.

4.2.2.1. Tip 1: Konik Çanak (Lev. 34)

Bu tip, dışa açılan basit ağız kenarlı çanaklardan oluşmaktadır. Ele geçen bir tüm çanak (Lev. 34: 167) ve birkaç örnek düz diplidir. Çanakların, ağız kenarına yakın at nalı biçimli tutamak bulunanlar mevcuttur (Lev. 34: 167, 169, 170). Bu formdaki çanaklar el yapımıdır. Çanakların ağız çapları 16 ile 32 cm, cidar kalınlıkları ise 0,5 ile 1 cm arasında değişmektedir. Konik çanaklar, %51 oranı ile ilk sırada yer alan, orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal'ı, %39 ile kahverengi astarlı perdahlı mal, %5 ile kaba ve kırmızı astarlı mal takip etmektedir (Figür 59). Bu tip tüm çanaklar içerisinde %2'lik bir oranla temsil edilmektedir.

Figür 59: Konik çanakların mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Konik çanaklar, ETÇ II'de Demircihöyük H-P evrelerinde²⁶⁵, Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada²⁶⁶, Beycesultan XV. tabakada²⁶⁷, Liman Tepe LMT B V-2 tabakasında²⁶⁸, Acemhöyük XII. tabakada²⁶⁹ görülmektedir. Bu tip çanaklar, ETÇ III'te ise Beycesultan XI. tabakada²⁷⁰ bulunmaktadır. Orta Anadolu'da Acemhöyük'te ETÇ IIIA'ya tarihlenen X. tabakada²⁷¹ ele geçirilmiştir.

Konik çanaklar, Ege'de Chios-Emporio III. ve II. tabakada (Ege kronolojisiinde ETÇ II sonu)²⁷² görülmektedir.

4.2.2.2. Tip 2: Basit Profilli Çanak (Lev. 35-51)

Basit ağız kenarları dik bir biçimde sonlanan çanakların gövdeleri yarım ya da basık yarım küre şeklindedir. Yuvarlak, hafif düzleştirilmiş ve hafif konkav dipli örnekleri bulunmaktadır. Çanakların ağız çapları 8 ile 32 cm arasında değişmekle birlikte birkaç örnekte 38 cm'e kadar ulaştığı tespit edilmiştir. Cidar kalınlıkları ise 0,5 ile 1 cm arasında değişiklik göstermektedir. Basit ağız kenarlı çanakların, ağız kenarında tek dikey kabartma (Lev. 38: 189, 190; Lev. 39: 194) ve çiftli dikey kabartma bezeme (Lev. 47: 234) bulunmaktadır. Yine ağız kenarında, at nalı biçiminde tutamak bulunan (Lev. 44: 217-219, Lev. 45: 222-226; Lev. 46: 227-231) örnekleri mevcuttur. Üç örnekte ise at nalı tutamaklar burgulu yapılmışlardır (Lev. 45: 222, 223; Lev. 46: 228). Atnalı biçimli tutamakların boyutları farklılık göstermekle birlikte bir örnekte, belirgin bir Figürde ağızdan yükseldiği görülmektedir (Lev. 46: 231). Çanakların, ağız kenarından yükselen yatay kulba sahip örnekleri bulunmaktadır (Lev. 48: 237-239, 241). Bir çanakta ise yatay kulp gövdenin üst yarısında yer almaktadır (Lev. 49: 240). Yatay kulplu örneklerden birinde -kulbun iki yanında olması muhtemel- kulp başlangıcının yanında çanağın ağız kenarında ucu yuvarlatılmış üçgen biçimli bir çıkıntı yer almaktadır, bu çıkıntının işlevsel

²⁶⁵ Efe 1988, Taf. 3/6, 7; Taf. 20/1; Taf. 29/3; Taf. 49/8.

²⁶⁶ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 1/1.

²⁶⁷ Lloyd - Mellaart 1962, 154, Fig. P. 28/1.

²⁶⁸ Şahoğlu 2002, Lev. 49/a, Lev. 57/b, Lev. 67/a, Lev. 71/a.

²⁶⁹ Kamış 2012, 410, L.25/129, 130; 412, L.27/136, 137.

²⁷⁰ Lloyd - Mellaart 1962, 202, Fig. P. 47/22, 55, 56.

²⁷¹ Kamış 2012, 412, L. 27/135.

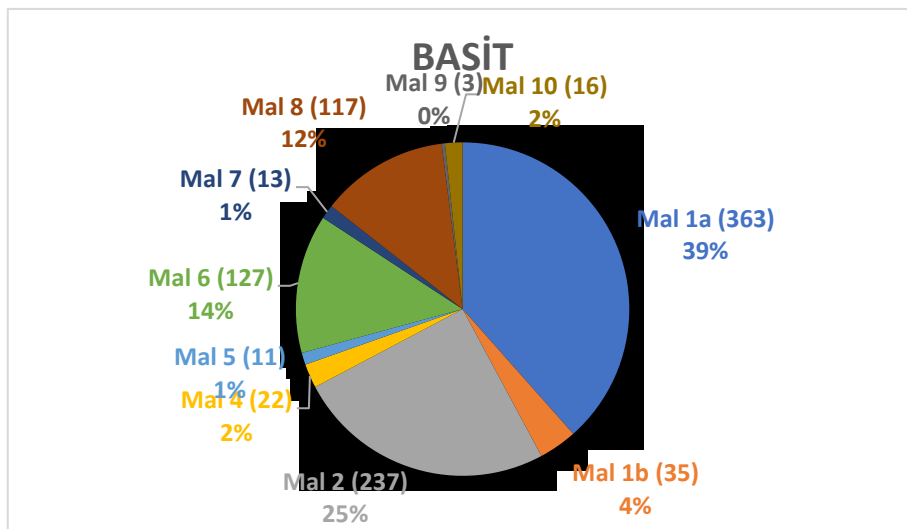
²⁷² Hood 1982, 428, Fig. 195/1367; 436, Fig. 197/1414-1417.

özelliği bulunmamasından dolayı kabartma bezeme olduğu düşünülmektedir (Lev. 48: 239).

VI. Tabakada, basit profilli çanakların ağız kenarından başlayıp yükselen ilmik kulplu örnekleri de bulunmaktadır (Lev. 49: 242-245; Lev. 50: 246-250). Bu tipin ağız çapları gövde yüksekliğinin en az iki katıdır. Dolayısıyla sığ kaplar olmaları sebebiyle çanak olarak değerlendirilmişlerdir. İlmik kulp üzerinde devam eden kabartma memecik olanları da vardır (Lev. 49: 244). Bu tipteki çanakların, dipleri yuvarlak ve/veya hafif düzleştirilmiş yuvarlıktır. Ağız çapları 7,5 ile 20 cm, -gövde- yükseklikleri 3 ile 6 cm, cidar kalınlıkları ise 0,4 ile 1 cm arasında değişmektedir.

Basit profilli çanakların üçayaklı örnekleri de ele geçirilmiştir (Lev. 51: 251-255). Bu üçayaklı çanakların, ağız kenarında yatay kulp bulunanları mevcuttur (Lev. 51: 251, 252). Bir örnekte ise ağız kenarında ucu yuvarlatılmış üçgen kabartma bezeme yer almaktadır, bu bezeme yatay kulbun her iki yanında bulunuyor olmalıdır. Ancak yatay kulp kısmı, eksik olmasından dolayı ele geçirilememiştir. Ağız çapları 17 cm ile 20 cm arasında, cidar kalınlıkları 0,5 cm ile 0,8 cm arasında değişmektedir.

Bu form büyük oranda el yapımı olmakla birlikte çark yapımı örnekleri de mevcuttur. Basit ağız kenarlı çanaklarda %39 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ilk sırayı alırken bunu %25 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %14 ile siyah ağız kenarlı mal, %12 ile siyah astarlı ve perdahlı mal ve diğerleri takip etmektedir (Figür 60). Bu çanak formu tüm çanaklar içerisinde %48’lik oranla en yoğun grubu oluşturmaktadır.

Figür 60: Basit profilli çanakların mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Basit profilili çanakların benzerleri, ETÇ II'ye tarihlendirilen Höyüktepe²⁷³, Aizanoi²⁷⁴, Tavşanlı Höyük²⁷⁵, Demircihöyük H-İ, K ve Q evreleri²⁷⁶, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı²⁷⁷, Küçükhöyük Mezarlığı²⁷⁸, Keçiçayırı²⁷⁹, Karaoğlan Mevkii²⁸⁰, Küçüktepe Höyük²⁸¹, Kuruçay Höyük²⁸², Köstütepesi²⁸³, Hamamkarahisar²⁸⁴, Çapalıbağ²⁸⁵, Asarhöyük²⁸⁶, Liman Tepe LMT B V-3 evresi²⁸⁷, Kadıkalesi²⁸⁸, Elmalı-Karataş'da²⁸⁹ görülmektedir. Basit ağız kenarlı çanakların ağız kenarında çift ve üç dikey kabartma bezeme, yatay kulp ve atnalı tutamak bulunan örnekleri Karaoğlan Mevkii'nde²⁹⁰ bulunmaktadır. Bu tip çanaklar, Kuruçay Höyük 2. yapı katında başlar²⁹¹ ve 1. yapı katında J türü mallarda devam eder²⁹². Bu formun, çark yapımı örnekleri Kütahya-Ballıçeşme Mezarlığı'nda ele geçirilmiştir²⁹³. Beycesultan'da ise ETÇ II başında başlar ve ETÇ III'te de devam eder²⁹⁴. Basit ağız kenarlı çanaklarda yatay kulp ise Beycesultan XV. tabakadan itibaren görülmektedir²⁹⁵.

²⁷³ Ünan 2015b, 265, Kat. No. 1-4; Ünan 2020, 116, Kat. No. 7, 9.

²⁷⁴ Louchner - Ay-Efe 2001, 289, Abb. 14/2.

²⁷⁵ Fidan - Seçer-Fidan 2019, 109, Fot. 2/a.

²⁷⁶ Efe 1988, Taf. 1/9, 10, 12; Taf. 2/1-10, 17-22; Taf. 19/1, 2, 5, 6, 10-19; Taf. 28/5-7, 12-18; Taf. 39/2, 4, 5; Taf. 40/5, 6, 8; Taf. 44/13.

²⁷⁷ Seeher 2000, 142, Abb. 26, G. 143-151/h.

²⁷⁸ Gürkan - Seeher 1991, 59, Abb. 9/1, 2.

²⁷⁹ Efe - Tuna 2017, 96, L. 1/7.

²⁸⁰ Topbaş vd. 1998, 49, Fig. 37/1, 3, 4, 6, 7.

²⁸¹ Tütüncüler-Bircan 2019, 460, Fig. 4/d.

²⁸² Duru 1996, Lev. 118/16.

²⁸³ Sarı 2017a, 503, Res. 2/2.

²⁸⁴ Sarı 2017a, 502, Res. 1/7-13.

²⁸⁵ Oğuzhanoglu - Pazarcı 2020, Res. 8/8.

²⁸⁶ Oğuzhanoglu 2019a, 5, Fig. 8.

²⁸⁷ Şahoğlu 2002, Lev. 48/f.

²⁸⁸ Akdeniz 2011, 17, Çiz. 10-19.

²⁸⁹ Warner 1994, Plate 181/f.KA 751; Plate 180/c. KA 92; Plate 168/e. KA 383.

²⁹⁰ Topbaş vd. 1998, 49, Fig. 37/8, 10; 50, Fig. 38/18, 22, 24.

²⁹¹ Duru 1996, Lev. 118/11-16.

²⁹² Duru 1996, Lev. 129/1, 5; Lev. 134/1-6

²⁹³ Ünan - Ünan 2019, 98, Kat. No. 1-3.

²⁹⁴ Lloyd - Mellaart 1962, 142, Fig. P. 22/9; 146, Fig. P. 24/11, 12, 14, 15; 202, Fig. P. 47/16-18; 208, Fig. P. 50/37.

²⁹⁵ Lloyd - Mellaart 1962, 158, Fig. P. 30/3, 4.

Bu çanakların konkav dipli benzerleri ETÇ III başında, Kaklık Mevkii'nde²⁹⁶ görülür ve ETÇ III'te de devam eder²⁹⁷. Aphrodisias akropolis açması 3'te²⁹⁸ ve Küllüoba IIIC evresinde²⁹⁹ görülür.

Orta Anadolu'da Acemhöyük'te ETÇ IIIA'da VIII-XI. tabakalarda³⁰⁰ ve ETÇ IIIB'de V-VII. tabakalarda³⁰¹ tespit edilmiştir.

Bu tip çanaklar Ege'de Chios-Emporio II. ve I. tabakalarda³⁰², Samos Heraion'da ETÇ III'te³⁰³ ele geçirilmiştir.

Basit profilli çanakların atnalı tutamaklı örneklerinin benzerleri, Höyüktepe³⁰⁴, Beşkarış Höyük³⁰⁵, Aizanoi³⁰⁶, Killi Höyük³⁰⁷, Demircihöyük³⁰⁸, Küllüoba IIIİ evresi³⁰⁹, Keçiçayırı³¹⁰ ve Karaoğlan Mevkii'nde³¹¹ bulunmuştur.

Basit profilli, ilmik kulplu çanakların benzerleri, ETÇ II'de Höyüktepe³¹², Aizonai³¹³, Çiledir Höyük³¹⁴, Karaoğlan Mevkii³¹⁵, Kusura B³¹⁶, Taşlı Höyük³¹⁷, Keçiçayırı³¹⁸, Hamamkarahisar³¹⁹, Kanlıtaş Höyük³²⁰, Kuruçay Höyük 2. ve 1. yapı katlarında³²¹, Beycesultan XVI. ve XIII. tabakalarında³²², Küllüoba'nın IIIH- D³²³ ve IV

²⁹⁶ Topbaş vd. 1998, 68, Fig. 52/123.

²⁹⁷ Topbaş vd. 1998, 74, Fig. 56/143, 144.

²⁹⁸ Joukowsky 1986, 587, P. 425/11, 24.

²⁹⁹ Türkteki 2010, L.1/3.

³⁰⁰ Kamış 2012, 400, Lev. 15/82, 83; 403, Lev. 18/92, 93, 95-97; 404, Lev. 19/102, 103; 405, Lev. 20/106-110.

³⁰¹ Kamış 2012, 400, Lev. 15/78-81; 403, Lev. 18/94.

³⁰² Hood 1982, 436, Fig. 197/1422-1434; 546, Fig. 241/2440-2444.

³⁰³ Milojević 1961, Taf. 43/34-36.

³⁰⁴ Ünan 2015b, Kat. No. 11, 13, 17, 18.

³⁰⁵ Ünan 2020, 59, Fot. 6.

³⁰⁶ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 11/4.

³⁰⁷ Sarı 2017, 154, Res. 8.

³⁰⁸ Efe 1988, T. 21/2.

³⁰⁹ Sarı 2004, L. 5/3.

³¹⁰ Efe - Tuna 2017, 96, Lev. 1/6.

³¹¹ Topbaş vd. 1998, Fig. 38/24.

³¹² Ünan 2020, 116, Kat. No. 1, 6.

³¹³ Louchner - Ay-Efe 2001, 18, Abb. 14/5.

³¹⁴ Türktüzün vd. 2015a, 56, Res. 10.

³¹⁵ Topbaş vd. 1998, 49, Fig. 37/12, 13; Fig. 38/14-17.

³¹⁶ Lamb 1938, 238, Fig. 8/3, 4.

³¹⁷ Koçak - Bilgin 2005, 99, Fig. 9/12.

³¹⁸ Efe - Tuna 2017, 96, Lev. 1/8.

³¹⁹ Sarı 2017a, 502, Res. 1/6, 8, 9, 14.

³²⁰ Türkcan - Ertemin 2021, 42, Fig. 4-11/d.

³²¹ Duru 1996, Lev. 118/16-18; Lev.131/10.

³²² Lloyd - Mellaart 1962, 146, Fig. P. 24/11.

³²³ Sarı 2004, L.16/; Efe 2014, 122, Fig. 4/1.

B-IV C³²⁴ evrelerinde, Demircihöyük'ün H-I, K, Q evrelerinde ³²⁵, Demircihöyük-Sarıket³²⁶, Hüsümler Höyük³²⁷, Killi Höyük³²⁸, Acemhöyük XII. tabakada³²⁹ görülmektedir. ETÇ III'te, Seyitömer Höyük V. tabakada³³⁰, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks VI-IV³³¹ örnekleri görülmektedir. Bu tipin benzerleri, Orta Anadolu'da yer alan Acemhöyük ETÇ IIIA'ya tarihlenen VIII-XI. tabakalarda³³² ve Tarsus-Gözlükule'de ETÇ III döneminde³³³ görülmektedir.

Basit profilli yatay kulplu çanakların benzerleri, Seyitömer Höyük V. tabakada³³⁴, Tarsus-Gözlükule'de ETÇ III'te³³⁵, Chios-Emporio III. ve II. tabakada³³⁶ bulunmaktadır.

Basit profilli üçayaklı çanakların ETÇ II'de benzerleri, Höyüktepe³³⁷, Aizonoi³³⁸ ve Troya II'de³³⁹ ele geçirilmiştir.

4.2.2.3. Tip 3: İçe Çekik Ağız Kenarlı Çanak (Lev. 52-54)

Bu tip çanaklar, içe çekik ve basit ağız kenarı ile sonlanmaktadır. Hafif şişkin gövdeli ve yuvarlak diplidirler. Çanakların ağız çapları 13 cm ile 26 cm, cidar kalınlıkları 0,5 cm ile 0,8 cm arasında değişmektedir. Ağız kenarında yatay kulp (Lev. 52: 258), küçük at nalı biçiminde tutamak (Lev. 53: 260), dikey kabartma bezeme (Lev. 53: 261, 262; Lev. 54: 265) veya ucu yuvarlatılmış üçgen kabartma bezeme (Lev. 54: 264) bulunan örneği de mevcuttur.

Bu tip içinde, içe çekik ağızlı çanakların ilmi kulplu (Lev. 54: 266), üç ayaklı ve ağız kenarından yükselen yatay kulplu bir örneği de bulunmaktadır (Lev. 54: 267).

³²⁴ Efe 2014a, 122, Fig. 4/1; 124, Fig. 6/7.

³²⁵ Efe 1988, Taf. 1/8, 11, 14; Taf. 2/12-14; Taf. 18/7, 11; Taf. 19/3, 9; Taf. 31/1, 2; Taf. 39/1; Taf. 45/4; Taf. 51/4.

³²⁶ Seeher 1991, 134, Abb. 18, G.37/b; 150, Abb. 34, G. 274; 170, Abb. 54/12.

³²⁷ Sarı 2017a, 149, Res. 5.

³²⁸ Sarı 2017a, 154, Res. 8.

³²⁹ Kamış 2012, 418, Lev. 33/158; 419, Lev. 34/161, 162; 420, Lev. 35/166.

³³⁰ Bilgen - Kapuci 2019, 59, Çiz. Grubu 2/5-7.

³³¹ Joukowsky 1986, 585, 423/7.

³³² Kamış 2012, 418, Lev. 33/159, 160; 420, Lev. 35/163-166.

³³³ Goldman 1956, P. 354/705.

³³⁴ Bilgen -Kapuci 2019, 59, Çiz. Grubu 2/9.

³³⁵ Goldman 1956, P. 353/431.

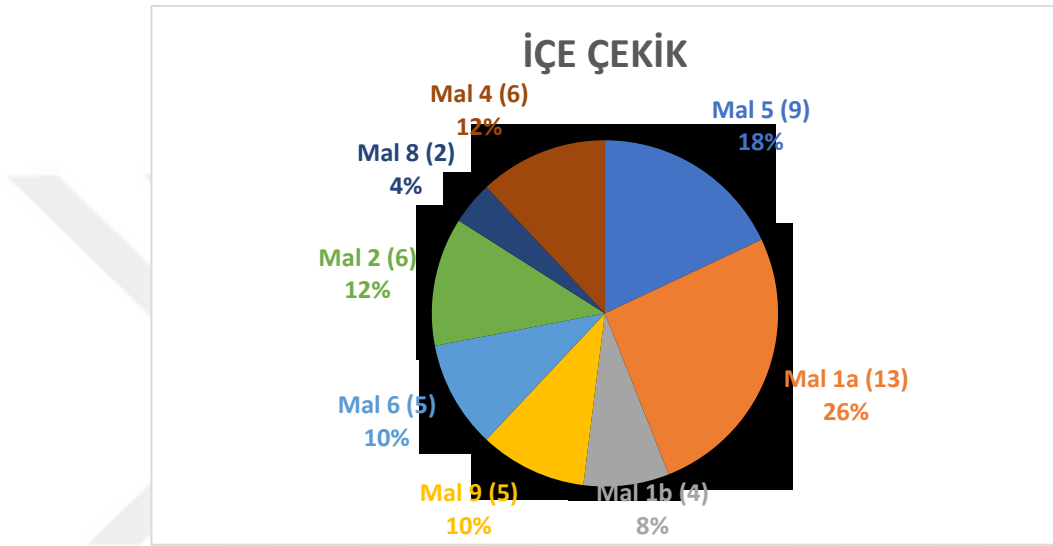
³³⁶ Hood 1982, 428, Fig. 195/1369; 436, Fig. 197/1439.

³³⁷ Ünan 2015b, 206, Kat. No. 8.

³³⁸ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 14/3, 13.

³³⁹ Blegen vd. 1950, 76, 132, D 25, 406/35.754.

Çanaklar genellikle el yapımı olmakla beraber çark yapımı olanlar da bulunmaktadır. Mal grupları açısından değerlendirildiklerinde ilk sırayı %26 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %18 ile kırmızı astarlı mal, %12 ile kahverengi astarlı ve perdahlı ve 8, %10 ile siyah ağız kenarlı mal ve kahverengi astarlı, %8 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %4 ile siyah astarlı ve perdahlı mal yer almaktadır (Figür 61). İçe çekik ağızlı çanaklar, tüm çanaklar içerisinde %2’lik bir oran ile temsil edilmektedir.

Figür 61: İçe çekik ağız kenarlı çanakların mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

İçe çekik ağızlı çanakların benzerleri, ETÇ II’de Höyüktepe³⁴⁰, Küllüoba’nın IV B-E tabakalarında³⁴¹, Demircihöyük’ün K, L, M tabakalarında³⁴², Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı³⁴³, Keçiçayırı³⁴⁴, Aizanoi³⁴⁵, Karaoğlan³⁴⁶, Kusura B³⁴⁷, Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada³⁴⁸, Elmalı-Karataş³⁴⁹, Kuruçay Höyük 2. ve 1. tabakalarda³⁵⁰, Troya Ig-k ve

³⁴⁰ Ünan 2020, 118, Kat. No. 23.

³⁴¹ Sarı 2004, L.15/1; L.25/1-3; L.30/6; L. 32/3; L.41/4-6.

³⁴² Efe 1988, T. 28/12.

³⁴³ Seeher 2000, 164, Abb. 48, G.468/c.

³⁴⁴ Efe - Tuna 2017, 97, Lev. 2, 12, 14.

³⁴⁵ Louchner - Ay-Efe 2001, 289, Abb. 14/9.

³⁴⁶ Topbaş vd. 1998, 49, Fig. 37/8; 53, Fig. 40/35.

³⁴⁷ Lamb 1938, 238, Fig. 8/9.

³⁴⁸ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 1/3-7; Lev. 2/1-5; Lev. 3/1-3.

³⁴⁹ Warner 1994, Plate 174/f. KA 595, 464; Plate 175/c. KA 557.

³⁵⁰ Duru 1996, Lev. 118/17; Lev. 134/1.

Ila-d evrelerinde³⁵¹, Göceler Höyük³⁵² ve Liman Tepe'de³⁵³ görülmektedir. Beycesultan'da XIV-XIII. tabakalarda görülür ve ETÇ III'te devam eder³⁵⁴. Bu tip çanaklar, ETÇ II'de Likya-Pisidya Kültür Bölgesi'nde yaygın olarak karşımıza çıkar³⁵⁵.

Bu tip çanakların, ETÇ III başında Kaklık Mevkii³⁵⁶, Seyitömer Höyük V. tabakada örnekleri bulunmaktadır³⁵⁷. Laodikeia-Kandilkırı 3. ve 2. tabakalarda³⁵⁸, Aphrodisias akropolis açması 3'te³⁵⁹, Küllüoba IIIC-IIIA evrelerinde³⁶⁰, Acemhöyük ETÇ IIIB'de V. tabakada³⁶¹, Tarsus-Gözlükule'de ETÇ III'te³⁶² bulunmaktadır.

İçe çekik ağızlı çanaklar, Ege'de Chios-Emporio II. ve I. tabakada³⁶³, ETÇ III'te Samos Heraion'da³⁶⁴, Thermi IV. ve V. tabakalarda³⁶⁵ ele geçirilmiştir.

İçe çekik ağızlı ilmik kulplu çanakların benzerleri, ETÇ II'de Höyüktepe³⁶⁶, Küllüoba IVE, D ve B evrelerinde³⁶⁷, Demircihöyük H, İ, K, L, M evrelerinde³⁶⁸, Karaoğlan Mevkii³⁶⁹, Beycesultan XVI. tabaka³⁷⁰ ve Kuruçay Höyük'ün 1. yapı katı³⁷¹ görüldüğü merkezlerdir.

İçe çekik ağızlı üçayaklı çanakların benzerleri, ETÇ II'de Beycesultan XIII. tabakada³⁷², yatay kulplu üçayaklı benzeri ise XIV tabakada bulunmaktadır³⁷³.

³⁵¹ Blegen vd. 1950, Plate 263, 413/40.

³⁵² Konakçı 2017, 21, Lev. 2/3.

³⁵³ Şahoğlu 2002, Lev. 46/d, Lev. 47/e, Lev. 54/a-d, Lev. 57/a, Lev. 58/d, e.

³⁵⁴ Lloyd - Mellaart 1962, 174, Fig. P. 38/1; 186, Fig. P.44/16-20; 212, Fig. P. 52/13.

³⁵⁵ Efe - Türkteki 2011c, 218.

³⁵⁶ Topbaş vd. 1998, 72, Fig. 55/139.

³⁵⁷ Bilgen - Kapuci 2019, 60, Çiz. Grubu 3/7, 8.

³⁵⁸ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 34/1-5.

³⁵⁹ Joukowsky 1986, 587, P. 425/2.

³⁶⁰ Türkteki 2010, L.1/1, 2, L.6/1,2, L.10/1, 2.

³⁶¹ Kamış 2012, 401, Lev. 16/85-87; 402, Lev. 17/90.

³⁶² Goldman 1956, 353/384.

³⁶³ Hood 1982, 534, Fig. 235/2361; 549, Fig. 242/2476, 2477.

³⁶⁴ Milojević 1961, Taf. 43/40.

³⁶⁵ Lamb 1936, Pl. XI/406, 494.

³⁶⁶ Ünan 2020, 118, Kat. No. 21.

³⁶⁷ Sarı 2004, L.15/2-4; L.16/4; L.25/5; L.40/4.

³⁶⁸ Efe 1988, Taf. 1/3, 6, 7; Taf. 18/2-8; Taf. 28/3.

³⁶⁹ Topbaş vd. 1998, 52, Fig. 39/33, 34; 53, Fig. 40/39.

³⁷⁰ Lloyd - Mellaart 1962, 146, Fig. P. 24/16.

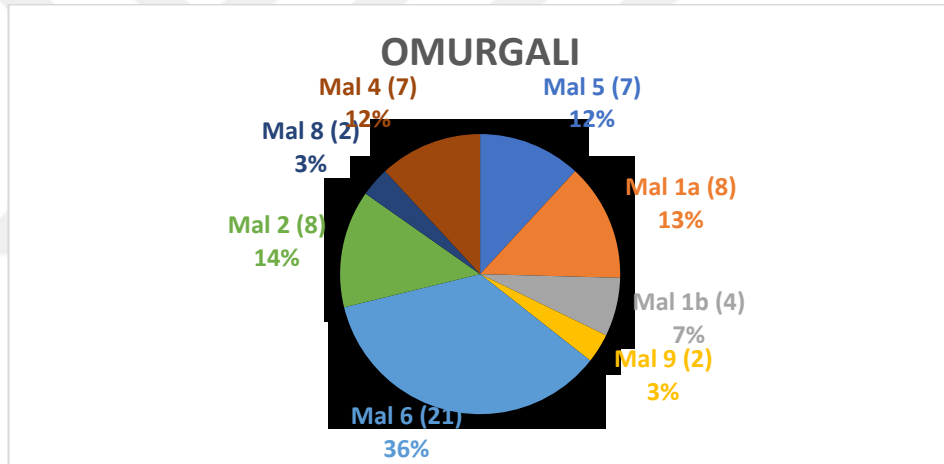
³⁷¹ Duru 1996, Lev. 135/7, 9.

³⁷² Lloyd - Mellaart 1962, 184, Fig. P. 43/8.

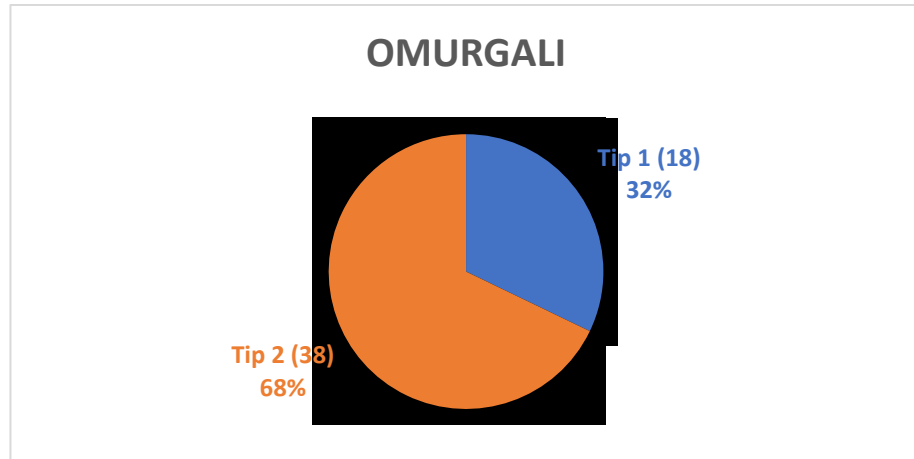
³⁷³ Lloyd - Mellaart 1962, 170, Fig. P. 36/4, 9.

4.2.2.4. Tip 4: Omurgalı Çanak (Lev. 55-60)

Omurgalı çanaklar, gövdenin üst yarısında keskin bir hatta sahiptir ve basit ağız kenarları dik ya da hafif içe eğimlidir. Dipleri, yuvarlak, hafif konkav ve konkav olabilmektedir. Bu tip, el yapımı ve çark yapımı çanaklardan oluşmaktadır. Ağız çapları 9,5 cm ile 24 cm, cidarları 0,4 cm ile 0,8 cm arasında değişmektedir. Bu tipteki çanaklar, yüzdelik sırasına göre, %36 ile siyah ağız kenarlı mal, %14 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %13 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %12 ile kırmızı astarlı ve film astarlı mal, %7 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %3 ile siyah astarlı ve perdahlı ve kahverengi astarlı mal ile temsil edilmektedir (Figür 62). Omurgalı çanaklar, tüm çanaklar içinde %2'lik bir orana sahiptir. Omurgalı çanaklar 2 alt tipe ayrılarak incelenmiştir (Figür 63).

Figür 62: Omurgalı çanakların mal grubu dağılım oranları.

Figür 63: Omurgalı çanakların alt tip dağılım oranları.

4.2.2.4.1. Tip 4a (Lev. 55-56)

Tip 4a içinde incelenen çanaklarda, keskin hat dibe yakın bir konumda yer almaktadır. Bu tip çanakların ağız kenarı hafif içe dönük biçimde sonlanmaktadır. Bu çanaklar, hafif omurgalı olarak adlandırılabilir. Yuvarlak ya da hafif konkav diplidirler. Çanakların omurgası üzerinde çift verev kabartma bezeme (Lev. 55: 268), omurgadan başlayıp ağız kenarından yükselen at nalı biçimli tutamak (Lev. 55: 271), ikili dikey kabartma bezeme (Lev. 56: 275), eşit aralıklarla ağız kenarını çevreleyen dört adet dikey kabartma bezeme (Lev. 56: 277) olanları mevcuttur. Tip 1, omurgalı çanaklar içinde %32 oranında görülmektedir (Figür 63).

Karşılaştırma

Bu tip çanaklar, ETÇ II'ye tarihlendirilen Aizanoi³⁷⁴, Keçiçayırı³⁷⁵, Demircihöyük N ve Q evrelerinde³⁷⁶, Kadıkalesi³⁷⁷, Göceler Höyük³⁷⁸ ve Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada³⁷⁹ tespit edilmiştir. Karaoğlu Mevkii'nde³⁸⁰ bu tip ve çift dikey kabartmalı örnekleri de mevcuttur. Beycesultan XVI. tabaka³⁸¹ ve Kuruçay Höyük 1. yapı katı³⁸² bulunduğu diğer merkezlerdir.

Bu alt tipin paralelleri, ETÇ III başında Kaklık Mevkii³⁸³, Seyitömer Höyük V. tabaka³⁸⁴ ve Laodikeia-Kandilkırı 3. ve 2. tabakalarda³⁸⁵, ETÇ IIIB'de ise Acemhöyük V-VII. tabakalarda³⁸⁶ bulunmuştur.

4.2.2.4.2. Tip 4b (Lev. 57-60)

Tip 4b çanakların, omurgası kenarına yakın bir konumdadır. Keskin hat, dik ya da hafif içe eğimli biçimde devam eder ve incelererek basit ağız kenarı ile sonlanır. Ele geçen

³⁷⁴ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 14/7, 13.

³⁷⁵ Efe - Tuna 2017, Lev. 2/13.

³⁷⁶ Efe 1988, Taf. 40/10; Taf. 55/2.

³⁷⁷ Akdeniz 2011, 18, Çiz. 20.

³⁷⁸ Konakçı 2017, 21, Lev. II/2, 8.

³⁷⁹ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 7/1-7; Lev. 8/1-3.

³⁸⁰ Topbaş vd. 1998, 50, Fig. 38/22, 25, 26.

³⁸¹ Lloyd - Mellaart 1962, 144, Fig. P. 23/17, 18; 146, Fig. P. 24/6.

³⁸² Duru 1996, Lev. 129/3, 4; Lev. 130/5, 9.

³⁸³ Topbaş vd. 1998, 68, Fig. 52/122; 71, Fig. 54/134, 135.

³⁸⁴ Bilgen - Kapuci 2019, 51, Tablo 3.9.

³⁸⁵ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 34/6, 7; Lev. 35/1-7.

³⁸⁶ Kamış 2012, 441, Lev. 56/246-248.

örneklere dayanarak hafif ve/veya konkav dipli olduklarını söylemek mümkündür. Bir çanakta, omuz üzerinde belli aralıklarla devam eden kabartma memecik bezeme (Lev. 59: 288) bulunmaktadır. Bir çanağın altında ise kazıma ile yapılmış “X” biçiminde bir işaret yer almaktadır. Tip 2, omurgalı çanaklar içinde %68 oranında görülmektedir.

VI. Tabaka’da, bu tipteki çanakların üçayaklı örnekleri de bulunmaktadır (Lev. 60: 294-295). Bu çanaklar el yapımıdır.

Karşılaştırma

Bu tip çanaklar, Troya - Yortan Kültür Bölgesi’nde ETÇ I’de oldukça yaygın olarak görülür ve ETÇ II için de karakteristik bir formdur³⁸⁷. Limni, Troas, İzmir, Balıkesir-Akhisar/Manisa ve Büyük Menderes gruplarında karakteristik olan çanaklara, İznik grubunda da sıklıkla rastlanır³⁸⁸.

Çanakların benzerleri, ETÇ II’de Höyüktepe³⁸⁹, Aizanoi³⁹⁰, Demircihöyük N ve O tabakalarında³⁹¹, Karaoğlan³⁹², Taşlı Höyük³⁹³, Kusura B³⁹⁴, Gavurtepe³⁹⁵, Küçüktepe Höyük³⁹⁶, Yortan Mezarlığı³⁹⁷, Elmalı-Karataş³⁹⁸, Kuruçay Höyük³⁹⁹, Liman Tepe⁴⁰⁰, Troya Ig-k⁴⁰¹, Yenibademli Höyük⁴⁰², Göceler Höyük⁴⁰³, Laodikeia-Kandilkırı 4. tabaka⁴⁰⁴ görülmektedir. Beycesultan’da bu tip XVI. tabakada başlar ve XI. tabakaya kadar devam eder⁴⁰⁵. ETÇ III’de ise Seyitömer Höyük V. tabaka⁴⁰⁶ ile Laodikeia-Kandilkırı 3 ve 2. tabakalarda⁴⁰⁷ ele geçirilmiştir.

³⁸⁷ Sarı 2012, 153.

³⁸⁸ Sarı 2011, 101; Oğuzhanoğlu-Akay 2015, 62.

³⁸⁹ Ünan 2015b, 271, Kat. No. 31, 32; 272, Kat. No. 33-35; Ünan 2020, 118, Kat. No. 24, 25, 27.

³⁹⁰ Louchner - Ay-Efe 2001, 289, Abb. 14/11, 12; Abb. 15/24, 26, 30, 32.

³⁹¹ Efe 1988, Taf. 39/7, 8; Taf. 43/11, 12.

³⁹² Topbaş vd. 1998, 50, Fig. 38/23, 27; 52, Fig. 39/28-30.

³⁹³ Koçak - Bilgin 2005, 100, Fig. 10/2.

³⁹⁴ Lamb 1937, 239, Fig. 9/1.

³⁹⁵ Meriç 1988, 164, R. 5.

³⁹⁶ Tütüncüler-Bircan 2019, 460, Fig. 4/a.

³⁹⁷ Kamil 1982, Fig. 23/1.

³⁹⁸ Warner 1994, Pl. 176, KA 603.

³⁹⁹ Duru 1996, L. 136/5.

⁴⁰⁰ Şahoğlu 2002, Lev. 38/b, Lev. 42/c, Lev. 47/b, Lev. 51/b, Lev. 52/b-f, Lev. 53/c, Lev. 67/b.

⁴⁰¹ Blegen vd. 1950, Plate 259.

⁴⁰² Hüryılmaz 2021, 64, Fig. 5.3/1-4.

⁴⁰³ Konakçı 2017, 21, Lev. II/2.

⁴⁰⁴ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, Lev. 8/4-6; Lev. 9/2-5.

⁴⁰⁵ Lloyd - Mellaart 1962, 144, Fig. P. 23/1-16; 146, Fig. P. 24/1-5; 154, Fig. P. 28/2, 4, 7, 9; 170, Fig. P. 36/5; 202, Fig. P. 47/57, 58.

⁴⁰⁶ Bilgin - Kapuci 2019, 48, Tablo 3.5; 51, Tablo 3.10; 57, Fig. 4; 59, Çiz. Grubu 2/1.

⁴⁰⁷ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, Lev. 35/8, 9; Lev. 36/1-6.

Orta Anadolu’da Acemhöyük ETÇ IIIA’da VIII-XI. tabakalarda⁴⁰⁸ ve ETÇ IIIB’de V-VII. tabakalarda⁴⁰⁹ bulunmuştur.

Tip 2 omurgalı çanaklar, Tarsus-Gözlükule’de ETÇ II ve ETÇ III dönemlerinde görülmektedir⁴¹⁰.

Bu tip çanaklar Ege’de Chios-Emporio III. ve II. tabakada (ETÇ II sonu)⁴¹¹, Thermi IV. tabakada⁴¹² bulunmuştur.

Omurgalı üçayaklı çanakların yatay kulplu ve üçayaklı örneği Beycesultan XV. tabakada bulunmaktadır⁴¹³. Bu tip, ETÇ II’de Höyüktepe⁴¹⁴, Aizanoi⁴¹⁵, Gavurtepe⁴¹⁶ ve Beycesultan XIII. tabakada⁴¹⁷ görülmektedir.

4.2.2.5. Tip 5: “S” Profilli Çanak (Lev. 60-84)

“S” profilli çanaklar, ağız kenarları dışa doğru kıvrımlı, ağız kenarı altında ise girintiye sahip olan çanaklardır. Bu tip çanakların gövdeleri ağız kenarına göre içeride ya da dışarı çıkıntılı olabilmektedir. Çanakların dipleri yuvarlak, hafif konkav ya da konkav olabilmektedir. Bu formdaki çanakların ağız çapları 8 cm ile 30 cm, cidar kalınlıkları ise 0,3 cm ile 1,2 cm arasında değişmektedir. Mal gruplarında ilk sırayı %29 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal almaktadır. Bunu %17 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal ve siyah astarlı ve perdahlı mal, %14 ile kırmızı astarlı mal, %12 ile film astarlı mal, %6 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve %1 ile kahverengi astarlı mal takip etmektedir (Figür 64). “S” profilli çanaklar, tüm çanak formları arasında %46 oranında görülmektedir. “S” profilli çanaklar, 4 alt tipe ayrılarak incelenmiştir. Tip 1, “s” profilli çanaklar içinde %15, tip 2 %56, tip 3 %21, tip 4 ise %8 oranlarındadır (Figür 65).

⁴⁰⁸ Kamış 2012, 443, Lev. 58/254; 444, Lev. 59/257-259; 473, Lev. 88/371.

⁴⁰⁹ Kamış 2012, 439, Lev. 54/236-238; 440, Lev. 55/239-242; 442, Lev. 57/249-251; 443, Lev. 58/253, 255, 256; 453, Lev. 68/293-295; 473, Lev. 88/370, 372.

⁴¹⁰ Goldman 1956, 347/Z, AA, AB, AC, AF, AH; 353/H.

⁴¹¹ Hood 1982, 428, Fig. 195/1377-1379; 440, Fig. 1469-1476.

⁴¹² Lamb 1936, Pl. X/321.

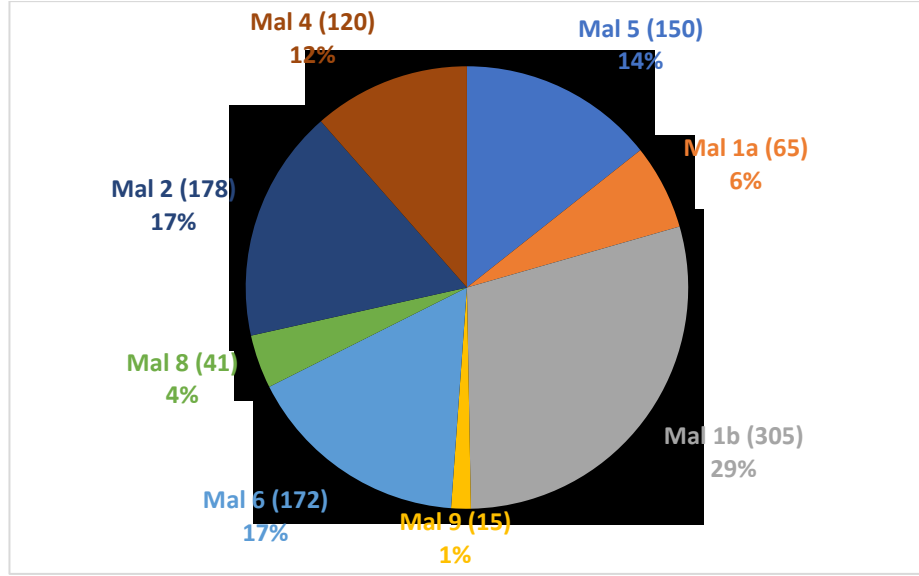
⁴¹³ Lloyd - Mellaart 1962, 156, Fig. P. 29/1.

⁴¹⁴ Ünan 2015b, 272, Kat. No. 36.

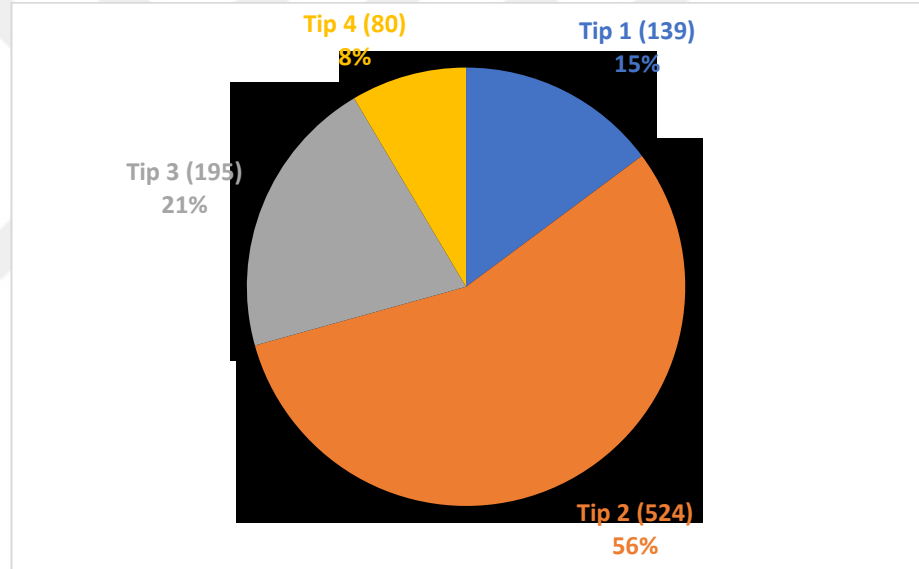
⁴¹⁵ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 15/31.

⁴¹⁶ Meriç 1988, 164, R. 5.

⁴¹⁷ Lloyd - Mellaart 1962, 184, Fig. P. 43/6-9.

Figür 64: “S” profilli çanakların mal grubu dağılım oranları.

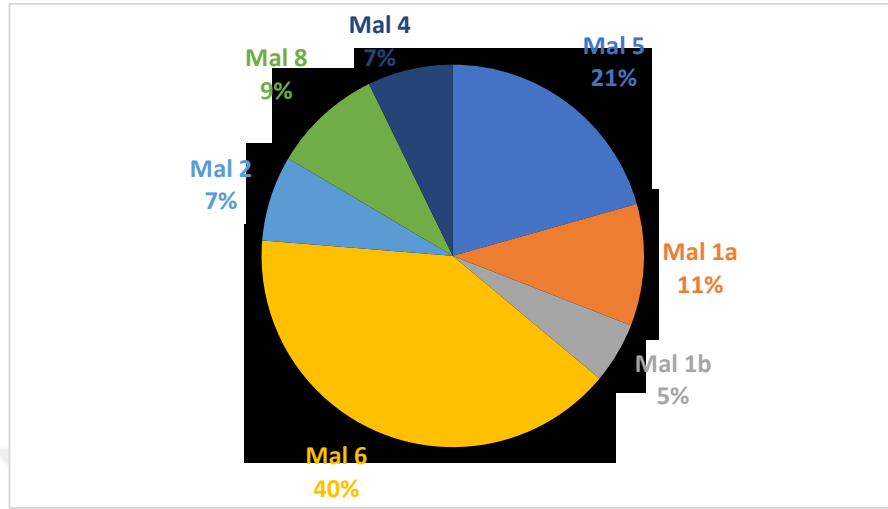

Figür 65: “S” profilli çanakların alt tip dağılım oranları.

4.2.2.5.1. Tip 5a (Lev. 61-64)

Tip 5a adı altında incelenen çanakların ağız kenarları hafif “s” profilli olup omuzları ağız kenarının gerisinde yer almaktadır ve dipleri yuvarlak ya da hafif konkavdır. Hafif “s” profilli çanaklar, el yapımı ve çark yapımı çanaklardan oluşmaktadır. Ağız çapları 9 cm ile 30 cm, cidar kalınlıkları 0,4 ile 0,7 cm arasında değişmektedir. Bu tipteki çanaklarda ilk sırayı %40 ile siyah ağız kenarlı mal 6 almaktadır. Bunu %21 ile kırmızı astarlı mal, %11 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %9 ile siyah astarlı ve perdahlı mal, %7 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal ve film astarlı, %5 ile

ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal izlemektedir (Figür 66). Tip 1 çanaklar, “s” profilli çanaklar içinde %15 oranında temsil edilmektedir.

Figür 66: “S” profilli çanak, tip 1 mal grubu dağılım oranları.

Bu tip çanaklar arasında, bir örneğin içinde birbirine paralel dört adet çizgi halinde verev beyaz boya bezeme bulunmaktadır (Lev. 61: 303). Bir çanak içinde ise ağız kenarını çevreleyen bant halinde ve bu banttı çanağın ortasına devam eden çizgiler arasında dairesel kırmızı boya bezemeler mevcuttur (Lev. 64: 317). Hafif “s” profilli çanakların ilmik kulplu bir örneği de mevcuttur (Lev. 63: 314).

Karşılaştırma

“S” profilli çanaklar, Likya-Pisidya kültür bölgesi’nde ETÇ II’de, Frigya kültür bölgesi’nde ise ETÇ II’nin sonunda yaygın olarak görölmeye başlanır⁴¹⁸.

Tip 5a çanakların benzerleri, ETÇ II’de Höyüktepe⁴¹⁹, Aizanoi⁴²⁰, Küllüoba’da IVB- D evrelerinde⁴²¹, Kusura B⁴²², Keçiçayırı⁴²³, Çiftlik Alanı Höyük⁴²⁴, Demircihöyük’te (L-P evreleri)⁴²⁵, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁴²⁶, Karaoğlan

⁴¹⁸ Efe - Türkteki 2011c, 218; Sarı 2021, 100.

⁴¹⁹ Ünan 2015, 273, Kat. No. 42; Ünan 2020, 120, Kat. No. 47.

⁴²⁰ Louchner - Ay-Efe 2001, 289, Abb. 14/17.

⁴²¹ Sarı 2004, L.25/6; L.32/4, 5; L.42/4; L.43/3.

⁴²² Lamb 1937, 243, 8.

⁴²³ Efe - Tuna 2017, 96, Lev. 1/3, 4.

⁴²⁴ Sarı 2016, 447, Fig. 3/5.

⁴²⁵ Efe 1988, Taf. 28/20-23; Taf. 40/16-18; Taf. 42/3, 4; Taf. 43/4; Taf. 44/6, 9; Taf. 49/2, 6.

⁴²⁶ Seeher 2000, 142, Abb. 26, G.143-151/d, g; 154, Abb. 38, G.315/b.

Mevkii⁴²⁷ Troya⁴²⁸, Ayvacık Höyük⁴²⁹, Küçüktepe Höyük⁴³⁰ ve Asarhöyük'te⁴³¹ görülmektedir. Bu çanaklar, Beycesultan'da ise XIII. tabakada başlar ve IX. tabakaya kadar sürer⁴³².

Hafif “s” profilli ilmik kulplu çanakların benzer örnekleri, Çiledir Höyük⁴³³, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁴³⁴, Küllüoba IIIA⁴³⁵, Acemhöyük V-VII⁴³⁶ ve Chios-Emporio II'de⁴³⁷ tespit edilmiştir.

4.2.2.5.2. Tip 5b (Lev. 65-78)

Tip 5b olarak değerlendirilen çanakların ağız kenarları belirgin bir “s” profile sahiptir ve ağız kenarının iç kısmında verev keskin bir hat yer almaktadır. Çanakların omzu genellikle ağız kenarından içeride kalmaktadır ancak aynı hizada ya da dışa çıkıntı yapan örnekleri de mevcuttur. Dipleri hafif konkav veya konkavdır. Bu tip, büyük bir kısmı çark yapımı çanaklardan oluşmaktadır. Çanakların bir kısmında omuz üzerinde kabartma memecik bezeme (Lev. 65: 320; Lev. 74: 362, 363, 366), birinde ise ağız kenarında kabartma memecik bezeme (Lev. 70: 346) bulunmaktadır.

Bu tip çanakların ilmik kulbu bulunan örnekleri de mevcuttur (Lev. 76: 376; Lev. 77: 377-381; Lev. 77: 377-381; Lev. 78: 382-386). İlmik kulplu “s” profilli çanakların da omuz üzerinde kabartma memecik bezeme bulunanları mevcuttur (Lev. 78: 382, 383, 385). Kulp kesitleri dairesel, oval ve şerit şeklinde olabilmektedir.

Tip 5b çanaklar, %52 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %22 ile kırmızı astarlı, %13 ile film astarlı, %10 ile kahverengi astarlı ve perdahlı ve %3 oranıyla

⁴²⁷ Topbaş vd. 1998, 54, Fig. 41/40-43.

⁴²⁸ Blegen vd. 1950, Plate 375/35.499.

⁴²⁹ Yılmaz 2019, 450, Res. 11/4.

⁴³⁰ Tütüncüler-Bircan 2019, 460, Fig. 4/c.

⁴³¹ Oğuzhanoglu 2019a, 5, Fig. 8.

⁴³² Lloyd - Mellaart 1962, 186, Fig. P. 44/22, 24; 212, Fig. P. 52/8.

⁴³³ Türktüzün vd. 2015a, 56, Res. 11.

⁴³⁴ Seeher 2000, 151, Abb. 35, G.275/b.

⁴³⁵ Türkteki 2010, L.10/5, L. 230-232.

⁴³⁶ Hood 1982, 537, Fig. 236/2389.11/1-3.

⁴³⁷ Kamış 2012, 438, Lev. 53/230-232.

Hood 1982, 537, Fig. 236/2389., 56, Res. 11.

Seeher 2000, 151, Abb. 35, G.275/b.

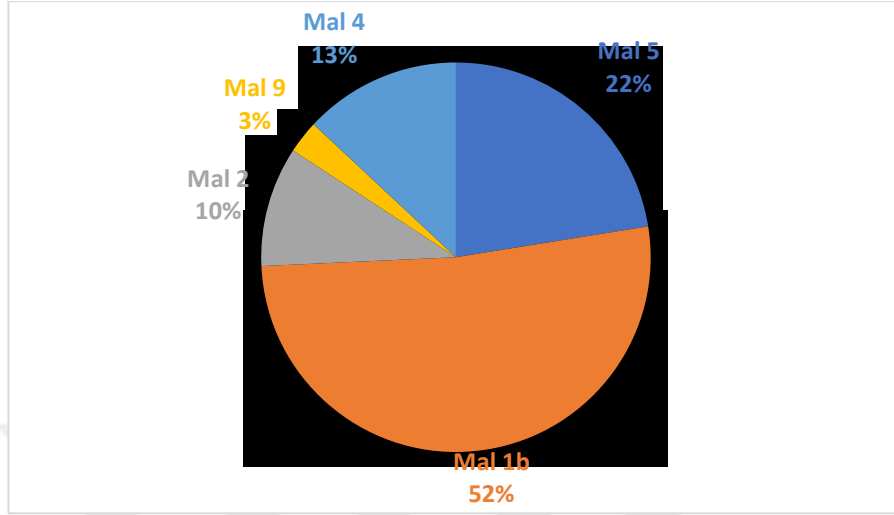
Türkteki 2010, L.10/5, L. 230-232.

Hood 1982, 537, Fig. 236/2389.11/1-3.

Kamış 2012, 438, Lev. 53/230-232.

Hood 1982, 537, Fig. 236/2389.

kahverengi mal özelliği göstermektedir (Figür 67). “S” profilli çanaklar, tüm çanak tipleri içinde %56 oranıyla temsil edilmektedir.

Figür 67: “S” profilli çanak tip 2 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Bu tip çanaklar ETÇ II’de Keçiçayırı’nda⁴³⁸, ETÇ III’te ise Kaklık Mevkii⁴³⁹, Aharköy⁴⁴⁰, Bahçeşehir⁴⁴¹, Keçiçayırı⁴⁴², Küllüoba IIIC evresi⁴⁴³, Çiftlik Alanı Höyük⁴⁴⁴, Çavdarhisar Barajı Kurtarma Kazısı⁴⁴⁵, Seyitömer Höyük V. tabaka⁴⁴⁶, Laodikeia-Kandilçırı 3. ve 2. tabaka⁴⁴⁷, Beycesultan XII. ve X. tabakalar⁴⁴⁸, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-I’de⁴⁴⁹, Acemhöyük V. tabaka⁴⁵⁰ ve Tarsus-Gözlükule’de ETÇ III’te⁴⁵¹ ele geçirilmiştir.

⁴³⁸ Efe - Tuna 2017, 98, Lev. 3/ 28, 29.

⁴³⁹ Topbaş vd. 1998, 76, Fig. 58/162.

⁴⁴⁰ Efe 1994b, 9, Fig. 3/5.

⁴⁴¹ Efe 1994b, 14, Fig. 30.

⁴⁴² Efe - Tuna 2017, 109, Lev. 20/96.

⁴⁴³ Türkteki 2010, L.2/4.

⁴⁴⁴ Sarı 2016, 447, Fig. 3/3, 4, 13.

⁴⁴⁵ Ünan 2017, 207, Fot. 7.

⁴⁴⁶ Bilgen - Kapuci 2019, 59, Çiz. Grubu 2/8; 60, Çiz. Grubu 3/3.

⁴⁴⁷ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 40/1-6.

⁴⁴⁸ Lloyd - Mellaart 1962, 202, Fig. P. 47/29-31; 208, Fig. P. 50/20-22; 212, Fig. P. 52/15.

⁴⁴⁹ Joukowsky 1986, 587, P. 425/10.

⁴⁵⁰ Kamış 2012, 426, Lev. 41/186-191; 427, Lev. 42/192, 193; 429, Lev. 44/201, 202.

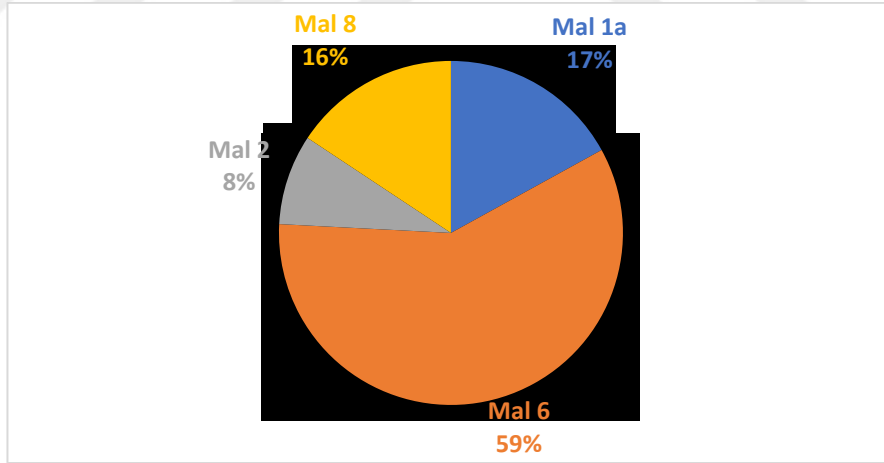
⁴⁵¹ Goldman 1956, P. 353/409.

Söz konusu alt tipe benzer örnekler, Mezopotamya’da Tell Chuera’da Akad döneminde görülmektedir⁴⁵². Ege’de ise ETÇ III’te Samos Heraion⁴⁵³ ve Poliochni⁴⁵⁴ ve Chios-Emporio’da⁴⁵⁵ bulunmuştur.

Tip 5b çanakların ilmi kulpulu benzerleri Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁴⁵⁶ ve Kaklık Mevkii’nde⁴⁵⁷ görülmektedir.

4.2.2.5.3. Tip 5c (Lev. 79-81)

Bu alt tipteki “s” profilli çanaklar, derin bir “s” kıvrımına sahiptir. Çanakların gövdeleri bombe yapmakla beraber, genellikle ağız kenarından içte kalmaktadır. Çanakların çark yapımı olanları bulunmakla beraber büyük oranda el yapımı olduklarını söylemek mümkündür. Ağız çapları 8 cm ile 25 cm, cidar kalınlıkları 0,4 cm ile 1 cm arasında değişmektedir. Bu tip çanaklar, %59 ile siyah ağız kenarlı mal, %17 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %16 ile siyah astarlı ve perdahlı mal ve %8 oranıyla kahverengi astarlı ve perdahlı mal özelliği göstermektedir (Figür 68). Tip 4 çanaklar “s” profilli çanaklar içinde %21 oranında görülmektedir.

Figür 68: “S” profilli çanak tip 3 mal grubu dağılım oranları.

⁴⁵² Ortmann - Pruss 1995, Abb. 80/39-48.

⁴⁵³ Milojevic 1961, Taf. 35/10.

⁴⁵⁴ Brea-Bernabò 1976, Tav. CCXXIII/d.

⁴⁵⁵ Hood 1982, 554, Fig. 246/2514.

⁴⁵⁶ Seeher 2000, 133, Abb. 17, G.26/d.

⁴⁵⁷ Topbaş vd. 1998, 67, Fig. 51/117.

Çanakların, şişkin gövde üzerinde kabartma memecik bezeme bulunan örnekleri mevcuttur (Lev. 79: 387, 389; Lev. 80: 392). Aynı tipin ilmik kulplu (Lev. 80: 396; Lev. 81: 397-399) ve ilmik kulplu üçayaklı örnekleri de bulunmaktadır (Lev. 81: 400, 401). İlmik kulplu ve ilmik kulplu üçayaklı çanakların, kulplarının genellikle burgu kulp olduğu tespit edilmiştir (Lev. 80: 396; Lev. 81: 397, 399, 400, 401).

Karşılaştırma

Tip 5c çanaklar, ETÇ II'de Keçiçayırı⁴⁵⁸, Küllüoba IVB ve IVC evrelerinde⁴⁵⁹, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda⁴⁶⁰ görülmektedir. Bu tip, Demircihöyük'te L evresinde başlayıp Q evresine kadar devam eder⁴⁶¹.

ETÇ III'te Keçiçayırı⁴⁶², Bahçehisar⁴⁶³, Kaklık Mevkii⁴⁶⁴, Çiftlik Alanı Höyük⁴⁶⁵, Laodikeia-Kandilkırı 3. ve 2. tabakalarda⁴⁶⁶, Beycesultan XI.-IX. tabakalarda⁴⁶⁷, Acemhöyük VIII.- V-VII. tabakada⁴⁶⁸ ele geçirilmiştir.

Bu tipin ilmik kulplu örnekleri ise Küçükhöyük Mezarlığı⁴⁶⁹, Karaoğlan Mevkii⁴⁷⁰ ve Tarsus-Gözlükule (ETÇ III)'de⁴⁷¹ bulunmaktadır.

4.2.2.5.4. Tip 5d (Lev. 82- 84)

Tip 5d olarak ele alınan çanakların ağız kenarları hafif “s” profiline sahiptir ve omuzları şişkin bombe yaparak ağız kenarı hizasının dışına taşmaktadır. Bu tip çanakların, ilmik kulplu örnekleri de mevcuttur (Lev. 84: 412-413). İlmik kulpların burgulu olan örnekleri de mevcuttur (Lev. 84: 414).

⁴⁵⁸ Efe - Tuna 2017, 98, Lev. 3/24.

⁴⁵⁹ Sarı 2004, L.33/2-5; L.43/1, 2.

⁴⁶⁰ Seeher 2000, 134, Abb. 18, G.45/b; 141, Abb. 25, G.119/a, G.124; 170, Abb. 54/14, 17, 19, 21, 22.

⁴⁶¹ Efe 1988, Taf. 28/24; Taf. 39/6; Taf. 44/4, 5, 7-9, 17; Taf. 45/1; Taf. 49/7; Taf. 54/2, 3, 4.

⁴⁶² Efe - Tuna 2017, 109, Lev. 20/94, 95.

⁴⁶³ Efe 1994b, 14, Fig. 9/33-36.

⁴⁶⁴ Topbaş vd. 1998, 76, Fig. 58/161.

⁴⁶⁵ Sarı 2016, 447, Fig. 3/7-9.

⁴⁶⁶ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 38/1-7; Lev. 39/1-9.

⁴⁶⁷ Lloyd - Mellaart 1962, 202, Fig. P. 47/7-10, 13, 14.

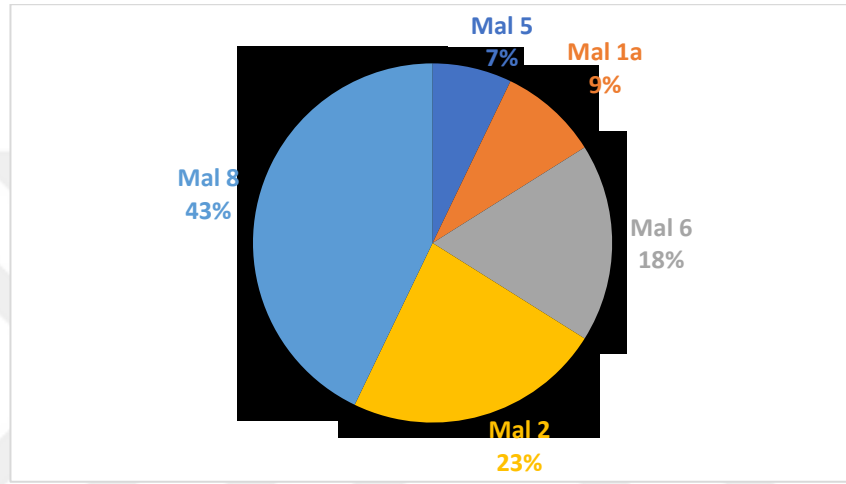
⁴⁶⁸ Kamış 2012, 481, Lev. 96/400; 485, Lev. 98/407; 480, Lev. 95/394-396; 481, Lev. 96/401; 482, Lev. 97/403-406; 485, Lev. 98/408-410.

⁴⁶⁹ Gürkan - Seeher 1991, 57, Abb. 8/4-8.

⁴⁷⁰ Topbaş vd. 1988, 54, Fig. 41/48.

⁴⁷¹ Goldman 1956, P. 358/451.

Bu tipteki çanakların çark yapımı örnekleri bulunmakla beraber büyük oranda el yapımı oldukları tespit edilmiştir. Ağız çapları 12 ile 18 cm, cidar kalınlıkları 0,5 ile 0,8 cm arasında değişmektedir. Bu tip çanakların mal gruplarında ilk sırayı %43 ile siyah astarlı ve perdahlı mal almaktadır; bunu %23 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %18 ile siyah ağız kenarlı mal, %9 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve %7 ile kırmızı astarlı mal izlemektedir (Figür 69). Tip 5d çanaklar, “s” profil çanaklar arasında %8 oranında temsil edilmektedir.

Figür 69: “S” profil çanak tip 4 mal grupları dağılım oranları.

Karşılaştırma

Bu tip, ETÇ II’de Keçiçayırı⁴⁷², Küllüoba IVB⁴⁷³, Karaoğlan Mevkii’nde⁴⁷⁴ görülür. Demircihöyük’te L, M evrelerinde başlar, Q evresine kadar devam eder⁴⁷⁵. ETÇ III’te Beycesultan X. tabakada⁴⁷⁶ ve ETÇ IIIB’de Acemhöyük V-VII. tabakalarda⁴⁷⁷ tespit edilmiştir.

Bu tipteki ilmik kulplu çanakların benzerleri, Küllüoba IV B evresinde⁴⁷⁸ ve Küçükhöyük Mezarlığı’nda⁴⁷⁹ ele geçirilmiştir.

⁴⁷² Efe - Tuna 2017, 99, Lev. 4/38-40.

⁴⁷³ Sarı 2004, L.42/5.

⁴⁷⁴ Topbaş vd. 1988, 54, Fig. 41/49.

⁴⁷⁵ Efe 1988, Taf. 29/1; Taf. 38/11; Taf. 40/12; Taf. 43/2, 13-15; Taf. 45/16; Taf. 55/4; Taf. 60/12.

⁴⁷⁶ Lloyd - Mellaart 1962, 208, Fig. P. 50/13.

⁴⁷⁷ Kamış 2012, 430, Lev. 45/205, 206; 435, Lev. 50/222, 223.

⁴⁷⁸ Efe 2014a, 124, Fig. 6/8.

⁴⁷⁹ Gürkan - Seeher 1991, 57, Abb. 8/9.

4.2.3-Kadeh (Lev. 85-86)

Kadeh formunun Seyitömer Höyük'te ele geçen örnekleri dik basit, hafif dışa çekik ve dışa açılan ağız kenarlıdır. Tüm halde ele geçen örnekler, bunların kaideli olduklarını göstermektedir. Dışlarına uygulanan ince astar ağız kenarı içinde 0,5 cm'lik bant biçiminde devam etmektedir. Kadehlerin içleri astarsızdır ve çark izleri belirgindir. Ağız çapları 6 ile 10 cm arasında, cidar kalınlıkları ise 0,2 ile 0,6 cm arasında değişmektedir. Kadehlerin %89'u çark yapımı, %11'i ise el yapımıdır. El yapımı olan 2 kadehin yerel taklitler olduğu düşünülmektedir (Lev. 85: 422-423). Bu form, %89 oranında ince kırmızı astarlı ve ince nitelikli, %11 oranında ise kırmızı astarlı mal ile temsil edilmektedir. Kadeh formuna ait toplam on sekiz örnek tespit edilmiş olup kap formları yüzdelik oranlarında sıralamaya girememiştir.

İki adet kadehin üzerinde kazıma bezeme bulunmaktadır. El yapımı olan kadehin ağız kenarını çevreleyen kazıma ile sınırlandırılmış panel içinde birbirini takip eden dörtgenler yer almaktadır (Lev. 85: 422). Diğer kadehin yüzeyinde kazıma ile oluşturulmuş eşit ölçülerde olmayan birbirini takip eden dikdörtgenler bulunmaktadır (Lev. 86: 431). Bir kadeh 0,2 ile başlayan cidar kalınlığına sahip olması ve derin olması sebebiyle diğer kadehlere göre farklılık göstermektedir (Lev. 86: 424). İki kadehin dış yüzeyinde ise gövdeyi çevreleyen ve gövde boyunca devam eden hafif oluk görünümü vardır (Lev. 86: 424, 432). Bu görüntünün çark izlerini kabın dışına da yansıtmak için yapılmış olduğu düşünülmektedir.

Karşılaştırma

Batı Anadolu'da ETÇ III döneminin karakteristik formlarından biri de kadehlerdir. Bu dönemde çanak çömlek üretiminde çarkın kullanılmaya başlamasıyla birlikte, kadehler gibi çarkın dönüşüne uygun formlar kullanılmaya başlamıştır⁴⁸⁰. Kadeh formunun ithal olduğunun düşünülmesi sebebiyle, karşılaştırma merkezlerinde Suriye ve Mezopotamya'da yer alan yerleşimlere de yer verilmiştir.

⁴⁸⁰ Türkteki 2021, 93, 94.

Kadehlerin el yapımı benzeri Keçiçayırı yerleşmesi'nde⁴⁸¹, Kuruçay Höyük 2. yapı katında⁴⁸² bulunmaktadır. Liman Tepe LMT A V-1 evresinde⁴⁸³ yer alan çan biçimli olarak isimlendirilen el yapımı kap 431-432 no'lu kadehlerle oldukça benzerdir.

Dik basit ağızlı kadeh formu, Küllüoba IIIA evresinde⁴⁸⁴ görülmektedir. Bu formun, Troya'da metal örnekleri bulunmaktadır⁴⁸⁵.

Orta Anadolu'da Acemhöyük'te ETÇ IIIA'da VIII-XI. tabakalarda⁴⁸⁶ ve ETÇ IIIB'de V-VII. tabakalarda⁴⁸⁷ ele geçirilen çark yapımı kaplar bardak olarak isimlendirilmiştir ancak Seyitömer Höyük kadeh örneklerine oldukça benzemektedirler. Kadehlerin yalın örnekleri Kültepe Kaniş 14'de bulunmaktadır⁴⁸⁸. Dik ve dışa açılan ağızlı kadehler Tarsus-Gözlükule'de ETÇ II sonu⁴⁸⁹ ve ETÇ III'te⁴⁹⁰ görülmektedir.

Dışa açılan kadehlerin benzeri Seyitömer Höyük V/D evresi'nde⁴⁹¹ Kurban Höyük⁴⁹², Titriş Höyük⁴⁹³, Tilbaşar Höyük⁴⁹⁴, Oylum Höyük⁴⁹⁵, Gre Virike⁴⁹⁶, Samsat Höyük XX-XVII. tabakalarda⁴⁹⁷, Tell Tayinat'ta⁴⁹⁸ (geç 3. Bin yıl) görülür ve bu örnekler yalın mal ile temsil edilir. Suriye'de ise Tell Bia'da⁴⁹⁹, Tell Hadidi⁵⁰⁰, Tell Umm El-Marra⁵⁰¹, Tell Qumluq⁵⁰², Abu Hamad⁵⁰³, Tell Leilan⁵⁰⁴, Tell Banat⁵⁰⁵, Tell Hazna I⁵⁰⁶ ve

⁴⁸¹ Efe - Tuna 2017, 109, Lev. 20/100.

⁴⁸² Duru 1996, Lev. 118/3, 4.

⁴⁸³ Şahoğlu 2002, Lev. 43/a.

⁴⁸⁴ Türkteki 2010, L.21/1-3; Türkteki 2021, 94, Fig. 7.5; Türkteki 2013, 198, Fig. 9.

⁴⁸⁵ Sazcı 2007, 159, A1-G15.

⁴⁸⁶ Kamış 2012, 500, Lev. 115/480, 485.

⁴⁸⁷ Kamış 2012, 500, Lev. 115/481-484, 48; 501, Lev. 116/487-492.

⁴⁸⁸ Özgüç 1984, 38, Fig. 3-19, 39, Fig. 3-20.

⁴⁸⁹ Goldman 1956, 245/178, 179, 248/239, 240.

⁴⁹⁰ Goldman 1956, 268/516-518, 520, 523, 524.

⁴⁹¹ Ünan - Ünan 2022b, 128, Fot. 5.

⁴⁹² Algaze 1990, Pl. 53/B, D.

⁴⁹³ Laneri 2007, 254, Fig. 5.

⁴⁹⁴ Kepinski 2010, 315, Fig. 9.

⁴⁹⁵ Özgen 1989/90, 26, Fig. 1.

⁴⁹⁶ Ökse 2006a, 32, Fig. 42/6.

⁴⁹⁷ Abay 1997, Abb. 94/b; Abb. 117/a, d; Abb. 118/a-i; Abb. 143/a-c, e, f; Abb. 158/a-d; Abb. 182/a-e; Abb. 191/a-i.

⁴⁹⁸ Batruk vd. 2005, 191, Fig. 7.14/18.

⁴⁹⁹ Strommenger - Kohlmeyer 1998, Taf. 27/10; Taf. 28/10.

⁵⁰⁰ Dornemann 1988, 30, Fig. 15/22, 23; 34, Fig. 19/1.

⁵⁰¹ Schwartz vd, 2006, 621, Fig. 21/12.

⁵⁰² Kanjou - Jamieson 2016, 316, Fig. 6/2.

⁵⁰³ Meyer 2016a, 318, Fig. 3/h.

⁵⁰⁴ Quenet - Ristvet 2012, 205, Fig. 5/44-55.

⁵⁰⁵ Porter - McClellan 1998, 43, Fig. 13/1.

⁵⁰⁶ Munchaev - Merpert 1998, 513, Fig. 7/12.

Tell Brak'ta⁵⁰⁷ MÖ. 3. binyılın ikinci yarısında görülür. Bu form, Ege'de ETÇ III'te Samos Heraion'da görülmektedir⁵⁰⁸.

Dik basit ağızlı kadehler, Tilbaşar Höyük'te⁵⁰⁹ ve Mezopotamya'da Tell Bia'da⁵¹⁰, Tell Hajji İbrahim'de⁵¹¹, Abu Hamad'da⁵¹², Tell Beydar'da⁵¹³, Tell Halawa A'da (MÖ. 2400-2100)⁵¹⁴, Tell Leilan'da (MÖ 2500-2400)⁵¹⁵, Ebla'da⁵¹⁶, Tell Banat'ta⁵¹⁷ bulunmaktadır. Kadehlerin kırmızı parlak kırmızı astarlı örnekleri Tell Chuēra'da Akad döneminde görülmektedir⁵¹⁸. Bu tip kadehlerin kırmızı astarlı, kaideli, el yapımı ve çark yapımı örnekleri Tell Brak'ta MÖ. 3. binyılın ikinci çeyreğinde görülmeye başlar⁵¹⁹. Bu kadehlerin, el yapımı örneği Chios-Emporio I. tabakada görülmektedir⁵²⁰.

Seyitömer Höyük'te bulunan derin kadehin (Lev. 86: 424) benzerleri Tell Bia⁵²¹, Tell Hadidi ETÇ III-IV'de⁵²² ve Tell Umm El-Marra'da (MÖ. 2400)⁵²³ görülmektedir.

4.2.4-Bardak (Lev. 87)

Bardak formu, dik ve içe kapanan basit ağız kenarlı, derin ve kulpsuz, düz ve halka dipli örneklerden oluşmaktadır. Bu form üç adet tüm örnekle temsil edilmektedir. Bardakların birinin gövdesi üzerinde üç adet (?) atnalı tutamak biçimli bulunmaktadır. Ağız çapları 5,3-6,2 cm, yükseklikleri 7,5-8,5 cm, cidar kalınlıkları 0,5-0,7 arasında değişmektedir. Bu form kırmızı astarlı mal, astarsız perdahsız mal ve siyah astarlı ve perdahlı mal ile temsil edilmektedir.

⁵⁰⁷ Steele vd. 2003, 234, Fig. 6.55/2-4, 6-8, 19, 20.

⁵⁰⁸ Milojević 1961, Taf. 41/9-11.

⁵⁰⁹ Genç - Uysal 2017, 298, 304/Res. 11.

⁵¹⁰ Strommenger - Kohlmeyer 1998, Taf. 27/6, 16; Taf. 28/21, 22; Taf. 29/2; Taf. 36/15-17; Taf. 40/6.

⁵¹¹ Danti - Zettler 1998, 223, Fig. 11/e.

⁵¹² Meyer 2016, 318, Fig. 3/a.

⁵¹³ Bretschneider - Cunningham 2007, 45, 58192/C1-C2.

⁵¹⁴ Ortmann 1989, 49, Abb. 25/1.

⁵¹⁵ Weiss 1983, 48, Fig. 10/8, 10.

⁵¹⁶ Mazzoni 1985, 3, Fig. 2/6-9.

⁵¹⁷ Porter - McClellan 1998, 43, Fig. 13/4.

⁵¹⁸ Ortmann - Pruss 1995, 136, Abb. 78.

⁵¹⁹ Matthews 2003, 172, Fig. 5.73/2, 4.

⁵²⁰ Hood 1982, 556, Fig. 248/2531.

⁵²¹ Strommenger - Kohlmeyer 1998, Taf. 29/3.

⁵²² Dornemann 1988, 36, Fig. 20/21.

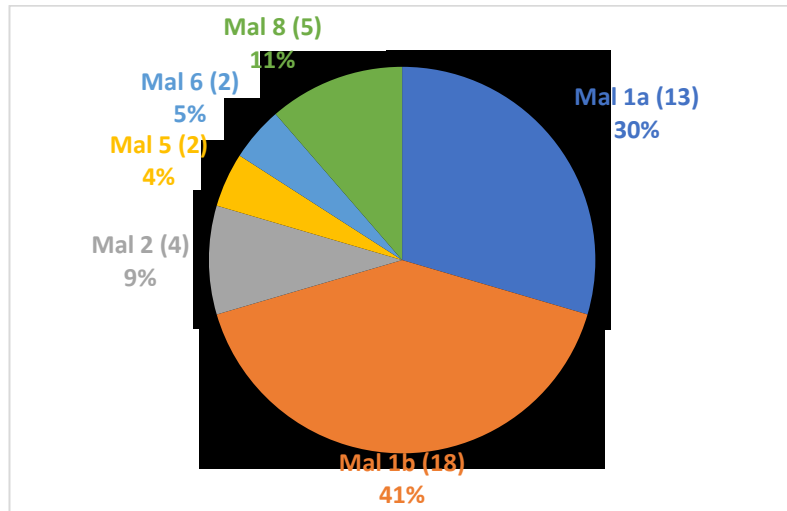
⁵²³ Schwartz vd. 2006, 621, Fig. 21/13.

Karşılaştırma

Bardak, ETÇ II'de Kuruçay Höyük 2. yapı katında⁵²⁴, Acemhöyük XII. tabakada⁵²⁵ görülmektedir. Bardaklar, Seyitömer Höyük'te V/D evresi'nde bulunmuştur⁵²⁶.

4.2.5-Fincan (Lev. 88-90)

Ağız çapı ile gövde yüksekliği birbirine yakın, derin ve ilmik kulplu kaplar fincan olarak değerlendirilmiştir. Fincanlar, "s" profile sahip, şişkin gövdeli, yuvarlak ya da konkav diplidirler. Ağız kenarlarında yer alan ilmik kulp dairesel kesitli (Lev. 88: 436) ya da her iki tarafı bastırılmış şerit biçiminde (Lev. 89: 444) olabilmektedir. Bu formun, el yapımı ve çark yapımı örnekleri mevcuttur. Omuz üzerinde eşit aralıklarla yerleştirilmiş üç adet kabartma memecik bezeme (Lev. 88: 436, 438) ilmik kulp üzerinde üç adet kabartma bezeme (Lev. 88: 436) ve omzu çevreleyen oluk bezeme (Lev. 89: 443) bulunanları mevcuttur. Bu formun, bir adet de üçayaklı örneği ele geçirilmiştir (Lev. 90: 450). Fincan formu, %41 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %30 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %11 ile siyah astarlı ve perdahlı mal, %9 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %5 ile siyah ağız kenarlı mal ve %4 ile film astarlı mal özelliği göstermektedir (Figür 70). Bu form, tüm çanak çömlek içinde %1 oranında görülmektedir.

Figür 70: Fincan formu mal grubu dağılım oranları.

⁵²⁴ Duru 1996, L. 118/8.

⁵²⁵ Kamış 2012, 500, Lev. 115/479.

⁵²⁶ Ünan - Ünan 2022b, 166, Fot. 54, 276, Fot. 194.

Karşılaştırma

Fincanların ETÇ II'de görüldüğü merkezler; Çavdarlı Höyük⁵²⁷, Demircihöyük O, P evreleri⁵²⁸ ve Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'dır⁵²⁹. Beycesultan'ın XVI-XIII. tabakaları⁵³⁰, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-II'dir⁵³¹. Bu form, Seyitömer Höyük V. tabakada devam etmektedir⁵³². Orta Anadolu'da ise Acemhöyük'te ETÇ IIIA'da VIII-XI. tabakalarda⁵³³ bulunmuştur.

4.2.6-Depas (Lev. 91-94)

Depaslar, ilk olarak Troya kazılarında tespit edilmiş ve Homeros metinlerinde geçen bu kaplara *depas amphikypellon* adı verilmiştir⁵³⁴. Depaslar, Ege, Balkanlar, Anadolu ve Suriye'ye kadar uzanan geniş bir coğrafyada karşımıza çıkmaktadır⁵³⁵. Bu tip kaplar, Batı Anadolu'da ilk kez Erken Tunç Çağı III başında görülmeye başlar⁵³⁶.

Seyitömer Höyük VI. tabakada ele geçirilen depasların ağız çapları 6 cm ile 7,5 cm, cidar kalınlıkları 0,4 cm ile 1 cm arasında değişmektedir. Bu formda, %28 ile siyah astarlı ve perdahlı mal, %26 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve kahverengi astarlı ve perdahlı, %20 gri mal ile birbirine yakın oranlar görülmektedir (Figür 71). Depaslar tüm formlar arasında %1 oranı ile temsil edilmektedir. Depaslarda, düz dipli ve sivri olmak üzere iki alt tip belirlenmiştir.

⁵²⁷ Akok 1967, Res. 54, 55.

⁵²⁸ Efe 1988, Taf. 44/3.

⁵²⁹ Seeher 2000, 168, Abb. 52/G.568.

⁵³⁰ Lloyd - Mellaart 1962, 146, Fig. P.24/15; 160, Fig. P.31/6; 188, Fig. P.45/9.

⁵³¹ Joukowsky 1986, 589, P. 426/5.

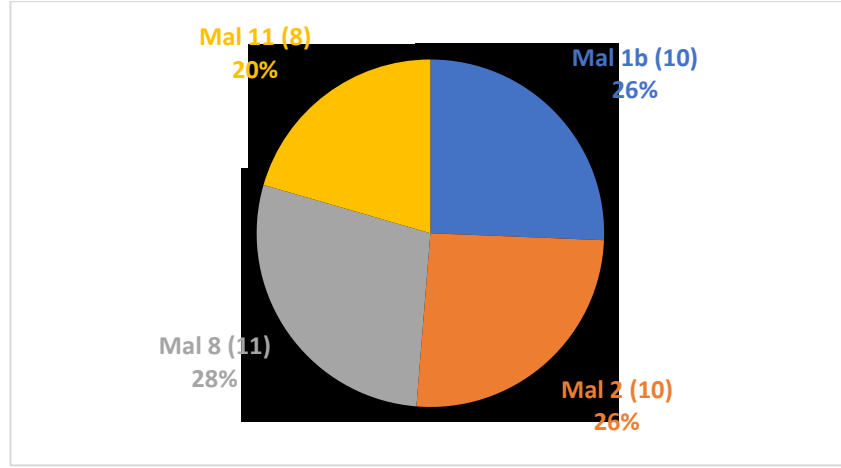
⁵³² Bilgen - Kapuci 2019, 60, Çiz. Grubu 3/2, 6.

⁵³³ Kamış 2012, 488, Lev. 103/424, 425.

⁵³⁴ Oğuzhanoglu 2019c, 312.

⁵³⁵ Depasların tip ve dağılım alanları için bkz. Yılmaz 2010, Şahoğlu 2014.

⁵³⁶ Oğuzhanoglu 2019c, 312.

Figür 71: Depasların mal grubu dağılım oranları.

4.2.6.1. Tip 1: Düz Dipli Depas

Tip 1 adı altında incelenen depaslar düz diplidirler. Dip çapları 2 cm ile 3,3 cm arasında değişmektedir. Düz dipli depasların biri el yapımıdır (Lev. 91: 452), bir diğeri, gövdenin üst yarısında yer alan kabartma bezemeye kadar çark yapımı, üst kısmı ise el yapımıdır (Lev. 92: 456). Diğer düz dipli depaslar ise çark yapımıdır (Lev. 91: 451, 453; Lev. 92: 454, 455; Lev. 93: 457, 459; Lev. 94: 463, 465-467). Depasların bir kısmında gövde boyunca devam eden oluk bezeme yer almaktadır (Lev. 91: 451, 453; Lev. 92: 454-456; Lev. 93: 457-458; Lev. 94: 459-461, 466, 467). Gövdesi oluk bezeme ile çevrelenen depasların birinde, kulpların kabın üstünde birleştiği yerde gövdeyi çevreleyen dörtgen kabartma bezeme yer almaktadır (Lev. 92: 456). Tip 1 depaslar, siyah astarlı ve perdahlı mal, kahverengi astarlı ve perdahlı ve gri mal özelliği göstermektedir.

Karşılaştırma

Bu tip depaslar, Seyitömer Höyük V. tabakada⁵³⁷, Çiledir Höyük⁵³⁸, Küllüoba IIIA evresinde⁵³⁹, Kaklık Mevkii⁵⁴⁰, Laodikeia-Kandilkırı 3. tabakada⁵⁴¹, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-II'de⁵⁴², Ulucakhöyük'te⁵⁴³, Baklatepe

⁵³⁷ Bilgen - Kuru 2015, 1-23.

⁵³⁸ Türktüzün vd. 2015a, 58, Res. 17.

⁵³⁹ Türkteki 2010, L.14/4, L.16/1-3.

⁵⁴⁰ Topbaş vd. 1998, 74, Fig. 56/145; 75, Fig. 57/156.

⁵⁴¹ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, Lev. 46/2, 3.

⁵⁴² Joukowsky 1986, 589, P. 426/9-11.

⁵⁴³ Çevik 2013, 147, 157, Res. 12.

Mezarlığı'nda⁵⁴⁴, Liman Tepe LMT B V-1a evresinde⁵⁴⁵, Troya Iİg-d evrelerinde⁵⁴⁶, Harmanören Mezarlığı'nda⁵⁴⁷ ve Kuruçay Höyük 1. yapı katında⁵⁴⁸ görülmektedir.

Düz dipli depaslar, Tarsus-Gözlükule⁵⁴⁹, Titriş Höyük⁵⁵⁰, Tillbeşar Höyük⁵⁵¹, Tell Bia⁵⁵², Tell Selenkahiye⁵⁵³, Samos Heraion⁵⁵⁴, Poliochni'de⁵⁵⁵ de karşımıza çıkmaktadır.

4.2.6.2. Tip 2: Sivri Dipli Depas (Lev. 93-94)

Tip 2 olarak adlandırılan depaslar sivri diplidir. İki örneği bulunan sivri dipli depaslar el yapımıdır ve ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı yüzey özelliği göstermektedir (Lev. 93: 458; Lev. 94: 464).

Karşılaştırma

Tip 2 depaslar, Seyitömer Höyük V. tabakada⁵⁵⁶, Küllüoba IIIA evresinde⁵⁵⁷, Harmanören Mezarlığı'nda⁵⁵⁸, Acemhöyük'te⁵⁵⁹, Kültepe'de⁵⁶⁰ ve Ovaören-Topakhöyük'te⁵⁶¹ görülmektedir.

4.2.7-Suriye Şişesi (Lev. 95)

Kuzey Suriye'de ve Orta Fırat havzasında üretilen ve arkeoloji literatüründe yoğun bulundukları bölgeye atfen "Suriye Şişeleri" olarak adlandırılan kaplarda, iksir, merhem ya da parfüm saklandığı düşünülmektedir⁵⁶². Suriye şişeleri, küçük veya orta

⁵⁴⁴ Şahoğlu 2014, 295, Fig. 2/3; Şahoğlu 2005, 348, Fig. 4, 5.

⁵⁴⁵ Şahoğlu 2002, Lev. 82/d.

⁵⁴⁶ Blegen vd. 1950, Plate 381, 382.

⁵⁴⁷ Efe - Türkiye 2011c, 351/496.

⁵⁴⁸ Duru 1996, Lev. 139/16, 17.

⁵⁴⁹ Goldman 1956, 265/483, 484.

⁵⁵⁰ Laneri 2007, 254, Fig. 5.

⁵⁵¹ Kepinski 2012, 41, Fig. 9.

⁵⁵² Ezer 2014.

⁵⁵³ Papazoglou-Manioudaki 2003, 273, Fig. 178c.

⁵⁵⁴ Milojević 1961, Taf. 28/7; Taf. 47/7.

⁵⁵⁵ Brea-Bernabò 1976, Tav. CXCI/a-e; Tav. CXCII/a-e; Tav. CXCIII/a-h.

⁵⁵⁶ Bilgen - Kuru 2015, Fig. 4.

⁵⁵⁷ Türkiye 2010, L.16/4, 5.

⁵⁵⁸ Özşait 2003, 98, Fig. 5.

⁵⁵⁹ Yılmaz 2010, 50.

⁵⁶⁰ Ezer 2014, 150, Res. 1/2b.

⁵⁶¹ Şenyurt vd. 2015, 120, Res. 14.

⁵⁶² Ökse 2004, 599; Suriye Şişeleri tipoloji ayrımları için bkznz. Alp 2018, 56-75.

boyutlu, oval ya da küresel formlu ve ağıza doğru genişleyen dar boyunlu kaplardır. Bu şişelerin en küçüğü 80 ile 100 ml, en büyükleri ise 800 ile 1000 ml kapasiteye sahiptir⁵⁶³.

VI. tabaka çanak çömleği içinde beş adet Suriye Şişesi parçası tespit edilmiştir. Bunlardan ikisi şişelere ait olan ağız parçalarıdır. Şişelerden ilkinin ağız kenarı, dışta çift boğumlu dudak kısmına sahiptir (Lev. 95: 468); ikincisi ise dışa çekik basit ağız kenarlıdır (Lev. 95: 469). Gövdesi korunmuş bir şişe, küresel gövdelidir ve gövdenin formuna dayanarak küresel dipli olduğu düşünülmektedir (Lev. 95: 470). Gövdesinin ve boynunun bir kısmı korunan şişe parçası (Lev. 95: 471) ile kaidesi ve gövdesi büyük oranda korunmuş şişe parçaları (Lev. 95: 472) da mevcuttur. Tespit edilen şişe parçalarının tamamı çark yapımıdır ve çark izleri belirgindir. Suriye şişesi örneklerin tamamının ithal olduğu düşünülmektedir, bu sebeple Mal 11b içinde değerlendirilmiştir.

Karşılaştırma

Suriye kökenli olan şişe tipi Batı Anadolu'da Küllüoba, Demircihöyük-Sarıket ve Troya başta olmak üzere birkaç merkezden bilinmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalarla bu merkezlere Seyitömer Höyük'te eklenmiştir.

Suriye Şişesi, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda⁵⁶⁴, Küllüoba IIIA evresinde⁵⁶⁵, Acemhöyük ETÇ IIIA evresinde çark yapımı yalın bir örneği⁵⁶⁶ bulunmaktadır.

Dışta çift boğumlu dışta kalınlaştırılmış ağız kenarlı Suriye şişesinin (Lev. 95: 468) benzerleri Selimpaşa Höyüğü⁵⁶⁷, Tarsus-Gözlükule'de ETÇ III'te⁵⁶⁸, Kurban Höyük IV. tabakada⁵⁶⁹, Gre Virike IIB'de⁵⁷⁰, Oylum Höyük ETÇ III-IV. tabakada⁵⁷¹, Titriş Höyük⁵⁷², Tell Bia'da Akad döneminde⁵⁷³, Tell Hajji İbrahim'de MÖ. 3. Bin'de⁵⁷⁴, Tell

⁵⁶³ Palmisano 2018, 35.

⁵⁶⁴ Seeher 2000, 156, Abb.40, G.235.

⁵⁶⁵ Türkteki 2010, L.22/1, 2, Lev. 23/1.

⁵⁶⁶ Kamış 2012, 502, Lev. 117/496.

⁵⁶⁷ Aydıngün - Aydıngün 2021, 30, Fig. 7.

⁵⁶⁸ Goldman 1956, P. 268/617.

⁵⁶⁹ Algaze 1990, Pl. 78/C.

⁵⁷⁰ Ökse 2004, Şek. 1-2; Ökse 2006a, 31, Fig. 41/7.

⁵⁷¹ Özgen 1989/90, Fig. 1/6.

⁵⁷² Laneri 2007, 254, Fig. 5.

⁵⁷³ Strommenger - Kohlmeyer 1998, Taf. 45/20.

⁵⁷⁴ Danti - Zettler 1998, 223, Fig. 11/j.

Beydar'da Akad döneminde⁵⁷⁵, Tell Umm El-Marra'da MÖ. 2400'de⁵⁷⁶, Tell Brak'ta Akad döneminde⁵⁷⁷ bulunmaktadır.

Dışa çekik ağız kenarlı şişenin (Lev. 95: 469) benzerleri, Gedikli Karahöyük⁵⁷⁸, Kurban Höyük⁵⁷⁹, Gre Virike⁵⁸⁰, Titriş höyük⁵⁸¹, Tell Bia⁵⁸², Tell Chuēra⁵⁸³, Tell Brak⁵⁸⁴, Tell Leilan⁵⁸⁵, Tell Banat⁵⁸⁶ ve Ebla'da⁵⁸⁷ görülmektedir.

Küresel gövdeli şişenin (Lev. 95: 470) benzerleri, Küllüoba Höyük⁵⁸⁸, Titriş Höyük⁵⁸⁹, Kurban Höyük⁵⁹⁰, Norşuntepe⁵⁹¹, El-Qitar⁵⁹² ve Tell Beydar'da⁵⁹³ bulunmaktadır.

Gövdesi korunmuş şişenin (Lev. 95: 471) benzerleri 3. binyılın ikinci yarısında Kinet Höyük⁵⁹⁴, Tell Hadidi⁵⁹⁵, El-Qitar⁵⁹⁶, Tell Hajji İbrahim⁵⁹⁷, Tell Beydar⁵⁹⁸ ve Abu Hamad'da⁵⁹⁹ görülmektedir.

Gövdesi ve kaidesi korunmuş şişenin (Lev. 95: 472) benzerleri ise Troya IIIa⁶⁰⁰ ve El-Qitar'da⁶⁰¹ bulunmaktadır.

⁵⁷⁵ Bretschneider - Cunningham 2007, 45, 58192/C-13-2.

⁵⁷⁶ Schwartz vd, 2006, 621, Fig. 21/5.

⁵⁷⁷ Steele vd. 2003, 238, Fig. 6.57/4.

⁵⁷⁸ Duru 2010, 63-65, Fig. 138/2.

⁵⁷⁹ Algaze 1990, Pl. 64/C.

⁵⁸⁰ Ökse 2006, 33, Fig. 43/3.

⁵⁸¹ Laneri 2007, 254, Fig. 5.

⁵⁸² Strommenger - Kohlmeyer 1998, Taf. 45/23.

⁵⁸³ Ortman - Pruss 1995, 138, Abb. 81/70-74.

⁵⁸⁴ Steele vd. 2003, 230, Fig. 6.53/6.

⁵⁸⁵ Quenet - Ristvet 2012, 206, Fig. 6/63, 66.

⁵⁸⁶ Porter - McClellan 1998, 39, Fig. 11/7.

⁵⁸⁷ Mazzoni 1985, 4, Fig.3/6.

⁵⁸⁸ Türkteki 2013, 198, Fig. 8.

⁵⁸⁹ Matney - Algaze 1995, 45, Fig. 18.

⁵⁹⁰ Algaze 1990, Pl. 78/M.

⁵⁹¹ Hauptmann 1969/1970, Abb. 12/9.

⁵⁹² Sagona 1986, 115, Fig. 3/2.

⁵⁹³ Bretschneider - Cunningham 2007, 45, 58192/C-4.

⁵⁹⁴ Zimmermann 2005, 168, Fig. 1/1.

⁵⁹⁵ Dornemann 1988, 21, Fig. 7/27.

⁵⁹⁶ Sagona 1986, 111, Fig. 2/21.

⁵⁹⁷ Danti - Zettler 1998, Fig. 11/g.

⁵⁹⁸ Bretschneider - Cunningham 2007, 45, 58192/C-7.

⁵⁹⁹ Meyer 2016a, 318, Fig. 3/d.

⁶⁰⁰ Blegen vd. 1951, p. 29, Fig. 70.

⁶⁰¹ Sagona 1986, 111, Fig. 2/26.

4.2.8-Maşrapa (Lev. 96)

İki örnekle temsil edilen maşrapa formu, geniş ağızlı, karın üzerinden başlayıp ağız kenarında birleşen tek dikey kulpludur. Tüm olarak ele geçirilen maşrapa hafif konkav diplidir (Lev. 96: 473). Bu maşrapa burğu kulba sahiptir. Diğer maşrapada kulp üzerinde üçlü zigzag şeklinde düzenlenmiş yiv bezeme, gövde üzerinde ise birbirini takip eden içi birbirine paralel verev yiv bezeme yer almaktadır (Lev. 96: 474). Maşrapaların ikisi de el yapımıdır; bunlar, orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal özelliği göstermektedirler.

Karşılaştırma

Bu formun benzerleri, ETÇ II'nin başında Hacılartepe'de görülür⁶⁰². ETÇ II'de ise Höyüktepe⁶⁰³, Demircihöyük N, O evreleri⁶⁰⁴, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁶⁰⁵, Beycesultan'ın XVI. - XIV. tabakaları⁶⁰⁶, Kusura B⁶⁰⁷, Karaoğlu Mevkii⁶⁰⁸, Kaklık Mevkii⁶⁰⁹, Kuruçay Höyük 1. yapı katı⁶¹⁰, Bademağacı⁶¹¹, Çavdarlı⁶¹², Elmalı-Karataş⁶¹³, Yortan⁶¹⁴, Çeşme-Boyalık Mezarlığı⁶¹⁵ ve Liman Tepe'de⁶¹⁶ görülmektedir. Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-I'de⁶¹⁷ ve Tarsus-Gözlükule'de⁶¹⁸ ETÇ III'te de görülmektedir.

4.2.9- Gaga Ağızlı Testi (Lev. 96-104)

Gaga ağızlı testiler, tüm formlar arasında %5 oranında görülmektedir. Yükseklikleri 10 cm ile 38 cm arasında, cidar kalınlıkları 0,5 cm ile 1 cm arasında

⁶⁰² Eimermann 2004, 31, Fig. 6/6-8.

⁶⁰³ Ünan 2015b, 283, Kat. No. 90; Ünan 2020, 125, Kat. No. 98.

⁶⁰⁴ Efe 1988, Taf. 41/4.

⁶⁰⁵ Seeher 2000, 138, Abb. 22, G.95/b, 145, Abb. 29, G.211, 153, Abb. 37, G.305/a.

⁶⁰⁶ Lloyd - Mellaart 1962, 142, Fig. P. 22/12; 146, Fig. P. 24/9; 148, Fig. P. 25/15; 160, Fig. P. 31/3, 10; 174, Fig. P. 38/13.

⁶⁰⁷ Lamb 1937, Fig. 7/7.

⁶⁰⁸ Topbaş vd. 1998, 56, Fig. 42/58, 59.

⁶⁰⁹ Topbaş vd. 1998, 67, Fig. 51/108.

⁶¹⁰ Duru 1996, Lev. 132/16.

⁶¹¹ Duru 2016, 130, Res. 423, 424.

⁶¹² Akok 1967, 5-34.

⁶¹³ Warner 1994, Plate 169/d, KA 562.

⁶¹⁴ Kamil 1982, 160, Fig. 44.

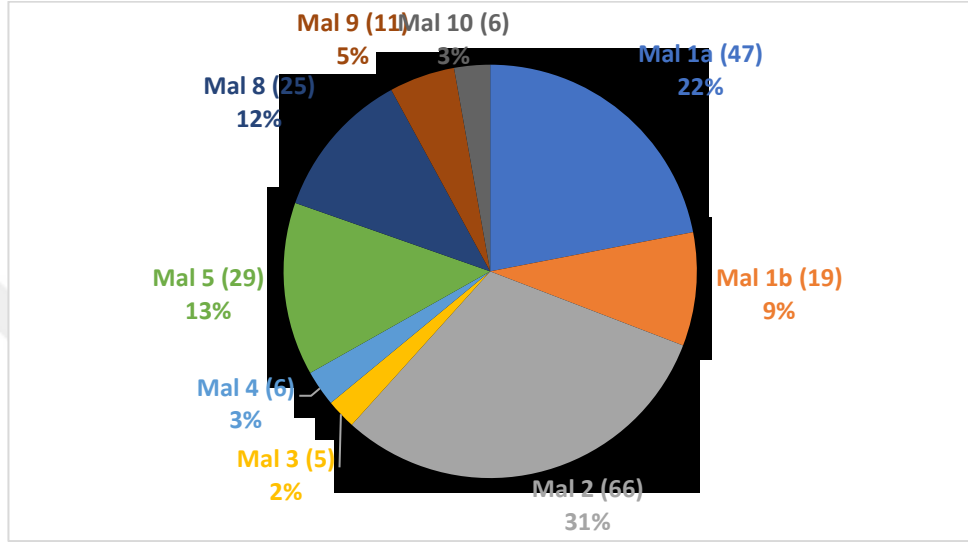
⁶¹⁵ Şahoğlu vd. 2009, 240, Res. 4.

⁶¹⁶ Şahoğlu 2002, Lev. 51/d, Lev. 61/b.

⁶¹⁷ Joukowsky 1986, 587, P. 425/18.

⁶¹⁸ Goldman 1956, P. 358/454, 459.

değişmektedir. Bu formu oluşturan testiler, el yapımı veya kalıp yapımı olabilmektedir. Gaga ağızlı testilerde, %31 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal oranını, %22 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %13 ile kırmızı astarlı mal, %12 ile siyah astarlı ve perdahlı mal, %9 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %5 ile kahverengi astarlı mal, %3 ile film astarlı mal ve açık kahverengi, %2 ile kaba mal takip etmektedir (Figür 72).

Figür 72: Gaga ağızlı testilerin mal grubu dağılım oranları.

Gaga ağızlı testiler dik, geriye yatık ve emzikli olmak üzere 3 tip altında incelenmiştir.

4.2.9.1. Tip 1: Dik Gaga Ağızlı Testi (Lev. 96-101)

Bu tip altında incelenen testilerin gagaları dik konumlandırılmıştır. Omuzdan başlayıp ağız kenarında veya ağız kenarı altında sonlanan tek dikey kulpludurlar. Kulp kesitleri dairesel ya da ortası bastırılmış şerit şeklindedir. Gövdeleri küresel ve basık küresel, dipleri ise yuvarlak, hafif düzleştirilmiş ya da hafif konkav olabilmektedir. Testilerin burgu kulp (Lev. 96: 475) veya sadece kulp başlangıcı burgu olan (Lev. 99: 483) örnekleri mevcuttur. Testilerin ikisinde, omuz üzerinde aralıklarla yerleştirilmiş üç kabartma memecik (Lev. 96: 475; Lev. 101: 490) ve birinde omuz üstünde -kulbun her iki yanına denk gelecek şekilde konumlandırılmış- at nalı tutamak (Lev. 99: 482) yer almaktadır. Bu tip, gaga ağızlı testiler içinde %75 orana sahiptir.

Karşılaştırma

Dik gaga ağızlı testiler, ETÇ II'nin başında Hacılartepede⁶¹⁹, ETÇ II'de Höyüktepe⁶²⁰, Çiledir Höyük⁶²¹, Keçiayırı⁶²², Küllüoba IVB-D⁶²³, Demircihöyük H-Q⁶²⁴, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁶²⁵, Kanlıtaş Höyük⁶²⁶, Küçükhöyük Mezarlığı⁶²⁷, Karaoğlan Mevkii⁶²⁸, Kaklık Mevkii⁶²⁹, Kocaa Höyük⁶³⁰, Yortan Mezarlığı⁶³¹, Liman Tepe⁶³², Yenibademli Höyük⁶³³, Karahisar⁶³⁴, Harmanören Mezarlığı⁶³⁵, Çapalıbağ⁶³⁶, Bademağacı⁶³⁷, Hacılar Büyük Höyük⁶³⁸, Kumyeri Mezarlığı⁶³⁹, Börükçü Mezarlığı'nda⁶⁴⁰ ve Tarsus-Gözlükule'de⁶⁴¹ ele geçmiştir.

Bu tip, Elmalı-Karataş'ta ise ETÇ II'de başlar ve ETÇ III'te devam eder⁶⁴². Beycesultan'da ise ETÇ II'de XV.-XIV. tabakalarda başlayan dik gaga ağızlı testiler, ETÇ III'te XII. ve XI. tabakalarda devam etmektedir⁶⁴³.

⁶¹⁹ Eimermann 2004, 32, Fig. 7/2-4, 6.

⁶²⁰ Ünan 2020, 124, Kat. No. 87-90; 125, Kat. No. 91-95.

⁶²¹ Türktüzün vd. 2014, 55, Res. 6-7; 57, Res. 14.

⁶²² Efe - Tuna 2017, 100, Lev. 5/43-48, Lev. 53.

⁶²³ Sarı 2004, L. 6/1, 2; L. 7/1; L. 18/2, 3; L. 19/1-3; L. 26/1; L. 35/1-5; L. 45/1, 2; L. 46/1.

⁶²⁴ Efe 1988, Taf. 6/2-4; Taf. 7/1, 3; Taf. 8/3-5; Taf. 9/1-3; Taf. 23/7, 8; Taf. 24/3-5; Taf. 32/12; Taf. 33/1-3; Taf. 46/1-8; Taf. 54/5.

⁶²⁵ Seeher 2000, 133, Abb. 17, G.7/a; 134, Abb. 18, G.31, G.34, G.38/b, G.40, G. 53/a; 135, Abb. 19, G.58/b; 136, Abb. 20, G.66, G.70/a; 137, Abb. 21, G.85, G.88/b; 138, Abb. 22, G.85/a; 139, Abb. 23, G.101; 140, Abb. 24, G.117/a; 141, Abb. 25, G.119/b, G.121; 142, Abb. 26, G.144/a, b, G.145, G.148, G.149/a; 143, Abb. 27, G.161/a, 144, Abb. 28, G.162/a, G.167; 146, Abb. 30, G.216, G.219; 147, Abb. 31, G.231/222/a; 148, Abb. 32, G.233/a, G.235, 151, Abb. 35, G.286/a, 152, Abb. 36, G.296/b, 157, Abb. 41, G.350/g, G.340, 158, Abb. 42, G.367B/a; 167, Abb. 51, G.513, 168, Abb. 52, G.552/a.

⁶²⁶ Türkcan - Ertemin 2021, 42, Fig. 4-11/a.

⁶²⁷ Gürkan - Seeher 1991, 61, Abb. 1-3, 5; 63, Abb. 11/4-7; 65, Abb. 12/1-6; 67, Abb. 13/3; 69, Abb. 14/1, 2; 71, Abb. 15/2; 73, Abb. 16/1-4; 75, Abb. 17/1-6; 77, Abb. 18/3-5.

⁶²⁸ Topbaş vd. 1988, 57, Fig. 43/62, 63; 58, Fig. 44/64; 59, Fig. 45/65-68.

⁶²⁹ Topbaş vd. 1998, 67, Fig. 51/119.

⁶³⁰ Efe vd. 2020, 122, Fig. 14; 123, Fig. 16; 124, Fig. 19, 20.

⁶³¹ Kamil 1982, Fig. 36/114-120, Fig. 37/130-134, Fig. 38/135-139, Fig. 39/142, Fig. 42/151-153, Fig. 43/154-156, Fig. 45/161-166, Fig. 46/170-173, Fig. 47/174-177, Fig. 48/179, Fig. 52/187-188, Fig. 56/195, Fig. 58/198-200, Fig. 66/219-220, Fig. 68/222-224, Fig. 78/262, 264, 265, Fig. 80/276.

⁶³² Şahoğlu 2002, Lev. 50/d, f.

⁶³³ Hüryılmaz 2021, 65, Fig. 5.5/1-4; Hüryılmaz 2017, 86, Res. 7.

⁶³⁴ Yaylalı - Akdeniz 2002, L.10, fig. 32.

⁶³⁵ Özsait 1998, 618, r. 5.

⁶³⁶ Oğuzhanoglu - Pazarcı 2020, 205, Res. 8/15.

⁶³⁷ Umurtak - Çongur 2021, 1-24.

⁶³⁸ Umurtak - Duru 2013, 15, Res. 26.

⁶³⁹ Kara 2021, 251, Fig. 17.9A-B.

⁶⁴⁰ Tırpan - Gider 2011, 395, Res. 15.

⁶⁴¹ Goldman 1956, P. 249/211, 218.

⁶⁴² Warner 1994, Plate 168/j. KA 433; Plate 169/a. KA 434, b. KA 522, c. KA 457; Plate 170/e. KA 570; Plate 172/g. KA 460.

⁶⁴³ Lloyd - Mellaart 1962, 148, Fig. P. 25/8; 160, Fig. P. 31/8, 9; 178, Fig. P. 40/2-6; 204, Fig. P. 48/9, 23.

Dik gaga ağızlı testiler, ETÇ III'te Laodikeia-Kandilkırı⁶⁴⁴, Acemhöyük ETÇ IIIA evresinde X. tabakada⁶⁴⁵, Yortan Mezarlığı'nda⁶⁴⁶, Tarsus-Gözlükule'de⁶⁴⁷ ETÇ III dönemlerinde görülür.

Ege'de ETÇ III'te Samos-Heraion⁶⁴⁸, Poliohni⁶⁴⁹, Chios-Emporio'da II. tabakanın sonunda⁶⁵⁰, Thermi IV. tabakada⁶⁵¹ bulunmaktadır.

4.2.9.2. Tip 2: Geriye Yatık Gaga Ağızlı Testi (Lev. 102-103)

Tip 2 adı altında değerlendirilen testilerin gagaları geriye yatık konumlandırılmışlardır. Gövdenin üst yarısından başlayıp ağız kenarı altında sonlanan tek dikey kulplu, küresel ya da basık küresel gövdeli, hafif düzleştirilmiş diplidirler. Kulp kesitleri dairesel, şerit ya da ortası bastırılmış oval biçiminde olabilmektedir. Bu tipin, burgu kulplu (Lev. 102: 491, 492) örnekleri bulunmaktadır. Kesik gaga ağızlı bir testide, boynu çevreleyen kazıma bezeme, gövdenin her iki tarafında kazıma bezeme ile oluşturulmuş panel içinde zigzaglar içinde baskı bezeme sırası ve kulbun karşılığına denk gelen gövde üzerinde dikey kazıma bezeme ile oluşturulmuş balık kılıcı motifi bulunmaktadır (Lev. 102: 491). Tip 2 testiler, gaga ağızlı testiler içinde %22 oranında görülmektedir.

Karşılaştırma

Geriye yatık gaga ağızlı testiler, Likya-Pisidya Kültür Bölgesi'nde ilk defa ETÇ II'de ortaya çıkar⁶⁵². Frigya Kültür Bölgesi'ne dahil olan Eskişehir bölgesinde ise ETÇ II sonunda ve ETÇ III başında karakteristik kap formlarından biri de geriye yatık gaga ağızlı testilerdir⁶⁵³.

⁶⁴⁴ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 53/3.

⁶⁴⁵ Kamil 2012, 511, Lev. 126/528.

⁶⁴⁶ Kamil 1982, Fig. 81/278-281.

⁶⁴⁷ Goldman 1956, P. 359/528, 546.

⁶⁴⁸ Milojević 1961, Taf. 22/6, 8.

⁶⁴⁹ Brea-Bernabò 1976, Tav. CCVII/d.

⁶⁵⁰ Hood 1982, 525, Fig. 30/2305.

⁶⁵¹ Lamb 1936, Pl. XXXVI/327, 328.

⁶⁵² Efe - Türkiye 2011c, 218.

⁶⁵³ Efe - Ay-Efe 2011, 179.

Bu tipin benzerleri, ETÇ II'de Keçiçayırı⁶⁵⁴, Küllüoba IVA⁶⁵⁵, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁶⁵⁶, Küçükhöyük Mezarlığı⁶⁵⁷, Kaklık Mevkii⁶⁵⁸, Yortan Mezarlığı⁶⁵⁹, Çeşme-Boyalık Mezarlığı⁶⁶⁰; ETÇ III'te ise, Seyitömer Höyük V. tabakada⁶⁶¹, Beycesultan IX.⁶⁶², Aharköy⁶⁶³, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-II'de⁶⁶⁴, Küllüoba III çukur malzemesi arasında⁶⁶⁵ görülmektedir.

4.2.9.3. Tip 3: Emzikli Gaga Ağızlı Testi (Lev. 104)

Tip 3 testilerin gövdesi üzerinde emzik yer almaktadır. Omuz üzerinden başlayıp ağız kenarına bağlanan tek dikey kulplu, küresel gövdeli gaga ağızlı testiler, hafif düzleştirilmiş diplidirler. Bu tipteki testiler el yapımıdır. Bu testiler gaga ağızlı testiler arasında %3 oranında görülmektedir.

Karşılaştırma

Tip 3 testiler, Demircihöyük H, İ ve L, M evrelerinde⁶⁶⁶, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁶⁶⁷, Küçükhöyük Mezarlığı⁶⁶⁸, Kuruçay Höyük 2. yapı katı⁶⁶⁹, Bademağacı⁶⁷⁰ ve Yortan Mezarlığı'nda⁶⁷¹ ele geçirilmiştir.

⁶⁵⁴ Efe - Tuna 2017, 101, Lev. 6/49, Lev. 8/54.

⁶⁵⁵ Sarı 2004, L. 57/1.

⁶⁵⁶ Seeher 2000, 136, Abb. 20, G.67; 140, Abb. 24, G.108, G.110/a, G.117/b; 144, Abb. 28, G.181/a; 145, Abb. 29, G.190, G.210; 147, Abb. 31, G.227; 151, Abb. 35, G.290; 152, Abb. 36, G.298; 154, Abb. 38, G.313; 158, Abb. 42, G.356, G.357, G.365; 165, Abb. 49, G.491; 166, Abb. 50, G.498/e; 168, Abb. 52, G.546, G.564, G.578; 170, Abb. 54/3.

⁶⁵⁷ Gürkan - Seeher 1991, 61, Abb. 10/4, 6; 67, Abb. 13/1, 2; 79, Abb. 19/6.

⁶⁵⁸ Topbaş vd. 1998, 75, Fig. 57/149.

⁶⁵⁹ Kamil 1982, Fig. 36/122, Fig. 41/149, Fig. 78/263.

⁶⁶⁰ Şahoğlu vd. 2008, 251, Res. 7.

⁶⁶¹ Bilgen - Kapuci 2019, 96, Çiz. Grubu 14, 97, Çiz. Grubu 15.

⁶⁶² Lloyd - Mellaart 1962, 214, Fig. P. 53/15.

⁶⁶³ Efe 1994, 9, Fig. 3/9, 10.

⁶⁶⁴ Joukowsky 1986, 587, P. 425/35.

⁶⁶⁵ Türkteki 2004, Lev. 34/5.

⁶⁶⁶ Efe 1988, Taf. 6/1; Taf. 34/1, 3.

⁶⁶⁷ Seeher 2000, 159, Abb. 43, G.370.

⁶⁶⁸ Gürkan - Seeher 1991, 81, Abb. 20/2.

⁶⁶⁹ Duru 1996, Lev. 122/3.

⁶⁷⁰ Umurtak - Çongur 2021, 23, Fig. 12/8.

⁶⁷¹ Kamil 1982, Fig. 65/213-218.

4.2.10-Sepet Kulplu Kap (Lev. 105)

Söz konusu forma ait toplam iki adet tüm örnekten biri, “s” profilili (Lev. 105: 500) diğeri ise içe kapanan basit ağız kenarlıdır (Lev. 105: 501). Ağız kenarından başlayıp, yükselerek karşısındaki ağız kenarına bağlanan sepet kulba sahiptir. İlk örnek, yarım küresel gövdeli, konkav dipli (Lev. 105: 500) ikinci örnek ise küresel gövdeli, düz diplidir (Lev. 105: 501). Kaplardan birinde, kulbun bağlandığı ağız kenarı altında emzik yer almaktadır (Lev. 105: 500). Diğer kap kırık ve eksik durumda olduğundan emzik olup olmadığı bilinmemektedir. Sepet kulplu kaplar ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve siyah astarlı ve perdahlı mal özelliği gösterirler.

Karşılaştırma

Sepet kulplu kaplar, ETÇ II’de Demircihöyük Q evresinde⁶⁷², Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁶⁷³, Karaoğlan Mevkii⁶⁷⁴ ve Yortan Mezarlığı’nda⁶⁷⁵ ele geçirilmiştir. Sepet kulplu kaplar, Troya II’de tip C28 olarak adlandırılmıştır⁶⁷⁶.

Bu tip kaplar, ETÇ III’te ise Seyitömer Höyük V. tabakada⁶⁷⁷, Aphrodisias akropolis açması, kompleks II’de⁶⁷⁸, Baklatepe Mezarlığı’nda⁶⁷⁹ görülmektedir. Acemhöyük V. tabakada⁶⁸⁰, Tarsus-Gözlükule’de ETÇ III’te⁶⁸¹ tespit edilmiştir.

4.2.11- Çömlek (Lev. 105-115)

Çömlekler, tüm formlar arasında %30 oranında yer tutmaktadır. Çömleklerin ağız çapları 4,5 cm ile 42 cm, yükseklikleri 10 cm ile 62 cm, cidar kalınlıkları 0,6 cm ile 1,5 cm arasında değişmektedir. Bu form, mal grupları açısından değerlendirildiğinde ise ilk sırayı %38’lik oranla kaba mal almaktadır. Bunu %20 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %12 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %11 ile astarsız perdahsız mal

⁶⁷² Efe 1988, Taf. 55/9, 10; Taf. 58/1.

⁶⁷³ Seeher 2000, 149, Abb. 33, G.247; 163, Abb. 47, G.452.

⁶⁷⁴ Topbaş vd. 1998, 56, Fig. 42/53.

⁶⁷⁵ Kamil 1982, Fig. 79/266-268.

⁶⁷⁶ Blegen vd. 1950, Plate 370a, 387/35.481.

⁶⁷⁷ Bilgen 2014, 175, R. 1633, 249, R. 2290.

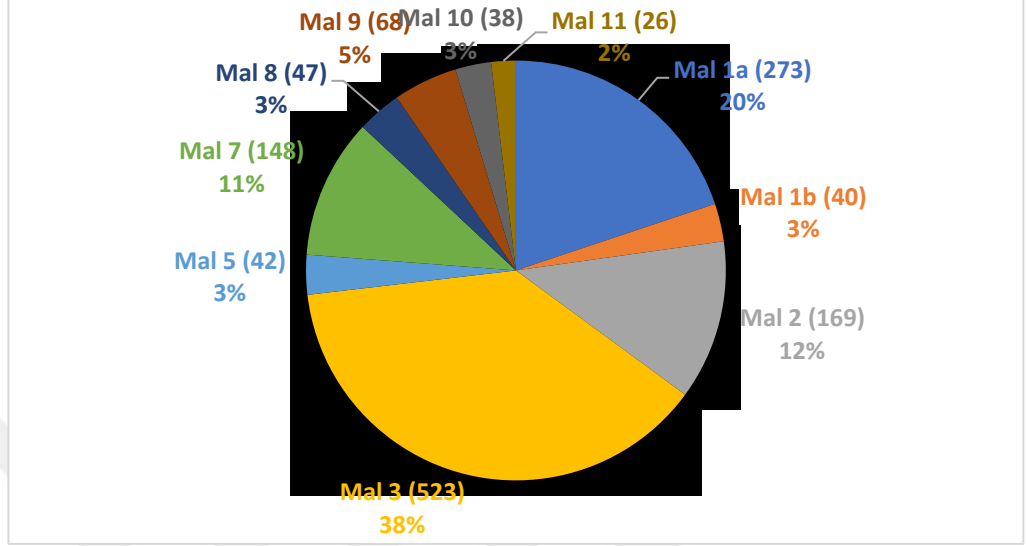
⁶⁷⁸ Kadish 1971, P. 29, Fig. 34.

⁶⁷⁹ Özkan - Erkanal 1999, 189, Fig. 17.

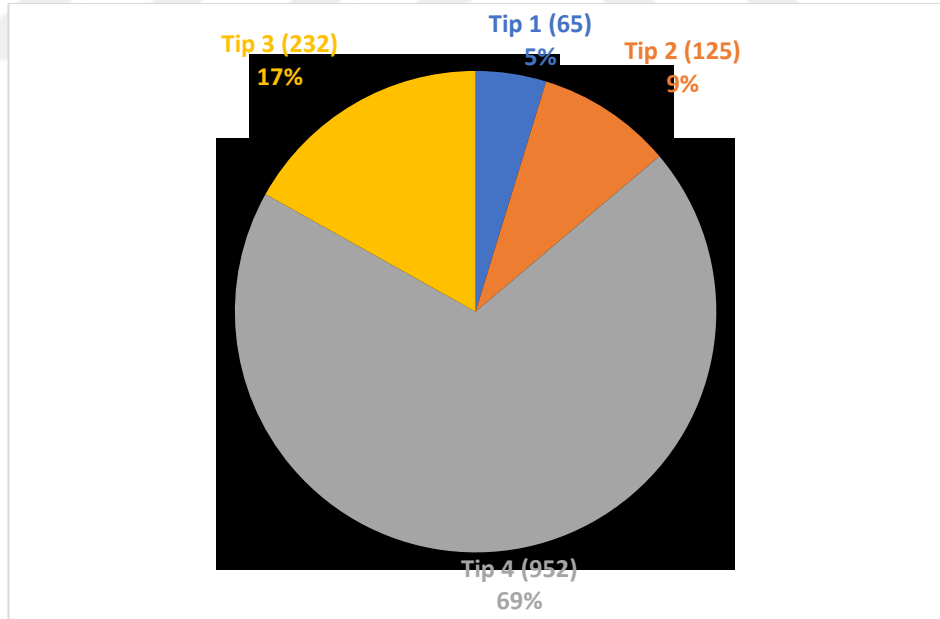
⁶⁸⁰ Kaniş 2012, 541, Lev. 156/636, 637; 592, Res. 24.

⁶⁸¹ Goldman 1956, 273/572.

7, %5 ile kahverengi astarlı mal ve diğerleri takip etmektedir (Figür 73). Çömlek formu yuvarlak ağızlı, boyunlu, basit ağız kenarlı ve üçayaklı olmak üzere 4 alt tipe ayrılarak incelenmiştir.

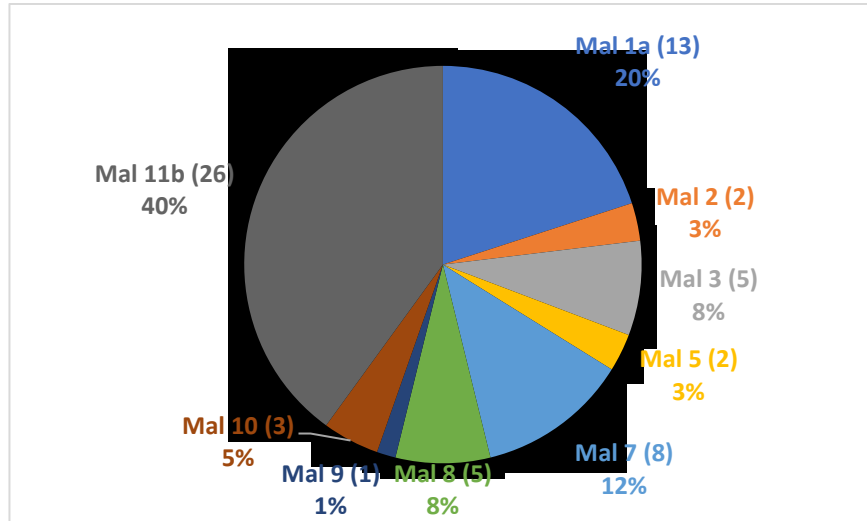
Figür 73: Çömlek formu mal grubu dağılım oranları.

Figür 74: Çömlek formu alt tip oranları.

4.2.11.1. Tip 1: Yuvarlak Ağızlı Çömlek (Lev. 105-107)

Bu form, küçük boyutlu, yuvarlak ağızlı çömleklerden oluşmaktadır. Bu tip çömlekler çark yapımı, el yapımı veya kalıp yapımıdır. Çömleklerin ağız çapları 4,5 cm ile 10,5 cm, yükseklikleri⁶⁸² 10 cm ile 20 cm, cidar kalınlıkları ise 0,4 cm ile 0,9 cm arasında değişmektedir. Çömleklerde gövdenin üst yarısında -omuz üzerinde- karşılıklı yerleştirilmiş dikey tüp tutamak (Lev. 105: 502; Lev. 106: 503), ortası bastırılmış tek ip delikli yatay tutamak (Lev. 106: 505; Lev. 107: 507) ya da ortası bastırılmış çift ip delikli yatay tutamak (Lev. 107: 508) bulunmaktadır. Bu çömleklerden ağzı korunan örneklerde ağız kenarında çift olması gereken delik bulunmaktadır (Lev. 107: 506, 508). Özellikle çark yapımı olan kaplarda gövde üzerinde devam eden yatay oluk bezeme⁶⁸³ yer almaktadır (Lev. 106: 504). Gövdeyi çevreleyen zigzag biçiminde üçlü oluk bezeme ve boynu çevreleyen oluk bezeme bulunan bir örnek de tespit edilmiştir (Lev. 107: 508). Bu tipin, düz dipli (Lev. 105: 502; Lev. 106: 505; Lev. 107: 507), yuvarlak dipli (Lev. 107: 508), hafif konkav dipli (Lev. 107: 506) ve uçları küt üç ayaklı (Lev. 106: 503, 504) örnekleri mevcuttur. Tip 1 çömlekler, çömlekler arasında %5'lik bir orana sahiptir (Figür 74). Bu tip, %40 ile gri mal, %20 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı, %12 ile astarsız perdahsız, %8 ile kaba mal ve siyah astarlı ve perdahlı, %5 ile açık kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %3 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal ve kırmızı astarlı, %1 ile de kahverengi astarlı mal özelliği göstermektedir (Figür 75).

Figür 75: Çömlek tip 1 mal grubu dağılım oranları.

⁶⁸² Bu tipteki çömlekçiklerde 10 cm altında olanlar minyatür kaplar içerisinde ele alınmıştır.

⁶⁸³ Yüzeyinde kopmalar bulunan bir örneğe dayanarak (Lev. 106: 504), bu yatay olukların çark izi ile ilgili olmadığı, bilinçli olarak yapıldığı sonucuna varılmıştır.

Karşılaştırma

Batı Anadolu'nun hemen hemen tamamında bulunan⁶⁸⁴ bu tip çömleklerin örnekleri arasında, ETÇ II'de Höyüktepe⁶⁸⁵, Küllüoba IVB-IVD⁶⁸⁶, Keçiçayırı⁶⁸⁷, Demircihöyük H-P evrelerinde⁶⁸⁸, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁶⁸⁹, Karaoğlan Mevkii⁶⁹⁰, Kaklık Mevkii⁶⁹¹, Kusura B⁶⁹², Kocaa Höyük⁶⁹³, Yortan Mezarlığı⁶⁹⁴ ve Kumyeri Mezarlığı'nda⁶⁹⁵ bulunanlar sayılabilir.

Bu tip çömlekler ETÇ III'de Seyitömer Höyük V. tabakada⁶⁹⁶, Beycesultan'da XVI.-XIV. ve IX. tabakalarda⁶⁹⁷, Yortan Mezarlığı C sınıfı mallarda⁶⁹⁸, Hacılartepede⁶⁹⁹, Harmanören Mezarlığı'nda⁷⁰⁰ ve Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-II'de⁷⁰¹ görülür. Yuvarlak ağızlı ve makara tutamaklı çömlekçikler Troya II'de⁷⁰² de bulunmuştur.

Bu kaplar, ETÇ III'te, Ege'de Samos-Heraion⁷⁰³, Poliohni'de⁷⁰⁴ de bulunmaktadır.

4.2.11.2. Tip 2: Boyunlu Çömlek (Lev. 108-110)

Boyunlu çömlekler, şişkin gövdeli ve düz diplidirler. El yapımı ve çark yapımı olan çömleklerin ağız çapları 13 cm ile 24 cm, yükseklikleri 19 cm ile 62 cm, cidar kalınlıkları 0,6 cm ile 1,5 cm arasında değişmektedir. Çömleklerde kulp ve tutamaklar

⁶⁸⁴ Efe - Türkiye 2011c, 217.

⁶⁸⁵ Ünan 2015b, Kat. No. 121; Ünan 2020, 124, Kat. No. 81-85.

⁶⁸⁶ Sarı 2004, L. 9/1, 2; L. 27/5; L. 36/4; Efe 2014a, 125, Fig. 7/12; 126, Fig. 8/13, 14.

⁶⁸⁷ Efe - Tuna 2017, 102, Lev. 11, 58-64.

⁶⁸⁸ Efe 1988, Taf. 11/4-8, 10; Taf. 14/1-4; Taf. 25/8, 9-12; Taf. 35/2, 3; Taf. 45/20, 21; Taf. 49/11-14.

⁶⁸⁹ Seeher 2000, 135, Abb. 19, G.57/a-e, G.62/a; 139, Abb. 23, G.100/a; 153, Abb. 37, G.305/i; 157, Abb. 41, G.350/a; 165, Abb. 49, G.492/b; 166, Abb. 50, G.498/a, G.509/a, b.

⁶⁹⁰ Topbaş vd. 1998, 60, Fig. 46/77.

⁶⁹¹ Topbaş vd. 1998, 75, Fig. 57/154.

⁶⁹² Lamb 1938, 241, Fig. 10/1-3.

⁶⁹³ Efe vd. 2020, 128, Fig. 31, 32.

⁶⁹⁴ Kamil 1982, Fig. 77/258, 259.

⁶⁹⁵ Kara 2021, 251, Fig. 17.8.

⁶⁹⁶ Bilgen - Kapuci 2019, 82, Fig. 13.

⁶⁹⁷ Lloyd - Mellaart 1962, 148, Fig. P. 25/24; 182, Fig. P. 42/3; 214, Fig. P. 53/12.

⁶⁹⁸ Kamil 1982, Fig. 79/270.

⁶⁹⁹ Eimermann 2004, 34, Fig. 9/12.

⁷⁰⁰ Efe - Türkiye 2011c, 351/494.

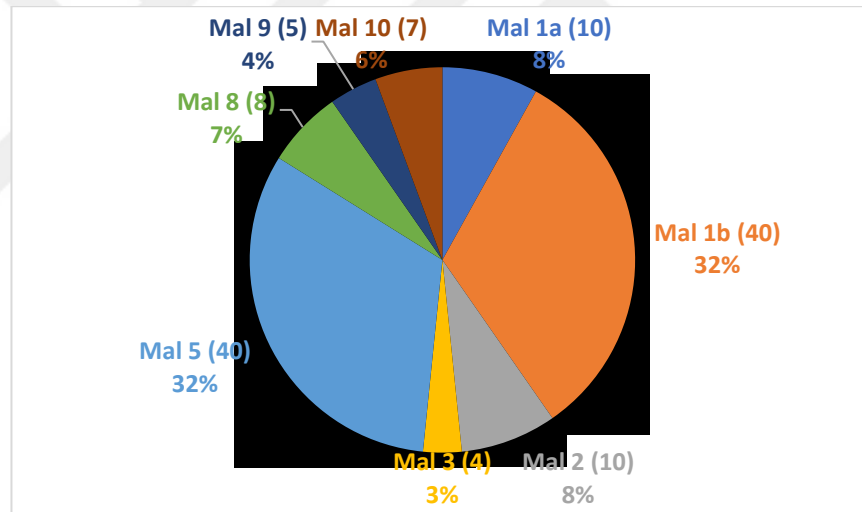
⁷⁰¹ Joukowsky 1986, 589, P. 426/4, 18, 22.

⁷⁰² Blegen vd. 1950, Plate 370b, 401/37.1117, 35.646, 402/35.598, 403/36.732, 37.1113.

⁷⁰³ Milojević 1961, Taf. 41/17.

⁷⁰⁴ Brea-Bernabò 1976, Tav. CXC VII/h; CXCIX/a-d; CC/a-e; CCI/c.

omuz üzerinde yer almaktadır. Omuz üzerinde, eşit aralıklarla yerleştirilmiş dört adet atnalı biçimli tutamak (Lev. 108: 509; Lev. 109: 512), karşılıklı yerleştirilmiş iki adet başlangıcı burgulu yatay kulp ve karşılıklı yerleştirilmiş iki adet, dörtgen biçimli, yan yana üçer adet dairesel ip delikli yatay tutamak (Lev. 108: 510), karşılıklı yerleştirilmiş başlangıcı burgulu, iki adet yatay kulp ve gövde üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş dikey kabartma bezeme (Lev. 108: 511), eşit aralıklarla yerleştirilmiş dört adet yatay kulp (Lev. 109: 513, 514), tek dikey kulplu (Lev. 110: 516), iki adet olduğu düşünülen yatay kulp (Lev. 110: 517) bulunan çömlekler mevcuttur. Bu tip çömlekler, %32 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve kırmızı astarlı, %8 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı ve kahverengi astarlı ve perdahlı, %7 oranı ile siyah astarlı ve perdahlı mal, %6 ile açık kahverengi astarlı ve perdahlı, %4 ile kahverengi astarlı, %3 ile kaba mal içerisinde yer almaktadır (Figür 76). Tip 1 çömlekler, çömlek tipleri arasında %9 oranında görülmektedir.

Figür 76: Çömlek tip 2 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Tip 2 çömlekler, ETÇ II'ye tarihlendirilen Höyüktepe⁷⁰⁵, Aizonoi⁷⁰⁶, Keçiçayırı⁷⁰⁷, Küllüoba IVB⁷⁰⁸, Demircihöyük L - Q⁷⁰⁹, Karaoğlan Mevkii⁷¹⁰, Laodikeia-

⁷⁰⁵ Ünan 2015b, 291, Kat. No. 130-133; Ünan 2020, 123, Kat. No. 74; 125, Kat. No. 100; 126, Kat. No. 101.

⁷⁰⁶ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 16/42.

⁷⁰⁷ Efe - Tuna 2017, 103, Lev. 12/65-68; Lev. 13/69, 70.

⁷⁰⁸ Sarı 2004, L. 52/1, 2.

⁷⁰⁹ Efe 1988, Taf. 36/1-9; Taf. 48/4; Taf. 58/6.

⁷¹⁰ Topbaş vd. 1998, 63, Fig. 48/91-93.

Kandilkırı 4⁷¹¹, Beycesultan XVI. tabakada⁷¹², Liman Tepe LMT B V-2⁷¹³, Elmalı-Karataş⁷¹⁴, Yortan Mezarlığı⁷¹⁵, Kuruçay Höyük 1'de⁷¹⁶ görülmektedir.

Bu çömleklerin benzerleri, ETÇ III'te Seyitömer Höyük V. tabakada⁷¹⁷, Keçiçayırı'nda⁷¹⁸, Laodikeia-Kandilkırı 3. tabakada⁷¹⁹, Beycesultan XII., XI. ve IX. tabakalarda⁷²⁰, Troya IIa-d evrelerinde⁷²¹, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-I'de⁷²², Küllüoba IIIA evresinde⁷²³, Acmehöyük VIII. tabakada⁷²⁴ ve V-VII. tabakalarda⁷²⁵ bulunmaktadır.

4.2.11.3. Tip 3: Üçayaklı Çömlek (Lev. 111)

Tip 3 çömlekler, boyunlu ve üçayaklıdır. Basık küresel ve küresel gövdeli çömleklerde uzun veya kısa üç ayak bulunmaktadır. Bu tip el yapımıdır. Ağız çapları 13 cm ile 20 cm, yükseklikleri 19 cm ile 26 cm, cidar kalınlıkları 0,7 cm ile 1,3 cm arasında değişmektedir. Omuz üzerinde eşit aralıklarla yerleştirilmiş dört adet atnalı biçimli tutamak (Lev. 111: 520), omuz üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş üçgen oluşturan üçer adet kabartma memecik bezeme ve karşılıklı yerleştirilmiş ters "V" şeklinde kabartma bezeme (Lev. 111: 521), ayak ile birleşen bir dikey kulp, kulbun her iki yanında yatay kulp (Lev. 111: 522, 523) bulunan çömlekler mevcuttur. Bu tip çömleklerde ilk sırayı %63 ile kaba mal almakta, bunu %9 ile astarsız ve perdahsız ve kahverengi astarlı, %7 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı, %6 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal ve siyah astarlı ve perdahlı mallar takip etmektedir (Figür 77). Tip 3 çömlekler, tüm çömlekler arasında %17'lik bir oranla temsil edilmektedir.

⁷¹¹ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 14/1-5.

⁷¹² Lloyd - Mellaart 1962, 150, Fig. P. 26/1.

⁷¹³ Şahoğlu 2002, Lev. 60/b-e, Lev. 62/c-f.

⁷¹⁴ Warner 1994, Pl. 178-c. KA. 69.

⁷¹⁵ Kamil 1982, Fig. 12.

⁷¹⁶ Duru 1996, Lev. 137/1-6.

⁷¹⁷ Bilgen - Kapuci 2019, 83, Çiz. Grubu 9/3, 7.

⁷¹⁸ Efe - Tuna 2017, 109, Lev. 20/102.

⁷¹⁹ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 47/5-7.

⁷²⁰ Lloyd - Mellaart 1962, 150, Fig. P. 26/1; 206, Fig. P. 49/2-8; 214, Fig. P. 53/9.

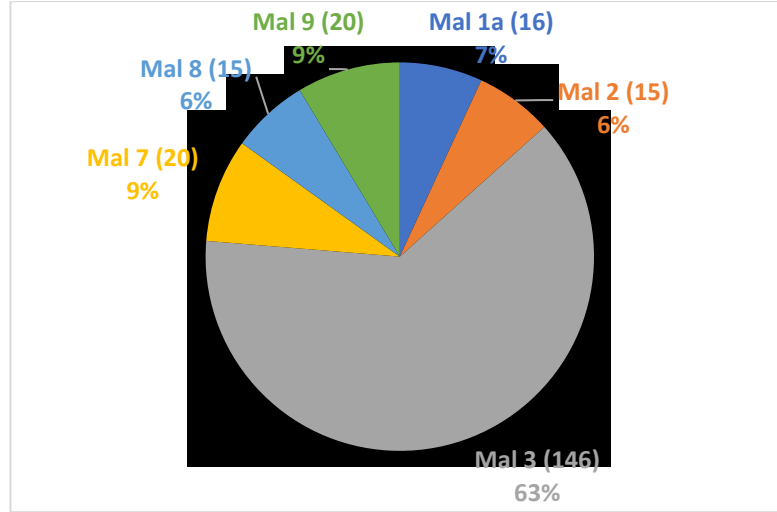
⁷²¹ Blegen vd. 1950, Plate 413/45, 46.

⁷²² Joukowsky 1986, 587, P. 425/17-21.

⁷²³ Türkiye'deki 2010, L.17/4, 5, L.18/1, 2.

⁷²⁴ Kamlı 2012, 521, Lev. 136/570; 534, Lev. 149/619, 620.

⁷²⁵ Kamlı 2012, 520, Lev. 135/564-566; 521, Lev. 136/569; 526, Lev. 141/585-588; 534, Lev. 149/621.

Figür 77: Çömlek tip 3 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Üç ayaklı mutfak kapları, Erken Tunç Çağı'nın başında Batı Anadolu'nun sahil kesiminde ve Doğu Ege Adalarında kullanılmaya başlanmış ve dönem boyunca da kullanımı artarak devam etmiştir. Güneybatı Anadolu'da ve Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Havzaları boyunca yayılım alanı bulan Beycesultan Erken Tunç Çağı I kültür bölgesinde de Erken Tunç Çağı I ile görülmeye başlar, İç Kuzey Batı Anadolu'da ise ancak Erken Tunç Çağı II'nin sonlarında kullanılmaya başlanır⁷²⁶.

Üçayaklı çömleklerin bulunduğu merkezler, ETÇ II'de Höyüktepe⁷²⁷, Keçiçayırı⁷²⁸, Küllüoba IVA⁷²⁹-IV B⁷³⁰ evrelerinde, Demircihöyük Q⁷³¹, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁷³², Karaoğlan Mevkii⁷³³, Kusura B⁷³⁴, Laodikeia-Kandilkırı 4.

⁷²⁶ Sarı - Arslan 2017, 5.

⁷²⁷ Ünan 2015, 292, Kat. No. 137; Ünan 2020, 126, Kat. No. 103, 104.

⁷²⁸ Efe - Tuna 2017, 105, Lev. 15/79.

⁷²⁹ Sarı 2004, L. 58/3; L. 59/1. 17/3, 4; L. 20/1; L. 27/3, 4; L. 37/1, 2; L. 49/1-4; L. 51/1, 2; Sarı - Arslan 2017, Lev. 3/a, b.

⁷³⁰ Efe 2014a, Fig. 9/17.

⁷³¹ Efe 1988, Taf. 60/9-11.

⁷³² Seeher 2000, 143, Abb. 27, G.151/b.

⁷³³ Topbaş vd. 1998, 63, Fig. 48/86.

⁷³⁴ Lamb 1937, 20, Fig. 7/2.

tabaka⁷³⁵, Liman Tepe LMT B V-2⁷³⁶, Bademağacı⁷³⁷, Çeşme Bağlararası⁷³⁸ ve Yenibademli Höyük'tür⁷³⁹.

ETÇ III'te Seyitömer Höyük V⁷⁴⁰, Küllüoba IIIC⁷⁴¹, Beycesultan X⁷⁴², Aphrodisias akropolis kompleks III-II'de⁷⁴³ ele geçirilmiştir.

Üç ayaklı çömleklerin, Ege'de görüldüğü merkezler ise ETÇ III'te Poliochni⁷⁴⁴, Chios-Emporio II. tabaka⁷⁴⁵ ve Thermi IV. tabaka'dır⁷⁴⁶.

4.2.11.4. Tip 4: Basit Ağız Kenarlı Çömlek (Lev. 112-115)

Tip 4, dışa açılan basit ağız kenarlı ve içe kapanan basit ağızlı çömleklerden oluşmaktadır. El yapımı olan çömlekler küçük ve orta boyutludur. Ağız çapları 14 ile 28 cm, cidar kalınlıkları 0,5 ile 1,3 cm arasında değişmektedir. Kulp ve/veya tutamaklar ile bezemeleri ağız kenarının hemen altında yer almaktadır. Çömleklerde, tek dikey tutamak (Lev. 112: 524; Lev. 113: 529, 531), çift dikey tutamak (Lev. 113: 532), tek dikey tutamağın iki yanında dairesel kabartma bezeme -antropomorfik- (Lev. 112: 525), çift verev kabartma bezeme (Lev. 112: 526), tek "s" kıvrımlı kabartma bezeme (Lev. 113: 530), yatay tutamak (Lev. 112: 527), ortası bastırılmış yatay tutamak (Lev. 114: 533), atnalı tutamak (Lev. 114: 534, 535, 536; Lev. 115: 538-541), burgulu atnalı biçimli tutamak (Lev. 114: 537), üçgen atnalı biçimli tutamaklı (Lev. 115: 542) örneklerin yanı sıra, dikey kulp (Lev. 112: 528) bulunanlar da mevcuttur. Bu çömleklerde, %39 ile kaba mal, %25 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal, %14 ile kahverengi starlı ve perdahlı mal, %13 ile astarsız perdahsız mal özellikleri görülmektedir (Figür 78). Tip 3 çömlekler, çömlekler arasında %69 oranındadır.

⁷³⁵ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 15/3.

⁷³⁶ Şahoğlu 2002, Lev. 62/b, Lev. 74/c.

⁷³⁷ Duru 2016, 131, Res. 426-428.

⁷³⁸ Şahoğlu vd. 2018, 388, Res.14.

⁷³⁹ Hüryılmaz 2015, 256, Res. 8.

⁷⁴⁰ Bilgen - Kapuci 2019, 83, Çiz. Grubu 9/11-13; 85, Çiz. Grubu 11/9-12.

⁷⁴¹ Türkteki 2004, Lev. 7/1.

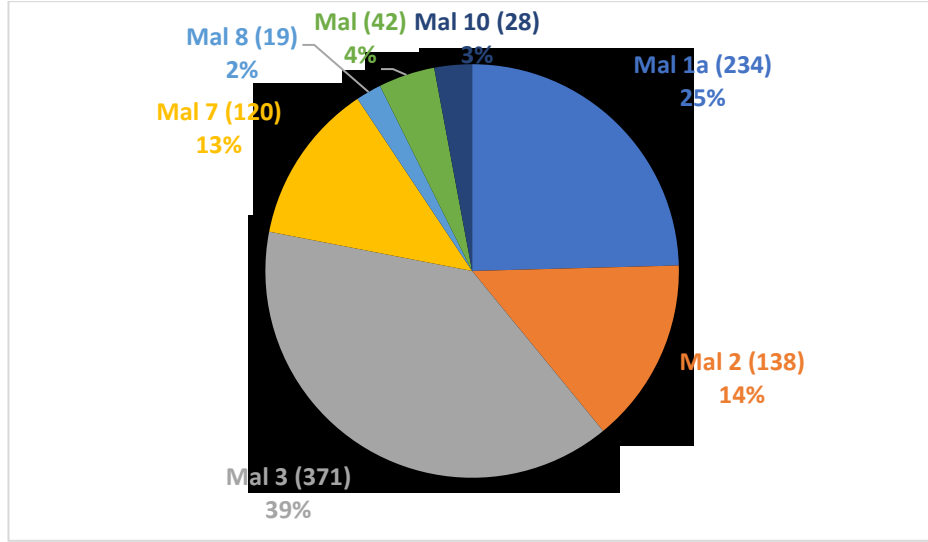
⁷⁴² Lloyd - Mellaart 1962, 206, Fig. P. 49/11, 12.

⁷⁴³ Joukowsky 1986, 609, P.439/28.

⁷⁴⁴ Brea-Bernabò 1976, CCXIX/a-f.

⁷⁴⁵ Hood 1982, 539, Fig. 237/2395.

⁷⁴⁶ Lamb 1936, Pl. IX/440.

Figür 78: Çömlek tip 4 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Basit ağız kenarlı çömleklerin içe kapanan ağızlı örnekleri ETÇ II’de Keçiçayırı⁷⁴⁷, Küllüoba IVB-E evrelerinde⁷⁴⁸, Demircihöyük H, İ-P evrelerinde⁷⁴⁹, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı’nda⁷⁵⁰, Karaoğlan Mevkii⁷⁵¹, Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada⁷⁵², Liman Tepe LMT B V-2’de⁷⁵³, Beycesultan XIII. tabakada⁷⁵⁴, Kuruçay Höyük’te⁷⁵⁵ ve Acemhöyük XII. tabakada⁷⁵⁶ görülmektedir.

İçe çekik ve dışa açılan ağızlı çömleklerin benzerleri, Höyüktepe⁷⁵⁷ ve Küllüoba III ve IIIF evrelerinde⁷⁵⁸ bulunmaktadır. İçe kapanan ve dışa açılan basit ağızlı çömlekler, ETÇ III’te Seyitömer Höyük V. tabakada⁷⁵⁹, Laodikeia-Kandilkırı⁷⁶⁰, Aphrodisias

⁷⁴⁷ Efe - Tuna 2017, 105, Lev. 15/75, 76.

⁷⁴⁸ Sarı 2004, L. 11/1, 2; L. 12/1, 3; L. 13/1; L.

⁷⁴⁹ Efe 1988, Taf. 12/1-4; Taf. 13/1-3; Taf. 16/5, 6; Taf. 26/1, 2; Taf. 27/3; Taf. 35/4, 6; Taf. 42/2; Taf. 47/4-6.

⁷⁵⁰ Seeher 2000, 138, Abb. 22, G.85/e.

⁷⁵¹ Topbaş vd. 1998, 62, Fig. 47/79-85.

⁷⁵² Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 17/2, 3.

⁷⁵³ Şahoğlu 2002, Lev. 59/d, e, Lev. 67/e.

⁷⁵⁴ Lloyd - Mellaart 1962, 186, Fig. P. 44/25.

⁷⁵⁵ Duru 1996, Lev. 132/14; Lev. 136/3, 4, 9, 10.

⁷⁵⁶ Kamlı 2012, 516, Lev. 131/551.

⁷⁵⁷ Ünan 2015, 293, Kat. No. 140.

⁷⁵⁸ Sarı 2004, L. 12/2; L. 37/3.

⁷⁵⁹ Bilgen - Kapuci 2019, 85, Çiz. Grubu 11/2.

⁷⁶⁰ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 48/5; Lev.49/1, 2; Lev. 50/4, 5.

Akropol III-I'de⁷⁶¹, Küllüoba IIIA evresinde⁷⁶², Acemhöyük ETÇ IIIA'de VIII-XI. tabakalarda⁷⁶³, Ege'de ise Chios-Emprorio III. tabakada⁷⁶⁴ tespit edilmiştir.

4.2.12-Tepsi (Lev. 116)

Tepsi formu, dik ve dışa açılan ağızlı, düz dipli sığ kaplardan oluşmaktadır. Ağız çapları 25 cm ile 38 cm, cidar kalınlıkları 1 cm ile 1,5 cm arasında değişmektedir. Gövde üzerinde at nalı biçiminde tutamaklı örnekleri mevcuttur (Lev. 116: 543, 544). Ele geçen üç adet tepsi, Mal 3 ile temsil edilmektedir. Tepsilerin ağız kenarını çevreleyen kazıma ile oluşturulmuş vevv kazıma bezeme ile oluşturulmuş çizgiler mevcuttur (Lev. 116: 543-545).

Karşılaştırma

Tepsilerin ETÇ II'de görüldüğü merkezler arasında Höyüktepe⁷⁶⁵, Demircihöyük'ün H-I, K evresi⁷⁶⁶, Küllüoba'nın IVC evresinde⁷⁶⁷, Keçiçayırı⁷⁶⁸, Karaoğlan Mevkii⁷⁶⁹, Kuruçay Höyük⁷⁷⁰, Taşlı Höyük⁷⁷¹ ve Karakaya⁷⁷² sayılabilir. ETÇ III'de Acemhöyük VIII-XI. ve V-VII. tabakalardan⁷⁷³ bilinmektedir. Tepsilerin üçayaklı örnekleri ise Seyitömer V. tabakada üretilmiştir⁷⁷⁴.

4.2.13-Kapak (Lev. 117-123)

Kapaklar, formlar arasında %1 oranında görülmektedir. Çapları 3,5 cm ile 26 cm, cidar kalınlıkları 0,5 cm ile 1,5 cm arasında değişmektedir. Kapaklar el yapımıdır. Kapak formunda ilk sırada %29 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal yer almaktadır. Bunu %21

⁷⁶¹ Joukowsky 1986, 587, P. 425/9.

⁷⁶² Türkteki 2010, L.17/1.

⁷⁶³ Kamış 2012, 515, Lev. 130/542, 543, 545, 546; 516, Lev. 131/548-552; 518, Lev. 133/557.

⁷⁶⁴ Hood 1982, 430, Fig. 196/1395-1396.

⁷⁶⁵ Ünan 2015b, 295, Kat. No. 149-152; Ünan 2020, 128, Kat. No. 126.

⁷⁶⁶ Efe 1988, 188, Taf. 17/6.

⁷⁶⁷ Sarı 2004, L. 23/1.

⁷⁶⁸ Efe - Tuna 2017, 106, Lev. 16/80.

⁷⁶⁹ Topbaş vd. 1998, 63, Fig. 48/89.

⁷⁷⁰ Duru 1996, L. 132/18, 19.

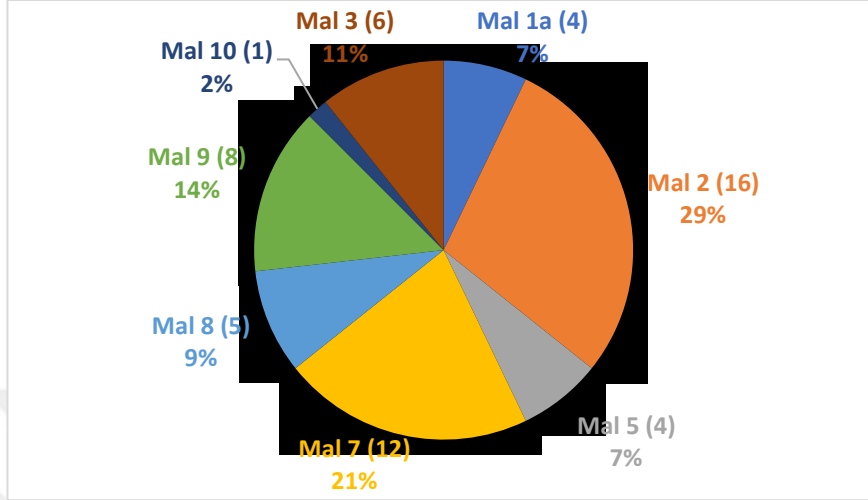
⁷⁷¹ Koçak - Bilgin 2005, 108, Fig. 18/1.

⁷⁷² Koçak 2004, Çiz. 43/5.

⁷⁷³ Kamış 2012, 543, Lev. 158/645, 646; 544, Lev. 159/649, 652; 544, Lev. 159/647, 648.

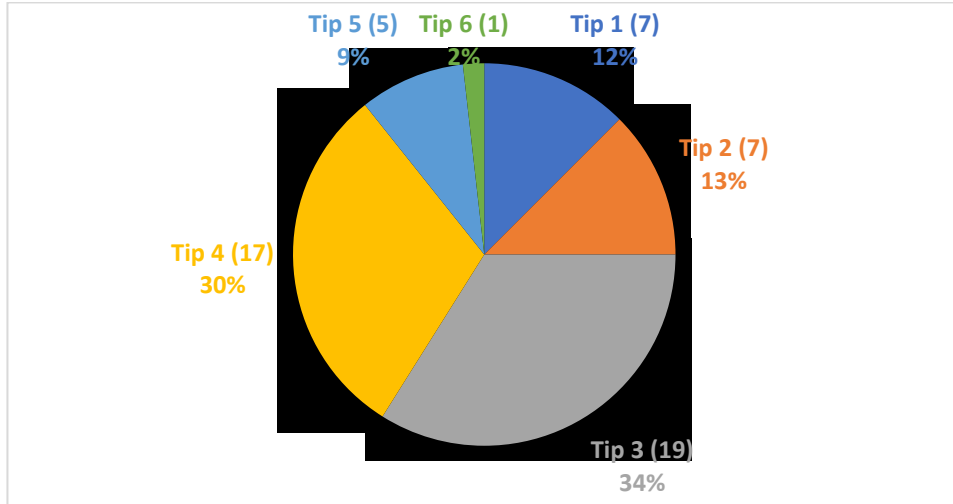
⁷⁷⁴ Bilgen 2011, 366, Res. 491.

ile astarsız ve perdahsız mal, %14 ile kahverengi astarlı mal, %11 ile kaba mal, %9 ile siyah astarlı ve perdahlı mal, %7 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve kırmızı astarlı mal, %2 ile açık kahverengi astarlı ve perdahlı mal izlemektedir (Figür 79).

Figür 79: Kapak formu mal dağılım oranları.

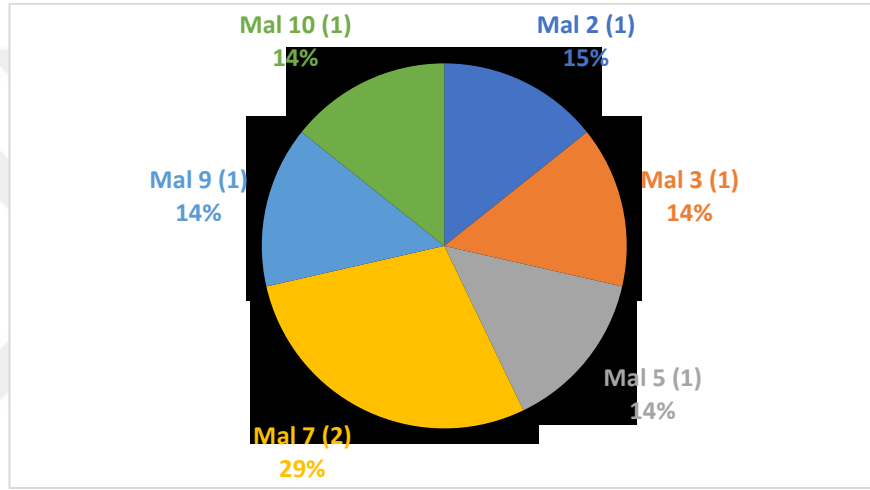
Kapak formu, düz, düz ve tutamaklı, konik, kubbe, silindir ve içbükey biçimli olmak üzere 6 alt tipe ayrılarak incelenmiştir. Kapaklar içinde Tip 1: %12, Tip 2: %13, Tip 3: %34, Tip 4: %30, Tip 5: %9, Tip 6: %2 oranlarında tespit edilmiştir (Figür 80).

Figür 80: Kapak tip dağılım oranları.

4.2.13.1. Tip 1: Düz Kapak (Lev. 117)

Bu tip, düz kapaklardan oluşmaktadır. Çapları 6 cm ile 16 cm arasında değişmektedir. Bu kapakların, iki adet dairesel ip deliği (Lev. 117: 546) ve kazıma ile yapılmış bir üçgeni oluşturan verev bezemeli (Lev. 117: 547) örnekleri de bulunmaktadır. Bu tip kapaklar, %29 ile astarsız ve perdahsız mal, %15 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %14 ile kaba, kırmızı astarlı, kahverengi astarlı ve açık kahverengi astarlı ve perdahlı özelliği göstermektedir (Figür 81). Düz kapaklar, kapak tipleri arasında %12 oranında görülmektedir.

Figür 81: Kapak tip 1 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Tip 1 kapaklar, ETÇ II'de Hacılartepesi⁷⁷⁵, Demircihöyük Q⁷⁷⁶, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁷⁷⁷, Beycesultan XIII.⁷⁷⁸, Liman Tepe LMT B V-2⁷⁷⁹, Ege'de ise Chios-Emporio II.⁷⁸⁰ ve Thermi V. tabakalarda⁷⁸¹ görülmektedir.

⁷⁷⁵ Eimermann 2004, 33, Fig. 8/6.

⁷⁷⁶ Efe 1988, Taf. 60/2.

⁷⁷⁷ Seeher 2000, 153, Abb. 37, G.305/i.

⁷⁷⁸ Lloyd - Mellart 1962, 188, Fig. P. 45/11.

⁷⁷⁹ Şahoğlu 2002, Lev. 66/c.

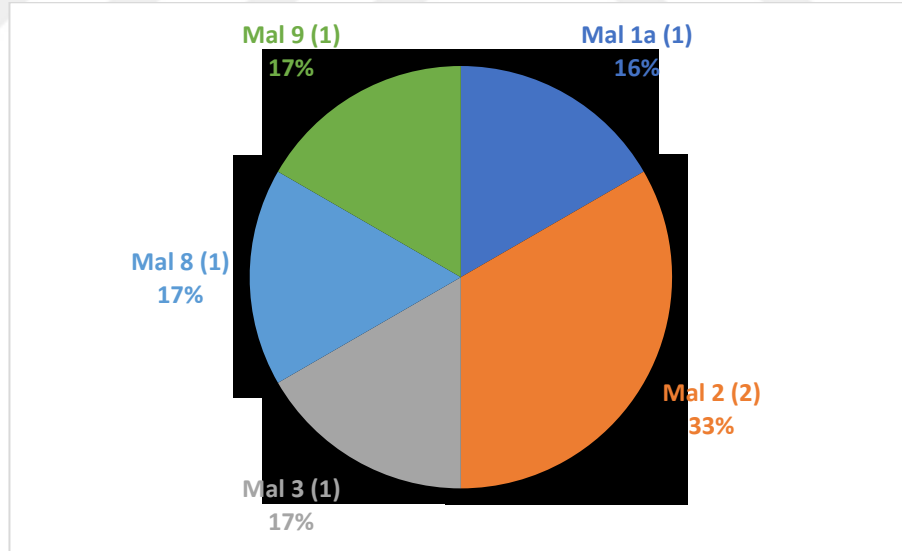
⁷⁸⁰ Hood 1982, 502, Fig. 223/2099.

⁷⁸¹ Lamb 1936, Pl. XL/XVI-b.

4.2.13.2. Tip 2: Düz ve Tutamaklı Kapak (Lev. 117- 118)

Tip 2 kapaklar, düz formludur ve ortasında konik biçimli bir tutamağa sahiptir. Kapakların çapları 4,5 cm ile 8,5 cm arasında değişmektedir. Bu tip kapakların, tutamağın her iki yanında birer adet dairesel ip deliği (Lev. 117: 549), tutamağın her iki yanında yan yana iki adet, toplamda dört adet dairesel ip deliği (Lev. 117: 550), tutamağın dört yanında yaklaşık eşit aralıklarla yerleştirilmiş dört adet dairesel ip deliği (Lev. 118: 551) ya da tutamağın yanında tek dairesel ip deliği (Lev. 118: 552) bulunan örnekleri de tespit edilmiştir. Kapaklardan birinde tutamağın etrafında dört adet ip deliğinin aralarında, kazıma ile oluşturulmuş ters “V” şeklinde dörtlü yerleştirilmiş dört adet bezeme (Lev. 118: 551) bulunmaktadır. Bir kapağın ise bir kenarı hafif yükseltilmiştir (Lev. 118: 552).

Bu tip kapaklar, %33 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %17 ile kaba, siyah astarlı ve perdahlı, kahverengi astarlı, %16 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ile temsil edilmektedir (Figür 82). Tip 2 kapaklar, kapak tipleri arasında %13 oranında görülmektedir.

Figür 82: Kapak tip 2 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Tip 2 kapaklar, Höyüktepe⁷⁸², Küllüoba IV B⁷⁸³, Beycesultan'ın XV.⁷⁸⁴, Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada⁷⁸⁵, Liman Tepe LMT B V-2 evresinde⁷⁸⁶, Troya II'de⁷⁸⁷, Acemhöyük ETÇ IIIA'da X⁷⁸⁸ ve Thermi IV.'te⁷⁸⁹ bulunmaktadır.

4.2.13.3. Tip 3: Konik Kapak (Lev. 118-119)

Konik biçimli kapaklar, tutamaksız (Lev. 118: 553) ve tutamaklı (Lev. 118: 554; Lev. 119: 555-557) örneklerden oluşmaktadır. Çapları 3,5 cm ile 8 cm arasında değişmektedir. Kapaklarda karşılıklı yerleştirilmiş iki adet dairesel ip deliği (Lev. 118: 553, 554; Lev. 119: 555, 557) bulunmaktadır. Kapağın üst kısmında düzensiz aralıklarla yerleştirilmiş kazıma ile oluşturulmuş üçerli, kapağın kenarından başlayıp tutamağa devam eden bezeme (Lev. 118: 554), dört adet olduğu düşünülen geniş kısmı kapağın kenarından başlayıp tutamakta sonlanan kazıma ile yapılmış içleri birbirini kesen çizgilerle taranmış üçgen biçimli bezemeler (Lev. 119: 555), geniş kısmı kapak kenarından başlayıp kapağın ortasında sonlanan kazıma ile yapılmış üçgenler içinde verev kazıma ile oluşturulmuş dokuz adet bezeme (Lev. 119: 556) bu tip kapaklar üzerinde görülen bezeme çeşitlerini oluşturur. Bir kapağın altında ise yarım daire biçimli çıkıntı yer almaktadır (Lev. 119: 557).

Tip 3 kapaklar, %42 oranı ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal, %26 ile astarsız ve perdahsız mal, %16 ile siyah astarlı ve perdahlı mal, %11 ile kahverengi astarlı mal ve %5 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal özelliği gösterir (Figür 83). Bu tip kapaklar, kapak tipleri arasında %34 oranı ile ilk sırada yer almaktadır.

⁷⁸² Ünan 2015b, 293, Kat. No. 141.

⁷⁸³ Efe 2014a, Fig. 8/14.

⁷⁸⁴ Lloyd - Mellaart 1962, 164, Fig. P. 33/7.

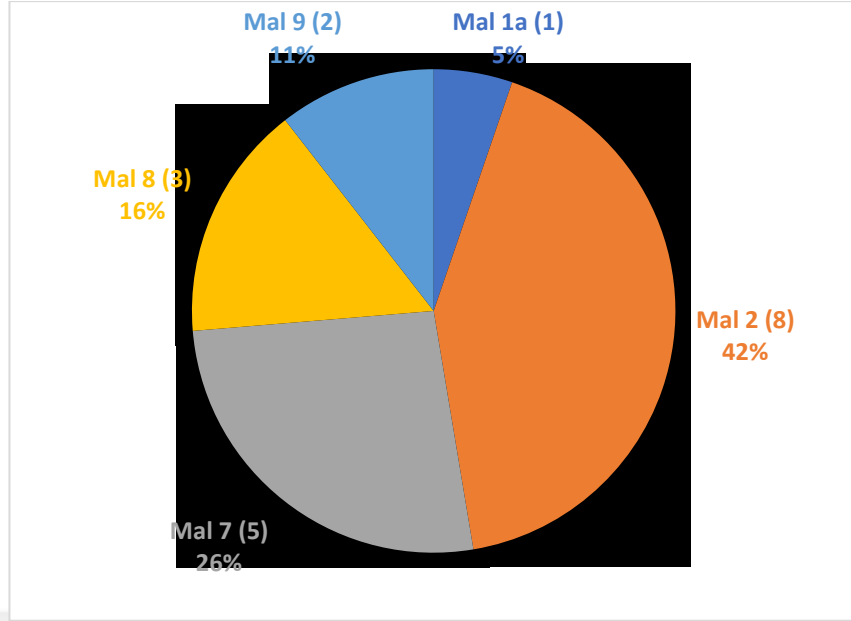
⁷⁸⁵ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 67/1, 2.

⁷⁸⁶ Şahoğlu 2002, Lev. 66/d.

⁷⁸⁷ Blegen vd. 1950, Plate 405/36.661.

⁷⁸⁸ Kamış 2012, 545, Lev. 160/654.

⁷⁸⁹ Lamb 1936, XXXVIII/I-h.

Figür 83: Kapak tip 3 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Konik tutamaklı kapaklar, ETÇ II'nin başında Hacılartepe'de⁷⁹⁰; ETÇ II'de Höyüktepe⁷⁹¹, Yortan Mezarlığı⁷⁹², Liman Tepe⁷⁹³, Acemhöyük XII. tabakada⁷⁹⁴ ve ETÇ IIIA'da VIII. tabakada⁷⁹⁵ bulunmaktadır.

4.2.13.4. Tip 4: Kubbe Biçimli Kapak (Lev. 119-122)

Kubbe biçimli kapakların kulpsuz, tutamaksız (Lev. 119: 558, 559; Lev. 120: 560), yatay kulplu (Lev. 120: 561-562; Lev. 121: 563-565) veya tutamaklı (Lev. 121: 566; Lev. 122: 567) örnekleri mevcuttur. Bunların çapları 8,5 cm ile 26 cm, yükseklikleri 3 cm ile 12 cm arasında değişmektedir. Kapağın üst kısmında tek yatay tutamak bulunan kapakların içlerinin çok düzgün olmasından dolayı kalıp yapımı oldukları düşünülmektedir (Lev. 120: 561, 562; Lev. 121: 563-565). Diğer kapaklar ise el yapımıdır. Bu tip içinde bezemeli olanlar kulpsuz ve tutamaksız kubbe biçimli kapaklardır. Biri üzerinde geniş kısmı ağız kenarından başlayıp gövdeye uzanan birbirini

⁷⁹⁰ Eimermann 2004, 33, Fig. 8/6.

⁷⁹¹ Ünan 2020, 127, Kat. No. 112-117.

⁷⁹² Kamil 1982, Fig. 32/80-87, Fig. 34/88-96.

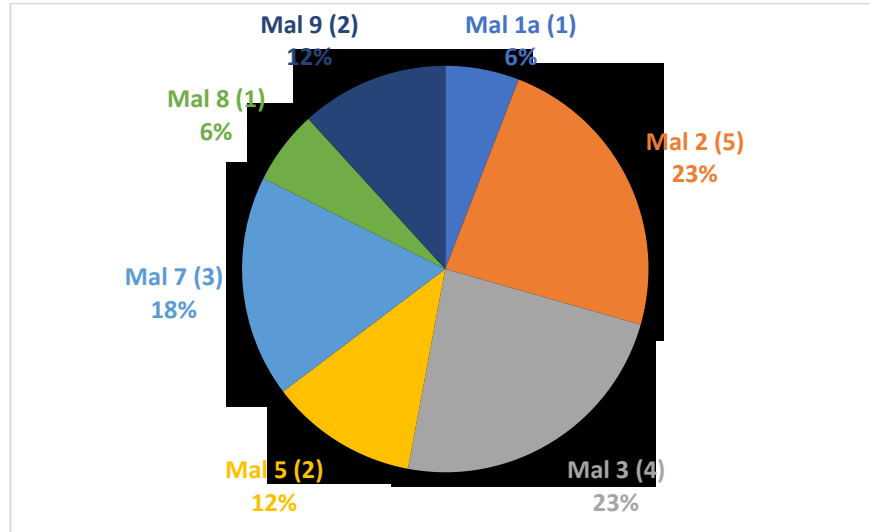
⁷⁹³ Şahoğlu 2002, Lev. 37/h.

⁷⁹⁴ Kamil 2012, 545, Lev. 160/655.

⁷⁹⁵ Kamil 2012, 545, Lev. 160/653; 546, Lev. 161/657.

kesen iç içe iki adet üçgen biçiminde yiv bezeme görülürken (Lev. 119: 558), bir diğerinde kapağın kenarını çevreleyen çift sıra kazıma bezeme ve üçgen biçimli inkrüste bezeme mevcuttur (Lev. 119: 559). Tamamı korunmuş bir kapakta ise geniş kısmı ağız kenarından başlayıp kapağın merkezinde sonlanan üçerli dört adet üçgen kazıma bezeme ile yapılmıştır ve boyutları farklı olan iki bezeme ortasına denk gelen karşılıklı yerleştirilmiş iki adet de ip deliği bulunmaktadır (Lev. 120: 560). Üstünde tek yatay kulp bulunan kubbe biçimli kapakların bir örneğinde, kulp başlangıcının dışına yerleştirilmiş karşılıklı çift, ip deliği (Lev. 120: 562) bulunmaktadır. Bu kapakların kenarları sık aralıklarla bastırılarak oluşturulmuş ve dalgalı bir görünüm verilen örnekleri (Lev. 120: 561-562; Lev. 121: 563, 564) veya kenarları düzeltilmiş (Lev. 121: 565) örnekleri de mevcuttur. Kubbe biçimli kapakların, çift olduğu düşünülen yatay çift ip delikli tutamaklı olanları da bu tip içinde ele alınmıştır (Lev. 121: 566; Lev. 122: 567).

Tip 4 kapaklar, %23 ile kahverengi astarlı ve perdahlı mal ve kaba mal, %18 ile astarsız ve perdahsız mal, %12 ile kırmızı astarlı mal ve kahverengi astarlı, %6 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve siyah astarlı ve perdahlı mal özelliği göstermektedir (Figür 84). Bu tip kapaklar, kapak tipleri arasında %30 oranında görülmektedir.

Figür 84: Kapak tip 4 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Tutamaksız kubbe biçimli kapaklar, ETÇ II'de Höyüktepe⁷⁹⁶, Emprorio II. tabakada⁷⁹⁷, kubbe biçimli tutamaklı kapaklar ise Yenibademli Höyük'te⁷⁹⁸ görülmektedir.

Kubbe biçimli ve yatay kulplu örnekler, Frigya Kültür Bölgesi'nde ETÇ II'nin sonunda ortaya çıkar⁷⁹⁹. Bu kapakların benzerleri ETÇ II'de Keçiçayırı⁸⁰⁰, Küllüoba IIIE-D⁸⁰¹, IV B⁸⁰², Demircihöyük Q⁸⁰³, Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada⁸⁰⁴ ve Troya IIg'de⁸⁰⁵ görülmektedir. ETÇ III'te Seyitömer Höyük V. tabaka⁸⁰⁶, Acemhöyük⁸⁰⁷, Kaklık Mevkii'nde⁸⁰⁸ ve Gre Virike'de⁸⁰⁹ ele geçirilmiştir.

4.2.13.5. Tip 5: Silindir Biçimli Kapak (Lev. 122-123)

Bu tip kapaklar silindirik gövdeli, üst kısmı düz kapaklardır. Silindirik kapakların çapları 4 cm ile 8 cm, yükseklikleri 3,2 cm ile 4 cm, cidar kalınlıkları 0,7 ile 1,5 cm arasında değişmektedir. Tip 5 kapaklar %33 oranı ile astarsız ve perdahsız ve kahverengi astarlı, %17 oranı ile de orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı ve kırmızı astarlı mal özelliği göstermektedir (Figür 85). Tip 5 kapaklar, kapak tipleri arasında %9 oran ile temsil edilmektedir.

⁷⁹⁶ Ünan 2020, 127, Kat. No. 118.

⁷⁹⁷ Hood 1982, 502, Fig. 223/2098.

⁷⁹⁸ Hüryılmaz 2021, 69, Fig. 5.9/4.

⁷⁹⁹ Efe - Türkiye 2011c, 216.

⁸⁰⁰ Efe - Tuna 2017, 107, Lev.17/82-84.

⁸⁰¹ Sarı 2014, L. 53/ 1, 2; L. 55/5.

⁸⁰² Efe 2014a, 128, Fig. 10/18.

⁸⁰³ Efe 1988, Taf. 60/3, 23.

⁸⁰⁴ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 57/4-9.

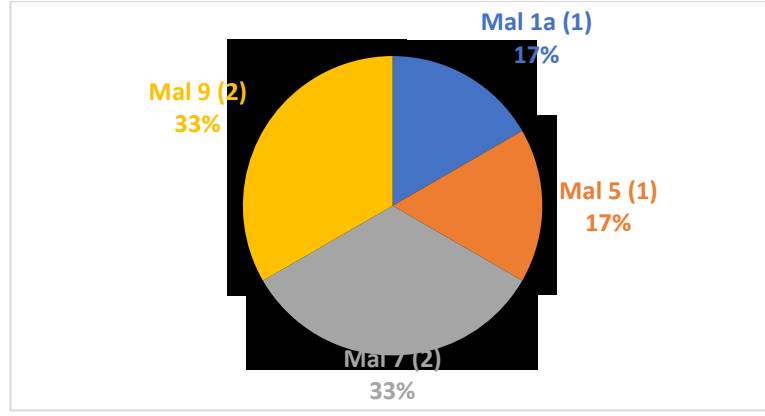
⁸⁰⁵ Blegen vd. 1950, Plate. 405/35.519.

⁸⁰⁶ Bilgen - Kapuci 2019, 122, 113.

⁸⁰⁷ Kamış 2012, 547, Lev. 162/661-663.

⁸⁰⁸ Topbaş vd. 1998, 76, Fig. 58/85.

⁸⁰⁹ Ökse 2006b, 22, Fig. 9.

Figür 85: Kapak tip 5 mal grubu dağılım oranları.

Karşılaştırma

Silindir biçimli kapaklar, ETÇ II'nin başında Hacılartepede⁸¹⁰, ETÇ II'de Höyüktepe⁸¹¹, Yortan Mezarlığı⁸¹², Liman Tepe⁸¹³, Yenibademli Höyük⁸¹⁴, Küllüoba IVA⁸¹⁵, Elmalı-Karataş'ta⁸¹⁶, ETÇ III'te ise Seyitömer Höyük⁸¹⁷, Laodikeia-Kandilkırı⁸¹⁸ ve Troya II'de⁸¹⁹ tespit edilmiştir.

Bu tip kapaklar, Ege'de Thermi IV. ve V. tabaklarda görülmektedir⁸²⁰.

4.2.13.6. Tip 6: İçbükey Kapak (Lev. 123)

Tek örneği tespit edilen kapak, içbükey formudur. Gövdesi basık yarım daire formundadır ve merkezinde tutamak bulunmaktadır. Kapağın üstünde, geniş kısmı kenarından başlayıp tutamakta sonlanan ve kazıma ile oluşturulmuş dört adet olduğu düşünülen üçgen bezeme bulunmaktadır, bu üçgenlerin içi verev kazıma bezeme ile doldurulmuştur. Tutamağın iki yanında bezemeler arasında çift olduğu düşünülen ip deliği yer almaktadır (Lev. 123: 572). Kapak, kahverengi astarlı ve perdahlı mal özelliği göstermektedir.

⁸¹⁰ Eimermann 2004, 33, Fig. 8/10.

⁸¹¹ Ünan 2020, 126, Kat. No. 108, 109.

⁸¹² Kamil 1982, Fig. 34/99.

⁸¹³ Şahoğlu 2002, Lev. 70/c.

⁸¹⁴ Hüryılmaz 2021, 69, Fig. 5.8/1.

⁸¹⁵ Efe 2007b, 51, 57/Fig. 10-b.

⁸¹⁶ Warner 1994, Pl. 170, d. KA 458.

⁸¹⁷ Kuru 2016, 406, Kat. No. 398.

⁸¹⁸ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 58/1-3.

⁸¹⁹ Blegen vd. 1950, Plate 404/36.1149, 35.437.

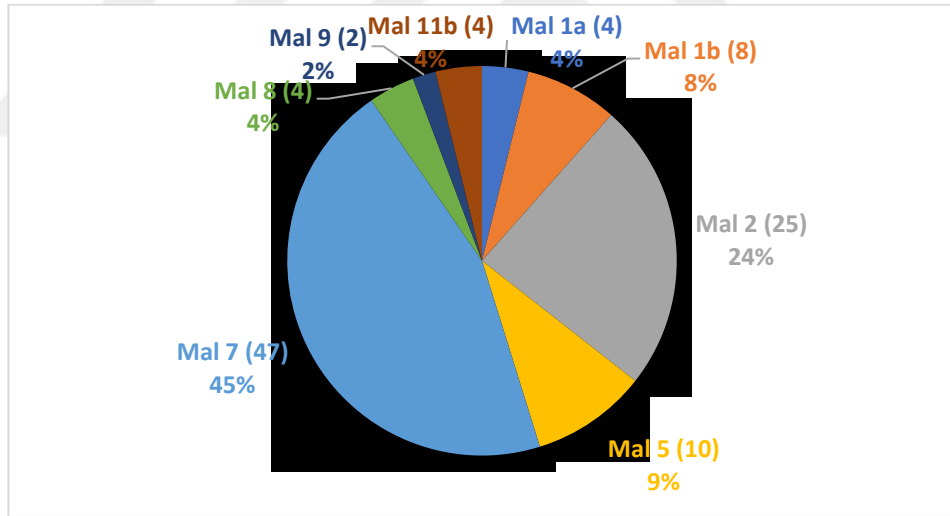
⁸²⁰ Lamb 1936, Pl. XL/XIII-b, d.

Karşılaştırma

İçbükey kapakların benzerleri, ETÇ II'de Yenibademli Höyük'te⁸²¹, Chios-Emporio'da II. tabakanın sonunda⁸²² ve Thermi IV. tabakada⁸²³ bulunmaktadır.

4.2.14- Minyatür Kap (Lev. 124-128)

Minyatür kaplar tüm kap formları arasında %1 oranında görülmektedir. Bu kaplar, %45 oranında astarsız ve perdahsız, %24 ile kahverengi astarlı ve perdahlı, %9 ile kırmızı astarlı, %8 ile ince nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve siyah astarlı ve perdahlı, %4 ile orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal ve gri, %2 oranında ise kahverengi astarlı ile temsil edilmektedir (Figür 86). Bu grup, birkaç çark yapımı çömlekçik dışında el yapımıdır. Minyatür kaplar, çanak, kadeh, gaga ağızlı testi, çömlek ve özel işlevli kaplar olmak üzere 5 tipe ve alt tiplere ayrılarak incelenmiştir (Figür 87).

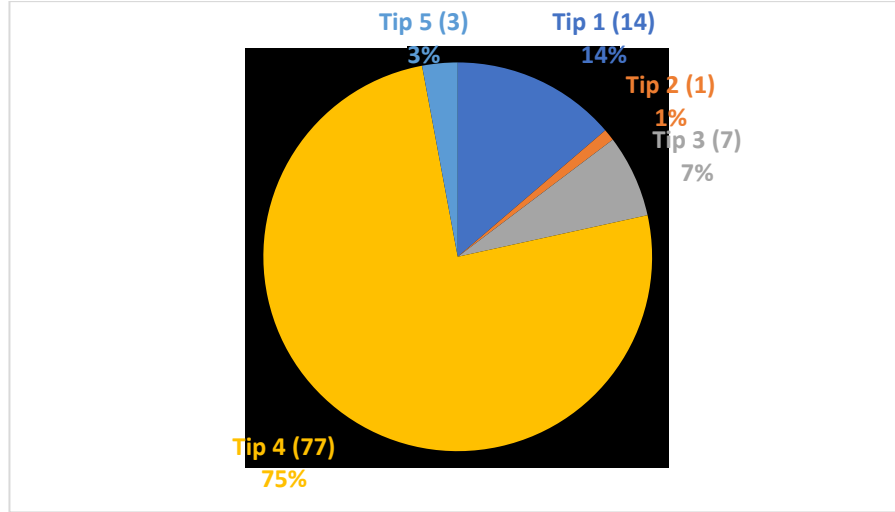

Figür 86: Minyatür kaplar mal grubu dağılım oranları.

⁸²¹ Hüryılmaz 2021, 69, Fig. 5.9/3.

⁸²² Hood 1982, 525, Fig. 230/2320.

⁸²³ Lamb 1936, Pl. XXXIX/VII-e.

Figür 87: Minyatür kaplar, tip dağılım oranları.

4.2.14-1- Tip 1: Minyatür Çanak (Lev. 124)

Minyatür çanaklar, minyatür kaplar arasında %14 oranında temsil edilmektedir. Çanakların ağız çapları 4,5 cm ile 7,5 cm, yükseklikleri 2,8 cm ile 6,2 cm, cidar kalınlıkları 0,5 cm ile 1 cm arasında değişmektedir. Bu çanaklar 3 alt tipe ayrılarak incelenmiştir.

4.2.14.1.1. Tip 1a (573-575)

Tip 1 minyatür çanaklar, basit ağız kenarlıdır, dipleri ise yuvarlak (Lev. 124: 573, 574) ya da düz (Lev. 124: 575) olabilmektedir. Bir çanakçık ta gövde etrafına düzensiz aralıklarla yerleştirilmiş beş adet atnalı biçimli tutamak (Lev. 124: 575) görülmektedir.

Karşılaştırma

Basit ağız kenarlı yuvarlak dipli çanakçığın benzeri ETÇ II'de Höyüktepe⁸²⁴, Demircihöyük H, İ ve L, M evrelerinde⁸²⁵, Aphrodisias akropolis III-I'de⁸²⁶, Thermi IV. te⁸²⁷ görülmektedir.

⁸²⁴ Ünan 2015b, 296, Kat. No. 159.

⁸²⁵ Efe 1988, Taf. 17/11; Taf. 38/5.

⁸²⁶ Joukowsky 1986, 587, P. 425/36.

⁸²⁷ Lamb 1936, Pl. XLI.

4.2.14.1.2. Tip 1b (Lev. 124)

Tek örnekle temsil edilen tip “s” profilli ve yüksek kaidelidir. Gövde üzerinde düzensiz aralıklarla yerleştirilmiş dört adet at nalı biçimli tutamak arasında kazıma ile yapılmış üçlü dikey dalgalı bezeme bulunmaktadır. Çanağın içinde ise ağız kenarından başlayıp merkezinde sonlanan kazıma ile oluşturulmuş dört adet dikdörtgen ve dikdörtgenlerin içini çevreleyen nokta baskı bezeme bulunmaktadır (Lev. 124: 576).

4.2.14.1.3. Tip 1c (Lev. 124)

Tip 1c minyatür çanaklar, dikey kulplu örneklerden oluşmaktadır. İlmik kulplu minyatür çanak (Lev. 124: 577) ve dikey çift kulplu derin çanak (Lev. 124: 578) bu tip altında ele alınmıştır. Bu tip, çanakçıklar yuvarlak diplidir.

Karşılaştırma

İlmik kulplu minyatür çanağın benzeri Höyüktepe’de⁸²⁸ bulunmuştur.

4.2.14.1.4. Tip 1d (Lev. 124)

Tip 4 minyatür çanaklar, üç ayaklıdır. İki örneği bulunan çanaklardan ilki derin basit ağız kenarlı olup kısa üç adet ayaklı (Lev. 124: 579), ikincisi ise sığ gövdeli, yüksek dışa açılan üç ayaklıdır (Lev. 124: 580).

4.2.14.2. Tip 2: Minyatür Kadeh (Lev. 124)

Dışa açılan basit ağız kenarlı, düz dipli minyatür kap bu tip altında değerlendirilmiştir. Ağız çapı 2,3 cm, yüksekliği 3,2 cm, cidar kalınlığı ise 0,5 cm’dir. Tek örnekle temsil edilen tip el yapımıdır ve Mal 7 özelliği taşımaktadır (Lev. 124: 581).

⁸²⁸ Ünan 2015b, 298, Kat. No. 178, 180, 185.

4.2.14.3. Tip 3: Minyatür Gaga Ağızlı Testi (Lev. 125)

Tip 3 adı altında incelenen gaga ağızlı testicikler, küresel gövdeli, omuzdan ağız kenarına bağlanan tek dikey kulplu, yuvarlak (Lev. 125: 583, 586) ve düz diplidir (Lev. 125: 582, 584, 585). Bu testiciklerin ikisi kesik gaga ağızlıdır (Lev. 125: 584, 585). Yükseklikleri 5,7 ile 9,1 cm, cidar kalınlıkları 0,5 cm ve 0,6 cm arasındadır. Minyatür gaga ağızlı testiler, minyatür kaplar arasında %7 oranı ile temsil edilmektedir.

Karşılaştırma

Dik gaga ağızlı testiciklerin benzerleri, Höyüktepe⁸²⁹, Çiledir Höyük⁸³⁰, Küllüoba IVD⁸³¹, Demircihöyük H, İ⁸³², Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁸³³, Kusura B'de⁸³⁴, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks III-II'de⁸³⁵, Kadıkalesi'nde⁸³⁶, Kuruçay Höyük 1. yapı katında⁸³⁷, Harmanören Mezarlığı'nda⁸³⁸ ve Thermi IV. tabakada⁸³⁹ bulunmaktadır.

4.2.14.4. Tip 4: Minyatür Çömlek (Lev. 125-128)

Minyatür çömlekler, minyatür kapların %75'ini oluşturmaktadır. El veya çark yapımı olabilen çömlekçiklerin ağız çapları 1,4 ile 7 cm, yükseklikleri 1,8 ile 2 cm arasında, cidar kalınlıkları 0,3 cm'dir. Çömlekçikler 4 alt tipe ayrılarak incelenmişlerdir.

4.2.14.4.1 Tip 4a (Lev. 125-126)

Tip 4a çömlekçikler, yuvarlak ağızlı, boyunlu, omuz üzerine karşılıklı yerleştirilmiş yatay veya dikey tutamaklıdır. Ağız çapları 1,5 ile 4,5 cm, yükseklikleri 4 ile 9 cm, cidar kalınlıkları 0,4 ile 0,6 cm arasında değişmektedir. Bazı örneklerde, omuz üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş yatay ip delikli tutamak (Lev. 125: 587, 588, 589, 591; Lev. 126: 592, 593), iki çömlekçikte de yine omuzda ortası bastırılmış ip delikli yatay

⁸²⁹ Ünan 2015b, 296, Kat. No. 164.

⁸³⁰ Türktüzün vd. 2015a, 54, Res. 3, 4.

⁸³¹ Sarı 2004, L. 28/3.

⁸³² Efe 1988, Taf. 11/3.

⁸³³ Seeher 2000, 144, Abb. 28, G.183; 170, Abb. 54/1, 2.

⁸³⁴ Lamb 1938, 242, Fig. 11/3, 5.

⁸³⁵ Joukowsky 1986, 591, P. 428/6.

⁸³⁶ Akdeniz 2011, 20, Çiz. 33.

⁸³⁷ Duru 1996, Lev. 132/1.

⁸³⁸ Özsaıt 2007, 623, Res. 13.

⁸³⁹ Lamb 1936, XLIII/37.

tutamak (Lev. 125: 589; Lev. 126: 594) bulunmaktadır. Bir çömlekçikte, ağız kenarından başlayıp dibe uzanan, tutamaklar arasında kazıma ile oluşturulmuş dikey panel içinde üçerli zigzag biçiminde bezeme ve tutamaklardan dikey panele uzanan verev kazıma çizginin her iki yanında baskı bezemeler devam etmektedir (Lev. 125: 589). Bir başka örnekte ise gövdeyi çevreleyen kazıma ile oluşturulmuş dikey paneller içinde nokta baskı bezemeler bulunmaktadır (Lev. 126: 593). Çömlekçiklerin dipleri, düz, hafif düzleştirilmiş (Lev. 125: 587-589; Lev. 126: 591, 592), yuvarlak (Lev. 126: 593) veya üçayaklı (Lev. 126: 594) olabilmektedir.

Karşılaştırma

Tip 4a çömlekçikler, ETÇ II'de Höyüktepe⁸⁴⁰ ve Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda⁸⁴¹ ele geçirilmiştir.

4.2.14.4.2. Tip 4b (Lev. 126)

Tip 4b'yi, boyunlu çömlekçikler oluşturur. Basık küresel veya küresel gövdeli boyunlu çömlekçiklerin dipleri yuvarlak ya da hafif düzleştirilmiştir. Ağız çapları 2,5 ile 6,2 cm arasında, yükseklikleri 5,5 ile 6,8 cm, cidar kalınlıkları ise 0,5 cm'dir. Bu tip çömlekçiklerde gövdenin üst yarısında karşılıklı yerleştirilmiş kabartma memecik şeklinde tutamak (Lev. 126: 598), düzensiz yerleştirilmiş beş adet at nalı biçimli tutamak (599) ya da karşılıklı yerleştirilmiş atnalı biçimli tutamaklar bulunabilmektedir. Boyunda karşılıklı çift olması gereken ip deliği bulunmaktadır (Lev. 126: 600, 601). Bir çömlekçikte gövde üzerinde ikisi yatay, ikisi dikey tutamaklar arasında, gövdeyi çevreleyen kazıma ile oluşturulmuş üçgenler içinde baklava dilimi şeklinde bezeme yer almaktadır (Lev. 126: 601).

Karşılaştırma

Bu tipin benzerleri, ETÇ II'de Aizanoi⁸⁴², Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁸⁴³, Laodikeia-Kandikırı 4⁸⁴⁴, Liman Tepe⁸⁴⁵ ve Thermi IV'te⁸⁴⁶ bulunur.

⁸⁴⁰ Ünan 2015b, 299, Kat. No. 193.

⁸⁴¹ Seeher 2000, 170, Abb. 54/10, 11.

⁸⁴² Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 17/51.

⁸⁴³ Seeher 2000, 144, Abb. 28, G.181/b; 167, Abb. 51, G.511/c; G.527.

⁸⁴⁴ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 55/1.

⁸⁴⁵ Şahoğlu 2002, Lev. 60/a.

⁸⁴⁶ Lamb 1936, Pl. XLII/28, 29.

4.2.14.4.3. Tip 4c (Lev. 127-128)

Tip 4c çömlekçiklerin ağızları, dik, dışa açılan veya içe kapanan profile sahip olabilmektedir ve tümü basit ağız kenarlıdır. Torba gövdeli veya basık küresel gövdeli çömlekçikler genellikle yuvarlak diplidir. Ağız çapları 1,8 ile 7 cm, yükseklikleri 1,8 ile 6,5 cm, cidar kalınlıkları 0,3 ile 0,7 cm arasında değişmektedir. Büyük oranda el yapımı olan çömlekçiklerin çark yapımı (Lev. 127: 609-610; Lev. 128: 611) örnekleri de mevcuttur. Çömlekçiklerde, omuz üzerine karşılıklı yerleştirilmiş yatay kulp (Lev. 127: 602), omuzdan başlayıp ağız kenarına bağlanan tek? dikey kulp (Lev. 127: 609), gövde üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş ip delikli yatay tutamak (Lev. 128: 613) ya da ağız kenarı altında aralıklarla yerleştirilmiş dört adet atnalı biçimli tutamak (Lev. 128: 614) bulunmaktadır. Bir çömlekçikte gövde üzerinde dikey olarak birbirini takip eden yatay çizgi ve dairesel baskı bezeme (Lev. 127: 605), bir diğerinde ağız kenarına yakın gövdeyi çevreleyen yatay kabartma bezeme (Lev. 128: 611), bir örnekte ağız kenarından başlayıp dipte sonlanan düzensiz yerleştirilmiş dikey kazıma bezeme ile bazılarının arasında tek, çift ve üç sıra yerleştirilmiş nokta baskı bezeme (Lev. 128: 612) bulunmaktadır.

Karşılaştırma

Dik ve içe kapanan basit ağız çömlekçikler, Höyüktepe⁸⁴⁷, Aizanoi⁸⁴⁸, Demircihöyük K ve M-N⁸⁴⁹, Laodikeia-Kandilkırı 4⁸⁵⁰ ve Yortan'da⁸⁵¹ görülür.

4.2.14.4.4. Tip 4d (Lev. 128)

Tek örnekle temsil edilen bu tip, basit ağız kenarlı, ağız kenarı altında tek dikey kulplu, karşılıklı yerleştirilmiş at nalı biçimli tutamaklı ve üç ayaklıdır (Lev. 128: 615). Ağız çapı 7,4 cm, yüksekliği 10,5 cm, cidar kalınlığı 0,6 cm'dir. Mal 7 ile temsil edilmektedir.

⁸⁴⁷ Ünan 2015b, 297, Kat. No. 166-174; 299, Kat. No. 191, 192.

⁸⁴⁸ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 17/50.

⁸⁴⁹ Efe 1988, Taf. 27/7, 8; Taf. 38/16.

⁸⁵⁰ Oğuzhanoglu-Akay 2015, Lev. 55/3.

⁸⁵¹ Kamil 1982, Fig. 32/71, 72.

4.2.14.5. Tip 5: Özel İşlevli Minyatür Kap (Lev. 128)

İki örnekle temsil edilen özel işlevli minyatür kaplardan biri kuş biçimli, diğeri ise kutu formudur. Kuş biçimli kapta, iki küçük ayak ve kuyruk olarak düşünülmüş kabartma çıkıntı bulunmaktadır. Ağız kısmı korunamamış bu kapta tek kulp bulunmaktadır (Lev. 128: 616). Basit ağız kenarlı, dikdörtgen formu, düz dipli kutu biçimli kabın uzun kenarlarında dibe yakın karşılıklı yerleştirilmiş iki adet yatay kulp bulunmaktadır. Uzun yüzlerde kazıma ile oluşturulmuş düzensiz yerleştirilmiş farklı ölçülerde dikey ve yatay dikdörtgenler içinde nokta baskı bezemeler, kısa yüzlerde dikey ve yatay kazıma bezemeler içinde dairesel baskı bezemeler bulunmaktadır (Lev. 128: 617).

Karşılaştırma

Kutucuklar ve ördek biçimli askoslar, Yortan kültürü için tipiktir⁸⁵². Dikdörtgen biçimli kapların farklı boyutta örnekleri, Seyitömer Höyük V. tabakada tespit edilmiştir⁸⁵³.

4.2.15. Kulp ve Tutamak (Lev. 128-132)

Kulp ve tutamakların oranları ait oldukları formlar dahilinde değerlendirilmiştir.

4.2.15.1. Kulp

Kulplar, ilmik, dikey, yatay kulplar olmak üzere 3 alt tipe ayrılarak incelenmiştir. Kulp kesitlerinin dairesel, çift dairesel, oval, şerit, oluklu şerit, dörtgen ve oluklu dörtgen örnekleri bulunmaktadır (Tablo. 1).

⁸⁵² Sarı 2011, 156.

⁸⁵³ Ünan - Ünan 2022b, 274, Fot. 191; Bilgen 2014, 120/R. 1102, 183/R. 1755.

	Dairesel	Çift Dairesel	Oval	Şerit	Oluklu Şerit	Dörtgen	Oluklu Dörtgen
Çanak							
Fincan							
Depas							
Maşrapa				X			
Gaga Ağızlı Testi							
Çömlek							
Kapak	X						
Minyatür							

Tablo 1: Formlara göre kulp kesit örnekleri.

4.2.15.1.1. Tip 1

İlmik kuplar, basit profilli çanaklarda (Lev. 49: 242-245; Lev. 50: 246-250), içe çekik ağız kenarlı çanaklarda (Lev. 54: 266), “s” profilli çanakların 5a (Lev. 63: 314; Lev. 128: 618-619; Lev. 129: 620), 5b (Lev. 76: 376; Lev. 77: 377-381; Lev. 78: 382-386), 5c (Lev. 80: 396; Lev. 81: 397-401) ve 5d alt tiplerinde (Lev. 84: 412-414) görülmektedir. İlmik kulplar çanakların yanı sıra fincanlarda (Lev. 88: 436-439; Lev. 89: 440-444; Lev. 90: 445-450) ve minyatür çanakta (Lev. 124: 577) tespit edilmiştir.

Çanaklarda görülen bu ilmik kulpların burgulu örnekleri, tip 5a (Lev. 63: 314; Lev. 128: 618, 619), tip 5c (Lev. 80: 396; Lev. 81: 397-401), tip 5d’de (Lev. 84: 412, 414) görülür. İlmik kulpların yıldız (kabartma memecikli) örnekleri ise basit profilli bir çanakta (Lev. 49: 244) tespit edilmiş, formu belirlenemeyen iki örnekte (Lev. 129: 620, 621) ve bir fincanda (Lev. 88: 436) görülmektedir.

Karşılaştırma

Yıldız biçimli (memecik kabartmalı) ilmik kulpların tespit edildiği merkezler arasında, Höyüktepe⁸⁵⁴, Aizanoi⁸⁵⁵, Kanlıtaş Höyük⁸⁵⁶, Küllüoba IVE⁸⁵⁷, Demircihöyük H-M⁸⁵⁸, Kusura B⁸⁵⁹ ve Beycesultan XV ve XIV'te⁸⁶⁰ yer almaktadır.

Burgulu ilmik kulpların görüldüğü merkezler arasında, Höyüktepe⁸⁶¹, Küllüoba IIIH-G evrelerinde⁸⁶², Demircihöyük H-N⁸⁶³ ve Kusura B⁸⁶⁴ bulunmaktadır.

4.2.15.1.2. Tip 2

Dikey kulpların, çift karşılıklı olan örnekleri depaslarda (Lev. 91: 451-453; Lev. 92: 454-456; Lev. 93: 457-459; Lev. 94: 464, 465) görülmektedir. Tek dikey kulplar maşrapalarda (Lev. 96: 473, 474), gaga ağızlı testilerde (Lev. 96: 475; Lev. 97: 476-478; Lev. 98: 479-481; Lev. 99: 482-482; Lev. 100: 485-487; Lev. 101: 488-490; Lev. 102: 491, 492; Lev. 103: 494-496; Lev. 104: 497-499; Lev. 129: 624-627; Lev. 30: 628-630), çömleklerde (Lev. 110: 516; Lev. 111: 522, 523; Lev. 112: 528; Lev. 130: 632-635; Lev. 131: 636-639), bir minyatür çanakta (Lev. 124: 578), minyatür gaga ağızlı testilerde (Lev. 125: 582-586), minyatür çömleklerde (Lev. 128: 615) ve minyatür kuş biçimli kapta (Lev. 128: 616) görülmektedir. Yuvarlak ağızlı çömleğe ya da Suriye Şişesine ait olması gereken bir parçada ise gövde üzerinde kulp başlangıcının ortası bastırılmış, dairesel kesitli dikey kulp yer almaktadır (Lev. 131: 640).

Burgulu dikey kulplar, maşrapa (Lev. 96: 473), gaga ağızlı testilerde (Lev. 96: 475; Lev. 102: 491, 492; Lev. 104: 499; Lev. 129: 624, 625; Lev. 130: 629, 630), çömleğe ait olduğu düşünülen çift burgulu kulp (Lev. 130: 633) görülmektedir.

⁸⁵⁴ Ünan 2020, Kat. No. 176-178.

⁸⁵⁵ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 17/53.

⁸⁵⁶ Türkcan - Ertemin 2021, 42, Fig. 4-11/d.

⁸⁵⁷ Sarı 2004, Lev. 16/4.

⁸⁵⁸ Efe 1988, Taf. 4/10; Taf. 22/5-7; Taf. 31/4.

⁸⁵⁹ Lamb 1937, 15, Fig. 5/1.

⁸⁶⁰ Lloyd - Mellaart 1962, 148, Fig. P. 25/3; 174, Fig. P. 38/19.

⁸⁶¹ Ünan 2020, Kat. No. 173.

⁸⁶² Sarı 2004, Lev. 15/3, 4; Lev. 24/8.

⁸⁶³ Efe 1988, Taf. 4/6, 8; Taf. 19/3, 9; Taf. 31/1-3; Taf. 39/1.

⁸⁶⁴ Lamb 1938, 238, Fig. 8/4.

Karşılaştırma

Burgulu kulpların benzerleri Höyüktepe⁸⁶⁵, Kuruçay Höyük 1⁸⁶⁶, Yortan Mezarlığı'nda⁸⁶⁷, Harmanören Mezarlığı'nda⁸⁶⁸ ve Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda⁸⁶⁹ gaga ağızlı testilerde görülmektedir. Küllüoba IVD-F evreleri⁸⁷⁰, Aphrodisias akropolis açması 3, kompleks XII-VII'de⁸⁷¹ ve Beycesultan XVI-XIV⁸⁷² ise diğer görüldüğü merkezler arasındadır.

4.2.15.1.3. Tip 3

Yatay kulplar, basit profilli çanaklarda (Lev. 48: 237-241; Lev. 51: 251, 252), içe çekik ağızlı çanaklarda (Lev. 52: 258; Lev. 54: 267), çömleklerde omuz üzerinde (Lev. 108: 510, 511; Lev. 109: 513, 514; Lev. 110: 517; Lev. 111: 522, 523), minyatür bir çömlekte omuz üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş (Lev. 127: 602), kutu biçimli kabın uzun yüzlerinde, dibe yakın olarak karşılıklı iki adettir (Lev. 128: 617). Sepet kulplu kaplar (Lev. 105: 500-501) ve kubbe biçimli kapaklar içerisinde yer alan kuplu kapaklar (Lev. 120: 561, 562) da yatay kulp olarak değerlendirilmiştir.

Karşılaştırma

Yatay kulplar, Küllüoba IV B evresinde “s” profilli çanak ve yuvarlak ağızlı çömlekçik omuz üzerinde bulunmaktadır⁸⁷³. Höyüktepe’de omurgalı çanaklarda, boyunlu çömlekçiklerde ve basit ağız kenarlı çömleklerde bulunmaktadır⁸⁷⁴. Aizanoi’de basit profilli ve omurgalı çanaklarda⁸⁷⁵, Laodikeia-Kandilkırı’nda çanak ve çömleklerde⁸⁷⁶, Beycesultan XVI-XIV’de⁸⁷⁷ ve Seyitömer Höyük’te V. tabakada çanak ve çömleklerde kullanılmıştır⁸⁷⁸.

⁸⁶⁵ Ünan 2015b, Kat. No. 221, 222.

⁸⁶⁶ Duru 1996, Lev. 135/Lev. 133/5, 8.

⁸⁶⁷ Kamil 1982, Fig. 36/120, Fig. 37/126, Fig. 40/147, Fig. 45/162, Fig. 62/209, Fig. 78/264.

⁸⁶⁸ Efe - Türkiye 2011c, 319/330, 331.

⁸⁶⁹ Seeher 2000, 136, Abb. 20, G.70/a, G.82/c, 138, Abb. 22, G.85/a, 140, Abb. 24, G.117/b, 142, Abb. 26, G.144/a, 144, Abb. 28/G.189/b, 147, Abb. 31, G.227, 149, Abb. 33, G.250/c, 155, Abb. 39, G.320/d, 163, Abb. 47, G.456/a, 165, Abb. 49, G. 494/d, G.496/a, 166, Abb. 50, G.499, 168, Abb. 52, G.578.

⁸⁷⁰ Sarı 2004, Lev. 13/5, Lev. 15/2-4, Lev. 26/1.

⁸⁷¹ Joukowsky 1986, 583, P.421/6.

⁸⁷² Lloyd - Mellaart 1962, 148, Fig. P. 25/3; 160, Fig. P. 31/1; 174, Fig. P. 38/19; 176, Fig. P. 39/1, 3.

⁸⁷³ Efe 2014a, 127, Fig. 9/16.

⁸⁷⁴ Ünan 2015b, 273, Kat. No. 41-43; 293, Kat. No. 140.

⁸⁷⁵ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 14/6, 14-17.

⁸⁷⁶ Oğuzhanoglu-Akay 2015, L. 71/1-8.

⁸⁷⁷ Lloyd - Mellaart 1962, 144, Fig. P. 23/4-6; 158, Fig. P. 30/1-4, 12; 170, Fig. P. 36/1-3, 6, 9, 10.

⁸⁷⁸ Bilgen - Kapuci 2019, 46, Fig. 3; 59, Çiz. Grubu 2/9.

4.2.15.2. Tutamak

Tutamaklar, dikey, yatay, atnalı biçimli ve konik olmak üzere 4 alt tipte değerlendirilmiştir.

4.2.15.2.1. Tip 1

Dikey tutamakların makara biçimli, ip delikli ve dikey ip deliksiz örnekleri mevcuttur. Dikey tutamaklar, makara biçimli ve ip delikli olup yuvarlak ağızlı çömlekçiklerin omuz üzerinde karşılıklı olarak yerleştirilmişlerdir (Lev. 105: 502; Lev. 106: 503; Lev. 131: 641, 642). Bir örnekte minyatür çömlekçik omuz üzerinde (Lev. 125: 588), bir çömlekçiğin omuz üzerinde ise karşılıklı yerleştirilmiş yatay ip delikli tutamak ve diğer yüzlerde karşılıklı yerleştirilmiş dikey ip delikli tutamak (Lev. 126: 601) yer almaktadır.

Dikey ip deliksiz tutamaklar ise basit profilli çömleklerin ağız kenarından başlayıp gövdeye devam eder (Lev. 112: 524, 525; Lev. 113: 529, 531).

Karşılaştırma

Dikey ip deliksiz tutamaklar Aizanoi'de basit ağızlıklı çömlek ağız kenarında⁸⁷⁹ ve Höyüktepe'de⁸⁸⁰, Kuruçay Höyük 1'de⁸⁸¹ çanakların ağız kenarında tekli ve çift olarak, Keçiçayırı yerleşmesinde ise içe çekik ağızlı çanakta ve yuvarlak ağızlı çömleklerde⁸⁸² bulunmaktadır. Bu tip tutamaklar, Ege'de Chios-Emporio II. tabakada çanakların omurgası üzerinde üçlü biçimde uygulanmıştır⁸⁸³.

Yuvarlak ağızlı çömleklerin omuz üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş dikey ip delikli tutamaklar, Yalvaç Müzesi, Uşak Müzesi ve Harmanören Mezarlığı'nda bulunmaktadır⁸⁸⁴. Dikey ip delikli tutamak, yuvarlak ağızlı çömlekçiklerde Troya II'de görülmektedir⁸⁸⁵. Bu tutamakların tekli örneği, Tarsus-Gözlükule'de ETÇ II ve ETÇ III tabakalarında çömleklerin omuz üzerinde görülmektedir⁸⁸⁶. Dikey, ip delikli makara

⁸⁷⁹ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 17/49.

⁸⁸⁰ Ünan 2015b, 291, Kat. No. 132.

⁸⁸¹ Duru 1996, Lev. 129/11; Lev. 134/14-18.

⁸⁸² Efe - Tuna 2017, 98, Lev. 3/21, 102, Lev. 11/59, 60.

⁸⁸³ Hood 1982, 440, Fig. 198/1506.

⁸⁸⁴ Efe - Türkiye'deki 2011c, 318/328; 348/485; 351/494.

⁸⁸⁵ Blegen vd. 1950, Plate 401/37.1117, 35.646, Plate 402/35.598, Plate 403/36.732, 37.1113.

⁸⁸⁶ Goldman 1956, P. 250/231; P. 273/611.

biçimli tutamaklar Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada bir çömlekçik gövde üzerine karşılıklı çift yerleştirilmiştir⁸⁸⁷ ve benzer bir kullanım 3. ve 2. tabakada da görülmektedir⁸⁸⁸. Dikey ip delikli tutamakların çiftli örneği Kuruçay Höyük'te 1. yapı katında⁸⁸⁹ ve Kusura B'de⁸⁹⁰, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda yuvarlak ağızlı çömlekçiğin gövde üzerinde görülmektedir⁸⁹¹. Bu tutamakların yatay örneği Keçiçayırı yerleşmesinde çanak ağız kenarında bulunmaktadır⁸⁹². Basit profilli çanakta Kurban höyük IV. tabakada⁸⁹³, çift örneği Salat Tepe'de⁸⁹⁴ ve Tarsus-Gözlükule'de⁸⁹⁵ görülmektedir. Karkamış'ta ise yuvarlak ağızlı çömleğin omuz üzerinde bulunmaktadır⁸⁹⁶.

Dikey, ip delikli makara biçimli tutamaklar, Mezopotamya'da 3. binyılın ortasında Tell Hajji İbrahim'de⁸⁹⁷, Tell Hazna I'de⁸⁹⁸ ve Tell Brak'ta⁸⁹⁹ çark yapımı, yuvarlak ağızlı çömleklerin omuz üzerinde bulunmaktadır. Bu tutamakların ikili örneği, yuvarlak ağızlı çömleğin omzu üzerinde Tell Chuēha⁹⁰⁰ ve Tell Bia'da⁹⁰¹ Akad döneminde bulunmaktadır. Bu tutamakların, el yapımı ve yuvarlak ağızlı çömleklerin omuz üzerinde bulunan örnekleri Tell al-Raqāi'da⁹⁰² görülmektedir.

4.2.15.2.2. Tip 2

Yatay tutamakların, ortası bastırılmış dörtgen biçimli, yarım daire biçimli, dörtgen formlu örnekleri mevcuttur. Bu tip tutamakların ip deliksiz, tek ip delikli, çift ip delikli, üç ip delikli olanları da vardır. Ortası bastırılmış ip deliksiz yatay tutamak, basit ağızlı bir çömleğin ağız kenarında (Lev. 114: 533), ortası bastırılmış ve tek ip delikli yatay tutamaklar, yuvarlak ağızlı çömleklerde omuz üzerinde (Lev. 106: 504, 505; Lev. 107:

⁸⁸⁷ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, Lev. 55/4.

⁸⁸⁸ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, Lev. 55/4.

⁸⁸⁹ Oğuzhanoğlu-Akay 2015, Lev. 56/4.

⁸⁹⁰ Duru 1996, Lev. 135/3.

⁸⁹¹ Lamb 1937, 20, Fig. 7/9b; Lamb 1938, 239, Fig. 9/6.

⁸⁹² Seeher 2000, 159, Abb. 43, G.373.

⁸⁹³ Efe - Tuna 2017, 98, Lev. 3/20.

⁸⁹⁴ Algaze 1990, Pl. 53/G.

⁸⁹⁵ Ökse 2005, 789, Çiz. 7/11.

⁸⁹⁶ Goldman 1956, P. 283/699.

⁸⁹⁷ Sconzo 2014, 9, Fig. 4.

⁸⁹⁸ Danti - Zettler 1998, 223, Fig. 11/d.

⁸⁹⁹ Munchaev - Merpert 1998, Fig. 7/17.

⁹⁰⁰ Mallowan 1947, Pl. XXXIX/5, Pl. LXVI/11.

⁹⁰¹ Moortgat 1960, 6, Abb. 5.

⁹⁰² Strommenger - Kohlmeyer 1998, Taf. 44/13-15; Taf. 45/13.

⁹⁰³ Curvers - Schwartz 1990, 8, Fig. 5/2; 9, Fig. 6/18.

507) ve minyatür çömleklerde (Lev. 125: 589, 591; Lev. 126: 593, 594) bulunmaktadır. Bu tutamakların çift ip delikli örnekleri de yuvarlak ağızlı çömleklerde (Lev. 107: 508) görülmektedir. Yarım daire biçimli, tek ip delikli, yatay tutamak yuvarlak ağızlı çömlekte (Lev. 107: 506) ve minyatür çömleklerde (Lev. 125: 587, 590; Lev. 126: 592, 601) bulunmaktadır. Bu tip tutamakların çift delikli örnekleri kubbe biçimli kapaklarda (Lev. 121: 566; Lev. 122: 567) görülmektedir. Yatay tutamakların, dörtgen biçimli yan yana üç adet ip tutamaklı örneği ise boyunlu bir çömleğin omuz üzerine karşılıklı olarak yerleştirilmiştir (Lev. 108: 510).

Karşılaştırma

Ortası bastırılmış dörtgen biçimli yatay tutamakların ip deliksiz benzerleri Küllüoba IVE evresinde⁹⁰³, Beycesultan XV ve XIV'de⁹⁰⁴ ve Kuruçay Höyük 1. yapı katında⁹⁰⁵ bulunmaktadır.

Ortası bastırılmış dörtgen biçimli yatay tutamakların ip delikli benzerleri, Küllüoba IIIF evresinde⁹⁰⁶, Keçiçayırı'nda⁹⁰⁷, Kusura B'de⁹⁰⁸, Yortan Mezarlığı'nda⁹⁰⁹ A, B ve C sınıfı çanak çömlekte, Beycesultan XVI ve XIV'de⁹¹⁰ ve Troya II'de⁹¹¹ yuvarlak ağızlı çömleklerde görülmektedir. Bu tip tutamakların benzerleri Ege'de Chios-Emporio II. tabaka'da⁹¹² bulunmaktadır.

Yarım daire biçimli ip delikli yatay tutamaklar, Küllüoba IIIF evresinde⁹¹³, Kuruçay Höyük 1. yapı katında⁹¹⁴, Chios-Emporio II. tabakada⁹¹⁵ ele geçirilmiştir.

⁹⁰³ Sarı 2004, Lev. 21/2.

⁹⁰⁴ Lloyd - Mellaart 1962, 164, Fig. P. 33/12; 182, Fig. P. 42/3.

⁹⁰⁵ Duru 1996, Lev. 139/2.

⁹⁰⁶ Sarı 2004, Lev. 36/4.

⁹⁰⁷ Efe - Tuna 2017, 102, Lev. 11/62, 64.

⁹⁰⁸ Lamb 1938, 239, Fig. 9/1.

⁹⁰⁹ Kamil 1982, Fig. 32/72-75, Fig. 77/259, Fig. 79/270.

⁹¹⁰ Lloyd - Mellaart 1962, Fig. P. 23/16, 17; 180, Fig. P. 41/1-3.

⁹¹¹ Blegen vd. 1950, Plate 403/35.427.

⁹¹² Hood 1982, 461, Fig. 207/1729, 1732.

⁹¹³ Sarı 2004, Lev. 38/9.

⁹¹⁴ Duru 1996, Lev. 133/10.

⁹¹⁵ Hood 1982, 543, Fig. 240/2426.

4.2.15.2.3. Tip 3

Atnalı biçimli tutamakların, çanaklarda, bardakta, çömleklerde ve minyatür kaplarda kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu tutamaklar çanak formunda, konik çanaklarda (Lev. 34: 167, 169, 170), basit profilli çanaklarda (Lev. 44: 217-219; Lev. 45: 222-226; Lev. 46: 227-231), içe çekik ağızlı çanaklarda (Lev. 53: 260), omurgalı çanaklarda (Lev. 55: 271) bulunmaktadır. Tüm durumda ele geçirilen konik çanakta ise karşılıklı dört adet yerleştirildiği tespit edilmiştir (Lev. 34: 167). Tek örnekle temsil edilen bardağın gövdesinde dört adet atnalı biçimli tutamak bulunmaktadır (Lev. 87: 434). Bu tip tutamaklar, boyunlu çömleklerde omuz üzerinde dört adet (Lev. 109: 512; Lev. 111: 520) ve basit profilli çömleklerde ağız kenarında (Lev. 114: 534-537; Lev. 115: 538-542) görülmektedir. Basit profilli çömleklerde bulunan atnalı biçimli tutamaklardan biri burguludur (Lev. 114: 537). Bu tutamaklar, tepsilerde (Lev. 116: 543, 544) ve minyatür kaplarda da görülmektedir. Minyatür basit profilli bir çanağın gövdesini çevreleyen beş adet (Lev. 124: 575), “s” profilli minyatür çanağın gövdesini çevreleyen dört adet (Lev. 124: 576), minyatür boyunlu bir çömleğin omzunu çevreleyen beş adet (Lev. 126: 599), diğer bir minyatür çömlekçikte karşılıklı yerleştirilmiş iki adet (Lev. 126: 600) ve basit profilli minyatür çömlekçikte üç adet (Lev. 128: 614) atnalı biçimli tutamaklar yer almaktadır. Hangi forma ait olduğu belirlenemeyen bir atnalı biçimli bir tutamağın ise dalgalı biçimde olduğu tespit edilmiştir (Lev. 132: 647).

Karşılaştırma

Atnalı biçimli tutamaklar, ETÇ II’de Karaoğlan Mevkii’nde omurgalı çanaklarda⁹¹⁶, minyatür çanaklarda⁹¹⁷ ve basit çömleklerde⁹¹⁸ tespit edilmiştir. Bu tutamaklar, Höyüktepe⁹¹⁹, Keçiçayırı yerleşmesinde⁹²⁰ ve Acemhöyük V. tabakada⁹²¹ basit ağız kenarlı çanaklara uygulanmıştır. Bu tutamak, Karaoğlan ve Kaklık Mevkii⁹²²,

⁹¹⁶ Topbaş vd. 1998, 50, Fig. 38/24; 54, Fig. 41/45.

⁹¹⁷ Topbaş vd. 1998, 56, Fig. 42/54.

⁹¹⁸ Topbaş vd. 1998, 62, Fig. 47/82, 83.

⁹¹⁹ Ünan 2015b, 267, Kat. No. 11, 13; 268, Kat. No. 17, 18.

⁹²⁰ Efe - Tuna 2017, 96, Lev. 1/6.

⁹²¹ Kamlı 2012, 402, Lev. 17/90.

⁹²² Topbaş vd. 1998, 62, Fig. 47/82-85; 80, Fig. 61/181.

Gerdekkayası⁹²³, Göceler Höyük⁹²⁴, Keçiçayırı⁹²⁵, Laodikeia- Kandilkırı⁹²⁶ ve Beycesultan XV'de⁹²⁷ ise çömleklerde görülmektedir.

4.2.15.2.4. Tip 4

Tip 4 tutamakları, düz, tutamaklı (Lev. 117: 549, 550; Lev. 118: 551) ve konik (Lev. 118: 554; Lev. 119: 556, 557) kapakların ortasında bulunan konik biçimli örneklerden oluşturmaktadır.

4.2.16. Emzik

Emzikler, tip 3 gaga ağızlı testilerde (Lev. 104: 497-499), sepet kulplu kapta (Lev. 105: 500) ve bir kaba birleşik olmayan halde beş örnek halinde (Lev. 132: 648-652) bulunmuştur. Bağımsız bulunan emzik parçalarından ikisi (Lev. 132: 648, 649) şekilleri, yüzey özellikleri ve boyutları dolayısıyla gaga ağızlı testilere ait olmalıdırlar. Diğer üçünün ise sepet tip kaplara ait olduğu düşünülmektedir (Lev. 132: 650-652).

Karşılaştırma

Emziklerin görüldüğü merkezler arasında, Höyüktepe⁹²⁸, Göceler Höyük⁹²⁹, Demircihöyük-Sarıket⁹³⁰, Beycesultan XIV'te⁹³¹, Yortan⁹³², Bademağacı⁹³³ ve Kuruçay⁹³⁴ yer alır.

4.2.17. Dip, Kaide ve Üçayak

4.2.17.1. Dip

⁹²³ Oy 2017, 39, Şek. 7/13.

⁹²⁴ Konakçı 2017, 21, Lev. II/1.

⁹²⁵ Efe - Tuna 2017, 105, Lev. 15/78.

⁹²⁶ Oğuzhanoglu-Akay 2015, L.78/8, 9.

⁹²⁷ Lloyd - Mellaart 1962, 166, Fig. P. 34/7; 168, Fig. P. 35/5.

⁹²⁸ Ünan 2015b, 303, Kat. No. 230, 231.

⁹²⁹ Konakçı 2017, 22, Lev. III/3.

⁹³⁰ Seeher 2000, 140, Abb. 24, G. 117/d.

⁹³¹ Lloyd - Mellaart 1962, 174, Fig. P. 38/16.

⁹³² Kamil 1982, P. XIII/213.

⁹³³ Umurtak - Çongur 2021, 23, Fig. 12/8.

⁹³⁴ Duru 1996, Lev. 22/1, 2.

Dipler, yuvarlak, sivri, düz, konkav, halka dip, ve kaideler olmak üzere 6 tip altında değerlendirilmiştir.

4.2.17.1.1 Tip 1

Tip 1 içerisinde, hafif düzleştirilmiş dipler ve düz dipler ele alınmıştır. Hafif düzleştirilmiş dipler, dibin keskin bir düz zemine sahip olmayıp, kabın dibinden gövdeye geçişinde ise oval bir hat olan diplerdir. Düz dipler, gövdeye geçişte keskin bir hatta sahiptirler.

Hafif düzleştirilmiş dipler, basit profilli çanaklarda (Lev. 35: 172-175; Lev. 36: 178; Lev. 42: 207; Lev. 47: 236; Lev. 49: 245; Lev. 50: 246-249), içe çekik ağızlı çanaklarda (Lev. 54: 265), omurgalı çanaklarda (Lev. 56: 277), bardaklarda (Lev. 87: 433, 435), fincanlarda (Lev. 89: 440), gaga ağızlı testilerde (Lev. 97: 477; Lev. 98: 480, 481; Lev. 100: 486, 487; Lev. 101: 489, 490; Lev. 102: 491-492; Lev. 103: 494-495; Lev. 104: 497-499), sepet kulplu kaplarda (Lev. 105: 501), yuvarlak ağızlı çömleklerde (Lev. 107: 507), çömleklerde (Lev. 108: 511; Lev. 109: 512; Lev. 134: 660; Lev. 139: 690), minyatür gaga ağızlı testilerde (Lev. 125: 582, 584, 585), minyatür çömleklerde (Lev. 125: 588; Lev. 126: 595, 599, 601; Lev. 127: 603, 604) görülmektedir.

Düz dipler, dışa açılan basit ağız kenarlı tabaklarda (Lev. 14: 66; Lev. 16: 76, 78, 80; Lev. 22: 107; Lev. 133: 657), konik çanakta (Lev. 34: 167), depaslarda (Lev. 91: 451-453; Lev. 92: 454-456; Lev. 93: 457; Lev. 94: 460-463), gaga ağızlı testilerde (Lev. 99: 483, 484), boyunlu çömlekçiklerde (Lev. 105: 502; Lev. 106: 505; Lev. 133: 654-656; Lev. 134: 659, 660), boyunlu çömleklerde (Lev. 108: 509; Lev. 109: 513, 514), çömleğe ait olduğu düşünülen bir kapta (Lev. 133: 658), tepsilerde (Lev. 116: 543-545), minyatür çanakta (Lev. 124: 575), minyatür kadehte (Lev. 124: 581), minyatür çömlekte (Lev. 128: 614), minyatür kutu biçimli kapta (Lev. 128: 617) tespit edilmiştir.

4.2.17.1.2. Tip 2

Tip 2 sivri diplerden oluşmaktadır ve depas formunda (Lev. 93: 458; Lev. 94: 464) görülmektedir.

4.2.17.1.3. Tip 3

Yuvarlak dipler, basit profilli çanaklarda (Lev. 50: 250), içe çekik ağız kenarlı çanaklarda (Lev. 52: 256; Lev. 54: 266), “s” profilli çanaklarda (Lev. 64: 316), fincanlarda (Lev. 89: 444), gaga ağızlı testilerde (Lev. 96: 475; Lev. 97: 478; Lev. 99: 482; Lev. 100: 485), minyatür çanaklarda (Lev. 124: 573, 577, 578), minyatür gaga ağızlı testilerde (Lev. 125: 583, 586), minyatür çömleklerde (Lev. 126: 593, 596, 597, 598, 600; Lev. 128: 612; Lev. 134: 661) görülmektedir.

4.2.17.1.4. Tip 4

Konkav dip, kabın gövdesinden dibine geçişte kıvrımlı bir hatta sahip olup, dibin merkezinde ise kabın içine doğru dairesel bir girinti şeklinde görülmektedir. Bu girinti hafif veya belirgin olabilmektedir.

Hafif konkav dipler, basit profilli çanaklarda (Lev. 35: 176; Lev. 36: 177), içe çekik ağız kenarlı çanaklarda (Lev. 54: 264), bir depasta (Lev. 93: 459), gaga ağızlı testilerde (Lev. 97: 476; Lev. 98: 479; Lev. 101: 488), yuvarlak ağızlı çömlekçikte (Lev. 107: 506) bulunmaktadır.

Konkav dipler, dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabaklarda (Lev. 24: 119-120; Lev. 25: 121, 122; Lev. 129: 145), basit profilli çanaklarda (Lev. 35: 173, 174), içe çekik ağız kenarlı çanaklarda (Lev. 57: 278, 279), omurgalı çanaklarda (Lev. 60: 293), “s” profilli çanaklarda (Lev. 64: 317-319; Lev. 65: 320-323; Lev. 66: 324-327; Lev. 77: 378-381; Lev. 78: 382-386), formu belirlenemeyen çanaklarda (Lev. 134: 662-663), fincanlarda (Lev. 88: 436-439; Lev. 89: 441-443; Lev. 90: 447-449) ve bir maşrapada (Lev. 96: 473) bulunmaktadır.

4.2.17.1.5. Tip 5

Halka dipler, kadehlerde (Lev. 85: 422; Lev. 135: 664), bardakta (Lev. 87: 434), Suriye şişesinde (Lev. 95: 472), boyunlu çömlekte (Lev. 108: 510; Lev. 135: 667) ve minyatür çömleklerde (Lev. 127: 609-610; Lev. 135: 664, 665) görülmektedir.

4.2.17.1.6. Tip 6

Kaideler, halka diplere göre yüksektir. Kaide, bir kadehte (Lev. 85: 415), minyatür “s” profilli çanakta (Lev. 124: 576), minyatür çömlekte (Lev. 135: 666), çanak olduğu düşünülen bir kapta (Lev. 135: 668) ve formu belirlenemeyen bir kapta (Lev. 136: 669) tespit edilmiştir.

Karşılaştırma

Kaidelerin görüldüğü merkezler arasında, Kuruçay Höyük 1⁹³⁵, Keçiçayırı⁹³⁶, Elmalı-Karataş⁹³⁷ ve Laodikeia-Kandilkırı⁹³⁸ sayılabilir.

4.2.17.2. Üçayak

Üçayaklar, insan ayağı biçimli üçayaklar, dik, dışa açılan ve ucu küt ayaklar olmak üzere dört alt tipe ayrılarak incelenmiştir.

4.2.17.2.1. Tip 1

İnsan ayağı biçimli üçayakların üç örneği, çanak olduğu tespit edilen kaplara aittir (Lev. 136: 670-672).

Karşılaştırma

Tip 4 ayakların benzerleri, Höyüktepe⁹³⁹, Yortan Mezarlığı⁹⁴⁰ ve Beycesultan VIII 'de⁹⁴¹ bulunmaktadır.

4.2.17.2.2. Tip 2

Ucu küt üçayaklar, yuvarlak ağızlı çömleklerde (Lev. 106: 503; Lev. 136: 674) tespit edilmiştir ve çömlekçiklerin dipleri düzdür. Bu kaplar çark yapımıdır.

⁹³⁵ Duru 1996, Lev. 133/11-13; Lev. 139/6-8.

⁹³⁶ Efe - Tuna 2017, 99, Lev. 4/41, 42.

⁹³⁷ Warner 1994, Plate 172/d. KA 493.

⁹³⁸ Oğuzhanoglu-Akay 2015, L. 62/3-11.

⁹³⁹ Ünan 2020, 133, Kat. No. 172.

⁹⁴⁰ Kamil 1982, Pl.XVII/288.

⁹⁴¹ Lloyd - Mellaart 1962, 220, Fig. P.56/7.

4.2.17.2.3. Tip 3

Dik üçayaklar, basit profilli çanaklarda (Lev. 51: 251-253; Lev. 51: 254, 255), omurgalı bir çanakta (Lev. 60: 295) ve çömleklerde (Lev. 111: 520-523) bulunmaktadır.

Karşılaştırma

Çömleklerde bulunan üçayakların paralelleri yukarıda Form 11, Tip 3 başlığı altında verilmiştir.

4.2.17.2.4. Tip 4

Dışa açılan üçayaklar, içe çekik ağız kenarlı çanaklarda (Lev. 54: 267), omurgalı çanaklarda (Lev. 60: 294), “s” profilli ilmik kulplu çanaklarda (Lev. 81: 400, 401), bir fincanda (Lev. 90: 450), çömleklerde (Lev. 136: 673, 675; Lev. 137: 679, 681), minyatür bir çanakta (Lev. 124: 580), minyatür çömleklerde (Lev. 126: 594; Lev. 128: 615) ve minyatür kuş biçimli kapta (Lev. 128: 616) bulunmaktadır. Ayrıca formu tespit edilemeyen ancak içindeki astar ve perdah uygulamasından çanak olduğu anlaşılan kaplarda da bulunmaktadır (Lev. 137: 676-678). Dışa açılan üçayağın bir örneği de formu tespit edilemeyen bir kaba aittir (Lev. 137: 682).

Karşılaştırma

Dışa açılan üçayakların burgulu örneklerinin görüldüğü merkezler arasında Höyüktepe⁹⁴², Aizanoi⁹⁴³, Laodikeia-Kandilkırı⁹⁴⁴, Chios-Emporio’da II’de⁹⁴⁵ yer almaktadır.

4.2.18. Bezeme

Bezemeler kabartma, kazıma, yiv, oluk, baskı, boya ve saklı astar olmak üzere 7 gruba ayrılarak incelenmiştir (Tablo 2).

⁹⁴² Ünan 2015b, 301, Kat. No. 212, 213.

⁹⁴³ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 17/61, 62.

⁹⁴⁴ Oğuzhanoglu-Akay 2015, L. 68/7.

⁹⁴⁵ Hood 1982, 448, Fig. 202/1578.

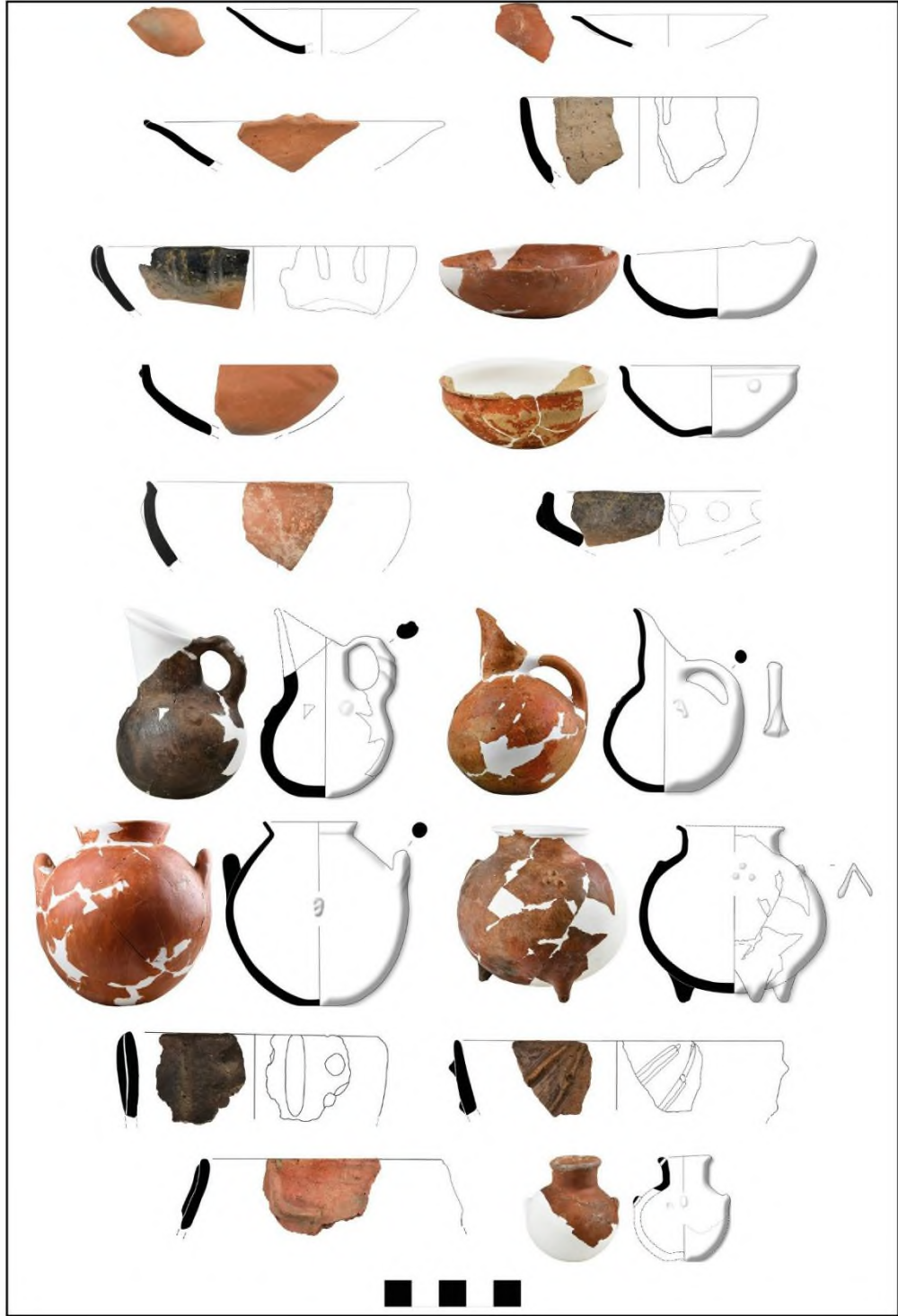
4.2.18.1. Kabartma Bezeme

Kabartma bezemeler, kabartma memecik bezeme, çanak tipi kapların ağız kenarında çıkıntı olarak bulunan kabartma bezeme ve dikey kabartma bezemelerden oluşmaktadır (Figür 88).

Kabartma memecik bezemeler, omurgalı bir çanağın omurgasının üzerinde yan yana üç adet (Lev. 59: 288) bulunmaktadır. “S” profilli çanaklarda omuz üzerinde (Lev. 65: 320; Lev. 74: 362, 363; Lev. 79: 387, 389; Lev. 80: 392), “s” profilli, ilmik kulplu çanaklarda ise üç adet (Lev. 78: 382, 383, 385) bulunmaktadır. Bu bezeme, fincanlarda omuz üzerinde ve gövdeyi çevreler biçimde üç adettir (Lev. 88: 436, 438). Gaga ağızlı testilerde görülen memecik bezeme genellikle omuz üzerinde yer alıp, kulbun karşılığında ve kabın iki yanında bulunmaktadır. Bir testide ortası bastırılmış dairesel kabartma bezeme (Lev. 96: 475), diğer bir gaga ağızlı testide kulbun her iki yanındaki yüzlerde birer adet memecik bezeme ve kulbun karşısına denk gelen yüzde ise uçları yukarı bakan yatay yarım ay biçiminde kabartma bezeme (Lev. 101: 490) uygulanmıştır. Bir testide, gövdenin üst yarısında yan yana iki adet kabartma memecik bezeme kabın üç tarafında yer almaktadır (Lev. 98: 480). İki testide ise boyun üzerinde ve gaganın iki yanında (Lev. 97: 476; Lev. 102: 492) bulunmaktadır. Boyunlu ve üçayaklı bir çömleğin omzunda karşılıklı yerleştirilmiş üçgen oluşturacak şekilde üç adet memecik biçiminde ve karşılıklı yerleştirilmiş ters “V” şeklinde kabartma bezeme yer almaktadır (Lev. 111: 521). Basit profilli bir çömlekte dikey tutamağın her iki yanına kabartma memecik bezeme yerleştirilmiştir, bu uygulama ile insan yüzü oluşturulmak istenmiş olduğu düşünülmektedir (Lev. 112: 525). Bir minyatür çömlekte ise omuz üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş iki adet kabartma bezeme (Lev. 125: 590) bulunmaktadır.

Tabak ve çanakların ağız kenarında bulunan ucu yuvarlatılmış üçgen biçimli çıkıntılar kabartma bezeme olarak değerlendirilmiştir. Bu bezeme, dışa açılan basit ağız kenarlı tabaklarda tek (Lev. 13: 65) ve çift (Lev. 22: 106), dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabaklarda tek (Lev. 25: 121) ve çift (Lev. 29: 143; Lev. 31: 151, 153-155) olarak uygulanmıştır. Basit profilli çanaklarda görülen bezeme, yatay kulbun yanında (Lev. 48: 239), basit profilli üçayaklı çanakta (Lev. 51: 253), içe çekik ağız kenarlı bir çanak örneğinde iki adet (Lev. 54: 264) bulunmaktadır. Bu bezemenin “s” profilli çanaklarda da bir örneği bulunmaktadır (Lev. 70: 346).

Dikey kabartma bezemelerin yarım ay biçimli bir örneği dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı bir tabakta (Lev. 29: 141) bulunmaktadır. Tek dikey kabartma bezeme, basit profilli çanaklarda (Lev. 38: 189, 190; Lev. 39: 194), içe çekik ağız kenarlı çanaklarda (Lev. 53: 261, 262), omurgalı bir çanakta (Lev. 56: 275) ağız kenarı yakınında yer almaktadır. Bu bezeme, “s” profilli bir çanağın gövde üzerinde (Lev. 74: 366) içe çekik ağız kenarlı bir çanakta ise aralıklarla üç (Lev. 54: 265) ve omurgalı bir çanakta aralıklarla dört adet (Lev. 56: 277) uygulanmıştır. Ağız kenarında, yan yana iki adet kabartma bezeme ise basit profilli çanakta (Lev. 47: 234) bulunmaktadır. Omurgalı bir çanakta, omurga üzerinde yan yana iki adet verrev kabartma bezeme (Lev. 55: 268) yer almaktadır. Boyunlu bir çömleğin omzu üzerinde karşılıklı yerleştirilmiş, birbirine paralel verrev kabartma bezemelerin bütünü dikey ve oval bir hat oluşturmaktadır (Lev. 108: 511). Basit profilli bir çömlekte verrev iki adet kabartma bezeme (Lev. 112: 526), “s” kıvrımlı kabartma bezeme (Lev. 113: 530) ve yan yana iki adet dikey kabartma bezeme (Lev. 113: 532) bulunmaktadır. Birbirini takip eden dikdörtgenler biçiminde uygulanan kabartma bezeme ise bir depasın boynunda, kulpları arasında uygulanmıştır (Lev. 92: 456).

Figür 88: Kabartma bezeme örnekleri.

Karşılaştırma

Özellikle basit ağız kenarlı çanaklar ile dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabakların ağız kenarında yer alan uçları yuvarlatılmış üçgen biçimli çıkıntılar, kabartma bezemelere dahil edilerek incelenmiştir. Bu tip bezemeli çanakların benzerleri ETÇ II’de

Küllüoba IVF⁹⁴⁶, Karaoğlan Mevkii⁹⁴⁷, Elmalı-Karataş⁹⁴⁸, Kuruçay Höyük⁹⁴⁹ ve Kusura B'de⁹⁵⁰ görülmektedir. “S” profilli çanaklarda kabartma memecik bezeme Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda⁹⁵¹ görülmektedir.

Dikey kabartma bezeme, Karaoğlan Mevkii'nde basit ağız kenarlı çanak ile omurgalı çanaklarda çift ve üçlü dikey kabartma bezeme⁹⁵² ve basit ağız kenarlı çömleklerde ağız kenarında dikey- verev kabartma bezeme⁹⁵³ şeklinde uygulanmıştır. Tek ve çift dikey kabartma bezeme, içe çekik ağızlı çanak üzerinde Küllüoba IIIA-E'de⁹⁵⁴ ve Kuruçay Höyük 1'de⁹⁵⁵ ele geçirilmiştir. Basit profilli çanakların ağız kenarında üçlü dikey kabartma bezeme Troya IIa-d evrelerinde⁹⁵⁶ bulunmaktadır. İçe çekik ağızlı çanaklarda, ağız kenarında dikey kabartma bezeme bulunan örnekler, Liman Tepe LMT B V-2'de⁹⁵⁷ görülmektedir.

Gaga ağızlı testilerde omuz üzerinde tek, ikili ve üçlü kabartma memecik bezeme Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁹⁵⁸, Küllüoba III evresinde⁹⁵⁹ ve Yortan'da⁹⁶⁰ bulunmaktadır.

⁹⁴⁶ Sarı 2004, Lev. 5/4, 5.

⁹⁴⁷ Topbaş vd. 1998, 49, Fig. 37/2.

⁹⁴⁸ Warner 1994, Plate 168/e. KA 383.

⁹⁴⁹ Duru 1996, Lev. 129/5-7.

⁹⁵⁰ Lamb 1938, 239, Fig. 9/5.

⁹⁵¹ Seeher 2000, 141, Abb.25, G.119/a, G.124; 142, Abb. 26, G.143-151/a.

⁹⁵² Topbaş vd. 1998, 50, Fig. 38/16, 22.

⁹⁵³ Topbaş vd. 1998, 62, Fig. 47/79, 84, 85.

⁹⁵⁴ Sarı 2004, Lev. 42/3; Türkteki 2004, Lev.10/6, Lev.22/2.

⁹⁵⁵ Duru 1996, Lev. 134/14-18.

⁹⁵⁶ Blegen vd 1950, Plate 413/34.

⁹⁵⁷ Şahoğlu 2002, Lev. 58/e, Lev.68/b, Lev. 76/d.

⁹⁵⁸ Seeher 2000, 142, Abb. 26, G.144/a; 145, Abb. 29, G.202; 166, Abb. 50, G.499; 169, Abb. 53, G.587; 136, Abb. 20, G.70/a, 144, Abb. 28, G.167; 145, Abb. 29, G.210; 167, Abb. 51, G.530.

⁹⁵⁹ Sarı 2004, Lev. 7/1.

⁹⁶⁰ Kamil 1982, Fig. 37/126, 130-134, Fig. 38/135-139, Fig. 39/140, Fig. 40/146, 147, Fig. 41/148, 150, Fig. 43/155-157, Fig. 46/171-173, Fig. 55/193, 194, Fig. 57/197, Fig. 58/200, Fig. 59/201-202, Fig. 76/246-247, Fig. 78/260-262.

Gaga ağızlı testilerde, gaganın her iki yanında kabartma memecik bezeme uygulaması Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda dik gaga⁹⁶¹ ve yatık gaga ağızlı testilerde⁹⁶² oldukça yaygındır. Bu bezeme, Yortan Mezarlığı'nda⁹⁶³ da görülmektedir.

4.2.18.2. Baskı Bezeme

Baskı bezeme, sivri uçlu bir aletin dikey basılması ile oluşturulan nokta biçimli, benzer bir aletin eğimli olarak bastırılması ile oluşan kısa çizgi ya da düz uçlu bir aletle yapıldığı düşünülen dairesel baskı bezeme olmak üzere üç şekilde uygulanmıştır. Bu bezeme genellikle kazıma bezeme ile birlikte uygulanmıştır ve el yapımı kaplarda görülmektedir. Söz konusu bezeme, gaga ağızlı testi, çömlek, kapak ve minyatür kaplarda tespit edilmiştir (Figür 89).

Baskı bezeme, gaga ağızlı bir testide kabın iki yüzünde kazıma ile yapılan, boyundan başlayıp dibe kadar uzanan dikdörtgen paneller içinde bulunan zigzagların bir kenarlarında kısa çizgi şeklinde uygulanmıştır (Lev. 102: 491). Baskı bezemenin görüldüğü diğer bir formu kubbe biçimli kapaklar oluşturur. Üstten yatay tutamaklı, kubbe biçimli kapakların kenarları dalgalı biçimde sonlanmaktadır ve bu dalgaların aşağıda kalan kısımlarının ortasına oval biçiminde baskı bezeme uygulanmıştır (Lev. 120: 561, 562; Lev. 121: 564).

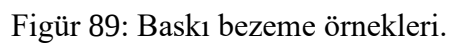
Minyatür “s” profilli çanağın içinde ise ağız kenarından başlayıp merkezinde sonlanan kazıma ile oluşturulmuş üç adet dikdörtgen ve dikdörtgenlerin içini çevreleyen nokta baskı bezeme bulunmaktadır (Lev. 124: 576). Bu bezeme, minyatür çömleklerde de görülmektedir; minyatür boyunlu çömlekçikte ağız kenarından başlayıp dibe uzanan, tutamaklar arasında kazıma ile oluşturulmuş dikey panel içinde üçerli zigzag bezeme ve tutamaklardan dikey panele uzanan verev kazıma çizginin her iki yanında kısa çizgi biçiminde baskı bezemeler devam etmektedir (Lev. 125: 589). Bir örnekte gövdeyi çevreleyen kazıma ile oluşturulmuş dikey paneller içinde nokta baskı bezemeler bulunmaktadır (Lev. 126: 593), diğer bir çömlekçiğin ise korunan kısmında dikey

⁹⁶¹ Seeher 2000, 134, Abb. 18, G.37/c, 137, Abb. 21, G.88/b, 138, Abb. 22, G.85/a, G.95/a, 142, Abb. 26, G.144/a, 146, Abb. 30, G.213/k, 147, Abb. 31, G.221-222/a, 149, Abb. 33, G.243/a, 157, Abb. 41, G.350/g, 160, Abb. 44, G.392, G.394, 162, Abb. 46, G.436, 164, Abb. 48, G.479/c, 167, Abb. 51, G.513.

⁹⁶² Seeher 2000, 140, Abb. 24, G.110/a, G.117/b, 144, Abb. 28, G.181/a, 147, Abb. 31, G.227, 150, Abb. 34, G.263, 154, Abb. 38, G.315/a, G.319/a, 155, Abb. 39, G.321/a, 165, Abb. 49, G.491, 168, Abb. 52, G.546, G.564/a, G.578.

⁹⁶³ Kamil 1982, Fig. 46/170, Fig. 47/176, Fig. 48/179, Fig. 49/181, Fig. 50/183-184, Fig. 51/186, Fig. 54/192, Fig. 55/194, Fig. 57/197, Fig. 62/208, 209, Fig. 76/246, 247.

Bu bezeme iki çömlek gövde parçası üzerinde bulunmaktadır. Bunlardan ilki kazıma ile oluşturulmuş birbirine paralel iki çizgi arasında dağınık olarak yapılmış nokta baskı bezeme şeklindedir (Lev. 138: 684). Diğeri ise kazıma ile oluşturulmuş birbirine paralel üç çizgi ile bir çizgi kesişmekte ve çizgilerin bir kenarlarında kısa çizgi biçiminde baskı bezeme yer almaktadır (Lev. 138: 685).

Karşılaştırma

Dairesel baskı bezeme, Hacılartep⁹⁶⁴, Höyüktepe'de⁹⁶⁵ ve Seyitömer Höyük V'te silindir biçimli kapaklar üzerinde görülmektedir⁹⁶⁶.

4.2.18.3.Kazıma Bezeme

Kazıma bezemeler, sivri uçlu bir aletle oluşturulan bezemelerdir. Bu bezeme çanak, kadeh, gaga ağızlı testi, kapak ve minyatür kaplarda tespit edilmiştir ve bazı örneklerinde, inkrüsteyi oluşturan beyaz macun da gözlenebilmiştir (Figür 90).

Kazıma bezeme, omurgalı bir çanağın altında “X” biçiminde görülmektedir (Lev. 60: 293). Bu işaretin çömlekçi işareti olma ihtimali vardır. Kazıma bezeme iki adet kadehin dışında görülmektedir. Kadehlerin ilkinde, ağız kenarını çevreleyen yatay panel içinde, birbirini takip eden dikdörtgenler biçiminde uygulanmıştır (Lev. 85: 422). İkincisinde ise yüzeyin tamamında birbirini takip eden farklı boyutlarda dikdörtgenler biçiminde uygulanmıştır (Lev. 86: 431).

Gaga ağızlı bir testide ise boynu çevreler ve kabın iki yüzünde boyundan başlayıp dibe kadar uzanan dikdörtgen paneller içinde, zigzaglar biçiminde, bu dikey panellerin arasında ise boyundan başlayıp dibe uzanan balık kılıcı biçiminde uygulanmıştır (Lev. 102: 491). Bu bezeme özellikle kapak formunda yaygın olarak kullanılmıştır; düz bir kapak üzerinde, bir üçgeni oluşturacak şekilde düzenlenmiş verev çizgiler biçiminde (Lev. 117: 547), düz tutamaklı bir kapakta uçları tutamak kısmında bulunan iç içe dört adet “V” biçiminde (Lev. 118: 551) bulunmaktadır. Konik kapakların farklı örnekleri üzerinde, tutamaktan başlayıp kapağın kenarına devam eden üçerli, altı adet (Lev. 118: 554), bir kapakta uçları tutamak kısmında yer alan dört adet üçgen alan oluşturulmuş ve içleri birbirini kesen çizgilerle taranmıştır (Lev. 119: 555), diğer bir kapağın ise kenarlarını çevreleyen üçgenlerin içi birbirine paralel çizgiler ile taranmıştır (Lev. 119: 556). Kubbe biçimli bir kapak parçasında kazıma ile oluşturulmuş toplamı “V” oluşturan verev çizgiler oluşturulmuş (Lev. 119: 558), bir başka örnekte kapağın çevresi kazıma bezeme ile çevrelenmiş ve uçları bu bezemeye yaslanan üçgen biçimli kazıma bezemede

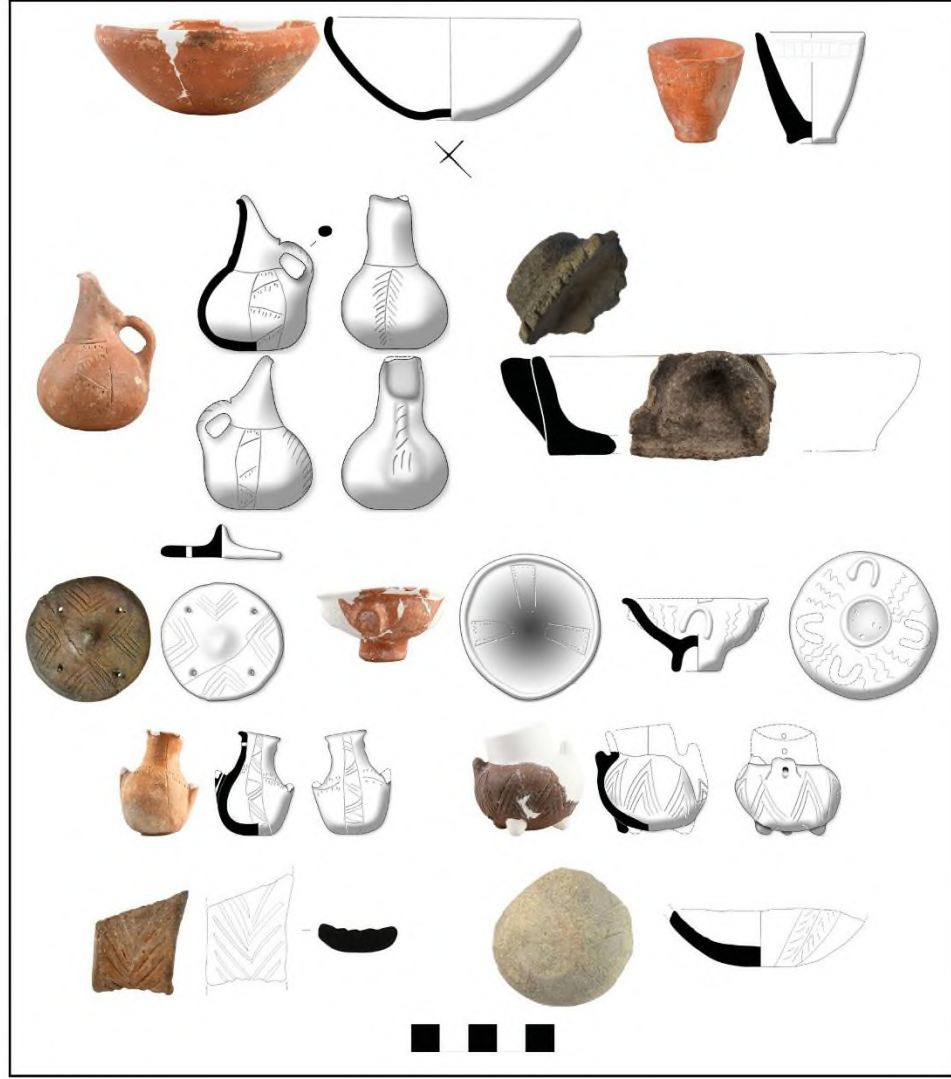
⁹⁶⁴ Eimermann 2004, 30, Fig. 5/1, 2.

⁹⁶⁵ Ünan 2015b, 305, Kat. No. 245.

⁹⁶⁶ Kuru 2016, 406, Kat. No. 398.

inkrüste uygulanmıştır. (Lev. 119: 559). Diğer bir kubbe kapakta ise uçları kapağın kenarına denk gelen dört adet “V” biçiminde iç içe üç adet kazıma bezemede inkrüste uygulaması görülmektedir (Lev. 120: 560). İbûkey bir kapakta ise kazıma ile oluşturulmuş dört adet üçgenin içi birbirine paralel kazıma çizgiler oluşturulmuştur (Lev. 123: 572).

Minyatür “s” profilli bir çanağın dışında at nalı biçimli tutamaklar arasında, çanakçığın ağız kenarından başlayıp kaidesine devam eden üçerli dalgalı bezemeler biçiminde dört adet, aynı çanakçığın içinde ise ağız kenarından başlayıp merkezine devam eden üç adet dikdörtgen panel biçiminde (Lev. 124: 576) uygulanmıştır. Kazıma bezeme, minyatür bir boyunlu çömlekçinin iki yüzünde ağız kenarından başlayıp dibe devam eden paneller içinde üçerli zigzag motifi ve panellerin dışında boyun ile tutamaklar arasında verev çizgiler biçiminde (Lev. 125: 589) uygulanmıştır. Üç farklı çömlekçik üzerinde görülen bezeme, gövdeyi çevreleyen ve boyundan başlayıp dibe uzanan dikey paneller halinde (Lev. 126: 593), bir boyunlu çömlekçikte gövdeyi çevreleyen üçerli zigzag motifleri (Lev. 126: 594) ve gövdeyi çevreleyen üçgenlerin içinin baklava dilimi motifi şeklinde taranarak (Lev. 126: 601) uygulanmıştır. Kazıma bezeme, minyatür basit profilli çömlekçikte, ağız kenarından başlayıp dibe eden dikey çizgiler biçimindedir (Lev. 128: 612). Minyatür kutu biçimli kabın dış yüzlerinde dikey ve yatay dikdörtgen paneller biçiminde (Lev. 128: 617) görülmektedir. Kazıma bezeme, çömleğe ait olduğu düşünülen üç adet kulp üzerinde birbirini takip eden “V” motifi olarak (Lev. 131: 636, 638, 639) uygulanmıştır. Alt yarısı ele geçirilen bir çömleğin dibinden başlayıp gövdeye devam eden ve gövdeyi çevreleyen altı adet dikey panel içerisinde balık kılıcı ve zigzag motifleri biçiminde (Lev. 134: 660) mevcuttur. Kazıma bezeme, çömleklere ait olduğu düşünülen gövde parçaları üzerinde de bulunmaktadır; bir örnekte düz bir çizginin bir yanında birbirine paralel kısa çizgiler devam ederken diğer yanında üçerli zigzaglar (Lev. 138: 683) uygulanmıştır.

Figür 90: Kazıma bezeme örnekleri.

Karşılaştırma

Kazıma bezeme, Höyüktepe’de boyunlu çömlekçiklerin gövde üzerinde ve boyun üzerinde bulunmaktadır⁹⁶⁷. Kulp üzerinde birbirini takip eden “V” biçiminde motif, Kuruçay Höyük 1. yapı katında görülmektedir⁹⁶⁸. Yortan’da⁹⁶⁹ ve Yenibademli Höyük’te yaygın olarak kullanılan bezemeler arasındadır⁹⁷⁰. Laodikeia-Kandilkırı’nda kubbe biçimli kapaklarda görülmektedir⁹⁷¹. Demircihöyük-Sarıket’te yaygın olarak yuvarlak

⁹⁶⁷ Ünan 2015b, 291, Kat. No. 130; 304, Kat. No. 232, 233.

⁹⁶⁸ Duru 1996, Lev. 133/3.

⁹⁶⁹ Kamil 1982.

⁹⁷⁰ Hüryılmaz 2011, 235-252.

⁹⁷¹ Oğuzhanoglu-Akay 2015, L. 57/3.

ağızlı çömleklerde bulunmaktadır⁹⁷². Bu bezeme tipi, Seyitömer höyük V. tabakada “s” profilili çanak, yuvarlak ağızlı çömlek, tankard ve bir rhyton üzerinde görülmektedir⁹⁷³.

4.2.18.4. Yiv Bezeme

Yiv bezeme, maşrapa, çömlek ve minyatür kaplarda ve özellikle el yapımı çanak çömlekte görülmektedir (Figür 91). Bir maşrapanın kulbu üzerinde üçerli zigzag ve gövdenin korunan kısmında üçgen içinde birbirine paralel verev çizgiler biçiminde (Lev. 96: 474) uygulanmıştır. Bu bezeme, boyunlu bir çömleğin boynunda iki sıra halinde ve gövdesini çevreleyen üçerli zigzag (Lev. 107: 508), bir çömlek kulbu başlangıcında, kulbu çevreler tarzda (Lev. 129: 624), diğer bir çömlek kulbu üzerinde birbirine paralel verev bezemeler kulbun ortasında üçgen oluşturmuştur (Lev. 131: 637). Çömleğe ait olduğu düşünülen bir gövde üzerinde ise dörtlü yiv bezeme ters “V” biçiminde (Lev. 132: 644), diğer bir çömlek gövde üzerinde bulunan birbirine paralel üç adet verev çizginin zigzag ya da üçgeni oluşturduğu düşünülmektedir (Lev. 132: 645). Bir gövde parçası üzerinde dörtlü yiv bezeme ters “V” biçiminde (Lev. 138: 686), diğer bir gövde parçası üzerinde ise panel içinde, üçgen ve verev yiv bezeme şeklinde (Lev. 138: 687) uygulandığı tespit edilmiştir.

Figür 91: Yiv bezeme örnekleri.

⁹⁷² Seeher 2000, 139, Abb. 23, G. 100/a; 141, Abb. 25, G. 141/c.

⁹⁷³ Kuru 2016, L. 8/7, L. 13/4-6, L. 28/1-3.

Karşılaştırma

ETÇ II'de Orta İç Batı Anadolu kültür bölgesi için yaygın bir özellik olan yiv bezeme, Likya-Pisidya bölgesinde de sıklıkla görülür⁹⁷⁴.

Bu bezeme, Höyüktepe'de⁹⁷⁵ boyunlu çömlekçiklerin gövde üzerinde, Küllüoba IV C evresinde⁹⁷⁶ yuvarlak ağızlı çömlekçik gövde üzerinde ve gaga ağızlı testide zigzag biçiminde uygulanmıştır. Kabın gövdesini çevreleyen zigzag biçiminde yiv bezemeler, Kuruçay Höyük 1. yapı katında⁹⁷⁷, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı⁹⁷⁸, Harmanören Mezarlığı⁹⁷⁹ görüldüğü merkezler arasındadır.

4.2.18.5. Oluk Bezeme

Oluk bezeme yatay ya da verrev biçimde ve genellikle çark yapımı kaplarda uygulanmıştır. Bezemenin, kadeh, fincan, depas, çömlek ve minyatür kaplara uygulandığı tespit edilmiştir (Figür 92).

Bu bezeme, iki kadehte görülmektedir; ilkinde yatay olarak gövdeyi çevrelemekte (Lev. 86: 424), ikincisinde ise gövdenin üst kısmında yatay olarak iki sıra halinde bulunmaktadır (Lev. 86: 432). Bir fincanın omuz kısmında iki sıra yatay oluk (Lev. 89: 443) uygulanmıştır. Bu bezeme, depaslarda yaygın olarak görülmektedir; sekiz adet depasta gövdeyi çevreleyen (Lev. 91: 451, 453; Lev. 92: 455; Lev. 94: 460, 461, 465-467), iki depasta sadece kulplar arasında birkaç sıra yatay hat (Lev. 92: 454; Lev. 93: 457) uygulanmıştır. Bir depasta ise yatay hatlar kabartma bezeme ile birlikte görülmektedir (Lev. 92: 456). Bu depas, kulplar arasında bulunan kabartma bezemeye kadar çark yapımı, kabartma bezemenin üstünde ise el yapımıdır ve el yapımı olan kısımda oluk bezeme devam etmektedir. Oluk bezeme, bir depasta verrev olarak uygulanmıştır (Lev. 93: 458). Üst kısmı el yapımı olan (Lev. 92: 456) ve oluk bezemenin verrev olarak uygulandığı bu iki depas, oluk bezemenin, kabın içinde görülen çark izleriyle ilgili olmadığını göstermesi açısından önemlidir. Aynı zamanda bir depasın içinde çark izleri belirgin olmasına rağmen (Lev. 93: 459), dışında oluk bulunmaması da bu görüşü

⁹⁷⁴ Efe - Türkiye 2011c, 218; Sarı 2011, 156.

⁹⁷⁵ Ünan 2015b, 284, Kat. No. 95, 96; 303, Kat. No. 227; 304, Kat. No. 234.

⁹⁷⁶ Efe 2014a, 123, Fig.5/4; 125, Fig. 7/10.

⁹⁷⁷ Duru 1996, Lev. 133/15; Lev. 139/10-13.

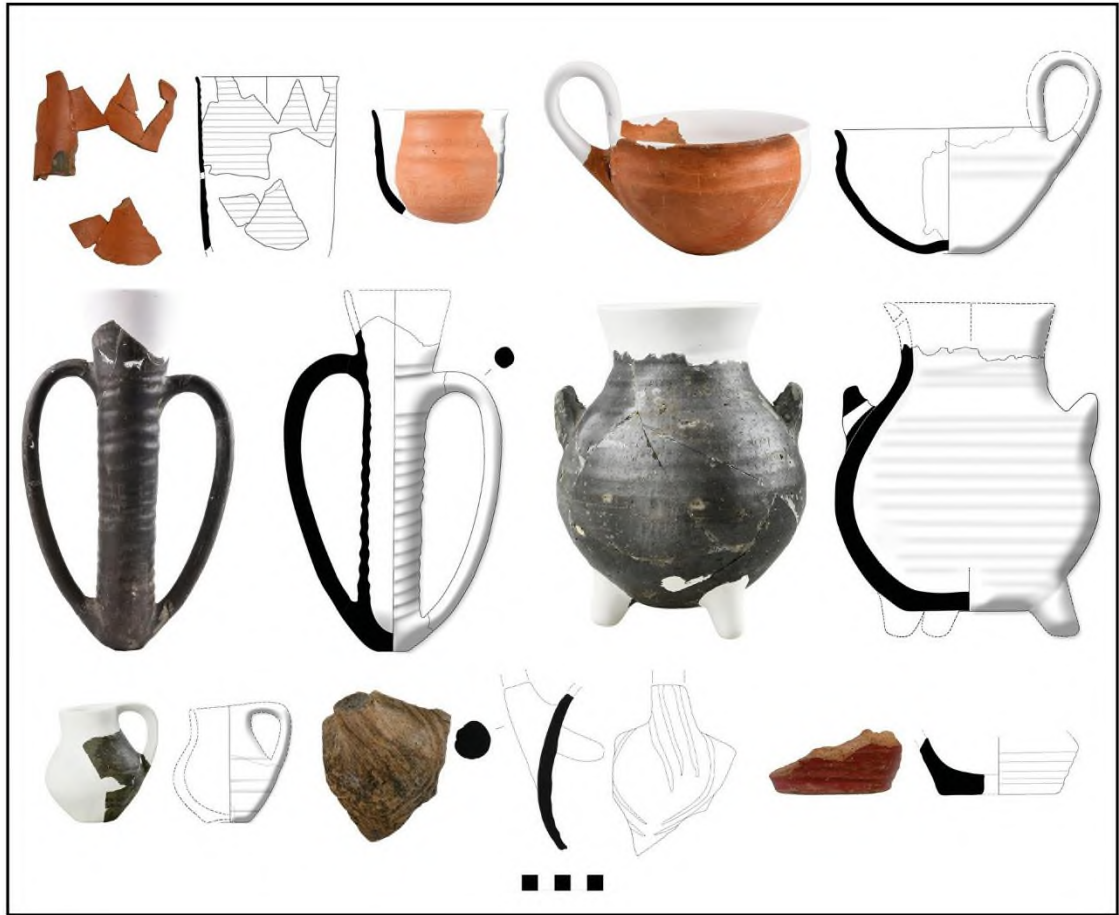
⁹⁷⁸ Seeher 2000, 151, Abb. 35, G.275/a, 162, Abb. 46, G.427, 163, Abb. 47, G.456/c.

⁹⁷⁹ Efe - Türkiye 2011c, 319/430, 320/332.

destekler niteliktedir. Ancak bu bezemenin özellikle çark yapımı kaplarda uygulanması, çarkı anımsattığı için sevilmiş olma ihtimali de vardır.

Boyunlu bir çömleğin boyun kısmında (Lev. 105: 502) ve başka örnekte gövdenin tamamında yatay oluk bezeme (Lev. 106: 504) bulunmaktadır. Bu bezeme, çömleklere ait olduğu düşünülen çömlek parçaları üzerinde (Lev. 129: 623; Lev. 130: 634; Lev. 131: 641) ve minyatür bir çömlekçik gövde üzerinde aralıklarla, yatay halde (Lev.127: 609) görülmektedir.

Oluk bezeme, formu belirlenemeyen düz dip örneğin de gövdesini çevreler biçimde ve yatay olarak (Lev. 133: 658) uygulanmıştır. Bu kap el yapımı olması açısından (*red coated ware*) diğerlerinden farklıdır.

Figür 92: Oluk bezemeli kaplardan örnekler.

Karşılaştırma

ETÇ I-II'de Eskişehir bölgesinde amphora şeklindeki kapların gövdelerinde konsantrik halkalardan oluşan oluk bezemenin varlığı, Orta İç Batı Anadolu'da

Beycesultan ETÇ I yayılım alanının içinde yer aldığı şekilde yorumlanmıştır. ETÇ II sonunda ve ETÇ III başında Eskişehir Bölgesi'nde geriye yatık gaga ağızlı testiler üzerinde iç içe geçmiş halkalar şeklinde sıg oluk bezeme görülür⁹⁸⁰. Orta ve İç Batı Anadolu Kültür Bölgesi'nde yer alan Kusura'da yatay oluk bezemeli kusura kaseleri ile yiv veya oluk bezemeli Kusura fincanları oldukça karakteristiktir⁹⁸¹. Likya-Pisidya Kültür Bölgesi'nde yer alan Isparta civarında, gaga ağızlı testilerin boyun kısmında yatay oluk bezeme yaygındır⁹⁸². Seyitömer Höyük'te de özellikle ETÇ III döneminde geriye yatık gaga ağızlı testilerin gövdeleri üzerinde iç içe geçmiş daireler şeklinde, ilmik kulplu çanaklar üzerinde ve depaslarda yatay oluk bezeme yaygın olarak kullanılmıştır⁹⁸³.

4.2.18.6. Boya Bezeme

Boya bezemeler, kırmızı ve beyaz boya bezeme olmak üzere iki tipte incelenmiştir.

4.2.18.6.1. Tip 1

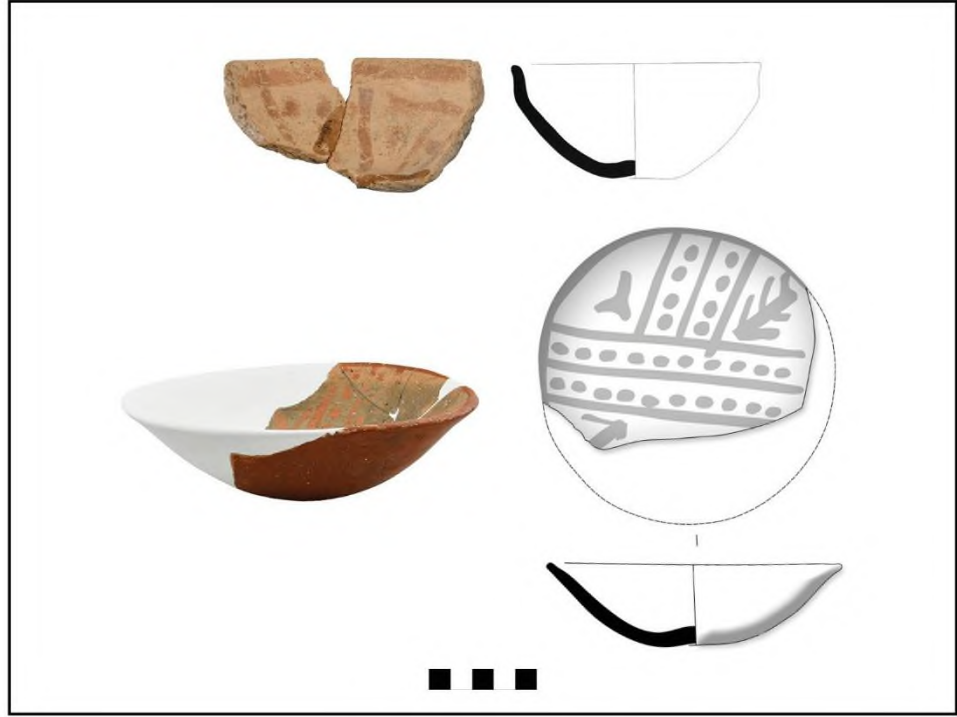
Kırmızı boya bezeme, dışa açılan basit ağız kenarlı bir tabakta ve “s” profilli bir çanağın içinde bulunmaktadır (Figür 93). Bezemeler, krem rengi hamur üzerine astar rengi ile aynı olan kırmızı ile oluşturulmuştur. Dışa açılan basit ağız kenarlı bir tabağın içinde, ağız kenarı boyunca, karşılıklı üç paralel çizginin aralarında iki sıra nokta bezeme bulunmaktadır, -çizgisel bezemenin her iki yanında bulunması gereken- ağız kenarından başlayıp çizgilerin dışta olanına yaslanan üç çizgi arasında nokta motifi bulunmaktadır, ağız kenarından başlayıp çizgilerin dışta olanına yaslanan üç çizgi arasında nokta bezeme ile kompozisyon tamamlanmıştır. Köşelerde kalan üçgen biçimindeki alanların birinde üç kollu bir motif, diğerinde ise ortadaki çizgiye yaslanan verev kısa çizgiler yer almaktadır (Lev. 24: 119). Bir kısmı korunmuş olan “s” profilli çanağın dışında bulunan astar, çanağın içinde 1 cm kadar devam etmektedir, bu çizgiden başlayan ve çanağın merkezine devam eden belli aralıklarla yerleştirilmiş, çanağın içini çevreleyen dikey çizgiler çeşitkenar üçgenler oluşturmaktadır. Bu üçgenlerin içinde bir ya da nokta motifi bulunmaktadır (Lev. 64: 317).

⁹⁸⁰ Efe - Ay-Efe 2011, 179.

⁹⁸¹ Efe - Türkteki 2011c, 218.

⁹⁸² Efe - Türkteki 2011c, 219.

⁹⁸³ Bilgen - Kapuci 2019, 95, Çiz. Grubu: 13; 126, Fig. 26, 27.

Figür 93: Kırmızı boya bezemeli kaplar.

Karşılaştırma

Açık renk üzerine uygulanmış olan kırmızı boya bezeme, ETÇ II’de Karaoğlan Mevkii’nde⁹⁸⁴, Keçiçayırı⁹⁸⁵ ve Hamamkarahisar’da⁹⁸⁶ basit profilli çanakların içinde görülmektedir. Küllüoba’da ETÇ II sonunda ve IIIC ve IIIB evrelerinde basit profilli çanak ve tabak içine uygulanmıştır⁹⁸⁷. Afyon Müzesi’nde bulunan ETÇ III’e tarihlenen bir grup içinde basit profilli ve “s” profilli çanak içinde⁹⁸⁸ ve Afyon Göktaş Mevkii’nde çanak içinde⁹⁸⁹ tespit edilmiştir. Kuruçay Höyük 2. yapı katında gaga ağızlı testinin yüzeyine kırmızı boya bezeme uygulanmıştır⁹⁹⁰. Acemhöyük ETÇ III’e tarihlendirilen VIII. tabakada el yapımı ve çark yapımı çanakların içlerinde ve dışlarında bantlar, çizgisel hatlar biçiminde kırmızı boya bezeme uygulanan örnekler bulunmuştur⁹⁹¹.

⁹⁸⁴ Topbaş vd. 1998, 52, Fig. 39/34; 53, Fig. 40/35.

⁹⁸⁵ Efe - Tuna 2017, 96, Lev. 1/3.

⁹⁸⁶ Sarı 2017a, 502, Res. 1/1, 4, 8.

⁹⁸⁷ Fidan vd. 2015, 73, Fig. 6/A; 74, Fig. 7/A; Sarı 2004, L. 56/3-5; Türkteki 2004, L.10/5, Lev. 39/1, 2; Efe 2014b, 187-196.

⁹⁸⁸ Topbaş vd. 1998, 84, Fig. 64/194, 195.

⁹⁸⁹ Efe - Türkteki 2011c, 345/470.

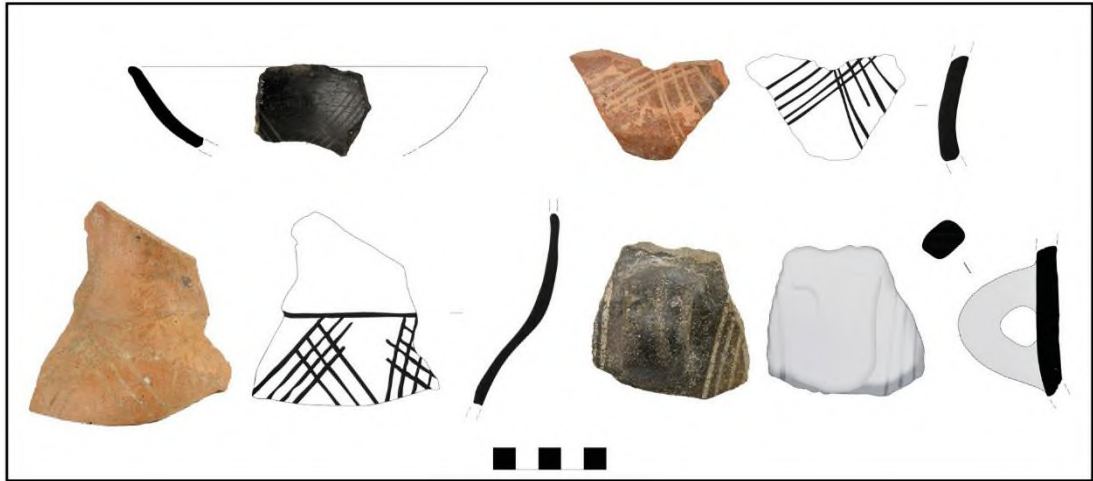
⁹⁹⁰ Duru 1996, 74, L. 121/21.

⁹⁹¹ Kamış 2020, 242, 256/Fig. 8, 257/Fig. 9.

Kırmızı boya bezeme, Seyitömer Höyük'te V. tabakada özellikle çanak ve tabakların içine⁹⁹² ve bir rhyton üzerine uygulanmıştır⁹⁹³.

4.2.18.6.2. Tip 2

Siyah zemin üzerine beyaz boya bezeme, çanak ve çömlek parçaları üzerinde görülmektedir (Figür 94). Bu bezeme, iki farklı “s” profilli çanağın içinde görülmektedir; bunlardan ilki siyah ağız kenarlı mal grubuna ait olup, çanağın korunan kısmında ağız kenarından başlayan, birbirine paralel dört verev çizgi çanağın merkezine doğru doğru devam etmektedir (Lev. 61: 299). Diğer çanağın içinde ise ağız kenarından başlayan dörtlü verev çizgiler, ikisi korunan verev çizgilerle zigzag yaparak birleşiyor olmalıdırlar (Lev. 61: 303). Bu bezeme, çömleğe ait olduğu düşünülen dikey kulbu korunmuş bir örnekte, kulbun her iki yanında verev üçer ve ikişer çizgi halindedir (Lev. 130: 635). Maşrapa ya da testiye ait olması gereken iki örneğin omuz kısmında da beyaz boya bezeme bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde beşer adet verev çizginin kesişmesi ile baklava dilimi motifi oluşturulmuş (Lev. 139: 688), diğerinde ise, dörder paralel verev çizginin kesişerek oluşturduğu baklava dilimi motifi, boynu çevreleyen yiv bezemeye yaslanmaktadır (Lev. 139: 689).

Figür 94: Beyaz boya bezemeli kaplardan örnekler.

⁹⁹² Bilgen - Kapuci 2019, 63, Çiz. Grubu 6/5; 73, Çiz. Grubu 8/1-10; Kapuci 2021, Fig. 20.I, Fig. 20.3.

⁹⁹³ Bilgen 2021, 286; Bilgen vd. 2015.

Karşılaştırma

Yortan Kültürünü karakterize eden en önemli özelliklerden biri olan beyaz boya bezeme, Büyük Menderes Havzası -Yukarı Porsuk kültür Bölgesi'nde de karşımıza çıkar⁹⁹⁴. Beyaz boya bezeme, Höyüktepe'de yaygın olarak boyunlu çömlekçiklerin gövde üzerinde⁹⁹⁵, Aizanoi'de⁹⁹⁶, Yazırın Çayır'da⁹⁹⁷, Kadıkalesi'nde⁹⁹⁸, Liman Tepe'de⁹⁹⁹, Beycesultan'da omurgalı çanakların omurgası ve gaga ağızlı testinin gövdesi üzerinde bulunmaktadır¹⁰⁰⁰. Laodikeia- Kandilkırı 4. tabaka çanak ağız kenarında, testi ve testiciklerin yüzeyine uygulanmıştır¹⁰⁰¹. Yortan Mezarlığında özellikle yuvarlak ağızlı ve gaga ağızlı testilerin gövde üzerini çevreler biçimde uygulanmıştır¹⁰⁰². Karaoğlan Mevkii'nde çömleklerin yüzeyine uygulanmıştır¹⁰⁰³. Bu bezemenin diğer görüldüğü merkezler ise Gavurtepe¹⁰⁰⁴ ve Elmalı-Karataş'dır¹⁰⁰⁵.

4.2.18.7. Motifli Saklı Astar Bezeme

Motifli saklı astar bezemede, astarlı kap yüzeyinin belli bir kısmı astarlanmadan, hamur rengine bırakılmış ya da astarı sıyrılmıştır. Kap yüzeyinde kırmızı astar ve perdahlı uygulanmadığı bölüme, çok ince çizgiler halinde kazıma bezeme yapılmıştır. Batı Anadolu'da görülen saklı astar bezeme'li kaplara dair ilk kapsamlı çalışma T. Efe tarafından yapılmış, bu grup için Motifli Saklı Astar Bezeme (Patterned Reserve Slip) ifadesi kullanılmıştır. Bu bezeme, İç Kuzeybatı Anadolu'da ETÇ 3'de özellikle geriye yatık gaga ağızlı testilerin gövdesinde zigzag biçiminde bantlar arasında yer alır¹⁰⁰⁶.

Saklı astar bezeme, birer örnekle gri mal (Lev. 154: 659), kahverengi astarlı ve perdahlı mal (Lev. 138: 684), orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal (Lev. 138: 685) ve üç örnekle parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal (Lev. 139: 690-692) özelliği gösteren çömleklerde tespit edilmiştir (Figür 95).

⁹⁹⁴ Sarı 2011, 156.

⁹⁹⁵ Ünan 2015b, 303, Kat. No. 227; Ünan 2019a.

⁹⁹⁶ Louchner - Ay-Efe 2001, Abb. 17/65-69.

⁹⁹⁷ Koçak 2004, çiz. 46/5.

⁹⁹⁸ Akdeniz 2011, 13, r. 5.

⁹⁹⁹ Şahoğlu 2002, Pl.29-b.

¹⁰⁰⁰ Lloyd - Mellaart 1962, 142, fig. P.22.

¹⁰⁰¹ Oğuzhanoglu-Akay 2015, 165.

¹⁰⁰² Kamil 1982, Pl. V/58, 63; Pl. VIII/145, 159; Pl. X/200; Pl. XI/187.

¹⁰⁰³ Topbaş vd 1998, 54, fig. 41/50-53.

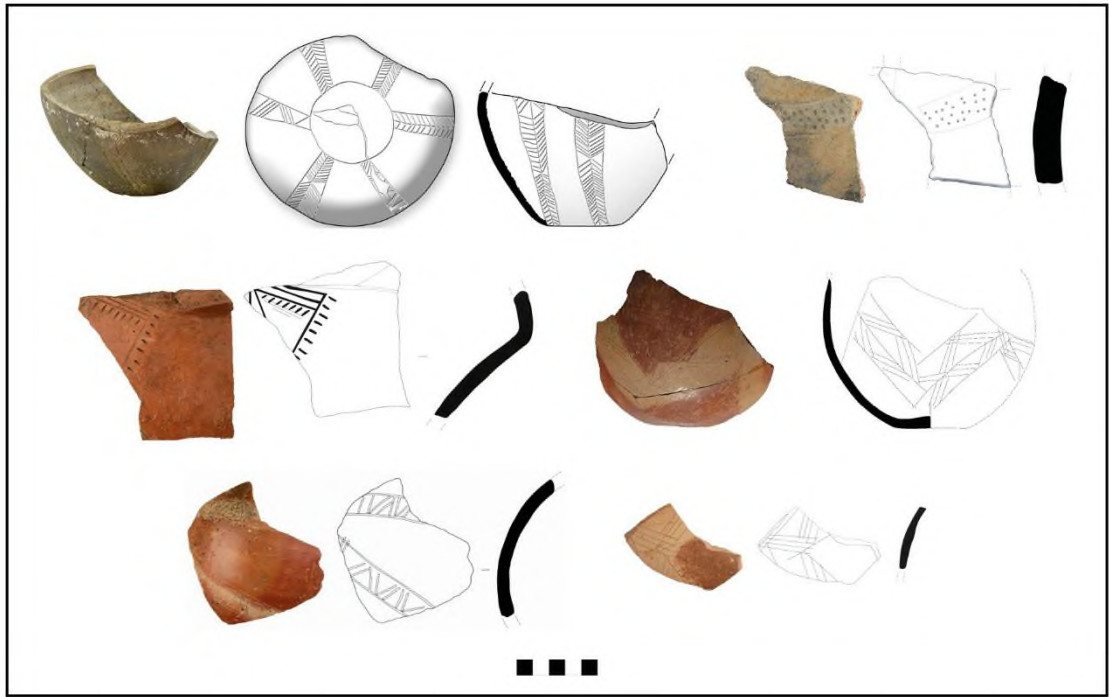
¹⁰⁰⁴ Meriç 1988, 164, R. 5/2.

¹⁰⁰⁵ Warner 1994, Pl. 176-e.KA 634.

¹⁰⁰⁶ Efe 1986, 5; Oğuzhanoglu 2019b, 504.

Alt yarısı ele geçirilen bir çömleğin dibinden başlayıp gövdeye devam eden ve gövdeyi çevreleyen altı adet dikey panel içerisinde balık kılçığı ve zigzaglar (Lev. 134: 659) uygulanmıştır. Bir çömleğin gövdesi üzerinde astarsız alan dar bir panel olarak sınırlandırılmış olup içinde düzensiz yerleştirilmiş dairesel baskı bezeme yer almaktadır (Lev. 138: 684). Başka bir çömlek parçasının omuz üzerinde, astarsız bırakılmış alanı sınırlayan kazıma bir çizgi ve bu çizgiye 90 derece açıyla birleşen üç paralel çizgi görülmektedir. Birbirine bağlanan bu çizgilerin birinin dışında, diğerinin içinde birbirini takip eden baskı bezemeler bulunmaktadır (Lev. 138: 685).

Parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal ile temsil edilen ilk örnekte, astarsız alan çömleğin gövdesini çevreleyen dar, zigzag biçiminde bırakılmıştır. Bu alanda kazıma ile oluşturulmuş çift panel içinde iki sıra zigzag motifi yer almaktadır (Lev. 139: 690). İkinci gövde parçasında, kabın dibinden ağzına doğru devam edecek şekilde planmış olması muhtemel, ikisi korunmuş dar alan astarsız bırakılmıştır. Bu alanlar içinde, kazıma ile oluşturulmuş çift zigzag'lar birbirini takip etmektedir (Lev. 139: 691). Diğerlerine göre daha küçük olan üçüncü örnekte ise dar panelin zigzag yapan kısmı korunmuştur. Bu alanda çift kazıma çizgi ile oluşturulmuş üçgen kısımlar bulunmaktadır (Lev. 139: 692).

Figür 95: Saklı astar bezemeli kaplardan örnekler.

Karşılaştırma

Kırmızı astarlı ve parlak perdahlı mal grubu üzerine uygulanan saklı astar bezeme, Eskişehir Bölgesi'nde uygulanmış buradan da doğuda Polatlı ve İç Anadolu'ya ulaşmıştır¹⁰⁰⁷.

Bu bezeme, Seyitömer Höyük V. tabakada bileşik kap üzerinde¹⁰⁰⁸ ve silindir biçimli kapaklar üzerinde¹⁰⁰⁹ görülmektedir.

Parlak kırmızı astarlı ve perdahlı örneklerinin benzerleri ise, Anadolu medeniyetleri Müzesi'nde bulunan bir gaga ağızlı testi ve aynı müzede Afyon'dan geldiği bilinen bir çömlek de bulunmaktadır¹⁰¹⁰. Küllüoba'da IIID¹⁰¹¹, Kaklık Mevkii¹⁰¹² ve Laodikeia-Kandilkırı 2 ve 3'te¹⁰¹³ görülmektedir.

4.2.19. Seyitömer VI. Tabaka Çanak Çömleğinin Genel Değerlendirmesi

Değerlendirme bölümünde, VI. Tabaka çanak çömleğinin genel özelliklerinin kısaca tanıtılmasının ardından karşılaştırma merkezlerine değinilecektir. Seyitömer Höyük VI. Tabaka'nın bir öncesi ve ETÇ II'nin son evresi olan VI/A evresi ile VI. tabakanın bir sonrası olan V/D evresi çanak çömlek özelliklerine karşılaştırmalı olarak değinilecektir.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka çanak çömleği yaklaşık 5000 parça üzerinden değerlendirilmiş ancak 692 parça örneklem olarak seçilmiştir. VI. Tabaka'da ele geçirilen çanak çömlek %31 oranında çark yapımı, %69 oranında ise el yapımıdır. 6 parça ile temsil edilen kalıp yapımı testi ise yüzdelerle sıralamasına girememiştir.

VI. Tabaka çanak çömleğinde el yapımı, çark yapımı ve kalıp yapımı olmak üzere üç teknik tespit edilmiştir. El yapımı formlar arasında çanaklar (basit profilli, konik, iç çekik ağız kenarlı, omurgalı ve "s" profilli çanaklar), gaga ağızlı testiler, maşrapa, tepsi, çömlek tipleri, kapak tipleri, minyatür kaplar ile birkaç örnekle temsil edilen kadeh ve depas formları da yer almaktadır. El yapımı çanak çömleğin dahil olduğu dikkati çeken

¹⁰⁰⁷ Oğuzhanoğlu 2019b, 505.

¹⁰⁰⁸ Bilgen vd. 2015, 168, Fig. 180.

¹⁰⁰⁹ Kuru 2016, 410, Kat. No. 405.

¹⁰¹⁰ Efe - Türkiye'deki 2011c, 345/472, 346/473.

¹⁰¹¹ Efe - Türkiye'deki 2005, 125.

¹⁰¹² Topbaş vd. 1998, 39.

¹⁰¹³ Oğuzhanoğlu 2019b, 501-509.

mal grupları mevcuttur. Genellikle orta nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu (Mal 1a), kaba mal grubu (Mal 3), siyah ağız kenarlı mal grubu (Mal 6), siyah astarlı ve perdahlı mal grubu (Mal 8), parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu -red coated ware- (Mal 11d) el yapımı çanak çömleği temsil etmektedir.

Çark yapımı formlar arasında dışa açılan basit ağız kenarlı tabak (*Troya A2*), dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak (*Troya A3*), içe çekik ağız kenarlı çanak, omurgalı ve “s” profilli çanakların özellikle 5b tipi, kadeh, depas, fincan, Suriye Şişeleri, özellikle yuvarlak ağızlı çömlekler, minyatür kapların bir kısmı yer almaktadır. Çark yapımı bu formlarda mal grupları da belirleyici olabilmektedir. İnce nitelikli kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu (Mal 1b), film astarlı mal grubu -wash ware- (Mal 4), kırmızı astarlı mal grubu (Mal 5), ince astarlı ve ince nitelikli mal grubu (11a), gri astarlı ve parlak perdahlı mal grubu (Mal 11b) ve yalın mal grubu -plain ware- (Mal 11c) büyük oranda çark yapımı çanak çömleği içermektedir.

Dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabaklar ile çanak formları V. tabakada devam eden formlar arasındadır. Özellikle bu iki form, bu konuda çalışması olan A. Kuru tarafından¹⁰¹⁴ dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabaklar el yapımı, çanaklar ise el ve kalıp yapımı olarak değerlendirilmiştir. Ancak VI. Tabaka’da da bulunan 10 adet dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak, 1 adet içe çekik ağız kenarlı çanak, 5 adet omurgalı çanak ve 21 adet “s” profilli çanakların 5b tipinde olanlarında, özellikle ağız kenarlarında göz ile görülebilir nitelikte çark izleri tespit edilmiştir. Bu durumun daha önce (V. tabakada) tespit edilememesinin nedeni tabak çanakların yüzeylerinde kullanılan astarın kalın olması ile ilgili olmalıdır. Çark izlerine ek olarak dışa çekik ağız kenarlı tabakların boyutları birbirine oldukça yakındır. Ayrıca dışa açılan basit ağızlı çark yapımı tabakların ve dışa çekik ağız kenarlı tabakların ilk olarak VI. Tabaka’da ortaya çıkması da tip 2 tabakların da çarkta üretildiğini göstermesi açısından önemlidir¹⁰¹⁵.

İlk defa VI. Tabaka’da ele geçirilen iki adet yarım daire biçimli kalıbın yanı sıra gaga ağızlı testi, yuvarlak ağızlı testi ve sepet kulplu kap formlarının bir kısmının kalıp yapımı ile üretildikleri tespit edilmiştir. Yatay tutamaklı kubbe kapakların da içlerinin oldukça düzgün olması, çark izinin tespit edilememesi ve formun kalıpta üretilmeye uygun olmaları sebebiyle kalıp yapımı olma ihtimali üzerinde durulmuştur. V. tabaka’da

¹⁰¹⁴ bkznz. Kuru 2016, Bilgen - Kapuci 2019.

¹⁰¹⁵ Çanakların katalogda göz ile görülebilen çark izleri için bkznz: Şekil. 12, 268, 274, 281, 283, 297, 301, 306, 309, 320, 321, 323, 325, 326, 329, 332, 343, 345, 367, 386.

gaga ağızlı testi, yuvarlak ağızlı çömlek ve sepet kulplu kapların kalıp üretimi artarak devam etmektedir. Yatay tutamaklı kubbe biçimli kapakların kullanımının da V. tabaka'da artıyor olması da kalıpta üretildiklerini düşündürmektedir. Kalıp kullanımı, gaga ağızlı testi ve yuvarlak ağızlı çömlekçikler gibi kapalı formlarda kullanılmaktadır ve bu tip kapların içinde kalıp izi görülebilmektedir. Kalıplar, yarım daire formları sebebiyle tabak formlarını üretmeye uygun değildir. Çanak formlarında ise kullanıldıklarını gösteren herhangi bir iz bulunmamaktadır. Çanaklarda kullanıldıkları yönündeki görüşler tahmin niteliğindedir. Ayrıca çanak formlarında kullanılıyor olsalardı, kalıpların formuna en uygun çanak formu olan basit profilli çanakların V. tabaka'da sayıca artıyor olması gerekirdi. Bu verilere ek olarak, Orta, İç Batı, Batı ve Kuzeybatı Anadolu'da ETÇ III merkezlerinde tabak ve "s" profilli çanaklar çok yaygın ve karakteristik formlar iken, kalıp kullanımı sadece Seyitömer Höyük'te tespit edilebilmiştir.

VI. Tabaka'da, ele geçirilen çanak çömlek, %30'luk bir oranla kırmızı astarlı ve perdahlı, %18 ile kahverengi astarlı ve perdahlı, %12 ile kaba, %9 ile film astarlı, %7 ile kırmızı astarlı, %7 ile siyah ağız kenarlı, %5 ile astarsız ve perdahsız, %6 ile siyah astarlı ve perdahlı, %3 ile kahverengi astarlı, %1 ile açık kahverengi astarlı ve perdahlı ve %2 ile ithal olmak üzere 11 mal grubuna ayrılarak incelenmiştir.

Mal grupları arasında kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu ilk sırayı almaktadır. Bu mal grubunda yer alan çanak çömlek genellikle el yapımıdır ve günlük kullanım kaplarından oluşmaktadır. Bu mal grubu, ETÇ II ve ETÇ III'de Aşağı Büyük Menderes, Yukarı Büyük Menderes Kültür Bölgesinde ve Antalya-Göller Bölgesi Kültür Bölgesi'nde¹⁰¹⁶ görülmektedir. Kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde de görülmekte ve V/D evresinde de devam etmektedir (Tablo 2).

Kahverengi astarlı ve perdahlı mal grubu, Seyitömer Höyük'te ise VI/A'da görülmekte ve V/D evresinde de devam etmektedir. Kaba mal grubunda, genellikle çömlek formundaki kaplar yer almaktadır. Seyitömer Höyük'te VI/A ve V/D evrelerinde yaygın olarak görülen bir maldır.

Film astarlı mal grubundaki örnekler çark yapımı tabak ve çanaklardan oluşmaktadır. Bu mal grubu ETÇ III çanak çömleği için karakteristik bir grup olup, benzerleri Küllüoba, Bahçeşehir, Beycesultan, Laodikeia-Kandilkırı, Yortan C ve

¹⁰¹⁶ Karşılaştırma merkezleri için bkzn. Bölüm IV.

Troya'da görülmektedir. Bu mal grubu, Seyitömer Höyük'te ilk defa VI. Tabaka'da görülmektedir ve V/D evresinde de devam ettiği tespit edilmiştir.

Kırmızı astarlı mal, Seyitömer Höyük'te ise V/A evresinde yok denecek kadar az olan bu mal grubu, V. tabakanın evrelerinde yaygın mal gruplarından biridir.

Siyah ağız kenarlı (*black topped ware*) mal grubu, özellikle günlük kullanım kapları olan çanak formlarında tespit edilmiştir. Bu mal grubu, ETÇ II'ye merkezlerinde görülmektedir. Seyitömer'de ise VI/A'da da görülen bu mal grubunun görüldüğü son tabaka VI. Tabakadır. Dolayısıyla bu mal grubunun ETÇ III'e tarihlendirilen V. tabakada devam etmediği tespit edilmiştir.

Siyah astarlı ve perdahlı mal grubu içinde değerlendirilen çanak çömleğin hamurları orta gözenekli, yüzeyleri ise parlak perdahlıdır. Özellikle Kıyı Ege'de, ETÇ'nin ilk yarısı için karakteristik olan grup, ETÇ IIIA tabakasındaki varlığı kültürel sürekliliği gösterir. Bu malın giderek azalması da Batı Anadolu süreci ile benzer bir duruma işaret eder. Seyitömer Höyük'de ise VI/A'da yoğun olarak görülürken V/D evresinde ortadan kalkar. Bu mal grubunun görüldüğü son tabaka VI. Tabakadır.

Kahverengi mal grubuna dahil edilen çanak çömlek, Seyitömer V/A'da oldukça sınırlı kullanılmakla beraber V. tabakanın evrelerinde varlığını sürdürmeye devam eder. Açık kahverengi mal grubu, ETÇ II için yaygın bir gruptur. Seyitömer Höyük'de ise V/A'da görülmekle beraber V. tabakada ortadan kalkar.

İthal malların ilk tipi olan ince astarlı ve ince nitelikli mal grubunda yer alan çanak çömlek içinde özellikle çark yapımı kadehler yer almaktadır. İthal malların ikinci tipi, gri astarlı ve parlak perdahlı maldır. Bu mal grubuna, Seyitömer Höyük'te ise VI/A'da rastlanmaz, ilk defa VI. Tabaka'da ortaya çıkan bu grup azalarak V/D evresinde de devam etmektedir. İthal mal grubunun üçüncü tipi olan, yalın mal grubu ile özellikle dışa açılan ağız kenarlı tabaklarla (A2) temsil edilmektedir. Bu grup Seyitömer'de ise sadece VI. Tabaka'da ele geçirilmiştir.

İthal mal grubunun dördüncü tipi olan parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubu (*red coated ware*), ilk kez Blegen tarafından tanımlanmıştır. Efe, söz konusu grubun ETÇ III başından itibaren İç Batı Anadolu'nun kuzey kesiminde yaygın olduğunu

belirtmektedir¹⁰¹⁷. Seyitömer Höyük'te ise henüz VI/A'da tespit edilmemiş, V/D tabakasında ise devam etmediği tespit edilmiştir.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka çanak çömleğinin mal grupları değerlendirildiğinde, siyah ağız kenarlı, siyah astarlı ve perdahlı ve açık kahverengi astarlı ve perdahlı mal gruplarının VI/A'dan VI. Tabaka'ya devam eden ve son kez VI. Tabaka'da görülen mal grupları olduğunu söylemek mümkündür. Kırmızı astarlı ve perdahlı, kahverengi astarlı ve perdahlı, kaba, astarsız ve perdahsız mal gruplarının ise VI/A tabakasındaki kullanımlarının VI. ve V. tabakalarında da devam ettiği görülmüştür. Film astarlı (*wash ware*), kırmızı astarlı, kahverengi astarlı ve ithal mal grubu içinde değerlendirilen ince astarlı ve ince nitelikli, gri astarlı ve parlak perdahlı, yalın mal (*plain ware*) ve parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal (*red coated ware*) gruplarının ise ilk defa VI. Tabaka'da ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

¹⁰¹⁷ Oğuzhanoğlu 2019b, 503.

	ETÇ II	ETÇ IIIA	ETÇ III
Mal Grupları	Vla	VI	Vd
Kırmızı Astarlı ve Perdahlı	X	X	X
Kahverengi Astarlı ve Perdahlı	X	X	X
Kaba	X	X	X
Film Astarlı		X	X
Kırmızı Astarlı		X	X
Siyah Ağız Kenarlı	X	X	
Astarsız Perdahsız	X	X	X
Siyah Astarlı Perdahlı	X	X	
Kahverengi	X	X	X
Açık Kahverengi	X	X	
İthal		X	
İnce Kırmızı Astarlı ve İnce Nitelikli		X	
Gri		X	X
Yalın		X	
Parlak		X	

Tablo 2: Mal gruplarının gelişimini gösteren tablo.

Formlar

Formların ayrıntılı özelliklerine metin içinde değinilmiştir burada formların ETÇ II ve ETÇ III'de kullanım durumlarına değinilecektir (Tablo 3).

Tabak formu, dışa açılan basit ağız kenarlı tabak (*Troya A2*) ve dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak (*Troya A3*) olmak üzere iki alt tipe ayrılarak incelenmiştir. Dışa açılan basit ağız kenarlı tabaklar çark yapımıdır. Bu tabaklar, Troya IIc tabakasında¹⁰¹⁸

¹⁰¹⁸ Blegen tek parça ile temsil edilen çark yapımı tabağın IIb evresinde tespit edildiğine değinirken, Türkiye'de, bu tek parçanın IIc evresinin inşası sırasında düşmüş olduğunu ve Troya'da çark yapımı çanak çömleğin Troya IIc'den itibaren kullanıldığını önermektedir. Bknz. Blegen vd. 1950, 205; Türkiye'de 2012, 48.

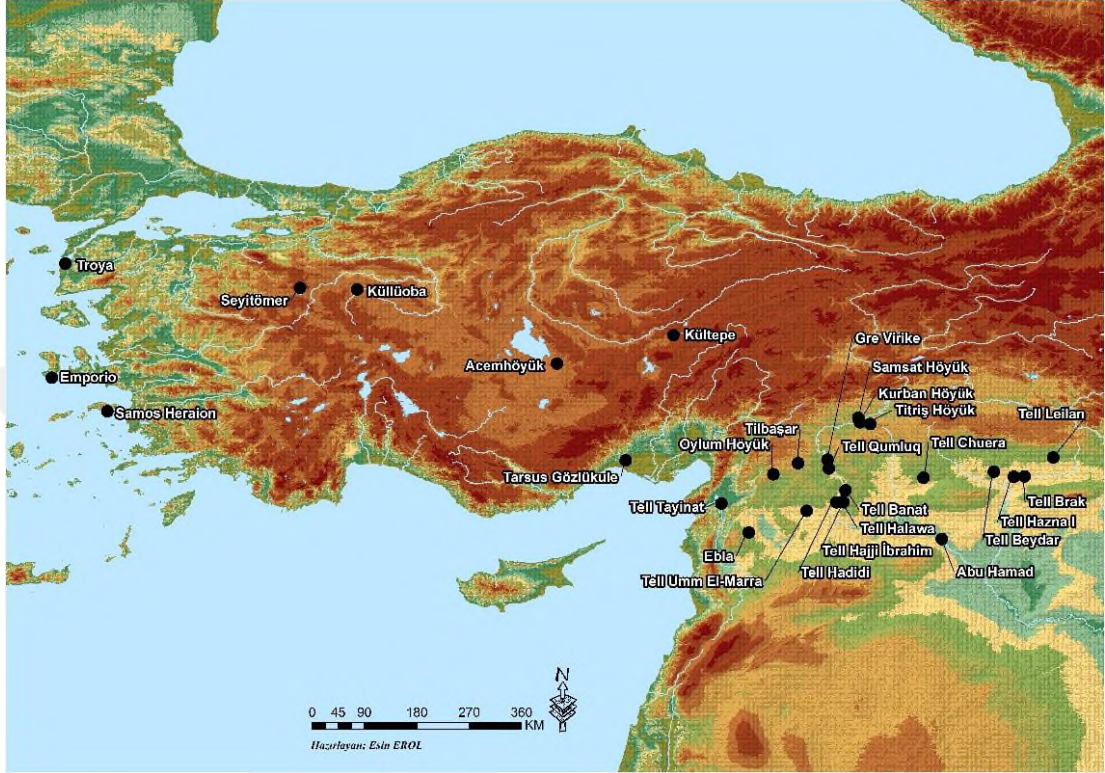
görülmeye başlanılmış, III., IV. ve V. tabakalarda da kullanılmaya devam edilmiştir. Bu tabakların bulunduğu yerleşimlerin tabakaları ETÇ II sonu, ETÇ III başı ve ETÇ III'e tarihlendirilmiştir. Bu form, Seyitömer Höyük'te ise ilk defa VI. Tabaka'da görülmektedir. V. tabakada ise yalın mal ile temsil edilen örneklerine rastlanmazken kırmızı astarlı örnekleri azalarak kullanılmaya devam etmiştir.

Dışa açılan ağızlı ve ağız kenarları dışa çekik tabak formu, Seyitömer Höyük'de VI/A'da görülmez, bu form ilk defa VI. Tabaka'da tespit edilmiştir ve V. tabakanın evrelerinde de artarak devam etmektedir.

VI. Tabaka'da ele geçirilen çanaklar, konik, basit profilli, içe çekik ağız kenarlı, omurgalı ve "s" profilli olmak üzere 5 alt tipe ayrılarak incelenmiştir. Konik çanaklar, Seyitömer Höyük VI/A evresinde görülür ve kullanımı VI. Tabaka'da devam eder. Seyitömer Höyük VI. Tabaka'da çanakların alt tipi olan basit profilli çanakların ağız kenarında yer alan kabartmalı örnekleri, ilmik kulplu, üçayaklı, atnalı tutamaklı ve yatay kulplu örnekleri, Seyitömer Höyük'de VI/A evresi'nde yaygın olarak görülürken, V/D evresi'nde basit profilli çanaklar azalarak devam etmektedir. Bu çanakların, kabartmalı, atnalı tutamaklı, ilmik kulplu ve yatay kulplu örnekleri ise yok denecek kadar azdır. Basit profilli üçayaklı çanakların kullanımı ise en son VI. Tabaka'da görülmektedir. İçe çekik ağız kenarlı çanaklar, ilmik kulplu örnekleri, Seyitömer'de VI/A'da görülmektedir, V/D evresinde ise azalarak devam etmektedir. Omurgalı çanakların ilk tipi, Seyitömer Höyük'te ise VI/A evresinde görülen bu form, ETÇ III'e tarihlenen V. tabaka da devam etmektedir. Keskin omurgalı çanaklar, Seyitömer Höyük VI/A evresinde yaygın olarak görülmekle beraber V. tabakada ise azalarak varlığını sürdürmektedir.

"S" profilli çanakların ilk tipi olan hafif "s" profilli çanakların. Bu tip çanaklar, Seyitömer Höyük, VI/A evresi'nde yaygın olarak görülmekle birlikte V/D evresinde de devam etmektedir. "S" profilli çanakların ikinci tipi olan keskin "s" profilli çanakların Seyitömer Höyük'te ise VI/A evresinde görülmemekle beraber ilk defa VI. Tabaka'da ortaya çıkar ve V. tabaka boyunca devam eder. Bu tipin ilmik kulplu örnekleri Seyitömer Höyük'te VI/A'da yaygın olarak görülmekte, bu formun görüldüğü son tabaka VI. Tabakadır. "S" profilli çanakların dördüncü tipi olan çanakların Seyitömer Höyük'te ise VI/A'da görülen bir form olup son olarak VI. Tabaka'da kullanılmıştır.

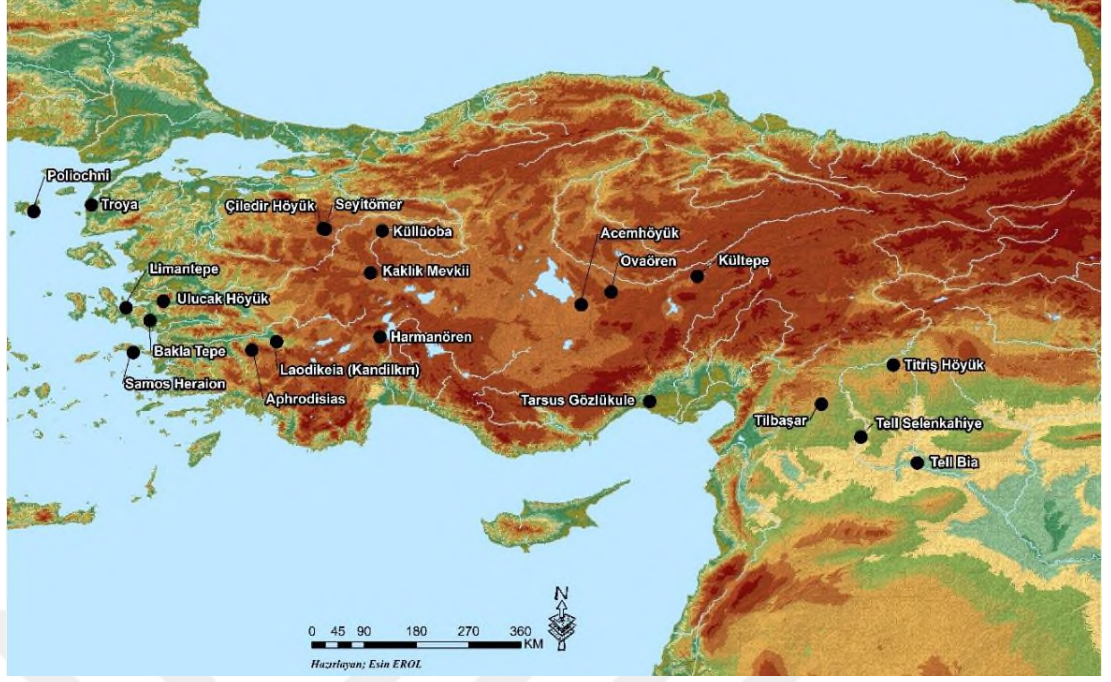
Kadeh formu, Suriye-Mezopotamya kökenli bir form olup Batı Anadolu'ya kadar yayıldığı görülmektedir (Figür 96). Kadeh formu, Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde görülmezken, ilk defa VI. tabakada ortaya çıkan form V/D evresi'nde de devam eder.

Figür 96: Tezde sözü edilen Kadeh formunun benzerlerinin Anadolu ve Mezopotamya'da görüldüğü merkezler.

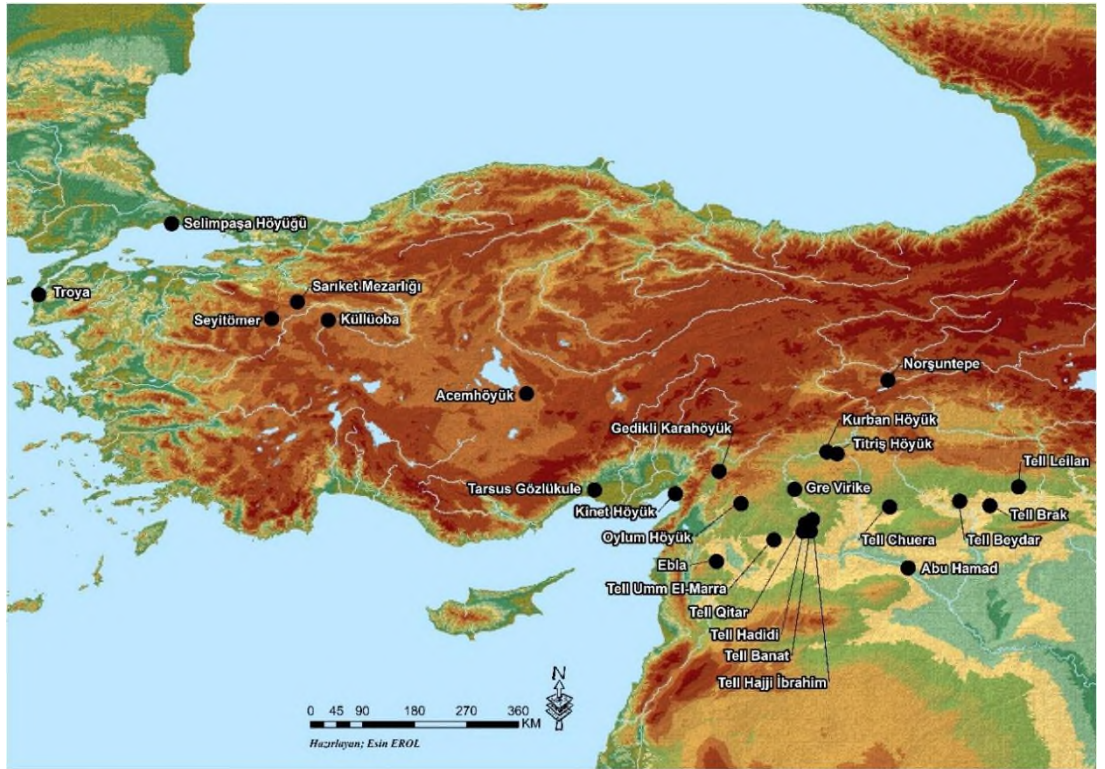
Bardaklar, Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde görülmekte ve V/D evresinde ise az sayıda dikey kulplu örneği bulunmaktadır. Fincan formu, Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde görülmekte ve V. tabaka boyunca devam etmektedir.

Depas formu, düz dipli ve sivri dipli olarak ele alınmıştır. Sivri dipli depaslar Orta Anadolu'da tercih edilen bir tip iken Batı Anadolu'da her iki tipte kullanılmıştır (Figür 97). Seyitömer Höyük'te ise ilk olarak VI. Tabaka'da görülmeye başlar ve V. tabaka boyunca devam eder.

Figür 97: Tezde sözü edilen Depas formunun benzerlerinin görüldüğü merkezler.

Suriye Şişeleri, İç Batı Anadolu'da Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı ve Küllüoba IIIA evresi'nde, Kuzeybatı Anadolu'da Selimpaşa Höyüğü ve Troya IIIa'da görülmektedir. Suriye Şişeleri, yaygın olarak VI. Tabaka'da görülmeye başlarken, V/D evresi'nde örnekleri tespit edilmiştir (Figür 98).

Figür 98: Tezde sözü edilen ve Suriye Şişelerinin benzerlerinin görüldüğü merkezler.

Maşrapa formunun Seyitömer Höyük'te VI/A'da görülmektedir V/D evresinde ise yok denecek azdır.

Gaga ağızlı testilerin dik, geriye yatık ve emzikli olmak üzere üç tipi tespit edilmiştir. Dik gaga ağızlı testiler, Dik gaga ağızlı testiler, Seyitömer'de VI/A evresi'nde yaygın olarak görülmekle beraber V/D evresi'nde de devam eden formların arasında yer almaktadır. Geriye yatık gaga ağızlı testiler, Seyitömer Höyük VI/A evresi'nde az sayıda tespit edilmişken, VI. Tabaka'da yoğunlaşmış ve bu yoğunluğun V. tabaka boyunca devam ettiği anlaşılmıştır. Emzikli gaga ağızlı testiler, genellikle Seyitömer Höyük'te ise VI/A'da yaygın bir form olan bu testiler son olarak VI. Tabaka'da görülmekte ve V/D evresi'nde devam etmemektedir.

Sepet kulplu kaplar, Seyitömer VI/A evresinde görülmekle beraber, V/D evresinde yaygın olarak kullanılan kaplardır.

Çömlek formunun ilk tipi olan yuvarlak ağızlı ve küçük boyutlu çömleklerin Seyitömer Höyük'te ise VI/A'da görülen bu kapların kullanımı V. tabaka boyunca devam eder. Çömlek formunun ikinci tipini oluşturan boyunlu çömlekler, Seyitömer Höyük'te ise VI/A'da görülen bu çömlekler V. tabaka boyunca devam etmektedir. Üç ayaklı çömlekler, Seyitömer Höyük'de VI/A evresinde görülmekte ve V. tabaka boyunca da devam etmektedir. Çömleklerin son tipi olan basit ağız kenarlı çömlekler, Seyitömer Höyük V/A evresinde yoğun olarak görülen bu çömlekler, V. tabakada azalarak devam ettiği tespit edilmiştir.

İç Batı Anadolu'nun yaygın formlarından biri olan tepsiler, Seyitömer Höyük'te VI/A ve B tabakalarında kullanılan bir form iken V. tabakada az sayıda üçayaklı örneği tespit edilmiştir.

Kapak formunun ilk tipi olan düz kapaklar, Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde görülür ve kullanımı V. tabaka boyunca devam eder. Düz ve tutamaklı kapaklar, Seyitömer Höyük'te VI/A'da görülür ve kullanımı V. tabakada azalarak devam eder. Konik kapakların tutamaklı kapaklar, Seyitömer'de VI/A'da kullanılan bu form V. tabakanın evrelerinde de kullanımını sürdürür. Kubbe kapakların tutamaksız örnekleri, Seyitömer Höyük VI/A evresinde yaygın olarak görülür ve V. takada boyunca da devam eder. Kubbe biçimli üstten tutamaklı örnekleri ise VI/A evresinde görülmez, ilk defa VI.

Tabaka'da görülen bu tip kapakların kullanımı V. tabaka boyunca artarak devam etmektedir. Silindir biçimli kapakların, Seyitömer Höyük VI/A evresinde birkaç örneği tespit edilmişken, bu formun kullanımı V. tabakada artarak devam eder. Silindir biçimli kapakların her iki yanında yer alan dikey tutamaklı çeşitleri de V. tabaka kap repertuarına eklenir. İçbükey kapak Seyitömer Höyük'te sadece VI. tabakada ele geçirilmiştir.

Minyatür kaplar, çanakçık, kadehcik, gaga ağızlı testicik, çömlekçik tipleri ve özel işlevli kaplar olmak üzere 5 tipe ayrılarak değerlendirilmiştir. Özel işlevli minyatür kaplar başlığı altında kuş biçimli kap ve dörtgen biçimli kapların benzerleri Yortan Mezarlığı başta olmak üzere Göller Bölgesi'nde görülmektedir. Minyatür kaplar, Seyitömer Höyük'te VI/A'da görülmekle birlikte kullanımları V. tabaka boyunca da devam etmektedir.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka'da tespit edilen formların büyük bir kısmı ETÇ II'ye tarihlendirilen VI/A ve B evrelerinde de tespit edilen formlardır. Dolayısıyla ETÇ II'den devam eden formlar arasında konik, basit profilli, içe çekik ağız kenarlı, omurgalı ve "s" profilli çanaklar, bardak, fincan, maşrapa, dik gaga ağızlı testiler, emzikli gaga ağızlı testiler, sepet kulplu kaplar, çömlek tipleri, tepsi, düz kapaklar, düz ve tutamaklı kapaklar, konik kapakları, kubbe kapakların tutamaksız örnekleri, silindir biçimli kapaklar ve minyatür kaplar yer almaktadır. Bu formların bir kısmının kullanımı VI. Tabaka ile birlikte son bulmaktadır. Son olarak VI. Tabaka'da görülen formlar ise konik çanaklar, emzikli gaga ağızlı testiler ve tepsilerdir. Bu formların bir kısmı V. tabaka evreleri boyunca azalarak ya da artarak devam etmektedir. VI. Tabaka'da bulunmuş olan ve V. tabakaya azalarak devam eden formlar arasında basit profilli çanaklar, içe çekik ağız kenarlı çanaklar, omurgalı çanaklar, bardak, maşrapa, düz-düz ve tutamaklı, konik kapak formları yer almaktadır. Bu formlar içinde V. tabakada artarak devam eden formlar arasında "s" profilli çanakların ikinci tipi, fincanlar, sepet kulplu kaplar, kubbe kapak çeşitleri, silindir kapaklar sayılabilir. V. tabakaya devam eden formların bir kısmının yapım tekniği değişmiştir. Sepet kulplu kaplar ve dik gaga ağızlı testilerin kalıp yapımı örnekleri, yuvarlak ağızlı çömleklerin ise çark yapımı ve kalıp yapımı örnekleri V. tabakada kullanılmaktadır.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka'da ilk defa görülenler formlar ise dışa açılan basit ağız kenarlı tabak (*Troya A2*) ve dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak (*Troya A3*), kadeh, depas, Suriye Şişeleri, geriye yatık gaga ağızlı testiler, kubbe kapakların yatay

kulplu örnekleridir. Bu formların tamamı azalarak ya da artarak devam etmektedir. V. tabakada azalarak devam eden formlar, dışa açılan basit ağız kenarlı tabak (A2), kadeh ve Suriye Şişeleridir. Dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak (A3), geriye yatık gaga ağızlı testiler ve kubbe kapakların yatay kulplu örnekleri V. tabakada artarak devam eden formlardır.

İlmik kulpların yıldız biçimli (memecik kabartmalı) örnekleri, Seyitömer Höyük VI/A'da ve V. tabakada ilmik kulplar yaygın olarak görülürken ilmik kulpların yıldız biçimli ve burgulu örneklerinin görüldüğü son tabaka VI. Tabakadır. Özellikle testi, çömlek tipi kaplarda yaygın olarak kullanılan dikey kulplar, tüm Anadolu'da ETÇ boyunca görülen, burgulu dikey kulplar Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde yaygın olarak görülürken, V. tabakanın evreleri boyunca ise özellikle testi formundaki kapların gövde üzerindeki başlangıcı ile sınırlandırılmış, kulp boyunca devam etmemiş ve kullanımı VI. Tabaka'ya göre azalmıştır. Yatay kulplar, Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde yatay kulplar özellikle çanak formunda yaygın olarak kullanılmıştır, bu kulplar V. tabakada tabak ve çanaklarda azalarak devam etmektedir. VI. Tabaka'da, ip delikli dikey tutamakların üç örneği tespit edilmiş ve bu tutamakların tamamı çark yapımı kaplar üzerinde yer aldığı tespit edilmiştir. Bunlardan üçü, gri astarlı ve parlak perdahlı mal ile temsil edilir ve bu tutamakların yerleşime çark ile birlikte geldiği düşünülebilir. VI. Tabaka'da çanak ve çömleklerde görülen atnalı biçimli tutamaklar, İç Batı Anadolu'da yaygın yaygın bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kulplar, tutamaklar ve diplerin VI. Tabaka'da kullanımına bakıldığında ise dikey kulpların testi, maşrapa, çömlek gibi formlarda önceki dönemden benzer yoğunlukta devam ettiği ve V. tabakaya da geçtiği görülmektedir. Özellikle çanak formlarında görülen ilmik kulplar, ETÇ II'de yaygın olarak basit profilli çanaklarda kullanılmış, bu kullanım VI. Tabaka'da devam etmiş ve V. tabakada sayıca yoğunlaşan "s" profilli çanaklar ve fincanlar aracılığı ile kullanımı sürmüştür. ETÇ II'de özellikle çanak ve çömlek formlarında yaygın olarak kullanılan yatay kulpların yoğunluğu VI. Tabaka'da devam etmektedir. Yatay kulplar, V. tabakada çömleklerde devam ederken çanak formunda kullanımı azalmıştır.

Formlar	VIa	VI	V
Tabak		X	X
Çanak			
Konik	X	X	
Basit	X	X	X
İçe Çekik	X	X	X
Omurgalı	X	X	X
S Profilli			
T1	X	X	X
T2		X	X
T3	X	X	
T4	X	X	
Kadeh		X	X
Bardak	X	X	X
Fincan	X	X	X
Depas		X	X
Suriye Şişesi		X	X
Maşrapa	X	X	
Gaga Ağızlı Testi			
T1	X	X	X
T2	X	X	X
T3	X	X	
Sepet Kulplu Kap	X	X	X
Çömlek	X	X	X
Tepsi	X	X	X
Kapak			
T1	X	X	X
T2	X	X	X
T3	X	X	X
T4		X	X
T5	X	X	X
Minyatür	X	X	X

Tablo 3: Form gelişim tablosu.

Bezemeler kabartma, kazıma, yiv, oluk, baskı, boya ve saklı astar bezeme olmak üzere 7 gruba ayrılarak incelenmiştir (Tablo 4). Bu bezemelerde yaygın olarak nokta, içi dolu daire, paralel çizgi, paralel vev çizgi, dalgalı çizgi, balık kılıcı, zigzag, panel

içinde zigzag, iç içe “V”, içi taralı üçgen ve “X” işaretlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir (Tablo 5).

	Kabartma Bezeme	Kazıma Bezeme	Yiv Bezeme	Oluk Bezeme	Baskı Bezeme	Boya Bezeme		Saklı Astar Bezeme
						Beyaz	Kırmızı	
Tabak	X							
Çanak						X	X	
Fincan	X			X				
Kadeh				X				
Depas	X							
Maşrapa			X					
Gaga Ağızlı Testi	X	X			X			
Tepsi		X						
Çömlek	X					X		
Kapak		X	X		X			
Minyatür	X	X		X				

Tablo 4: Formlara göre bezeme tiplerini gösteren tablo.

Bezemeler kabartma, kazıma, yiv, oluk, baskı, boya ve saklı astar olarak tespit edilmiştir.

Kabartma bezemelerin ilk tipi çanak ve tabakların ağız kenarından yükselen kabartma bezemeler, Seyitömer Höyük VI/A evresinde yaygın olarak basit profilli çanaklarda kullanılmıştır ve kullanımı VI. Tabaka’da devam etmektedir. Bu bezemenin tabak formunda kullanımı, VI. Tabaka’da ortaya çıkmıştır. Basit profilli çanaklarda kullanımı ise V. tabaka’da devam etmezken tabak formunun azalarak ve kabartmalar hafif tabağın içine doğru genişleyen biçimde devam etmektedir. ETÇ II’de genellikle çanak ve çömlek formlarında görülen dikey kabartma bezemelerin ve beyaz boya bezemelerin son görüldüğü tabaka VI. Tabakadır. Kabartma memecik bezemeler, VI/A’da genellikle “s” profilli çanaklarda ve gaga ağızlı testilerde görülür, V. tabakada ise “s” profilli çanaklarda ve fincanlarda devam eder, gaga ağızlı testilerde ise azalarak devam eder. Dikey kabartma bezemeler ise VI/A evresinde basit profilli çanaklarda görülürken V. tabakada nerdeyse sonlanmıştır.

Kazıma bezeme, VI/A ve VI için yaygın olarak kullanılan bezemeler arasında yer alırken V. tabakada azalarak devam eder.

Yiv bezeme VI/A evresinde sık kullanılır ancak V. tabakada yok denecek miktarda az görülmektedir. Yiv bezemelerin, ETÇ II'de yuvarlak ağızlı çömlekler üzerinde birbirini takip eden zigzag bezemeli örnekleri yaygındır. Bu özellik VI. tabaka devam etmektedir ancak V. tabakada kullanımı çömlek boyunlarında yatay kullanımları ile sınırlı kalmıştır.

Oluk bezemeler, Seyitömer Höyük'te VI/A'da az sayıda görülürken özellikle ETÇ III döneminde geriye yatık gaga ağızlı testilerin gövdeleri üzerinde iç içe geçmiş daireler şeklinde, ilmik kulplu çanaklar üzerinde ve depaslarda yatay oluk bezeme yaygın olarak kullanılmıştır. Oluk bezeme, ETÇ II'de kulplar ve üçayaklar gibi belirli alanlarda kullanılırken V. tabakada kullanımı yaygınlaşırken, kullanım yerleri değişmiştir. Artık "s" profilli çanakların, testilerin gövde üzerinde ve kubbe kapakların üzerinde ve depaslarda yatay olarak kullanılmıştır.

Dairesel baskı bezeme, Seyitömer Höyük VI/A evresinde ve V. tabakada az sayıda örnekle temsil edilir. Baskı bezeme V. tabakada yaygın olarak kubbe biçimli kapak formunda kullanılmaya devam etmektedir.

Kırmızı boya bezeme, Seyitömer Höyük'te VI/A evresinde birkaç örnekte görülürken V. tabakada artarak devam eder. V. tabakada özellikle çanak ve tabak formlarının içine uygulanmıştır, bu kapların yanı sıra bir rhyton üzerine uygulandığı da görülmektedir. Beyaz boya bezeme, Seyitömer Höyük'te beyaz boya bezemenin son görüldüğü son tabaka VI. Tabakadır.

Saklı astar bezemenin parlak kırmızı astarlı ve perdahlı (*red coated ware*) örneklerinin benzerleri, Seyitömer Höyük VI/A evresinde henüz tespit edilmemiştir, bu bezemenin V. tabakada parlak olmayan kırmızı astarlı kaplar üzerine uygulandığı örnekler bulunmaktadır. Saklı astar bezemelerin parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mallarda kullanımı VI. Tabaka ile sınırlı iken V. tabakada kırmızı astarlı mal ile temsil edilen yuvarlak ağızlı çömleklerde ve kapaklarda kullanılmaya devam etmektedir.

Kabartma memecik bezemeler, kazıma, baskı ve kırmızı boya bezemelerin kullanımı ETÇ II'den ETÇ III'e devam eden bezemelerdir.

	Kabartma Bezeme	Kazıma Bezeme	Yiv Bezeme	Oluk Bezeme	Baskı Bezeme	Boya Bezeme		Saklı Astar Bezeme
						Beyaz	Kırmızı	
Nokta					X			X
İçi Dolu Daire					X		X	
Paralel Çizgi	X	X	X	X	X	X	X	
Paralel Verev Çizgi	X						X	
Dalgalı Çizgi		X						
Balık Kılıcı		X						X
Zigzag		X	X		X	X		
Panel İçinde Zigzag		X	X					X
İç İçe 'V'		X						
İçi Taralı Üçgen		X						
'X' İşareti		X						

Tablo 5: Bezeme şekillerini gösteren tablo.

Seyitömer Höyüğün Kültür Bölgeleri İçindeki Yeri

T. Efe ve bazı araştırmacılar tarafından ortaya konulan Batı Anadolu kültür bölgelerinden biri de “Büyük Menderes-Yukarı Porsuk” Kültür Bölgesidir¹⁰¹⁹. Bu değerlendirmeye göre Seyitömer Höyük, Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi’nin kuzey ucunda yer almaktadır. Bu nokta aynı zamanda Frigya, Bitinya ve Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgeleri’nin kesiştiği alanda bulunmaktadır. Ayrıca Seyitömer Höyüğün yer aldığı Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Bölgesi’nin batısında Troya-Yortan Kültür Bölgesi yer almaktadır. Dolayısıyla Seyitömer Höyüğün sınırında bulunduğu üç Kültür Bölgesi’nin ETÇ II sonu ve ETÇ III başındaki durumlarına değinmekte fayda vardır.

Frigya Kültür Bölgesi’nde yer alan Demircihöyük Grubu’nda ETÇ III’e geçiş dönemi çanak çömleği hakkında Demircihöyük’te (Q evresi) yüzeyden toplanan malzeme, Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı, Küçükhöyük Mezarlığı ve Aharköy’den yüzeyden toplanan malzeme bilgi vermektedir. Demircihöyük Q evresinde ilk kez üçayaklı mutfak kapları, silindirik kapaklar ve barbotin bezeme tespit edilmiştir. Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı’nda tek kulplu tankardlar, Suriye şişeleri, geriye yatık

¹⁰¹⁹ Kültür Bölgeleri için bkzn. Sarı 2021, Efe - Türkteki 2011.

gaga ağızlı testiler, üç ayaklı mutfak kapları bulunmuştur. Küçükhöyük Mezarlığı'nda ise geriye yatık gaga ağızlı testiler ele geçirilmiştir¹⁰²⁰.

Yukarı Sakarya Grubunu temsil eden en önemli yerleşim Küllüoba'dır. Küllüoba'da IVA evresi ETÇ III'e geçiş evresidir. Bu evrenin öncesine tarihlenen IVB evresinde parlak kırmızı astarlı ve perdahlı malın (*red coated ware*) öncüsü olan portakal rengi astarlı ve perdahlı mal ortaya çıkar. IVA evresinde portakal rengi astarlı ve parlak perdahlı mal ile üretilmiş tankard formu, Troya A2 tabaklarının el yapımı örnekleri, ip delikli çizi bezemeli yassı kapaklar ile bant astar, boya bezeme ve saklı astar bezeme uygulamaları görülür. ETÇ IIIB'de ise çark yapımı depas, parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal özelliği gösteren goblet, depas, Suriye şişeleri ve yalın mal ile üretilmiş A2 tabakları görülmeye başlar. Afyon Ovası ve Emirdağ grubu'nda parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal, az sayıda gri perdahlı mal ile kırmızı boyalı çanak çömlek görülür¹⁰²¹.

Bitinya Kültür Bölgesi, D. French tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında çark yapımı tabaklar tespit edilmiştir. Hacılartepe'de gerçekleştirilen çalışmalarda ise ETÇ III'e tarihlendirilen çark yapımı yuvarlak ağızlı çömlekçik açığa çıkarılmıştır¹⁰²².

Troya-Yortan Kültür Bölgesi'nde Troas grubu'nda yer alan Troya'da II sonu ve III. tabakalar erken ETÇ III'e tarihlendirilir. Troya IIb evresinde tek parça ile temsil edilen yalın çark yapımı tabak ETÇ II'nin son evresi olan IIc evresinden itibaren yaygınlaşır. IIc evresinde kırmızı film astarlı mal özelliği gösteren tabaklar ortaya çıkar. IId evresinde çift kulplu tankard ile depas formu görülür. Bu formlara ek olarak Suriye şişeleri, amphoralar, insan yüzü boyunlu çömlekler sayılabilir¹⁰²³.

Seyitömer Höyüğü'nün yer aldığı Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Bölgesi'nde ise sistemli arkeolojik kazı yapılan ve ETÇ III'ün erken evresine tarihlendirilen buluntularıyla dikkat çeken yerleşme Laodikeia-Kandilkırı'dır. Yerleşmede, ETÇ III'te ortaya çıkan yeni gruplar Film astarlı mal, yalın mal, parlak kırmızı perdahlı ve motifli saklı astar bezemeli mal grubu (*red coated ware*) ile az sayıda çark yapımı gri maldır. Bu dönemde önceki formlara çark yapımı tabak, "s" profil çanak, çift kulplu tankard, depas,

¹⁰²⁰ Sarı 2011, 10.

¹⁰²¹ Sarı 2011, 163, 164; Sarı 2012, 181; Türkteki 2010; Türkteki 2012; Türkteki 2013.

¹⁰²² Eimermann 2004, 24.

¹⁰²³ Blegen vd. 1950, 372-375; Korfmann 2001, 373.

dışa açılan ağızlı derin çömlek gibi yeni formlar eklenmiştir¹⁰²⁴. Likya-Psidia Kültür Bölgesi'nde ise Elmalı grubunda yer alan ETÇ III'e geçiş tabakası stratigrafik olarak tespit edilen yerleşim Karataş-Semayük'tür. Yerleşmede, Karataş-Semayük V:1-2'de el yapımı ve çark yapımı tabaklar ele geçer. V:3. tabakada tankard, geriye yatık gaga ağızlı testiler görülür¹⁰²⁵.

Büyük Menderes - Yukarı Porsuk Bölgesi ve Likya-Psidia Kültür Bölgesi'nde de ETÇ III başına tarihlenen yerleşmeler bulunmakla beraber, bu döneme tarihlenen yerleşmeler Frigya ve Troya-Yortan Bölgeleri'nde yoğunlaşmaktadır. Büyük Menderes - Yukarı Porsuk Bölgesi'nin kuzey ucunda yer alan Seyitömer Höyük konumu itibariyle Frigya Bölgesi'ne yakındır ayrıca Frigya Kültür Bölgesi ile Troya-Yortan Kültür Bölgeleri'nin ortasında yer almaktadır. Ancak, Seyitömer Höyük'te çark yapımı çanak çömleğin görüldüğü VI. Tabaka'nın her iki kültür bölgesi ile farklılaştığı noktalar bulunmaktadır. Frigya Kültür Bölgesi'nde yer alan Küllüoba'da ETÇ III'e geçiş çanak çömleğinde, yerel çanak çömlek özellikleri devam ederken yeni etkilerin tek tabakada değil öncü form ve özelliklerle bir önceki evreden itibaren etkilerinin görüldüğüne değinilmiştir. Seyitömer Höyük'te ise VI. Tabaka'dan önceki tabakada herhangi bir öncü özellik görülmemiştir. Çanak çömlekte yeni etkiler ilk olarak VI. Tabaka'da yerel çanak çömlek ile birlikte ortaya çıkar. Ayrıca Küllüoba yerleşiminde tankard formu geçiş evresi olan IVA evresinde ortaya çıkarken, Seyitömer VI. Tabaka'da tankard formu tespit edilememiştir. Troya-Yortan Kültür Bölgesi'nde Troas Grubu'nda yer alan Troya'da IIc evresi ETÇ III olarak kabul edilmektedir ve bu evrede çanak çömlekte yeni özellikler ortaya çıkar ve tankard formu bir sonraki evrede ortaya çıkar. Bu özellikleri açısından Seyitömer Höyük, Troya ile ortak özelliklere sahiptir.

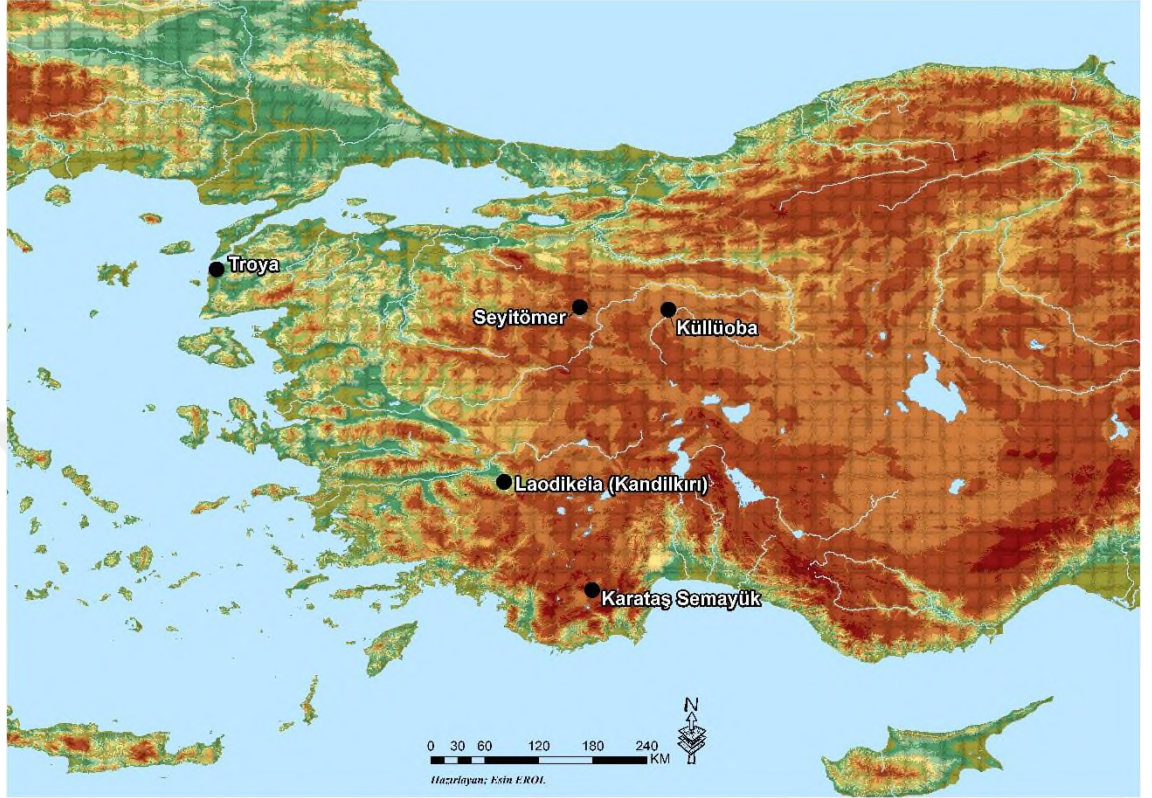
Dolayısıyla Seyitömer Höyüğü bir kültür bölgesi içinde değerlendirmek gerekirse, Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Bölgesi'nin Seyitömer Höyüğü kapsayan kısmı Frigya Bölgesi'ne dahil edilmelidir ya da Troya, Küllüoba ve Seyitömer'in kesiştiği alan yeni bir bölge olarak adlandırılmalıdır (Figür 99).

Seyitömer Höyük VI. Tabaka yerleşiminde çark yapımı, el yapımı ve az sayıda kalıp yapımı çanak çömlek tespit edilmiştir. Çark yapımı ve kalıp yapımı çanak çömlek ilk defa bu tabakada tespit edilmiştir. 36 no'lu mekanda ele geçirilen iki adet yarım daire

¹⁰²⁴ Oğuzhanoğlu-Akay 2015.

¹⁰²⁵ Eslick 2009.

formlu seramik kalıbı ve aynı mekanda tespit edilen kalıp yapımı gaga ağızlı testi, kalıp yapımı çanak çömleğin Seyitömer’de üretildiğini göstermektedir.

Figür 99: Batı Anadolu’da Erken Tunç Çağı’nda çark yapımı çanak çömleğin tespit edildiği ve tezde sözü edilen merkezleri gösteren harita.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KRONOLOJİ

5.1.Batı Anadolu Erken Tunç Çağı Kronolojisine Genel Bir Bakış

Anadolu için kronoloji çalışmaları uzun süreli sistematik kazılara dayandırılarak başlatılmıştır. Bu konudaki en önemli malzeme grubunu tabakalardan ele geçirilen çanak çömlek oluşturur. Erken Tunç Çağı terimi ilk olarak Blegen tarafından kullanılırken¹⁰²⁶, ETÇ I, II, III terimleri ise Goldman tarafından Tarsus-Gözlükule kazısı buluntularına dayanarak ileri sürülmüştür¹⁰²⁷. Bu ayrımın ortaya konulmasında Gözlükule'ye yakın konumdaki Mezopotamya kronolojisi ile karşılaştırmaya gidilmiştir. Tarsus-Gözlükule ve Troya kazılarının benzer malzemeler içermesi Anadolu Erken Tunç Çağı kronolojisini şekillendirmede önemli rol oynamıştır. Zamanla, bu merkezlere Beycesultan, Karataş-Semayük, Aphrodisias gibi yeni yerleşimler eklenerek ETÇ kronolojisi şekillenmeye başlamıştır. Kronoloji çalışmalarında, tabakada bulunan çanak çömleğin bölgeler arasında ayırt edici ya da ortak özellikleri önem taşımaktadır. İlk olarak Mezopotamya'da kullanılan çarkın Anadolu'ya yolculuğu da kronolojiyi ortaya koymada belirleyici bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. İç Batı Anadolu için ETÇ III'ün erken evrelerine işaret eden bu tabakalara her geçen yıl yeni merkezler eklenerek devam eden bir süreci oluşturmaktadır. Son yıllarda Laodikeia-Kandilkırı ve Seyitömer gibi sistemli kazılar da bu çalışmalara eklenerek yeni sonuçlar elde edilmesine katkılar sağlamaktadır.

Batı Anadolu'da ETÇ I Troya tabakaları üzerinden şekillenmiştir. Blegen, Troya I'ı MÖ. 3000 ile 2500 arasına tarihlendirmiştir¹⁰²⁸. Mellink, Troya I'ın Tarsus-Gözlükule ETÇ II ile, Troya II'nin ise Tarsus-Gözlükule ETÇ III tabakasıyla çağdaş olduğunu öne sürmüştür¹⁰²⁹. Mellaart, Troya I'ı MÖ. 3100-2750 arasına vermektedir¹⁰³⁰. Korfmann ise Troya'yı MÖ. 3300-2920 tarihlerinden başlatmayı önermiştir¹⁰³¹. Troya'dan elde edilen C-14 verilerini S. Manning değerlendirmiştir. Buna göre Troya Ila-c/d MÖ. 2550-2420,

¹⁰²⁶ Blegen vd. 1950.

¹⁰²⁷ Goldman 1956.

¹⁰²⁸ Blegen 1963.

¹⁰²⁹ Mellink 1965; Mellink 1992.

¹⁰³⁰ Lloyd - Mellaart 1962.

¹⁰³¹ Korfmann 2001, 347-348.

Troya II sonu- Erken Troya III MÖ. 2300-2200, Troya III ve Troya IV MÖ. 2200-2150 aralığını vermektedir¹⁰³². D. Easton'a göre, Troya IIb-III arası MÖ. 2450-2200 tarih aralığına denk gelmektedir¹⁰³³. S. Ünlüsoy, Troya III. yerleşmenin (MÖ 2250-2200) yıkılan Troya II'nin enkazı üzerine kurulduğunu ifade etmiştir¹⁰³⁴.

Beycesultan XIX-XVIIa ETÇ I'e, XVI-XIII ETÇ II'ye, XII-VIII ETÇ IIIa, VII-VI ise ETÇ IIIb'ye tarihlendirilmiştir¹⁰³⁵. Lloyd ve Mellaart Beycesultan'da çark yapımı çanak çömleği XIII. tabakadan başlatır ve Beycesultan XIII tabakası ile Troya II'nin çağdaş olduğunu önerir¹⁰³⁶. M. Türkteki ve Sarı ise tek parça ile temsil edilen bu tabağın el yapımı olduğunu öne sürmüşlerdir¹⁰³⁷. Bu tabak çark yapımı olsa bile, tek parça ile temsil edilmesi farklı yollarla tabakaya taşındığının düşünülmesine sebep olmaktadır¹⁰³⁸. Dolayısıyla Beycesultan XIIIa tabakasında ETÇ II sonundan itibaren görülmeye başlanılan çark yapımı çanak çömlek eksiktir¹⁰³⁹. Efe, bu durumu bölgeler arası değişikliklerle açıklamaktayken¹⁰⁴⁰, Oğuzhanoğlu'na göre, Beycesultan'da ele geçirilen bu tabağın XIIIa'dan sonrasına tarihlendirilmesi gerekmektedir¹⁰⁴¹. Bununla birlikte Beycesultan'daki boşluğun aynı bölgede yer alan Laodikeia-Kandırı ile doldurulabileceğini öne sürmektedir. Laodikeia-Kandilkırı 4. tabakada, ilk olarak ince cidarlı çanak çömlek ile kırmızı astarlı çanak çömlek ve tek kulplu tankardlar kullanılmaya başlamıştır. Bölgede bu yeni özelliklerin görülmesi ETÇ II sonuna denk gelmektedir. Bu tabaka, Beycesultan XIIIa'daki kronolojik boşluğu dolduruyor olmalıdır¹⁰⁴². Laodikeia-Kandilkırı'nda ETÇ IIIA MÖ. 2550-2450'lere tarihlendirilmektedir¹⁰⁴³. Yerleşmede, ETÇ III'te ortaya çıkan yeni gruplar film astarlı mal, yalın mal, parlak kırmızı perdahlı ve motifli saklı astar bezemeli mal grubu ile az sayıda çark yapımı gri maldır. Bu dönemde önceki formlara çark yapımı tabak, "s" profilli çanak, çift kulplu tankard, depas, dışa açılan ağızlı derin çömlek gibi yeni formlar eklenmiştir¹⁰⁴⁴.

¹⁰³² Manning 1995, 157.

¹⁰³³ Easton - Weninger 2018, 59-60.

¹⁰³⁴ Ünlüsoy 2006, 143.

¹⁰³⁵ Lloyd - Mellaart 1962, 112, 113.

¹⁰³⁶ Mellaart 1958, 31.

¹⁰³⁷ Türkteki 2010, 197, n. 607; Sarı 2012, 160.

¹⁰³⁸ Oğuzhanoğlu 2021, 17.

¹⁰³⁹ Oğuzhanoğlu 2021, 9.

¹⁰⁴⁰ Efe 1988, 102.

¹⁰⁴¹ Oğuzhanoğlu 2021, 17.

¹⁰⁴² Oğuzhanoğlu 2021, 12.

¹⁰⁴³ Oğuzhanoğlu 2021, 15.

¹⁰⁴⁴ Oğuzhanoğlu-Akay 2015.

Güneybatı Anadolu’da sistemli kazısı yapılan yerleşimlerden biri de Aphrodisias’tır. B. Kadish, Akropolis XI-VIII. Tabakaları ETÇ II’ye verir ve bu dönemi MÖ. 2300’de sonlandırır¹⁰⁴⁵. Joukowsky, ETÇ I’i MÖ. 2800-2600, ETÇ II’yi 2600-2300, ETÇ III’ü MÖ. 2300-1900 tarih aralığına vermektedir¹⁰⁴⁶. Kadish, çark yapımı tabakların Akropolis kompleks IV’te bulunduğuna değinmektedir¹⁰⁴⁷. Joukowsky, gri malın kompleks V ve IV’te görüldüğünü söylemiştir¹⁰⁴⁸. Buna göre Oğuzhanoğlu, Aphrodisias kompleks V’in ETÇ IIIA’ya tarihlendirilmesi gerektiğini ileri sürmüştür¹⁰⁴⁹.

Karataş-Semayük kazıları ile ilgili çeşitli kronoloji önerileri bulunmaktadır; Mellink Karataş I-II’yi ETÇ I, Karataş III-V’i ETÇ II, Karataş VI’yı ETÇ IIIA’ya tarihlendirirken¹⁰⁵⁰, Yakar da benzer şekilde Karataş V’i ETÇ II’nin sonuna vermektedir¹⁰⁵¹. Eslick, Karataş V:3 tabakasını ETÇ II sonuna, VI. tabakayı ise ETÇ IIIA’ya tarihlemektedir¹⁰⁵².

Batı Anadolu sahil kesimi çanak çömleği Liman Tepe ve Baklatepe kazılarına dayanarak tarihlendirilmiştir. Şahoğlu, ETÇ I’i 3100/3000 - 2700/2650’e tarihlendirir, bu dönemde Liman Tepe ve Baklatepe’de Kiklad tavaları ve sos kapları görülür. MÖ. 2700/2650-2500’e tarihlendirilen ETÇ II’de içe çekik ağızlı kaplar, urfirnis astarlı sos kapları, çeşitli kapak formları görülür. Geç ETÇ II olarak adlandırılan MÖ. 2500-2300, tek kulplu fincanlar, tankard ve kesik gaga ağızlı testi ile temsil edilir. Şahoğlu, çark yapımı depas, tankard ve çark yapımı tabakların görüldüğü ETÇ IIIA’yı MÖ. 2300-2200’e ETÇ IIIB’yi ise MÖ. 2200-2000’e tarihlendirir¹⁰⁵³.

Hacılar-tepe, yaklaşık MÖ. 2600 tarihi ile ETÇ I sonuna ETÇ II başına tarihlendirilmiştir¹⁰⁵⁴. Gerek tarih gerekse kuş biçimli kap, konik tutamaklı kapaklar, zigzag biçimli yiv bezemeleri ile özellikle Yortan grubu’na, ETÇ II’ye işaret etmektedir.

¹⁰⁴⁵ Kadish 1971, 123.

¹⁰⁴⁶ Joukowsky 1986, 161.

¹⁰⁴⁷ Kadish 1969, 61.

¹⁰⁴⁸ Joukowsky 1985, 89.

¹⁰⁴⁹ Oğuzhanoğlu 2021, 10/ Table 6.

¹⁰⁵⁰ Mellink 1992, 172.

¹⁰⁵¹ Yakar 1979, 62.

¹⁰⁵² Eslick 2009.

¹⁰⁵³ Şahoğlu 2011, 136-143.

¹⁰⁵⁴ Eimermann 2004, 24.

MÖ. 2730 ile başlayan Demircihöyük H evresi, ETÇ II'nin sonu kabul edilen Q evresi MÖ. 2525'e tarihlendirilir¹⁰⁵⁵. Q evresi yüzey araştırmalarından elde edilen malzemeye göre değerlendirilmiştir¹⁰⁵⁶. Aizanoi ETÇ II tabakası MÖ. 2700-2500¹⁰⁵⁷, Höyüktepe ise C-14 sonuçlarına göre MÖ. 2630-2450 tarih aralığına¹⁰⁵⁸ verilmiştir.

Küllüoba'da İTÇ II yerleşmesi doğu konide IV. evreye denk gelmektedir¹⁰⁵⁹. IVB evresinde, parlak kırmızı astarlı ve perdahlı malın (*red coated ware*) öncüsü olan portakal rengi astarlı ve perdahlı mal ortaya çıkar. Küllüoba'da MÖ. 2450 ile biten IVA evresi ETÇ III'e geçiş evresidir. IVA evresinde boyalı çanaklar, ip delikli kapaklar, portakal rengi astarlı parlak perdahlı mal ile üretilmiş el yapımı tankard formu, Troya A2 tabaklarının el yapımı örnekleri, geriye yatık gaga ağızlı testiler, bant astar, boya bezeme ve saklı astar bezeme uygulamaları görülür. Küllüoba ETÇ III'e denk gelen IIIC ve IIIA evreleri MÖ. 2450-MÖ. 2200 aralığı'na tarihlendirilmiştir. IIIC evresinde el yapımı parlak kırmızı astarlı ve perdahlı depas formu ortaya çıkar. IIIB evresinde çark yapımı parlak kırmızı astarlı goblet, tankard ve depas, Suriye Şişeleri, yalın A2 tabakları görülür¹⁰⁶⁰. Küllüoba IIC-IIA evresi MÖ. 2200-1975/1950 aralığına tarihlendirilmiştir¹⁰⁶¹.

Efe, ETÇ I'ı MÖ. 3000-2700'e, ETÇ II'yi MÖ. 2700-2400'e, Erken ETÇ III'ü MÖ. 2400-2000 ve Geç ETÇ III'ü de MÖ. 2000-1800'e tarihlendirmiştir¹⁰⁶².

5.2.Seyitömer Höyük ETÇ Kronolojisi

Seyitömer Höyük 2021 yılı sonuçlarına göre tabakalanma aşağıdaki gibidir:

- I. Roma Dönemi
- II. Helenistik Dönem (A/B)
- III. Demir Çağı (A/B)
- IV. Orta Tunç Çağı (A/B/C)
- V. Erken Tunç Çağı III (A/B/C/D)

¹⁰⁵⁵ Korfmann - Kromer 1993, 139-140.

¹⁰⁵⁶ Sarı 2011, 10.

¹⁰⁵⁷ Lochner - Ay-Efe 2001, 272, 273.

¹⁰⁵⁸ Ünan 2020, 82.

¹⁰⁵⁹ Sarı 2012, 122.

¹⁰⁶⁰ Sarı 2011; Sarı 2012; Türkteki 2010; Türkteki 2012; Türkteki 2013.

¹⁰⁶¹ Şahin 2015, 47.

¹⁰⁶² Efe 2004.

- VI. Erken Erken Tunç Çağı IIIA¹⁰⁶³
- VI. A-D Erken Tunç Çağı II (A/B/C/D)¹⁰⁶⁴

5.2.1.Görelî Tarihleme

Tezin konusunu oluşturan Seyitömer Höyük VI. Tabaka 2020 kazı sezonunda açığa çıkarılmıştır¹⁰⁶⁵. Bu tabakada yerel çanak çömlek ile birlikte yeni etkilerin varlığı tespit edilmiştir. Bu etkiler mal gruplarında ve kap formlarında kendini göstermektedir. VI. tabakada ilk defa kullanılan mal grupları arasında film astarlı mal (*wash ware*), yalın mal (*plain ware*), gri astarlı ve parlak perdahlı mal, parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal (*red coated ware*) yer almaktadır. Kap repertuarına eklenen yeni formlar arasında dışa açılan basit ağız kenarlı tabak (*Troya A2*) ve dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak (*Troya A3*), el yapımı ve çark yapımı depas, çark yapımı Suriye Şişeleri, kadehler ve yuvarlak ağızlı çömlekler sayılabilir.

İç Batı Anadolu'da benzer özelliklerin görüldüğü Küllüoba IVA evresinin sonu MÖ. 2450'ye, çark yapımı çanak çömleğin görüldüğü IIIC evresinin başı ise MÖ. 2400'e tarihlendirilir¹⁰⁶⁶. Troya IIB-III arası MÖ. 2450-2200 tarih aralığına verilmektedir¹⁰⁶⁷. Aphrodisias Akropolis kompleks V-IV'de MÖ. 2500-2200 tarih aralığına verilmektedir¹⁰⁶⁸. Laodikeia-Kandilkırı 4. Tabakanın son evresi MÖ. 2550-2450'ye tarihlendirilmiştir¹⁰⁶⁹. İthal olduğu tespit edilen ve ithal form olan kadehler ise Mezopotamya'da MÖ. 3. bin yılın ikinci yarısına tarihlendirilmektedir¹⁰⁷⁰.

Seyitömer VI. Tabaka'da tespit edilen çanak çömlek özellikleri, Suriye-Mezopotamya kökenli kaplar ve Batı Anadolu'da ortaya çıkan yeni mal grupları ve çark yapımı çanak çömleğin tespit edildiği evreler MÖ. 2500-2400 tarihlerini işaret etmektedir.

¹⁰⁶³ Seyitömer Höyük kazısı sırasında VI. tabaka açığa çıkarıldığında, ETÇ III çanak çömleği ile yoğun olarak ETÇ II çanak çömleğinin ele geçmesi sebebiyle bu tabaka ETÇ II'den ETÇ III'e Geçiş tabakası olarak adlandırılmıştır. Bu çalışma ile VI. Tabaka Erken ETÇ IIIA'ya tarihlendirilmiştir. VI A-D olarak numaralandırılan tabakalar ise ETÇ II içerisinde değerlendirilmeye devam edilmektedir.

¹⁰⁶⁴ Ünan - Ünan 2022a.

¹⁰⁶⁵ Ünan vd. 2021.

¹⁰⁶⁶ Sarı 2011; Sarı 2012; Türkteki 2010; Türkteki 2012; Türkteki 2013.

¹⁰⁶⁷ Weninger - Easton 2017, 442, fig. 14.6.

¹⁰⁶⁸ Oğuzhanoglu 2021, 14.

¹⁰⁶⁹ Oğuzhanoglu 2021, 15.

¹⁰⁷⁰ Bölüm IV'e bakınız.

5.2.2.Mutlak Tarihleme

Seyitömer Höyük 2006-2014 yılı kazı sonuçlarına göre¹⁰⁷¹ ETÇ III'e ait iki farklı kronoloji önerisi bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Bilgen ve Kapuci tarafından yapılmıştır. Buna göre, V/C evresi MÖ. 2350-2250, V/B evresi MÖ. 2250-2150, V/A evresi ise 2150-2000 tarih aralığına verilmiştir¹⁰⁷². İkinci öneri ise Harrison, Bilgen ve Kapuci tarafından V/C evresi MÖ. 2500-2300, V/B evresi MÖ. 2200-2100, V/A evresi ise MÖ. 2000-1900 tarih aralığına verilmiştir¹⁰⁷³.

Seyitömer Höyük Kazısı 2019-2021 yılları arasında Kütahya Müze Müdürlüğü tarafından sürdürülmüştür. Bu dönemde daha önce açığa çıkarılan V/A, V/B ve V/C evrelerine ek olarak ETÇ III'e tarihlendirilen V/D evresi, Erken ETÇ IIIA'ya tarihlendirilen VI. Tabaka ile ETÇ II'ye tarihlendirilen VI/A, VI/B tabakaları açığa çıkarılmış ve VI/C, VI/D tabakalarının varlığı tespit edilmiştir¹⁰⁷⁴.

Seyitömer Höyük'te 2019-2021 yılları arasında gerçekleştirilen kazılar ve yeni tabakalarla Seyitömer ETÇ kronolojisi netleşmiştir. Radyokarbon analizleri Pamukkale Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından¹⁰⁷⁵ desteklenmiştir. Seyitömer Höyük'ten 2'si VI. Tabaka'dan alınan ve ETÇ tabakalarına ait toplam 13 karbonlaşmış ahşap örneği, TÜBİTAK-MAM Laboratuvarı'na gönderilmiştir. TÜBİTAK-MAM Laboratuvarı'nın OxCal Online ve CalPal Online programlarının verdiği kalibrasyon önerileri Tablo 6'da gösterilmiştir. Tablo 7'de gösterilen örneklerin kalibrasyonu, Oxford Üniversitesi tarafından geliştirilen OxCal 4.2 programı kullanılarak ele edilmiştir. Sonuçlara göre VI. Tabaka, yaklaşık olarak MÖ 2574-2462 tarihlerini vererek Erken ETÇ IIIA'ya tarihlendirilmiştir. Bu sonuçlara göre Seyitömer Höyük VI. Tabaka'nın Batı Anadolu kronolojisi içindeki yeri Tablo 8'de verilmiştir.

Tezin konusunu oluşturan VI. Tabaka'da ETÇ II özellikli yerel çanak çömlek devam ederken ETÇ IIIA özellikli mal grupları ve çark yapımı çanak çömleğin ortaya

¹⁰⁷¹ Bu tarihler arasında, A. N. Bilgen başkanlığında sürdürülen kazıda ETÇ III'e tarihlendirilen V/A, V/B ve V/C evreleri açığa çıkarılmıştır.

¹⁰⁷² Bilgen - Kapuci 2019, 10.

¹⁰⁷³ Harrison vd. 2021, 3.

¹⁰⁷⁴ Ünan - Ünan 2022a.

¹⁰⁷⁵ Proje no: 2021ARKE001.

çıkıldığı tespit edilmiştir. Seyitömer Höyük'te VI. Tabaka ETÇ III A'ya tarihlendirilmekle beraber, bu tabaka çanak çömleğini değerlendirirken yine ETÇ III'e tarihlendirilen V/D-A evrelerini de ele alma gereği doğmuştur.

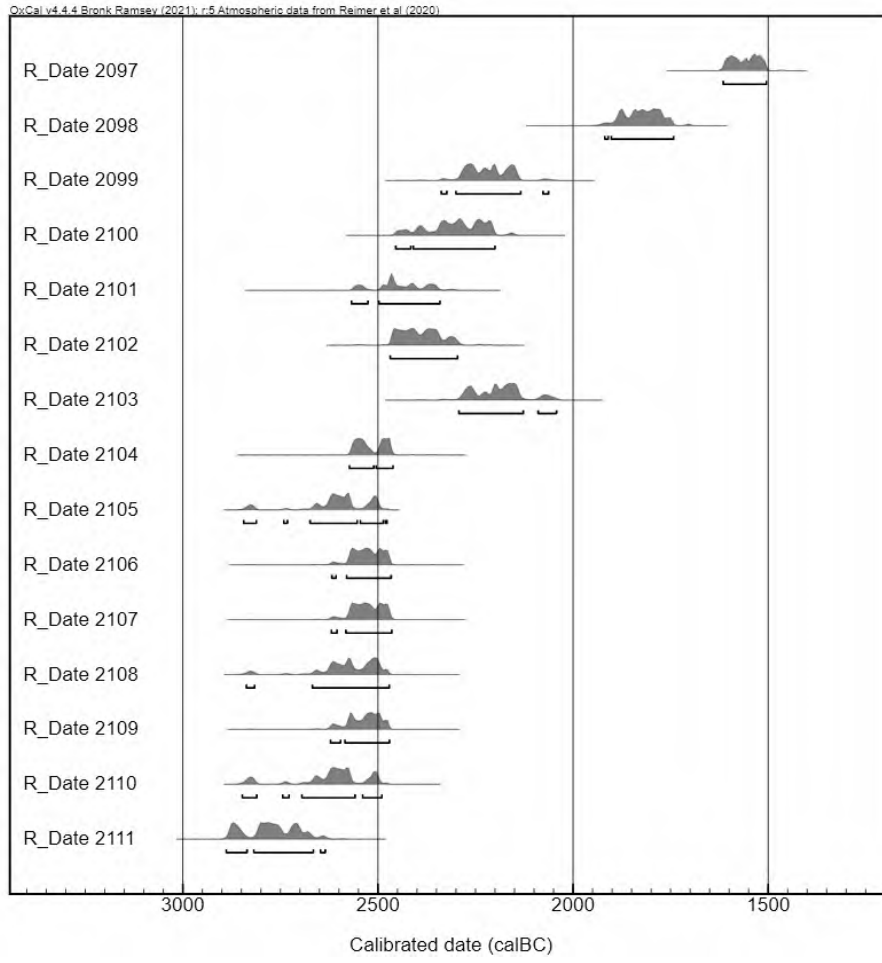
Yalın (*plain ware*), gri, film astarlı (*wash ware*) ve parlak kırmızı astarlı ve perdahlı (*red coated ware*) mal grupları ilk defa VI. Tabaka'da ortaya çıkmıştır. ETÇ III'e tarihlendirilen V/D-A evrelerinde yalın mal (*plain ware*) ve parlak kırmızı astarlı ve perdahlı (*red coated ware*) mal hiç görülmezken gri mal azalarak, film astarlı mal (*wash ware*) ise artarak devam etmektedir. ETÇ III A dönemi için belirleyici formlar değerlendirildiğinde ise tabakların 1. tipi olan dışa açılan basit ağız kenarlı tabaklar (*Troya A2*), dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabak (*Troya A3*), "s" profilli çanaklar (tip 2), depas, Suriye Şişesi ve kadehler ilk defa VI. Tabaka'da ortaya çıkmıştır. V/D-A evrelerinde dışa açılan basit ağız kenarlı tabaklar (*Troya A2*) yok denecek kadar azalırken dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabaklarda (*Troya A3*) belirgin bir oranda artış görülmektedir. "S" profilli çanaklar (tip 2), ilk defa VI. Tabaka'da ortaya çıkmakla beraber V/D-A evrelerinde bunlarda artış görülmektedir. Depas, Suriye Şişeleri ve kadehler ilk defa VI. Tabaka'da ortaya çıkan formlardır. Bu formlardan depas V/D-A evrelerinde artarak, Suriye Şişeleri ve kadehler azalarak devam etmektedir. Tankard ise bu tabakada görülmezken ilk defa V/D evresinde ortaya çıkmaktadır. Tankardların, Batı Anadolu seramik kronolojisinde, depaslardan önce ortaya çıktığı ve onlarla eş zamanlı olarak kullanımda kaldığı bilinmektedir. Bununla beraber, Seyitömer'deki bu beklenmedik durum yörede tankardların daha az tercih edilmesi sebebiyle kazılar sırasında bunlara rastlanmamış olması şeklinde açıklanabilir.

Seyitömer Höyük'te mimari ile birlikte tespit edilen ETÇ III Dönemi VI. Tabaka ile birlikte beş evre içermektedir ve yaklaşık olarak 550 yıllık bir zaman aralığına denk gelmektedir. Batı Anadolu'da ETÇ IIIA'ya tarihlendirilen yerleşimlerden Küllüoba'da üç evre (III C-A), Laodikeia-Kandilkırı'nda iki evre (2-3), Karaoğlan ve Kaklık Mevkii'nde tek evre, Elmalı-Karataş'ta iki evre (V:1-2) ve Troya'da ise beş evre (IIc-g) olarak tespit edilmiştir.

Dolayısıyla Seyitömer Höyük mimarisi ile birlikte tespit edilen uzun bir ETÇ III Dönemi içermektedir ve çark yapımı çanak çömleğin ilk defa görüldüğü tabaka olan VI. Tabaka'da ETÇ III özelliklerinin tamamı görülürken, bu özelliklerin V/D-A evrelerinde ya tamamen kullanımlarının sona erdiği ya da aynı oranda devam etmedikleri tespit edilmiştir.

Sonuç olarak uzun bir zaman aralığı içeren Seyitömer Höyük'ün VI. Tabaka ile birlikte ortaya çıkan yeni özelliklerle birlikte Seyitömer Höyük açısından yeni kronolojik sorunlar ortaya çıkmıştır. Çark yapımı çanak çömleğin ortaya çıktığı bu erken dönem için Erken ETÇ IIIA teriminin kullanılması daha doğru bir tanımlama gibi görünmektedir.

Name		Unmodelled (BC/AD)			Select	Page break
Show all Show structure		from	to	%	All Visible	
R_Date 2097		-1616	-1505	95.4	☒ 2	☐
R_Date 2098		-1919	-1743	95.4	☒ 3	☐
R_Date 2099		-2338	-2064	95.4	☒ 4	☐
R_Date 2100		-2455	-2201	95.4	☒ 5	☐
R_Date 2101		-2569	-2342	95.4	☒ 6	☐
R_Date 2102		-2469	-2297	95.4	☒ 7	☐
R_Date 2103		-2293	-2043	95.4	☒ 8	☐
R_Date 2104		-2574	-2462	95.4	☒ 9	☐
R_Date 2105		-2845	-2477	95.4	☒ 10	☐
R_Date 2106		-2619	-2467	95.4	☒ 11	☐
R_Date 2107		-2620	-2465	95.4	☒ 12	☐
R_Date 2108		-2838	-2472	95.4	☒ 13	☐
R_Date 2109		-2622	-2471	95.4	☒ 14	☐
R_Date 2110		-2848	-2491	95.4	☒ 15	☐
R_Date 2111		-2889	-2636	95.4	☒ 16	☐

Tablo 6: Seyitömer Höyük Örneklerinin Mutlak Yaşlandırma Önerileri ve Kalibrasyon Grafikleri.

±

Lab. No.	Gönderilen Örneklerin Tabakaları	Karbon 14 Yaşı (GÖ.)	Kalibre Edilmiş Sonuçlar (MÖ.)
<u>TÜBİTAK</u> - 2097	1- OTÇ (IV/A)	3290±26	MÖ 1616-1500
<u>TÜBİTAK</u> - 2098	2- OTÇ (IV C/D)	3505±28	MÖ 1919-1743
<u>TÜBİTAK</u> - 2099	3- ETÇ III (V/A)	3788±29	MÖ 2338-2064
<u>TÜBİTAK</u> - 2100	4- ETÇ III (V/B)	3840±30	MÖ 2455-2201
<u>TÜBİTAK</u> - 2101	5- ETÇ III (V/C)	3946±28	MÖ 2569-2342
<u>TÜBİTAK</u> - 2102	6- ETÇ III (V/D)	3908±29	MÖ 2469-2297
<u>TÜBİTAK</u> - 2103	7- ETÇ III (V/D)	3771±32	MÖ 2293-2043
<u>TÜBİTAK</u> - 2104	8- ETÇ IIIA (VI)	3985±25	MÖ 2574-2462
<u>TÜBİTAK</u> - 2105	9- ETÇ IIIA (VI)	4065±26	MÖ 2845-2477
<u>TÜBİTAK</u> - 2106	10- ETÇ II (VI/A)	4014±28	MÖ 2619-2467
<u>TÜBİTAK</u> - 2107	11- ETÇ II (VI/A)	4011±31	MÖ 2620-2465
<u>TÜBİTAK</u> - 2108	12- ETÇ II (VI/B)	4050±31	MÖ 2838-2472
<u>TÜBİTAK</u> - 2109	13- ETÇ II (VI/B)	4030±26	MÖ 2622-2471
<u>TÜBİTAK</u> - 2110	14- ETÇ II (VI/C)	4070±28	MÖ 2848-2491

Tablo 7: Seyitömer Höyük Radyokarbon sonuçlarının dönüştürme tablosu.

ETÇ	Seyitömer	Kütahya	Afyon	Küllüoba	Karataş	Kandilkarı	Beycesultan	Troya
III B				IIc-A			IX-VI	Troy III
III A	V/A V/B V/C V/D VI	Balıççeşme Mezarlığı Çavdarhisar Barajı Kurtarma Kazısı	Karaoğlu Kaklık Mevkii	III A III B III C	V:1-2	2-3		IIc-III
II	VI/A VI/B VI/C VI/D	Aizanoi Höyüktepe Çiledir Höyük	Kusura Taşlı Höyük Karaoğlu	IV-A IV-B IV-C	III-V	4.Tabaka	XIIIa-XVI	Troy I (g-k) Troy II (f)

Tablo 8: Batı Anadolu kronoloji tablosu.

SONUÇ

“Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisi ve Çanak Çömleği” isimli bu tez çalışmasının amacı, Seyitömer Höyük’te 2020-2021 kazı sezonlarında açığa çıkarılan VI. Tabaka’yı mimarisi ve çanak çömleğini tanıtmak ve tarihlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu tabaka, Batı Anadolu’da çarkın kullanılmaya başlanıldığı tarih olan MÖ. 3. binyılın ortasına denk gelmektedir.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka kazıları, höyüğün üst düzlüğünde 10x10 m ölçülerinde 40 adet plankarede gerçekleştirilmiştir. Mimaride kullanılan taşlar, bölgenin jeolojisi ile uyumlu olan ve Geç Miyosen dönemde oluşan kumtaşı, silisli kireçtaşı ve killi kireçtaşlarıdır¹⁰⁷⁶. Höyüğün güneybatısından başlayıp güneydoğusuna uzanan ortak duvarlı, dikdörtgen planlı, genellikle iki odalı mekanlar yer almaktadır. Bu mekanların yanı sıra höyüğün merkezinde ve kuzeybatısında da mekanlar açığa çıkarılmıştır. Bu evrede açığa çıkarılan mekân sayısı 24’tür. Mekanların içinde boğa başlı ocaklar, fırınlar ve bölmelerin yanı sıra silolar da bulunabilmektedir. Höyüğün kuzey ve kuzeydoğusunda yer alan plankarelerde 17 adet taban tespit edilmiştir. Bu tabanlar mekân boyutunda olabildikleri gibi geniş alanlara da yayılabilmektedir. Bu mekân ve tabanlar yerleşimin planı hakkında bilgi vermektedir. Güneybatıda yer alan mekanların arka duvarlarının yan duvarlarına göre daha geniş olması ve höyüğün kuzeydoğu ve kuzeybatısında yer alan mekân ve tabanların bir ovali oluşturacak şekilde konumlandırılmaları sebebiyle yerleşimin arka duvarlarının geniş örülmesiyle oluşturulan bir sur ile çevrelendiği düşünülmektedir. Höyüğün güneybatısında ise bir kısmı korunmuş surun girişi tespit edilmiştir. Sonuç olarak VI. Tabaka yerleşiminin radyal planlı tasarlanmış olduğunu söylemek mümkündür.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka’da az sayıda kalıp yapımı, birbirine yakın oranlarda el yapımı ve çark yapımı çanak çömlek tespit edilmiştir. Bu tabakada açığa çıkarılan çanak çömlek, genel olarak kırmızının tonlarında yüzey rengine sahipken kahverengi astar da sevilen bir uygulamadır. İthal grupların tamamının ilk defa VI. Tabaka’da ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

¹⁰⁷⁶ Yanık 2022, 24; Ünan 2013, 8.

İthal mallara bakıldığında, çark ile şekillendirilen çanak çömleğin içinde ithal olduğu düşünülen yalın mal (*plain ware*) ve gri mal öne çıkmakta iken el yapımı parlak kırmızı astarlı ve perdahlı mal grubunun (*red coated ware*) da ithal olduğu düşünülmektedir. Bu dışardan gelen etki kap formlarından da izlenebilmektedir, ithal formlar arasında yer alan Suriye şişeleri ve kadehler Suriye-Mezopotamya kökenlidir. Bu formlarla birlikte çarkta üretildikleri tespit edilen ve ilk defa bu tabakada ortaya çıkan tabak formları başta gelmektedir. Bu formlar, incelenen merkezler ışığında Suriye-Mezopotamya Kültür Bölgesi'nden Tarsus-Gözlükule ve Kinet Höyük üzerinden Orta Anadolu'da Kültepe, Acemhöyük ve Ovaören merkezlerini izleyerek İç Batı Anadolu'ya ulaşmış olmalıdır. Yerel çanak çömleğe bakıldığında, çanak tipleri, fincan, bardak, maşrapa, gaga ağızlı testi, sepet kulplu kap, tepsi, çömlek ve minyatür kaplarda Seyitömer tabakaları içerisinde görülen süreklilik, kültürel devamlılığın bir göstergesidir.

İlk defa Seyitömer Höyük VI. Tabaka'da görülmeye başlanan depas formunun Batı Anadolu kökenli bir form olduğu bilinmektedir¹⁰⁷⁷. Seyitömer yerleşimi bulguları ışığında çarkın kullanımı değerlendirecek olursak, Batı Anadolu'ya yeni bir etki olan çarkın öncelikle tabak ve çanak formları gibi açık ağızlı kaplara uygulanması daha kolay olmalıdır. Ancak gaga ağızlı testi gibi kapalı kaplarda nasıl kullanılacağı bu erken dönemde çözülmesi zor bir problem gibi görünmektedir. Bu sebeple de öncelikle içine elin girebileği yuvarlak ağızlı çömleklerde uygulanmış belki de formundan dolayı çarkta çekilmesi nispeten kolay olan depaslar da bu problemi çözmeye bir alternatif olarak Batı Anadolu'da ortaya çıkmış olabilir. Seyitömer Höyük'de kalıbın kullanımının çark ile eşzamanlı ortaya çıkması ve kapalı formlarda kullanılması bu problemi çözmeye yönelik yeni bir uygulama olmalıdır.

Seyitömer VI. Tabaka'da el yapımı ve çark yapımı çanak çömleğin belli bir alan veya mekânda toplanmayarak yerleşimde homojen bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. İthal olarak değerlendirilen mal grubunda yer alan çanak çömlek, ithal formlar olan kadeh ve Suriye Şişeleri ile yerel olduğu düşünülen ancak özel kaplar sınıfına giren depasların yerleşimdeki dağılımları incelenmiştir (Figür 100). Bu grupların yerleşimin tamamında eşit sayılabilecek bir dağılıma sahip olduğu anlaşılmıştır. Ancak yerleşimin merkezinde yer alan H-12 plankaresi, 21 no'lu taban, 21, 31 ve 32 no'lu mekanların bulunduğu alanda sayıca bir yoğunluk dikkati çekmektedir. Bu sebeple, her ne kadar tahrip olması sebebi

¹⁰⁷⁷ Yılmaz 2019, 197.

Seyitömer Höyük'te daha önce açığa çıkarılan ETÇ III'e tarihlendirilen V. tabakanın C ve A evrelerinde yaygın olarak karşımıza çıkan kalıp yapımı çanak çömlek ile Seyitömer yerleşiminde çark ile üretimin bilinmediği, depas ve tankard gibi çark yapımı çanak çömleğin yerleşime ithal olarak geldiği düşünülmekteydi¹⁰⁷⁸. Ancak arkeolojik kazılarla elde edilen yeni veriler, konu ile ilgili yeni görüşlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. İlk defa çark yapımı çanak çömleğin bulunduğu VI. Tabaka'nın ortaya çıkarılmasıyla birlikte Seyitömerlilerin çarkı kullanmayı bildikleri tespit edilmiştir. Çarkı, V. tabaka boyunca da tabak, çanak, depas, tankard ve az sayıda yuvarlak ağızlı çömleklerin üretiminde kullanmaya devam ettikleri ancak testi gibi kapalı formların üretiminde ise kalıbı tercih ettikleri yönünde görüş öne çıkmıştır. Yapılan çalışmanın diğer bir katkısı da, VI. Tabaka'nın tespit edilmesi ile birlikte Seyitömer Höyük'te Erken Tunç Çağı II'den Orta Tunç Çağı sonuna kadar yerleşimin kesintisiz devam ettiği görüşünün ortaya konmasıdır.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka yerleşiminde en yoğun buluntu grubunu çanak çömlek oluşturmaktadır. Çanak çömleğin ardından ağırşak ve tezgâh ağırlıklarını içeren dokumacılıkla ilgili buluntular yoğunluk açısından ikinci sırada yer almaktadır. Bu sıralamayı taş aletler, figürünler, bronz ve kemik aletler, terazi ağırlıkları, boncuk ve mühür izlemektedir. Bu buluntular arasında önemli bir grubu uzak mesafeli ticaret göstergesi olan terazi ağırlıkları oluşturmaktadır.

Erken Tunç Çağı'nda Anadolu, bir yandan Ege bir yandan Mezopotamya ile ticari ilişkiler geliştirmiştir. Bu ticaret ağının deniz ve kara yoluyla yapıldığı yönünde görüşler mevcuttur¹⁰⁷⁹. Kuzey Mezopotamya'dan başlayan¹⁰⁸⁰ yol ağı Kilikia'yı (Tarsus-Gözlükule) izleyerek Konya ve Akşehir ovaları aracılığı ile Afyon-Altıntaş üzerinden Kütahya'ya ulaşır¹⁰⁸¹. Kütahya'dan Eskişehir'e ve Kuzeybatı Anadolu'ya devam bir ulaşım ağı kullanılmış olmalıdır. İç Anadolu Bölgesi ile Ege arasında bir eşik durumunda olan Kütahya ve çevresi batıda, Bursa'ya (Marmara Bölgesi) ve Balıkesir'e (Ege kıyıları), güneybatıda Çavdarhisar (Aizanoi) ve Gediz (Kadoi) üzerinden Ege Bölgesi'ne, güneydoğuda Afyonkarahisar üzerinden Konya'ya ve Akdeniz kıyılarına, kuzeydoğudan

¹⁰⁷⁸ Bilgen - Kapuci 2019, 198.

¹⁰⁷⁹ Mellink 1986; Şahoğlu 2005; Efe 2007a; Efe - Türkiye'deki 2011d; Oğuzhanoglu 2019d.

¹⁰⁸⁰ Kılıç - Akkuş-Mutlu 2018, 148-157.

¹⁰⁸¹ Efe 2003, 112.

da Eskişehir'e bağlanır¹⁰⁸². Dolayısıyla Kütahya ilinin kuzey ucunda yer alan Seyitömer Höyük, Eskişehir ve Bozüyük'e¹⁰⁸³ yakın olan konumu ile bu ticaret sisteminin içerisinde stratejik bir konuma sahip olmalıdır. İç Batı Anadolu'da yer alan Seyitömer Höyük VI. Tabaka'da ele geçirilen terazi ağırlıklarının yanı sıra Suriye Şişeleri ve kadehler kara ticaretini destekleyen kanıtlar arasında yer almaktadır. Bu buluntularla birlikte İç Batı Anadolu'da, Suriye-Mezopotamya ticaret sistemi içerisinde önemli bir konumda olduğu düşünülen Seyitömer Höyük'ün önemli ticari malları arasında ise dokuma ürünlerinin yer aldığı düşünülmektedir.

“Seyitömer Höyük VI. Tabaka Mimarisi ve Çanak Çömleği” adlı çalışmanın İç Batı Anadolu'da önemli bir yerleşim konumunda olan Seyitömer Höyük ile ilgili yeni veriler ortaya konulmuştur. Çalışmanın, İç Batı Anadolu ve Anadolu arkeolojisi için katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Seyitömer Höyük VI. Tabaka'da, çark yapımı çanak çömlek ile temsil edilen film astarlı (*wash ware*), ince astarlı ve ince nitelikli, gri astarlı ve parlak perdahlı, yalın (*plain ware*) ile el yapımı parlak kırmızı astarlı ve perdahlı (*red coated ware*) mal grupları ilk defa görülmektedir. Bu mal grupları ile birlikte çark yapımı tabaklar, “s” profilili çanaklar, kadehler, Suriye Şişeleri ve depas formları ortaya çıkmıştır. Çanak çömlekteki bu yeni özellikler stratigrafik olarak Batı Anadolu'da Küllüoba, Elmalı-Karataş, Laodikeia-Kandilkırı ve Troya'nın ETÇ IIIA'ya tarihlendirilen tabakalarında görülmektedir. Dolayısıyla bölgede çanak çömlek de görülen bu yeni özellikleri radyokarbon sonuçları da desteklemiştir. Seyitömer Höyük VI. Tabaka, MÖ 2570-2450 tarihlerini vererek Erken ETÇ IIIA'ya tarihlendirilmiştir¹⁰⁸⁴.

¹⁰⁸² Fidan 2018, 121.

¹⁰⁸³ Günümüzde Seyitömer işletmesinin kuzeydoğusunda yer alan tali yol aracılığı ile sırasıyla Eynegazi, Eskiüreğil, Cihangazi, Yenidodurga köylerinden geçilerek Bozüyük'e ulaşılmaktadır. Bu aradaki mesafe 46 km.'dir.

¹⁰⁸⁴ Radyokarbon analizleri Pamukkale Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiştir.

KATALOG

LEVHA	K.ENV.NO	BLNTYERİ	A.Ç	YÜK.	D.Ç	CİDAR	YPM	TEK	MAL	FORM	HAMUR	YÜZEY	BEZEME	PERDAH	KATKI
Lev. 1/1	Sh.20-M32-2	Mkn 32	15	-	-	0,4	çark		4	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 6/8			Az mikali, kireç, bitki
Lev. 1/2	Sh.20-6B-4	Mkn 6 B	15			0,5	çark		4	1/1	2,5 YR 6/6	10 R 6/6			Az mikali, kireç, kum
Lev. 1/3	Sh.20-T6-39	Tbn 6	20			0,5	çark		5	1/1	5 YR 7/4	2,5 YR 6/8			Az mikali, kireç, kum
Lev. 1/4	Sh.20-T6-41	Tbn 6	20			0,4	çark		1 b	1/1	2,5 YR 6/8	2,5 YR 6/8		iyi	Az mikali, kireç, kum, bitki
Lev. 1/5	Sh.20-T1-20	Tbn 1	22			0,6	çark		1 b	1/1	5 YR 7/4	10 R 5/8		iyi	Kireç, bitki
Lev. 2/6	Sh.20-T14-4	Tbn 14	16			0,5	çark		4	1/1	10 R 6/8	10 R 6/8			Kum
Lev. 2/7	Sh.20-T8-43	Tbn 8	24			0,4	çark		1 b	1/1	2,5 YR 6/8	2,5 YR 6/8		iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev. 2/8	Sh.20-M31-8	Mkn 31	24			0,6	çark		2	1/1	5 YR 6/8	5 YR 5/4		iyi	Mika, kireç, kum
Lev. 2/9	Sh.20-T.14-2	Tbn 14	27			0,6	çark		1 b	1/1	2,5 YR 7/6	2,5 YR 6/6			Kireç, taşçık, bitki
Lev.2/10	Sh.20-T11-7	Tbn 11	33			0,8	çark		1 b	1/1	5 YR 7/4	2,5 YR 5/8		parlak	Bitki, kireç
Lev.3/11	Sh.20-M31-9	Mkn 31	17			0,5	çark		4	1/1	10 R 6/6	10 R 6/6			Mika, kireç, kum
Lev.3/12	Sh.20-33D-2	Mkn 33	19			0,5	çark		4	1/1	5 YR 6/6	5 YR 6/6		az	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.3/13	Sh.20-T1-22	Tbn 1	24			0,5	çark		4	1/1	7,5 YR 6/4	2,5 YR 6/8		iyi	Kireç, bitki
Lev.3/14	Sh.20-H12-13	Plk H 12	25			0,5	çark		4	1/1	7,5 YR 6/4	7,5 YR 7/6		iyi	Az mikali, bitki, kireç
Lev.3/15	Sh.20-G12-3	Plk G 12	26			0,6	çark		5	1/1	2,5 YR 6/8	2,5 YR 5/8			Az mikali, bitki, kireç
Lev.4/16	Sh.20-14A-6	Mkn 14	12			0,7	çark		1 b	1/1	2,5 YR 6/8	10 R 5/6		iyi	Mika, taşçık, kireç
Lev.4/17	Sh.20-T2-24	Tbn 2	20			0,6	çark		5	1/1	10 R 5/6	10 R 6/6			Kireç, taşçık, bitki
Lev.4/18	Sh.20-33D-3	Mkn 33	20			0,5	çark		4	1/1	7,5 YR 7/3	5 YR 6/4		az	Mika, kireç, kum
Lev.4/19	Sh.20-I13-13	Plk J 13	22			0,7	çark		1 b	1/1	10 R 6/6	10 R 5/6		iyi	Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.4/20	Sh.20-I12-1	Plk J 12	26			0,6	çark		4	1/1	7,5 YR 6/4	5 YR 6/6			Taşçık, kireç, bitki
Lev.5/21	Sh.20-14A-1	Mkn 14	12			0,6	çark		4	1/1	5 YR 6/6	5 YR 5/6			Mika, kum, kireç, taşçık
Lev.5/22	Sh.20-14A-3	Mkn 14	12			0,5	çark		4	1/1	5 YR 6/6	5 YR 6/6			Az mikali, taşçık, kireç, kum
Lev.5/23	Sh.20-14A-2	Mkn 14	14			0,6	çark		4	1/1	10 R 6/6	10 R 5/4		az	Mika, kireç, kum
Lev.5/24	Sh.20-I12-4	Plk I12	18			0,5	çark		1 b	1/1	2,5 YR 6/4	2,5 YR 6/4		iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.5/25	Sh.20-I9-2	Plk L 9	18			0,5	çark		4	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/6		az	Mika, bitki, taşçık, kireç
Lev.6/26	Sh.20-T3-5	Tbn 3	14			0,4	çark		4	1/1	10 R 6/4	10 R 6/3			Az mika, kireç, kum
Lev.6/27	Sh.20-T1-21	Tbn 1	19			0,7	çark		4	1/1	2,5 YR 5/8	5 YR 5/8			Az mika, kireç, bitki
Lev.6/28	Sh.20-M31-1	Mkn 31	20			0,6	çark		1 b	1/1	5 YR 6/4	10 R 5/6		parlak	Mika, kireç, kum, şamot

Lev.6/28	Sh.20-M31-1	Mkn 31	20				0,6	çark	1 b	1/1	5 YR 6/4	10 R 5/6		parlak	Mika, kireç, kum, şamot
Lev.6/29	Sh.20-H10-20	Plk H 10	22				0,6	çark	4	1/1	2,5 YR 6/6	10 R 5/6			Mika, taşçık, kireç, kum, bitki
Lev.6/30	Sh.20-T10-2	Tbn 10	26				0,6	çark	1 b	1/1	2,5 YR 6/8	2,5 YR 5/8		parlak	Kireç, taşçık
Lev.7/31	Sh.20-T13-5	Tbn 13	14				0,4	çark	2	1/1	7,5 YR 7/4	7,5 YR 6/4		az	Az mikali, kireç, taşçık, bitki
Lev.7/32	Sh.20-M27-5	Mkn 27	20				0,5	çark	4	1/1	10 R 6/8	10 R 5/6			Mika, kireç, kum
Lev.7/33	Sh.20-H12-9	Plk H 12	20				0,4	çark	2	1/1	2,5 YR 6/4	2,5 YR 6/4		az	Kireç, bitki
Lev.7/34	Sh.20-M19-8	Mkn 19	21				0,4	çark	4	1/1	7,5 YR 7/4	5 YR 5/4		az	Mikalı, taşçık, kum
Lev.7/35	Sh.20-T10-5	Tbn 10	26				0,6	çark	4	1/1	2,5 YR 6/4	2,5 YR 5/8		iyi	Kireç, taşçık, bitki
Lev.8/36	Sh.20-I10-1	Plk J 10	16				0,6	çark	4	1/1	10 R 6/6	10 R 6/6			Kireç, kum, taşçık
Lev.8/37	Sh.20-H12-15	Plk H 12	16				0,4	çark	1 b	1/1	7,5 YR 5/3	5 YR 5/6		az	Bitki, kireç, taşçık
Lev.8/38	Sh.20-H12-16	Plk H 12	18				0,5	çark	4	1/1	2,5 YR 5/6	2,5 YR 4/6			Az mikali, kireç, bitki
Lev.8/39	Sh.20-I12-2	Plk I 12	18				0,5	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4			Mika, kireç, kum
Lev.8/40	Sh.20-K12-4	Plk K 12	21				0,5	çark	1 b	1/1	5 YR 7/6	2,5 YR 6/8			Kireç, bitki
Lev.9/41	Sh.20-K12-5	Plk K 12	19				0,5	çark	1 b	1/1	7,5 YR 6/4	2,5 YR 6/6			Mikalı, kireç, bitki
Lev.9/42	Sh.20-H12-14	Plk H 12	26				0,6	çark	2	1/1	7,5 YR 6/4	7,5 YR 5/4		iyi	Taşçık, bitki, kireç
Lev.9/43	Sh.20-H12-23	Plk H 12	24				0,5	çark	1 b	1/1	7,5 YR 7/6	2,5 YR 5/8		iyi	Kireç, bitki
Lev.9/44	Sh.20-I13-11	Plk J 13	25				0,7	çark	4	1/1	10 R 6/6	10 R 5/6		iyi	Mika, kireç, kum
Lev.9/45	Sh.20-I13-16	Plk J 13	26				0,5	çark	2	1/1	5 YR 6/3	5 YR 5/4			Mika, kireç, kum
Lev.10/46	Sh. 20- KT2-19	K Tbn 2	17				0,5	çark	1 b	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/6			Kum, kireç, bitki
Lev.10/47	Sh.20-KT1-2	K Tbn 1	18				0,5	çark	1 b	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/6		az	Kireç, bitki
Lev.10/48	Sh.20-I13-18	Plk J 13	22				0,5	çark	2	1/1	5 YR 6/3	5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.10/49	Sh.20-T21-8	Tbn 21	23				0,7	çark	11c	1/1	2,5 YR 6/6	7,5 YR 6/2			Mika, taşçık, kireç, kum
Lev.10/50	Sh.20-KT3-1	K Tbn 3	25				0,5	çark	4	1/1	5 YR 7/4	5 YR 7/6			Mika, bitki, kireç
Lev.11/51	Sh.20-G13-6	Plk G 13	16				0,6	çark	4	1/1	7,5 YR 7/4	2,5 YR 6/6			Bitki, kireç
Lev.11/52	Sh.20-M30-3	Mkn 30	16				0,4	çark	4	1/1	5 YR 7/4	2,5 YR 6/6			Mika, kireç, bitki
Lev.11/53	Sh.20-H12-22	Plk H 12	19				0,4	çark	11c	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 6/6			Mika, kireç, kum
Lev.11/54	Sh.20-T3-14	Tbn 3	19				0,5	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 5/4			Az mikali, kum, kireç
Lev.11/55	Sh.20-7B-8	Mkn 7	19				0,4	çark	4	1/1	5 YR 5/2	5 YR 6/1			Kireç, bitki
Lev.12/56	Sh.20-I2A-3	Mkn 12	16				0,4	çark	5	1/1	5 YR 7/4	2,5 YR 5/8			Kireç, kum
Lev.12/57	Sh.20-7B-9	Mkn 7	17				0,4	çark	2	1/1	7,5 YR 6/3	7,5 YR 4/2		az	Az mikali, bitki, kireç, kum
Lev.12/58	Sh.20-H13-2	Plk H 13	22				0,4	çark	4	1/1	5 YR 7/6	5 YR 6/6			Bitki, kireç, kum

Lev.12/59	Sh.20-113-9	Plk J 13	23			0,4	çark	5	1/1	10 R 6/6	10 R 5/4			Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.12/60	Sh.20-33D-4	Mkn 33	26			0,6	çark	4	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 6/6	iyi		Az mika, kireç, kum, bitki
Lev.13/61	Sh.20-T6-32	Tbn 6	20			0,7	çark	5	1/1	10 R 6/6	10 R 5/6			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.13/62	Sh.20-T6-30	Tbn 6	22			0,5	çark	4	1/1	2,5 YR 6/4	2,5 YR 6/4			Mika, bitki, kum
Lev.13/63	Sh.20-M32-4	Mkn 32	24			0,6	çark	4	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 6/6			Az mikalı, kireç, taşçık, bitki
Lev.13/64	Sh.20-T6-5	Tbn 6	26			0,6	çark	1b	1/1	5 YR 7/6	5 YR 6/8			Mikalı, kireç, bitki
Lev.13/65	Sh.20-T8-8	Tbn 8	29			0,9	çark	1b	1/1	5 YR 6/3	10 R 5/6	iyi		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.14/66	Sh. 21-E12/1	Plk E 12	20		0,7	0,4	çark	11c	1/1	7,5 YR 7/4	7,5 YR 6/4			Mikalı, az kireç katkılı
Lev.14/67	Sh.20-F12/1	Plk F12	20			0,4	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 5/4	iyi		Az mikalı, kireç, kum
Lev.14/68	Sh.20-H10-9	Plk H 10	22			0,6	çark	4	1/1	5 YR 7/4	5 YR 6/4	iyi		Bitki, taşçık, kireç
Lev.14/69	Sh.20-G12-1	Plk G 12	26			0,7	çark	5	1/1	2,5 YR 6/6	5 YR 5/6			Az mika, bitki, taşçık, kireç
Lev.14/70	Sh.20-G13-14	Plk G 13	26			0,9	çark	1b	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/8	iyi		Kireç, taşçık, bitki, astarı mikalı
Lev.15/71	Sh.20-113-5	Plk J 13	17			0,6	çark	4	1/1	7,5 YR 6/3	2,5 YR 4/8	parlak		Az mikalı, kum, kireç
Lev.15/72	Sh.20-111-3	Plk J 11	20			0,5	çark	1b	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 4/8	parlak		Bitki, taşçık, kireç
Lev.15/73	Sh.20-113-19	Plk J 13	20			0,5	çark	11c	1/1	7,5 YR 7/4	7,5 YR 6/4			Kireç, taşçık, bitki
Lev.15/74	Sh.20-113-1	Plk I 13	22			0,5	çark	11c	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4			Mikalı, taşçık, kireç, kum, bitki
Lev.15/75	Sh.20-H10-10	Plk H 10	23			0,6	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/6			Az mikalı, kireç, taşçık, bitki
Lev.16/76	Sh.20-113-20	Plk J 13	15			0,5	çark	5	1/1	10 R 5/6	10 R 5/6			Mika, kireç, kum
Lev.16/77	Sh.20-T7-8	Plk T 7	25			0,6	çark	1b	1/1	2,5 YR 6/6	10 R 5/6			Kireç, taşçık, bitki
Lev.16/78	Sh. 20. 2413	Plk H 11	18	6,4		0,5	çark	4	1/1	2,5 YR 6/8	2,5 YR 6/8			Kireç, kum, bitki
Lev.16/79	Sh.20-T8-24	Plk T 8	18			0,5	çark	4	1/1	2,5 YR 6/4	2,5 YR 5/4			Mikalı, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.16/80	Sh.20-M7-5	Mkn 7	24			0,7	çark	4	1/1	7,5 YR 6/4	5 YR 5/8			Mikalı, kireç, taşçık
Lev.17/81	Sh.20-G13-1	Plk G 13	21			0,6	çark	1b	1/1	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/6	iyi		Az mikalı, taşçık, bitki, kireç
Lev.17/82	Sh.20-L12-1	Plk L 12	24			0,6	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4	iyi		Az mikalı, kireç, kum
Lev.17/83	Sh.20-T6-1	Tbn 6	24			0,5	çark	11c	1/1	7,5 YR 6/3	7,5 YR 6/3			Kireç, kum, bitki
Lev.17/84	Sh.20-T8-13	Tbn 8	24			0,6	çark	4	1/1	10 R 6/4	10 R 6/8			Mikalı, kireç, kum, taşçık
Lev.17/85	Sh.20-7B-7	Mkn 7b	26			0,5	çark	4	1/1	5 YR 6/4	10 R 5/8			Az mikalı, kireç, kum
Lev.18/86	Sh. 20-T9-9	Tbn 9	22			0,5	çark	11c	1/1	2,5 YR 5/4	2,5 YR 5/4			Mikalı, yoğun kireç
Lev.18/87	Sh.20-G12-2	Plk G 12	24			0,6	çark	4	1/1	2,5 YR 6/6	10 R 5/8			Mika, bitki, kireç
Lev.18/88	Sh.20-M30-4	Mkn 30	26			0,5	çark	4	1/1	5 YR 6/6	2,5 YR 6/6			Kireç, taşçık, bitki, astarı mikalı

Lev.18/89	Sh.20-G12-5	Plk G12	29				1	çark	1b	1/1	2.5 YR 6/6	2.5 YR 7/2		iyi	Mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.18/90	Sh.20-F13-1	Plk F 13	36				0,8	el ypm	1b	1/1	7.5 YR 5/3	10 R 4/4		iyi	Taşçık, kireç, bitki
Lev.19/91	Sh.20-G12-4	Plk G12	14				0,5	çark	2	1/1	5 YR 5/6	5 YR 6/4		iyi	Kireç, bitki
Lev.19/92	Sh.20-M30-5	Mkn 30	18				0,5	çark	4	1/1	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/6			Mikalı, kireç, taşçık, kum, bitki
Lev.19/93	Sh.20-G13-9	Plk G13	20				0,4	çark	4	1/1	5 YR 7/6	2.5 YR 6/4			Kireç, bitki
Lev.19/94	Sh.20-G14-3	Plk G14	23				0,6	çark	4	1/1	2.5 YR 6/8	10 R 6/6			Az mikalı, taşçık, kireç, kum
Lev.19/95	Sh.21-G16-1	Plk G16	24				0,4	çark	11c	1/1	7.5 YR 5/4	7.5 YR 6/3			Mikalı, kum
Lev.20/96	Sh.20-KT2-14	K Tbn 14	17				0,4	çark	1b	1/1	2.5 YR 5/6	2.5 YR 5/6		iyi	Mika, kireç, bitki
Lev.20/97	Sh.20-T8-2	Tbn 8	20				0,5	çark	4	1/1	2.5 YR 6/6	5 YR 5/4			Mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.20/98	Sh.20-T1-23	Tbn 1	22				0,4	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4			Mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.20/99	Sh.20-L12-2	Plk L 12	23				0,7	çark	2	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4		iyi	Az mikalı, kireç, kum, taşçık
Lev.20/100	Sh.20-I12-3	Plk I 12	25				0,5	çark	11c	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4			Mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.21/101	Sh.20-T3-4	Tbn 3	17				0,4	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 4/4		parlak	Az mikalı, kireç, kum, taşçık
Lev.21/102	Sh.20-K12-1	Plk K 12	19				0,5	çark	4	1/1	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/6			Kireç, bitki
Lev.21/103	Sh.20-M31-7	Mkn 31	20				0,6	çark	1b	1/1	7.5 YR 6/4	2.5 YR 5/8		iyi	Mikalı, kireç, kum
Lev.21/104	Sh.20-H12-24	Plk H 12	23				0,5	çark	1b	1/1	2.5 YR 5/4	2.5 YR 5/6		iyi	Kireç, bitki, kum, taşçık
Lev.21/105	Sh.20-M13A-16	Mkn 13A	28				0,7	çark	4	1/1	10 R 6/6	5 YR 5/6			Az mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.22/106	Sh.20-H10-1	Plk H 10	15				0,4	çark	5	1/1	10 R 5/1	2.5 YR 6/6	kabartma		Mikalı, kireç, bitki
Lev.22/107	Sh.20-T6-28	Tbn 6	21	0,8			0,6	çark	11c	1/1	5 YR 5/4	2.5 YR 6/6			Mikalı, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.22/108	Sh.20-T6-37	Tbn 6	18				0,4	çark	4	1/1	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/6		iyi	Mikalı, kireç, kum
Lev.22/109	Sh.20-M3-3	Mkn 3	18				0,4	çark	1b	1/1	5 YR 6/3	2.5 YR 6/6		iyi	Mikalı, kireç, kum
Lev.22/110	Sh.20-T1-8	Tbn 1	26				0,6	çark	4	1/1	5 YR 6/4	10 R 6/8		az	Mikalı, taşçık, bitki, kireç
Lev.23/111	Sh.20-M32-3	Mkn 32	19				0,5	çark	4	1/1	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/4			Kireç, bitki, astarı mikalı
Lev.23/112	Sh.20-G12-6	Plk G12	18				0,5	çark	4	1/1	2.5 YR 7/6	2.5 YR 6/4		az	Kireç, bitki, taşçık, şamot
Lev.23/113	Sh.20-G13-8	Plk G13	18				0,4	çark	4	1/1	2.5 YR 6/3	2.5 YR 6/4			Kireç, taşçık, bitki, Astarı Mikalı
Lev.23/114	Sh.20-I13-6	Plk I 13	18				0,5	çark	4	1/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4			Mikalı, taşçık, kireç, bitki
Lev.23/115	Sh.20-G13-15	Plk G13	24				0,6	çark	2	1/1	5 YR 7/4	5 YR 6/4		az	Taşçık, kireç, bitki
Lev.24/116	Sh.20-M12-3	Mkn 12	18				0,5	çark	4	1/1	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/4		iyi	Mikalı, kireç, kum
Lev.24/117	Sh.20-I13-11	Plk I 13	22				0,6	çark	4	1/1	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6		ıçı, iyi	taşçık, kireç, bitki, astarı mikalı
Lev.24/118	Sh.20-J13-8	Plk J 13	24				0,6	çark	5	1/1	5 YR 6/4	5 YR 5/6			Mikalı, kireç, kum, bitki

Lev.24/119	Sh.20-2179	Plk I 12	14	4,1			çark	1b	1/1	5 YR 6/4	2.5 YR 4/8	kırmızı boya	iyi	Mika, kireç, kum, şamot
Lev.24/120	Sh.20-1752	Tbn 6	20	5,9		0,6	çark	4 1/2	2.5 YR 7/6	2.5 YR 5/6				Mika, kireç, kum, bitki
Lev.25/121	Sh.20-1963	Mkn 32	19	5,1		1	çark	4 1/2	5 YR 7/6	5 YR 6/6	kabartma			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.25/122	Sh.20-1964	Mkn 32	20	4,9		0,8	çark	5 1/2	5 YR 6/6	2.5 YR 5/8				Mika, kireç, kum, bitki
Lev.25/123	Sh.20-KT2-23	KT 2	19			0,5	çark	4 1/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/4				Kireç, taşçık, bitki
Lev.25/124	Sh.20-KT2-10	KT 2	22			0,5	çark	4 1/2	2.5 YR 5/6	2.5 YR 6/6				Kireç, taşçık, bitki
Lev.25/125	Sh.20-T3-7	Tbn 3	23			0,5	çark	5 1/2	10 R 6/8	10 R 6/8				Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.26/126	Sh.20-T6-36	Tbn 6	15			0,6	çark	1b 1/2	5 YR 7/4	2.5 YR 6/4			az	Mika, kum, kireç
Lev.26/127	Sh.20-7B-10	Mkn 7B	15			0,3	çark	2 1/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/4			az	Az mika, kireç, kum
Lev.26/128	Sh.20-T6-34	Tbn 6	17			0,6	çark	9 1/2	2.5 YR 6/3	2.5 YR 5/4				Mika, taşçık, kireç, kum
Lev.26/129	Sh.20-T6-26	Tbn 6	23			0,5	çark	4 1/2	10 R 6/6	10 R 5/6			az	Az mikalı, kireç, kum, taşçık
Lev.26/130	Sh.20-T9-1	Tbn 9	26			0,7	çark	1b 1/2	10 R 6/8	10 R 5/8			iyi	Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.27/131	Sh.20-T8-4	Tbn 8	16			0,4	çark	4 1/2	10 R 6/6	10 R 5/6				Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.27/132	Sh.20-T14-7	Tbn 14	19			0,4	çark	4 1/2	10 R 6/6	10 R 5/8				Mika, kireç, kum
Lev.27/133	Sh.20-13B-3	Mkn 13 B	22			0,5	çark	4 1/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/8				Mika, kireç, kum
Lev.27/134	Sh.20-M18-3	Mkn 18	23			0,6	çark	5 1/2	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/8				Mika, kum, kireç, az bitki
Lev.27/135	Sh.20-13B-5	Mkn 13 B	27			0,5	çark	1b 1/2	2.5 YR 7/4	2.5 YR 5/8				Mika, kireç
Lev.28/136	Sh.20-G13-18	Plk G 13	14			0,6	çark	5 1/2	10 R 6/6	10 R 5/4				Az mikalı, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.28/137	Sh.20-H13-3	Plk H 13	20			0,4	çark	5 1/2	5 YR 6/4	2.5 YR 6/4				Bitki, kireç
Lev.28/138	Sh.20-I13-13	Plk I 13	21			0,6	çark	4 1/2	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/8				Az mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.28/139	Sh.20-I10-2	Plk J 10	24			0,5	çark	1b 1/2	2.5 YR 6/6	10 R 6/8			iyi	Astarı mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.28/140	Sh.20-M27-4	Mkn 27	24			0,5	çark	1b 1/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6			az	Mika, taşçık, kireç, kum
Lev.29/141	Sh.20-T2-12	Tbn 2	14			0,4	çark	1b 1/2	5 YR 6/6	2.5 YR 5/6	kabartma		iyi	kireç, taşçık, bitki
Lev.29/142	Sh.20-M13A-1	Mkn 13 A	25			0,6	çark	4 1/2	5 YR 6/3	5 YR 5/3				Mika, kireç, kum
Lev.29/143	Sh.20-M13B-4	Mkn 13 B	25			0,5	çark	1b 1/2	10 R 6/8	10 R 5/8	kabartma		az	Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.29/144	Sh.20-9B-4	Mkn 9 B	22			0,4	çark	4 1/2	2.5 YR 5/6	5 YR 5/4				Az mikalı, taşçık, kireç
Lev.29/145	Sh.20-M27-2	Mkn 27	28			0,7	çark	4 1/2	5 YR 6/6	5 YR 5/6				Mika, kireç, taşçık, kum, bitki
Lev.30/146	Sh.20-G12-8	Plk G 12	16			0,5	çark	4 1/2	7.5 YR 6/3	7.5 YR 6/6				Az mikalı, taşçık, kireç, bitki
Lev.30/147	Sh.20-T8-38	Tbn 8	18			0,6	çark	4 1/2	2.5 YR 6/6	10 R 5/8				Mika, kireç, kum, bitki
Lev.30/148	Sh.20-I13-4	Plk I 13	20			0,7	çark	4 1/2	5 YR 6/8	5 YR 6/6				Az mikalı, kireç, taşçık, bitki, astarı mikalı

Lev.30/149	Sh.20-T6-38	Tbn 6	20				0,6	çark	1b	1/2	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/6		iyi	Milka, kireç, kum
Lev.30/150	Sh.20-T1-3	Tbn 1	22				0,6	çark	2 1/2	7.5 YR 6/2	5 YR 5/4			az	Milka, kireç, kum
Lev.31/151	Sh.20-M32-1	Mkn 32	14		3,5		0,4	çark	5 1/2	2.5 YR 6/8	2.5 YR 5/8	kabartma			Az mikali, kireç, astarti mikali
Lev.31/152	Sh.20-T3-20	Tbn 3	18				0,5	çark	2 1/2	7.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6			az	Az mikali, kireç, taşçık
Lev.31/153	Sh.20-6B-1	Mkn 6 B	20				0,6	çark	5 1/2	10 R 6/6	10 R 6/6	kabartma			Az mikali, taşçık, kireç
Lev.31/154	Sh.20-9B-1	Mkn 9 B	21				0,6	çark	5 1/2	2.5 YR 5/6	2.5 YR 6/6	kabartma			Az mikali, kireç, taşçık
Lev.31/155	Sh.20-T6-35	Tbn 6	22				0,5	çark	4 1/2	5 YR 7/4	2.5 YR 6/6	kabartma			Az mikali, kireç, kum
Lev.32/156	Sh.20-T8-14	Tbn 8	16				0,6	çark	1b	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/6		iyi		Az mikali, kireç, kum, şamot
Lev.32/157	Sh.20-8A-5	Mkn 8 A	17				0,5	çark	5 1/2	5 YR 6/6	2.5 YR 6/6				Az mikali, kireç, kum
Lev.32/158	Sh.20-14A-4	Mkn 14 A	20				0,5	çark	4 1/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6				Az mikali, kireç, kum
Lev.32/159	Sh.20-T3-12	Tbn 3	20				0,6	çark	5 1/2	7.5 YR 6/2	10 R 5/6				Az mikali, bitki, kireç, kum
Lev.32/160	Sh.20-I13-12	Plk I 13	21				0,7	çark	4 1/2	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/6				Kireç, taşçık, kum, bitki
Lev.33/161	Sh.20-KT2-21	KT 2	13				0,4	çark	4 1/2	5 YR 5/4	2.5 YR 5/4				Kireç, bitki, taşçık
Lev.33/162	Sh.20-9A-1	Mkn 9 A	17				0,7	çark	5 1/2	10 R 6/8	10 R 6/8				Az mikali, kireç, kum
Lev.33/163	Sh.20-T14-6	Tbn 14	17				0,6	çark	5 1/2	10 R 6/6	10 R 5/8				Milka, kireç, kum, bitki
Lev.33/164	Sh.20-I13-15	Plk I 13	18				0,5	çark	5 1/2	10 R 6/4	10 R 6/6		ıçı, iyi		Milka, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.33/165	Sh.20-I12-3	Plk L 12	18				0,5	çark	4 1/2	7.5 YR 7/4	5 YR 6/6		iyi		Az mikali, taşçık, kum, bitki
Lev.33/166	Sh.20-T9-7	Tbn 9	18				0,5	çark	4 1/2	10 R 6/8	10 R 6/8				Milka, kireç, kum, bitki
Lev.34/167	Sh.20-2552	Plk G 14	33	11,6			1	el ypmı	1a	5 YR 5/4	2.5 YR 4/6		iyi		Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.34/168	Sh.20-I13-14	Plk I 13	16				0,5	el ypmı	5 2/1	7.5 YR 6/4	2.5 YR 7/8				Kireç, kum, taşçık
Lev.34/169	Sh.20-T3-22	Tbn 3	22				0,6	el ypmı	1a	2/1	10 R 5/4		iyi		Milka, taşçık, kireç, kum
Lev.34/170	Sh.20-T3-3	Tbn 3	26				1	el ypmı	1a	2/1	5 YR 7/4	10 R 6/4		iyi	Az mikali, bitki, taşçık, kireç
Lev.34/171	Sh.20-T11-8	Tbn 11	30				1,1	el ypmı	2 2/1	5 YR 6/6	2.5 YR 6/4		iyi		Az mikali, yoğun kireçli, taşçık, bitki
Lev.35/172	Sh.20-0441	Plk I 12	10	5			1	el ypmı	5 2/1	7.5 YR 6/4	2.5 YR 4/6				Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.35/173	Sh.21-0265	Plk J 12	14	5,7			0,6	el ypmı	2 2/2	5 YR 5/4	7.5 YR 5/3		parlak		Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.35/174	Sh.20-1445	Tbn 8	15	6,2			0,9	el ypmı	2 2/2	7.5 YR 6/4	5 YR 5/4		az		Milka, kireç, kum, bitki
Lev.35/175	Sh.21-1106	Plk F 16	18	6			1	el ypmı	1a	2/2	7.5 YR 6/4	5 YR 5/6		parlak	Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.35/176	Sh.20-2385	Plk G 14	20	6,5			1	el ypmı	1a	2/2	5 YR 6/6	2.5 YR 5/8		iyi	Milka, kireç, kum, bitki
Lev.36/177	Sh.21-0024	Plk G 14	16	5,9	0,6		6	el ypmı	6 2/2	5 YR 6/4	2.5 YR 4/6		iyi		Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.36/178	Sh.20-2001	Tbn 7	17	6,2			0,9	el ypmı	2 2/2	7.5 YR 7/4	2.5 YR 4/6		iyi		Milka, kireç, kum, bitki, taşçık

Lev.36/179	Sh.20-T6-24	Tbn 6	18			0,4 el ypmı	6 2/2	5 YR 6/4	2.5 YR 4/6			Mika, bitki, kireç, kum
Lev.36/180	Sh.20-12B-4	Mkn 12 B	20			0,5 el ypmı	2 2/2	7.5 YR 6/3	5 YR 5/4		iyi	Mika, kireç, kum
Lev.36/181	Sh.20- T6-2	Tbn 6	26			0,7 el ypmı	1a 2/2	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/8		parlak	Taşçık, kireç, bitki
Lev.37/182	Sh.20-T11-10	Tbn 11	10			0,8 el ypmı	1a 2/2	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/8		iyi	Mika, kireç, kum
Lev.37/183	Sh.20-M19-3	Mkn 19	11			0,5 el ypmı	2 2/2	5 YR 6/8	7.5 YR 6/6		az	Az mikalı, taşçık, kireç, kum
Lev.37/184	Sh.20-T4-13	Tbn 4	13			0,7 el ypmı	2 2/2	7.5 YR 4/2	7.5 YR 5/4		iyi	Yoğun kireç, taşçık, bitki
Lev.37/185	Sh.20-T3-2	Tbn 3	14			0,6 el ypmı	2 2/2	7.5 YR 6/2	7.5 YR 5/2		iyi	Az mika, kireç, kum
Lev.37/186	Sh.20-G13-5	Plk G 13	18			0,6 el ypmı	6 2/2	Gley 1 3/N	10 YR 6/2		iyi	Mika, kireç, kum
Lev.38/187	Sh.20-T4-4	Tbn 4	18			0,5 el ypmı	2 2/2	5 YR 5/4	5 YR 4/4		iyi	Az mikalı, taşçık, kireç, kum
Lev.38/188	Sh.20-T9-10	Tbn 9	21			0,6 el ypmı	1a 2/2	2.5 YR 6/6	10 R 5/6		parlak	İri taşçık, kireç, bitki
Lev.38/189	Sh.20-T2-4	Tbn 2	23			0,7 el ypmı	7 2/2	7.5 YR 6/3	7.5 YR 6/3	kabartma		Taşçık, kireç, bitki, kum
Lev.38/190	Sh.20-H10-2	Plk H 10	24			0,6 el ypmı	1a 2/2	5 YR 6/3	5 YR 6/6	kabartma	parlak	Kireç, taşçık, bitki
Lev.38/191	Sh.20- KT2-22	KT 2	27			0,9 el ypmı	1a 2/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/4		az	Kireç, taşçık, bitki, kum
Lev.39/192	Sh.20-H10-6	Plk H 10	12			0,6 el ypmı	2 2/2	5 YR 6/6	7.5 YR 7/6		iyi	Az mikalı, bitki, taşçık, kireç
Lev.39/193	Sh.20-T2-1	Tbn 2	20			0,5 el ypmı	6 2/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/4		iyi	Mika, kum, kireç, taşçık, bitki
Lev.39/194	Sh.20-T8-23	Tbn 8	22			0,5 el ypmı	8 2/2	Gley 1 3/N	Gley 1 2.5/N	kabartma	parlak	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.39/195	Sh.20-T2-7	Tbn 2	23			0,5 el ypmı	7 2/2	7.5 YR 7/3	7.5 YR 7/3			Mika, kireç, kum
Lev.39/196	Sh.20-J10-3	Plk J 10	31			0,9 el ypmı	2 2/2	5 YR 6/4	7.5 YR 6/4		parlak	Az mika, taşçık, kireç, bitki, kum
Lev.40/197	Sh.20-T1-19	Tbn 1	8			0,7 el ypmı	2 2/2	7.5 YR 6/4	7.5 YR 5/4		parlak	Az mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.40/198	Sh.20-T8-10	Tbn 8	18			0,5 el ypmı	6 2/2	5 YR 6/4	5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.40/199	Sh.20-T2-11	Tbn 2	18			0,6 el ypmı	6 2/2	Gley 1 2.5/N	7.5 YR 6/4			Yoğun kireç, bitki
Lev.40/200	Sh.20-T8-28	Tbn 8	19			0,5 çark	2 2/2	5 YR 6/6	5 YR 6/6		az	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.40/201	Sh. 20.K 12/7	Plk K 12	20			0,6 el ypmı	2 2/2	5 YR 7/2	2.5 YR 5/4		az	Kireç, taşçık, yoğun bitki
Lev.41/202	Sh.20-KT2-12	KT 2	15			0,4 el ypmı	1a 2/2	5 YR 6/6	2.5 YR 5/6		iyi	Kireç, taşçık, bitki
Lev.41/203	Sh.20-M7B-4	Mkn 7 B	16			0,5 el ypmı	2 2/2	7.5 YR 6/2	7.5 YR 4/4		iyi	Az mika, kireç, kum
Lev.41/204	Sh.20-M12B-11	Mkn 12 B	17			0,4 el ypmı	6 2/2	Gley 1 4/N	5 YR 5/4			Kireç, kum, bitki
Lev.41/205	Sh.20-12B-8	Mkn 12 B	18			0,6 el ypmı	1a 2/2	2.5 YR 6/8	10 R 6/4		az	Mikalı, kireç, kum
Lev.41/206	Sh.20-M3-4	Mkn 3	20			0,4 el ypmı	2 2/2	5 YR 6/4	5 YR 5/4		iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.42/207	Sh.20-G13-2	Plk G 13	10			0,4 el ypmı	1a 2/2	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6		parlak	Az mikalı, bitki, kireç, kum
Lev.42/208	Sh.20-KT2-3	KT 2	12			0,4 çark	1b 2/2	5 YR 6/3	10 R 5/4		iyi	Mika, kireç, kum, taşçık

Lev.42/209	Sh.20-M13A-4	Mkn 13 A	14				0,6 el ypmu	9 2/2	5 YR 6/6	5 YR 6/4			Az mikali, kireç, taşçık
Lev.42/210	Sh.20-14A-5	Mkn 14	24				0,9 el ypmu	2 2/2	2,5 YR 6/6	5 YR 5/6		iyi	Mika, taşçık, bitki, kireç, kum
Lev.42/211	Sh.20-T14-5	Tbn 14	32				0,9 el ypmu	1a 2/2	5 YR 6/4	10 R 5/6		iyi	Mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.43/212	Sh.20-T7-2	Tbn 7	16				0,4 el ypmu	6 2/2	Gley 1 3/N	10 YR 6/3			Az mikali, kireç, kum
Lev.43/213	Sh.20-I13-9	Plk I 13	16				0,5 el ypmu	2 2/2	7,5 YR 6/4	7,5 YR 6/4		iyi	Mika, kireç, bitki
Lev.43/214	Sh.20-I13-7	Plk I 13	18				0,5 el ypmu	2 2/2	7,5 YR 6/4	5 YR 4/6		iyi	Az mikali, kireç, taşçık
Lev.43/215	Sh.20-J13-23	Plk J 13	20				0,6 el ypmu	2 2/2	5 YR 6/4	5 YR 5/4		iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.43/216	Sh.20-J13-24	Plk J 13	22				0,9 el ypmu	1a 2/2	5 YR 6/4	5 YR 6/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.44/217	Sh.20-H10-4	Plk H 10	18				0,6 el ypmu	2 2/2	2,5 YR 5/6	7,5 YR 4/3		parlak	Taşçık, bitki, kireç
Lev.44/218	Sh.20-8A-3	Mkn 8 A	20				0,6 el ypmu	7 2/2	7,5 YR 7/4	7,5 YR 7/4			Az mikali, taşçık, kireç
Lev.44/219	Sh.20-H10-8	Plk H 10	20				0,6 el ypmu	2 2/2	5 YR 6/4	5 YR 6/6		iyi	Kireç, taşçık, bitki
Lev.44/220	Sh.20-H10-25	Plk H 10	20				0,6 el ypmu	8 2/2	Gley 1 3/N	Gley 1 2,5/N		parlak	Az mika, kireç, kum
Lev.44/221	Sh.20-J11-5	Plk J 11	24				0,5 el ypmu	2 2/2	5 YR 6/4	5 YR 5/3		az	Az mikali, kireç, kum, taşçık
Lev.45/222	Sh.20-8A-4	Mkn 8 A	22				0,7 el ypmu	10 2/2	7,5 YR 7/4	7,5 YR 6/4		iyi	Az mikali, taşçık, bitki kireç
Lev.45/223	Sh.20-T6-47	Tbn 6	22				0,8 el ypmu	2 2/2	7,5 YR 7/4	7,5 YR 7/4		iyi	Az mikali, kireç, kum
Lev.45/224	Sh.20-I13-8	Plk I 13	22				0,5 el ypmu	2 2/2	7,5 YR 6/4	5 YR 5/8		parlak	Az mikali, kum, kireç, bitki
Lev.45/225	Sh.20-I13-10	Plk I 13	22				0,8 el ypmu	1a 2/2	2,5 YR 5/6	2,5 YR 5/6		parlak	İri kireç, taşçık, bitki
Lev.45/226	Sh.20-H12-19	Plk H 12	24				0,7 el ypmu	2 2/2	5 YR 6/3	5 YR 6/4	?	iyi	Kireç, taşçık, şamot
Lev.46/227	Sh.20-J13-25	Plk J 13	27				0,7 el ypmu	2 2/2	5 YR 6/3	5 YR 5/4		parlak	Mika, kum, kireç, bitki, taşçık
Lev.46/228	Sh.20-G14-2	Plk G 14	29				0,9 el ypmu	1a 2/2	2,5 YR 6/6	10 R 5/6		iyi	İri taşçık, yoğun kireç, bitki
Lev.46/229	Sh.20-H10-14	Plk H 10	32				1 el ypmu	1a 2/2	5 YR 7/4	2,5 YR 5/8		parlak	Mika, taşçık, kireç, kum, bitki
Lev.46/230	Sh.20-G12-10	Plk G 12	34				0,9 el ypmu	1a 2/2	5 YR 5/4	2,5 YR 5/6		parlak	Mika, kum, taşçık, kireç
Lev.46/231	Sh.20-M4-3	Mkn 4	38				1 el ypmu	1a 2/2	10 R 6/6	10 R 5/6		parlak	Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.47/232	Sh.20-T10-7	Tbn 10	16				0,6 el ypmu	6 2/2	7,5 YR 4/2	7,5 YR 5/2			Taşçık, kireç, bitki
Lev.47/233	Sh.20-H10-27	Plk H 10	20				0,6 el ypmu	1a 2/2	10 R 5/4	10 R 5/6		parlak	Az mika, kireç, kum
Lev.47/234	Sh.20-I12-5	Plk I 12	20				0,6 el ypmu	6 2/2	Gley 1 3/N	7,5 YR 6/4	kabartma	parlak	Az mikali, kireç, kum, taşçık
Lev.47/235	Sh.20-M18-6	Mkn 18	22				0,7 el ypmu	1a 2/2	5 YR 6/1	5 YR 5/6		az	Az mikali, kum, kireç, taşçık
Lev.47/236	Sh.21-0155	Plk E 16	28	17,6			0,9 el ypmu	1a 2/2	2,5 YR 6/8	2,5 YR 5/8		az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.48/237	Sh.20-13A-5	Mkn 13 A	16				0,5 el ypmu	2 2/2	5 YR 6/4	5 YR 6/4		iyi	Az mikali, kum
Lev.48/238	Sh.20-H10-11	Plk H 10	18				0,6 el ypmu	1a 2/2	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/8		parlak	Az mikali, kireç, bitki, taşçık

Lev.48/239	Sh.20-M27-7	Mkn 27	20			0,5 el ypmı	6 2/2	7.5 YR 6/3	7.5 YR 5/3	kabartma		Yoğun kireç, kum, bitki
Lev.48/240	Sh.20-T3-21	Tbn 3	20			0,6 çark	1a 2/2	2.5 YR 6/6	10 R 5/6		az	Mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.48/241	Sh.20-G14-1	Plk G 14	24			0,6 el ypmı	2 2/2	7.5 YR 7/3	7.5 YR 6/3		parlak	Az mikalı, kum, kireç
Lev.49/242	Sh.20-6B-3	Mkn 6 B	12			0,4 el ypmı	2 2/2	5 YR 6/3	5 YR 5/4		iyi	Az mikalı, taşçık, kireç
Lev.49/243	Sh.20-T2-6	Tbn 2	16			0,7 el ypmı	1a 2/2	5 YR 6/4	10 R 4/6		parlak	Mika, bitki, kireç, taşçık, kum
Lev.49/244	Sh.20-M24-9	Mkn 24	20			0,5 el ypmı	1a 2/2	5 YR 6/4	5 YR 6/4		iyi	Mikalı, kireç, kum
Lev.49/245	Sh.20-0919	Plk I 12	12	4,9		1 el ypmı	5 2/2	7.5 YR 7/4	5 YR 4/6		sız	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.50/246	Sh.21-0352	Plk F 15	7,4	2,9		0,7 el ypmı	1a 2/2	5 YR 5/6	2.5 YR 5/4		parlak	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.50/247	Sh.20-0786	Plk K 10	8,8	4,1		0,6 el ypmı	1a 2/2	7.5 YR 4/4	7.5 YR 4/4		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.50/248	Sh.20-1778	Tbn 13	10	4,3		0,7 el ypmı	7 2/2	5 YR 5/6	5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.50/249	Sh.21-0013	Mkn 24 B	12	5,4		0,6 el ypmı	1a 2/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.50/250	Sh.21-0218	Mkn 24 A	11	4,6		0,9 el ypmı	2 2/2	7.5 YR 5/4	5 YR 4/4		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.51/251	Sh.20-T2-9	Tbn 2	17			0,5 el ypmı	6 2/2	5 YR 6/4	2.5 YR 6/6			Az mika, kireç, taşçık, bitki, kum
Lev.51/252	Sh.20-T1-13	Tbn 1	18			0,6 el ypmı	6 2/2	2.5 YR 5/4	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum
Lev.51/253	Sh.20-T8-9	Tbn 8	20			0,8 el ypmı	2 2/2	Gley 1 3/N	5 YR 5/4	kabartma	parlak	Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.51/254	Sh.20-T2-14	Tbn 2	20			0,5 el ypmı	6 2/2	10 R 6/3	10 R 6/3			Kireç, bitki
Lev.51/255	Sh.20-T3-16	Tbn 3	20			0,5 el ypmı	6 2/2	7.5 YR 6/3	7.5 YR 5/4			Kireç, taşçık, kum
Lev.52/256	Sh.20-9A-3	Mkn 9 A	13			0,5 el ypmı	6 2/3	7.5 YR 6/3	5 YR 5/4		parlak	Az mikalı, kireç, bitki
Lev.52/257	Sh.20-T7-3	Tbn 7	17			0,5 el ypmı	6 2/3	5 YR 6/4	2.5 YR 5/8		parlak	Az mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.52/258	Sh.20-T13-11	Tbn 13	18			0,6 el ypmı	6 2/3	Gley 1 3/N	5 YR 4/3		parlak	Kireç, kum, taşçık
Lev.52/259	Sh.20-H10-13	Plk H 10	20			0,6 çark	1b 2/3	10 R 6/6	10 R 6/8		iyi	Astarı mikalı, kireç, kum, bitki, şamot
Lev.53/260	Sh.20-T2-8	Tbn 2	16			0,6 el ypmı	1a 2/3	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/4		az	Az mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.53/261	Sh.20-K12-6	Plk K 12	22			0,6 el ypmı	2 2/3	7.5 YR 7/2	7.5 YR 6/3	kabartma	iyi	Kireç, bitki
Lev.53/262	Sh.20-M3-1	Mkn 3	25			0,7 el ypmı	1a 2/3	5 YR 6/4	10 R 5/6	kabartma	iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.53/263	Sh.20-I11-12	Plk I 12	26			0,6 el ypmı	1a 2/3	5 YR 6/4	10 R 5/8		parlak	Mika, kum, kireç, bitki
Lev.54/264	Sh.21-0122	Mkn 24 A	17	5,9		0,8 el ypmı	1a 2/3	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6	kabartma	parlak	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.54/265	Sh.21-0175	Plk D 15	18	6,3		0,8 el ypmı	1a 2/3	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6	kabartma	parlak	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.54/266	Sh.21-0056	Plk J 15	9,8	5		0,7 el ypmı	5 2/3	7.5 YR 6/4	5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.54/267	Sh.20-2374	Mkn 27	16	10,5		0,7 el ypmı	6 2/3	Gley 1 3/N	5 YR 5/6		parlak	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.55/268	Sh.20-T21-1	Tbn 21	13			0,5 çark	5 2/4a	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/6	kabartma		Mika, kireç, kum

Lev.55/269	Sh.20-T2-2	Tbn 2	17			0,4 el ypmı	6 2/4a	5 YR 6/4	2.5 YR 5/6		parlak	Az mikali, kireç, taşçık, bitki
Lev.55/270	Sh.20-M3-6	Mkn 3	16			0,4 el ypmı	6 2/4a	5 YR 6/3	2.5 YR 4/4		parlak	Mika, kireç, kum
Lev.55/271	Sh.20-T10-6	Tbn 10	22			0,8 el ypmı	1a 2/4a	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/3		iyi	Yoğun kireç, taşçık, bitki
Lev.55/272	Sh.20-T1-24	Tbn 1	30			0,8 el ypmı	1a 2/4a	2.5 YR 6/6	2.5 YR 4/8		parlak	Mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.56/273	Sh.20-T14-1	Tbn 14	18			0,6 el ypmı	6 2/4a	Gley 1 3/N	5 YR 4/6		parlak	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.56/274	Sh.20-T9-8	Tbn 9	22			0,6 çark	4 2/4a	5 YR 6/4	5 YR 5/4			Mika, taşçık, kireç, kum
Lev.56/275	Sh.20-M24-8	Mkn 24	22			0,6 el ypmı	8 2/4a	Gley 1 4/N	Gley 1 2.5/N	kabartma		Kireç, kum, bitki
Lev.56/276	Sh.20-T4-11	Tbn 4	24			0,5 çark	1b 2/4a	5 YR 7/3	2.5 YR 5/8		iyi	Kireç, bitki
Lev.56/277	Sh.20-2002	Tbn 3	16	4,7		0,7 el ypmı	6 2/4a	5 YR 5/4	5 YR 4/4	kabartma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.57/278	Sh.20-1925	Plk K 10	17	6,1		0,8 çark	9 2/4b	7.5 YR 5/3	5 YR 4/4		sız	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.57/279	Sh.20-0028	Mkn 3	21	7		0,9 çark	1b 2/4b	7.5 YR 6/6	10 R 5/8		İç, iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.57/280	Sh.20-F12-3	Plk F 12	20			0,6 çark	1b 2/4b	10 YR 6/4	2.5 YR 5/8		iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.57/281	Sh.20-T3-8	Tbn 3	22			0,5 çark	5 2/4b	10 R 6/6	10 R 5/6		sız	Mika, kireç, kum
Lev.57/282	Sh.20-T6-22	Tbn 6	28			0,6 çark	1b 2/4b	7.5 YR 5/2	2.5 YR 5/4		iyi	Mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.58/283	Sh.20-H12-18	Plk H 12	18			0,6 çark	4 2/4b	2.5 YR 6/4	5 YR 5/3			Taşçık, bitki
Lev.58/284	Sh.20-T10-4	Tbn 10	20			0,6 çark	2 2/4b	7.5 YR 7/3	7.5 YR 6/4		iyi	Kireç, kum, bitki
Lev.58/285	Sh.20-T11-16	Tbn 11	22			0,6 çark	5 2/4b	2.5 YR 6/6	10 R 6/8			Mika, kireç, kum, taşçık, şamot, bitki
Lev.58/286	Sh.20-J13-12	Plk J 13	22			0,6 çark	1b 2/4b	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6		parlak	Mika, kireç, taşçık, bitki, kum
Lev.58/287	Sh.20-T4-5	Tbn 4	24			0,7 el ypmı	2 2/4b	5 YR 6/4	5 YR 4/4		parlak	Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.59/288	Sh.20-12B-12	Mkn 12 B	9,5			0,4 el ypmı	6 2/4b	Gley 12.5 N	7.5 YR 6/4	kabartma	parlak	Kireç, taşçık, bitki
Lev.59/289	Sh.20-T1-2	Tbn 1	16			0,6 çark	1b 2/4b	5 YR 6/4	10 R 5/8		iyi	Mika, kireç, kum
Lev.59/290	Sh.20-J13-10	Plk J 13	20			0,4 çark	2 2/4b	5 YR 6/2	2.5 YR 4/4		parlak	Mika, kum, kireç
Lev.59/291	KT2-5	K Tbn 2	22			0,7 el ypmı	1a 2/4b	5 YR 8/3	2.5 YR 5/8		iyi	Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.59/292	Sh.20-KT2/4	K Tbn 2	24			0,7 el ypmı	6 2/4b	10 R 7/3	10 R 7/3		parlak	Kireç, taşçık, bitki
Lev.60/293	Sh.21-0785	Plk L 14	18	7,2		0,5 çark	5 2/4b	2.5 YR 6/6	2.5 YR 4/6	kazma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.60/294	Sh.20-0603	Plk H 10	15	6,2		0,9 el ypmı	6 2/4b	7.5 YR 5/4	5 YR 4/6			Mika, kireç, taşçık
Lev.60/295	Sh.20-J13-14	Plk J 13	18			0,5 el ypmı	6 2/4b	2.5 YR 6/4	5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.60/296	Sh.20-J11-4	Plk J 11	18			0,6 çark	2 2/5a	5 YR 6/4	5 YR 6/4		iyi	Mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.60/297	Sh.20-M30-2	Mkn 30	23			0,7 çark	4 2/5a	5 YR 5/4	5 YR 5/4		iyi	Kireç, kum, bitki
Lev.61/298	Sh.20-G13-19	Plk G 13	10			0,7 el ypmı	6 2/5a	7.5 YR 6/3	7.5 YR 5/3		parlak	Mika, kireç, kum

Lev.61/299	Sh.20-T1-30	Tbn 1	14			0,5 el ypmı	6 2/5a	7.5 YR 3/1	7.5 YR 6/4	beyaz boya	parlak	Taşçık, kireç
Lev.61/300	Sh.20-T14-8	Tbn 14	13			0,3 el ypmı	6 2/5a	5 YR 6/4	5 YR 5/4			Taşçık, kireç, kum
Lev.61/301	Sh.20-T6-42	Tbn 6	14			0,6 çark	1b 2/5a	7.5 YR 8/2	2.5 YR 6/6		az	Az mikalı, kum, kireç
Lev.61/302	Sh.20-H10-7	Plk H 10	16			0,6 çark	1b 2/5a	5 YR 7/6	5 YR 5/6		iyi	Kireç, taşçık, kum, bitki
Lev.61/303	Sh.20-T2-19	Tbn 2	16			0,6 el ypmı	6 2/5a	Gley 1 3 N	7.5 YR 6/3	beyaz boya		Mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.62/304	Sh.20-H12-5	Plk H 12	11			0,3 el ypmı	6 2/5a	Gley 1 2.5/N	7.5 YR 5/4			Mika, kireç, bitki
Lev.62/305	Sh.20-M13A-15	Mkn 13 A	12			0,5 çark	5 2/5a	10 R 5/4	10 R 5/6			Az mikalı, kireç, kum
Lev.62/306	Sh.20-I12-1	Plk I 12	13			0,5 çark	4 2/5a	5 YR 7/4	2.5 YR 6/4			Az mikalı, kireç, kum, taşçık
Lev.62/307	Sh.20-T4-10	Tbn 4	14			0,8 el ypmı	1a 2/5a	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6		az	Az mikalı, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.62/308	Sh.20-T8-17	Tbn 8	15			0,5 çark	2 2/5a	7.5 YR 7/4	5 YR 5/4		iyi	Az mikalı, kireç, kum
Lev.62/309	Sh.20-T10-3	Tbn 10	17			0,6 çark	2 2/5a	7.5 YR 6/4	5 YR 6/6			Kireç, taşçık
Lev.63/310	Sh.20-T11-11	Tbn 11	9			0,4 çark	5 2/5a	5 YR 6/4	10 R 6/8			Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.63/311	Sh.20-T4-9	Tbn 4	12			0,6 çark	4 2/5a	10 R 6/6	10 R 5/6			Az mika, kireç, kum
Lev.63/312	Sh.20-9B-2	Mkn 9 B	14			0,6 çark	5 2/5a	7.5 YR 7/4	10 R 5/8			Az mikalı, kireç, bitki, şamot
Lev.63/313	Sh.20-M24-10	Mkn 24	16			0,4 el ypmı	10 2/5a	5 YR 6/4	5 YR 6/4			Mika, taşçık, kireç, kum
Lev.63/314	Sh.20-T13-4	Tbn 13	30	1,8		0,7 çark	1b 2/5a	2.5 YR 6/8	2.5 YR 5/6		parlak	kireç, taşçık, bitki
Lev.64/315	Sh.20-T11-2	Tbn 11	8			0,4 el ypmı	6 2/5a	Gley 1 2.5/N	7.5 YR 6/4			Mika, az kireç
Lev.64/316	Sh.21-1128	Plk F 16	8,2	4,6		0,7 el ypmı	1a 2/5a	7.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.64/317	Sh.20-K12-18	Plk K 12	11			0,6 çark	5 2/5a	5 YR 7/4	10 R 5/6	kırmızı boya		Kireç, kum
Lev.64/318	Sh.21-0203	Mkn 36	12	6,6		0,6 çark	1b 2/5a	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.64/319	Sh.20-1121	Tbn 4	19	6,7		1 çark	5 2/5a	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.65/320	Sh.20-2480	Plk I 12	14	5,6		0,6 çark	5 2/5b	7.5 YR 6/6	2.5 YR 4/8	kabatma		Mika, kireç, kum, bitki
Lev.65/321	Sh.20-1382	Tbn 6	20	8,1		0,8 çark	5 2/5b	2.5 YR 6/6	10 R 5/8			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.65/322	Sh.20-2215	Mkn 31	20	6,4		0,8 çark	5 2/5b	5 YR 5/6	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.65/323	Sh.20-1137	Plk J 12	21	7,1		0,7 çark	5 2/5b	7.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.66/324	Sh.20-2553	Tbn 19	18	6,1		0,7 çark	5 2/5b	5 YR 6/6	2.5 YR 5/8			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.66/325	Sh.20-2017	Plk H 12	18	5,6		0,8 çark	5 2/5b	5 YR 6/4	10 R 4/8			Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.66/326	Sh.20-1960	Mkn 32	19	6,5		0,8 çark	5 2/5b	7.5 YR 6/6	2.5 YR 5/8			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.66/327	Sh.20-1418	Tbn 11	19	6,6		0,8 çark	5 2/5b	5 YR 6/4	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.67/328	Sh.20-T8-15	Tbn 8	18			0,6 çark	5 2/5b	10 R 6/6	10 R 6/6			Mika, kireç, kum, bitki

Lev.67/329	Sh.20-T4-1	Tbn 4	20			0,6	çark	1b	2/5b	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6		iyi	Mika, bitki, kireç, kum
Lev.67/330	Sh.20-T3-19	Tbn 3	22			0,5	çark	1b	2/5b	2.5 Yr 8/3	2.5 YR 4/8			Bitki, kireç
Lev.67/331	Sh.20-T1-7	Tbn 1	22			0,5	çark	1b	2/5b	10 R 6/8	10 R 5/8		iyi	Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.67/332	Sh.20-L9-4	Plk L9	24			0,7	çark	4	2/5b	7 YR 7/4	7 YR 7/4			Kireç, bitki, taşçık
Lev.68/333	Sh.20-H10-24	Plk H 10	17			0,5	çark	1b	2/5b	2.5 YR 6/4	10 R 5/6		iyi	Mika, kireç, kum
Lev.68/334	Sh.20-6B-2	Mkn 6 B	19			0,6	çark	5	2/5b	2.5 YR 5/6	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum
Lev.68/335	Sh.20-7B-6	Mkn 7 B	20			0,4	çark	4	2/5b	2.5 YR 6/6	10 R 5/6			Az mikali, kum, şamot
Lev.68/336	Sh.20-7B-3	Mkn 7 B	20			0,4	çark	5	2/5b	2.5 YR 6/6	10 R 6/8			Az mika, şamot, kireç, kum
Lev.69/337	Sh.20-KT1-4	K Tn 1	18			0,5	çark	4	2/5b	7.5 YR 6/3	2.5 YR 5/6		iyi	Kireç, taşçık, bitki
Lev.69/338	Sh.20-M12B-9	Mkn 12 B	22			0,5	çark	5	2/5b	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/6			Mika, kireç, kum
Lev.69/339	Sh.20-T2-13	Tbn 2	23			0,5	çark	5	2/5b	5 YR 6/4	10 R 5/6			Az mika, bitki, taşçık, astarı mikali
Lev.69/340	Sh.20-T4-7	Tbn 4	24			0,6	çark	4	2/5b	2.5 YR 6/4	5 YR 5/4		az	Mika, kireç, kum
Lev.69/341	Sh.20-T3-6	Tbn 3	26			0,7	çark	1b	2/5b	10 R 6/6	10 R 5/8		az	Mika, kireç, kum, şamot
Lev.70/342	Sh.20-M13A-2	Mkn 13 A	16			0,5	çark	4	2/5b	2.5 YR 6/4	2.5 YR 6/6			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.70/343	Sh.20-L9-3	Plk L 9	21			0,7	çark	7	2/5b	7.5 YR 7/4	7.5 YR 7/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.70/344	Sh.20-T8-7	Tbn 8	23			0,6	çark	1b	2/5b	2.5 YR 6/8	5 YR 5/4		iyi	Az mikali, kireç, kum, bitki
Lev.70/345	Sh.20-T9-2	Tbn 9	23			0,6	çark	5	2/5b	10 R 6/8	10 R 5/8			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.70/346	Sh.20-T6-25	Tbn 6	24			0,8	çark	5	2/5b	10 R 6/6	10 R 5/6	kabartma		Mika, kireç, kum, şamot
Lev.71/347	Sh.20-T3-13	Tbn 3	16			0,5	el ypmı	1a	2/5b	5 YR 8/4	2.5 YR 4/8			Mika, kireç, bitki
Lev.71/348	Sh.20-H10-17	Plk H 10	16			0,5	çark	4	2/5b	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6		iyi	Astarı mikali, taşçık, bitki, kum, kireç
Lev.71/349	Sh.20-T3-11	Tbn 3	19			0,6	el ypmı	1a	2/5b	5 YR 6/6	2.5 YR 4/8		parlak	Mika, kireç, kum, şamot
Lev.71/350	Sh.20-T9-3	Tbn 9	22			0,6	çark	1b	2/5b	10 R 6/8	10 R 5/8		iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.71/351	Sh.20-T1-18	Tbn 1	24			0,7	çark	5	2/5b	2.5 YR 5/6	2.5 YR 6/8			Az mikali, kireç, bitki, taşçık, astar mikali
Lev.72/352	Sh.20-T7-1	Tbn 7	17			0,5	çark	5	2/5b	5 YR 7/4	10 R 5/8			Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.72/353	Sh.20-M3-2	Mkn 3	20			0,6	çark	4	2/5b	10 R 6/6	10 R 5/8			Mika, kireç, kum
Lev.72/354	Sh.20-T8-37	Tbn 8	20			0,8	çark	4	2/5b	10 R 6/6	10 R 5/6			Kireç, kum, şamot
Lev.72/355	Sh.20-F13-2	Plk F 13	22			0,6	çark	9	2/5b	7.5 YR 6/3	7.5 YR 6/6			Az mikali, kireç, bitki
Lev.72/356	Sh.20-G14-5	Plk G 14	23			0,4	çark	4	2/5b	10 R 6/8	10 R 6/8			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.73/357	Sh.20-H12-8	Plk H 12	12			0,6	el ypmı	8	2/5b	Gley 1 2.5/N	Gley 1 2.5/N		parlak	Mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.73/358	Sh.20-KT1-3	K Tbn 1	15			0,5	çark	1b	2/5b	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/8		iyi	Kireç, taşçık, bitki

Lev.73/359	Sh.20-T3-18	Tbn 3	18		0,5	çark	4 2/5b	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6			Kireç, kum, bitki
Lev.73/360	Sh.20-M12B-10	Mkn 12	19		0,6	çark	5 2/5b	5 YR 6/6	5 YR 6/6			Mika, kum, kireç, taşçık
Lev.73/361	Sh.20-T4-8	Tbn 4	22		0,7	çark	1b 2/5b	5 YR 6/4	5 YR 6/6		iyi	Az mika, kireç, kum, şamot
Lev.74/362	Sh.20-T21-3	Tbn 21	9		0,4	çark	1b 2/5b	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/8	kabartma	iyi	Az mika, kireç, kum
Lev.74/363	Sh.20-M4-5	Mkn 4	10		0,4	el ypmı	6 2/5b	5 YR 6/3	5 YR 5/4	kabartma	iyi	Az mika, kum, kireç
Lev.74/364	Sh.20-M12B-1	Mkn 12 B	21		0,6	çark	5 2/5b	5 YR 7/6	2.5 YR 6/6			Mika, kireç, kum, şamot, bitki, taşçık
Lev.74/365	Sh.20-8A-2	Mkn 8 A	26		0,5	çark	5 2/5b	10 R 6/6	10 R 5/6			Mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.74/366	Sh.20-8A-1	Mkn 8 A	30		1,2	çark	5 2/5b	2.5 YR 6/6	5 YR 4/4	kabartma		Mika, taşçık, kireç
Lev.75/367	Sh.20-8B-4	Mkn 8 B	11		0,5	çark	4 2/5b	7.5 YR 7/4	7.5 YR 7/4			Kireç, kum
Lev.75/368	Sh.20-T10-1	Tbn 10	18		0,6	çark	4 2/5b	7.5 YR 7/4	2.5 YR 5/6			Taşçık, kireç, bitki
Lev.75/369	Sh.20-T1-9	Tbn 1	19		0,5	çark	4 2/5b	5 YR 6/4	5 YR 5/3			Mika, taşçık, kum, bitki
Lev.75/370	Sh. 20-KT3-3	K Tbn 3	22		0,6	çark	1b 2/5b	5 YR 7/4	2.5 YR 6/8			Taşçık, kireç, bitki
Lev.75/371	Sh.20-G13-7	Plk G 13	24		0,5	çark	5 2/5b	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/8			Kireç, taşçık, bitki
Lev.76/372	Sh.20-T3-9	Tbn 3	12		0,3	çark	1b 2/5b	5 YR 6/6	10 R 6/8		iyi	Az mikalı, kum, bitki, kireç
Lev.76/373	Sh.20-9A-2	Mkn 9 A	14		0,4	çark	5 2/5b	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum
Lev.76/374	Sh.20-T6-44	Tbn 6	14		0,6	çark	5 2/5b	5 YR 7/4	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, şamot, bitki
Lev.76/375	Sh.20-T8-20	Tbn 8	15		0,6	el ypmı	6 2/5b	2.5 YR 5/4	2.5 YR 4/6			Az mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.76/376	Sh.20-T6-48	Tbn 6	25		0,5	el ypmı	8 2/5b	Gley 1 3/N	Gley 1 2.5/N		parlak	Kireç, kum, taşçık
Lev.77/377	Sh.20-7B-2	Mkn 7 B			0,4	çark	5 2/5b	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/8			Az mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.77/378	Sh.21-0041	Plk J 13	10	5	0,4	çark	1b 2/5b	7.5 YR 7/4	5 YR 5/6		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.77/379	Sh.21-0478	Plk H	10	10,3	0,4	çark	5 2/5b	7.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.77/380	Sh.20-1952	Mkn 31	10	8,4	0,5	çark	1b 2/5b	5 YR 6/4	2.5 YR 4/8		az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.77/381	Sh.21-0204	Mkn 36	16	13,8	0,6	çark	4 2/5b	2.5 YR 7/6	7.5 YR 8/3			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.78/382	Sh.20-0543	Mkn 13 A	9,2	8,6	0,7	çark	2 2/5b	7.5 YR 5/3	5 YR 4/4	kabartma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.78/383	Sh.20-1962	Mkn 32	9,8	9	0,5	çark	5 2/5b	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/8	kabartma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.78/384	Sh.21-0683	Plk H 13	11	7	0,6	çark	1b 2/5b	5 YR 6/4	2.5 YR 5/6		az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.78/385	Sh.21-0682	Plk H13	11	9,3	0,5	çark	1b 2/5b	5 YR 6/4	2.5 YR 5/8	kabartma	iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.78/386	Sh.20-1774	Mkn 13 B	13	12,3	0,6	çark	5 2/5b	5 YR 6/4	5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, taşçık, şamot
Lev.79/387	Sh.20-F12-2	Plk F 12	7		0,5	el ypmı	8 2/5c	Gley 1 4/N	Gley 1 3/N		az	Az mikalı, kireç, kum
Lev.79/388	Sh.20-G13-4	Plk G13	10		0,5	el ypmı	6 2/5c	Gley 1 3/N	5 YR 5/4			Mika, kireç, kum

Lev.79/389	Sh.20-M4-2	Mkn 4	10			0,4	çark	1b	2/5c	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/8	kabartma	parlak	Az mikali, kireç, bitki
Lev.79/390	Sh.20-T8-29	Tbn 8	16			0,6	çark	5	2/5c	7.5 R 6/6	2.5 YR 5/8			Mika, kireç, kum
Lev.79/391	Sh.20-T1-15	Tbn 1	20			0,6	elypmu	6	2/5c	5 YR 6/4	5 YR 5/6			Az mikali, kum, kireç
Lev.80/392	Sh.20-M31-5	Mkn 31	13			0,3	çark	1b	2/5c	7.5 YR 7/4	2.5 YR 4/8	kabartma	parlak	Kireç, kum, bitki
Lev.80/393	Sh.20-T13-2	Plk I 13	14			0,6	elypmu	6	2/5c	7.5 YR 5/3	7.5 YR 4/3			Az mikali, kireç, taşçık, bitki
Lev.80/394	Sh.20-T2-17	Tbn 2	17			0,6	elypmu	1a	2/5c	7.5 YR 7/4	2.5 YR 5/8		parlak	Kireç, taşçık, bitki
Lev.80/395	Sh.20-T8-31	Tbn 8	19			0,6	çark	1b	2/5c	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/8		az	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.80/396	Sh.20-T11-3	Tbn 11				0,5	elypmu	6	2/5c	5 YR 7/6	2.5 YR 6/8			Taşçık, bitki, kireç
Lev.81/397	Sh.20-F12-4	Plk F 12	22			0,6	çark	2	2/5c	5 YR 6/4	5 YR 5/4		parlak	Mika, kireç, kum
Lev.81/398	Sh.20-F13-3	Plk F 13	22			0,8	elypmu	2	2/5c	7.5 YR 6/4	7.5 YR 5/8		parlak	Kireç, bitki
Lev.81/399	Sh.20-M24-5	Mkn 24	25			1	elypmu	1a	2/5c	10 R 6/6	10 R 5/6		iyi	Az mikali, kum, kireç
Lev.81/400	Sh.21-0123	Mkn 24 A	13	12,8		0,6	elypmu	1a	2/5c	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6		parlak	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.81/401	Sh.21-0221	Mkn 24 A	15	11,5		0,6	elypmu	1a	2/5c	2.5 YR 6/8	2.5 YR 5/8		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.82/402	Sh.20-M14B-1	Mkn 14 B	12			0,4	elypmu	2	2/5d	7.5 YR 6/4	7.5 YR 6/6	yiv bezeme	iyi	Az mikali, kireç, kum, bitki
Lev.82/403	Sh.20-T13-9	Tbn 13	12			0,6	elypmu	2	2/5d	5 YR 6/4	5 YR 4/6		parlak	Kum, kireç, taşçık, bitki
Lev.82/404	Sh.20-8B-1	Mkn 8 B	15			0,8	çark	5	2/5d	10 R 6/6	10 R 6/6			Az mikali, kireç, taşçık, kum, şamot
Lev.82/405	Sh.20-M13A-9	Mkn 13 A	16			0,6	elypmu	2	2/5d	7.5 YR 7/3	7.5 YR 5/4		parlak	Az mikali, kireç, kum, bitki
Lev.82/406	Sh.20-M12B-3	Mkn 12 B	17			0,5	çark	2	2/5d	7.5 YR 6/4	5 YR 5/6		parlak	Kum, kireç
Lev.83/407	Sh.20-T4-2	Tbn 4	12			0,5	elypmu	1a	2/5d	5 YR 6/4	2.5 YR 6/6		az	Mika, kireç, kum
Lev.83/408	Sh.20-M13A-3	Mkn 13 A	17			0,5	elypmu	2	2/5d	7.5 YR 7/3	5 YR 5/6		parlak	Mika, kireç, kum
Lev.83/409	Sh.20-M13A-11	Mkn 13 A	18			0,6	elypmu	2	2/5d	7.5 YR 7/3	7.5 YR 5/6		parlak	Kireç, taşçık, bitki
Lev.83/410	Sh.20-T21-2	Tbn 21	23			0,5	çark	5	2/5d	5 YR 7/4	10 R 6/8			Kireç, bitki, taşçık
Lev.84/411	Sh.20-KT2-8	KsmTbn 2	25			0,5	çark	1b	2/5d	2.5 YR 6/8	2.5 YR 5/6			Kireç, taşçık
Lev.84/412	Sh.20-T11-6	Plk I 11	12			0,8	elypmu	2	2/5d	5 YR 6/3	5 YR 4/4		parlak	Taşçık, kireç, kum
Lev.84/413	Sh.20-T11-4	Tbn 11	19			0,8	elypmu	2	2/5d	7.5 YR 6/4	5 YR 5/4		parlak	Kireç, kum
Lev.84/414	Sh.20-T1-17	Tbn 1	22			0,7	elypmu	1a	2/5d	10 R 6/4	10 R 5/6		iyi	Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.85/415	Sh.20-0970	Tbn 2	7,2	7,8	3,7	0,5	çark	11a	3	2.5 YR 5/6	5 YR 4/6		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.85/416	Sh.20-KT2-20	KTbn 2	8			0,4	çark	11a	3	5 YR 7/4	2.5 YR 6/8		iyi	Mika, taşçık, bitki
Lev.85/417	Sh.20-T6-51	Tbn 6	10			0,4	çark	11a	3	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/6		iyi	kireç, kum, taşçık
Lev.85/418	Sh.20-T2-18	Tbn 2	8			0,2	çark	11a	3	2.5 YR 7/6	2.5 YR 6/6		iyi	Mika, kireç

Lev.85/419	Sh.20-T21-7	Tbn 21	9				0,6	çark	11a	3	10 R 6/8	10 R 6/8		iyi	Milka, kireç, kum, bitki
Lev.85/420	Sh. 20-I9-1	Plk L 9	7				0,3	çark	11a	3	7.5 YR 7/3	5 YR 5/8		iyi	Milka, kireç
Lev.85/421	Sh.20-T6-40	Tbn 6	7				0,3	çark	11a	3	5 YR 7/4	2.5 YR 6/8		iyi	Milka, kireç, kum
Lev.85/422	Sh.20-I354	Tbn 4	4,8	4,5	2,1		0,5	el ypmı	1b	3	2.5 YR 6/6	2.5 YR 4/8	kazma	iyi	Milka, kireç, kum, bitki
Lev.85/423	Sh.20-T1-27	Tbn 1	6				0,4	el ypmı	11a	3	5 YR 6/3	10 R 5/6		sız	Kireç, kum, taşçık, şamot
Lev.86/424	Sh.21-H12/1	Plk H 12	9,5				0,4	çark	11a	3	2.5 YR 6/8	2.5 YR 5/8	oluk	iyi	Az kireç, az kum
Lev.86/425	Sh.21-T6-50	Tbn 6	7				0,3	çark	11a	3	2.5 YR 6/8	2.5 YR 6/6		iyi	Az milka, şamot, kireç, kum
Lev.86/426	Sh.20-T21-4	Tbn 21	8				0,4	çark	11a	3	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/6			Milka, kireç, kum
Lev.86/427	Sh. 20-T18-14	Tbn 18	6				0,3	çark	11a	3	7.5 YR 7/3	5 YR 5/8		iyi	Kireç, bitki
Lev.86/428	Sh.20-T18-15	Tbn 18	7				0,3	çark	11a	3	7.5 YR 7/4	2.5 YR 5/6		iyi	Kireç, kum
Lev.86/429	Sh.20-T18-16	Tbn 18	7,5				0,5	çark	11a	3	2.5 YR 7/4	2.5 YR 5/8		iyi	Kireç, kum
Lev.86/430	Sh.20-KT1-1	K Tbn 1	9				0,5	çark	11a	3	5 YR 7/3	2.5 YR 6/8		iyi	Milka, kireç, bitki
Lev.86/431	Sh.20-H12-2	Plk H 12	8				0,3	çark	11a	3	5 YR 7/6	5 YR 6/4	kazma	iyi	Kireç, bitki
Lev.86/432	Sh.21-E13/1	Plk E 13	8,5				0,4	çark	11a	3	2.5 YR 6/8	2.5 YR 5/8	oluk	iyi	Yoğun mikalı, kireç, bitki
Lev.87/433	Sh.20-1173	Tbn 2	6,2	7,6			0,7	el ypmı	8	4	10 YR 5/2	Gley 1 2,5/N		iyi	Milka, kireç, bitki, taşçık
Lev.87/434	Sh.21-0154	Mkn 35	6,2	8,1	4,4		0,5	el ypmı	5	4	2.5 YR 6/6	2.5 YR 7/4			Milka, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.87/435	Sh.20-2000	Tbn 7	5,3	8,4			0,6	el ypmı	7	4	7.5 YR 5/2	7.5 YR 5/2			Milka, kireç, kum, bitki, yoğun taşçık
Lev.88/436	Sh.20-2372	Mkn 27	7,1	7,8			0,6	el ypmı	1a	5	2.5 YR 5/4	2.5 YR 4/6	kabartma		Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.88/437	Sh.20-2072	Plk K 12	7				0,5	el ypmı	2	5	7.5 YR 6/3	7.5 YR 4/3			Milka, kireç, kum
Lev.88/438	Sh.20-1417	Tbn 11	8,9	8,9			0,7	çark	2	5	7.5 YR 6/3	7.5 YR 5/3	kabartma		Kireç, kum
Lev.88/439	Sh.21-0062	Plk H 11	9,9	11,2			0,5	çark	2	5	5 YR 6/6	5 YR 4/4			Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.89/440	Sh.20-0921	Plk I 11	7,7	7,8			0,7	çark	1b	5	5 YR 5/6	2.5 YR 4/6			Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.89/441	Sh.21-0076	Plk J 12	11	12,6			0,5	el ypmı	1a	5	5 YR 6/6	5 YR 5/6		iyi	Milka, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.89/442	Sh.20-0188	Plk I 11	12	13			0,6	çark	1b	5	5 YR 5/4	5 YR 4/6			Milka, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.89/443	Sh.20-1107	Tbn 13	13	12,2			0,6	çark	5	5	5 YR 6/4	2.5 YR 5/6	oluk		Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.89/444	Sh.20-2357	Plk G 10	14	14,2			0,9	el ypmı	6	5	5 YR 6/6	10 R 4/6			Milka, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.90/445	Sh.20-G13-11	Plk G 13	9				0,4	el ypmı	6	5	7.5 YR 6/3	7.5 YR 6/3			Milka, kireç, taşçık, bitki
Lev.90/446	Sh.20-M18-2	Mkn 18	11				0,6	çark	5	5	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6			Az mikalı, kireç, kum
Lev.90/447	Sh.21-0134	Plk J 14	11	10,8			0,5	çark	1b	5	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/8		iyi	Milka, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.90/448	Sh.20-2138	Plk H 11	14	12,7			0,5	çark	1b	5	10 R 6/6	10 R 5/8			Milka, kireç, kum, şamot

Lev.90/449	Sh.21-0211	Plk J 13	18	16		0,7	çark	1b	5	5 YR 7/4	2.5 YR 5/8		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.90/450	Sh.20-0360	Tbn 5	15	18,6		0,8	el ypmı	2 5		7.5 YR 6/4	7.5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.91/451	Sh.21-0039	Plk K 13	6,3	21,7	2	0,4	çark	8 6/1		10 YR 5/2	10 YR 3/1	oluk	parlak	Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.91/452	Sh.20-2130	Mkn 21	6,2	18,7	2	0,7	el ypmı	2 6/1		10 YR 5/1	7.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.91/453	Sh.20-1780	Tbn 13	6,3	19	2,7	0,5	çark	11b 6/1		Gley 1 5/N	Gley 1 4/N	oluk		Mika, kireç, kum
Lev.92/454	Sh.20-1383	Tbn 6	6,3	18,5	3,3	0,5	çark	2 6/1		10 YR 5/1	7.5 YR 5/6	oluk	iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.92/455	Sh.20-2082	Plk I 13	6,9	21,6	3,1	0,5	çark	8 6/1		10 YR 5/3	Gley 1 2.5/N	oluk		Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.92/456	Sh.20-2411	Plk F 12	7,4	17,8	2	0,7	çark/el	11b 6/1		Gley 1 5/N	Gley 1 4/N	oluk-kbrtma		Mika, kireç, kum
Lev.93/457	Sh.20-1736	Mkn 5	6,3	14,6	1,9	0,5	çark	2 6/1		Gley 1 3/N	10 YR 5/3	oluk		Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.93/458	Sh.20-1126	Tbn 3	6,2	17,3		0,5	el ypmı	1b 6/2		5 YR 5/4	10 R 4/6	oluk	iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.93/459	Sh.20-1970	Mkn 21			2,3	0,7	çark	1b 6/1		5 YR 6/6	2.5 YR 4/6		iyi	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.94/460	Sh.21-G15/1	Plk G 15			2,3	0,8	çark	11b 6/1		5 Y 5/1	Gley 1 3/N	oluk		Mikalı, az kireç, az bitki
Lev.94/461	Sh.20-116-1	Plk J 16			2,5	0,7	çark	1b 6/1		2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6	oluk	parlak	Kireç, taşçık
Lev.94/462	Sh.20-T1-1	Tbn 1			2,6	1	çark	1b 6/1		7.5 YR 7/3	2.5 YR 5/8		az	Kireç, taşçık, bitki
Lev.94/463	Sh.20-H12-4	Plk H 12			2,4	0,3	çark	2 6/1		7.5 YR 6/3	7.5 YR 5/6		parlak	Az mikalı, kireç
Lev.94/464	Sh.20-H12-25	Plk H 12				0,6	el ypmı	2 6		10 YR 7/4	7.5 YR 5/8		parlak	Kireç, bitki
Lev.94/465	Sh.20-33B-1	Mkn 33b				0,4	çark	11b 6		Gley 1 5/N	Gley 1 5/N	oluk	az	Az mikalı, kireç, kum
Lev.94/466	Sh.20-M12-1	Mkn 12	10			0,4	çark	11b 6		Gley 1 5/N	Gley 1 4/N	oluk	iyi	Mika, kireç, kum
Lev.94/467	Sh.20-T13-3	Tbn 13				0,6	çark	11b 6		10 YR 5/1	Gley 1 5/N	oluk	iyi	kum, kireç
Lev.95/468	Sh.21-H12/5	Plk H 12	3,5			0,3	çark	11b 7		Gley 1 4/N	Gley 1 2.5 N		iyi	Yoğun mikalı, az kireç
Lev.95/469	Sh.20-L12-4	Plk L 12	6			0,4	çark	11b 7		7.5 YR 5/4	7.5 YR 5/4			Mika, kireç, kum
Lev.95/470	No/ Sh.20-1523	Mkn 12 A	2,9	11,8		0,5	çark	11b 7		10 YR 5/2	Gley 1 2.5/N		az	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.95/471	Sh.20-T8-41	Tbn 8				0,6	çark	11a 7		5 YR 7/6	2.5 YR 6/6			Mika, kireç, kum
Lev.95/472	Sh.20-14A-8	Mkn 14 A			2,5	0,4	çark	11 7		7.5 YR 6/4	7.5 YR 5/4			Az mikalı, kum
Lev.96/473	Sh.20-2371	Tbn 27	6,6	9,6	3	0,8	el ypmı	5 8		7.5 YR 6/3	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.96/474	Sh.20-H10-15	Plk H 10	8			0,7	el ypmı	1a 8		5 YR 7/4	5 YR 5/4	yiv	parlak	Mika, taşçık, kireç, kum
Lev.96/475	Sh.20-1017	Mkn 24	7,3	17,2		1	el ypmı	2 9/1		7.5 YR 6/3	7.5 YR 5/3	kabartma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.97/476	Sh.20-1826	Plk J 11	5,8	17,8		0,7	el ypmı	9 9/1		7.5 YR 6/3	5 YR 5/4	kabartma		Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.97/477	Sh.20-0311	Plk E 12	5,7	18,5		0,8	el ypmı	8 9/1		Gley 1 3/N	Gley 1 2.5 N			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.97/478	Sh.20-0920	Plk I 11	5,3	20,3		1	el ypmı	9 9/1		7.5 YR 5/4	5 YR 4/3			Mika, kireç, kum, bitki

Lev.98/479	Sh.20-0785	Plk K 10	3,8	10,4		0,7	el ypmı	9 9/1	7,5 YR 7/3	5 YR 4/4			Mika, kireç, bitki, taşçık, şamot
Lev.98/480	Sh.20-1446	Tbn 8	5,8	14		0,8	el ypmı	9 9/1	7,5 YR 6/3	7,5 YR 4/4	kabartma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.98/481	Sh.20-1966	Mkn 32	5,3	14,5	3	0,6	el ypmı	1a 9/1	7,5 YR 6/4	2,5 YR 4/8			Mika, kum, kireç, bitki
Lev.99/482	Sh.20-1555	Mkn 18	2,3	11,4		0,6	el ypmı	2 9/1	7,5 YR 5/3	5 YR 4/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.99/483	Sh.20-1945	Mkn 31		20,6	4	0,9	kalıp	5 9/1	5 YR 6/6	2,5 YR 4/8	kabartma		Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.99/484	Sh.20-1950	Mkn 31		38,6		1	kalıp	1b 9/1	5 YR 6/6	2,5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, şamot
Lev.100/485	Sh.21-1211	Plk E 15	6,8	14,4		0,7	el ypmı	2 9/1	7,5 YR 5/3	5 YR 4/3		iyi	Kireç, taşçık, bitki
Lev.100/486	Sh.21-0209	Plk F 14	8,6	14,6		0,7	el ypmı	9 9/1	7,5 YR 6/4	2,5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.100/487	Sh.20-0673	Plk I 10	5,1	16	4,5	0,8	el ypmı	5 9/1	7,5 YR 6/4	5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.101/488	Sh.21-0135	Plk J 14	6,7	12,9		0,5	el ypmı	2 9/1	7,5 YR 5/4	7,5 YR 5/6		az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.101/489	Sh.21-0260	Plk F 12	7,3	15,3		0,7	el ypmı	1a 9/1	5 YR 6/6	5 YR 5/6		iyi	Mika, kireç, kum, taşçık, şamot, bitki
Lev.101/490	Sh.20-1412	Tbn 9	7,3	17,8		0,6	el ypmı	1a 9/1	2,5 YR 5/6	2,5 YR 4/6	kabartma		Mika, kireç, kum, şamot, taşçık
Lev.102/491	Sh.21-0152	Mkn 36		10		0,5	kalıp	5 9/2	2,5 YR 6/3	2,5 YR 5/6	kazma-baskı		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.102/492	Sh.20-2129	Mkn 1	3,8	18,2		0,5	el ypmı	1a 9/2	2,5 YR 5/4	2,5 YR 4/6	kabartma		Mika, kireç, kum, şamot
Lev.102/493	Sh.20-9B-3	Mkn 9 B				0,7	el ypmı	8 9/2	Gley 1 3/N	Gley 1 2,5/N			Az mika, kireç, kum
Lev.103/494	Sh.20-1749	Tbn 6	3,4	10,8		0,4	el ypmı	2 9/2	7,5 YR 6/4	5 YR 5/4			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.103/495	Sh.20-1452	Tbn 8		18,5	5	0,8	el ypmı	1a 9/2	5 YR 7/4	2,5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.103/496	Sh.20-T1-25	Tbn 1				0,6	el ypmı	1a 9/2	2,5 YR 6/8	2,5 YR 6/8		iyi	Mika, taşçık, kum, şamot, bitki
Lev.104/497	Sh.21-M24B-11	Mkn 24 B	5	11,5		0,5	el ypmı	8 9/3	10 YR 3/1	10 YR 5/2		parlak	Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.104/498	Sh.20-1344	Plk K 10	5,6	14,5		0,7	el ypmı	2 9/3	10 YR 6/3	7,5 YR 4/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.104/499	Sh.20-0303	Plk H 10	6,8	15,2		0,8	el ypmı	2 9/3	5 YR 7/6	5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.105/500	Sh.20-1018	Tbn 1	8,1	5,7	2,5	0,5	el ypmı	8 10	Gley 1 4/N	Gley 1 2,5/N			Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.105/501	Sh.20-1953	Mkn 31	7,2	12		0,4	kalıp	1b 10	7,5 YR 7/6	2,5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.105/502	Sh.20-0626	Mkn 13 A	9,6	18,1	5,9	0,6	çark	11b 11/1	10 YR 6/3	10 YR 5/2	oluk		Mika, kireç, kum, bitki
Lev.106/503	Sh.21-H12/2	Plk H 12				0,4	çark	11b 11/1	5 Y 5/1	Gley 1 4/N			Yoğun mikalı, az kireç, az bitki
Lev.106/504	Sh.20-1972	Mkn 12	10	20		0,8	çark	11b 11/1	10 YR 5/1	Gley 1 2,5/N	oluk		Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.106/505	Sh.20-1958	Mkn 32	9,8	18,1	6,1	0,9	kalıp	2 11/1	7,5 YR 5/1	7,5 YR 5/2			Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.107/506	Sh.21-0023	Plk E 15	4,6	10		0,6	el ypmı	2 11/1	5 YR 6/4	5 YR 6/4		az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.107/507	Sh.20-0316	Plk H 10		16,6	4,5	0,8	el ypmı	2 11/1	5 YR 4/4	5 YR 4/4			Mika, taşçık, kireç, kum, bitki
Lev.107/508	Sh.20-1428	Tbn 8	10	19,2		1	el ypmı	2 11/1	7,5 YR 6/4	5 YR 5/4	yiv	iyi	Mika, kireç, kum, taşçık

Lev.108/509	Sh.20-1481	Tbn 2	15	29,7	16,2	1,2 el ypmı	2 11/2	2.5 YR 5/8	5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.108/510	Sh.20-1747	Tbn 6	18	28,1	15,5	1,5 el ypmı	1a 11/2	10 R 5/6	10 R 4/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.108/511	Sh.20-1957	Mkn 32	17	31,6	8	1,4 el ypmı	1a 11/2	2.5 YR 6/8	2.5 YR 4/8	kabartma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.109/512	Sh.20-1447	Tbn 8	16	18,4	6	1 el ypmı	1a 11/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/8			Mika, kireç, kum, taşçık, şamot
Lev.109/513	Sh.20-1361	Plk J 14	19	37,5	7	0,8 el ypmı	2 11/2	2.5 YR 4/6	7.5 YR 6/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.109/514	Sh.20-1125	Tbn 4	29	62	12,6	1 el ypmı	3 11/2	7.5 YR 5/6	7.5 YR 5/6			Mika, kireç, bitki, yoğun taşçık
Lev.110/515	Sh.20-T11-1	Tbn 11	13			0,6 el ypmı	8 11/2	Gley 1 2.5/N	Gley 1 2.5/N	parlak		Kireç, kum, taşçık
Lev.110/516	Sh.20-KT1-6	K Tbn 1	14			0,7 el ypmı	3 11/2	2.5 YR 6/4	7.5 YR 6/4			Yoğun ve iri kireç, taşçık, bitki
Lev.110/517	Sh.20-M18-1	Mkn 18	19			0,9 el ypmı	7 11/2	7.5 YR 5/4	7.5 YR 5/4			Mikali, yoğun taşçık, kireç, kum, şamot
Lev.110/518	Sh.20-I11-4	Plk I 11	24			1 çark	5 11/2	7.5 YR 8/4	2.5 YR 5/6			kum, küçük taşçık ve kireç, bitki
Lev.110/519	Sh.20-8B-3	Mkn 8 B	24			1,2 çark	5 11/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6			Küçük taşçık, kireç, bitki
Lev.111/520	Sh.20-0959	Tbn 1	18	18,7		1,1 el ypmı	5 11/3	10 YR 6/2	2.5 YR 4/4		az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.111/521	Sh.20-1460	Tbn 10	13	23,3		1,3 el ypmı	1a 11/3	5 YR 5/4	2.5 YR 4/6	kabartma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.111/522	Sh.21-0035	Plk J 13	20	20,4		0,7 el ypmı	3 11/3	5 YR 6/4	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.111/523	Sh.21-0075	Mkn 18	16	26,2		0,8 el ypmı	3 11/3	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.112/524	Sh.20-T6-7	Tbn 6	15			0,8 el ypmı	2 11/4	5 YR 6/3	5 YR 6/3		az	Taşçık, bitki, yoğun kireç
Lev.112/525	Sh.20-9B-14	Mkn 9 B	14			0,5 el ypmı	3 11/4	5 YR 5/6	7.5 YR 4/3	kabartma		Yoğun kireç, taşçık, bitki
Lev.112/526	Sh.20-T1-5	Tbn 1	26			1,2 el ypmı	1a 11/4	7.5 YR 5/4	7.5 YR 5/4	kabartma	az	Mika, Yoğun kireçli, taşçık, bitki
Lev.112/527	Sh.20-T2-16	Tbn 2	26			1,3 el ypmı	7 11/4	7.5 YR 4/2	7.5 YR 4/2			Az mikali, kireç, taşçık, bitki
Lev.112/528	Sh.20-T8-42	Tbn 8	42			1,3 el ypmı	3 11/4	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/6			Mikali, yoğun taşçık, kireç, bitki
Lev.113/529	Sh.20-H10-19	Plk H 10	17			1 el ypmı	2 11/4	2.5 YR 5/6	5 YR 5/4		iyi	Mika, taşçık, kireç, kum
Lev.113/530	Sh.20-T6-45	Tbn 6	18			0,9 el ypmı	3 11/4	5 YR 6/6	5 YR 6/6	kabartma		Mika, yoğun taşçık, bitki, kireç
Lev.113/531	Sh.20-M4-4	Mkn 4	22			1,2 el ypmı	7 11/4	10 YR 7/3	10 YR 7/3			Az mikali, taşçık, bitki, kireç
Lev.113/532	Sh.20-H10-26	Plk H 10	28			1,4 el ypmı	3 11/4	7.5 YR 6/3	7.5 YR 6/3			Az mikali, yoğun taşçık, kireç, kum, bitki
Lev.114/533	Sh.20-T8-40	Tbn 8	14			0,8 el ypmı	2 11/4	7.5 YR 6/3	7.5 YR 6/3		az	Mikali, taşçık, kireç, bitki
Lev.114/534	Sh.20-H10-18	Plk H 10	20			0,9 el ypmı	2 11/4	5 YR 5/3	5 YR 5/3		iyi	Az mikali, yoğun taşçık, bitki, kireç
Lev.114/535	Sh.20-I11-11	Plk I 11	20			1 el ypmı	5 11/4	10 R 5/8	10 R 5/6			Mika, iri taşçıklı, kireç, bitki
Lev.114/536	Sh.20-T11-6	Tbn 11	24			0,9 el ypmı	1a 11/4	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6		parlak	Kireç, bitki, taşçık, kum
Lev.114/537	Sh.20-T8-12	Tbn 8	28			0,6 el ypmı	2 11/4	5 YR 5/4	5 YR 5/4		iyi	Az Mikali, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.115/538	Sh.20-T1-14	Tbn 1	14			0,8 el ypmı	1a 11/4	5 YR 6/4	10 R 4/4		iyi	Mika, bitki, taşçık, kireç

Lev.115/539	Sh.20-T4-12	Tbn 4	14			0,8	el ypmı	1a	11/4	2.5 YR 7/8	10 R 6/8		iyi	Yoğun kireç, taşçık, bitki
Lev.115/540	Sh.20-T8-21	Tbn 8	14			0,6	el ypmı	3	11/4	5 YR 5/3	5 YR 5/3		az	Mika, kireç, Taş, bitki, kum
Lev.115/541	Sh.20-T4-6	Tbn 4	16			0,9	el ypmı	2	11/4	7.5 YR 6/4	7.5 YR 4/4		parlak	Yoğun kireç, taşçık, bitki
Lev.115/542	Sh.20-T13-14	Tbn 13	20			0,6	el ypmı	3	11/4	7.5 YR 6/4	7.5 YR 6/4			Kireç, taşçık, kum, bitki
Lev.116/543	Sh.20-T11-9	Tbn 11	25			1	el ypmı	3	12	10 R 5/4	10 R 5/4	kazma		Kireç, taşçık, kum, bitki, şamot
Lev.116/544	Sh.20-T6-52	Tbn 6	30			1,5	el ypmı	3	12	7.5 YR 5/1	7.5 YR 5/1	kazma		Taşçık, kireç, bitki
Lev.116/545	Sh.20-T1-28	Tbn 1	38			1,3	el ypmı	3	12	5 YR 6/4	5 YR 6/4	kazma		Mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.117/546	Sh.20-0428	Mkn 12 A	6,6	0,9			el ypmı	5	13/1	5 YR 6/4	2.5 YR 6/8			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.117/547	Sh.20-T8-44	Tbn 8	13	1			el ypmı	10	13/1	2.5 YR 6/6	5 YR 6/3	kazma		Taşçık, kireç, bitki
Lev.117/548	Sh.20-M13A-6	Mkn 13 A	16	0,8			el ypmı	7	13/1	5YR 6/4	5YR 6/4			Az Mikalı, kireç, taşçık, bitki
Lev.117/549	Sh.20-1174	Tbn 2	4,6	2,4			el ypmı	8	13/2	Gley 1 2,5/N	Gley 1 2,5/N			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.117/550	Sh.20-1448	Tbn 8	8,6	2,8	0,6		el ypmı	9	13/2	10 YR 5/2	10 YR 5/2			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.118/551	Sh.20-1753	Tbn 6	7	1,9	0,3		el ypmı	2	13/2	5 YR 4/4	2.5 YR 5/4	kazma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.118/552	Sh.21-0184	Tbn 23	7,9	3,3	1,1		el ypmı	1a	13/2	7.5 YR 6/4	2.5 YR 6/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.118/553	Sh.21-0183	Tbn 23	5,1	2,1	0,4		el ypmı	1a	13/3	7.5 YR 6/3	2.5 YR 5/6		az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık, şamot
Lev.118/554	Sh.20-1431	Tbn 8	4,8	1,8	0,3		el ypmı	7	13/3	10 YR 6/2	Gley 1 2,5/N	kazma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.119/555	Sh.21-0185	Tbn 23	7,8	2,7	0,5		el ypmı	9	13/3	10 YR 6/2	7.5 YR 6/3	kazma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.119/556	Sh.21-0520	Tbn 2	6,1	3			el ypmı	8	13/3	10 YR 4/1	Gley 1 2,5/N	kazma		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.119/557	Sh.20-1805	Tbn 8	3,4	2,3	0,5		el ypmı	7	13/3	10 YR 6/3	7.5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.119/558	Sh.20-T11-20	Tbn 11	8,5			0,8	el ypmı	7	13/4	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/6	yiv		Yoğun kireç, bitki, taşçık
Lev.119/559	Sh.20-T9-4	Tbn 9	11			0,5	el ypmı	2	13/4	5 YR 5/4	5 YR 6/4	kazma	az	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.120/560	Sh.20-1946	Mkn 31	9,8	3			el ypmı	2	13/4	7.5 YR 6/3	7.5 YR 4/3	kazma		Mika, kireç, kum
Lev.120/561	Sh.21-M10-1	Mkn 10	9,5	5,5		0,7	el ypmı	5	13/4	2.5 YR 6/6	2.5 YR 6/8	baskı		Kireç, Az bitki
Lev.120/562	Sh.20-0969	Plk K 10	20	11,8		1,5	el ypmı	7	13/4	7.5 YR 7/4	5 YR 5/6	baskı		Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.121/563	20-T11-18	Tbn 11	17			0,7	el ypmı	7	13/4	2.5 YR 7/4	2.5 YR 7/4			Taşçık, kireç, bitki
Lev.121/564	Sh.20-T11-19	Tbn 11	20			1	el ypmı	7	13/4	7.5 YR 7/3	7.5 YR 7/3	baskı		Yoğun taşçık, kireç, bitki
Lev.121/565	Sh.20-M19-7	Mkn 19	22			1,2	el ypmı	9	13/4	7.5 YR 5/4	10 YR 6/2			Az Mikalı, taşçık, kum, kireç
Lev.121/566	Sh.20-G12-9	Plk G 12	26			1	el ypmı	5	13/4	7.5 YR 6/3	5 YR 6/6			Kum, kireç taşçık
Lev.122/567	Sh.20-M27-1	Mkn 27	16			0,5	el ypmı	1a	13/4	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6		az	Mika, bitki, taşçık, kum, kireç
Lev.122/568	Sh.20-1435	Tbn 8	3,8	3,7		0,7	el ypmı	7	13/5	2.5 Y 6/3	10 YR 7/3			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık

Lev.122/569	Sh.20-0927	Plk K 10	6,9	3,9		0,8 el ypmı	9 13/5	10 YR 5/4	10 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.122/570	Sh.20-1453	Tbn 8	8,1	4,1		0,9 el ypmı	1a 13/5	2,5 YR 6/4	2,5 YR 5/8			Mika, kireç, bitki, taşçık, şamot
Lev.123/571	Sh.20-1433	Tbn 8	6,8	3,2		1,5 el ypmı	7 13/5	10 R 5/6	10 R 5/6			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.123/572	Sh.20-1020	Tbn 1	7,2	2	0,4	el ypmı	2 13/6	5 YR 6/4	5 YR 4/4	kazma		Mika, kireç, bitki, taşçık, şamot
Lev.124/573	Sh.20-1444	Tbn 8	4,5	2,8		1 el ypmı	7 14/1a	7,5 YR 6/6	7,5 YR 6/6			Mika, kireç, bitki, taşçık, şamot
Lev.124/574	Sh.20-1134	Plk J 12	1,8	3	1,5	0,4 el ypmı	7 14/1a	7,5 YR 5/4	7,5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.124/575	Sh.20-0322	Plk K 10	6,5	3,8		1 el ypmı	7 14/1a	5 YR 6/4	7,5 YR 5/3			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.124/576	Sh.21-0786	Plk L 13	8	5,1	3,1	0,8 el ypmı	5 14/1b	2,5 YR 6/4	2,5 YR 5/6	kazma		Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.124/577	Sh.20-1430	Tbn 8	4,4	5,3		0,6 el ypmı	2 14/1c	5 YR 5/4	2,5 YR 5/6			Mika, kireç, bitki
Lev.124/578	Sh.21-0601	Plk F 14	7,7	6,2		0,5 el ypmı	2 14/1c	10 YR 6/3	5 YR 3/3		az	Mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.124/579	Sh.20-0675	Plk I 10	5,5	4,3		0,7 el ypmı	7 14/1d	10 YR 6/3	7,5 YR 6/6			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.124/580	Sh.20-1342	Mkn 33 D	3	2,2		0,4 el ypmı	5 14/1d	7,5 YR 6/4	5 YR 5/6			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.124/581	Sh.21-0345	Plk E 15	3,5	3,2	1,8	0,5 el ypmı	7 14/2	10 YR 6/4	10 YR 6/4			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.125/582	Sh.21-0367	Plk F 16	2,3	5,7	1,3	0,5 el ypmı	7 14/3	5 YR 5/6	7,5 YR 5/4			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.125/583	Sh.20-1101	Mkn 18	2,1	6,6		0,6 el ypmı	7 14/3	2,5 YR 5/6	2,5 YR 5/6			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.125/584	Sh.21-0148	Mkn 36	3,4	7,1	2,7	0,6 el ypmı	5 14/3	5 YR 6/4	5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.125/585	Sh.20-1490	Mkn 19	2,7	8	2,5	0,5 el ypmı	5 14/3	7,5 YR 5/4	7,5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.125/586	Sh.21-0368	Plk F 16	4,1	9,1		0,6 el ypmı	2 14/3	7,5 YR 6/4	7,5 YR 5/4		iyi	Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.125/587	Sh.20-2401	Plk G 14	1,4	3,9	2,3	0,6 el ypmı	7 14/4a	7,5 YR 6/4	7,5 YR 6/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.125/588	Sh.20-2392	Plk G 14	3,3	6,9	2,4	0,4 el ypmı	7 14/4a	5 YR 5/6	5 YR 5/6			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.125/589	Sh.21-0532	Plk L 13	3,5	8,4	1,7	0,5 el ypmı	5 14/4a	7,5 YR 7/4	7,5 YR 6/6	kazma		Mika, kireç, kum, bitki
Lev.125/590	Sh.20-0132	Plk I 11	4,6	8,7		0,6 el ypmı	2 14/4a	2,5 YR 5/8	2,5 YR 4/4	kabartma		Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.125/591	Sh.20-0292	Mkn 6 B	4,7	9,2	2,7	0,4 el ypmı	7 14/4a	10 YR 5/3	5 YR 4/3			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.126/592	Sh.20-1022	Tbn 1	2,6	5,6	1,9	0,4 el ypmı	2 14/4a	5 YR 4/4	5 YR 4/4			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.126/593	Sh.21-0078	Plk J 12	3,4	5,9		0,6 el ypmı	2 14/4a	5 YR 6/4	7,5 YR 6/6	kazma-bas k	az	Mika, kireç bitki, taşçık, şamot
Lev.126/594	Sh.21-0386	Plk G 13	3,7	6,4		0,4 el ypmı	2 14/4a	5 YR 4/4	2,5 YR 4/4	kazma	az	Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.126/595	Sh.20-1745	Tbn 6	2,6	5,7		0,5 el ypmı	7 14/4b	10 YR 5/3	10 YR 5/3			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.126/596	Sh.20-0307	Tbn 5	3,2	5,4		0,5 el ypmı	7 14/4b	2,5 YR 5/6	2,5 YR 5/6			Mikalı, kireç, taşçık, bitki
Lev.126/597	Sh.20-1488	Mkn 19	3,1	6,4		0,6 el ypmı	7 14/4b	7,5 YR 4/3	7,5 YR 4/3			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.126/598	Sh.21-1102	Plk G 15	5,2	6,8		0,5 el ypmı	2 14/4b	7,5 YR 6/4	5 YR 6/4		az	Mika, kireç, bitki, taşçık

Lev.126/599	Sh.21-0220	Mkn 24 A	4	6,9		0,5 el ypmu	7 14/4b	7.5 YR 5/4	7.5 YR 5/4				Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.126/600	Sh.20-1931	Plk H 12	3,2	7,8		0,5 el ypmu	7 14/4b	5 YR 5/4	5 YR 5/4				Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.126/601	Sh.20-2039	Tbn 14	6,2	6,8		0,5 el ypmu	2 14/4b	7.5 YR 5/4	7.5 YR 5/4	kazma			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.127/602	Sh.21-0523	Plk K 13	5,1	4,1		0,7 el ypmu	7 14/4c	7.5 YR 7/4	5 YR 5/6				Mika, kireç, bitki, şamot
Lev.127/603	Sh.21-0538	Plk L 13	3,7	3,3		0,4 el ypmu	7 14/4c	5 YR 6/3	10 YR 7/2				Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.127/604	Sh.20-1443	Tbn 8	2,6	5,9	2	0,4 el ypmu	9 14/4c	5 YR 6/4	5 YR 5/6				Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.127/605	Sh.20-M19-6	Mkn 19	3			0,4 el ypmu	5 14/4c	5 YR 6/6	10 R 4/3	bas k			Az mikali, kireç, kum
Lev.127/606	Sh.20-T3-10	Tbn 3	4			0,5 el ypmu	1a 14/4c	7.5 YR 5/3	10 R 5/6		iyi		Az mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.127/607	Sh.20-G10-1	Plk G 10	6			0,6 çark	11b 14/4c	2.5 Y 6/1	2.5 Y 5/1				kum, bitki
Lev.127/608	Sh.20-12A-2	Mkn 12 A	7			0,7 el ypmu	1a 14/4c	2.5 YR 6/8	2.5 YR 5/6		iyi		Az mikali, kireç, kum
Lev.127/609	Sh.20-2412	Plk G 10			2,7	0,4 çark	11b 14/4c	2.5 Y 6/2	10 YR 5/2	oluk			Mika, kireç, taşçık
Lev.127/610	Sh.20-H12-21	Plk H 12			3	0,3 çark	11b 14/4c	10 YR 5/2	Gley 1 2.5/N		patlak		kum, bitki
Lev.128/611	Sh.20-KT2-9	K Tbn 2	7			0,3 çark	1b 14/4c	2.5 YR 7/4	2.5 YR 5/8	kabartma			Mika, kireç, kum
Lev.128/612	Sh.20-2034	Tbn 14	0,9	2,4		0,3 el ypmu	7 14/4c	10 YR 7/4	10 YR 7/4	kazma			Mika, kireç, bitki, taşçık
Lev.128/613	Sh.20-2373	Mkn 27	4,2	6,6	3,8	0,5 el ypmu	9 14/4c	10 R 5/6	10 R 5/6				Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.128/614	Sh.21-0781	Plk E 15	7,4	5,8	3,1	0,6 el ypmu	1a 14/4c	5 YR 6/6	5 YR 5/6		iyi		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.128/615	Sh.20-0440	Plk I 10	7,7	10,5		0,6 el ypmu	7 14/4d	7.5 YR 5/4	7.5 YR 5/4				Mika, kireç, kum, taşçık
Lev.128/616	Sh.20-0723	Plk H 10	6,2			0,4 el ypmu	5 14/5	10 YR 6/3	2.5 YR 6/4				Mika, kireç, kum, bitki
Lev.128/617	Sh.20-0312	Plk F 12		5,5		0,9 el ypmu	1a 14/5	5 YR 6/4	2.5 YR 5/6	kazma-baskı			Mika, kireç, kum
Lev.128/618	Sh.20-M4-10	Mkn 4				0,6 el ypmu	6 15/1	Gley 1 4/N	7.5 YR 6/3		patlak		Az mikali, kireç, kum
Lev.128/619	Sh.20-8A-6	Mkn 8 A				0,8 el ypmu	6 15/1	Gley 1 4/N	5 YR 6/4				Az mikali, kireç, kum
Lev.129/620	Sh.20-8B-2	Mkn 8 B				0,7 el ypmu	7 15/1	7.5 YR 6/4	7.5 YR 6/4				Mika, bitki, kireç, taşçık
Lev.129/621	Sh.20-12B-7	Mkn 12 B				el ypmu	1a 15/1	2.5 YR 6/4	2.5 YR 5/6	kabartma	iyi		Az mikali, kum, kireç, şamot
Lev.129/622	Sh.20-111-7	Plk I 11				el ypmu	2 15/1	7.5 YR 6/2	7.5 YR 5/3	kabartma	patlak		kireç, kum, bitki
Lev.129/623	Sh.20-111-5	Plk I 11				0,9 çark	11b 15/2	Gley 1 3/N	Gley 1 2.5/N	oluk	patlak		Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.129/624	Sh.20-M3-5	Mkn 3				0,8 el ypmu	8 15/2	5 YR 5/4	Gley 1 3/N	oluk			Mika, taşçık, kireç, bitki
Lev.129/625	Sh.20-7B-1	Mkn 7 B				0,9 el ypmu	2 15/2	Gley 1 5/N	10 YR 5/2		patlak		Az mikali, kireç, bitki, kum
Lev.129/626	Sh.20-J13-27	Plk J 13				0,4 çark	2 15/2	2.5 YR 6/6	2.5 YR 5/6		patlak		Az mikali, kireç, kum
Lev.129/627	Sh.20-T9-11	Tbn 9				el ypmu	1a 15/2	5 YR 6/4	2.5 YR 4/8	yiv-baskı			kireç, kum
Lev.130/628	Sh.20-T8-26	Tbn 8				el ypmu	1a 15/2	5 YR 5/4	2.5 YR 4/8		patlak		Az mikali, kireç, kum

Lev.134/659	Sh.20-2128	Mkn 8 B				4,5	0,5	çark	11b	17/1,1	Gley 1 5/N	Gley 1 3/N	saklı astar		Mika, kireç, kum
Lev.134/660	Sh.20-G13-13	Plk G 13				5,5	1,2	çark	11b	17/1,1	7,5 YR 5/1	2,5 Y 4/1	kazma		Mika, kireç, taşçık, bitki
Lev.134/661	Sh.20-M13B-1	Mkn 13 B					0,8	çark	4	17/1,3	Gley 1 4/N	5 YR 6/6		az	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.134/662	Sh.20-M13A-20	Mkn 13 A				3,2	0,8	el ypmu	6	17/1,4	5 YR 5/1	5 YR 5/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.134/663	Sh.20-112-7	Plk I 12				6,2	0,8	el ypmu	2	17/1,4	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/6			Mika, taşçık, kum, kireç
Lev.135/664	Sh.20-H12-3	Plk H 12				4	0,3	çark	11a	17/1,5	5 YR 6/4	2,5 YR 5/6			Az kireç
Lev.135/665	Sh.21-J13-2	Plk J 13				4		çark	11b	17/1,5	Gley 1 4/N	Gley 1 5 N			Mika, kireç, taşçık
Lev.135/666	Sh.21-H11-1	Plk H 11				4	0,4	çark	1b	17/1,5	2,5 YR 7/6	2,5 YR 5/6			Mikalı, az kireç, az bitki
Lev.135/667	Sh.20-M31-10	Mkn 31				9,4	1,1	çark	5	17/1,5	10R 6/4	10R 5/4			Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.135/668	Sh.20-M19-5	Mkn 19				11	0,8	çark	5	17/1,5	2,5 YR 6/4	2,5 YR 6/8			Az mikalı, kireç, kum, bitki
Lev.136/669	Sh.20-G13-20	Plk G 13			5	5,2		el ypmu	7	17/1,5	5 YR 7/3	10R 6/6			Az mikalı, kireç, kum, taşçık
Lev.136/670	Sh.20-G13-17	Plk G 13					0,8	el ypmu	2	17/2,1	5 YR 6/2	5 YR 5/4		iyi	Mika, taşçık, bitki, kireç
Lev.136/671	Sh.20-M9B-15	Mkn 9 B					1	el ypmu	2	17/2,1	2,5 YR 6/8	5 YR 5/4		az	taşçık, kireç
Lev.136/672	Sh.20-M24-11	Mkn 24					0,5	el ypmu	6	17/2,1	5 YR 6/4	5 YR 6/4		iyi	Mika, taşçık, kum, kireç, bitki
Lev.136/673	Sh.20-T1-10	Tbn 1					0,5	el ypmu	6	17/2,2	5 YR 6/4	2,5 YR 5/4		parlak	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.136/674	Sh.20-M31-4	Mkn 31				4,8	0,6	çark	11b	17/2,2	Gley 1 5/N	Gley 1 3/N			Az mikalı, kireç, kum
Lev.136/675	Sh.20-T3-25	Tbn 3				3	0,6	el ypmu	9	17/2,2	7,5 YR 6/2	7,5 YR 6/2			Mika, kireç, kum, bitki
Lev.137/676	Sh.20-8A-7	Mkn 8 A						el ypmu	6	17/2,4	Gley 1 4/N	5 YR 6/4		iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.137/677	Sh.20-M31-2	Mkn 31					0,6	el ypmu	2	17/2,4	7,5 YR 6/4	5 YR 5/6		parlak	Mika, kireç, kum, şamot
Lev.137/678	Sh.20-H10-28	Plk H 10					0,7	el ypmu	1a	17/2,4	10R 6/4	10R 5/8		parlak	Mika, kireç, kum, taşçık, bitki
Lev.137/679	Sh.20-T6-46	Tbn 6					0,7	el ypmu	7	17/2,4	7,5 YR 6/4	7,5 YR 6/4			Mika, kireç, kum, bitki, taşçık
Lev.137/680	Sh.20-T1-4	Tbn 1					0,8	el ypmu	3	17/2,4	2,5 YR 6/6	2,5 YR 6/4			Mika, kireç, iri taşçık
Lev.137/681	Sh.20-M31-3	Mkn 31					0,7	el ypmu	7	17/2,4	2,5 YR 6/8	2,5 YR 6/4			Mika, bitki, iri taşçık, kireç
Lev.137/682	Sh.20-T4-26	Tbn 4						el ypmu	2	17/2,4	7,5 YR 6/4	7,5 YR 6/3		iyi	kireç, taşçık, bitki
Lev.138/683	Sh.20-H12-6	Plk H 12					0,8	el ypmu	8	18/2	Gley 1 2,5/N	Gley 1 2,5/N	baskı-kazma	parlak	Mika, kireç, bitki
Lev.138/684	Sh.21-J13-1	Plk J 13					1,5	el ypmu	2	18/2	5 YR 6/4	10 YR 5/3	saklı astar	iyi	Az mikalı, kireç, taşçık
Lev.138/685	Sh.20-T14-3	Tbn 14					1	el ypmu	1a	18/2	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/6	saklı astar	iyi	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.138/686	Sh.20-T13-2	Tbn 13					1	el ypmu	2	18/4	5 YR 7/6	5 YR 5/4	yiv	az	Az mikalı, kireç, taşçık, bitki
Lev.138/687	Sh.20-T8-22	Tbn 8					0,5	el ypmu	8	18/4	Gley 1 3/N	Gley 1 2,5/N	yiv	parlak	Mika, kireç, kum, bitki
Lev.139/688	Sh.20-T8-18	Tbn 8					0,8	el ypmu	5	18/6,1	2,5 YR 6/8	2,5 YR 5/4	beyaz boya		Mika, kireç, kum, bitki, şamot
Lev.139/689	Sh.20-T8-27	Tbn 8					0,5	el ypmu	2	18/6,1	7,5 YR 7/3	7,5 YR 5/4	beyaz b-yiv	iyi	Az Mika, kireç, kum
Lev.139/690	Sh.21-J12-1	Plk J 12					0,5	el ypmu	11d	18/7	2,5 YR 6/6	2,5 YR 5/6	saklı astar	parlak	Mikalı, kum, az kireç
Lev.139/691	Sh.20-T1-26	Tbn 1					0,7	el ypmu	11d	18/7	10 YR 8/2	2,5 YR 4/8	saklı astar	parlak	Mika, kireç, kum
Lev.139/692	Sh.20-T3-23	Tbn 3					0,4	el ypmu	11d	18/7	5 YR 6/4	5 YR 4/4	saklı astar	parlak	Mika, kireç, kum

KISALTMALAR LİSTESİ

A. Ç: Ağız çapı
AST: Araştırma Sonuçları Toplantısı
Blnt Yeri: Buluntu Yeri
Cm: santimetre
D. Ç: Dip çapı
ETÇ: Erken Tunç Çağı
Fig. : Figür
GÖ. :Günümüzden Önce
K. Env. No: Kazı Envanter Numarası
KST: Kazı Sonuçları Toplantısı
L. – Lev. : Levha
MKKS: Müze Kurtarma Kazı Sonuçları
m: Metre
MÖ. : Milattan Önce
OTÇ: Orta Tunç Çağı
Pl.: Plate
Sh. : Seyitömer Höyük
vd.: ve diğerleri
Ypm Tek. Yapım Tekniği
Yük.: Yükseklik

KAYNAKÇA

- Abay 1997 E. Abay, Die Keramik de Frühbronzezeit in Anatolien, Münster, 1997.
- Akdeniz 2011 E. Akdeniz, “Kuşadası Kadıkalesi Kazısının İlk Tunç Çağı Buluntuları”, Karadeniz’den Fırat’a Bilgi Üretimleri Önder Bilgi’ye Armağan, Eds. A. Öztan-Ş. Dönmez, Ankara, 2011, 1-40.
- Akok 1967 M. Akok, “Afyon-Çavdarlı Höyük Kazısı”, Türk Arkeoloji Dergisi, Sayı XIV 1-2, 5-34.
- Algaze 1990 G. Algaze, “The Middle - Late Part of Early Bronze Age”, Town and Country in Southeastern Anatolia, Vol. II: *The Stratigraphic Sequence at Kurban Höyük*, Ed. G. Algaze, Chicago, 311-343.
- Alp 2018 E. Alp, “Bottle Shaped Vessels in Anatolia and the Syrian Bottle”, *AnAr* 21, 56-75.
- Atik 1996 N. Atik, “Aizanoi. Orta Anadolu’da Bir Çanak Çömlek Merkezi”, *Arkeoloji ve Sanat* 18, 4-13.
- Aydın 1991 N. Aydın, “Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989”, *I. MKKS*, Ankara, 1990, 191-203.
- Aydın- Aydın 2021 Ş. Aydın- H. Aydın, “Selimpaşa Höyük Suriye Şişesi: Mezopotamya Balkanlar Arasındaki Ticari Kalıntılara İstanbul’dan Yeni Bir Katkı”, *ADerg* XXVII, 21-32.
- Aykurt 2008 A. Aykurt, “Batı Anadolu’da Gri Seramiğin Kökeni ve Gelişimi”, *Batı Anadolu ve Doğu Akdeniz Geç Tunç Çağı Kültürleri Üzerine Yeni Araştırmalar*, Eds. Erkanal-Öktü A., Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 9-22.
- Batiuk et al. 2005 S. Batiuk- T. P. Harrison - L. Pavlish, “The Tayinat Survey, 1999-2002”, *The Amuq Valley Regional Projects Volume 1, Surveys in the Plain of Antioch and Orontes Delta, Turkey, 1995-2002*, Ed. K. A. Yener, Oriental Institute Publications, No. 131, 2005, 171-178.
- Bernabò Brea 1976 L. Bernabò Brea, *Poliohni II*, Roma.
- Bilgen 2008 A. N. Bilgen, “Seyitömer Höyüğü 2006 Yılı Kazısı”, 29. KST, Cilt: 1, Ankara, 2008, 321-332.

- Bilgen 2009 A. N. Bilgen, “Seyitömer Höyüğü 2007 Yılı Kazısı”, 30. KST, Cilt: 2, Ankara, 2009, 71-88.
- Bilgen 2011 A. N. Bilgen, *Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu (2006-2010)*, Kütahya.
- Bilgen vd. 2010 A. N. Bilgen-G. Coşkun-Z. Bilgen, “Seyitömer Höyüğü 2008 Yılı Kazısı”, 31. KST, Cilt: 1, Ankara, 2010, 341-354.
- Bilgen 2011 Z. Bilgen, “Relations Between Seyitömer Mound and Central Anatolia in 2000 B.C”, *Archaeological Resarch in Western Central Anatolia*, Eds. A.N. Bilgen-R. von den Hoff-S. Sandalcı-S. Silek, Kütahya, 2011, 59-72.
- Bilgen vd. 2011 A. N. Bilgen-G. Coşkun-Z. Bilgen-N. Yüzbaşıoğlu-A. Kuru “Seyitömer Höyüğü 2009 Yılı Kazısı”, 32. KST, Cilt: 1, Ankara, 2011, 367-380.
- Bilgen vd. 2012 A. N. Bilgen- G. Coşkun- Z. Bilgen-A. Kuru- N. Yüzbaşıoğlu-F.Ç. Özcan- S. Çırakoğlu- S. Silek, “Seyitömer Höyüğü 2010 Yılı Kazısı”, 33. KST, Cilt: 1, Ankara, 2012, 234-255.
- Bilgen vd. 2013 A. N. Bilgen-G. Coşkun-Z. Bilgen-N. Ünan- S. Silek-S. Çırakoğlu-F.Ç. Özcan-A. Kuru-Z. Kuzu, “Seyitömer Höyük 2011 Yılı Kazısı”, 34. KST, Cilt: 1, Ankara, 2013, 201-216.
- Bilgen vd. 2014 A. N. Bilgen-G. Coşkun-Z. Bilgen-N. Ünan- S. Silek-S. Çırakoğlu-F.Ç. Özcan-A. Kuru-Z. Erdinç, “Seyitömer Höyüğü 2012 Yılı Kazısı”, 35. KST, Cilt: 1, Ankara, 2014, 349-360.
- Bilgen vd. 2015a A. N. Bilgen-G. Coşkun-Ç. F. Coşkun-Z. Bilgen-B. Dikmen-B. Akalın-S. Çırakoğlu-F.Ç. Özcan-A. Kuru-Z. Erdinç “Seyitömer Höyüğü 2013 Yılı Kazısı”, 36. KST, Cilt: 3, Ankara, 2015, 323-338.
- Bilgen vd. 2015b A. N. Bilgen, Z. Bilgen, S. Çırakoğlu, “Erken Tunç Çağ Yerleşimi (V. Tabaka)” *Seyitömer Höyük I*, Ed. A. N. Bilgen, İstanbul, 2015, 119-186.
- Bilgen-Kuru 2015 A. N. Bilgen-A. Kuru, “A Group of Depas Amphikypellon from Seyitömer Mound”, *Anatolia* 41, 1-23.
- Bilgen-Kapuci 2019 A. N. Bilgen-A. Kapuci, *Seyitömer Höyük II*, İstanbul, 2019.

- Bilgen 2021 Z. Bilgen, "A Preevaluation of Libation Vessels Discovered at Seyitömer Mound Early Bronze Age Layer III Sanctuaries", *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Eds. L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 273-290.
- Bittel-Otto 1939 K. Bittel- K. Otto, *Demirci Höyük*, Berlin.
- Blegen et al. 1950 C.W. Blegen- J.L. Caskey- M. Rawson- J. Sperling, Troy: General Introduction The First and Second Settlements Vol I. Part 1-2: Text-Plate, Princeton University Press, New Jersey, 1950.
- Blegen 1963 C. W. Blegen, *Troy and the Trojans*, London, 1963.
- Bretschneider-Cunningham 2007 J. Bretschneider- T. Cunningham, "An Elite Akkadian Grave on the Acropolis at Tell Beydar", *In Tell Beydar : The 2000-2002 Seasons of Excavations, the 2003-2004 Seasons of Architectural Restoration : A Preliminary Report. 2007*. Brepols;, Eds. M. Lebeau - A. Suleiman, 15:98-158. Turnhout: Brepols.
- Bulut 2022 H. Bulut, "Seyitömer Höyük Erken Tunç Çağı Kemik Alet Endüstrisi", *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021*, Ed. S. Ünan, Ankara, 517-530.
- Chaput 1941 E. Chaput, *Phryge, Exploration Archeologique, Tome 1, Geologie et Geographie Physique*, Paris.
- Choleva 2020 M. Choleva, "Travelling with the Potter's Wheel in the Early Bronze Age Aegean", *British School at Athens*, 1-46.
- Curvers - Schwartz 1990 H. H. Curvers-G. M. Schwartz, "Excavations at Tell al-Ragā'i: A Small Rural Site of Early Urban Northern Mesopotamia", *American Journal of Archaeology*, Vol. 94, 3-23.
- Çevik 2013 Ö. Çevik, "Ulucak Höyük 2009-2011 Yılı Kazı Çalışmaları", *KST 34/1*, Ankara, 2013, 143-158.
- Danti-Zettler 1998 M. D. Danti-R. L. Zettler, "The Evolution of the Tell es-Sweyhat (Syria) Settlement System in the Third Millennium B.C", *Espace Natural, Espace Habite-Natural Space, Inhabited Space, en Syrie du Nord*, Ed. M. Fortin-M. Aurenche, 209-228.
- Darkot-Tuncel 1995 B. Darkot-M. Tuncel, *Ege Bölgesi Coğrafyası*, İstanbul, 1995.

- Derin 2020 Z. Derin, “Bornova - Yassitepe Höyüğü 2010 - 2019 Yılı Çalışmaları”, *Arkeoloji Dergisi* XXV, 1-42.
- Dornemann 1988 R. H. Dornemann, “Tell Hadidi: One Bronze Age Site among Many in the Tabqa Dam Salvage Area”, *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, No. 270, 13-42.
- Dönmez 1972 Y. Dönmez, *Kütahya Ovası ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası*, İstanbul, 1972.
- Dönmez 1981-82 Y. Dönmez, “Kütahya ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası”, *Atatürk’ün Doğumunun 100. Yılına Armağan Kütahya*, 1-19, İstanbul, 1981-82.
- Duru 1996 R. Duru, *Kuruçay Höyük II*, 1978-1988 Kazılarının Sonuçları, Geç Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri, Ankara.
- Duru 2002 R. Duru, “Bademağacı Kazıları 2000 ve 2001 Yılları Çalışma Raporu”, *Belleten*, Sayı: 239, Cilt: LXVI, 2002, 549-633.
- Duru 2010 R. Duru, *Gedikli Karahöyük II.*, Ankara, 2010.
- Duru 2016 R. Duru, *MÖ 8000’den MÖ 2000’e Burdur-Antalya Bölgesi’nin Altıbin Yılı*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya 2016.
- Easton-Weninger 2018 D. Easton- B. Weninger, “A Possible New Bronze Age Period at Troy”, *AnatSt* 68, 33-73.
- Efe 1988 T. Efe, *Demircihöyük III*, 2, Verlag Philipp Von Zabern, Mainz am Rhein, 1988.
- Efe 1990a T. Efe, “1988 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *Anadolu Araştırmaları* XII, 1- 19.
- Efe 1990b T. Efe, “1988 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *VII. AST*, Ankara, 405-424.
- Efe 1991 T. Efe, “1989 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *VIII. AST*, Ankara, 163-177.

- Efe 1992 T. Efe, “1990 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *IX. AST*, Ankara, 561-583.
- Efe 1993 T. Efe, “1991 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *X. AST*, Ankara, 345-364.
- Efe 1994a T. Efe, “1992 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *XI. AST*, Ankara, 571-592.
- Efe 1994b T. Efe “Early Bronze Age III Pottery from Bahçehisar: The Significance of the Pre-Hittite Sequence in the Eskişehir Plain, Northwestern Anatolia”, *AJA*, 98, 5-34.
- Efe 1995 T. Efe, “1993 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *XII. AST*, Ankara, 245-266.
- Efe 1997 T. Efe, “1994 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *XIV. AST*, Ankara, 215-232.
- Efe 2003 T. Efe, “Pottery Distribution Within the Bronze Age of Western Anatolia and its Implications upon Cultural, Political (and Ethnic?) Entities”, *Archaeological Essays in Honour of Homo amatus: Güven Arsebük için Armağan Yazılar*, Ed. M. Özbaşaran, O. Tanındı, A. Boratav, İstanbul, 2003, 87-105.
- Efe 2004 T. Efe, “Kültür Gruplarından Krallıklara: Batı Anadolu’nun Tarihöncesi Kültürel ve Siyasal Gelişim Profili”, *Colloquium Anatolicum III*, 15-29.
- Efe 2007a T. Efe, “Küllüoba Kazıları ve Anadolu Tarihöncesi Araştırmalarına Katkısı”, *Refik Duru’ya Armağan*, (Ed. G. Umurtak, Ş. Dönmez, A. Yurtsever Beyazıt), İstanbul, 103-114.
- Efe 2007b T. Efe. “The Theories of the 'Great Caravan Route' between Cilicia and Troy: The Early Bronze Age III Period in Inland Western Anatolia”, *Anatolian Studies*, Vol. 57: 47-64.
- Efe - Türkteki 2005 T. Efe- M. Türkteki, “The Stratigraphy and pottery of the period transitional into the Middle Bronze Age at Küllüoba (SeyitgaziEskişehir)”, *Anatolia Antiqua XIII*, Paris:119-144.

Efe-Türkteki 2011a	T. Efe-M. Türkteki, “İç Batı Anadolu Bölgesi: Giriş” <i>Karşıdan Karşıya M.Ö 3. Bin’de Kiklad Adaları ve Batı Anadolu</i> , İstanbul, 2011, 186-192.
Efe - Türkteki 2011b	T. Efe-M. Türkteki, “İç Batı Anadolu Bölgesi Erken Tunç Çağı Mimarisi” <i>Karşıdan Karşıya M.Ö 3. Bin’de Kiklad Adaları ve Batı Anadolu</i> , İstanbul, 2011, 198-207.
Efe - Türkteki 2011c	T. Efe-M. Türkteki, “İç Batı Anadolu Bölgesi Erken Tunç Çağı Seramiği” <i>Karşıdan Karşıya M.Ö 3. Bin’de Kiklad Adaları ve Batı Anadolu</i> , İstanbul, 2011, 214-223.
Efe - Türkteki 2011d	T. Efe-M. Türkteki, “Erken Tunç Çağı’nda Bölgeler Arası İlişkiler” <i>Karşıdan Karşıya M.Ö 3. Bin’de Kiklad Adaları ve Batı Anadolu</i> , İstanbul, 2011, 232-234.
Efe 2014a	T. Efe, “Eskişehir- Küllüoba’da Yanmış İki Odada Ele Geçen Seçilmiş İTÇ II Seramiği”, <i>Engin Özgen’e Armağan</i> , Eds. A. Ergin-B. Helwing, Ankara, 2014, 115-128.
Efe 2014b	T. Efe “Küllüoba İlk Tunç Çağı Boyalı Kaselerine Ait Birkaç Örnek”, <i>Armağan Erkanal’a Armağan Anadolu Kültürlerine Bir Bakış</i> , Eds. N. Çınardalı-Karaslan-A. Aykurt-N. Kolankaya-Bostancı-Y. H. Erbil, Ankara, 187-196.
Efe vd. 2016	T. Efe-M. Türkteki-D. Sarı-E. Fidan, “Bilecik İli 2014 Yılı Yüzey Araştırmaları”, <i>AST</i> 33. 1. Cilt., 137-146.
Efe - Tuna 2017	T. Efe-Y. Tuna, “Frigya Yaylası’nda Yer Alan Keçiçayırı Yerleşmesi’nde Ele Geçirilen İlk Tunç Çağı Çanak Çömleği”, <i>Arkeoloji Dergisi</i> XXII, 49-116.
Efe vd. 2020	T. Efe-D. Sarı-B. Aydınbeğ, “Afyon’un Kuzeybatısındaki Karacaahmet ve Yeniceköy Köylerinden Gelen ve Afyon Arkeoloji Müzesi’nde Muhafaza Edilen Bir Grup Çanak Çömlek”, <i>Mors Immatura Amanosların Gölgesinde Hayriye Akıl Anısına</i> , Ed. K. S. Girginer, G. Dardeniz, A. Gerçek, F. Erhan, E. Genç, İ. Tuğcu, Ö. Oyman-Girginer, M. Cem Fırat, H. Gerçek, M. F. Tufan, İstanbul, 2020, 101-130.
Efe - Efe-Ay 2011	T. Efe-D. Ş. M. Efe-Ay, “Eskişehir Bölgesinin İlk Tunç Çağı’na Özgü Geriye Yatık Boyunlu Gaga Ağızlı Testileri”, <i>Özsait Armağını, Mehmet ve Nesrin Özsait Onuruna Sunulan Makaleler</i> , Ed. H. Şahin-E. Konyar-G. Ergin, 2011, 177-186.

- Eimermann 2004 E. Eimermann, "Soundings of Early Bronze Age Hacilar in the İznik Region (NW Anatolia), *Anatolica* XXX, İstanbul, 15-36.
- Ergüler vd. 2015 Z. A. Ergüler, E. Zengin, A. S. Öngen, "Höyüktepe ve Attepe Arkeolojik Yerleşim Alanlarının Jeolojik, Jeomorfolojik ve Jeoteknik Özellikleri", *Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2014*, Eds. M. Türktüzün - S. Ünan, Ankara, 2015, 11-36.
- Eslick 2009 C. Eslick, *Elmalı-Karataş. Vol. 5, The Early Bronze Age Pottery of Karataş: Habitation Deposits*. Bryn Mawr College Archaeological Monographs. Oxford, 2009.
- Ezer 2014 S. Ezer, "Kultepe Eski Tunç Çağı Tabakalarında Bulunmuş Olan Depas Türü Kaplar", *Arkeoloji Dergisi* XIX, 137-157.
- Fidan 2013 E. Fidan, "Anadolu Yerleşim Planı Üzerine Yeni Bir Değerlendirme", *Arkeoloji Dergisi*, XVIII, 113-125.
- Fidan vd. 2015 E. Fidan-D. Sarı-M. Türkteki, "An Overview of the Western Anatolian Early Bronze Age", *European Journal of Archaeology* 18 (1), 60-89.
- Fidan 2018 E. Fidan, "Kütahya'nın Tarih Öncesi: Kazı ve Yüzey Araştırmaları", *Kütahya Müzesi 2017 Yıllığı*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2018, 121-129.
- Fidan-Seçer-Fidan 2019 E. Fidan-S. Seçer-Fidan, "Kütahya Yüzey Araştırması, 2018", *Kütahya Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Tarih Araştırmaları*, Sayı VI, Ed. S. Ünan, Ankara, 2019, 101-110.
- Fidan 2020, E. Fidan, "Kütahya'da Tarih Öncesi Dönem Yüzey Araştırmaları, Ekar 2017-2019 Çalışmaları", *Kütahya Müzesi 2019 Yıllığı Metin Türktüzün'e Armağan*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2020, 129-143.
- French 1965 D. French, "Early Pottery Sites from Western Anatolia", *Bulletin of the Institute of Archaeology*, 5, 15-24.
- French 1967 D. H. French, "Prehistoric Sites in Northwest Anatolia I: The İznik Area", *Anatolian Studies*, Vol. 17, 1967, 49-100.
- French 1968 D. H. French, *Anatolia and the Aegean in the Third Millennium B.C.*, Cambridge University, London, (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

- French 1969 D.H. French, "Prehistoric Sites in Northwest Anatolia: II. The Balıkesir and Akhisar/Manisa Areas", *AnatSt* 19, 41-98.
- Gates 2011 M. H. Gates, "2009 Seasons at Kinet Höyük (Yeşilköy-Dörtöy Hatay)", *KST* 32(3), 182-195.
- Genç-Uysal 2017 E. Genç-T. Uysal, "Doğanpınar Barajı Tilbaşar Höyük 2015 Yılı Kazısı", 38. *KST*. 1., 293-304.
- Goldman 1956 H. Goldman, *Excavations at Gözlü Kule*, Tarsus. Vol. 2, From Neolithic Through the Bronze Age. 2 vols. Princeton, 1956.
- Gürkan-Seeher 1991 G. Gürkan-J. Seeher "Die Frühbronzezeitliche Nekropole von Küçükhöyük bei Bozüyük", *Istanbul Mitteilungen*, 41, 39-90.
- Harrison et al. 2021 L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, "The Early Bronze Age in Western Anatolia", *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Eds. L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 1-16.
- Haspels 1971 C. H. E. Haspels, *The Highlands of Phrygia, Sites and Monuments*, Vol. 1: Text, Vol. 2: Plates, Princeton, New Jersey, 1971.
- Hauptmann 1969/1970 H. Hauptmann, "Norşuntepe. Historische Geographie und Ergebnisse der Grabungen 1968/69", *Istanbul Mitteilungen* 19/20, 21-78.
- Hood 1982 S. Hook, *Excavations in Chios 1938-1955, Prehistoric Emprorio and Ayio Gala*, Vol. II, Oxford, 1982.
- Hüryılmaz 2011 H. Hüryılmaz, "Gökçeada-Yenibademli Höyük: Troia'nın Denizaşırı Uydusundan Bezemeli Keramik Örnekleri", *Karadeniz'den Fırat'a Bilgi Üretimleri Önder Bilgi'ye Armağan Yazılar*, Eds. A. Öztan-Ş. Dönmez, Ankara, 2011, 235-252.
- Hüryılmaz 2015 H. Hüryılmaz, "Gökçeada-Yenibademli Höyük kazılarının ada tarihine katkıları", *Prof. Dr. Ömer Özyiğit'e Armağan*, (Eds.) E. Okan-C. Atilla, İstanbul, 2015, 247-256.
- Hüryılmaz 2017 H. Hüryılmaz, "Gökçeada - Yenibademli Höyük 2015 Yılı Kazıları", 38. *KST*. 1., 77-86.
- Hüryılmaz 2021 H. Hüryılmaz, "Northwest Anatolian Influences on Early Bronze Age Cultures of Gökçeada (Imbros)-Yenibademli Höyük", *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Eds.

- L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 61-76.
- İlaslı 1996 A. İlaslı, “Seyitömer Höyüğü 1993 Yılı Kurtarma Kazıları”, 6. MKKS, Ankara, 1-15.
- İlaslı 2020 A. İlaslı, “Seyitömer Höyük’te 1995 Yılı Özelinde Afyonkarahisar Müzesi Tarafından Gerçekleştirilen Kurtarma Kazısı Sonuçları”, *Kütahya Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Tarih Araştırmaları*, Ed. S. Ünan, Sayı VII., Ankara, 2020, 63-88.
- Joukowsky 1985 M. S. Joukowsky, *Prehistoric Aphrodisias: An Account of the Excavations and Artifact Studies*. Vol. 1, *Excavations and Studies*. Archaeologia Transatlantica 3. Publications d’histoire de l’art et d’archéologie de l’Université Catholique de Louvain 39. Providence, R.I. / Louvain-La Neuve: Brown University, Center for Old World Archaeology and Art / Université Catholique de Louvain.
- Joukowsky 1986 M. S. Joukowsky, *Prehistoric Aphrodisias An Account of Excavations and Artifact Studies II*, Belgium.
- Kadish 1969 B. Kadish, “Excavations of Prehistoric Remains at Aphrodisias, 1967.” *AJA* 73.1:49-65.
- Kadish 1971 B. Kadish, “Excavations of Prehistoric Remains at Aphrodisias, 1968 and 1969.” *AJA* 75.2:121-40.
- Kanjou-Jamieson 2016 Y. Kanjou-A. Jamieson, “Tell Qumluq (Aleppo)”, *A History of Syria in One Hundred Sites*, Ed. Y. Kanjou-A. Tsuneki, 2016, 313-316.
- Kara 2021 O. Kara, “An Early Bronze Age Cemetery in the Caria Region Kumyeri”, *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Ed. L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 243-257.
- Kamış 2012 Y. Kamış, *Acemhöyük Erken Tunç Çağı Seramiği*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara, 2012. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Kamış 2020 Y. Kamış, “Acemhöyük’ten Bir Grup Erken Tunç Çağı Seramiği”, *Anadolu Prehistoryasına Adanmış Bir Yaşam: JAK YAKAR’a Armağan*, Ed. B. Gür-S. Dalkılıç, Ankara, 2020, 239-262.
- Kamış 2021 Y. Kamış, “Acemhöyük Early Bronze Age Pottery”, *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Eds. L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 315-325.

- Kamil 1982 T. Kamil, *Yortan Cemetery in the Early Bronze Age of Western Anatolia*, BAR International Series 145, 1982.
- Kapuci 2021 A. Kapuci, “Seyitömer Höyük Early Bronze Age Platters”, *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Eds. L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 291-302.
- Kepinski 2010 C. Kepinski, “Tilbeshar, A Major City of the Early and Middle Bronze Ages, West to the Big Bend of the Euphrates (South-Eastern Turkey): Results from 2005 and 2006 Seasons”, *Proceedings of the 6th International Congress of the Archaeology of the Ancient Near East*, Ed. P. Matthiae, F. Pinnoch, L. Nigro, N. Marchetti, 6 Icare, 2010, 303-315.
- Kepinski 2012 L. Kepinski, “Tilbeshar, au carrefour d’échanges entre la vallée de l’Euphrate et la côte méditerranéenne à l’âge du Bronze” Ed. O. Henry, *Archéologies et espaces parcourus*, 2012, 35-44.
- Keskin - Fidan 2022 H. L. Keskin-E. Fidan, “Seyitömer Höyük 2019-2021 Yılı Kazılarında Ele Geçen Metal Eserler Üzerinde Yapılan Taşınabilir XRF Analizleri Hakkında Ön Rapor”, *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2022, 417-482.
- Kılıç-Akkuş-Mutlu 2018 Y. Kılıç-S. Akkuş-Mutlu, “Eski Mezopotamya’da Şehirlerin Oluşumunda Yolların Önemi” *Eski Yakındoğu’da Ulaşım Üzerine Yazılar*, Eds. B. Gökce-P. Pınarcık, 2018, 149-160.
- Koçak 2004 Ö. Koçak, *Erken Dönemlerde Afyonkarahisar Yerleşmeleri*, Konya, 2004.
- Koçak-Bilgin 2005 Ö. Koçak-M. Bilgin, “Taşlı Höyük: An Important Early Bronze Age Settlement and Necropolis in Bolvadin - Dişli Village”, *Anatolia Antiqua* XIII, 85-109.
- Konakçı 2017 E. Konakçı, “Yukarı Menderes Havzası Tarih Öncesi Bilgilerine Katkı Sağlayan Yeni Bir Yerleşim: Göceler Höyük”, *Humanitas* 5 (9), 1-28.
- Korfmann 1983 M. Korfmann, *Demircihüyük Die Ergebnisse Der Ausgrabungen 1975-1978 Band I, Architektur, Stragraphe und Befunde*, Mainz.

- Korfmann-Kromer 1993 M. Korfmann- B. “Demircihüyük Beşik-Tepe, Troia Eine Zwischenbilanz Zur Chronologie Dreier Orte in Westanatolien, *Studia Troica* 3, 135-171.
- Korfmann 2001 M. Korfmann “Neue Aspekte zum Schatz des Priamos. Der Schatz A von Troia, sein Auffindungsort und seine Datierung.” In *Troia: Traum und Wirklichkeit. Begleitband zur Ausstellung Troia - Traum und Wirklichkeit, 17. März bis 17. Juni 2001 Stuttgart, Forum der Landesbank Baden-Württemberg, Archäologisches Landesmuseum Baden-Württemberg, 14. Juli bis 14. Oktober 2001, Braunschweigisches Landesmuseum Braunschweig und Herzog-Anton-Ulrich-Museum, Burg Dankwarderode, 16. November 2001 bis 17. Februar 2002, Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland in Bonn*, edited by B. Theune Großkopf, 373-83. Stuttgart: Konrad Theiss.
- Kuru 2016 A. Kuru, *Seyitömer Höyük Erken Tunç Çağ III Seramiği'nin Batı Anadolu Erken Tunç Çağı'na Katkıları*, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Aydın, 2016. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Laneri 2007 N. Laneri, “Burial Practices at Titriş Höyük, Turkey: An Interpretation”, *Journal of Near Eastern Studies*, 241-266.
- Lamb 1936 W. Lamb, *Excavations at Thermi in Lesbos*, Oxford, 1936.
- Lamb 1937 W. Lamb, *Excavations at Kusura Near Afyon Karahisar*, Oxford, London, 1937.
- Lamb 1938 W. Lamb, “Excavations at Kusura Near Afyon Karahisar II”, *Archaeologia* 87, Oxford, 1938, 217-273.
- Lloyd-Mellaart 1962 S. Lloyd, J. Mellaart, *Beycesultan Vol. 1: The Chalcolithic and Early Bronze Age Levels*, The British Institute of Archaeology at Ankara, London, 1962.
- Lochner-Ay-Efe 2001 I. Lochner-D. Ş. M. Ay-Efe, “Die Frühbronzezeitlichen Siedlungsbefunde in Aizanoi. Die Frühbronzezeitliche Keramik”, *Archäologischer Anzeiger*, 269-294.
- Quenet-Ristvet 2012 P. Quenet-L. Ristvet, “Late Third Millenium Ceramics from the AAB, Tell Leilan, Syria”, *Seven Generations Since the Fall of Akkad*, Ed. H. Weiss, Wiesbaden, 193-215.
- Mallowan 1947 M. E. L. Mallowan, “Excavations at Brak and Chagar Bazar” *Iraq*, Vol. 9, 1-259+I-IV.

- Manning 1995 S.W. Manning, *The Absolute Chronology of the Aegean Early Bronze Age: Archaeology, Radiocarbon, and History*.
- Matney-Algaze 1995 T. Matney-G. Algaze, "Urban Development at Mid-Late Early Bronze Age Titriş Höyük in Southeastern Anatolia", *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, 33-52.
- Matthews 2003 R. Matthews, "A Chiefdom on the Northern Plains Early Third-millennium Investigations: the Ninevite 5 Period", *Excavations at Tell Brak, Vol. 4: Exploring an Upper Mesopotamian regional centre, 1994-1996*, Ed. R. Matthews, 97-193, UK.
- Mazzoni 1985 S. Mazzoni, "Elements of the Ceramic Culture of Early Syrian Ebla in Comparison with Syria Palestinian EB IV", *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, No. 257, 1-18.
- Mellaart 1958 J. Mellaart, "The End of the Early Bronze Age in Anatolia and the Aegean." *AJA* 62.1:9-33.
- Mellink 1965 M. J. Mellink, "Anatolian Chronology", *In Chronologies in Old World Archaeology*. 2nd ed., Ed. R.W. Ehrich, 2 vols. Chicago, 1965, 101-131.
- Mellink 1986 M. J. Mellink, 'The Early Bronze Age in west Anatolia' *The End of the Early Bronze Age in the Aegean* (Vol. VI). G. Cadogan (ed.), Leiden, 139-187.
- Mellink 1992 M. J. Mellink "Anatolian Chronology." *In Chronologies in Old World Archaeology*. 3rd ed., Ed. R.W. Ehrich, 2 vols. Chicago, 1992, 207-220.
- Meriç 1988 R. Meriç, "1987 Yılı Alaşehir Kazısı", *10. KST*. 1. Cilt, Ankara, 157-170.
- Meyer 2016 J. W. Meyer, "The Cemetery of Abu Hamad (Raqqa)", *A History of Syria in One Hundred Sites*, Ed. Y. Kanjou-A. Tsuneki, 2016, 317-318.
- Meyer 2016b J. W. Meyer, "Tell Chuera (Raqqa)", *A History of Syria in One Hundred Sites*, Eds. Y. Kanjou-A. Tsuneki, 2016, 287-292.
- Milojcic 1961 V. Milojcic, *Samos, Band I, Die Prähistorische Siedlung Unter dem Heraion, Grabung 1953 und 1955*, Bonn, 1961.

- Moortgat 1960 A. Moortgat, *Tell Chuēra in Nordost-Syrien*, Wiesbaden, 1960.
- Munchaev-Merpert 1998 R. M. Munchaev-N. Y. Merpert “Tell Hazna I - The Most Ancient Cult Centre in North-East Syria”, *Karatepe’deki Işık Halet Çambel’e Sunulan Yazılar*, Ed. G. Arsebük-M. J. Mellink-W. Schirmer, 1998, 499-514.
- Müller-Karpe 1994 A. Müller-Karpe, *Anatolisches Metallhandwerke*, Neumünster.
- Naiboğlu 2018 N. Naiboğlu, *Anadolu Kent Modelinin Yayılımı*, İstanbul.
- Ocakoğlu vd. 2020 F. Ocakoğlu, İ. Potuoğlu-Erkara, M. S. Akkiraz, “Kureyşler Vadisi Civarında (Kütahya Batısı, Türkiye) Paleo Klimatolojik ve Jeomorfolojik Araştırmalar”, *Kütahya, Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2015-2016*, (Ed.) S. Ünan, Ankara, 2020, 757-778.
- Oğuzhanoglu-Akay 2015 U. Oğuzhanoglu-Akay, *Laodikeia- Kandilkırı Verileri Işığında Güneybatı Anadolu’da Erken Tunç Çağı 2 ve 3*, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Oğuzhanoglu 2019a U. Oğuzhanoglu, “Erken Tunç Çağı’nda Stratonikeia”, *Stratonikeia Araştırmaları 4- Mimari, Heykel ve Küçük Buluntu Araştırmaları*, Ed. B. Söğüt, Şehir, 2019, 1-11.
- Oğuzhanoglu 2019b U. Oğuzhanoglu, “Denizli Ovası’nda İthal Bir Grup: Kırmızı Astarlı, Parlak Perdahlı, Motifli Saklı Astar Bezemeli Seramik”, *Doğudan Batıya 70. Yaşında Serap Yaylalı’ya Sunulan Yazılar*, Eds. A. Erön- E. Erdan, Ankara, 2019, 501-510.
- Oğuzhanoglu 2019c U. Oğuzhanoglu, “ “Pisidia Tipi” Olarak Bilinen Depaslar Üzerine Yeni Öneriler”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, sayı 35, 311-322.
- Oğuzhanoglu 2019d U. Oğuzhanoglu, “Büyük Menderes’ten Denize Uzanan Yollar: Güneybatı Anadolu Erken Tunç Çağı Bağlamında Yeni Gözlemler”, *ANADOLU/ANATOLIA*, Ek Dizi I, 4, 101-114.
- Oğuzhanoglu-Akay 2019e U. Oğuzhanoglu-Akay, “Batı Anadolu Erken Tunç Çağı Yerleşim Modeline Dair Yeni Gözlemler: Laodikeia-Kandilkırı 2. Tabaka”, *15. Yılında Laodikeia (2003-2018)*, Ed. C. Şimşek, İstanbul, 239-252.

- Oğuzhanoglu-Pazarcı 2020 U. Oğuzhanoglu-S. Pazarcı, “Karia Bölgesi’nde Yeni Bir Erken Tunç Çağı Merkez: Çapalıbağ”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 37 (1), 195-219.
- Oğuzhanoglu 2021 U. Oğuzhanoglu, “What Happened Between Beycesultan XIII and XII? New Answers from Laodikeia-Kandilkırı Early Bronze Age Levels”, *ADALYA* 24, 1-29.
- Ortmann - Pruss 1995 W. Ortmann, A. Pruss, “Der Palast F”, *Ausgrabungen in Tell Chuēra in Nordost-Syrien I Vorbericht über die Grabungskampagnen 1986 bis 1992*, Ed. W. Ortmann, R. Hempelmann, H. Klein, C. Kühne, M. Novak, A. Prus, E. Vila, H. M. Weicken, A. Wener, Germany.
- Ortmann 1989 W. Ortmann, “Tell Halawa A”, *Halawa 1980-1986*, 11-63, Bonn.
- Oy 2017 H. Oy, “Gediz Nehri Kıyısında Önemli Bir İlk Tunç Çağ Yerleşimi: Gerdekkayası”, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 36-44.
- Ökse 2004 A. T. Ökse, “Suriye Şişeleri’nin Taşınma Biçimlerine İlişkin Yeni Bir Bulgu”, *Belleten*, Cilt:LXVIII, Sayı: 253, 599-616.
- Ökse 2005 A. T. Ökse, “Salat Tepe 2000-2002 Kazıları Stratigrafik Sonuçları”, *Belleten*, Cilt: LXIX, Sayı. 256, 781-800.
- Ökse 2006a A. T. Ökse, “Early Bronze Age Graves at Gre Virike (Period II B): An Extraordinary Cemetery on the Middle Euphrates”, *Journal of Near Eastern Studies*, Vol. 65, No. 1, 1-38.
- Ökse 2006b A. T. Ökse, “GRE VİRİKE (PERİOD I)- Early Bronze Age Facilities on the Middle Euphrates River”, *Anatolica* 32, 1-27.
- Özburan 2009 M. Özburan, *Kütahya ve Çevresinin Neotektonik İncelemesi*, Kocaeli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Özdoğan 2006 M. Özdoğan, “Yakındoğu Kentleri ve Batı Anadolu’da Kentleşme Süreci”, *Hayat Erkanal’a Armağan Kültürlerin Yansıması*, Ed. B. Avunç, İstanbul, 2006, 571-577.
- Özgen 1989-90 E. Özgen, “Oylum Höyük. A Brief Account of Investigations Conducted in 1987 and 1989”, *Anatolica* XVI, 21-29.

- Özgüç 1944 T. Özgüç, “Yortan Mezarlık Kültürüne ait Yeni Buluntular”, *Belleten*, Cilt VIII, Sayı 29, 53-70.
- Özgüç 1946 T. Özgüç, Anadolu’da Arkeoloji Araştırmaları I, *Belleten*, Cilt X, Sayı 40, 557-624.
- Özgüç 1984 T. Özgüç, “New Obsevation on the Relationship of Kültepe with Southeast Anatolia and North Syria during the Third Millenium B. C.”, *Ancient Anatolia Aspects of Change and Cultural Development, Essays in Honor of Machteld J. Mellink*, Eds. J. V. Canby, E. Porada, B. S. Ridgway, T. Stech, 31-47.
- Özsait 1998 M. Özsait, “1996 Yılı Harmanören Mezarlık Kazısı”, *XIX. KST.* 1. Cilt, 607-626.
- Özsait 2003 M. Özsait, “Les Fouilles du Cimeière de Göndürle Höyük a Harmanören”, *Anatolica XXIX*, 87-102.
- Özsait 2007 M. Özsait, “2005 Yılı Harmanören (Göndürle) Mezarlık Kazısı”, *28. KST.* 2. Cilt, 613-624.
- Palmisano 2018 A. Palmisano, “Perspectives on Material Culture: Intra and Inter-Regional Dynamics”, *The Geography of Trade: Landscapes of Competition and long-distance contacts in Mesopotamia and Anatolia in the Old Assyrian Colony Period*, 33-83, Archaeopress.
- Papazoglou-Manioudaki 2003 L. Papazoglou-Manioudaki, “Poliohni and the Civilization of the Northeastern Aegean”, *Art of the First Cities The Third Millenium B.C. from the Mediterranean to the Indus*, Eds. J. Aruz, R. Wallenfels, 270-276, New York.
- Porter - McClellan 1998 A. Porter-T. McClellan, “The Third Millenium Settlement Complex at Tell Banat: Results of the 1994 Excavations”, *Damaszener Mitteilungen*, Band 10, 11-70.
- Ramsey1884 W. M. Ramsey, “Sephulchral Coustoms in Ancient Phrygia”, *JHS.* 5, 242-262.
- Sandalcı 2015 S. Sandalcı, “Höyüktepe 2014 Yılı Tunç Çağı Hayvan ve İnsan Figürinleri”, *Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2014*, Eds. M. Türktüzün - S. Ünan, Ankara, 2015, 447-472.
- Sconzo 2014 P. Sconzo, “The Grave of the Court Pit’: A Rediscovered Bronze Age Tomb from Carchemish”, *Palestine Exploration Quarterly*, 146, 3-16.
- Sagona 1986 A. G. Sagona, “An Early Bronze Age IV Tomb at El-Qitar, Syria” *Abr Nahrein*, Vol. XXIV, 107-119.

- Sarı 2004 D. Sarı, *Küllüoba İlk Tunç Çağı II Çanak Çömleği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Sarı 2007 D. Sarı, “Küllüoba’da Ele Geçirilen Siyah Ağz Kenarlı (Black Topped) Kaselerden Birkaç Örnek”, *Belkıs Dinçol ve Ali Dinçol’a Armağan*, Ed. M. Alparslan-M. Doğan-Alparslan-H. Peker, 2007, 647-655.
- Sarı 2012 D. Sarı, “İTÇ ve OTÇ’de Batı Anadolu’nun Kültürel ve Siyasal Gelişimi”, *MASROP* 7, İstanbul, 112-249.
- Sarı 2011 D. Sarı, *İlk Tunç Çağı ve Orta Tunç Çağı’nda Batı Anadolu’nun Kültürel ve Siyasal Gelişimi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
- Sarı 2016 D. Sarı, “The Pottery of the Late EB III Period from the Mound of Çiftlik Alanı, Bilecik”, *Subartu XXXVI*, 443-452.
- Sarı 2017a D. Sarı, “Frigya’nın Doğusunda, Antik Germia ve Civarında Yer Alan Tunç ve Demir Çağı Yerleşimlerinden Toplanan Çanak Çömleğin Genel Bir Değerlendirmesi”, *The Journal of Academic Social Science*, Yıl: 5, Sayı: 42, 488-505.
- Sarı 2017b D. Sarı, “Yeni Yüzey Araştırmaları Işığında İlk Tunç Çağı’nda Bozüyük”, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 26, Sayı 1, 140-154.
- Sarı - Arslan 2017 D. Sarı, F. Arslan, “İlk Tunç Çağı’nda Batı Anadolu’da Üç Ayaklı Mutfak Kabının Yayılımı ve Gelişimi”, *Belleten* sayı 290 cilt. LXXXI, TTK, 1-22.
- Sarı 2018 D. Sarı, “Bilecik İli 2016 Yılı Yüzey Araştırması”, *AST*, 35, 1. Cilt, 331-346.
- Sarı 2019 D. Sarı, “Bilecik İli 2017 Yılı Yüzey Araştırmaları”, *AST*, 36, 1. Cilt, 439-454.
- Sarı 2021 D. Sarı, “The Figurine/Idol Types of Western Anatolia in the Early Bronze Age and Their Relationship with Cultural Regions”, *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Ed. L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 97-109.
- Sazcı 2007 G. Sazcı, *Troya Hazinesi*, İstanbul.

- Seeher 1991 J. Seeher, “Die Bronzezeitliche Nekropole Von Demircihüyük -Sariket”, *İstMitt* 41, 97-124.
- Seeher 2000 J. Seeher, *Die Bronzezeitliche Nekropole Von Demircihüyük- Sariket*, Istanbuler Forschungen Band 44, Tübingen.
- Schwartz et al 2006 G. M. Schwartz-H. H. Curvers-S. Dunham-B. Stuart, A. Weber, “A Third Millenium B.C. Elite Mortuary Complex at Tell Umm el-Marra, Syria: 2002 and 2004 Excavations”, *AJA*, Vol. 110, No. 4, 603-641.
- Steele et al. 2003 C. Steele-H. McDonald-R. Matthews-J. Black, “Impact of Empire Later Third-millennium Investigations: the Late Early Dynastic and Akkadian Periods”, *Excavations at Tell Brak*, Vol. 4: Exploring an Upper Mesopotamian regional centre, 1994-1996, Ed. R. Matthews, UK, 2003, 193-270.
- Strommenger - Kohlmeyer 1998 E. Strommenger-K. Kohlmeyer, *Tall Bia/Tuttul I, Die Altorientalischer Bestatungen*, Saarbrücken.
- Şahin 2015 F. Şahin, Küllüoba Orta Tunç Çağına Geçiş Dönemi: Mimarisi ve Seramiği, *30. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 39-54.
- Şahoğlu 2002 V. Şahoğlu, *Liman Tepe Erken Tunç Çağı Seramiğinin Ege Arkeolojisindeki Yeri ve Önemi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara.
- Şahoğlu 2005 V. Şahoğlu, “The Anatolian Trade Network and the İzmir Region during the Early Bronze Age”, *Oxford Journal of Archaeology* 24 (4), 339-361.
- Şahoğlu 2008 V. Şahoğlu, “Liman Tepe and Bakla Tepe: New Evidence for the Relations Between the İzmir Region, the Cyclades and the Greek Mainland during the Late Fourth and Third Millenia BC.” Ed. H. Erkanal vd., *Proceedings of the International Symposium The Aegean in the Neolithic, Chalcolithic and Early Bronze Age: 13th-19th October 1997-İzmir: Bildiriler*, Ankara 2008, 491.
- Şahoğlu vd. 2008 V. Şahoğlu-Ü. Çayır-İ. Tuğcu, “Çeşme Bağlararası: Batı Anadolu Sahil Kesiminde Bir Tunç Çağı Yerleşimi”, *Anadolu/Anatolia* 44, 371-389.
- Şahoğlu vd. 2009 V. Şahoğlu, H. Vural, E. Karaturgut “Çeşme-Boyalık Erken Tunç Çağı Mezarlığı”, *26. AST. 1*, 235-252.

- Şahoğlu 2011 V. Şahoğlu, “Batı Anadolu Sahil Kesiminde Erken Tunç Çağı Seramiği”, *Karşıdan Karşıya: MÖ 3. Bin’de Kiklad Adaları ve Batı Anadolu*, Ed. Şahoğlu V., vd., Sabancı Müzesi, İstanbul, 136-143.
- Şahoğlu 2014 V. Şahoğlu, “The depas and Tankard Vessels”, *ARCANE Associated Regional Chronologies for the Near East and the Eastern Mediterranean, Interregional* Vol. 1, Ceramics, Ed. M. Lebeau, Brepols, 2014, 289-311.
- Şenyurt vd. 2015 Y. Şenyurt, A. Akçay, Y. Kamış, “Ovaören 2013 Yılı Kazıları”, 36/2. KST, 101-120.
- Taşçı vd. 2021 E. Taşçı- H. Yıldızay - N. Ünan, ”Seyitömer Bölgesi Erken Tunç Çağı III Dönemi Sıva Örneklerinin Arkeometrik Karakterizasyonu”, *İstanbul International Modern Scientific Research Congress-II*, 779-789.
- Taşçı vd. 2022 E. Taşçı- H. Yıldızay - M. Dağcı-Tekin, “Seyitömer Höyük V. ve VI. Tabakalarından Ele Geçen Sıva Örneklerinin Arkeometrik İncelemesi”, *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021*, Ed. S. Ünan, Ankara, 577-605.
- Texier 2002 C. Texier, *Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi, Arkeolojisi*, Ankara.
- Tırpan - Gider 2011 A. Tırpan-Z. Gider, “Lagina ve Börükçü 2009 Yılı Çalışmaları”, 32. KST-2, 374-395.
- Topbaş 1992 A. Topbaş, “ Kütahya Seyitömer Höyüğü 1990 Yılı Kurtarma Kazısı”, *II. MKKS*, Ankara, 11-27.
- Topbaş 1993 A. Topbaş, “Seyitömer Höyüğü 1991 Yılı Kurtarma Kazısı”, *III. MKKS*, Ankara, 1-30.
- Topbaş 1994 A. Topbaş, “Seyitömer Höyüğü 1992 Yılı Kurtarma Kazısı”, *IV. MKKS*, Ankara, 297-301.
- Topbaş vd. 1998 A. Topbaş-T. Efe-A. İlaslı, “Salvage Excavations of the Afyon Archaeological Museum, Part 2: The Settlement of Karaoğlan Mevkii and the Early Bronze Age Cemetery of Kaklık Mevkii”, *Anatolia Antiqua* VI, 21-94.
- Türkcan-Topal 2021 A. U. Türkcan-C. Topal, “Survey of Kanlıtaş Mound and Its Environs (Eskisehir/Inonu): The Settlements and Pottery of the Early Bronze Age”, *The Early Bronze Age in Western Anatolia*, Ed. L. K. Harrison-A. N. Bilgen-A. Kapuci, New York, 2021, 39-48.

Türkcan - Ertemin 2021	A. U. Türkcan-D. Ertemin, "The Inner Western Anatolian Prehistoric Period Porsuk Culture: The Kanlıtaş Höyük Project 2018 Final Excavation Report", <i>The Archeology of Anatolia</i> , Vol. IV, 33-44.
Türkteki 2004	M. Türkteki, <i>Küllüoba İlk Tunç Çağı III Çanak Çömleği</i> , İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Bilim Dalı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
Türkteki 2010	M. Türkteki, <i>Batı ve Orta Anadolu'da Çark Yapımı Çanak Çömleğin Ortaya Çıkışı ve Yayılımı</i> , İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
Türkteki 2012	M. Türkteki, "Batı ve Orta Anadolu'da Çark Yapımı Çanak Çömleğin Ortaya Çıkışı ve Yayılımı", <i>MASROP E-Dergi</i> , 7, 45-111.
Türkteki 2013	M. Türkteki, "The First Use of Wheel-Made Pottery and its Distribution in Western and Central Anatolia", <i>SOMA 2012, Identity and Connectivity, Proceeding of the 16th Symposium on Mediterranean Archaeology</i> , Florence, Italy, 1-3 March 2012, Volume I, Ed. L. Bombardieri, A. D'Agostino, G. Guarducci, V. Orsi, S. Valentini, 193-200.
Türkteki 2021	M. Türkteki, "Küllüoba Early Bronze Age III Pottery", <i>The Early Bronze Age in Western Anatolia</i> , Eds. L. K. Harrison-A. N. Bilgen -A. Kapuci, New York, 2021, 89-96.
Türktüzün 2002	M. Türktüzün "Kütahya İli, Merkez, Ağızören Köyü'ndeki Hitit Nekropolü Kurtarma Kazısı", 12. <i>MKKS</i> , Ankara, 241-250.
Türktüzün vd. 2015a	M. Türktüzün-S. Ünan-S. Ünal, "Çiledir Höyük ETÇ II Bulguları", <i>TÜBA-AR</i> 17, 49-72.
Türktüzün vd. 2015b	M. Türktüzün-S. Ünan-N. Ünan-H. Bilgiç, "Höyüktepe ve Attepe Yerleşimi Kurtarma Kazısı" <i>Kütahya Müzesi 2014 Yıllığı</i> , Sayı: II, 9-50.
Türktüzün vd. 2016a	M. Türktüzün-S. Ünan-N. Ünan, "Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2015 Yılı Çalışmaları", <i>Kütahya Müzesi 2015 Yıllığı</i> , Ed. S. Ünan, Ankara, 11-51.
Türktüzün vd. 2016b	M. Türktüzün-S. Ünan-N. Ünan, "Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2015 Yılı Çalışmaları", 25. <i>MKKS ve II. UMÇ</i> , Ankara, 1-15.

- Türktüzün vd. 2016c M. Türktüzün- S. Ünan-R. Karaca-S. A. Duğan-G. Z. Kırım, “Çiledir Höyük Kurtarma Kazısı 2009-2014 Yılı Çalışmaları”, 24. MKKS, 457-459.
- Türktüzün vd. 2017 M. Türktüzün-S. Ünan-N. Ünan, “Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2015 Yılı Çalışmaları”, 25. MKKS ve 11. UMÇ, Ankara, 1-16.
- Türktüzün vd. 2018 M. Türktüzün-S. Ünan-N. Ünan, “Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2016 Yılı Çalışmaları”, 26. MKKS, Ankara, 203-220.
- Tütüncüler-Bircan 2019 Ö. Tütüncüler-Bircan, “Batı Anadolu Aşağı Büyük Menderes Havzası ETÇ Köy Yaşamından Kesit: Çakırbeyli-Küçüktepe Höyük”, *Doğudan Batıya 70. Yaşında Serap Yaylalı'ya Sunulan Yazılar*, Eds. A. Erön- E. Erdan, Ankara, 2019, 453-464.
- Uçankuş 2002 H.T. Uçankuş, *Ana Tanrıça Kybele'nin ve Kral Midas'ın Ülkesi Phrygia* (Kültür Rehberi). Ankara.
- Umurtak 1998 G. Umurtak “Observation on a Group of Pottery Finds from the EBA Levels at Bademağacı Höyük”, *Adalya*, III, 1-12.
- Umurtak-Duru 2013 G. Umurtak-R. Duru, “Yeniden Hacılar, Hacılar Büyük Höyük Kazıları 2011-2012”, *Arkeoloji ve Sanat* 142, 1-22.
- Umurtak-Çongur 2021 G. Umurtak-F. Çongur, “The Early Bronze Age II Settlement at Bademağacı Höyük: An Evaluation of the Pottery and Beak Spouted Jugs”, *OLBA XXIX*, 1-24.
- Ünan 2013 N. Ünan, “Seyitömer Mimarisinin Malzeme ve Teknik Açısından Değerlendirilmesi”, *Kubaba* 22, 7-19.
- Ünan 2015a N. Ünan, “Höyüktepe Erken Tunç Çağı Mimarisi: 2014 Yılı Bulguları” *Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2014*, Eds. M. Türktüzün-S. Ünan, Ankara, 2015, 211-223.
- Ünan 2015b N. Ünan, “Höyüktepe Erken Tunç Çağı Çanak Çömleği”, *Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2014*, Ed. M. Türktüzün-S. Ünan, Ankara, 2015, 223-308.
- Ünan 2015c N. Ünan, “Seyitömer Höyük Erken Tunç Çağı III Ocakları”, *TÜBA-AR* 17, 73-82.
- Ünan 2018 N. Ünan, “Ağızören Orta Tunç Çağı Mezarlığı Buluntuları”, *Kütahya Müzesi 2017 Yıllığı*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2018, 229-253.
- Ünan 2019a N. Ünan, “Höyüktepe Erken Tunç Çağı Beyaz Boya Bezemeli Çanak Çömleği”, *Kubaba* 28, 7-14.

- Ünan 2019b N. Ünan, “Seyitömer Höyük Orta Tunç Çağı'nda Tahıl Üretim ve Depolama Faaliyetlerinin İrdelenmesi”, *Kütahya Müzesi 2018 Yıllığı*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2019, 111-125.
- Ünan 2020 N. Ünan, “Höyüktepe 2015-2016 Yılları Erken Tunç Çağı Çanak Çömleği”, Ed. S. Ünan, *Kütahya, Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2015-2016*, Ankara, 2020, 65-138.
- Ünan 2022 N. Ünan, “İç Batı Anadolu’da Yeni Bir Ticaret Merkezi: Seyitömer Höyük’den Bir Grup Terazî Ağırlığı”, *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2022, 33-47.
- Ünan-Yörür 2017 N. Ünan-M. Yörür, “Höyüktepe’den Erken Tunç Çağı’na Ait Çanak Çömleğin Yeniden Şekillendirme ve Pişirme Denemeleri”, *TÜBA-KED* 15, 11-20.
- Ünan 2017 S. Ünan, “Çavdarhisar Barajı Kurtarma Kazısı”, *Kütahya Müzesi 2016 Yıllığı*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2017, 193-211.
- Ünan 2022 S. Ünan, “Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı Üzerine Genel Bir Değerlendirme (1989-2021)”, *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2022, 1-19.
- Ünan-Ünan 2016 S. Ünan-N. Ünan, “Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2014, 2015 ve 2016 Yılı Çalışmalarına İlişkin Genel Bir Değerlendirme”, *Kubaba* 25, 41-52.
- Ünan-Ünan 2018 S. Ünan-N. Ünan, “Kütahya Arkeolojik Araştırmaları”, *Kütahya Müzesi 2017 Yıllığı*, Ed. S. Ünan, Ankara, 131-161.
- Ünan-Ünan 2019 S. Ünan-N. Ünan, “Ballıçeşme Höyük Mezarlığı Kurtarma Kazısı”, *Kütahya Müzesi 2018 Yıllığı*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2019, 61-99.
- Ünan vd. 2020 S. Ünan-N. Ünan- H. Bilgiç-M. Andaç, “Seyitömer Kurtarma Kazısı 2019”, *Kütahya Araştırmaları 2019 Yıllığı. Kütahya Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Tarih Araştırmaları*, Ed. S. Ünan, Sayı VII., Ankara 1-16.
- Ünan vd. 2021 S. Ünan-N. Ünan- H. Bilgiç-M. Andaç, “Seyitömer Kurtarma Kazısı 2020 Yılı Çalışmaları”, *Kütahya Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Tarih Araştırmaları*, Ed. S. Ünan, Sayı VIII, Ankara, 1-19.
- Ünan-Ünan 2020a S. Ünan-N. Ünan, “Stone Jewelry Moulds from Seyitömer Höyük”, *Talanta LII*, 37-53.

- Ünan-Ünan 2020b S. Ünan-N. Ünan, “Höyüktepe 2015-2016 Yılı Erken Tunç Çağı Mimarisi”, Ed. S. Ünan, *Kütahya, Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2015-2016*, Ankara, 2020, 55-64.
- Ünan-Ünan 2020c S. Ünan- N. Ünan, “Höyüktepe Orta Tunç Çağı 2015-2016 Bulguları Üzerine Bir Değerlendirme”, *Kütahya, Kureyşler Barajı Kurtarma Kazıları 2015-2016*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2020, 323-352
- Ünan-Ünan 2022a S. Ünan-N. Ünan, “Seyitömer Höyük, Höyüktepe, Çiledir Höyük Kurtarma Kazıları Işığında Kütahya İli Tunç Çağı” *MÖ. III. Binyılda Anadolu*, Ed. M. Işıklı, E. Fidan, A. Türker, M. A. Yılmaz, İstanbul, 273, 292.
- Ünan-Ünan 2022b S. Ünan-N. Ünan, “Seyitömer Höyük Erken Tunç Çağı III (D Evresi) Yerleşimi Üzerine Bir Ön Değerlendirme”, *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2022, 49-323.
- Ünlüsoy 2006 S. Ünlüsoy, “Vom Reihenhau zum Megaron-Troya I bis Troya III”, *Troia, Archäologie eines Siedlungshügels und seiner Landschaft*, Ed. M. O. Korfmann, Mainz am Rhein, 133-144.
- Warner 1994 J. Warner, *Elmalı-Karataş II: The Early Bronze Age Village of Karataş*, Bryn Mawr College, USA.
- Weiss 1983 H. Weiss, “Excavations at Tell Leilan and the Origins of North Mesopotamian Cities in the Third Millenium B.C.”, *PALÉORIENT*, Vol. 9/2, 39-52.
- Weninger - Easton 2017 B. Weninger - D. Easton, “A Gap in the Early Bronze Age Pottery Sequence at Troy Dating to the Time of the 4.2 ka cal. B.P. Event.” *In The Late Third Millennium in the Ancient Near East: Chronology, C14, and Climate Change*. Papers from the Oriental Institute Seminar. The Early /Middle Bronze Age Transition in the Ancient Near East: Chronology, C14, and Climate Change held at the Oriental Institute of the University of Chicago, 7-8 March 2014, Ed. F. Höflmayer,. The Oriental Institute of the University of Chicago Oriental Institute Seminars 11. Chicago, 2017, 429-450.
- Yakar 1979 J. Yakar, “Troy and Anatolian Early Bronze Age Chronology.” *AnatSt* 29, 51-67.

- Yanık 2022 G. Yanık, “Seyitömer Bölgesi Jeolojisi”, *Seyitömer Höyük Kurtarma Kazısı 1989-2021*, Ed. S. Ünan, Ankara, 2022, 21-31.
- Yaylalı - Akdeniz 2002 S. Yaylalı-E. Akdeniz, “Aphrodisias Müzesi’ndeki Karahisar Buluntuları” *OLBA VI*, 1-40.
- Yılmaz 2010 D. Yılmaz, “Erken Tunç Çağı’nda Batı ve Orta Anadolu Kültürel İlişkileri Işığında Depas ve Tankard Türü Kaplar”, *Anadolu/Anatolia* 36, 45-64.
- Yılmaz 2019 D. Yılmaz, “Erken Tunç Çağı’nda Anadolu’da Ticaret”, *Çağlar Boyunca Üretim ve Ticaret: Prehistorya’dan Bizans Dönemi’ne*, Ed. O. Dumankaya, 2019, 193-212.
- Yılmaz 2019 M. A. Yılmaz, “Uşak Protohistorik Dönem Yüzey Araştırması Projesi 2017 Yılı Sonuçları (İlk Dönem)”, 36. *AST/2*, Ankara, 425-454.
- Zimmermann 2005 T. Zimmermann, “Perfumes and Policies - A “Syrian Bottle” from Kinet Höyük and Anatolian Trade Patterns in the Advanced Third Millenium BC”, *Anatolica XXXI*, 161-169.

FIGÜRLER LİSTESİ

Figür 1: Seyitömer Höyük'ün Kütahya ili içindeki konumunu gösteren harita.

Figür 2: Seyitömer Höyük VI. Tabaka hava fotoğrafı.

Figür 3: V/D evresi 35 no'lu mekanın duvarının altında VI. tabaka'da bulunan 7 no'lu mekanın duvarı.

Figür 4: Seyitömer Höyük VI. Tabaka planı.

Figür 5: VI. Tabaka kuzeybatı-güneydoğu kesiti.

Figür 6: VI. Tabaka çanak çömleği yapım teknikleri yüzdelik grafiği.

Figür 7: 24 no'lu mekanın buluntu dağılımları.

Figür 8: 5 no'lu mekan buluntu dağılımı.

Figür 9: 3, 4 ve 21 no'lu mekanların buluntu dağılımları.

Figür 10: 19 ve 33 no'lu mekanların buluntu dağılımları.

Figür 11: 31, 32 ve 36 no'lu mekanların buluntu dağılımları.

Figür 12: 3 ve 4 no'lu tabanlara ait buluntu dağılımı.

Figür 13: 6 no'lu taban buluntu dağılımı.

Figür 14: 13 no'lu mekan buluntu dağılımı.

Figür 15: Mal grupları yüzdelik dağılım oranları.

Figür 16: Mal grupları ayırımından genel görünüm.

Figür 17: Mal 1'in dağılım oranları.

Figür 18: Mal 1 örneklerinin yüzey ve kesit görünüşleri.

Figür 19: Mal 1a özelliği gösteren çanak.

Figür 20: Mal 1a form dağılım oranları.

Figür 21: Mal 1b özelliği gösteren "s" profil çanağın içinde bulunan perdah izleri.

Figür 22: Mal 1b form dağılım oranları.

Figür 23: Mal 2 özelliği gösteren bir grubun görünüm ve kesitleri.

Figür 24: Mal 2 özelliği gösteren maşrapa.

Figür 25: Mal 2 form dağılım oranları.

Figür 26: Mal 3 özelliği gösteren çanak çömleğin yüzey ve kesit görünüşleri.

Figür 27: Kaba mal grubu özelliği gösteren basit ağız kenarlı çömlek örneği.

Figür 28: Mal 3 form dağılım oranları.

Figür 29: Mal 4, çanak çömleği görünüm ve kesitlerini gösteren bir grup.

Figür 30: Film astarlı mal grubu özelliği gösteren iki tabak.

Figür 31: Mal 4 form dağılım oranları.

Figür 32: Mal 5, çanak çömleğinin yüzey ve kesit görünümü.

Figür 33: Mal 5 form dağılım oranları.

Figür 34: Kırmızı astarlı mal özelliği gösteren çark yapımı, “s” profilli çanak.

Figür 35: Siyah ağız kenarlı mal grubu dış görünüm ve kesit örneği.

Figür 36: Siyah ağız kenarlı “s” profilli çanak.

Figür 37: Mal 7 çanak çömleğinden bir grubun yüzey ve kesit görünümü.

Figür 38: Mal 7 form dağılım oranları.

Figür 39: Mal 8 çanak çömleklerinden örnekler.

Figür 40: Siyah astarlı ve perdahlı el yapımı çömlek.

Figür 41: Mal 8 form dağılım oranları.

Figür 42: Mal 9 çanak çömlek yüzey ve kesit örnekleri.

Figür 43: Kahverengi mal özelliği gösteren tabağın içinden görünüm.

Figür 44: Mal 9 form dağılım oranları.

Figür 45: Mal 10 çanak çömleğinin yüzey ve kesit örnekleri.

Figür 46: Mal 10 form dağılım oranları.

Figür 47: Mal 11’in alt grup dağılım oranları.

Figür 48: Mal 11 form dağılım oranları.

Figür 49: İnce Kırmızı Astarlı ve İnce Nitelikli Mal Grubu çanak çömleği dış ve iç görünümü.

Figür 50: Gri Astarlı ve Parlak Perdahlı Mal Grubu çanak çömleğinden örnekler.

Figür 51: Yalın mal özelliği gösteren tabak parçaları.

Figür 52: Parlak Kırmızı Astarlı ve Perdahlı Mal Grubu çömlek parçası iç, dış görünüm.

Figür 53: Form dağılım oranları.

Figür 54: VI. Tabaka çanak çömleği form ve alt tipleri.

Figür 55: Tabak formu, tip dağılım oranları.

Figür 56: Dışa açılan basit ağız kenarlı tabakların mal grubu dağılım oranları.

Figür 57: Dışa açılan ve dışa çekik ağız kenarlı tabakların form dağılım oranları.

Figür 58: Çanak formunun alt tip dağılım oranları.

Figür 59: Konik çanakların mal grubu dağılım oranları.

Figür 60: Basit profilli çanakların mal grubu dağılım oranları.

Figür. 61: İçe çekik ağız kenarlı çanakların mal grubu dağılım oranları.

Figür 62: Omurgalı çanakların mal grubu dağılım oranları.

Figür 63: Omurgalı çanakların alt tip dağılım oranları.

Figür 64: “S” profilli çanakların mal grubu dağılım oranları.

Figür 65: “S” profilli çanakların alt tip dağılım oranları.

Figür 66: “S” profilli çanak, tip 1 mal grubu dağılım oranları.

Figür 67: “S” profilli çanak tip 2 mal grubu dağılım oranları.

Figür 68: “S” profilli çanak tip 3 mal grubu dağılım oranları.

Figür 69: “S” profilli çanak tip 4 mal grupları dağılım oranları.

Figür 70: Fincan formu mal grubu dağılım oranları.

Figür 71: Depasların mal grubu dağılım oranları.

Figür 72: Gaga ağızlı testilerin mal grubu dağılım oranları.

Figür 73: Çömlek formu mal grubu dağılım oranları.

Figür 74: Çömlek formu alt tip oranları.

Figür 75: Çömlek tip 1 mal grubu dağılım oranları.

Figür 76: Çömlek tip 2 mal grubu dağılım oranları.

Figür 77: Çömlek tip 3 mal grubu dağılım oranları.

Figür 78: Çömlek tip 4 mal grubu dağılım oranları.

Figür 79: Kapak formu mal dağılım oranları.

Figür 80: Kapak tip dağılım oranları.

Figür 81: Kapak tip 1 mal grubu dağılım oranları.

Figür 82: Kapak tip 2 mal grubu dağılım oranları.

Figür 83: Kapak tip 3 mal grubu dağılım oranları.

Figür 84: Kapak tip 4 mal grubu dağılım oranları.

Figür 85: Kapak tip 5 mal grubu dağılım oranları.

Figür 86: Minyatür kaplar mal grubu dağılım oranları.

Figür 87: Minyatür kaplar, tip dağılım oranları.

Figür 88: Kabartma bezeme örnekleri.

Figür 89: Baskı bezeme örnekleri.

Figür 90: Kazıma bezeme örnekleri.

Figür 91: Yiv bezeme bezeme örnekleri.

Figür 92: Oluk bezemeli kaplardan örnekler.

Figür 93: Kırmızı boya bezemeli kaplar.

Figür 94: Beyaz boya bezemeli kaplardan örnekler.

Figür 95: Saklı astar bezemeli kaplardan örnekler.

Figür 96: Tezde sözü edilen Kadeh formunun benzerlerinin Anadolu ve Mezopotamya’da görüldüğü merkezler.

Figür 97: Tezde sözü edilen Depas formunun görüldüğü merkezler.

Figür 98: Tezde sözü edilen Suriye Şişelerinin benzerlerinin görüldüğü merkezler.

Figür 99: Batı Anadolu’da Erken Tunç Çağı’nda çark yapımı çanak çömleğin tespit edildiği ve tezde sözü edilen merkezleri gösteren harita.

Figür 100: İthal mal grupları, kadeh, Suriye Şişesi ve depasların yerleşimdeki dağılımı.

Figür 101: Form listesi.

LEVHALAR LİSTESİ

Levha 1: 1-5	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak (<i>Troya A2</i>)
Levha 2: 6-10	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 3: 11-15	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 4: 16-20	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 5: 21-25	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 6: 26-30	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 7: 31-35	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 8: 36-40	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 9: 41-45	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 10: 46-50	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 11: 51-55	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 12: 56-60	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 13: 61-65	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 14: 66-70	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 15: 71-75	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 16: 76-80	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 17: 81-85	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 18: 86-90	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 19: 91-95	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 20: 96-100	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 21: 101-105	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 22: 106-110	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 23: 111-115	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 24: 116-119	Dışa Açılan Basit Ağız Kenarlı Tabak
Levha 24: 120	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak (<i>Troya A3</i>)
Levha 25: 121-125	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 26: 126-130	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 27: 131-135	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 28: 136-140	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak

Levha 29: 141-145	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 30: 146-150	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 31: 151-155	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 32: 156-160	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 33: 161-166	Dışa Açılan ve Dışa Çekik Ağız Kenarlı Tabak
Levha 34: 167-171	Çanak, Tip 1: Konik Çanak
Levha 35: 172-176	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 36: 177-181	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 37: 182-186	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 38: 187-191	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 39: 192-196	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 40: 197-201	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 41: 202-206	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 42: 207-211	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 43: 212-216	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 44: 217-221	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 45: 222-226	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 46: 227-231	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 47: 232-236	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 48: 237-241	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 49: 242-245	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 50: 246-250	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 51: 251-255	Çanak, Tip 2: Basit Profilli Çanaklar
Levha 52: 256-259	Çanak, Tip 3: İç Çekik Ağız Kenarlı Çanaklar
Levha 53: 260-263	Çanak, Tip 3: İç Çekik Ağız Kenarlı Çanaklar
Levha 54: 264-267	Çanak, Tip 3: İç Çekik Ağız Kenarlı Çanaklar
Levha 55: 268-272	Çanak, Tip 4a: Omurgalı Çanaklar
Levha 56: 273-277	Çanak, Tip 4a: Omurgalı Çanaklar
Levha 57: 278-282	Çanak, Tip 4b: Omurgalı Çanaklar
Levha 58: 283-287	Çanak, Tip 4b: Omurgalı Çanaklar

Levha 59: 288-292	Çanak, Tip 4b: Omurgalı Çanaklar
Levha 60: 293-297	Çanak, Tip 4b: Omurgalı Çanaklar
Levha 61: 298-303	Çanak, Tip 5a: “S” Profilli Çanaklar
Levha 62: 304-309	Çanak, Tip 5a: “S” Profilli Çanaklar
Levha 63: 310-314	Çanak, Tip 5a: “S” Profilli Çanaklar
Levha 64: 315-319	Çanak, Tip 5a: “S” Profilli Çanaklar
Levha 65: 320-323	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 66: 324-327	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 67: 328-332	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 68: 333-336	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 69: 337-341	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 70: 342-346	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 71: 347-351	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 72: 352-356	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 73: 357-361	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 74: 362-366	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 75: 367-371	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 76: 372-376	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 77: 377-381	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 78: 382-386	Çanak, Tip 5b: “S” Profilli Çanaklar
Levha 79: 387-391	Çanak, Tip 5c: “S” Profilli Çanaklar
Levha 80: 392-396	Çanak, Tip 5c: “S” Profilli Çanaklar
Levha 81: 397-401	Çanak, Tip 5c: “S” Profilli Çanaklar
Levha 82: 402-406	Çanak, Tip 5d: “S” Profilli Çanaklar
Levha 83: 407-410	Çanak, Tip 5d: “S” Profilli Çanaklar
Levha 84: 411-414	Çanak, Tip 5d: “S” Profilli Çanaklar
Levha 85: 415-423	Kadehler
Levha 86: 424-432	Kadehler
Levha 87: 433-435	Bardaklar
Levha 88: 436-439	Fincanlar

Levha 89: 440-444 Fincanlar
Levha 90: 445-450 Fincanlar
Levha 91: 451-453 Depaslar
Levha 92: 454-456 Depaslar
Levha 93: 457-459 Depaslar
Levha 94: 460-467 Depaslar
Levha 95: 468-472 Suriye Şişeleri
Levha 96: 473-474 Maşrapalar
Levha 96: 475 Gaga Ağızlı Testi, Tip 1: Dik Gaga Ağızlı Testiler
Levha 97: 476-478 Gaga Ağızlı Testi, Tip 1: Dik Gaga Ağızlı Testiler
Levha 98: 479-481 Gaga Ağızlı Testi, Tip 1: Dik Gaga Ağızlı Testiler
Levha 99: 482-484 Gaga Ağızlı Testi, Tip 1: Dik Gaga Ağızlı Testiler
Levha 100: 485-487 Gaga Ağızlı Testi, Tip 1: Dik Gaga Ağızlı Testiler
Levha 101: 488-490 Gaga Ağızlı Testi, Tip 1: Dik Gaga Ağızlı Testiler
Levha 102: 491-493 Gaga Ağızlı Testi, Tip 2: Yatık Gaga Ağızlı Testiler
Levha 103: 494-496 Gaga Ağızlı Testi, Tip 2: Yatık Gaga Ağızlı Testiler
Levha 104: 497-499 Gaga Ağızlı Testi Tip 3: Emzikli Gaga Ağızlı Testiler
Levha 105: 500-501 Sepet Kulplu Kaplar
Levha 105: 502 Çömlek, Tip 1: Yuvarlak Ağızlı Çömlekler
Levha 106: 503-505 Çömlek, Tip 1: Yuvarlak Ağızlı Çömlekler
Levha 107: 506-508 Çömlek, Tip 1: Yuvarlak Ağızlı Çömlekler
Levha 108: 509-511 Çömlek, Tip 2: Boyunlu Çömlekler
Levha 109: 512-514 Çömlek, Tip 2: Boyunlu Çömlekler
Levha 110: 515-519 Çömlek, Tip 2: Boyunlu Çömlekler
Levha 111: 520-523 Çömlek, Tip 3: Üçayaklı Çömlekler
Levha 112: 524-528 Çömlek, Tip 4: Basit Ağız Kenarlı Çömlekler
Levha 113: 529-532 Çömlek, Tip 4: Basit Ağız Kenarlı Çömlekler
Levha 114: 533-537 Çömlek, Tip 4: Basit Ağız Kenarlı Çömlekler
Levha 115: 538-542 Çömlek, Tip 4: Basit Ağız Kenarlı Çömlekler
Levha 116: 543-545 Tepsiler

Levha 117: 546-548	Kapak, Tip 1: Düz Kapaklar
Levha 117: 549-550	Kapak, Tip 2: Düz ve Tutamaklı Kapaklar
Levha 118: 551-554	Kapak, Tip 2: Düz ve Tutamaklı Kapaklar
Levha 119: 555-557	Kapak, Tip 3: Konik Kapaklar
Levha 119: 558-559	Kapak, Tip 3: Konik Kapaklar
Levha 120: 560	Kapak, Tip 3: Konik Kapaklar
Levha 120: 561-562	Kapak, Tip 4: Kubbe Biçimli Kapaklar
Levha 121: 563-566	Kapak, Tip 4: Kubbe Biçimli Kapaklar
Levha 122: 567	Kapak, Tip 4: Kubbe Biçimli Kapaklar
Levha 122: 568-570	Kapak, Tip 5: Silindir Biçimli Kapaklar
Levha 123: 571	Kapak, Tip 5: Silindir Biçimli Kapaklar
Levha 123: 572	Kapak, Tip 6: İçbükey Kapak
Levha 124: 573-580	Minyatür Kap, Tip 1: Minyatür Çanaklar
Levha 124: 581	Minyatür Kap, Tip 2: Minyatür Kadeh
Levha 125: 582-586	Minyatür Kap, Tip 3: Minyatür Gaga Ağızlı Testiler
Levha 125: 587-591	Minyatür Kap, Tip 4a: Minyatür Çömlekler
Levha 126: 592-594	Minyatür Kap, Tip 4a: Minyatür Çömlekler
Levha 126: 595-601	Minyatür Kap, Tip 4b: Minyatür Çömlekler
Levha 127: 602-610	Minyatür Kap, Tip 4c: Minyatür Çömlekler
Levha 128: 611-614	Minyatür Kap, Tip 4c: Minyatür Çömlekler
Levha 128: 615	Minyatür Kap, Tip 4d: Minyatür Çömlekler
Levha 128: 616-617	Minyatür Kap, Tip 5: Özel İşlevli Minyatür Kaplar
Levha 128: 618-619	Kulplar, Tip 1: İlmik Kulplar
Levha 129: 620-622	Kulplar, Tip 1: İlmik Kulplar
Levha 129: 623-627	Kulplar, Tip 2: Dikey Kulplar
Levha 130: 628-635	Kulplar, Tip 2: Dikey Kulplar
Levha 131: 636-640	Kulplar, Tip 2: Dikey Kulplar
Levha 131: 641-642	Tutamaklar, Tip 1, Dikey Tutamaklar
Levha 131: 643	Tutamaklar, Tip 2, Yatay Tutamak
Levha 132: 644-646	Tutamaklar, Tip 2, Yatay Tutamaklar

Levha 132: 647	Tutamaklar, Tip 3, At nalı Tutamak
Levha 132: 648-652	Emzikler
Levha 132: 653	Dipler, Tip 1, Düz Dip
Levha 133: 654-658	Dipler, Tip 1, Düz Dipler
Levha 134: 659-660	Dipler, Tip 1, Düz Dipler
Levha 134: 661	Dipler, Tip 3, Yuvarlak Dip
Levha 134: 662-663	Dipler, Tip 4, Konkav Dipler
Levha 135: 664-668	Dipler, Tip 5, Halka Dipler
Levha 136: 669	Dipler, Tip 6, Kaide
Levha 136: 670-672	Üçayaklar, Tip 1, Ayak biçimli Üçayaklar
Levha 136: 673-675	Üçayaklar, Tip 2, Ucu Küt Üçayaklar
Levha 137: 676-682	Üçayaklar, Tip 4, Dışa Açılan Üçayaklar
Levha 138: 683	Bezemeler, Kazıma Bezeme
Levha 138: 684-685	Bezemeler, Baskı Bezemeler
Levha 138: 686-687	Bezemeler, Yiv Bezemeler
Levha 139: 688-689	Bezemeler, Beyaz Boya Bezemeler
Levha 139: 690-692	Bezemeler, Saklı Astar Bezemeler

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Formlara göre kulp kesit örnekleri.

Tablo. 2: Mal gruplarının gelişimini gösteren tablo.

Tablo 3: Form gelişim tablosu.

Tablo 4: Formlara göre bezeme tiplerini gösteren tablo.

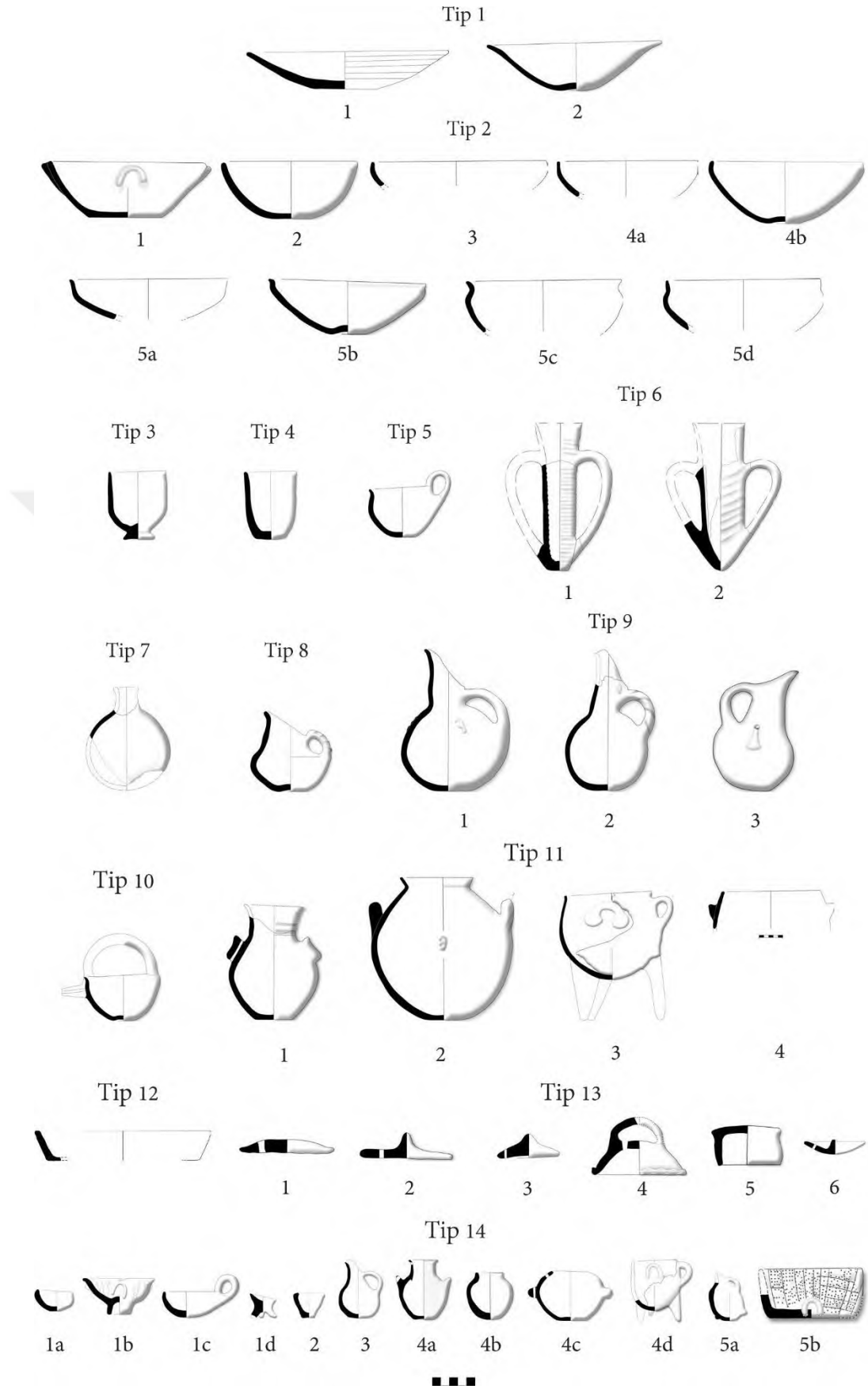
Tablo 5: Bezeme şekillerini gösteren tablo.

Tablo 6: Seyitömer Höyük Örneklerinin Mutlak Yaşlandırma Önerileri ve Kalibrasyon Grafikleri

Tablo 7: Seyitömer Höyük Radyokarbon sonuçlarının dönüşüm tablosu.

Tablo 8: Batı Anadolu kronoloji tablosu.

Figür. 101: Form Listesi.

LEVHALAR

Levha 1

1

2

3

4

5

6

7

8

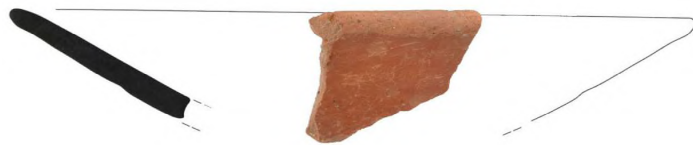

9

10

11

12

13

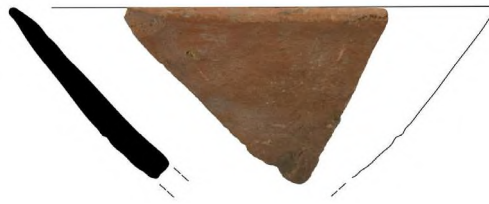

14

15

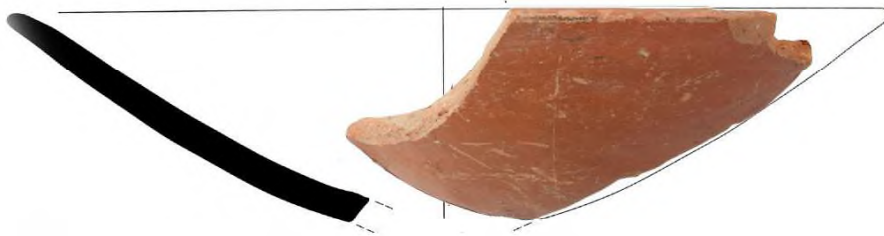
16

17

18

19

20

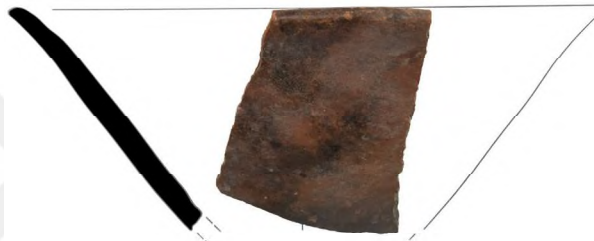

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

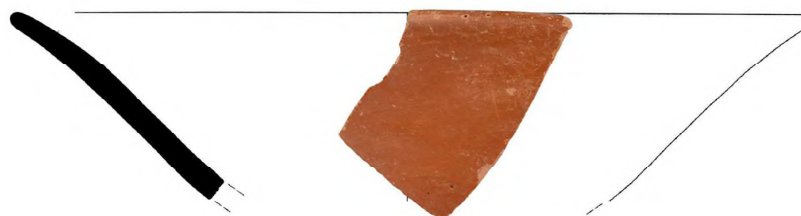

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

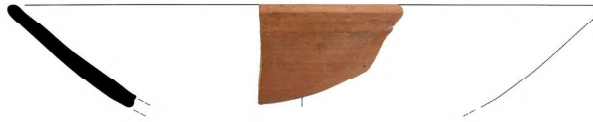

60

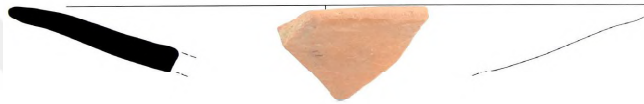

61

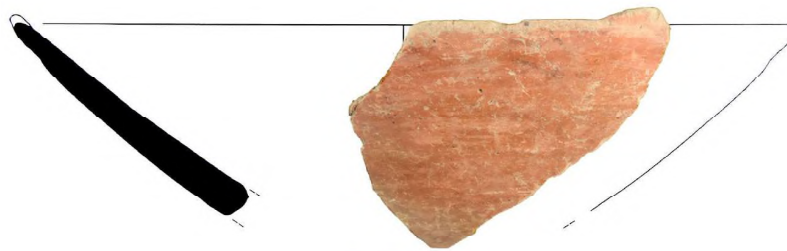
62

63

64

65

66

67

68

69

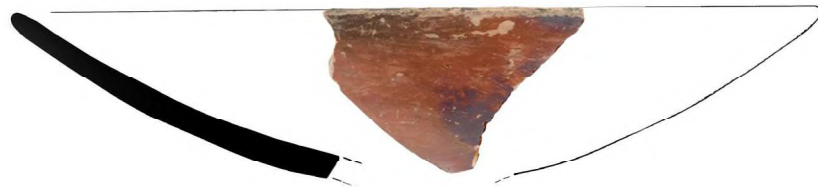

70

71

72

73

74

75

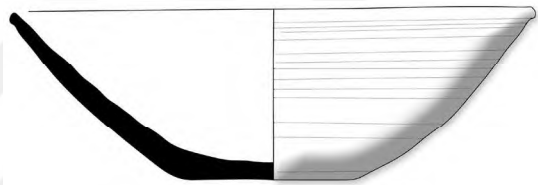
76

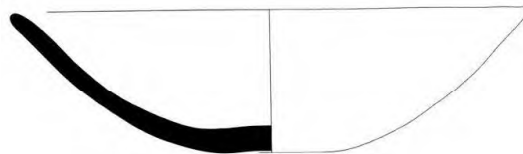
77

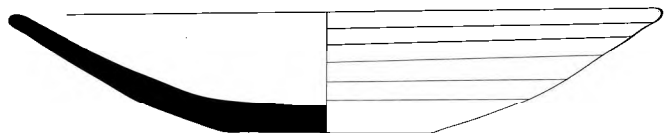
78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

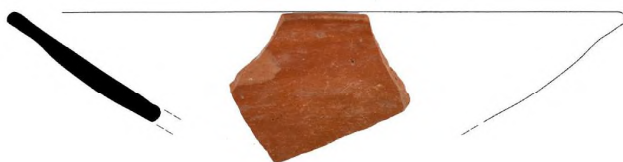

94

95

96

97

98

99

100

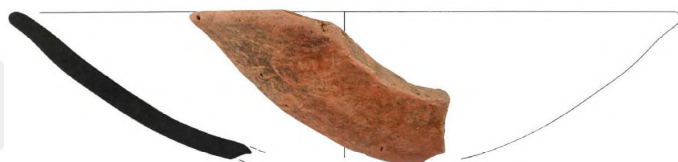

101

102

103

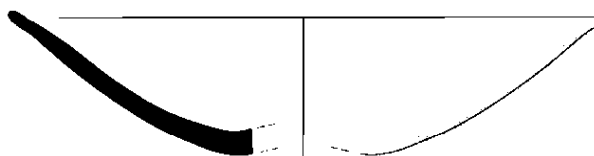

104

105

106

107

108

109

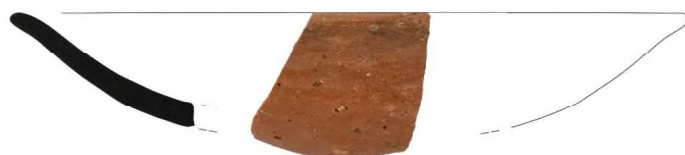

110

111

112

113

114

115

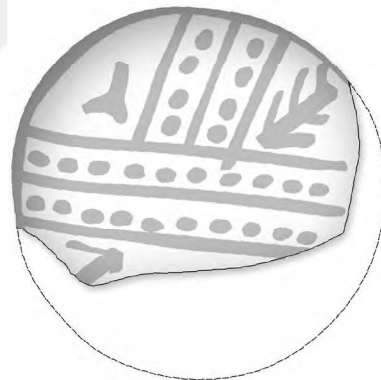
116

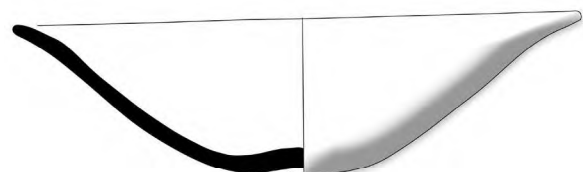
117

118

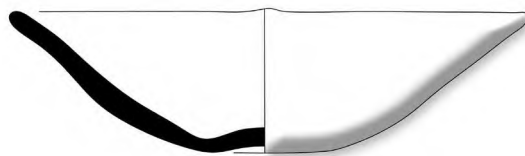

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

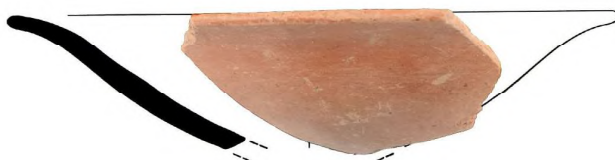

129

130

131

132

133

134

135

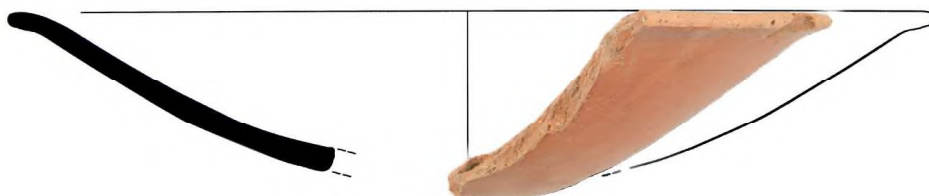
136

137

138

139

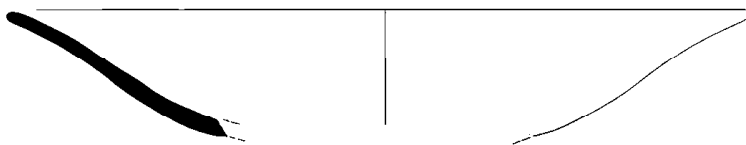

140

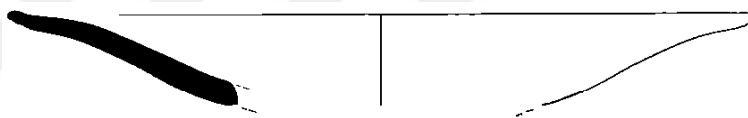

141

142

143

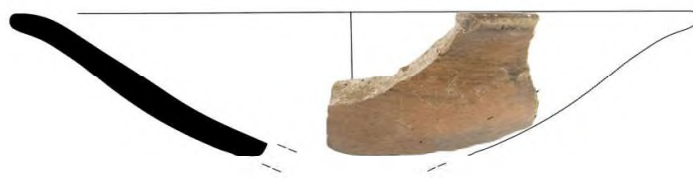

144

145

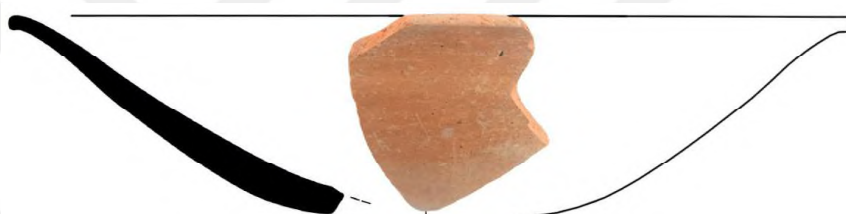

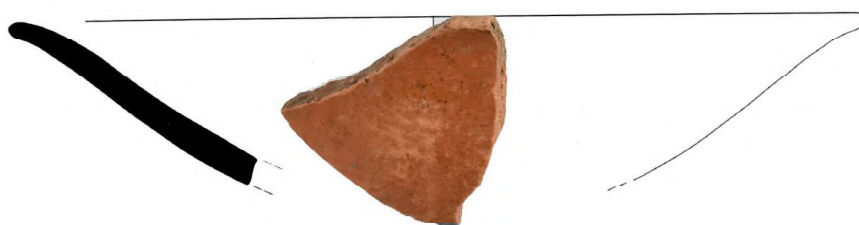
146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

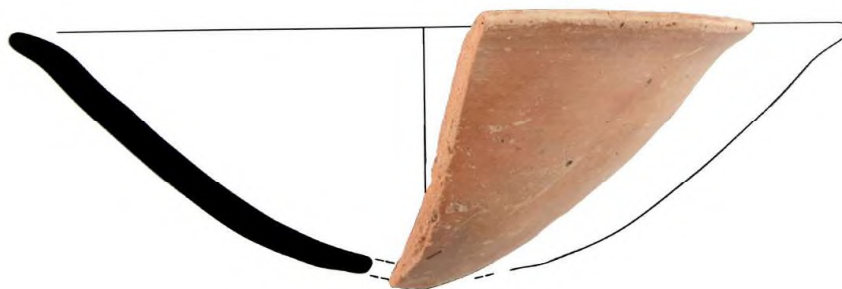
157

158

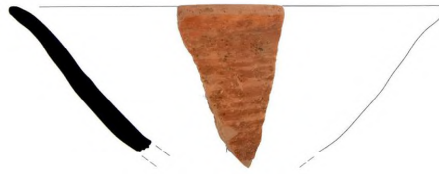

159

160

161

162

163

164

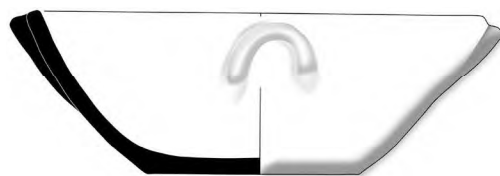

165

166

167

168

169

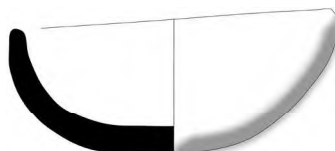

170

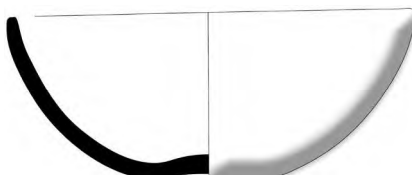

171

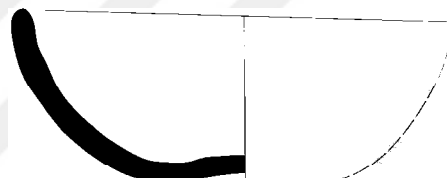

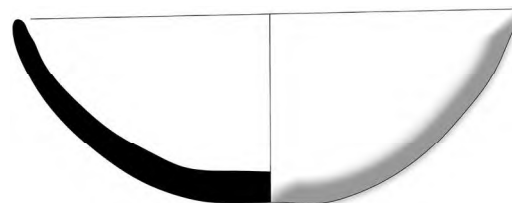
172

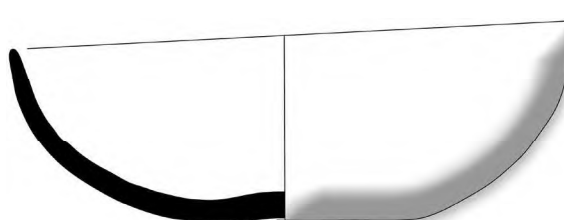
173

174

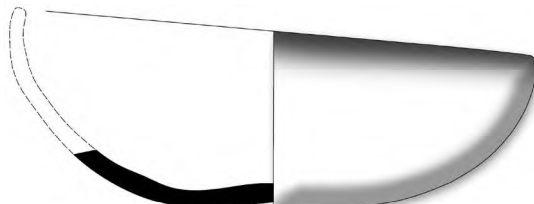

175

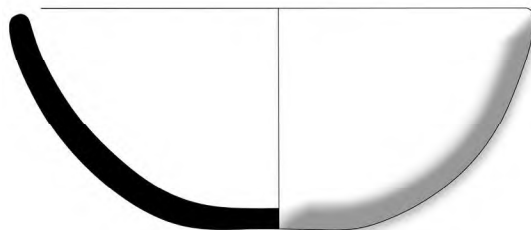

176

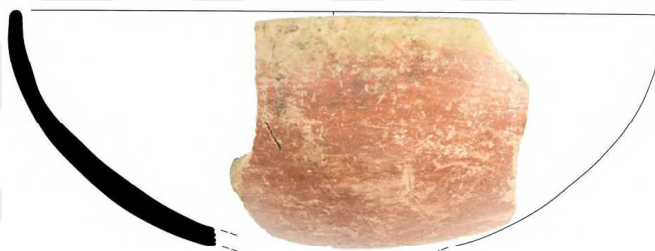

177

178

179

180

181

182

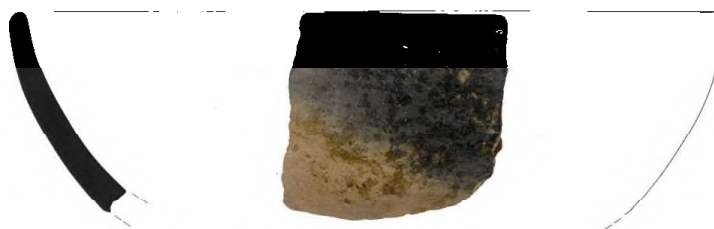
183

184

185

186

187

188

189

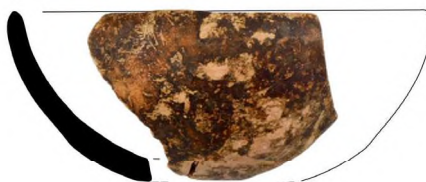

190

191

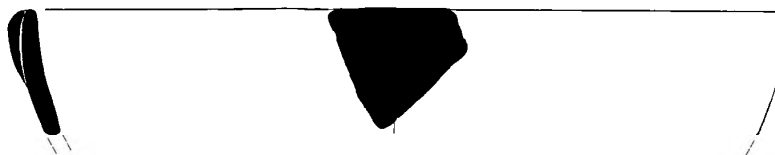

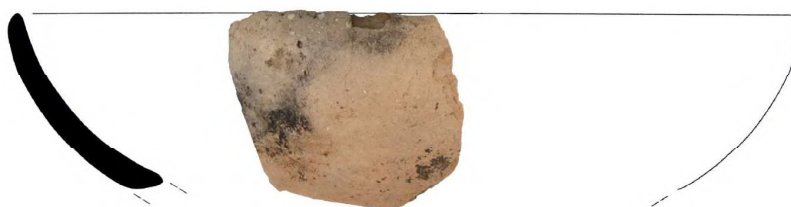
192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

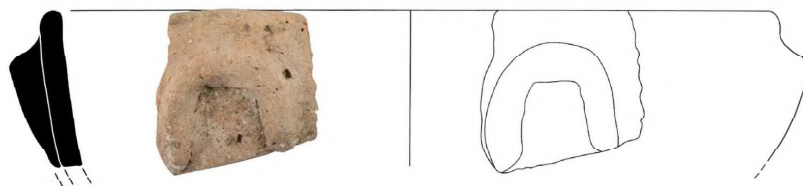

216

217

218

219

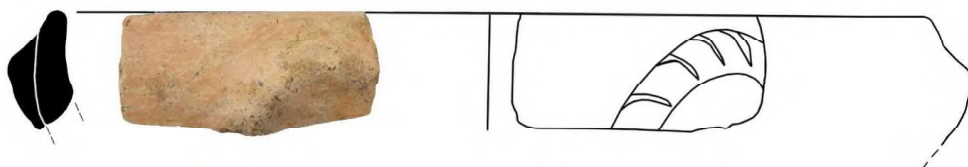

220

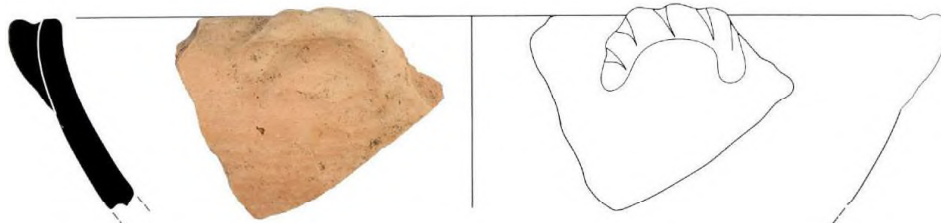

221

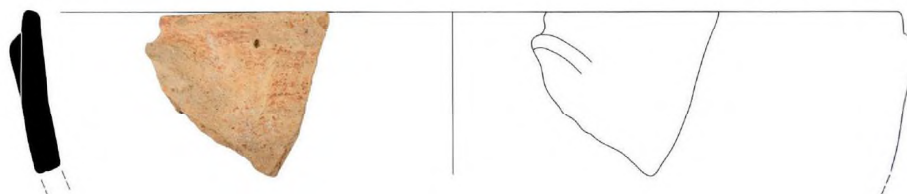

222

223

224

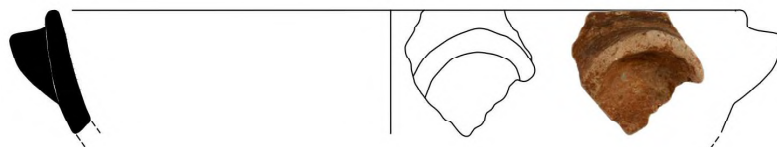

225

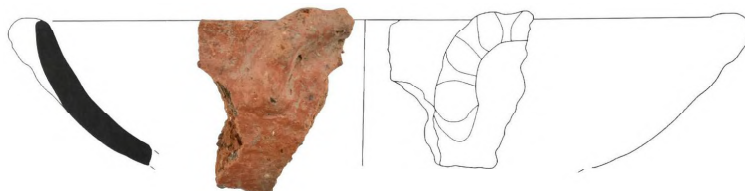

226

227

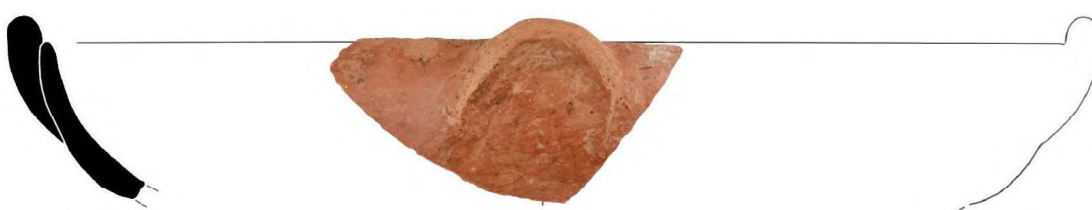
228

229

230

231

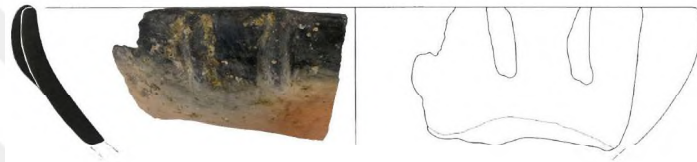

232

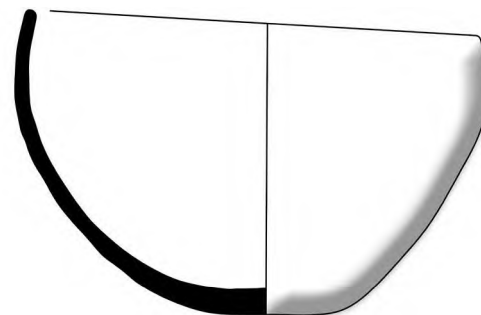
233

234

235

236

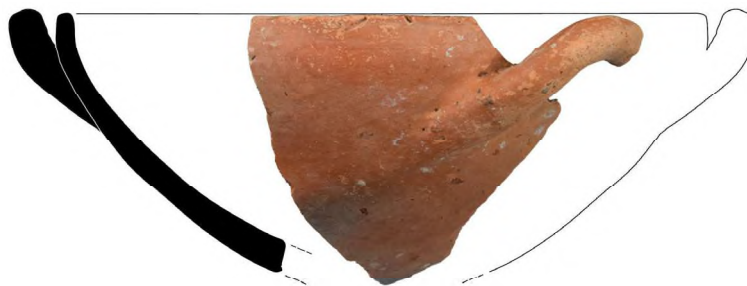
237

238

239

240

241

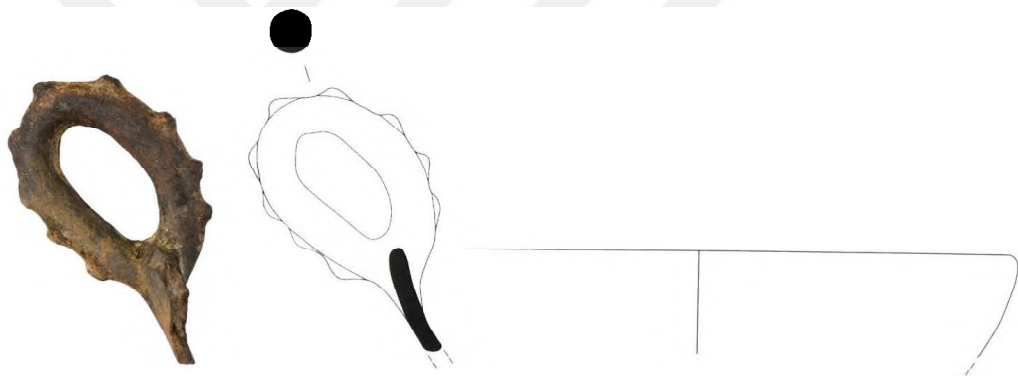

242

243

244

245

246

247

248

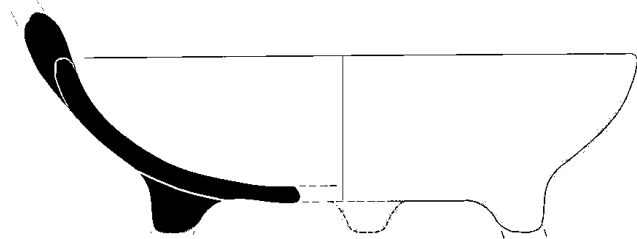

249

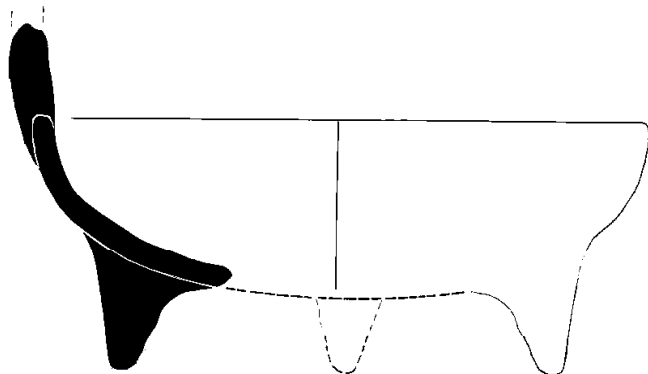

250

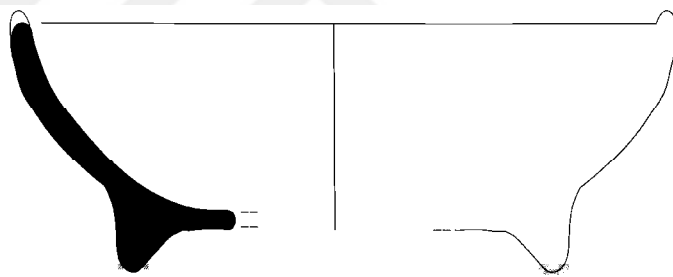

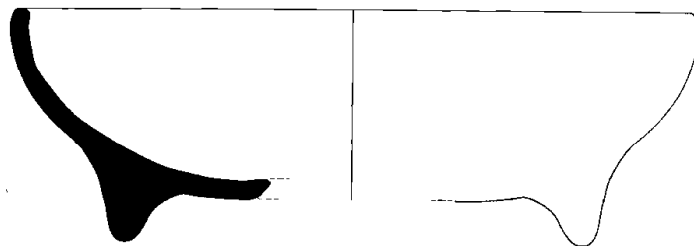
251

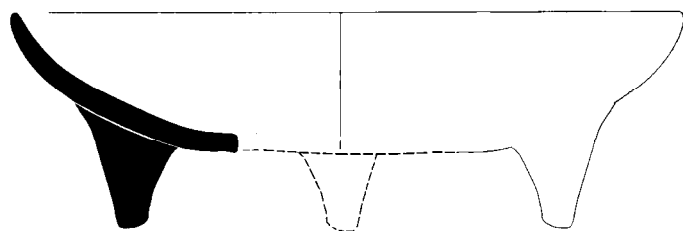
252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

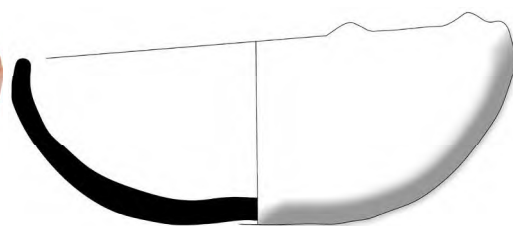

262

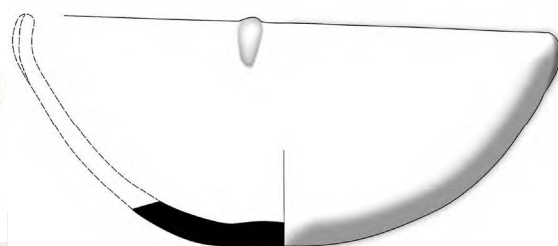

263

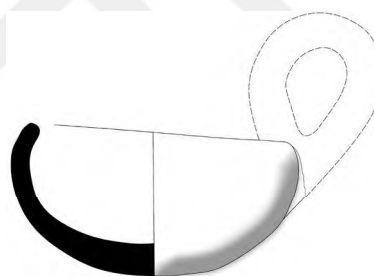

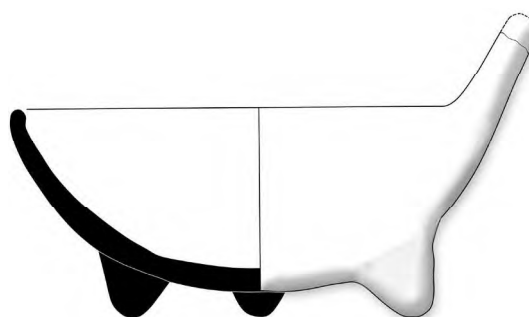
264

265

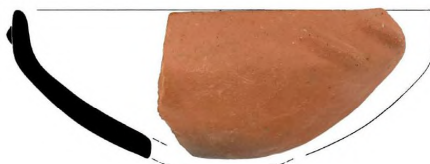

266

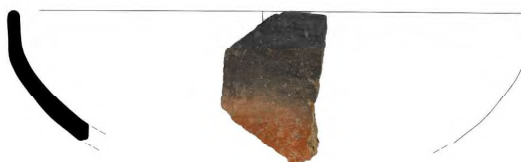

267

268

269

270

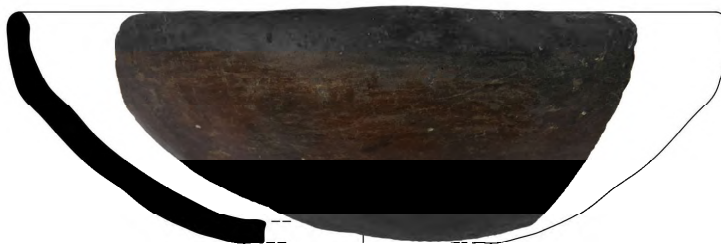

271

272

273

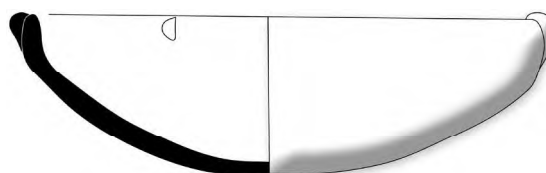
274

275

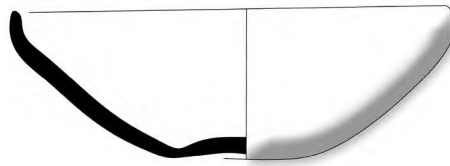

276

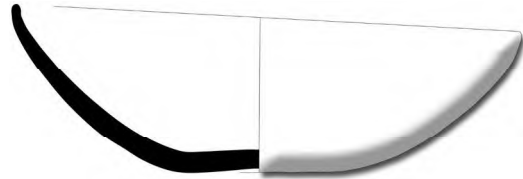

277

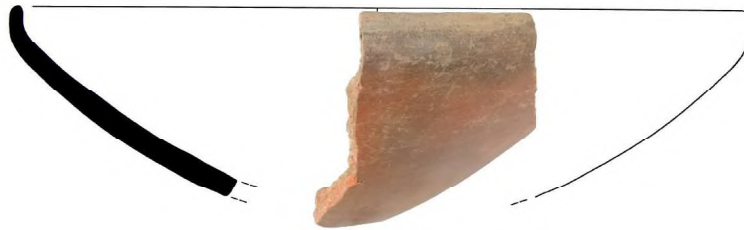
278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

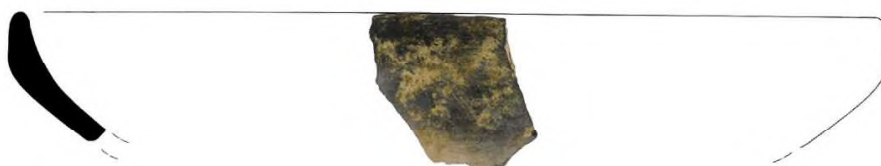
289

290

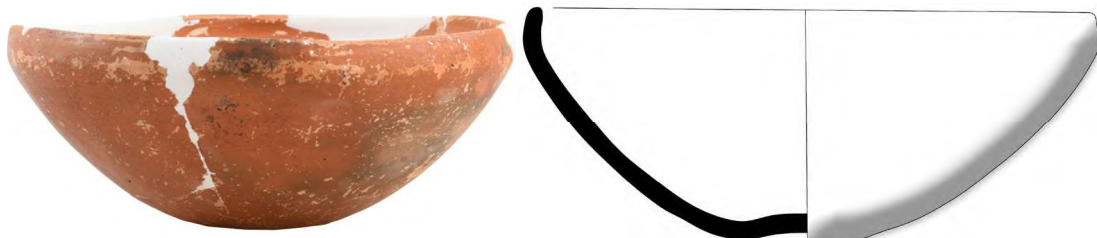

291

292

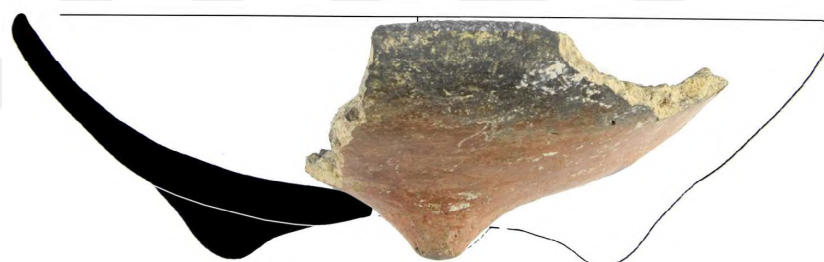
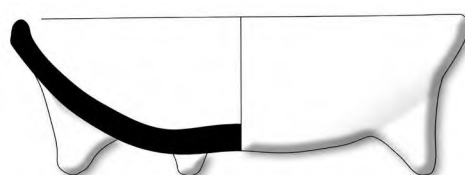

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

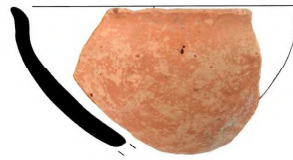

308

309

310

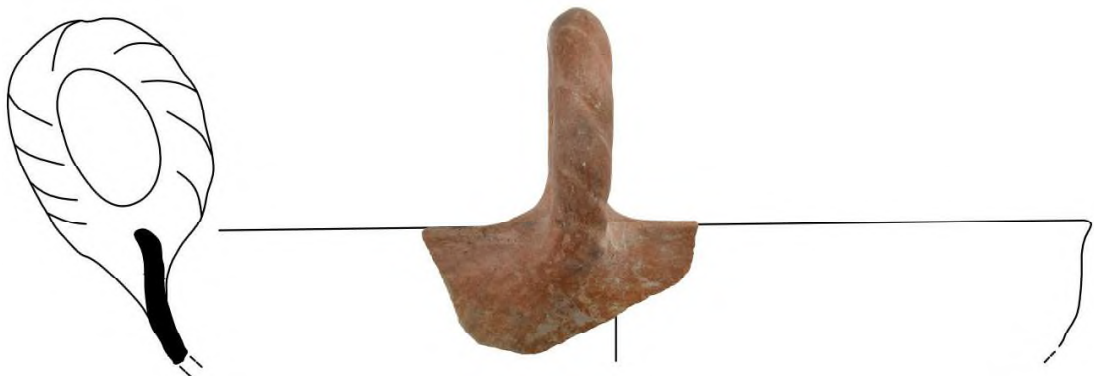
311

312

313

314

315

316

317

318

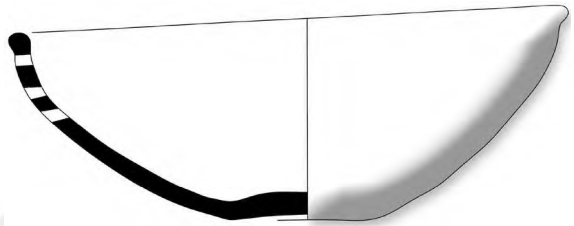

319

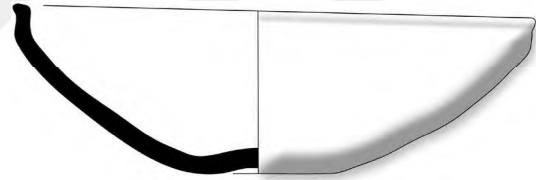

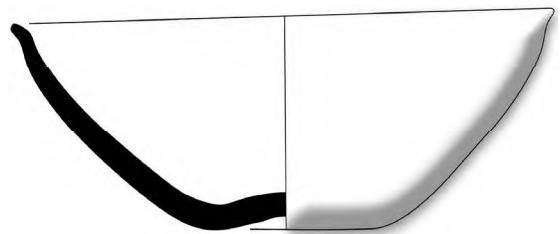
320

321

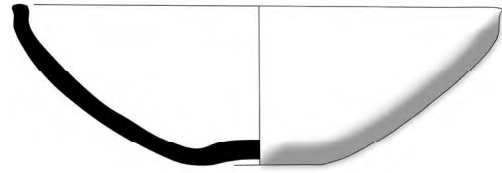

322

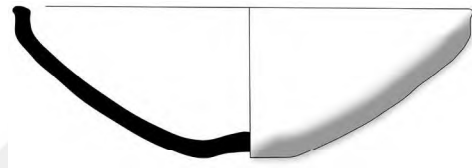

323

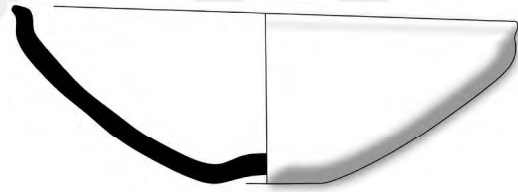

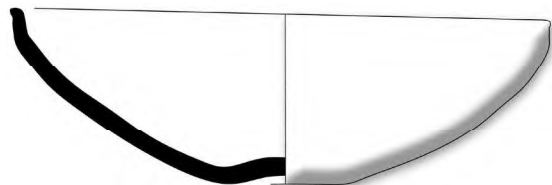
324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

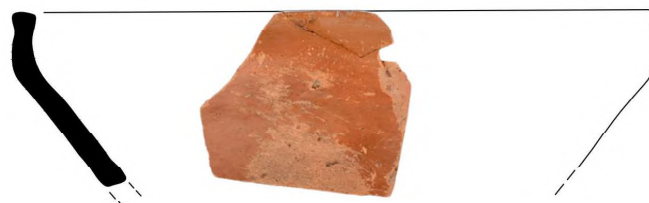

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

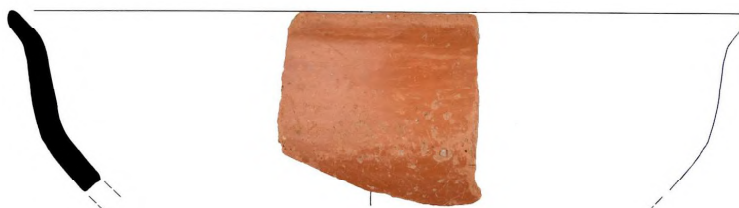

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

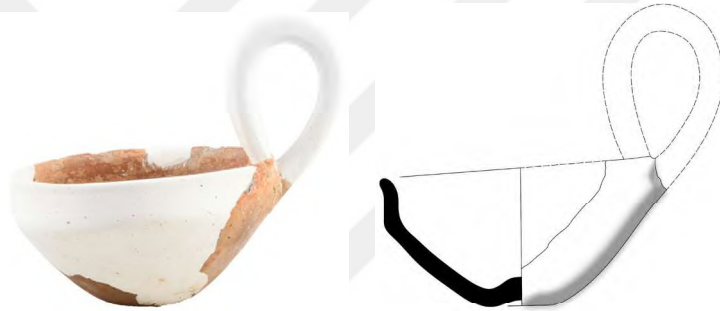

377

378

379

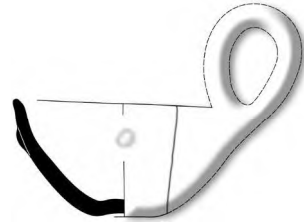

380

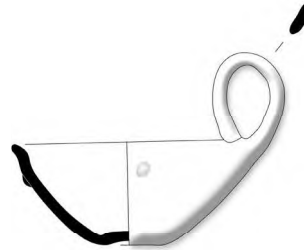

381

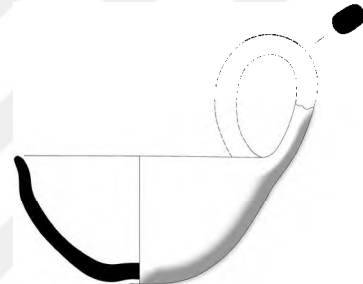

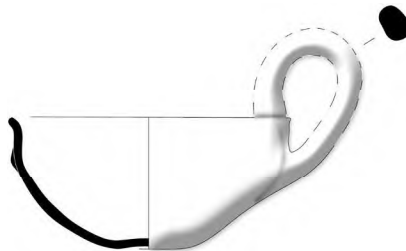
382

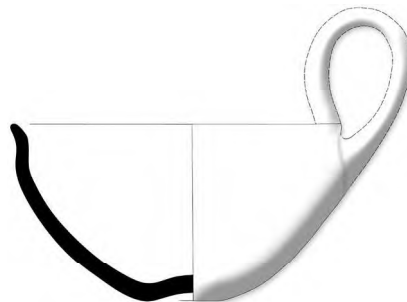
383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

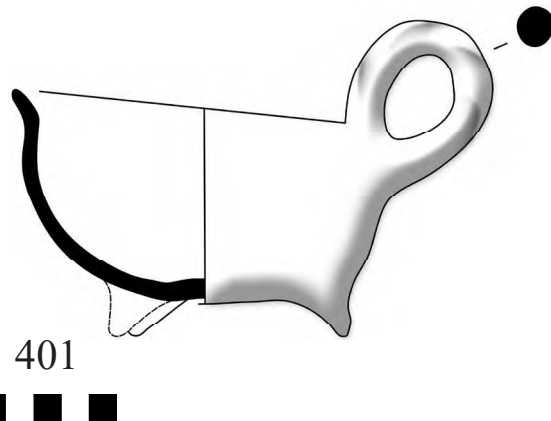
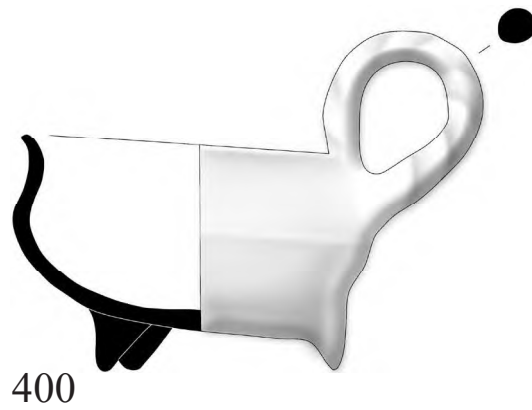

395

396

402

403

404

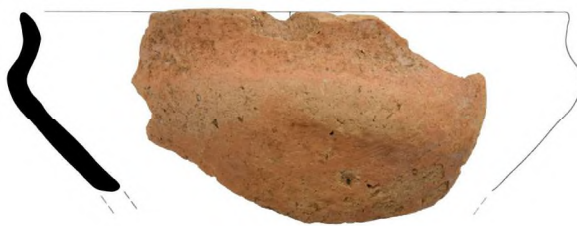

405

406

407

408

409

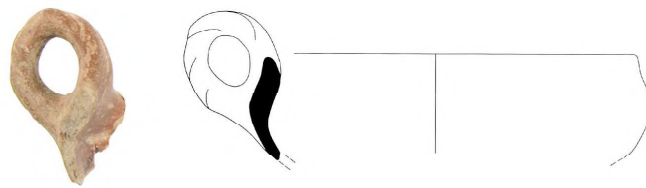

410

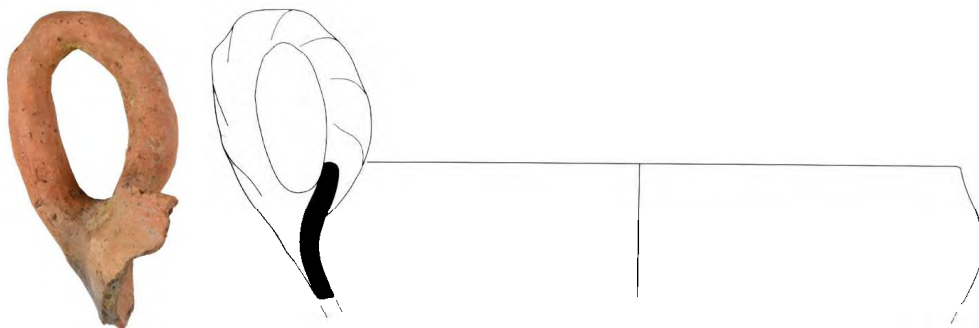
411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

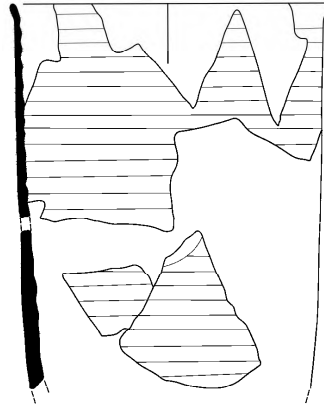

422

423

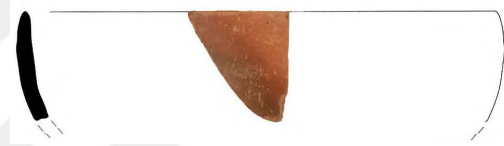

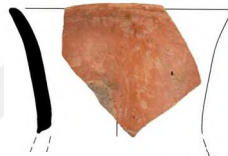
424

425

426

427

428

429

430

431

432

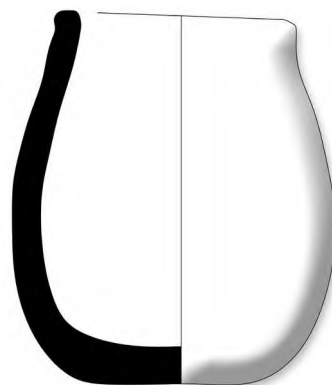

433

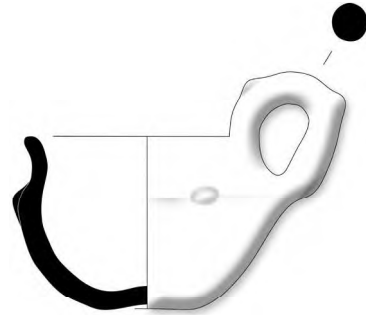

434

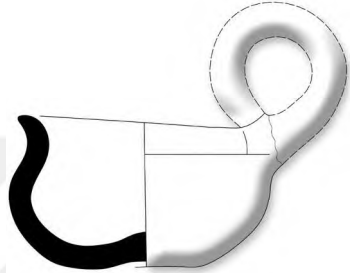

435

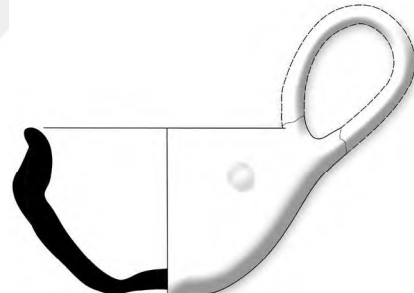

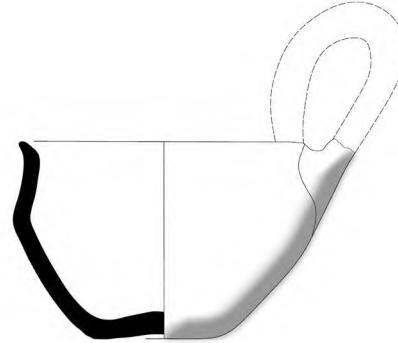
436

437

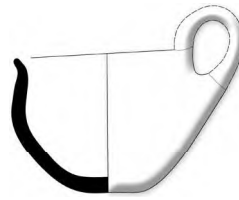

438

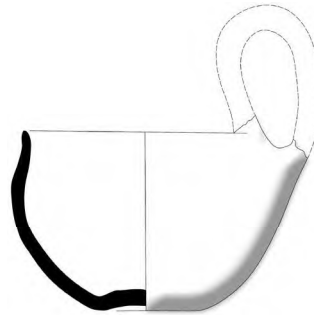

439

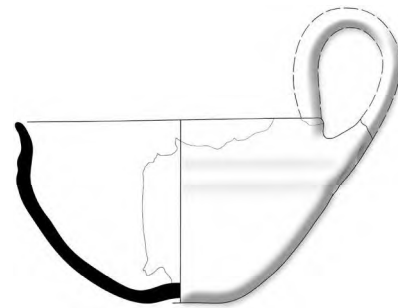
440

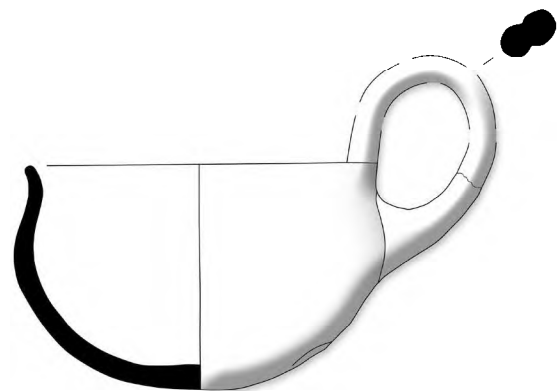
441

442

443

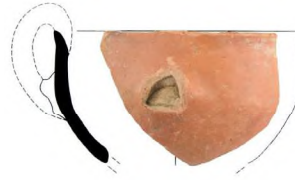

444

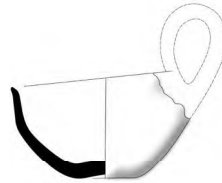
445

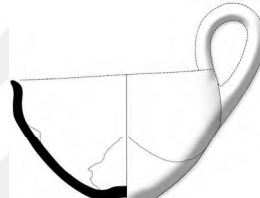
446

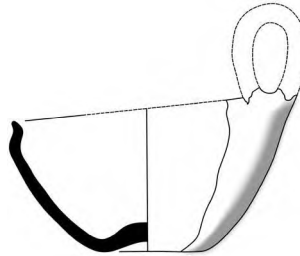
447

448

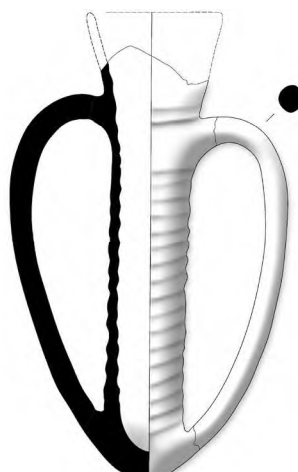

449

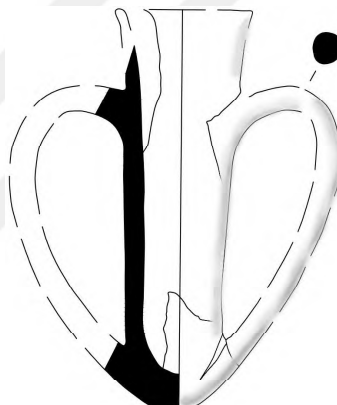

450

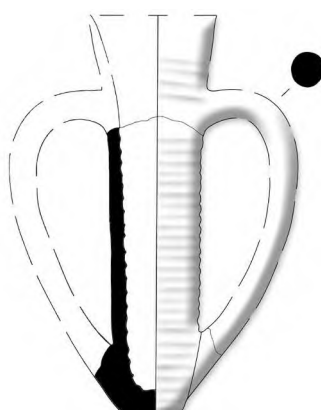

451

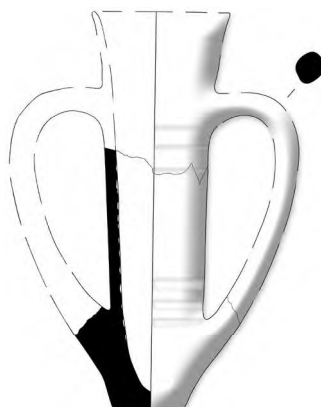

452

453

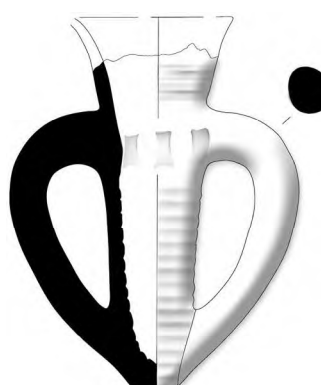

454

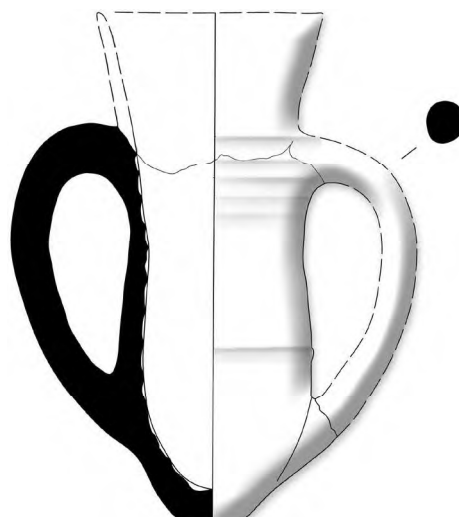

455

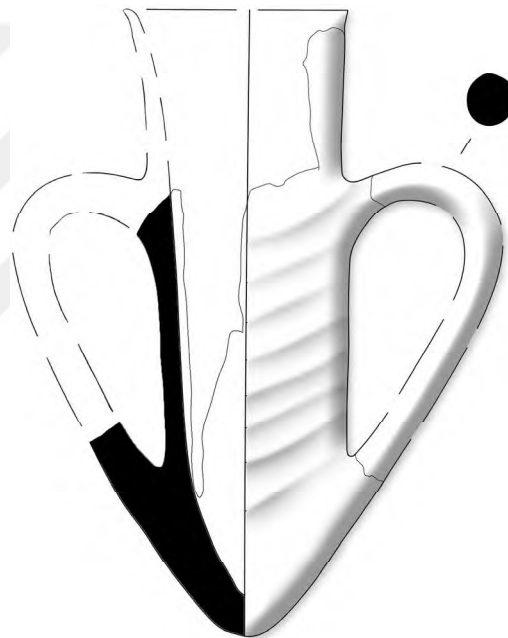

456

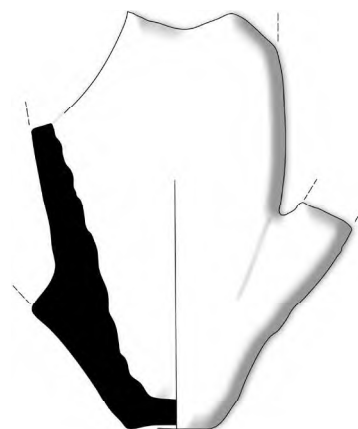

457

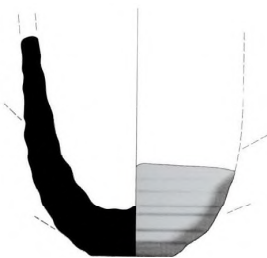

458

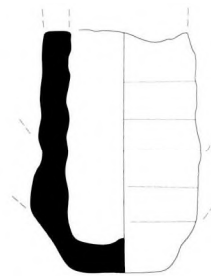

459

460

461

462

463

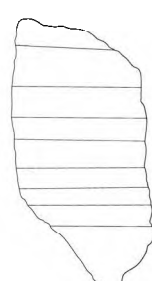
464

465

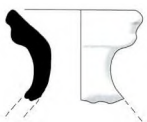

466

467

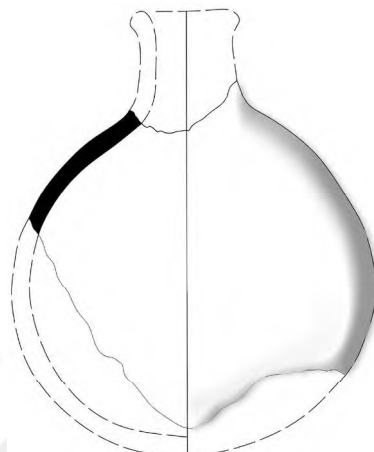

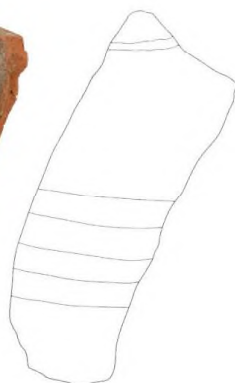
468

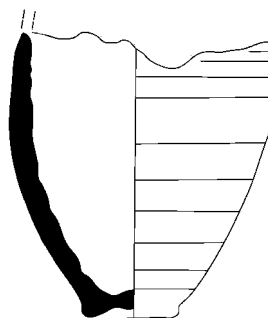
469

470

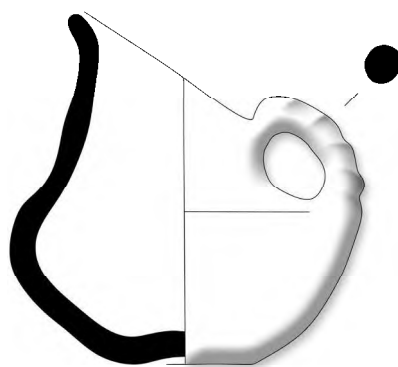

471

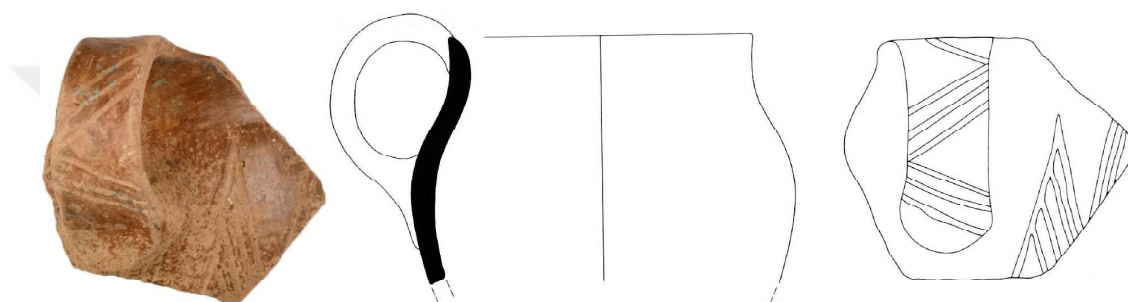

472

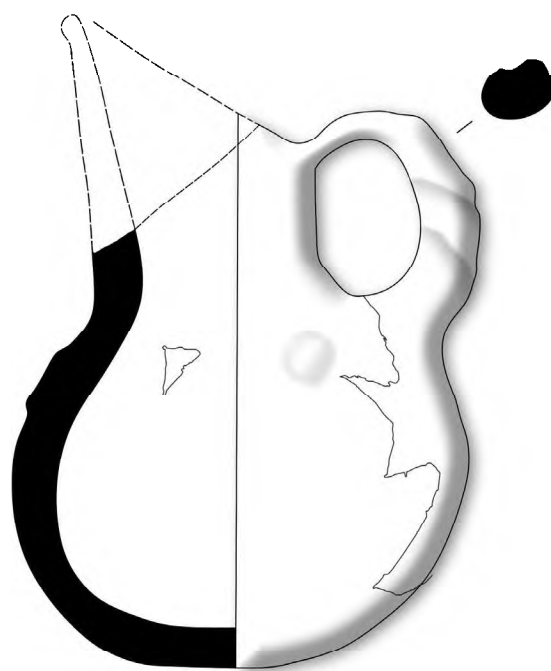

473

474

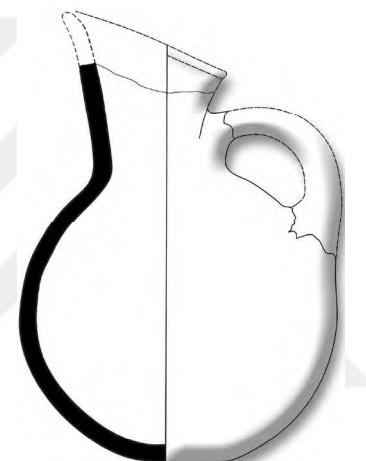

475

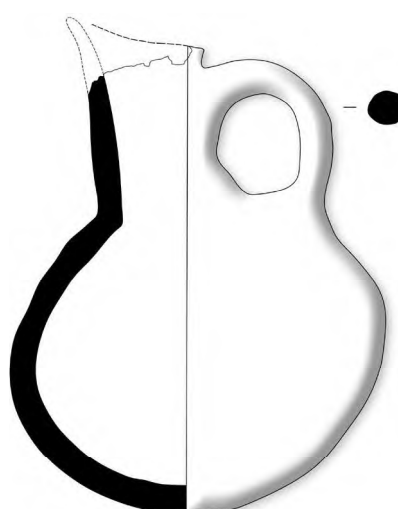

476

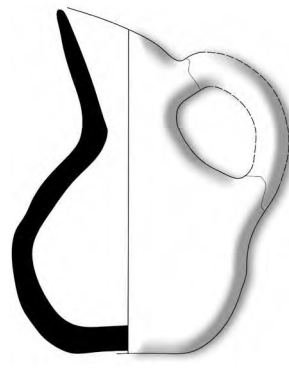

477

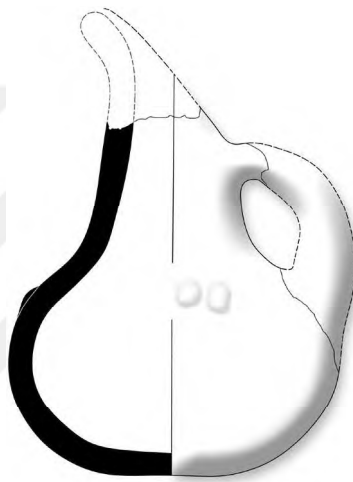

478

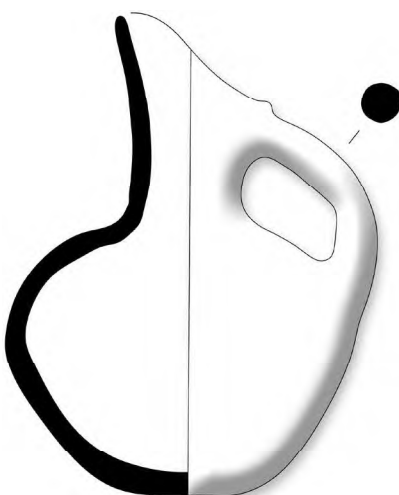

479

480

481

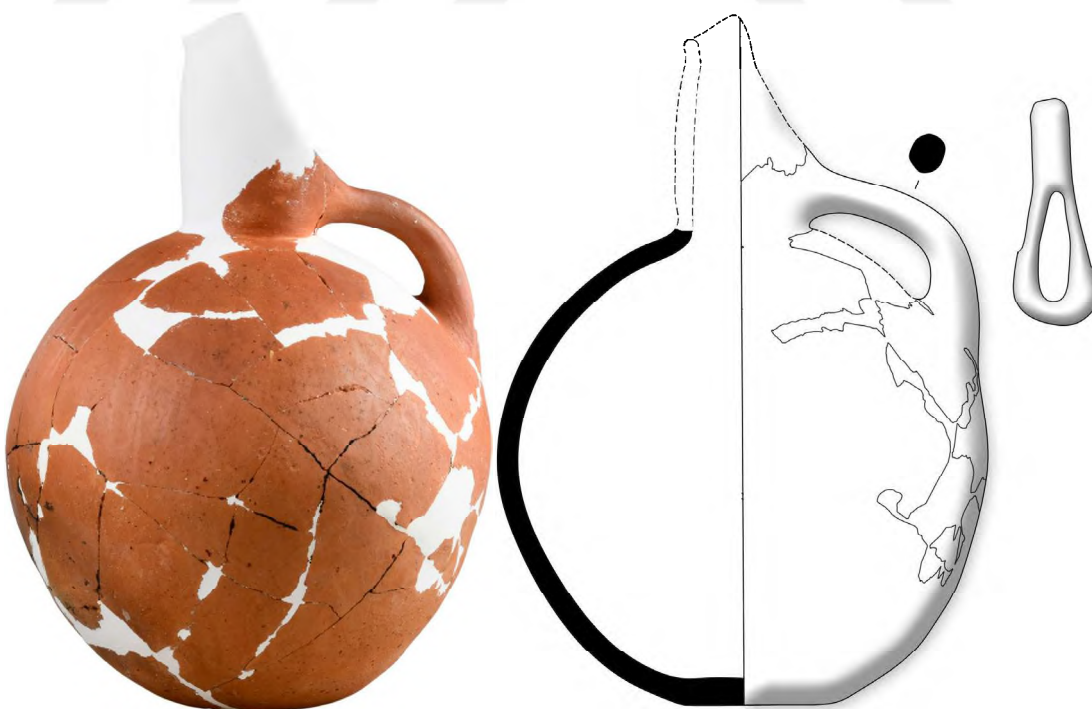

482

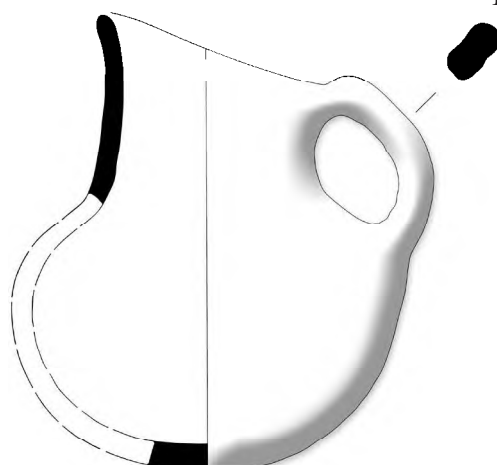

483

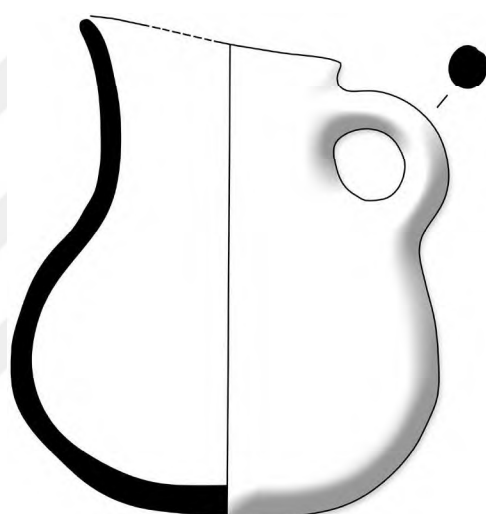

484

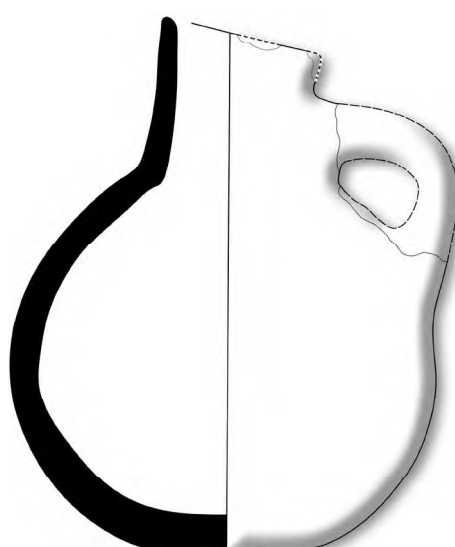

485

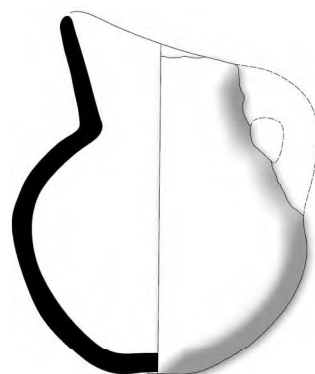

486

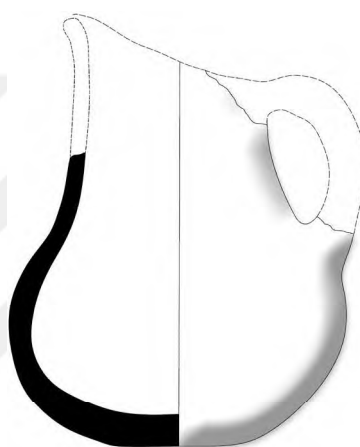

487

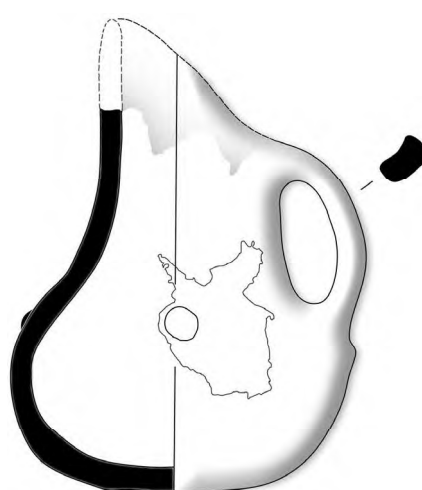

488

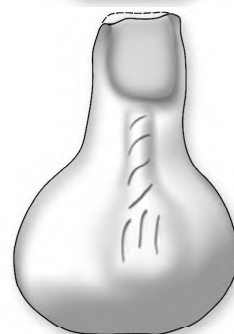
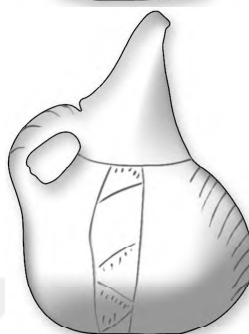
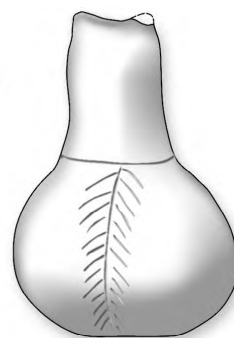
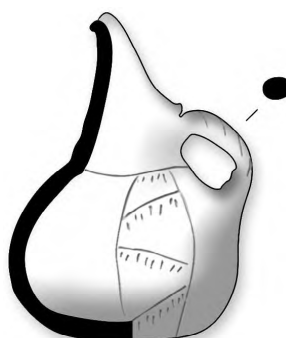

489

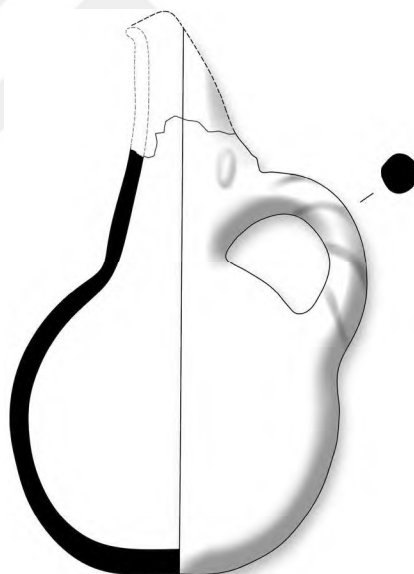

490

491

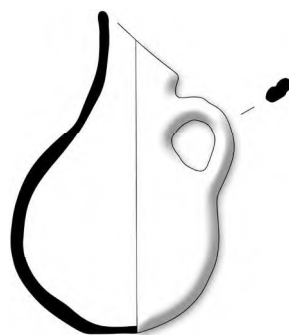

492

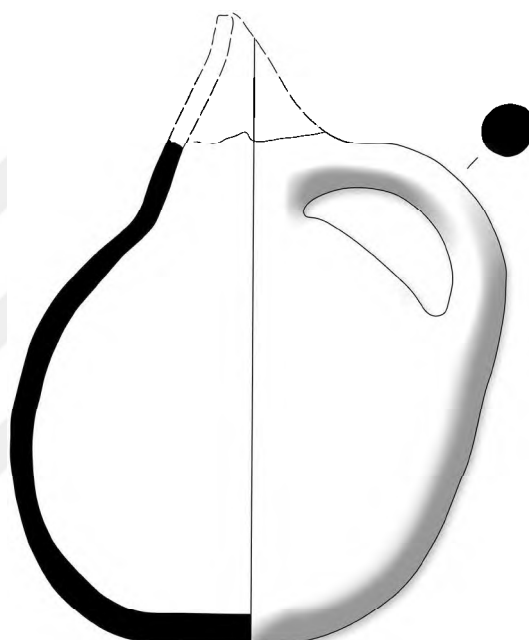

493

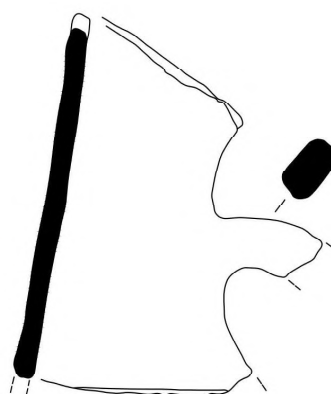

494

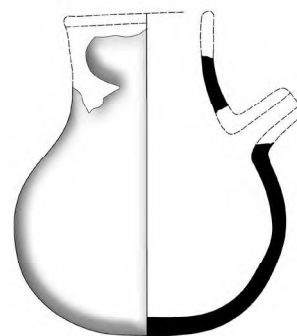
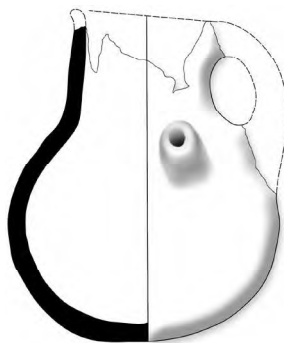

495

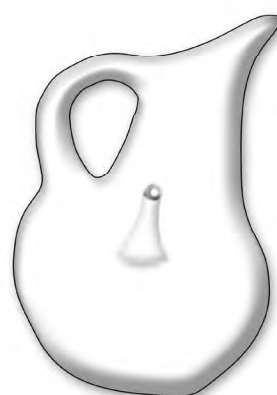
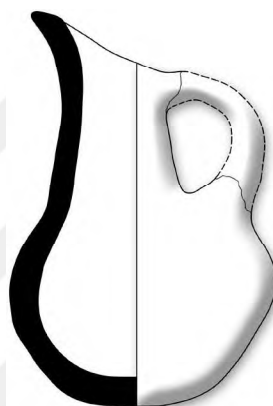

496

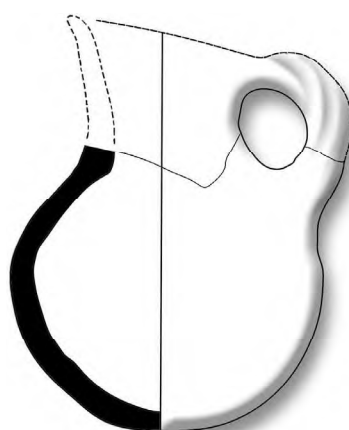

497

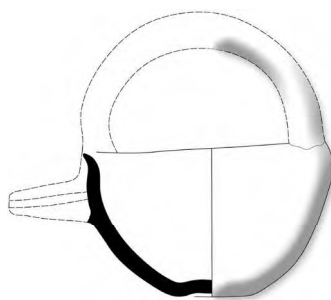

498

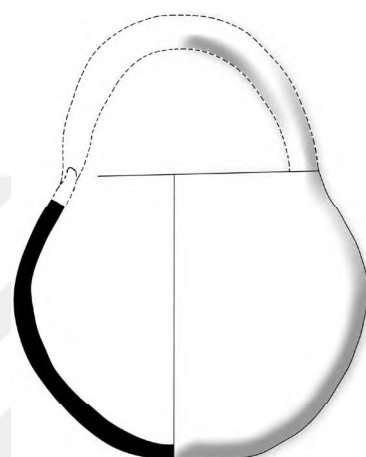

499

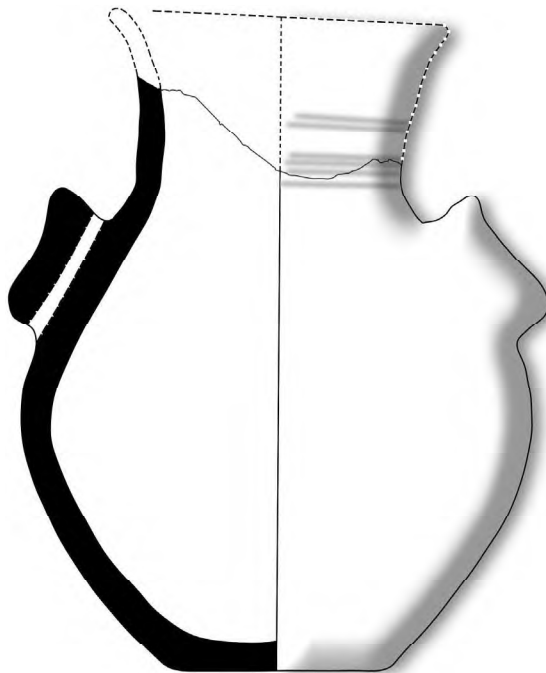

500

501

502

503

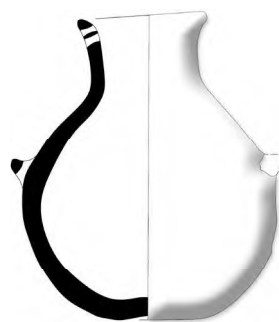

504

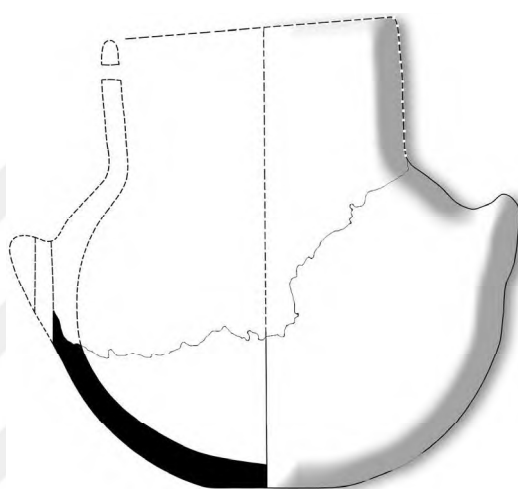

505

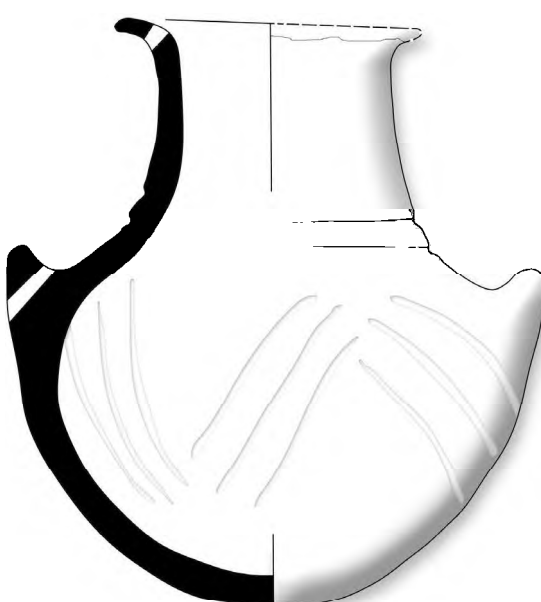

506

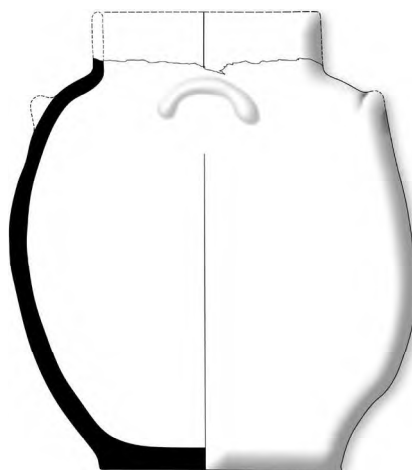

507

508

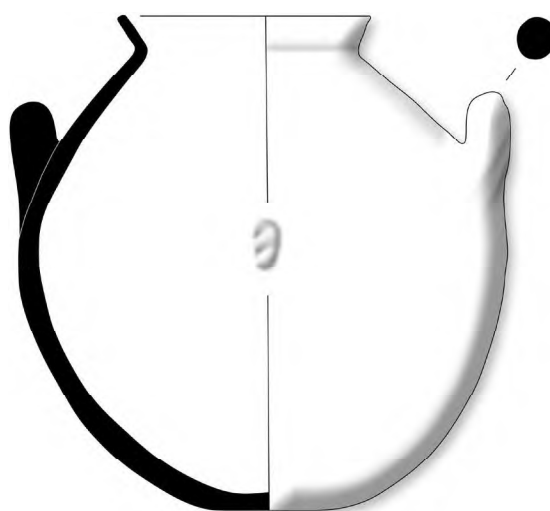

509

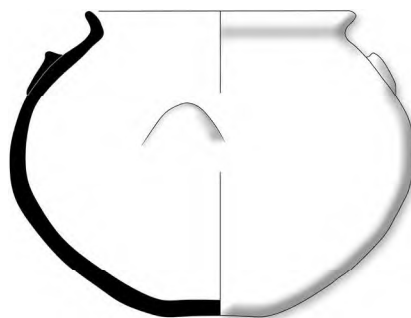

510

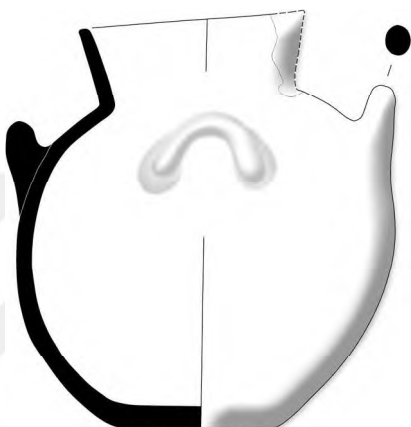

511

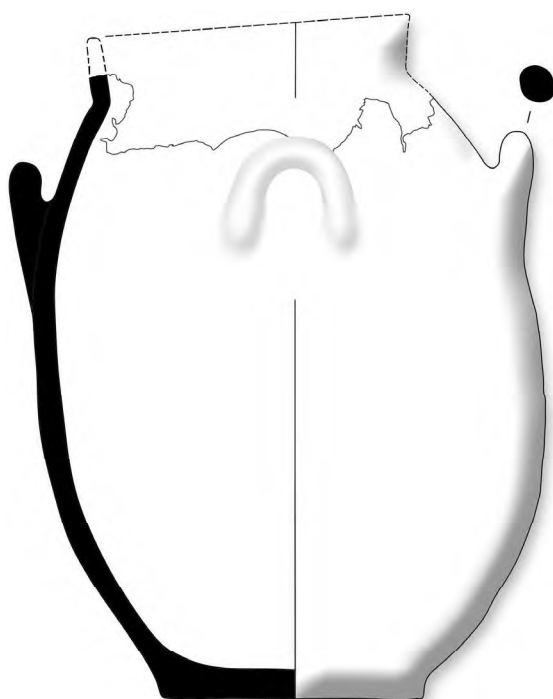

512

513

514

515

516

517

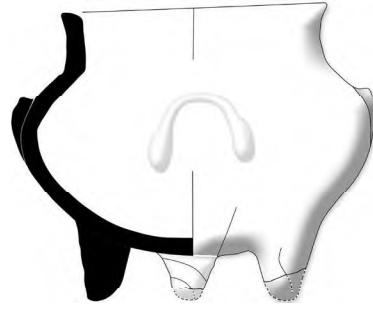

518

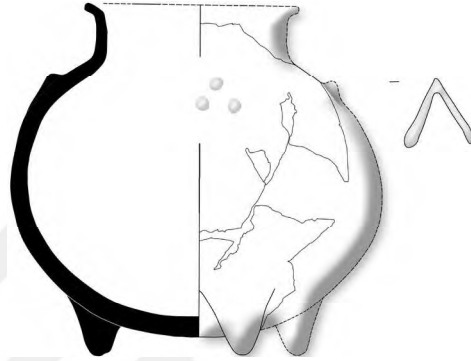

519

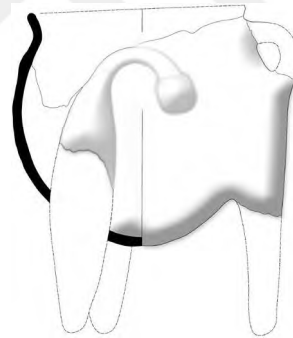

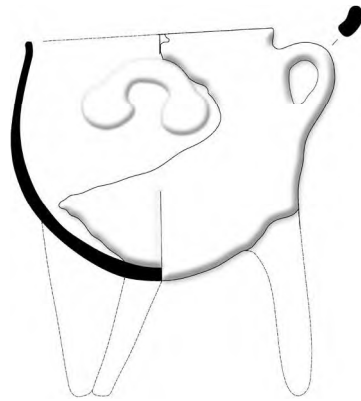
520

521

522

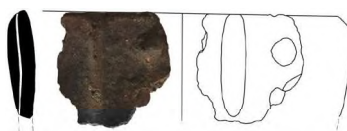

523

524

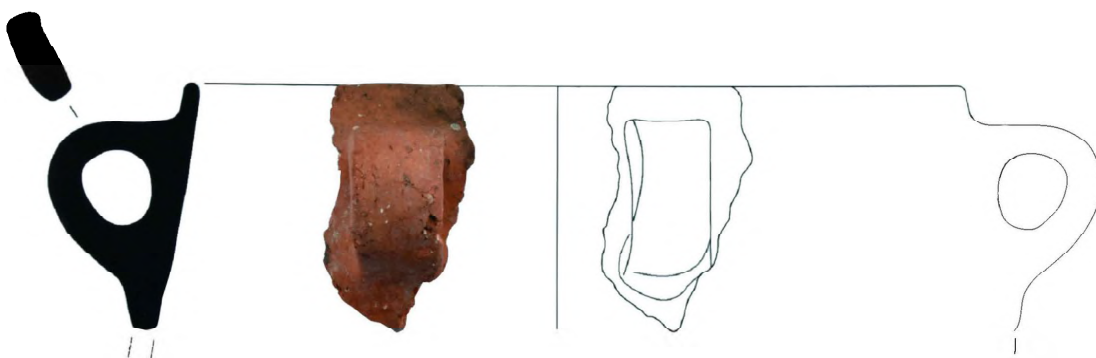
525

526

527

528

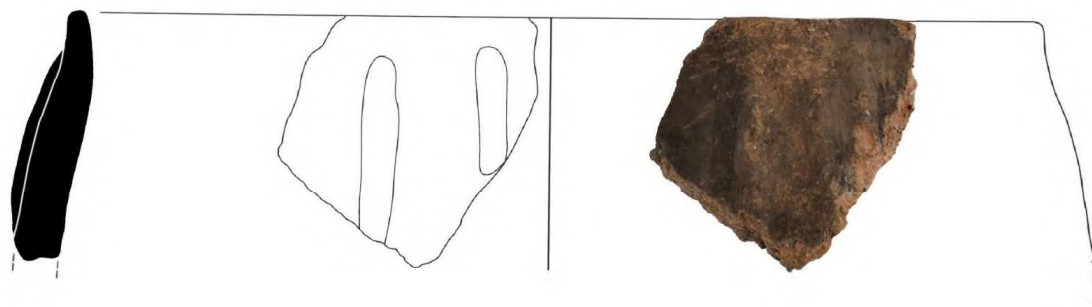
529

530

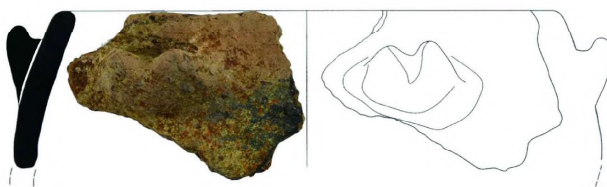

531

532

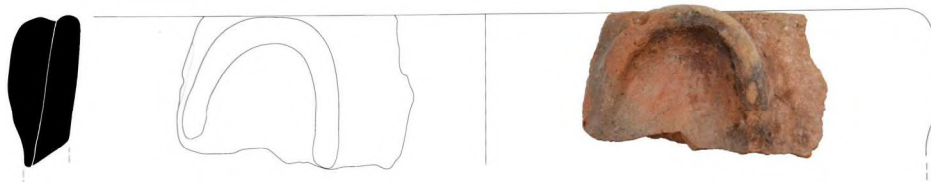
533

534

535

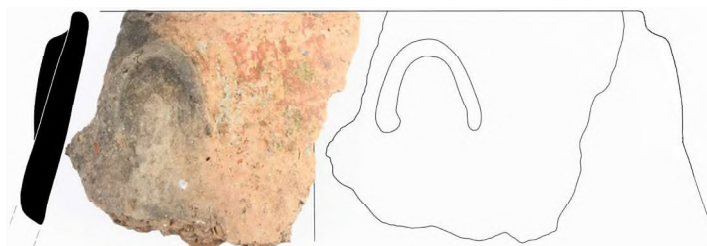

536

537

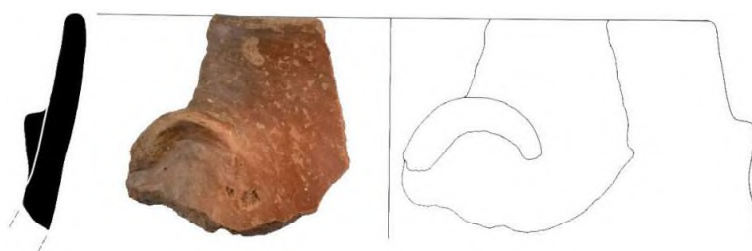
538

539

540

541

542

543

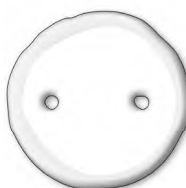

544

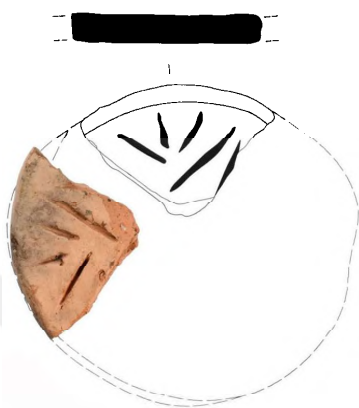

545

546

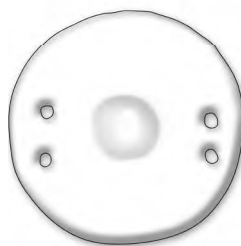
547

548

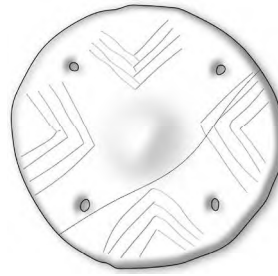

549

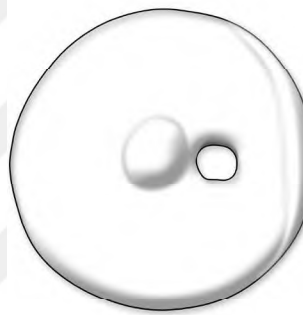
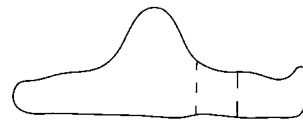

550

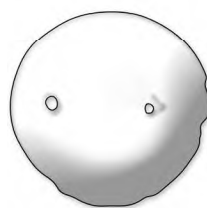
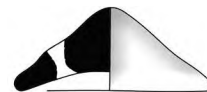

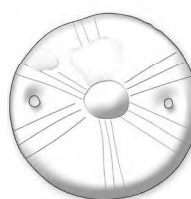
551

552

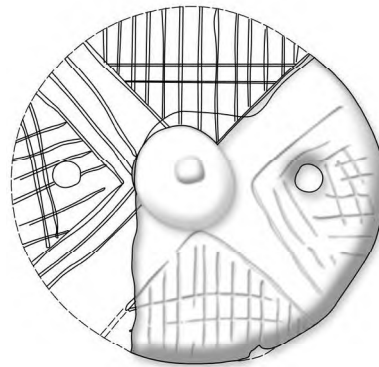
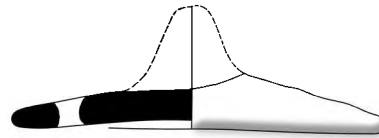

553

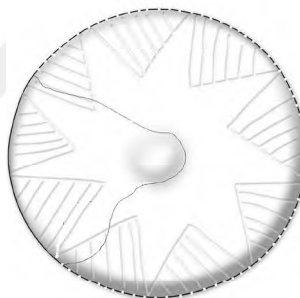
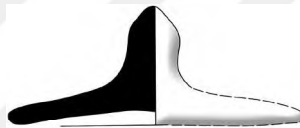

554

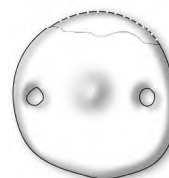
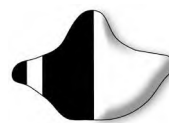

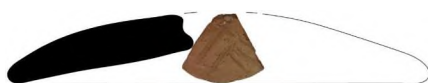
555

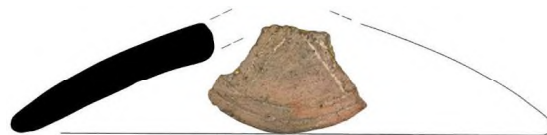
556

557

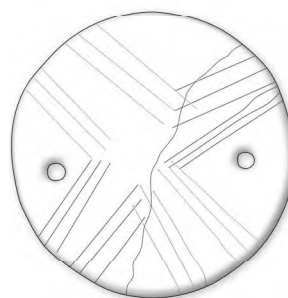

558

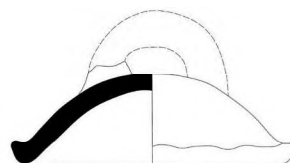

559

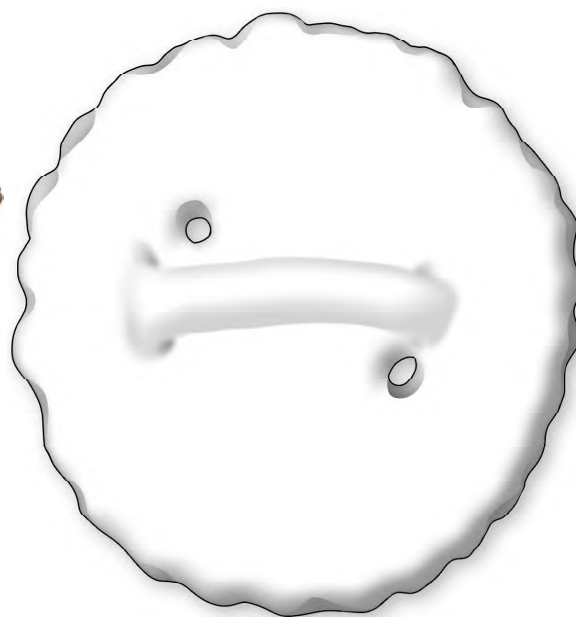
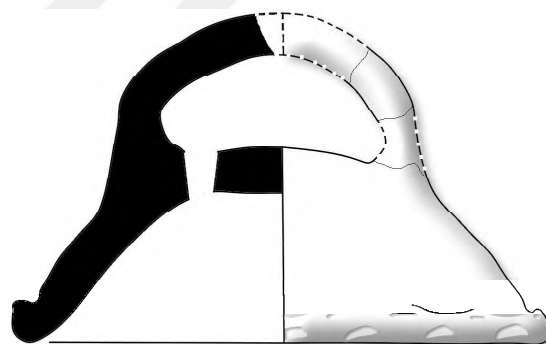

560

561

562

563

564

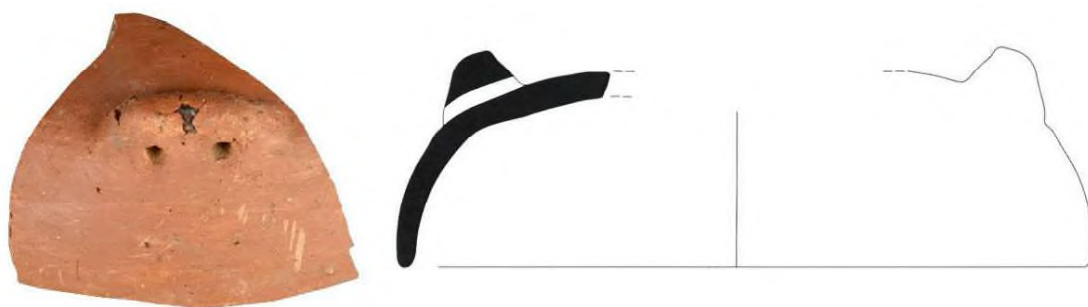

565

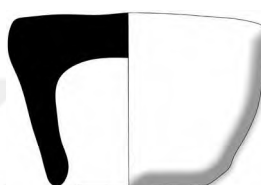

566

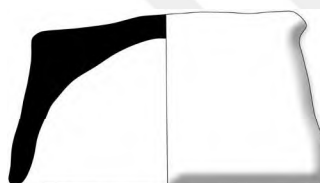

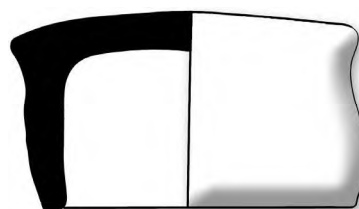
567

568

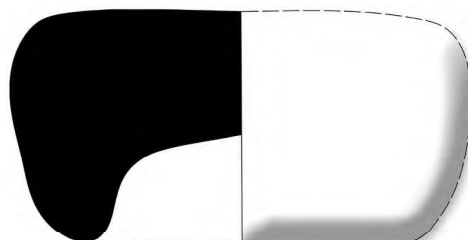

569

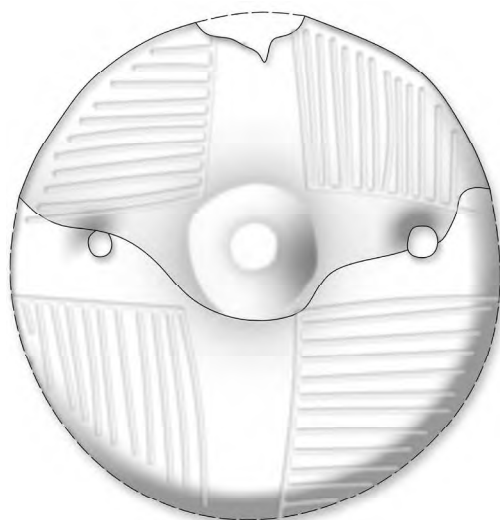

570

571

572

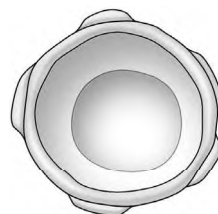

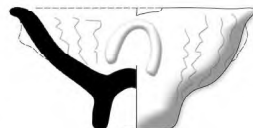
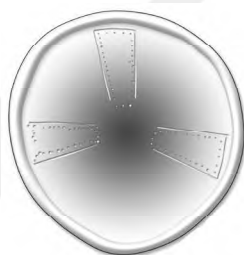
573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

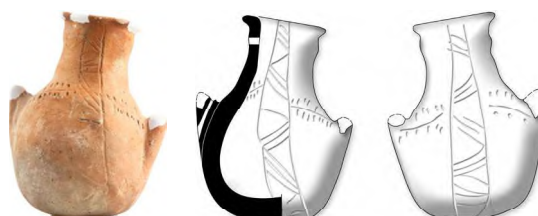
586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

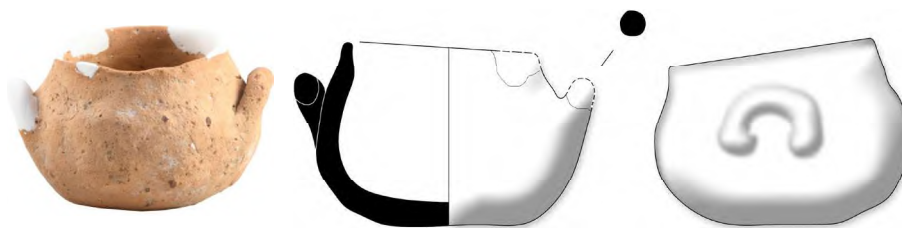
599

600

601

602

603

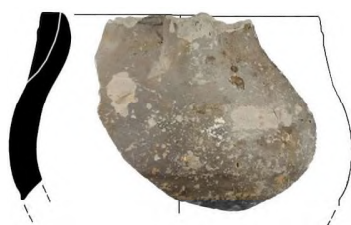
604

605

606

607

608

609

610

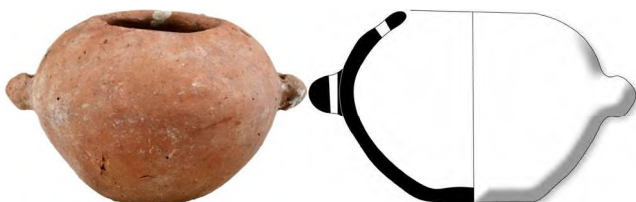

611

612

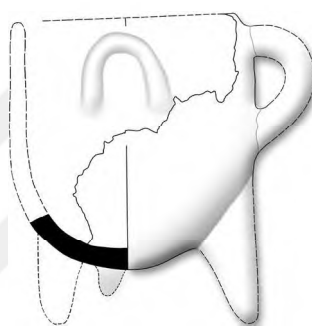
613

614

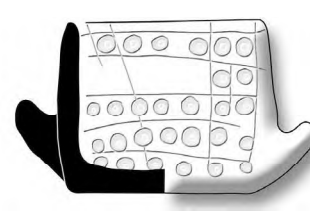
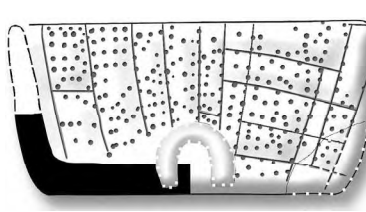
615

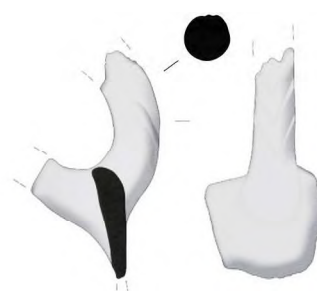
616

617

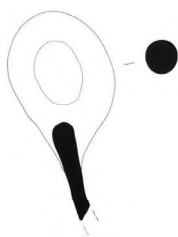

618

619

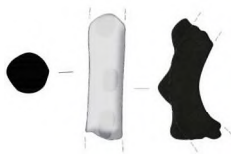

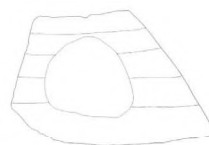
620

622

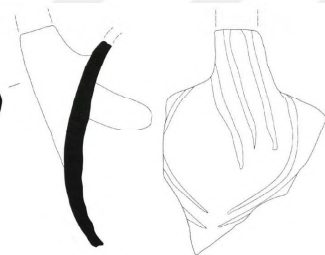
622

623

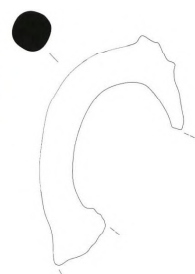
624

625

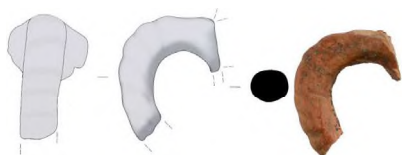

626

627

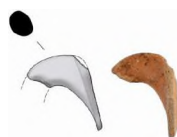
628

629

630

631

50-20-12-8

632

633

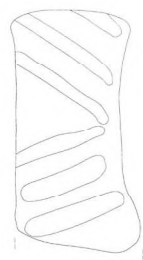
634

635

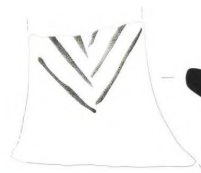
636

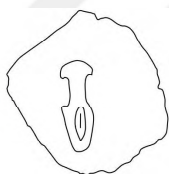
637

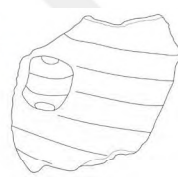
638

639

640

641

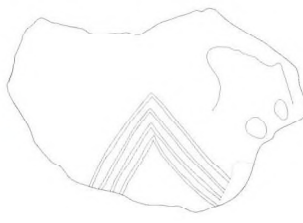

642

643

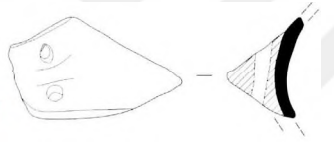

644

645

646

647

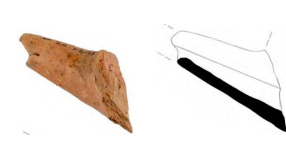
648

649

650

651

652

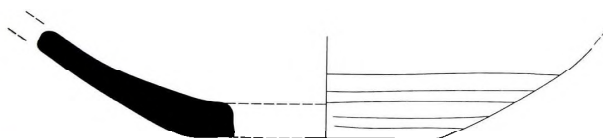

653

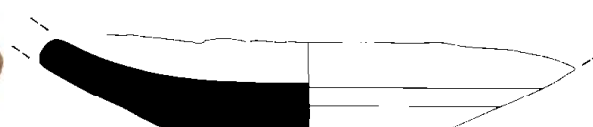
654

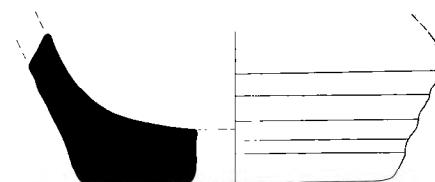
655

656

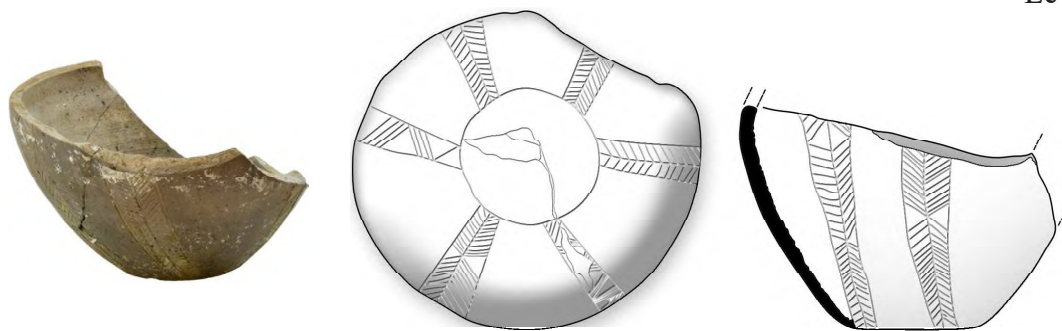

657

658

659

660

661

662

663

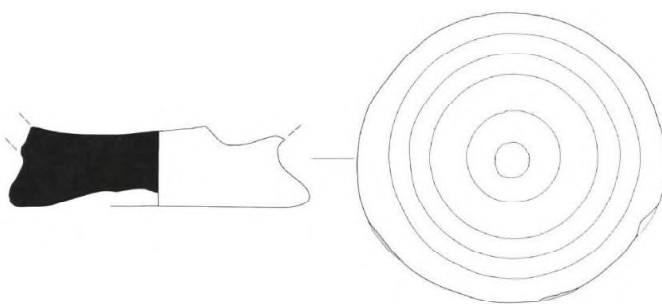
664

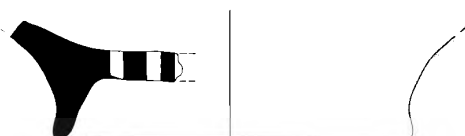
665

666

667

668

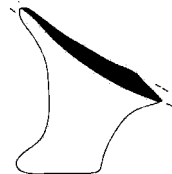
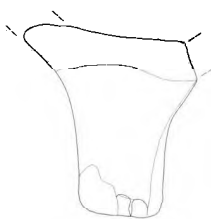
669

670

671

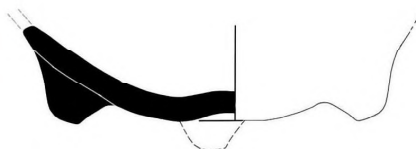
672

673

674

675

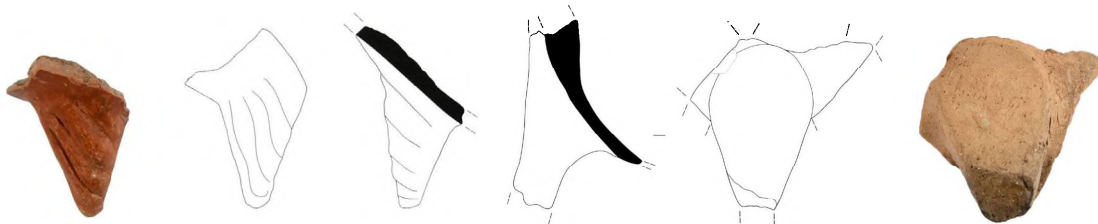

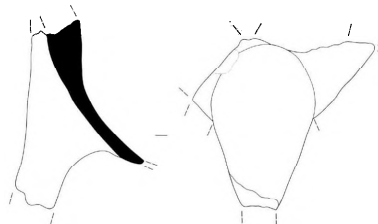
676

677

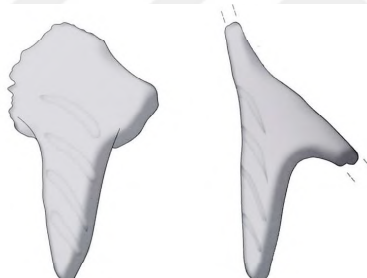
678

679

680

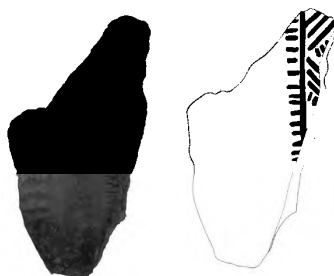

681

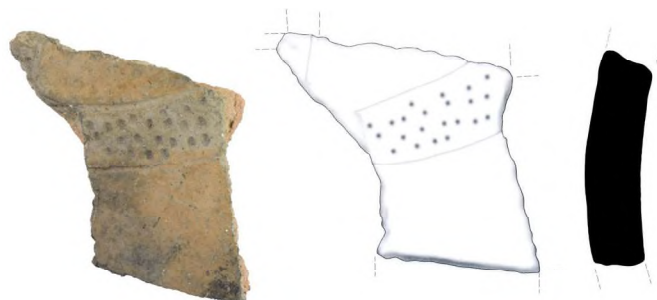

682

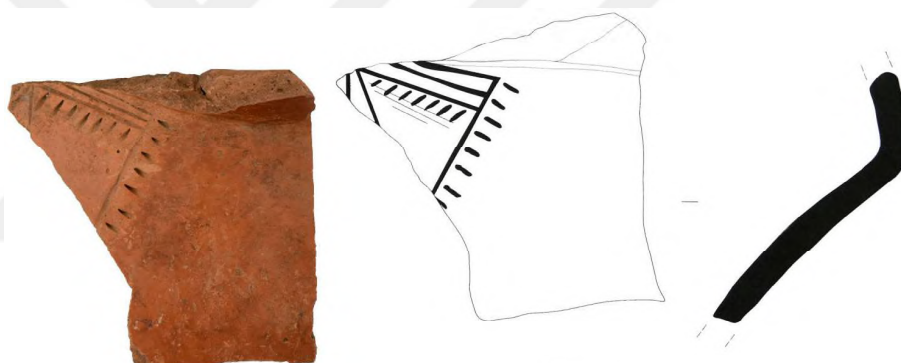

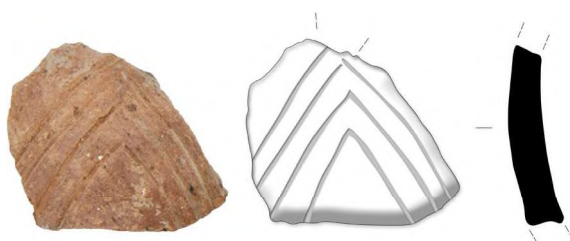
683

684

685

686

687

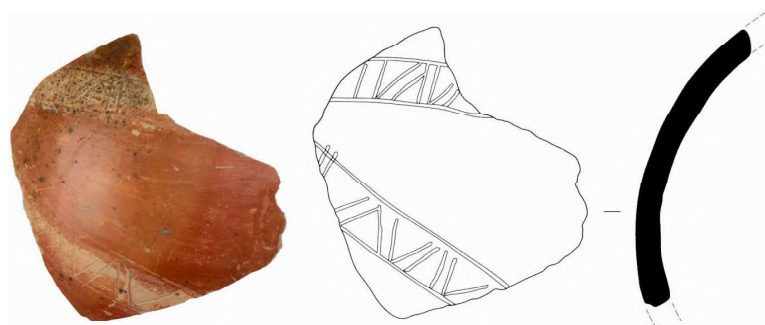
688

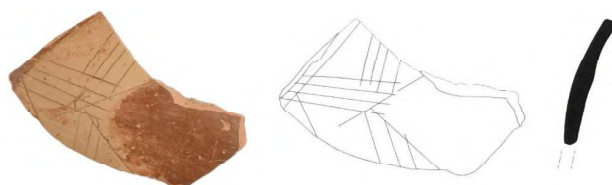
689

690

691

692

